Alistair MacLean

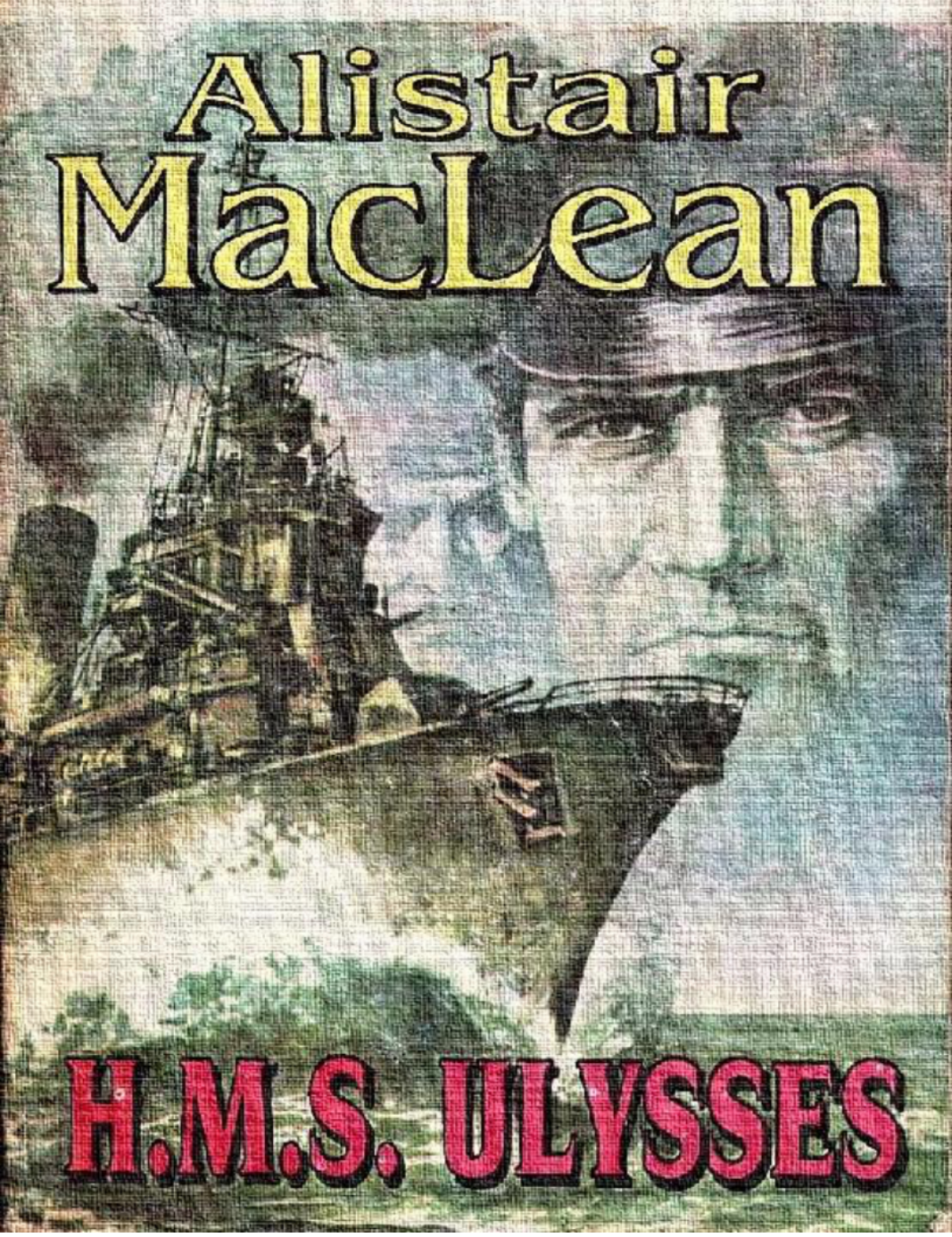

H.M.S. ULYSSES

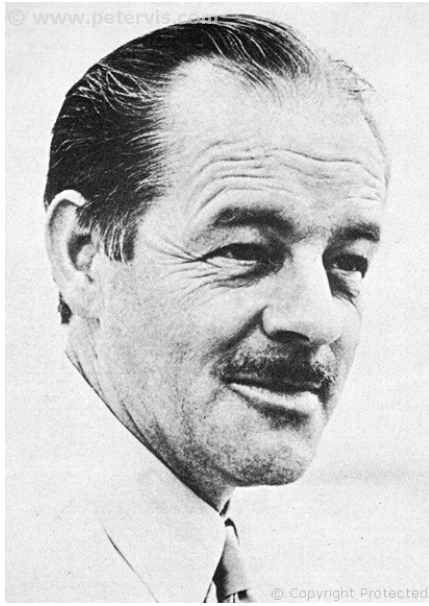
© www.petervis.com
© Copyright Protected

Fiul unui pastor scoţian, **Alistair MacLean** s-a născut în Highlands unde şi-a petrecut şi copilăria. În 1941, la vârsta de 18 ani, s-a înrolat în *Royal Navy*. La început, pe un torpilor care escorta convoaiele de nave spre Marea Nordului, apoi, pentru doi ani, la bordul unui crucişător, care a făcut parte mai întâi din flotila de coastă engleză şi pe urmă din cea pentru Mediterana şi Orient.

Din această experienţă s-a născut mai târziu un roman care a fost considerat, atât de cititori, cât şi de critică, o operă esenţială despre bătăliile navale: *H.M.S. Ulysses*.

Alistair MacLean

H.M.S. ULYSSES

Traducător:
Pavel Popescu
Control tehnic şi adnotări:
căpitan-locotenent (r) MIRCEA ROMANO

Coperta:
Valentin Tănase

După textul volumului apărut la
editura AMB & Master Trading

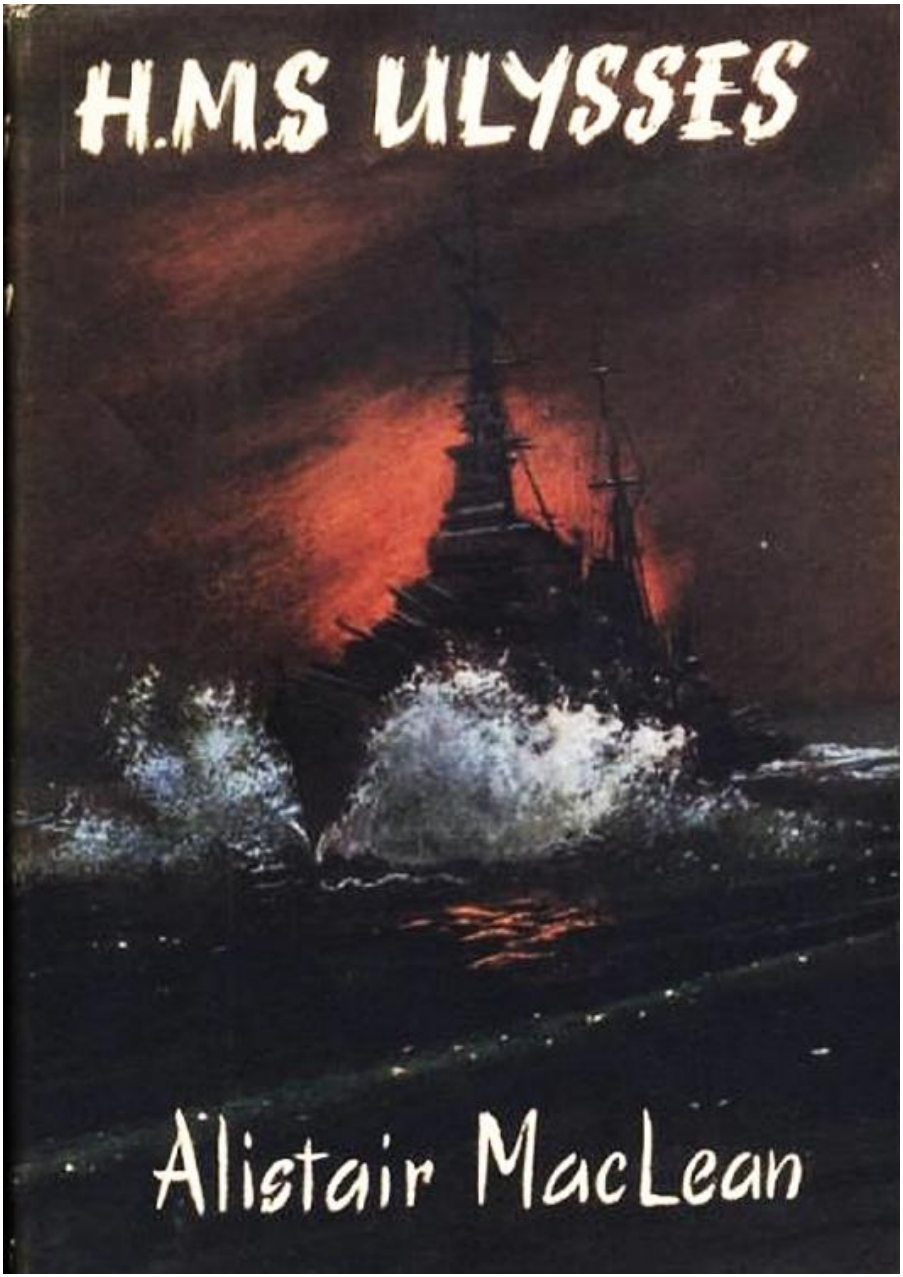
H.M.S ULYSSES
Alistair MacLean

Ţin să exprim pe această cale întreaga recunoştinţă pe care o datorez fratelui meu mai mare, căpitanul de cursă lungă Ian L. MacLean, pentru ajutorul tehnic şi sfaturile privind diverse chestiuni maritime atât de necesare în alcătuirea acestei cărţi.

Intru evitarea oricărei confuzii, ţin să precizez că nu există nici o legătură între Ulysses *din acest roman şi distrugătorul cu acelaşi nume (clasa Ulster), actualmente transformat în fregată, intrat în serviciu la începutul anului 1944, deci la aproximativ douăsprezece luni de la evenimentele descrise.*

Aceeaşi precizare e valabilă şi în cazul tuturor navelor menţionate în roman ca având baza. la Scapa Flow sau participiu l la convoiul FR-77 şi cele care au servit sau continuă să servească în cadrul lui Royal Navy.

A. M.

Pentru Gisela

I. PRELUDIU: DUMINICA DUPĂ-AMIAZA

Starr strivi ţigara fără grabă, calm, hotărât. Gestul,, gândi comandorul Vallery, avea un aer bizar de ceva decis, de ceva irevocabil. Ştia ce avea să urmeze şi o clipă usturătoarea amărăciune a înfrângerii domină durerea surdă care în ultima vreme îi sfredelea neîncetat creierii. Dar totul ţinu doar o fracţiune de secundă; de fapt, era prea obosit, mult prea obosit ca să-i mai pese de ceva.

— Sunt dezolat, domnilor, sincer dezolat, spuse Starr cu un zâmbet acid pe buze. Şi, vă rog să mă credeţi, nu din pricina ordinelor – personal sunt convins că, date fiind împrejurările, decizia Amiralităţii este singura convenabilă şi justificabilă. Ceea ce regret este... hâm!... incapacitatea dumneavoastră de a înţelege punctul nostru de vedere.

Se opri şi oferi celor patru bărbaţi instalaţi în jurul mesei din biroul contraamiralului portţigaretul său din platină. Cele patru clătinări din cap făcură să-i apară, pe buze un nou surâs. Alese o ţigară şi strecură portţigaretul la loc, în buzunarul de la piept al vestonului său gri la două rânduri. Când se lăsă pe spătarul fotoliului, zâmbetul dispăruse. Nu era greu să-ţi imaginezi, în locul mânecii de stofă în dunguliţe, benzile largi ale galoanelor aurii, element vestimentar mai normal decât costumul civil al viceamiralului Vincent Starr, director adjunct al operaţiilor navale.

— Azi dimineaţă, când am luat avionul de la Londra spre nord, continuă el pe un ton egal, eram agasat. Chiar foarte agasat. Sânt... ei da, sunt un om destul de ocupat. Şi, după părerea mea, Primul Lord al Amiralităţii risipea deopotrivă şi timpul lui şi pe al meu. Dar, odată reîntors, va trebui să-mi cer scuze. Sir Humphrey avea dreptate... cum e de regulă cazul...

Vocea i se pierdu într-un murmur şi în tăcerea încordată din jur se auzi scrâşnetul rotiţei de ferocerium a brichetei. Se aplecă uşor spre masă şi continuă încetişor:

— Domnilor, să fim perfect sinceri. Mă aşteptam – şi indiscutabil aveam dreptate s-o fac – la sprijinul dumneavoastră şi la deplina dumneavoastră cooperare, ca să punem rapid la punct această neplăcută istorie. Neplăcută, ziceam? Zâmbi în colţul gurii. Ce să ne mai ascundem după deget! Domnilor, rebeliunea este termenul general acceptat pentru desemnarea unei crime capitale – şi acest

lucru nu e nevoie să vi-l reamintesc. Or, cu toate acestea, ce găsesc? încet, privirea sa făcu înconjurul mesei. Ofiţeri ai Marinei Majestăţii Sale, printre care şi un amiral, simpatizând – dacă nu scuzând chiar – o rebeliune a echipajului!

„Exagerează, gândi Vallery. Ne înfruntă." Cuvintele, tonul erau, de fapt, o întrebare, o provocare cerând un răspuns.

Răspunsul însă nu veni. Cei patru păreau apatici, indiferenţi. Patru oameni, fiecare din ei reprezentând o individualitate, fiecare din ei ancorat în personalitatea lui şi totuşi atât de ciudat de asemănători în acel moment, cu feţele lor masive, imobile, crestate de zbârcituri, cu ochii lor atât de calmi, de obosiţi şi atât de îmbătrâniţi.

— Nu sunteţi convinşi, domnilor? reluă el cu glas scăzut. Găsiţi cuvintele pe care le-am ales niţel cam... hâm, hâm... dezagreabile? Se lăsă pe spătarul fotoliului. Hâm... „rebeliune"... Savură pe-ndelete cuvântul, strânse buzele şi parcurse din nou masa cu privirea. Nu, cuvântul nu sună prea. bine, nu-i aşa domnilor? Dumneavoastră aţi folosi, poate, un altul?

Scutură din cap, se aplecă şi netezi cu degetele un raport al timoneriei. Apoi citi cu glas tare:

„Întors din misiunea în zona Lofoten... Ora 15,45 – depăşit barajele; ora 16,10 – stop şi liber la maşini; ora 16,30 şalandele de aprovizionare la bord acostează, un grup mixt de marinari de punte şi fochişti e afectat la descărcarea butoaielor cu lubrefianţi; ora 16,50 – semnalat comandantului că fochiştii refuză să execute ordinul. Sesizaţi maistrul principal Hartley, apoi pe rând, inginerul şef Hendry, căpitanul Grierson şi căpitan comandorul Turner; instigatorii probabili: fochiştii Riley şi Petersen; „ora 17,05 – nesupunere la ordinul comandantului; ora 17.15 – căpitanul cu poliţia şi şeful de cart atacaţi în îndeplinirea serviciului." Ridică privirea: „Ce fel de serviciu? Acela de a încerca arestarea instigatorilor?"

Vallery înclină în tăcere capul.

„Ora 17,15 – Marinarii de punte au încetat lucrul, aparent în semn de simpatie, nu se observă îndemnuri la violenţă; ora 17,25 – preveniţi de comandant asupra consecinţelor primesc ordinul de reluare a lucrului; nu se supun; ora 17,30 – mesaj către comandantul şef de pe *Cumberland:* se solicită ajutor".

Starr ridică din nou capul şi aruncă o privire îngheţată lui Vallery.

— Şi de ce, mă rog, acest mesaj către amiral? Fără îndoială că propriile dumneavoastră gărzi...

— Ordinul meu, întrerupse brutal Tyndall. Să opui propriile gărzi unor oameni cu care aceştia navighează de doi ani şi jumătate? Inadmisibil! Pe nava aceasta, domnule amiral, nu există animozitate între puşcaşii-marini şi echipaj: au trecut împreună prin prea multe încercări... De altfel, adăugă el sec, s-ar fi putut, prea bine ca propriile

noastre gărzi să refuze. Şi nu uitaţi, vă rog, că dacă i-am fi utilizat şi ei ar fi neutralizat această... această rebeliune, *Ulysses* ar fi încetat să mai existe ca unitate de luptă.

Starr îl privi fără să clipească, după care se aplecă din nou asupra raportului.

„Ora 18,30 – un grup de puşcaşi marini de pe *Cumberland* urcă la bord. Nu se opune rezistenţă la urcare; încearcă arestarea a şase, opt, instigatori prezumtivi; dârză rezistenţă din partea fochiştilor şi a marinarilor; încăierări crâncene pe puntea pupa, în sala de mese a fochiştilor şi în cazarma mecanicilor, până la ora 19; nu au fost folosite arme de foc, dar s-au înregistrat 2 morţi, 6 grav răniţi şi 35 de răniţi uşor." Starr se opri din citit şi mototoli cu un gest aproape furios hârtia. — Ştiţi, domnilor, la urma urmei, cred că aţi marcat, un punct în favoarea dumneavoastră, spuse el cu o ironie tăioasă. „Rebeliune" nu e câtuşi de puţin termenul potrivit. Cincizeci de morţi şi răniţi! „Bătălie" ar fi mult mai exact.

Nici cuvintele, nici tonul muşcător, nici vocea şfichiuitoare nu provocară însă vreo reacţie. Cei patru rămaseră mai departe inexpresivi, imobili, insensibili şi indiferenţi în cel mai înalt grad.

Chipul amiralului Starr se înăspri.

— Mi-e teamă, domnilor, că nu aveţi o imagine foarte exactă a situaţiei. Sunteţi aici de mult şi izolarea deformează perspectiva. Trebuie oare să amintesc unor ofiţeri superiori că pe timp de război sentimentele personale, încercările şi suferinţele n-au nici o importanţă? Ceea ce contează înainte de orice, oricând, oriunde, sunt Marina şi Patria. Ele şi numai ele! Pentru Dumnezeu, domnilor, continuă el printre dinţi în timp ce palma sa lovea uşor în tăblia mesei cu o insistenţă care se percepea, deşi era reţinută, e în joc viitorul lumii... iar dumneavoastră, prin egoismul dumneavoastră, prin inscuzabila dumneavoastră înnămolire în nişte treburi mărunte, aveţi imensul tupeu să-l compromiteţi!

Căpitan comandorul Turner avu un zâmbet sardonic: „Frumos discurs, Vincent, băiatule, foarte frumos... cam aduce el, ce-i drept, a melodramă victoriană, iar chestia cu scrâşnitul dinţilor, ca joc de scenă, e zău, prea de tot! Păcat că nu te-ai prezentat în faţa Parlamentului... ai fi fost un atu formidabil pentru oricare fracţiune... Deşi, se surprinse el gândind, cred că în fond bătrânul e totuşi prea cinstit pentru aşa ceva.

— Instigatorii vor fi arestaţi şi pedepsiţi... pedepsiţi sever! Glasul devenise acum clar şi tăios. Până atunci, escadra 14 de portavioane va fi prezentă la întâlnire în strâmtoarea Danemarcei, aşa cum s-a convenit, la orele zece treizeci, dar miercuri, nu marţi... Am telegrafiat la Halifax ca să întârziem plecarea. Ieşiţi în larg mâine la ora şase. Privirea se aţinti asupra contraamiralului Tyndall: -- Vă rog, domnule

amiral, să informaţi imediat toate navele aflate în subordinea dumneavoastră!

Tyndall, cunoscut în întreaga flotă sub porecla de „Farmer Giles"{1} nu spuse nimic. Chipul său, viu colorat, vesel şi surâzător de obicei, era acum încremenit şi sever; pe sub pleoapele grele, privirea neliniştită îl fixa pe comandorul Vallery, întrebându-se totodată ce supliciu infernal îndura în clipa aceea omul acesta bun şi sensibil. Dar faţa suptă de oboseală a ofiţerului nu-i oferi nici un răspuns; de o slăbiciune ascetică, ea nu lăsa să răzbată absolut mimic. Tyndall îşi stăpâni o înjurătură.

— Nu cred, domnilor, să mai fie şi altceva de spus, continuă Starr. Nu voi pretinde că vă aşteaptă o călătorie uşoară – ştiţi singuri ce li s-a întâmplat ultimelor trei convoaie mai importante: PQ-17, FR-71 şi FR-74. Mă tem că n-am găsit încă riposta la torpilele acustice şi la bombele teleghidate. În plus, agenturile noastre de spionaj de la Kiel şi Bremen ne-au transmis – iar recentele dezastre din Atlantic au confirmat – că noua tactică a submarinelor este de a ataca în primul rând navele de escortă... S-ar putea însă ca vremea proastă să vă salveze.

„Vindicativ, bătrânul diavol – îşi spuse Tyndall, dar fără mânie. – Ei bine, continuă, luate-ar dracu, distrează-te!"

— Cu riscul de a părea întrucâtva victorian şi melodramatic. — Starr aşteptă cu vădită nerăbdare ca Turner să-şi înăbuşe bruscul acces de tuse, – am putea spune că lui *Ulysses* i se oferă prilejul să... hâm,.... să se răscumpere. – împinse fotoliul pe care şedea. – Apoi, Mediterana vă aşteaptă! Dar mai întâi, FR-77 trebuie să ajungă la Murmansk, cu toate atacurile şi toate furtunile! – Odată cu ultimul cuvânt vocea i se frânse şi deveni stridentă, lăsând furia să răzbată prin poleiala subţire a suavităţii. – *Ulysses* trebuie să înţeleagă că Marina nu va tolera niciodată nesupunerea la ordine, neîndeplinirea datoriei, revolta şi sediţiunea organizată!

— Prostii!

Starr tresări şi articulaţiile degetelor încleştate pe braţul fotoliului deveniră albe. Privirea sa făcu un rapid înconjur al mesei şi se opri asupra medicului şef Brooks, asupra ochilor săi de un albastru excepţional de viu, dar atât de bizar duşmănoşi în clipa aceea, scăpărând de sub fruntea împodobită de magnifica învolburare a părului alb.

Tyndall remarcă şi el căutătura mânioasă, văzu cum se împurpurează obrazul lui Brooks şi gemu în sinea sa. Cunoştea prea bine aceste simptome; bătrânul Socrate se pregătea să sune din trompeta lui irlandeză. Vru să intervină, dar un gest imperativ al lui Starr îl opri.

— Ce-aţi spus, doctore? întrebă amiralul cu glas scăzut şi lipsit de

orice expresie.

— Prostii! repetă, distinct, Brooks. Iată ce am spus. „Să fim perfect sinceri!" aţi zis dumneavoastră, domnule amiral. Ei bine, sunt sincer, „Neîndeplinirea datoriei, revoltă şi *sediţiune organizată*"... hai să fim serioşi! Bănuiesc însă că aveaţi nevoie de un nume pentru toate aceste fapte, şi de preferinţă un nume care să se raporteze la domeniul experienţei dumneavoastră personale. Dar numai bunul Dumnezeu ştie ce stranie asociaţie de idei şi datorită cărui *hocus-pocus* mental asimilaţi dumneavoastră cele petrecute la bordul lui *Ulysses* cu unicul cod de conduită ce vă este familiar. – Brooks se opri o clipă şi în liniştea ce se lăsase se auzi sifleea unui timonier de pe un vas ce probabil trecea. – Spuneţi-mi, domnule amiral, trebuie să izgonim demonii nebuniei cu biciul – e o veche practică medievală – ori, poate, prin înecare? Vă amintiţi de porcii gadarenieni?{2} Sau socotiţi cumva că o lună-două de carceră sunt cel mai bun remediu pentru tuberculoză?

— Despre ce dracu' vorbeşti acolo, Brooks? întrebă Starr iritat. Ce porci, care tuberculoză? Unde vrei să ajungi? Hai, explică-te! Degetele băteau nervos pe masă, sprâncenele se ridicaseră, fruntea se încreţise. – Nădăjduiesc, Brooks, susură el cu o voce catifelată, că eşti în măsură să justifici această... hâm... insolenţă.

— Sunt absolut sigur, domnule amiral, că doctorul Brooks n-a avut nici cea mai mică intenţie de a fi insolent, spuse comandantul Vallery. El exprimă doar...

— Te rog, Vallery, i-o tăie Starr, mă cred perfect capabil să judec cu propria-mi minte. – Buzele i se strânseră într-un zâmbet acru. – Ei bine, Brooks, urmează.

Medicul şef Brooks îl privi liniştit, cu un aer gânditor.

— Să mă justific? făcu el cu un surâs obosit. Nu, domnule amiral, nu cred c-o pot face. – Uşoara inflexiune a tonului şi ceea ce lăsa ea să se subînţelegă nu-i scăpară lui Starr, care roşi puţin. – Voi încerca însă să mă explic. S-ar putea să ne prindă bine.

Câteva clipe rămase tăcut, cu coatele sprijinite pe masă, trecându-şi degetele prin desişul argintiu al părului cu un gest ce-i era obişnuit; apoi, ridicându-şi brusc ochii;

— Când aţi fost ultima dată ambarcat, domnule amiral? întrebă el.

— Ultima dată ambarcat? Ce legătură are treaba asta cu dumneata sau cu subiectul pe care-l discutăm? ripostă acesta tăios.

— O legătură foarte importantă, replică Brooks. Vreţi, vă rog, să răspundeţi la întrebarea mea, domnule amiral?

— Cred că ştii şi dumneata prea bine, Brooks, răspunse calm Starr, că mă aflu la Londra, la Cartierul general al operaţiunilor navale de la începutul războiului. La ce faci aluzie, doctore?

— La nimic. Corectitudinea conduitei dumneavoastră, ca şi curajul

sunt în afara oricărei îndoieli. O seim cu toţii. Căutam doar să stabilesc un fapt. sunt medic al Marinei. Fac treaba asta de treizeci de ani. S-ar putea să nu fiu un medic prea bun; s-ar putea să nu mă ţin la curent, atât pe cât ar trebui, cu cele mai recente descoperiri; cred însă că pot pretinde la o perfectă cunoaştere a naturii omeneşti, că ştiu în ce fel funcţionează spiritul şi care-i interacţiunea, miraculos de complexă, dintre acestea şi corp. Aţi spus textual: „Izolarea deformează *perspectiva*." Noţiunea de „izolare" presupune o recluziune, o detaşare de lume şi aici aserţiunea dumneavoastră e parţial justă. Există însă mai multe lumi, domnule amiral, şi cu asta am atins punctul capital. Mările nordice, Arctica, drumul prin noapte spre Rusia constituie o lume aparte, complet distinctă de lumea dumneavoastră. E o lume pe care e imposibil să v-o reprezentaţi. Sunteţi izolat de ea, de lumea *noastră!*

Starr mormăi ceva, fără să se poată şti dacă o făcea de furie sau în bătaie de joc, apoi îşi drese glasul ca să vorbească, dar Brooks se grăbi să continue:

— Condiţiile care o caracterizează sunt fără precedent şi fără analogii în istoria războaielor. Convoaiele spre Rusia, domnule amiral, sânt, în viaţa omenirii, un lucru cu totul nou şi absolut unic.

Se opri brusc şi-şi pironi privirea, prin geamul gros al hubloului, la lapoviţa ce cădea oblic peste colinele şi apele cenuşii ale bazei de la Scapa Flow. Nimeni nu scoase o vorbă. Medicul şef nu terminase încă ce avea de spus; un om istovit are nevoie de timp ca să-şi adune ideile.

— Fireşte, omenirea se poate adapta la noile condiţii, şi o şi face, începu Brooks cu voce joasă de parcă şi-ar fi vorbit numai sieşi. De-a lungul secolelor, oamenii au fost nevoiţi să se adapteze şi biologic şi fizic, ca să supravieţuiască. Dar lucrul acesta, domnilor, a cerut timp, mult timp. Nu puteţi comprima în interval de doi ani mutaţiile naturale a douăzeci de secole: nici spiritul, nici corpul nu ar putea-o suporta. Evident, se poate încerca, elasticitatea şi rezistenţa omului sunt într-atât de mari încât ar parveni să le tolereze... dar pentru perioade extrem de scurte. Limita capacităţii de adaptare e însă repede atinsă. Împingeţi-i pe oameni dincolo de această limită şi se poate întâmpla orice. Spun *orice* cu bună ştiinţă, fiindcă nu ştim încă ce formă va îmbrăca această prăbuşire – dar de produs ea se produce întotdeauna. Poate fi de ordin fizic, mental, sufletesc, asupra acestui lucru nu mă pot pronunţa; ceea ce ştiu însă, domnule amiral, e că echipajul lui *Ulysses* a fost împins până la această limită şi chiar mult dincolo de ea.

— E foarte interesant ce spui, doctore, făcu Starr pe un ton sec şi sceptic. Foarte interesant şi instructiv. Din păcate teoria dumitale – căci nu e decât o teorie – nu poate fi în nici un caz susţinută.

— Aici, domnule amiral, spuse Brooks privindu-l cu fixitate, nu-i

nici măcar o chestiune de opinii.

— Bazaconii! replică Starr, cu obrazul înăsprit de mânie. E o chestiune de fapte. Premisele d urm tale sunt cu desăvârşire false. Prăpastia aceea care, după dumneata, s-ar căsca între convoaiele destinate Rusiei şi obişnuitele operaţiuni navale, ei bine, prăpastia aceea nu există! Pur şi simplu! Poţi să-mi indici un singur factor prezent în apele nordice şi care să nu fie întâlnit în alte părţi ale lumii? O poţi face, doctore Brooks?

— Nu, domnule amiral, răspunse Brooks fără să piardă nimic din calmul său. Vă pot însă semnala un fapt, frecvent neglijat, şi anume că diferenţele de gradaţie şi de asociaţie pot fi mult mai mari şi provoca efecte de o mai mare amplitudine decât diferenţele generate exclusiv de natură. Permiteţi-mi să vă explic ce vreau să spun. Frica e capabilă să distrugă un om. S-o mărturisim deschis, frica e un sentiment firesc: e resimţită pe toate teatrele de război, dar nicăieri cu atâta intensitate şi continuitate ca în convoaiele arctice. Aşteptarea primejdiei, tensiunea pot distruge un om... Oricine ar fi ei. Am constatat-o adesea, mult, mult prea adesea, iar când toţi nervii îţi stau întinşi, gata să crape, câte odată şi şaptesprezece zile la rând, când în fiecare din aceste zile eşti constant prevenit de ceea ce ţi se poate întâmpla văzând cum nave şi corpuri sfârtecate sunt înghiţite de ape... ei bine, suntem oameni şi nu maşini, şi ceva din noi cedează în mod obligatoriu. Domnul amiral nu poate ignora faptul că după ultimele noastre două misiuni, nouăsprezece ofiţeri şi mateloţi au fost trimişi în sanatorii... În sanatorii pentru boli mintale.

Acum Brooks era în picioare, degetele sale spatulate şi robuste se sprijineau pe tăblia lustruită a mesei, privirea sfredelea ochii lui Starr.

— Foamea, domnule amiral, reduce vitalitatea unui – om. Ea îi sleieşte forţele, îi încetineşte reacţiile, îi distruge voinţa de a lupta şi chiar pe aceea de a supravieţui. Sunteţi surprins, domnule amiral? Vă gândiţi că e cu neputinţă ca cineva! să sufere de foame pe navele bine aprovizionate din ziua de azi? Aflaţi că e perfect posibil. Ba chiar inevitabil. Ne trimiteţi întruna spre Rusia când perioada propice a trecut, când noaptea e abia-abia mai lungă decât ziua, când douăzeci de ore din douăzeci şi patru sunt petrecute la posturile de veghe sau de luptă şi vă aşteptaţi să ne hrănim bine? Cum dracu' am putea-o face când bucătarii stau mai tot timpul în magaziile de muniţii, în turele sau fac parte din echipele de siguranţă? Singurii scutiţi sunt brutarul şi măcelarul, aşa că o ducem cu sandviciuri din carne conservată; săptămâni la rând, nimic altceva decât sandviciuri din carne de vită în suc propriu!

Brooks aproape scuipă de dezgust.

„Bravo, bătrâne Socrate, aplaudă în sinea sa Turner. Dă-i că ai unde da!" Tyndall încuviinţa şi el aprobator din cap. Singur Vallery se

simţea prost, nu pentru ceea ce spunea Brooks, ci pentru că Brooks era cel care le spunea. El, Vallery, era comandantul, el şi nu altul trebuia să-şi pună capul pe butuc.

— Frica, nesiguranţa, foamea, spunea Brooks cu voce surdă, pot frânge un om, îl pot distruge la fel de sigur ca focul, oţelul sau ciuma. Ele sunt cele care ucid. Dar ele nu-s decât slujitorii prea devotaţi, scutierii celor Trei Cavaleri ai Apocalipsului: frigul, lipsa de somn, epuizarea.

Ştiţi ce este aceea, domnule amiral, o noapte de februarie între Jan Myen şi insula Urşilor? Fireşte, nu ştiţi. Ştiţi ce-i aceea o temperatură de minus 40° în Arctica., şi totuşi marea nu îngheaţă? Ştiţi ce-i acela un vânt care vine urlând dinspre Polul Nord încărcat cu particule de gheaţă, în timp ce termometrul indică minus 30°, şi străbate, ca o lamă de bisturiu, veşmintele cele mai groase? când pe punte s-au strâns 500 de tone de gheaţă şi cinci minute petrecute pe ea înseamnă degerătură? când valul spart de etravă împroşcă nu spumă, ci alice de gheaţă? când până şi bateriile de lanternă nu mai funcţionează într-atât de intens e frigul? Ştiţi toate acestea, domnule amiral, le ştiţi?

Brooks aruncase cuvintele ca pe nişte pietre. Continuă:

— Şi mai ştiţi dumneavoastră ce înseamnă să stai treaz zile în şir, iar săptămâni de-a rândul să nu poţi dormi decât două-trei ore din douăzeci şi patru? Cunoaşteţi senzaţia aceasta, domnule amiral? Senzaţia că fiecare nerv, fiecare celulă a corpului stă gata-gata să plesnească, că doar un fir de păr te mai desparte de nebunie? O cunoaşteţi, domnule amiral? E cel mai rafinat supliciu din câte există şi ţi-ai vinde prietenii, familia,, credinţa în nemurire pentru privilegiul de a putea închide ochii şi de a te cufunda în somn. Şi apoi mai e oboseala, domnule amiral, cumplita oboseală care nu te părăseşte niciodată, în parte rezultatul debilitant al frigului, în parte al lipsei de somn, în parte consecinţa unor condiţii meteorologice continuu proaste. Ştiţi şi dumneavoastră cât de istovitor poate fi efortul de a te ţine pe picioare, chiar numai câteva ore, pe o punte care tanghează şi rulează: băieţii noştri au făcut acest efort luni la rând; în Arctica furtunile sunt zilnice. Vă pot arăta *o* duzină, două duzini de bătrâni dintre care nici unul nu are mai mult de douăzeci de ani.

Brooks împinsese scaunul şi începu să măsoare cu paşi nervoşi încăperea. Tyndall şi Turner schimbară între ei o privire, apoi se uitară la Vallery; adus de umeri, cu capul plecat, acesta îşi fixa, fără să le vadă, propriile sale mâi ni încrucişate pe masă. În acel moment, Starr ar fi putut nici să nu existe.

— E un cerc vicios şi ucigaş, urmă cu un soi de precipitare Brooks care stătea acum rezemat de peretele despărţitor, cu mâinile înfundate adânc în buzunare, pironind cu o privire oarbă hubloul aburit. Cu cât dormi mai puţin, cu atât eşti mai obosit, cu cât eşti mai obosit, cu atât

eşti mai sensibil la frig... şi aşa mai departe. Şi foamea continuă şi teribila tensiune. Toţi aceşti factori se condiţionează reciproc, fiecare din ei conspiră cu ceilalţi trei. ca să frângă rezistenţa fizică şi psihică a omului şi să facă din el o pradă pentru boală. Da, domnule amiral, pentru boală.

Îl privi zâmbind pe Starr, cu un zâmbet lipsit, de bucurie.

— Înghesuiţi nişte oameni ca pe sardele într-o cocă, privaţi-i de ultimul dram de rezistenţă, închideţi-i zile de-a rândul în cazărmile dintre punţi şi ştiţi ce veţi obţine? Tuberculoză. E inevitabil. – Ridică din umeri. – Ce-i drept, până acum n-am depistat decât câteva cazuri, *dur ştiu* că echipajul e predispus la tuberculoză pulmonară activă. sunt luni de când am prevăzut această slăbire a organismelor. L-am avertizat, în repetate rânduri, pe medicul-şef al Flotei. M-am adresat, de două ori în scris, Amiralităţii. Mi s-a răspuns cu simpatie, dar asta a fost totul. Penurie de nave, penurie de oameni... Ultima sută de zile i-au dărâmat definitiv. O sută de zile adăugate tuturor lunilor precedente. O sută de zile petrecute într-un infern sângeros şi nici un ceas de destindere pe pământ. Două opriri în port şi asta numai pentru a îmbarca muniţii; păcura şi aprovizionările le-am făcut în larg, luându-le de la cargouri. Iar fiecare zi însemna o veşnicie închegată din frig, din foame, din primejdii şi suferinţe. Pentru numele lui Dumnezeu, nu suntem maşini!

Se depărtă de perete şi înaintă spre Starr, ţinându-şi în continuare mâinile înfundate în buzunare.

— Îmi este penibil s-o spun de faţă cu comandantul, dar toţi ofiţerii de la bord – exceptându-l pe el – ştiu că oamenii s-ar fi „răzvrătit" – aşa cum vă place dumneavoastră să ziceţi – încă demult dacă n-ar fi fost profunda lor lealitate faţă de el, dacă n-ar fi existat un devotament frizând aproape idolatria. În lunga mea experienţă, domnule amiral, n-am văzut niciodată ceva asemănător.

Tyndall şi Turner murmurară aprobator. Vallery continua să rămână mai departe imobil.

— Există însă o limită la toate. Inevitabil, ea a fost atinsă. Iar dumneavoastră vorbiţi de pedepsirea acestor oameni, de încarcerarea lor? Doamne, Dumnezeule, dar tot atât de bine puteţi spânzura un om pentru că are lepră sau trimite la ocnă un altul fiindcă suferă de ulcer! strigă Brooks dând din cap cu disperare. – Echipajul nostru e la fel de inocent: ce altceva puteau face oamenii? Nu mai sunt capabili să distingă binele de rău, să judece cu mintea întreagă! Au nevoie de odihnă, de pace, de câteva zile de dulce trândăveală. Ar da orice pe lume pentru acest răgaz; e unicul lucru la care mai sunt în stare să gândească. Nu puteţi înţelege aşa ceva, domnule amiral? Nu puteţi?

Poate că jumătate de minut, în cabina amiralului, domni o tăcere completă, absolută. Vaierele ascuţite ale vântului şi ropotul mărunt al

măzărichii părură dintr-o dată excesiv de puternice. Apoi Starr se sculă, îşi luă mănuşile şi Vallery, ridicând pentru prima oară capul, înţelese că Brooks eşuase.

— Vallery, dă ordin, te rog, să acosteze vedeta mea. Imediat! făcu Starr cu detaşare şi fără să manifeste cea mai mică emoţie. Completaţi-vă aprovizionarea cu păcură, muniţii şi hrană cât mai repede cu putinţă. Amiral Tyndall vă urez, dumneavoastră şi escadrei dumneavoastră, c traversare uşoară. Cât despre dumneata, doctore Brooks, am sesizat perfect ce decurge din argumentele dumitale – cel puţin în ceea ce mă priveşte. Un zâmbet îngheţat i se desenă pe buze.

— E absolut evident că eşti surmenat şi ai mare nevoie de destindere, înlocuitorul dumitale va fi la bord înainte de miezul nopţii. Comandante, dacă vrei să mă însoţeşti...

Se răsuci spre uşă şi apucase chiar să facă doi paşi când glasul lui Vallery îl stopă net, un picior în aer.

— O clipă, domnule amiral, dacă sunteţi bun.

Starr se întoarse. Comandantul Vallery nu schiţă nici o mişcare ca să se ridice. Continuă să şadă, imobil, surâzător. Un surâs compus din deferenţă, înţelegere, dar şi dintr-o ciudată inflexibilitate. Starr încercă un vag sentiment de stânjeneală.

— Medicul şef Brooks, spuse Vallery, articulând precis, e un ofiţer cu totul excepţional.. Valoarea sa este inestimabilă, practic e de neînlocuit şi *Ulysses* are mare nevoie de el. Doresc să-l păstrez la bord.

— Hotărârea mea e luată, comandante, replică Stârv, şi e irevocabilă. Cunoaşteţi, cred, puterile cu care am fost investit de către Amiralitate în cazul acestei anchete?

— Prea bine, domnule amiral, răspunse Vallery cu un calm desăvârşit. Repet totuşi că nu ne putem permite să pierdem un ofiţer de valoarea doctorului Brooks.

Cuvintele, tonul erau politicoase, deferente, însă nimeni nu se putea înşela asupra semnificaţiei lor. Brooks făcu un pas cu o expresie dezolată pe faţă, dar înainte să fi apucat să scoată o vorbă, Turner interveni, potolit şi afabil:

— Presupun că n-am fost invitat la această conferinţă doar cu titlu decorativ. – Se răsturnă pe spătarul fotoliului şi urmă, cu ochii fixaţi gânditori asupra hubloului. – Simt că a sosit timpul să spun şi eu ceva. Subscriu, fără rezerve, la fiecare cuvânt rostit de bătrânul nostru Brooks. La fiecare, fără excepţie.

Buzele lui Starr deveniră livide. Îl privi pe Tyndall şi întrebă:

— Părerea dumneavoastră, domnule amiral?

Tyndall aţinti spre el o pereche de ochi maliţioşi;

Orice încordare, orice tensiune dispăruseră de pe chipul său. Semăna, mai mult ca oricând, cu un fermier voinic din Vest. Mai în glumă, mai în serios, îşi zicea că totuşi e în joc propria lui carieră. „Ce

ciudat, gândi el, cum o carieră îşi poate pierde brusc întreaga sa însemnătate."

— În calitatea mea de comandant al escadrei, singura mea preocupare este asigurarea unei maxime eficacităţi. Anumite persoane sunt într-adevăr de neînlocuit... Comandatul Vallery consideră că acesta e cazul lui Brooks. Sunt de acord cu el.

— Perfect, domnilor, perfect, articulă anevoie Starr, în timp ce pometii obrajilor i se împurpurau. Convoiul a plecat din Halifax şi sunt cu mâinile legate. Comiteţi însă o greşeală, domnilor, aţintindu-vă revolverele asupra Amiralităţii. La Whitehall{3} avem cu toţii o memorie excelentă. După întoarcerea dumneavoastră, vom discuta, şi încă pe îndelete, această afacere. La revedere, domnilor, la revedere.

Scuturându-se de frigul ce-l cuprinsese deodată, Brooks coborî cu paşi greoi scara ce ducea la puntea superioară şi se îndreptă spre prova. Trecu prin bucătărie şi pătrunse în infirmerie. Johnson, infirmierul şef, îşi scoase capul din nişa sa.

— Cum le mai merge bolnavilor noştri, Johnson? întrebă Brooks. Rezistă curajos?

— Mari băftoşi, domnule doctor! Jumătate din ei se simt de-o sută de ori mai bine ca mine. Uitaţi-vă la fochistul Riley, cel care are un deget fracturat şi un teanc de *Reader's Digests*{4} în poală. Buchiseşte toate articolele cu subiecte medicale şi urlă să-i dăm sulfamide,. penicilină şi cele mai noi antibiotice. Nici nu ştie cum se pronunţă majoritatea din ele, da-i convins c-o să moară!

— Va fi o pierdere îngrozitoare, mormăi Brooks, scuturând din cap. Mă întreb ce merite i-o fi găsind mecanicul-şef Dodson... Care sunt ultimele veşti de la spital?

Obrazul lui Johnson deveni inexpresiv.

— Acum, cinci minute, abia mai suflau, domnule doctor, spuse el. Marinarul Ralston a decedat la orele trei.

Brooks clătină încet capul. Trimiterea acestui băiat epuizat la spital fusese un act pur formal. O clipă, doar o clipă, se simţi înfrânt. I se spunea „bătrânul Socrate" şi în ultimele zile începuse să-şi simtă vârsta... ba chiar mai mult decât pe cea reală. O noapte de somn zdravăn l-ar fi repus, poate, pe picioare, deşi se cam îndoia de asta. Oftă.

— Nu prea eşti optimist, nu-i aşa, Johnson?

— Optsprezece oameni, domnule doctor. Exact optsprezece, spuse cu voce surdă şi necăjită infirmierul. Am stat de vorbă cu Burgess, e cel din primul pat. Îmi spunea că Ralston tocmai ieşea din sala de duşuri cu un prosop sub braţ când o grămadă de oameni au trecut pe lângă el în fugă, iar o blestemată de gorilă din poliţia militară l-a pocnit cu patul puştii în cap. Sărmanul n-a aflat niciodată cu ce a fost lovit şi nici pentru ce.

— Uite ce numesc ei... „discuţii sediţioase", Johnson, făcu Brooks cu un zâmbet în colţul gurii.

— Iertaţi-mă, domnule doctor, cred că n-ar fi trebuit... eu doar...

— Nu te mai frământa, Johnson. Vina-i a mea. Nu-i poţi împiedica pe oameni să gândească. Totul e să nu gândeşti cu glas prea tare. Face rău la disciplină... Am impresia că amicul Riley are nevoie de dumneata. Ai face mai bine să-i împrumuţi un dicţionar.

Se răsuci pe călcâie şi trecu în sala de operaţii. Din Johnny Nicholls, medic-secund, nu se vedea decât o claie de păr negru depăşind spătarul scaunului dentar. Sări însă imediat în sus cu un teanc de fişe sanitare în mâna stângă.

— Bună ziua, domnule doctor. Luaţi loc.

Brooks schiţă un zâmbet.

— Ce lucru minunat, Nicholls, ce lucru cu adevărat plăcut e să vezi un tânăr ofiţer de marină care-şi cunoaşte exact lungul nasului. Mulţumesc, mulţumesc.

Se căţără pe fotoliu afundându-se în el cu un grohăit de plăcere, aranjându-şi totodată tetiera.

— Dacă ai vrea, drăguţă, să potriveşti şi rezemătoarea de picioare... Aşa... Ah, mulţumesc! Se întinse cu voluptate, închizând ochii, cu capul rezemat de tetieră şi gemu din nou: – sunt bătrân, Johnny băiatule, un bătrân a cărui carieră s-a terminat.

— Nici pomeneală, domnule doctor! E doar o stare proastă trecătoare. Dacă aţi accepta să vă recomand un tonic potrivit...

Zicând acestea, se răsuci spre un dulăpior, luă de acolo două pahare pentru clătitul gurii şi o sticlă canelat», verde închis, marcată „Otravă". Umplu paharele şi-i întinse unul lui Brooks, zicând:

— Reţeta mea personală. În sănătatea dumneavoastră, domnule doctor!

Brooks privi mai întâi lichidul auriu, apoi pe Nicholls.

— Ce practici păgâne v-au fost predate în facultăţile alea scoţiene, Johnny băiatule! N-aş zice însă că unii din acei vechi păgâni nu merită tot respectul... Ce-mi dai de data asta, Johnny?

— O chestie-ntâi! răspunse Nicholls zâmbind cu gura până la urechi. Produs al insulei Coli...

— Nu ştiam să fi existat distilerii pe-acolo, făcu bătrânul medic cu o privire bănuitoare.

— Nici nu există. Am spus doar că e fabricat la Coli... Cum au decurs lucrurile acolo, sus?

— Îngrozitor. Înălţimea-Sa ne-a ameninţat că o să ne spânzure pe toţi de vergă... iar, în ceea ce mă priveşte, are o antipatie cu totul specială. A zis că ar trebui să fiu debarcat neîntârziat cu picioare în fund... şi chiar asta îi era intenţia.

— Dumneavoastră! exclamă Nicholls căscând ochii săi negri,

încercănaţi, cu pleoapele înroşite de nesomn. Desigur, glumiţi?

— Câtuşi de puţin. Până la urmă, totul s-a aranjat... nu mai plec. Bătrânul Giles, „sultanul" nostru şi Turner, aceşti ţicniţi buni de legat, i-au spus clar lui Starr că, dacă plec eu, ar face bine să-şi caute un alt amiral, un alt comandant şi un alt comandant secund. Fireşte că n-ar fi trebuit s-o facă, iar bătrânul Vincent a fost cutremurat până-n văduva oaselor şi a plecat furios nevoie mare, mormăind în barbă tot soiul de ameninţări voalate... ba, dacă stau să mă gândesc, chiar destul de transparente.

— Fir-ar să fie de imbecil bătrân! izbucni vehement Nicholls.

— Să ştii, Johnny, că nu e. Dimpotrivă, e un tip strălucit. Nu devii, de florile mărului, director al operaţiunilor navale. Giles afirmă că e un strateg şi un tactician de mâna-ntâi şi, în fond, nu e nici măcar atât de rău pe cât suntem noi înclinaţi s-o credem. Are însă de rezolvat o sarcină insolubilă: resursele de care dispune sunt limitate şi există o jumătate de duzină de alte teatre de operaţii care au o nevoie teribilă de nave şi de oameni. Ii e cu neputinţă să satisfacă, fie numai jumătate din cât i se cere; majoritatea timpului operează cu mijloace abia-abia suficiente. Ceea ce, fireşte, nu-l împiedică să fie o creatură inumană, insensibilă şi care nu-i înţelege pe oameni.

— Şi care a fost concluzia acestui conciliabul?

— Din nou Murmanskul. Ridicăm ancora, mâine, la şase.

— Cum? Din nou? Cu trupa asta de morţi ambulanţi? făcu neîncrezător Nicholls. Dar e cu neputinţă, domnule doctor! sunt absolut incapabili!

— Şi totuşi o vor face, băiatule. *Ulysses* trebuie... hâm, hâm... să se răscumpere. Brooks deschise ochii. – Doamne, Dumnezeule, mă îngrozesc numai la un singur gând. Ia vezi, puiule, nu ţi-a mai rămas ceva din otrava aceea?

Nicholls puse la loc în dulap sticla goală şi aţinti un deget vindicativ spre masivul cuirasat ce se zărea perfect prin hublou, ancorat la o distanţă de trei-patru cabluri.

— De ce mereu noi? Întotdeauna noi! De ce nu e trimisă, din când în când, cazarma asta plutitoare, şi inutilă? sunt luni de când se leagănă pe loc de pomană!

— Tocmai asta-i problema, rosti solemn Brooks. După opinia lui Baby-Kapok, greutatea formidabilă a cutiilor goale de lapte condensat şi heringi în sos tomat acumulate pe fundul oceanului îl împiedică de-a dreptul categoric să ridice ancora.

Dar Nicholls părea să nu-l fi auzit.

— Săptămâni şi luni de-a rândul, *Ulysses* e trimis în Rusia. Portavioanele sunt retrase şi înlocuite, distrugătoarele capătă permisii... *Ulysses,*.niciodată. Pentru el nu există repaus. Măcar o dată, o singură dată. În schimb, tot ce ştie *Duke of Cumberland* e să

expedieze la bordul nostru brutele şi zdrahonii din poliţia militară ca să masacreze bolnavi, infirmi, oameni care într-o săptămână au făcut mai mult decât...

— Potoleşte-te, potoleşte-te, băiete! mirii medicul şef. Nu poţi numi masacru trei morţi şi cei câţiva eroi care zac alături, răniţi. Poliţiştii şi-au făcut datoria. Atâta tot. Cât priveşte pe *Cumberland*... ei bine, trebuie să ne resemnăm. Suntem unica navă din toată flota metropolitană echipată pentru escortarea portavioanelor.

Nicholls îşi goli paharul şi-l privi pe superiorul său mâhnit.

— Există momente, spuse el, când zău că-i iubesc pe nemţi.

— Va trebui ca într-o zi să te pui de acord cu Johnson, îl povăţui Brooks. Bătrânul Starr o să vă bage pe amândoi în fiare pentru că răspândiţi defetismul... Ia te uită! Ia te uită! Brooks se săltă din scaun, aplecându-se în faţă.

— Uită-te puţin la bătrânul *Cumberland,* Johnny. Kilometri de rufe puse la uscat pe punte şi marinari care aleargă – aleargă cu adevărat – spre teugă. Nu încape îndoială, sunt semne de activitate. Dumnezeule mare, dar aşa ceva e cu totul neobişnuit şi absolut surprinzător! Ce deduci din toate astea?

— Au aflat pesemne că pleacă în permisie, bombăni Nicholls. Nu văd nimic altceva care să-i poată face pe tipii ăia să se mişte aşa repede. De altfel, cine suntem noi ca să le refuzăm răsplata dreaptă a caznelor lor? După o perioadă de serviciu în apele nordice, atât de lungă, atât de istovitoare, atât de primejdioasă...

Urletul strident al sirenei de alarmă acoperi restul frazei. Ochii se răsuciră instinctiv spre difuzorul care pârâia şi sfârâia, apoi privirile li se încrucişară, neîncrezătoare. În aceeaşi secundă însă au fost în picioare, încordaţi, atenţi: intempestivul semnal care cheamă la posturile de luptă şi care opreşte bătăile inimii, semnalul acesta nu se uită niciodată.

— Dumnezeule, nu! gemu Brooks. Nu, nu! Nu încă o dată! Nu la Scapa Flow.

— „Oh, Doamne, nu! Nu încă o dată... *nu la Scapa Flow!"*

Aceleaşi cuvinte erau în minţile, în inimile şi pe buzele a 727 de oameni sleiţi de puteri, deznădăjduiţi, murind de somn în acea rece seară de iarnă. Era tot ce mai puteau simţi în clipa în care vaierul sirenei oprise brusc orice fel de activitate pe punţi şi sub ele, în compartimentele maşinilor şi în sălile cazanelor, în bucătării şi cancelarii, printre lăzile cu provizii şi cisternele cu combustibil, fulgerându-i deopotrivă şi pe cei din bordul liber, cufundându-i într-o şi mai acută disperare. Sfredelitor, el sfâşia deliciile uitării de sine şi-i aducea, cu moartea-n suflet, cu minţile înceţoşate, poticnindu-se pe picioare, la duritatea de fier a realităţii.

Intr-un anume sens – ciudat şi inefabil – momentul a fost decisiv. A

fost momentul care l-ar fi putut suprima pe *Ulysses* ca unitate combatantă. A fost momentul pe care nişte oameni acriţi, istoviţi, aflaţi în siguranţa relativă a unui golf, l-ar fi putut alege ca să opună o exasperantă rezistenţă Autorităţii, acelei constrângeri mute, indiferente şi nemiloase, care, fără îndoială, îi ucidea. Dacă un asemenea moment a existat vreodată, el a existat atunci.

Momentul a venit şi a trecut. N-a fost decât o umbră fugară care a lunecat peste spiritele oamenilor şi a pierit în tropotul picioarelor gonind spre posturile de luptă. Motivul a fost, poate, instinctul de conservare. E însă puţin probabil. Stadiul acesta fusese demult depăşit pe *Ulysses.* Poate fusese disciplina, poate lealitatea faţă de comandant sau poate ceea ce psihologii numesc reflex condiţionat: auzi un scrâşnet de frână şi instantaneu sări în lături ca să-ţi salvezi viaţa. Sau poate mai era şi altceva...

Oricare ar fi fost însă explicaţia, întregul echipaj, exceptând posturile de veghe, a fost adunat în două minute. Unanimi în refuzul lor de a crede că aşa ceva li s-ar putea întâmpla la Scapa Flow, oamenii îşi ocupară posturile, care tăcuţi, care vociferând, după cum le era caracterul. Le ocupară în silă, posaci, furioşi, dar le ocupară.

La fel şi contraamiralul Tyndall. Dar nu pe muteşte. Urcă la puntea de comandă înjurând, îşi croi drum prin uşa babord şi se căţără pe scaunul său înalt instalai în colţul din faţă al comenzii de navigaţie. Îi aruncă o privire lui Vallery.

— Ce se întâmplă, fir-ar să fie, comandante? întrebă el pe un ton sec. Totul mi se pare cum nu se poate mai paşnic.

— Nu ştiu încă nimic, domnule amiral, răspunse Vallery, scrutând cu o privire neliniştită danele. Comandantul şef ne-a transmis semnalul de alarmă cu ordinul să ridicăm imediat ancora.

— Să ridicăm ancora? Pentru ce?

Vallery scutură din cap a neştiinţă.

— Asta-i o conspiraţie menită să priveze nişte bătrâni ca mine de somnul de după-amiază, gemu Tyndall.

— Probabil că-i o găselniţă de-a lui Starr ca să ne mai scuture puţin din amorţeală, bombăni Turner.

— Nu, replică Tyndall, sigur de sine. N-ar încerca aşa ceva... şi nici n-ar îndrăzni. De altfel, dacă e să-i dăm crezare, nu-i o persoană vindicativă.

Se lăsă tăcerea, o tăcere tulburată doar de răpăitul măzărichii şi de păcănitul neliniştitor al Asdic-ului. Brusc, Vallery duse binoclul la ochi.

— Ei drăcie, ia uitaţi-vă, domnule amiral, *Cumberland* ridică ancora!

Aşa era. Parâma provă fusese dezlegată şi etrava uriaşei nave se rotea încet în timp ce aceasta pornea la drum.

— Ce dracu' se mai...

Tyndall se întrerupse şi examină cerul. Nu se zărea nici un avion, nici un paraşutist, radarul şi Asdic-ul nu comunicau nici un semnal-contact, şi nici urmă de marea flotă germană forţând barajele.

— Ne transmite un semnal, domnule comandant! răsună glasul lui Bentley, şeful timonier. Se opri, apoi continuă lent: „Ocupaţi imediat locul nostru de ancorare. Legaţi-vă la geamandura nord".

— Cere-le să confirme, ordonă scurt Vallery.

Luă receptorul telefonului de la puntea-prova din mâinile unui timonier:

— Aici comandantul. Dodson, cum e lanţul? La pic? Bine.

Şi, întorcându-se spre ofiţerul de cart:

— Ambele maşini încet înainte. Cârma dreapta, 10, îi aruncă o privire interogativă lui Tyndall.

— Nu mă întreba nimic, mârâi acesta. S-ar putea să fie un nou joc de salon, cel mai recent... un soi de leapşa pe ouate, dacă ştii ce-i aia... Da' ia stai puţin! Priveşte! Uită-te la *Cumberland.* Tunurile de 130 mm sunt înclinate sub orizontală.

Privirile celor doi se încrucişară.

— Nu, e cu neputinţă! Dumnezeule, credeţi cumva că...?

Răspunsul îl furniză difuzorul din cabina Asdic-ului, situată imediat în spatele punţii de comandă. Glasul operatorului şef Chrysler răsuna limpede şi fără grabă:

— Asdic către comandă. Asdic{5} către comandă. Semnal la Roşu 30. Repet: Roşu 30. Zgomotul creşte. Terminat!

Incredulitatea comandantului dură o clipită: cât să atingă apogeul şi să moară.

— Alarmaţi centrala de artilerie! Roşu 30. Toate piesele antiaeriene unghi de tragere negativ maxim! Ţintă: submarine. Pregătiţi lansatorul de grenade!

Şi, întorcându-se spre Tyndall:

— E cu neputinţă, domnule amiral... pur şi simplu e cu neputinţă! Un submarin... La Scapa Flow. Imposibil!

— Uite că Prien a gândit altfel{6} mormăi Tyndall.

— Prien?

— Kapitan-leutnant Prien, tipul care a scufundat *Royal Oak.*

— Aşa ceva nu se mai poate reedita. Noile baraje...

— Ar putea constitui un obstacol pentru un submarin normal, termină Tyndall fraza, după care continuă pe şoptite: -- Iţi aminteşti ce ni s-a spus luna trecută în legătură cu submarinele noastre de buzunar, zise şi „bihunci", conduse de doi oameni? Cele care urmau să fie trimise în Norvegia cu vase de pescuit norvegiene operând de la Shetland? S-ar putea ca nemţii să fi avut aceeaşi idee.

— Posibil, conveni Vallery şi adăugă cu un rictus sardonic: – Ia uitaţi-vă la *Cumberland,* cum o întinde direct spre baraj. Se opri o

clipă, cu privirea îngândurată, apoi ochii i se aţintiră din nou spre Tyndall:

— Vă place ce se întâmplă?

— Ce anume să-mi placă, comandante?

— Jocul ăsta de-a masacrul. Nu ne putem permite să pierdem un vas de linie care a costat nu ştiu câte milioane de lire. Şi-atunci bătrânul *Cumberland* o şterge în larg unde-i în siguranţă, iar noi îi luăm locul la chei. Pot face pariu că serviciul german de informaţii îi cunoaşte poziţia cu o eroare de doi centimetri plus-minus. Submarinele astea de buzunar sunt dotate cu mine magnetice şi dacă e să le lipească de ceva, acel ceva va fi coca noastră.

Tyndall îi aruncă o căutătură scurtă. Pe chipul său nu se putea citi nimic. Semnalele Asdic-ului se succedau fără întrerupere, indicând gismentele la babord şi o distanţă care scădea întruna.

— Bineînţeles, bineînţeles, murmură amiralul. Tot noi să scoatem castanele din foc. Mi-e şi silă! Gura,i se strâmbă într-un rictus amar. Păi, una ca asta îi poate pune capac echipajului. O. traversare infernală, rebeliunea, gorilele de pe *Cumberland* la noi pe navă, apel la posturile de luptă în plin port... şi acum, poftim! Să ne riscăm pentru acest... pentru această...

Se înecă de furie, înjură, după care reluă calm:

— Ce-ai să le spui oamenilor, comandante? Fir-ar să fie! Uite că-mi vine şi mie să mă răzvrătesc!

Se opri brusc, uitându-se peste umărul lui Vallery. Acesta se întoarse la rândul său:

— Ce-i, Marshall?

— Iertaţi-mă, domnule comandant, dar... ăăă... semnalul... şi arătă cu degetul cabina Asdic-ului. E un submarin, poate dintr-acelea foarte mici? făcu el cu un pronunţat accent americănesc.

— Se prea poate, Marshall. De ce?

— E exact la ce ne-am gândit şi noi, Ralston şi cu mine. – Un zâmbet larg îi lumină faţa. Avem o idee ca să-i venim de hac.

Vallery aruncă o privire la măzărichea suflată de vânt, dădu câteva ordine la timonă şi maşinilor, apoi se întoarse către ofiţerul torpilor. O tuse violentă, dureroasă, îl zgâlţâi în timp ce arăta spre harta locului de acostare.

— Dacă vreţi cumva să aruncaţi propria noastră pupă în aer, lansând grenadele în ape atât de puţin adânci, atunci...

— Nu, domnule, comandant. Mă îndoiesc, de altfel, că le-am putea regla pentru o imersiune atât de mică. Ideea mea – mai exact cea a lui Ralston – e să luăm şalupa cu motor şi să ne îmbarcăm pe ea împreună cu câteva încărcături explozive de 25 de livre, focoase reglate la 18 secunde şi detonatoare chimice. Ştiu că drăciile astea nu provoacă distrugeri prea mari, dar un submarin de buzunar n-are,

probabil, o cocă prea solidă, iar dacă echipajul stă călare pe el{7}... ei bine, n-o să ajungă prea departe...

— Nu-i rău deloc, Marshall, surise Vallery. Cred că aţi găsit soluţia. Ce părere aveţi, domnule amiral?

— Face, în orice caz, să încercăm, răspunse Tyndall. Mai bine aşa decât să stăm locului ca o cloşcă pe ouă.

— Torpilorule, ai mână liberă, făcu Vallery, aruncându-i o privire maliţioasă. Care-ţi sunt specialiştii în explozive?

— Mă gândeam să-l iau cu mine pe Ralston...

— Bănuiam eu. N-ai să iei pe nimeni cu dumneata, amice, rosti ferm Vallery. Nu-mi pot permite să pierd ofiţerul meu torpilor.

Marshall dădu resemnat din umeri, dar cu vizibilă părere de rău.

— Atunci submaistrul armurier şi cu Ralston; e cel mai vechi dintre gradaţii torpilori. Amândoi, oameni capabili.

— Bine. Bentley, desemnează pe cineva care să-i însoţească în şalupă. Le vom semnaliza de aici relevementele Asdic-ului. Să ia cu ei o lampă de semnale. Apoi, cu voce scăzută: Marshall?

— Da, domnule comandant.

— Fratele cel tânăr al lui Ralston a murit adineauri la spital.

Privirea i se opri asupra primului maistru torpilor, un tânăr vânjos, blond, cu aerul grav, purtând pe sub canadiana îmblănită o salopetă de un albastru spălăcit.

— Ştie?

Ofiţerul torpilor se uită fix la Vallery, apoi îşi mută privirea la subofiţerul blond şi se porni să înjure lung şi înfricoşător.

— Marshall! făcu Vallery pe un ton imperativ.

Dar Marshall păru că nu-l aude. Faţa sa, aidoma unei măşti, reflecta aceeaşi insensibilitate la reproşul din glasul comandantului ca şi la biciuirea usturătoare a lapoviţei.

— Nu, domnule comandant, sfârşi el prin a spune, nu ştie. A primit însă veşti azi dimineaţă. Croydonul a fost bombardat săptămâna trecută. Mama şi cele trei surori ale Iui locuiesc... locuiau acolo. O bombă... n-a mai rămas nimic...

Se răsuci brusc pe călcâie şi părăsi comanda.

Cincisprezece minute mai târziu, totul se terminase. Baleniera de la tribord şi şalupa de la babord fuseseră lăsate la apă în timp ce *Ulysses* se îndrepta spre locul de ancorare. Baleniera, având la bord o baliză de ancoră, pornea spre geamandură în vreme ce şalupa se depărta spre stânga.

Ajunşi la 300 de metri de navă, Ralston, conform instrucţiunilor transmise de pe comandă, scoase din buzunarul salopetei un patent şi sertiză focosul chimic. Submaistrul armurier avea privirea fixată la acele cronometrului. La a douăsprezecea secundă, încărcătura zbură peste bord. Alte trei o urmară, lansate în puncte diferite, în timp ce

şalupa descria un cerc strâns. Primele trei explozii nu avură alt rezultat decât să-i ridice pupa şi să-i zgâlţâie zdravăn întreaga ambarcaţie. La a patra, însă, o bulă uriaşă de aer urcă la suprafaţă, urmată de o lungă trenă de alte bule uleioase. Gând învolburarea încetă, un strat subţire de păcură se întinse pe o sută de metri pătraţi de mare...

Abandonând posturile lor de luptă, oamenii urmăreau cu chipuri impasibile şalupa care se reîntorcea; o legară exact la timp. O cantitate importantă de apă pătrundea prin etambou; servomotorul era grav avariat.

Cumberland era acum doar o şuviţă de fum în depărtare.

Cu cascheta în mână, Ralston luă loc pe scaun în faţa comandantului. Multă vreme Vallery se uită la el în tăcere. Se întreba ce să-i spună şi, mai ales, cum. O sarcină ce-i era profund odioasă.

Războiul era şi el profund odios lui Richard Vallery. Îl detestase întotdeauna şi blestemase ziua în care acest război îl smulsese din confortabila sa existenţă de pensionar. În sfârşit, „smuls" era un termen de care se folosea el şi, dintre toţi, Tyndall era singurul care ştia că la 1 septembrie 1939 îşi oferise voluntar serviciile Amiralităţii, ofertă primită cu bucurie.

De urât, însă, ura războiul. Nu numai pentru că se opunea pasiunii sale pentru muzică şi literatură, două domenii în care el, Vallery, era o autoritate certă şi nici măcar pentru că reprezenta o permanentă ofensă adusă nevoii sale de frumos, de armonie şi echilibru. Îl ura din raţiuni morale, pentru că îl durea să-i vadă pe oameni comportându-se aidoma fiarelor din jungla sălbatică,, pentru că socotea crucea vieţii suficient de grea şi fără prisosul gratuit de suferinţe sufleteşti şi fizice aduse de război dar, mai ales, pentru că-l considera drept o demenţă bestială şi aberantă, o demenţă care nu ordonează nimic, nu demonstrează nimic... În afara vechiului adevăr că somnul raţiunii naşte monştri.

Erau însă anumite îndatoriri peste care nu putea trece şi Vallery hotărâse că acest război trebuie să devină şi propriul său război. Se reangajase şi îmbătrânise odată cu scurgerea acestor groaznici ani; devenise mai şubred şi mai bătrân, dar, totodată, mai binevoitor, mai tolerant şi mai înţelegător. Era unic nu numai printre comandanţii de nave, dar chiar printre marinari. Unic prin bunătatea sa, unic prin modestia sa; iar faptul că nu se gândise niciodată la aceste trăsături ca la ceva excepţional dădea măsura întregii sale măreţii sufleteşti.

Oftă. Singurul lucru care-l frământa în momentul de faţă era ce anume să-i spună lui Ralston. Acesta însă i-o luă înainte:

— Nu vă mai faceţi griji, domnule comandant, vorbi el cu o voce egală, monotonă, în timp ce faţa îşi păstra întreaga ei linişte. Ştiu. Mi-a spus ofiţerul torpilor.

Vallery tuşi, dregându-şi glasul:

— Cuvintele sunt de prisos, Ralston. Cu totul şi cu totul de prisos. Fratele dumitale mai mic şi întreaga familie, acolo, acasă... dispăruţi cu toţii. Îmi pare rău, îmi pare nespus de rău. Se ridică nedeslipindu-şi privirea de chipul impasibil şi zâmbi trist. Sau poate crezi că spun doar nişte vorbe, o formulă lipsită de sens, ceva convenţional...

Ralston avu un zâmbet fugar şi neaşteptat.

— Nu, domnule comandant, nu cred aşa ceva. Mă simt în stare să preţuiesc sentimentele dumneavoastră. Pricepeţi... tatăl meu... tata e şi el comandant de vas. Îmi spunea că simte acelaşi lucru ca şi dumneavoastră.

— Tatăl dumitale, Ralston? făcu, mirat, Vallery.

— Da, domnule comandant, Vallery ar fi putut jura că întrezărise o clipire de veselie în privirea albastră, atât de calmă şi flegmatică, ce-l ţintuia. În marina comercială. Este comandantul unui petrolier de 16 000 tone.

Vallery nu făcu nici un comentariu; Ralston continuă aproape şoptit:

— Iar Billy, domnule comandant... fratele meu mai mic... pur şi simplu e unul din acele lucruri care se întâmplă. Nu-i nimeni vinovat... nimeni în afară de mine. Eu am cerut să vină aici, la bord. sunt singurul care poate fi blamat. Singurul.

Degetele sale smede şi slabe frământau şi mozoleau viziera caschetei. „Cu cât va suferi mai mult bietul băiat, se întrebă în sinea sa Vallery, când şocul acestei duble lovituri se va atenua şi el va începe să judece în mod normal?"

— Uite, dragul meu, socot că ai nevoie de câteva zile de repaus timp în care să reflectezi la situaţia dumitale. („Dumnezeule, îşi spuse Vallery, ce vorbe nepotrivite şi inutile!") La cancelarie ţi se pregăteşte foaia de drum. Ai cincisprezece zile de permisie începând din seara asta.

— Pentru ce localitate mi se face foaia de drum, domnule comandant? Pentru Croydon?

— Evident. Pentru care alta...

Vallery se opri net, gâtuit de enormitatea gafei săvârşite.

— Iartă-mă, băiatule. Ce tâmpenie am putut spune î

— Nu mă goniţi de pe navă, domnule Comandant, imploră Ralston. Ştiu că aş putea avea aerul cuiva care se vrea compătimit, dar adevărul e că n-am nici un colţişor pe lumea asta unde să mă duc. Locul meu e aici, pe

Ulysses. sunt ocupat tot timpul, ba muncesc, ba dorm... nu sunt obligat să discut... pot îndeplini diferite sarcini...

Se vedea limpede că stăpânirea sa de sine nu era decât o pojghiţă subţire, întinsă la maximum, gata să plesnească, o pojghiţă între lumea de afară şi tăcuta lui disperare.

— Aş putea ajuta să le plătim poliţa, urmă grăbit Ralston. Cum a fost azi, când am amorsat focoasele... ştiţi, mi s-a părut... am socotit că e un privilegiu. Mai mult decât atât, era... Oh! nu mai ştiu cum să zic... nu găsesc cuvintele!...

Vallery înţelegea. Se simţea trist, istovit, dezarmat. Ce-i putea oferi el acestui băiat. În locul urii, în locul atât de omeneştii văpăi răzbunătoare ce-l mistuia? Nimic – o ştia prea bine – nimic din ceea ce Ralston ar fi putut accepta fără dispreţ şi nu în bătaie de joc. Nu era momentul pioaselor banalităţi. Oftă din nou, mai greu de astă-dată.

— Se înţelege, Ralston, că vei rămâne aici. Coboară până la cancelarie şi spune-le să rupă biletul de voie. Dacă pot să-ţi fiu cumva de ajutor, vino oricând.

— Înţeleg, domnule comandant. Vă mulţumesc foarte mult. Noapte bună, domnule comandant.

— Noapte bună, băiete.

Uşa se închise încet în urma lui.

II. LUNI DIMINEAŢA

Închideţi porţile etanşe şi puneţi capacele. La posturile de plecare!" Impersonală, inexorabilă, vocea metalică a difuzorului răzbătea până-n colţurile cele mai îndepărtate ale navei. Şi din toate aceste unghere oamenii răspunseră prompt chemării. Le era frig, dârdâiau fără voie sub muşcătura glacială a vântului de miazănoapte şi înjurau de mama focului în timp ce fulgi mari de zăpadă pătrundeau pe sub gulere şi prin deschizătura manşetelor, iar mâinile cu degetele amorţite rămâneau lipite de saule, parâme şi metalul îngheţat. Erau storşi de vlagă pentru că aprovizionarea cu păcură, muniţii şi hrană se prelungise mult în timpul cartului de la miezul nopţii la patru dimineaţa şi fuseseră rari cei care reuşiseră să doarmă mai mult de trei ceasuri.

În plus, erau iritaţi şi ostili. Sigur, executau ordinele cu acea eficacitate maşinală a unui echipaj bine antrenat; supunerea lor era însă posacă, făceau ceea ce aveau de făcut în duşmănie şi obrăznicia stătea gata-gata să izbucnească, cu toate că şi ofiţerii, şi gradaţii, îi corcoleau cât puteau. Vallery le recomandase acest lucru în modul cel mai insistent.

Îndeajuns de ilogic, principala sursă a nemulţumirii lor nu se datora prudentei retrageri a lui *Cumberland,* ci unui aviz radiodifuzat, aşa cum era obiceiul, în seara precedentă: „Biroul curierului va fi închis în seara aceasta de la orele douăzeci". Corespondenţa! Cei care nu trebuiau să muncească douăzeci şi patru de ore în şir dormeau duşi; li se sleise nu numai curajul, dar până şi voinţa de a se gândi la scris. Decanul de vârstă al echipajului din bordul babord, caporalul Doyle, venerabil purtător a trei barete decernate, pentru „comportare exemplară" (pe care el o definea modest drept „treisprezece ani de crime nedescoperite") rezumase astfel situaţia: „Chiar dacă baba mea ar fi Elena din Troia combinată cu Jane Russel{8} – iar toţi cei dintre voi, fraţilor, care i-aţi văzut poza ştiţi că o asemenea idee e de-a dreptul defăimătoare pentru cele două doamne! – chiar dacă ar fi aşa, zic, şi tot nu i-aş expedia nici măcar o carte poştală. E o limită pentru toate. Eu unul mă duc să solesc".

Fapt pentru care îşi desfăcuse hamacul, îl agăţase cu o precizie militară sub gura de»aer cald – decanatul de vârstă îşi are privilegiile sale – şi două minute mai târziu dormea dus. Restul echipajului din bordul babord făcuse acelaşi lucru şi sacul poştal al curierului plecase la chei aproape gol.

Exact la ora şase, *Ulysses* ridică ancora şi porni cu viteză redusă spre baraj. Imaterial, aidoma unei năluci, uneori dispărând aproape în întregime în învârtejirile bruşte şi dense ale zăpezii, el luneca tăind

de-a curmezişul rada, pe sub norii de plumb, în cenuşiul crăpatului de ziuă. Era greu de observat chiar şi în intervalele de vizibilitate relativă. Îi lipsea o anume consistenţă, îi lipseau corpul, contururile definite. Părea o plăsmuire, în afara timpului şi a spaţiului. Fireşte, era doar o iluzie, dar o iluzie ce se acorda perfect cu nava legendară care devenise, în ciuda scurtei sale existenţe, H.M.S. *Ulysses*{9}, îl cunoşteau şi-l iubeau marinarii din marina comercială, oameni care navigau prin apele glaciale şi teribile ale Nordului, de la Saint-John la Arhanghelsk, de la insulele Shetlands la Jan Mayen, din Groenlanda până la îndepărtatele ţărmuri ale capului Spitzberg, izolate undeva la capătul lumii. Pretutindeni unde pândea primejdia, pretutindeni unde rânjea moartea, oamenii îl puteau căuta şi găsi pe *Ulysses* iscându-se ca un spectru printre ceţuri sau apărând miraculos într-un moment în care lugubra pâlpâire a zorilor arctice aducea cu ea pentru marinari ameninţarea, iar uneori aproape certitudinea, de a nu mai vedea vreodată o nouă auroră.

Un vas fantomă, o, cvasilegendă. Şi totuşi *Ulysses* era o navă nouă, doar că îmbătrânise escortând convoaie de cargouri spre Rusia sau patrulând prin Oceanul îngheţat de Nord. Fusese aici de la bun început şi nu cunoscuse altă viaţă. Operase mai întâi singur, escortând nave izolate sau în grupuri de câte două-trei. Mai târziu i se repartizaseră fregate şi corvete, iar în prezent nu se mai deplasa niciodată fără escadra sa, grupul 14 de portavioane de escortă.

În realitate, însă, *Ulysses* nu navigase nicicând de unul singur. Moartea fusese întotdeauna statornica sa coechipieră. O vedea că pune degetul ei descărnat pe un petrolier şi, în aceeaşi clipă, se declanşa infernul unei explozii de benzină super-octanică; pe un cargou şi el se scufunda, sfârtecat de o torpilă, cu întreaga sa încărcătură de material de război; de era un distrugător, călău îi erau maşinile ambalate la maximum împingând etrava spre adâncurile negru-cenuşii ale mării Barentz; dacă era un submarin şi apărea pe neaşteptate la suprafaţă, îl aştepta obuzul de tun care să-l trimită la fund, în vreme ce echipajul se ruga ca presiunea să strivească mai repede pereţii, mântuindu-l astfel de supliciul lent al morţii prin asfixiere în coşciugul său de fier aflat acum în străfundurile oceanului. Acolo unde se ducea *Ulysses,* mergea şi moartea. Pe el, însă, îl ocolea. Avea noroc. Un vas-fantomă, favorizat de soartă, cutreierând neîncetat Oceanul îngheţat de Nord.

Desigur, acest aspect spectral era o iluzie, dar o iluzie calculată. *Ulysses* fusese destinat unei singure misiuni, unui singur ocean şi cei care-i aleseseră culorile de camuflaj, lucraseră dumnezeieşte. Camuflaj special pentru Arctica, cu dungi în diagonală gri-albe şi de diverse nuanţe de albastru spălăcit care se diluau imperceptibil în tonurile albe şi cenuşii ce dominau sinistra dezolare a mărilor polare. Dar camuflajul acesta nu era decât aspectul exterior, superficial, al

modului în care vasul fusese adaptat la condiţiile extremului nord.

Din punct de vedere tehnic, *H.M.S. Ulysses* era un crucişător uşor, singurul specimen de 5.500 tone din faimoasa clasă *Dida,* precursoarea tipului *Black Prince.* Lung de 153 de metri, lat de numai 15,5 metri, cu o etravă înclinată, o pupa rectangulară şi o punte prova lungă, întinzându-se mult dincolo de puntea de comandă, pe o lungime de mai bine de şaizeci de metri, el arăta – şi era – un vas de luptă zvelt, rapid, solid, primejdios şi rezistent la tăvăleală.

„Reperează, atacă, nimiceşte": acestea sunt funcţiile clasice ale unei nave aparţinând Flotei pe timp de război şi *Ulysses* era admirabil echipat ca să le îndeplinească rapid şi cu maximum de eficacitate.

Să luăm, de pildă, reperajul. Fireşte, elementul uman era indispensabil, iar Vallery avea mult prea multă experienţă şi pricepere în luptă ca să subestimeze valoarea necurmatei atenţii a facţionarilor şi timonierilor. Ochiul omenesc nu suferă de penele şi incidentele aparatelor mecanice. Informaţiile radiodifuzate îşi aveau, bineînţeles, locul lor, iar Asdic-ul rămânea, evident, singurul mod de apărare, prin detectare, împotriva submarinelor. Dar principala sursă de reperaj a lui *Ulysses* consta în altceva. Era primul vas din lume posedând un echipament complet radar. Noapte şi zi, antenele din vârful celor două catarge măturau neîncetat, într-o rotire de 360 de grade, orizontul îndepărtat, scrutându-l, scrutându-l întruna. Sub punte, în cele opt posturi radar şi în sălile pentru dirijarea reperajului, ochii exersaţi, sensibili la cea mai uşoară anomalie, nu părăsesc niciodată ecranele luminoase. Eficacitatea şi bătaia radarului erau, amândouă, fantastice. Fabricanţii lui îşi ziseseră că sunt optimişti atribuindu-i o bătaie efectivă de 60 până la 75 kilometri. Dar chiar de la primele probe după instalarea lui, *Ulysses* reperase un Condor – distrus ulterior de un Blenheim{10} – la o distanţă de 129 kilometri.

Urma, apoi, atacul. Uneori, inamicul era cel care se apropia; de cele mai multe ori, însă, trebuia urmărit. Şi, atunci, important era un singur lucru: viteza.

Ulysses era foarte rapid. Patru elice acţionate de patru turbine mari înzestrate cu reductoare de viteză, dezvoltau un incredibil număr de cai putere pe care nu-l puteau egala o bună parte din cuirasatele încă moderne. Conform Caietului de sarcini, făcea 35,5 noduri. Dar cu prilejul probelor de viteză maximă efectuate în largul coastelor Arran, când prova se ridicase deasupra apei iar pupa se afundase precum coada unui hidroavion, vibrând din toate încheieturile, într-o învolburare de ape torturate al căror clocot alb se învârtejea la trei metri deasupra tabloului pupa, *Ulysses* parcursese mila etalon cu fantastica viteză de 39,2 noduri – echivalentul nautic a 72 km/h.

Tot cu acest prilej, mecanicul şef Dobson, poreclit şi „Fanfaronul", a fost văzut surâzând cu subînţeles şi zicând că „asta nu-i încă totul" şi

că dacă ar fi de faţă *Abdiel* şi *Manxman,* atunci le-ar arăta el ceva. Cum însă aceste faimoase puitoare de mine aveau reputaţia, îndeobşte cunoscută, de a fi capabile să atingă 44 noduri, statul major al navei se mulţumise să murmure: „Gelozie profesională" şi să nu-l bage în seamă. În sinea lor, şi pe ascuns însă, ofiţerii erau la fel de mândri ca şi Dobson de puterea maşinilor.

Reperează, atacă... nimiceşte. Aceasta era ţinta, scopul final. Să ai inamicul în faţă şi să-l nimiceşti. *Ulysses* era bine echipat şi pentru această misiune. Avea patru turele duble, două la prova, două la pupa, armate cu tunuri de 155 m/m, cu tragere rapidă şi utilizare mixtă, deopotrivă de eficace în cazul ţintelor marine ca şi în cazul celor aeriene. Tirul era dirijat de telemetrul principal situat deasupra şi puţin în spatele punţii de comandă, şi de unul auxiliar plasat la pupa. Toate informaţiile esenţiale: gisment, viteza vântului, deriva, distanţa, viteza lui *Ulysses,* viteza inamicului, direcţiile respective de drum, erau transmise de către aceste posturi uriaşelor calculatoare electronice ale comenzii de artilerie, inima războinică a navei, amplasată – lucru îndeajuns de bizar – în măruntaiele lui *Ulysses,* mult sub linia de plutire. De aici ele erau automat retransmise turelelor sub forma a trei simple elemente: direcţia, deriva şi înălţătorul. Fireşte, turelele puteau executa trageri şi autonom.

Aceasta era artileria principală. Celelalte guri de foc reprezentau apărarea antiaeriană: multiplele baterii de pom-pom-uri{11} trăgând obuze de două livre într-o cadenţă rapidă, nu tocmai precis, dar îndeajuns ca să creeze un ecran de foc de natură să descurajeze pilotul inamic, precum şi grupe izolate de Oerlikon-uri jumelate, arme de o extremă precizie, cu o viteză iniţială a proiectilului foarte mare, redutabile şi ucigătoare când nimereau în mâi ni exersate.

În sfârşit, *Ulysses* era înarmat cu grenade antisubmarine şi cu torpile. E drept, avea numai 36 de grenade, cifră neglijabilă în comparaţie cu dotarea majorităţii corvetelor şi a distrugătoarelor, şi nu putea lansa decât şase deodată. Dar fiecare din aceste grenade conţinea 225 de kilograme mortale de amatol şi în iarna precedentă *Ulysses* distrusese cu ele două submarine germane. Torpilele de 533 mm diametru, purtând câte 375 kilograme de trinitrotoluen, se odihneau, netede şi ameninţătoare, în tuburile lor triple de pe puntea principală, câte o baterie de fiecare parte a coşului din pupa. Războiul lor nu începuse încă.

Acesta era, aşadar, *Ulysses.* O maşină de luptă perfectă; completă, suprema izbândă a omului în a obţine, din fuziunea ştiinţei cu barbaria, un instrument de distrugere. O maşină de luptă perfectă atâta timp însă cât va fi servită de un echipaj perfect integrat şi funcţionând fără cusur. O navă – oricare ar fi ea – nu poate fi mai bună decât echipajul ei. Or, echipajul lui *Ulysses* era pe punctul de a se

deteriora, de a-şi pierde omogenitatea: vulcanul nu erupsese încă, dar bubuiturile din adâncul său se auzeau neîntrerupt.

Primele semne ale noilor tulburări se arătară la mai puţin de trei ore după părăsirea portului. Ca de obicei, dragoarele de mine curăţau şenalul înaintea lor şi, tot ca de obicei, Vallery nu lăsase nimic la voia întâmplării; de altfel, aceasta era una din raţiunile pentru care şi el şi *Ulysses* supravieţuiseră până în acel moment. La ora 6,20 dădu ordin să fie lăsate la apă „paravanele" - instrumente în formă de torpilă, remorcate prin cabluri speciale de o parte şi de alta a etravei. Teoretic, legăturile care fixau minele de ancorele lor de pe fundul mării erau îndepărtate de navă, împinse către paravane şi tăiate de un soi. de foarfeci; în asemenea cazuri, minele urcau la suprafaţă unde, cu ajutorul armamentului uşor, erau fie făcute să explodeze, fie scufundate.

La ora 9, Vallery dădu ordin să fie ridicate la bord paravanele. *Ulysses* micşoră viteza. Căpitanul Carrington se deplasă la prova ca să supravegheze manevra: puntiştii, mecanicii şi aspiranţii îşi ocupaseră posturile de manevră respective, în fiecare bord.

Tangoanele au fost trase la iuţeală de pe suporţii lor aflaţi chiar în spatele luminilor de drum braţate la travers şi armate cu cablurile lor. Vinciurile de trei tone de pe puntea „B" au intrat imediat în funcţiune, exercitând o tracţiune lentă dar puternică şi paravanele au ieşit din apă.

Acesta a fost momentul catastrofei. Greşeala era a. marinarului Ferry. Dar nu numai a lui. Ghinionul a făcut ca vinciul de la tribord să nu funcţioneze, circuitul electric care îl alimenta trecând printr-un disjunctor defect; tot un ghinion a fost şi acela că îl manevra Ralston, un Ralston taciturn, acrit, căruia în acel moment nu-i păsa de nimeni şi de nimic, şi cu atât mai puţin de ceea ce face şi spune. Pentru tot restul, vina era a lui Carslake.

Prezenţa locotenentului Carslake, care, cocoţat pe nişte plute „Carley", dirija manevra parâmei din babord, constituia punctul culminant al unei întregi serii de erori. Prima din ele a fost săvârşită de însuşi tatăl locotenentului, un amiral ieşit la pensie, care, închipuindu-şi că odrasla e de acelaşi calibru cu părintele, îl smulsese în 1939 de la Cambridge şi, practic, îl forţase să intre în Marină. A doua slăbiciune e cea a comandantului său de şcoală, un locotenent-comandor care îl cunoscuse pe tată şi care l-a recomandat pe fiu să-şi facă stagiatura de ofiţer; urmează apoi una din rarele erori de judecată ale comisiei de examinare de pe *King Alfred* care i-a acordat brevetul de ofiţer; şi, în sfârşit, o amnezie temporară a secundului de pe *Ulysses* care-i încredinţase această sarcină în ciuda binecunoscutei incompetenţe şi incapacităţi a lui Carslake de a lucra cu oamenii.

Avea un cap asemănător cu acela al cailor de curse excesiv de rasaţi,

îngust, cu ochii de un albastru spălăcit, bulbucaţi şi dinţii de sus prognaţi. Părul era blond, iar sprâncenele se rotunjeau într-un perpetuu semn de întrebare; dedesubtul unui nas lung şi ascuţit, cuta dispreţuitoare a buzei superioare părea a fi complementul perfect al sprâncenelor. Vorbirea sa era o caricatură grotescă a englezei de Curte: vocalele scurte erau lungi, iar cele lungi – interminabile. Detesta Marina, fierbea de ciudă din pricină că avansarea sa la gradul de căpitan nu mai venea odată şi îl scotea din sărite modul în care oamenii îi arătau antipatia. Într-un cuvânt locotenentul Carslake reprezenta o chintesenţă a celui mai infect subprodus al vechilor şcoli englezeşti. Vanitos, arogant, grosolan şi ignorant, el era un imbecil perfect.

În acel moment, de pildă, se acoperea de ridicol. Crăcănat ca la cinema, străduindu-se să-şi păstreze echilibrul pe stiva de plute, zbiera la oameni, dându-le fără întrerupere tot soiul de ordine inutile. Maistrul principal Hartley gemea din rărunchi, dar pe înfundate, în interesul disciplinei. Marinarul Ferry, însă, nu se simţea obligat defel de asemenea reţineri.

— Ascultă la Înălţimeă-Sa, şopti el lui Ralston. Numai şi numai ca să-l audă Bătrânu', şi cu o mişcare a capului îl desemnă pe Vallery aplecat peste bordajul comandei la şase metri deasupra capului lui Carslake. Cretinul îşi închipuie c-o să-l impresioneze!

— Dă-l naibii pe Carslake şi uită-te mai bine la cablu, îl povăţui Ralston. Şi scoate blestematele astea de mănuşoaie că într-o bună zi...

— Ştiu, ştiu, îl luă peste picior Ferry. O să mi le prindă cablul şi-o să mă înfăşoare în jurul tamburului. Nu-ţi mai fă griji, frăţioare, aşa ceva n-o să mi se întâmple niciodată, şi cu o mişcare îndemânatică apucă parâma.

Dar iată că s-a întâmplat, şi chiar în acel moment, Ralston, care observa cu atenţie paravanul ce oscila prin aer, aruncă o privire rapidă în jos. Văzu cum cablul, care făcuse „mustăţi", era doar la câţiva centimetri de mâna lui Ferry, cum se agaţă, năprasnic de mănuşa acestuia şi cum, înainte ca nefericitul să fi. apucat să scoată un ţipăt, îl târăşte spre tamburul care se învârtea.

Reacţia lui Ralston a fost imediată. Frâna de picior era doar la cincisprezece centimetri distanţă... dar şi aceşti cincisprezece centimetri însemnau prea mult. Într-o fracţiune de secundă, cu o mişcare violentă, răsuci în sens invers volanul de comandă, până la limita cursei. În clipa în care izbucnea răcnetul de durere al lui Ferry al cărui antebraţ era zdrobit de muchia tamburului, bubui o explozie surdă; o trâmbă de fum înţepător ţâşni din corpul vinciului, în timp ce un motor electric în valoare de 500 de lire sterline dispărea într-o fulgerare de trăsnet.

Cablul porni de îndată să se desfăşoare, cu o viteză accelerată

momentan de greutatea paravanului, târându-l după sine pe Ferry. La şase metri de tamburul vinciului, cablul trecea printr-o ureche; dacă avea noroc, Ferry scăpa doar cu pierderea mâinii.

Când mai era doar un metru până la ureche, piciorul lui Ralston strivi din răsputeri frâna. Tamburul păru să scoată un ţipăt şi se opri vibrând. Paravanul căzu în mare, şi cablul, eliberat acum de orice greutate, se balansa alene în ritmul ruliului.

Carslake se rostogoli de pe plutele sale şi se năpusti spre Ralston; obrazul lui livid era contractat de furie:

— Imbecilul dracului! urlă el turbat. Ai pierdut paravanul! Dacă ţii la pielea ta, explică-te! Cine dracu ţi-a. dat ordin să faci altceva decât ceea ce aveai de făcut?

Buzele lui Ralston se crispară, dar reuşi să răspundă îndeajuns de politicos:

— Îmi pare rău, sir, dar n-am avut încotro. Trebuia s-o fac. Braţul lui Ferry...

— La naiba cu braţul lui Ferry! replică Carslake, aproape urlând. Eu comand aici... eu dau ordine! Priveşte! Priveşte! – cu un gest desemnă cablul care se legăna.

-- E opera ta, Ralston, opera ta, idiot blestemat! E pierdut, înţelegi tu, pierdut!

Ralston îşi mută privirea spre mare, mimând totodată o mare surprindere.

— Pe cinstea mea, da' ştiţi că aveţi dreptate? făcu el pe un ton provocator. Şi adăugă, cu ochii goi de orice expresie, lovind uşor cu palma carcasa vinciului: nu uitaţi că s-a zis şi cu ăsta, iar de costat costă mai scump decât un paravan.

— N-o să-ţi tolerez impertinenţele! zbieră Carslake, cu o voce care tremura de furie. Ai nevoie să ţi se bage în cap niţică disciplină şi Dumnezeu mi-e martor c-o să veghez să capeţi o lecţie bună, obrăznicătură ticăloasă ce eşti!

Ralston se înroşi violent, făcu un pas rapid înainte, cu pumnul strâns, dar se potoli simţindu-şi braţul înşfăcat de mâinile puternice ale maistrului principal Hartley. Răul însă fusese săvârşit şi cazul trebuia adus la cunoştinţa comandantului.

Vallery ascultă, cu calm şi răbdare, raportul unui Carslake ultragiat. Răbdarea afişată era însă departe de a fi autentică. „Doamne, îşi spunea el, ştii prea bine că partea mea de grijă e chiar mai mare decât cea care mi s-ar cuveni", dar masca de impasibilitate profesională nu lăsa să răzbată nimic din sentimentele sale.

— E adevărat, Ralston? întrebă el liniştit după ce Carslake îşi termină tirada. Nu te-ai supus ordinelor şi l-ai insultat pe locotenent?

— Nu, domnule comandant, răspunse Ralston cu aceeaşi istovire în glas ca şi Vallery. Nu am încălcat niciun ordin... pentru că n-am primit

aşa ceva. O ştie şi maistrul principal Hartley. – Cu o mişcare a umărului indică silueta masivă, imobilă, care urcase după ei la comandă. – Nici nu l-am insultat. Nu vreau să fac ca avocaţii, dar am destui martori gata să confirme că locotenentul Carslake m-a insultat înjurându-mă de câteva ori. Iar dacă l-am insultat şi eu – un zâmbet fugar îi trecu pe buze – am făcut-o în legitimă apărare.

— Ralston, nu-i momentul să faci glume, rosti Vallery sec. Atitudinea tânărului îl deconcerta. Îi înţelegea amărăciunea, înţelegea fragilitatea stăpânirii lui de sine, dar ceea ce nu pricepea era această ironie sarcastică.

-- Întâmplător, continuă el, am asistat la tot accidentul. Promptitudinea şi prezenţa dumitale de spirit au salvat braţul şi poate chiar viaţa acelui marinar... Comparativ, pierderea unui paravan şi deteriorarea unui vinci nu înseamnă absolut nimic. – Carslake păli în faţa reproşului pe care-l implicau aceste cuvinte. – îţi sunt recunoscător şi-ţi mulţumesc. Cât priveşte restul, te prezinţi mâine dimineaţă la raportul secundului. Eşti liber, Ralston.

O crispare a buzelor, o lungă privire aţintită spre Vallery, apoi tânărul salută scurt şi părăsi comanda.

Carslake se întoarse cu o căutătură care cerşea:

— Domnule comandant...

Se opri însă la vederea mâinii ridicate de Vallery.

— Nu acum, Carslake. Vom discuta toate astea mai târziu.

Antipatia ce răzbătea din tonul său era evidentă şi nici măcar nu încercă s-o disimuleze.

— Eşti liber. Hartley am o vorbă să-ţi spun.

Hartley făcu un pas înainte. În vârstă de patruzeci şi patru de ani, maistrul principal Hartley reprezenta tot ceea ce Royal Navy ar fi putut oferi mai bun. Foarte rezistent, foarte bun şi foarte competent, se bucura de admiraţia tuturor, începând cu respectul amestecat ca teamă al bobocilor şi sfârşind cu valoroasa preţuire a comandantului însuşi, cu care navigase chiar de la început.

— Ei bine, povesteşte-mi acum tot ce s-a întâmplat. De la om la om.

— La drept vorbind, nimic grav, domnule comandant, răspunse Hartley ridicând din umeri. Ralston a procedat foarte bine, iar locotenentul Carslake şi-a pierdut capul. S-ar putea ca Ralston să fi fost niţeluş impertinent, dar a fost provocat. E un puşti ca vârstă, dar ca meserie e un profesionist... şi, ca atare, nu-i place să fie săpunit de un amator. – Hartley se opri şi aruncă o privire spre cer. – Mai cu seamă dacă amatorul nu ştie nici cum să se poarte cu oamenii.

Vallery escamotă un zâmbet.

— Trebuie să interpretez spusele dumitale ca... hâm... O critică?

— Presupun că da, domnule comandant. Cele întâmplate au provocat destul de multe nemulţumiri printre oameni. Credeţi că ar

trebui să...?

— Mulţumesc, Hartley. Potoleşte-i cât poţi mai mult.

Odată maistrul plecat, Vallery se întoarse spre

Tyndall.

— Aţi auzit, nu, domnule amiral.? încă un indiciu al stării generale de spirit.

— Un indiciu? făcu Tyndall oţetit. Există cu sutele. Ai descoperit cine a fost azi noapte la uşa mea?

În timpul cartului de la miezul nopţii, Tyndall auzise un zgomot insolit; era ca şi cum cineva ar fi zgrepţănat la uşa care separa careul de camera sa de veghe. În graba de a vedea ce se întâmplă, răsturnase însă un scaun. Aproape instantaneu, răsunară paşi fugind pe culoar, iar când deschise uşa, totul era pustiu. Nu văzuse nimic altceva decât o pilă scăpată pe jos sub rastelul în care se păstrau grelele revolvere Smith & Wesson. Lanţul care bloca armele fusese pilit aproape complet.

— N-am nici cea mai mică idee, făcu Vallery, cu chipul marcat de o adâncă tulburare. Toate acestea mă sâcâie, mă sâcâie teribil.

O pală îngheţată de vânt îl făcu pe Tyndall să se înfioare , în timp ce buzele schiţau un zâmbet sarcastic.

— Adevărate poveşti cu piraţi, nu-i aşa? Puntea năpădită de tipi cu măşti negre pe faţă, înarmaţi cu pistoale şi săbii de abordaj...

— Nu, nu-i vorba de aşa ceva, răspunse Vallery, scuturând enervat capul. De altfel, ştiţi şi dumneavoastră prea bine, domnule amiral. Cel mult, o sfidare, dar nimic mai mult. Problema e alta: zi şi noapte, un puşcaş-marin face de gardă în faţa tabloului cu chei care-i exact în cotul culoarului. Era imposibil să nu-l vadă. Or, omul neagă...

— Să fi atins criza un asemenea punct? Tyndall şuieră uşurel printre dinţi. Şi ce zice junele şi belicosul nostru căpitan comandant al puşcaşilor-marini?

— Foster? Pe faţă îşi bate joc de o asemenea idee.„ dar de fapt îşi smulge mustaţa de grijă. Iar adjunctul său, sergent-major Evans, e la fel de neliniştit.

— Ca şi mine, de-altfel! mârâi Tyndall fulgerând cu privirea imensitatea din jur. Ofiţerul de cart care întâmplător se afla direct în raza sa vizuală se foi stingherit. Mă întreb ce gândeşte bătrânul Socrate despre toate acestea? Rămâne totuşi capul cel mai înţelept de la bord, chiar dacă nu-i decât un amărât de doctor... Ei, dar uite, când vorbeşti de lup...!

Uşa se deschisese şi o siluetă greoaie, nefericită, încotoşmănată într-o canadiană vătuită şi având pe cap o căciulă rusească cu clape, din blană de castor, care-l făcea pe posesor să semene cu un bătrân urs cenuşiu surprins de o furtună, înaintă, târşindu-şi picioarele pe plăcile zgrunţuroase ale pavimentului comandei.

Medicul se opri în faţa ecranului Kent – un panou din sticlă, circular care, învârtindu-se cu mare viteză, permite să se vadă clar ce e afară, chiar dacă plouă, ninge sau bate măzărichea. Privi îndelung şi ceea ce văzu îi displăcu în mod evident. Fornăi cu zgomot pe nas, întoarse spatele ecranului şi se apucă să se bată birjăreşte peste şale ca să se mai dezmorţească.

— Oh! Oh! Un amiral făcând de cart pe puntea de comandă a crucişătorului Majestăţii Sale! Ce onoare – îşi înfundă capul între umeri ceea ce-l făcu să aibă un aer şi mai nefericit. – Ăsta nu-i un loc pentru oameni civilizaţi ca mine. Dar cunoaşteţi şi dumneavoastră, domnilor, ce înseamnă chemarea de trompetă a datoriei...

Tyndall pufni în râs.

— Nu-l zori, comandante. Ştii şi dumneata că doctorii ăştia demarează greu...

Brooks, devenit brusc serios, îl întrerupse:

— Necazuri noi, comandante. Nu puteam să-ţi vorbesc de ele la telefon. Nu ştiam cât sunt de importante.

— Necazuri? Vallery, zguduit de o tuse violentă, scuipă în batistă. – Vă cer iertare, se scuză el. – Necazuri? Nici nu cred să mai existe şi altceva. Tocmai am avut şi noi unul.

— Cu imbecilul acela tânăr şi sclifosit de Carslake? Oh! sunt la curent. Am informatori pretutindeni. Băiatul acesta e o adevărată pacoste... Iată însă care-i istoria mea. Junele Nicholls a lucrat ieri, seara târziu, la o analiză în sălile de lângă infirmerie. A stat înăuntru două-trei ore. În infirmerie, luminile fuseseră stinse şi bolnavii, ori nu ştiau că-i acolo, ori uitaseră de el. L-a auzit pe fochistul Riley – un adevărat instigator la tulburări, Riley ăsta! – elaborând împreună cu ceilalţi planul unei greve cu ocuparea locului de muncă şi cu porţile de acces zăvorite de îndată ce-şi vor relua serviciul în sala cazanelor. O asemenea grevă în sala cazanelor, e de-a dreptul fantastic! în orice caz, Nicholls s-a făcut că n-a auzit nimic.

— Cum aşa? exclamă, mânios, Vallery. Nicholls a tăcut din gură şi nu mi-a raportat nimic! Spui că lucrurile s-au petrecut aseară? De ce n-am fost informat imediat? Trimite-mi-l pe Nicholls... Nu, am să-l chem chiar eu, adăugă el întinzând mâna după receptorul telefonului.

Brooks îl opri însă cu un gest al mâinii sale înmănuşate.

— În locul dumitale, comandante, n-aş face-o. Nicholls e un băiat inteligent, foarte inteligent. Pentru el era clar că, dacă oamenii prind de veste că i-a auzit, vor şti că e de datoria lui să te prevină, iar dumneata vei fi atunci silit să acţionezi... Or, o provocare directă la tulburări e ultimul lucru pe care ţi-l doreşti. Ai spus-o de-altfel şi singur, ieri seară în careu.

Vallery şovăi.

— Da, evident, da, am spus, dar... dar în cazul de faţă, doctore,

lucrurile sunt diferite. El ar putea constitui focarul de unde să se răspândească ideea că..

— Dar ţi-am spus, îl întrerupse tacticos Brooks, că Johnny Nicholls e un băiat foarte inteligent. A agăţat pe uşa infirmeriei un anunţ scris cu nişte litere roşii de-o şchioapă: „Nu vă apropiaţi! Contagioşi, bănuiţi de scarlatină infecţioasă!" Să mori de râs, nu alta, când îi vezi pe toţi cum se feresc de infirmerie ca de ciumă. Iar cei dinăuntru n-au nici un mijloc de a comunica cu ortacii lor de la cazane.

Tyndall izbucni într-un hohot sonor de râs şi până şi Vallery zâmbi uşor.

— Ideea pare într-adevăr excelentă, dar oricum ar fi trebuit să fiu prevenit de aseară.

— Pentru ce să fii trezit la miezul nopţii ca să ţi se comunice toate fleacurile? replică Brooks, ou bruscheţe. S-ar putea să fie o chestie de pur egoism din partea mea, dar, când lucrurile iau o întorsătură proastă, dumneata eşti cel care duci toată corabia asta în spate... şi cum depindem cu toţii de dumneata, nu ne putem permite să nu te păstrăm cât mai sănătos cu putinţă. Sunteţi de acord, domnule amiral?

— Întru totul, o Socrate! rosti Tyndall dând solemn din cap. Modul în care ţi-ai exprimat dorinţa ca somnul comandantului să nu fie tulburat a fost cam prea complicat, dar acordul e unanim.

— Ei bine, domnilor, făcu Brooks, surâzând amabil, asta a fost totul. Ne vom revedea cu toţii în faţa Consiliului de război... cel puţin aşa sper.

Şi, arătând cu un gest al mâinii fulgii tot mai deşi de zăpadă:

— N-ar fi oare o încântare Mediterana? Oftă şi continuă cu accentul său irlandez: Primăvara la Malta, Plaja de la Sliema, cu căsuţele albe din spatele ei, unde ne răsfăţăm acum o sută de ani. Blândele brize, ah! copiii mei dragi, brizele calde, cerul albastru şi vinul de Chianti sorbit sub o umbrelă cu dungi colorate...

— Destul! mugi Tyndall. Dispari de pe puntea asta Brooks, altminteri eu...

— Am şi plecat, răspunse Brooks. O grevă în sala cazanelor! Ah! Primul lucru pe care l-aţi fi văzut ar fi fost o bandă de sufragete masculine agăţate de balustrade.

Uşa se închise în urma lui. Vallery întoarse spre amiral o faţă pătrunsă de gravitate:

— Mi se pare că aveaţi dreptate să vedeţi semne proaste cu sutele.

— Posibil, mormăi Tyndall. Necazul e că în momentul de faţă oamenii n-au altceva de făcut decât să-şi rumege ranchiunele, să se înăcrească şi să blesteme totul. Mai târziu, lucrurile se vor aranja... poate.

— Vreţi să spuneţi că atunci când vom fi... mai ocupaţi?

— Când te lupţi pentru propria-ţi viaţă, când te baţi ca să păstrezi

nava pe linia de plutire... ei bine, atunci nu prea mai ai timp ca să complotezi şi să meditezi asupra nedreptăţilor sorţii. Instinctul de conservare a fost din totdeauna legea numărul unu a naturii... Ai să le vorbeşti oamenilor în seara asta, comandante?

— Da, obişnuita alocuţiune radiodifuzată. Pe înserat, când vom fi cu toţii la posturile de luptă. Născocesc eu ceva ca să fie treji, şi încă bine, spuse Vallery cu un zâmbet uşor.

— Bine. Dar lasă duhul blândeţii. Dă-le suficiente subiecte la care să reflecteze... subiecte de care, dacă e să mă iau după aluziile lui Vincent Starr, nu vom duce lipsă în cursul călătoriei. Asta o să-i ţină ocupaţi.

Vallery râse. Râsul îi transformă complet faţa sa prelungă şi sensibilă.

Tyndall ridică o sprinceană întrebătoare. Vallery îi zâmbi:

— E doar un gând care mi-a trecut prin minte, domnule amiral. Cum ar spune un distins clasic în viaţă, lucrurile se prezintă bine... aşa de bine încât numai inamicul ne poate scoate din încurcătură.

III. LUNI DUPĂ-AMIAZA

Întreaga zi, vântul a suflat neîntrerupt din direcţia nord nord-vest. Un vânt puternic, sporind mereu în intensitate. Un vânt tăios, oţelit, aducând cu sine zăpadă, gheaţă şi acel straniu miros de mortăciune iscat din măruntaiele calotelor glaciare, uitate undeva dincolo de banchiză. Nu bătea îh rafale, n-avea convulsii; era un vânt constant, temeinic, care din zori şi până acum, pe seară suflase dinspre tribord, ridicând pe nesimţite, hoţeşte, talazurile. Cei care, asemeni lui Carrmgton, Vallery sau Hartley cunoscuseră toate mările şi toate porturile lumii priveau şi nu spuneau nimic.

Mercurul termometrelor cobora încetişor şi zăpada rămânea acolo unde căzuse. Arborii tripozi şi vergele semănau cu nişte brazi de Crăciun, imenşi şi strălucitori, împodobiţi cu beteala straiurilor, a parâmelor şi saulelor. Din când în când, pe catargul principal apărea o pată de culoare închisă lăsată de jurubiţele de fum, mai curând simţite decât văzute, ale coşului din pupa, destrămate instantaneu în. văzduh. Zăpada troienea puntea, muia tăria lanţurilor de ancoră de pe teugă, prefăcându-le în fuioare pufoase de vată şi se aduna, din ce în ce mai înaltă în dosul spargevalului din faţa turelei „A". Se îngrămădea în jurul turelelor şi a suprastructurilor, se strecura pe tăcute înăuntrul comandei, băltind pe podea. Orbea enormii ochi ai telemetrelor şi lunetelor, se furişa, nevăzută, prin culoare, se infiltra, pe tăcute, prin panouri. Descoperea cea mai neînsemnată fisură a metalului sau a lemnului şi făcea din posturile echipajului nişte văgăuni jilave, lunecoase, de nelocuit. Sfidând gravitaţia, se căţăra fără efort şi sub crăcii pantalonilor, pe sub poalele mantalelor şi a pelerinelor ceruite, se îndesa în glugile pufoaicelor, făcându-i pe oameni şi mai nefericiţi. Un univers saturat de umezeală dar, în acelaşi timp, un univers al feeriei albe, al diafanului, al sunetelor trecute prin stranii filtre. Ziua întreagă zăpada a căzut şi a tot căzut, regulat, persistent şi *Ulysses* a lunecat printre talazuri, vas fantomă într-o lume de năluci.

Nu era însă singur. De o bucată de vreme naviga întotdeauna în binevenita şi liniştitoarea tovărăşie a Escadrei 14 de portavioane de escortă, unitate rezistentă, experimentată şi călită în foc, aproape la fel de legendară în prezent ca şi fabuloasa *Force VIII,* recent transferată în Sud ca să protejeze convoaiele cu destinaţia Malta, alt traseu echivalând cu sinuciderea.

La fel ca şi *Ulysses,* escadra a ţinut tot timpul zilei drumul nord-nord-vest. Nu s-au făcut evoluţii şi nici modificări sistematice de cap. Tyndall avea oroare de zigzaguri şi recurgea la ele rar, exceptând cazul când escortau convoaie, dar şi atunci numai în zonele unde fuseseră semnalate submarine. Părerea lui – ca de altfel a numeroşi

alţi comandanţi – era că zigzagurile reprezintă o sursă virtuală de primejdie mult mai mare decât inamicul însuşi. Văzuse cu ochii lui cum *Curacao* crucişător de 4.200 tone, fusese înghiţit de hăurile cenuşii ale Atlanticului, pentru că, navigând în zigzag, tăiase calea masivului pachebot *Queen May*. Nu vorbea niciodată despre acest naufragiu, dar nici nu-l uitase.

Ulysses ocupa locul său obişnuit, dictat de rolul său de navă-amiral a escadrei, adică, pe cât posibil, în centrul celor treisprezece unităţi.

Crucişătorul *Stirling* îl preceda în linie dreaptă. Era un crucişător vechi de tipul *Cardiff,* o navă solidă pe care se putea conta, numărând mult mai mulţi ani şi mai puţine noduri decât *Ulysses,* posedând cinci tunuri de 153 m/m, dar nicidecum construită ca să înfrunte furtunile Arcticei. Devenise proverbială uşurinţa cu care lua apă pe mare agitată. Rolul lui principal consta în apărarea escadrei; cel secundar era să preia conducerea acesteia dacă nava-amiral ar fi fost avariată sau scufundată.

Portavioanele *Defender, Invader, Wrestler* şi *Blue Ranger* erau dispuse la tribord şi babord; *Defender* puţin în pupa şi *Wrestler* puţin în prova lui *Ulysses,* tot restul, înapoi. Se pare că era obligatoriu ca aceste portavioane de escortă să aibă denumiri terminate în „er", iar faptul că Marina pierduse deja un *Wrestler* (Luptătorul) distrugător făcând parte din *Force VIII* şi un *Defender* (Apărătorul) scufundat cu câtva timp în urmă în faţa portului Tobruk, fusese ignorat cu nepăsare.

Navele acestea nu erau nişte giganţi de 35.000 tone din veritabila flotă de război, precum, *Indefatigable* sau *Illustrious,* ci portavioane auxiliare de 15 până la 20.000 t., poreclite ireverenţios „cară-banane". Vase comerciale de construcţie americană, transformate, ele fuseseră armate la Pascagoula, pe Mississippi, şi traversaseră Atlanticul având la bord echipaje mixte anglo-americane.

Erau capabile să atingă 18 noduri, viteză relativ mare pentru o navă cu o singură elice – *Wrestler* avea două – dar unele dintre ele erau echipate cu nu mai puţin de patru dizele „Busch-Sultzer", deservind toate la un loc unicul lor arbore-motor. Punţile de decolare, de bine, de rău dreptunghiulare, lungi de 135 m, fuseseră construite deasupra teugei (de la comandă, care în felul acesta se găsea sub ele, privirea putea cerceta liberă orizontul) şi putea servi drept pistă pentru aproximativ 30 de avioane de vânătoare – Grumans, Seafires, ori, cel mai adesea, Corsairs – sau pentru 20 bombardiere uşoare. Erau nişte bastimente ciudate,. greoaie, dizgraţioase şi foarte puţin militare; în decursul lunilor făcuseră însă o treabă magnifică, asigurând protecţia necesară împotriva atacurilor aeriene, sau reperând şi distrugând navele şi submarinele inamice. Numărul pierderilor provocate de ele pe şi sub apă era de-a dreptul impresionant dar deseori pus la îndoială de către Amiralitate.

Scutul de distrugătoare nu fusese nici el calculat aşa încât să poată inspira încredere strategilor de la Whitehall. Era o amestecătură bizară, iar termenul de „distrugător", fusese dat dintr-o pură curtoazie.

Unul din ele, *Nair,* era o fregată de 1500 t. din clasa *River;* un altul, *Eager* era un dragor de mine aparţinând Flotei, iar al treilea, cunoscut sub porecla de Huntley & Palmer{12}, era o corvetă de tip *Kingfisher,* îndeajuns de bătrână şi foarte obosită, care în mod normal ar fi trebuit să patruleze doar în largul coastelor. Originea poreclei n-avea nimic misterios; oricine se putea lămuri imediat, ajungea o simplă aruncătură de ochi asupra siluetei sale detaşându-se pe fundalul unui amurg. Nu încăpea îndoială că cel care o proiectase lucrase la indicaţiile Amiralităţii, dar e tot atât de sigur că fusese într-o zi tare proastă.

Vectra şi *Viking* erau distrugătoare de tipul „V" şi „W" cu două elice, modificate, dintr-o clasă acum depăşită, neavând nici viteză, nici putere de foc, dar solide şi rezistente la tăvăleală. *Baliol* era un mic distrugător din clasa *Hunt,* vechi, şi care nu-şi avea locul pe vastele întinderi de apă ale Nordului. *Portpatrick,* o navă scheletică cu patru coşuri, era unul din cele cincizeci de distrugătoare, datând din primul război mondial, achiziţionate de la Statele Unite în cadrul împrumutului de război. Vârstă? Nimeni nu se încumeta s-o ghicească. Stârnind pretutindeni curiozitatea, devenea punctul de atracţie al întregii Flote de îndată ce timpul se înrăutăţea. Umbla zvonul că doi din fraţiorii săi se răsturnaseră pe timpul unei furtuni în Atlantic; iar firea omenească fiind ceea ce ştim că e, cum se strica ceva mai serios vremea, cum toată lumea dorea să se afle în primele rânduri ca să vadă confirmându-se zvonul. Ce credea echipajul de pe *Portpatrick* despre toate acestea e mai greu de spus.

Pe parcursul întregii zile, cele şapte nave de escortă, siluete, estompate şi difuze în ninsoare, păstraseră locurile lor în formaţie: în faţă, fregata şi dragoarele de mine, distrugătoarele pe flancuri şi corveta încheind convoiul. Cel de-al optulea escortor, un distrugător modern, rapid, din clasa „S", comandat de căpitanul comandor Orr, şeful escortei, a patrulat neîncetat în jurul escadrei. Toţi comandanţii de nave îi invidiau pe Orr pentru sarcina pe care Tyndall i-o încredinţase doar ca să scape de nesfârşitele sale milogeli. Dar nimeni nu-i purta pică pentru acest privilegiu: *Sirrus* poseda un fler supranatural, o atracţie cvasi-magnetică pentru submarinele aflate la pândă.

Învăluit de căldura careului – o încăpere lungă de 16 m, necuviincios de confortabilă, situată sub puntea prova la babord – Johnny Nicholls privea învolburările alb-cenuşii ale cerului. „Nici măcar blânda zăpadă, se gândea el, care învăluie mii de păcate, nu poate face mare lucru pentru vasele astea ciudate, atât de colţuroase,

atât de dizgraţioase şi atât de evident depăşite ca vârstă."

Îşi mai spunea că ar fi trebuit să se înfurie împotriva lorzilor Amiralităţii, cu limuzinele lor, cu fotoliile lor, cu gustările lor de la ora unsprezece, cu hărţile lor întinse pe un perete întreg şi împestriţate de steguleţe multicolore, a lorzilor care expediaseră această amărâtă escadră să înfrunte haitele celor mai redutabile submarine, în timp ce ei se lăfăiau pe la casele lor. Izgoni însă acest gând, abia născut: ştia că e aberant de nedrept. Dacă le-ar fi avut, Amiralitatea le-ar fi dat şi o duzină de distrugătoare noi-nouţe; situaţia era însă tragică – lucru ştiut de el – şi cerinţele Atlanticului şi ale Mediteranei aveau prioritate.

S-ar fi cuvenit, poate, să considere cu ironie şi cinism aceste nave bătrâne şi uzate. Ciudat, dar era incapabil. Ştia ce puteau ele face, ce făcuseră. Dacă îi inspirau vreun sentiment, sentimentul acela era foarte apropiat de admiraţie, dacă nu chiar de mândrie. Stânjenit, Nicholls se foi în fotoliu şi-şi mută privirea de la hublou. Cu acest prilej, ochii îi căzură pe forma somnolentă a lui Baby-Kapok{13}, prăvălit într-un fotoliu, cu picioarele încălţate într-o magnifică pereche de cizme îmblănite de aviator cocoţate pe radiatorul electric.

„Uite cine s-ar putea simţi mândru, îşi spuse Nicholls: Baby-Kapok, onorabilul Andrew Carpenter, ofiţer cu navigaţia de pe *Ulysses* şi cel mai bun prieten al său. Extravagantul cel mai încântător pe care Nicholls îl întâlnise vreodată, Baby-Kapok se simţea la fel de degajat, oriunde s-ar fi aflat: pe un ring de dans, în cocpitul unui yaht de curse pe Cowes, la o *serată* pe un teren de tenis sau la volanul imensei sale Bugatti roşii, gonind cu parbrizul lăsat şi cu o eşarfă de şase metri fluturând în urma sa. Nimic însă nu putea fi mai înşelător decât aceste aparenţe, căci pentru Baby-Kapok marina era întreaga sa viaţă şi nu trăia decât pentru ea. În dosul uşoarei nerozii de faţadă sălăşluia, în afara unei inteligenţe cu totul excepţionale, ceva profund romantic, o dragoste aproape elizabetană pentru mare şi pentru nave, dragoste pe care el încerca s-o disimuleze (şi îşi închipuia chiar că reuşeşte!) faţă de ceilalţi colegi ofiţeri. Totul era însă atât de străveziu, încât nimeni nu mai socotea necesar să facă măcar vreo aluzie.

„Ciudată prietenie, prietenia asta a noastră", îşi spuse Nicholls. Atracţia contrariilor, dacă aşa ceva s-a manifestat vreodată. El rezervat şi reticent; Carpenter – exuberant. El detestând cordial toate chestiile navale; Carpenter – admirându-le până aproape de idolatrie. Probabil din pricina unui individualism şi a unui sentiment de independenţă mult prea dezvoltate, (veşnică sursă de necazuri pentru numeroşi Highlanders{14}},. Nicholls suferea intens de pe urma stupidităţii birocratice a Marinei şi a celor o mie şi una de mărunte şicane ale disciplinei militare care-i apăreau ca o permanentă insultă adusă inteligenţei sale. Bănuise încă de-atunci„ adică în urmă cu trei ani,

când războiul îl smulsese din sălile unui mare spital din Glasgow, unde abia isprăvise primul an de internat, că între el şi Marină nu va exista nici o compatibilitate. Şi nu se înşelase. Însă în ciuda acestei antipatii, sau poate tocmai din pricina ei – plus. Osânda unei conştiinţe de calvinist – Nicholls devenise un ofiţer de prim ordin; ceea ce nu-l împiedica să încerce regulat un vag sentiment de contrariere de câte ori descoperea în sufletul său,un soi de mândrie pentru navele escadrei în care slujea.

Oftă auzind pârâituri în difuzorul din colţul careului. O amară experienţă îl învăţase că rareori un comunicat radiodifuzat poate prevesti ceva bun.

„Tot echipajul aude? Tot echipajul aude?" vocea era metalică, impersonală. (Baby-Kapok continua să doarmă într-o superbă uitare de sine.) „La orele 17,30 comandantul se va adresa echipajului. Repet: azi, la orele 17,30, comandantul se va adresa echipajului. Terminat."

Cu vârful piciorului, Nicholls îl înghionti uşor pe Baby-Kapok.

— Trezeşte-te, Vasco. E momentul s-o faci dacă ai cumva chef de o ceaşcă de ceai înainte de a-ţi lua în primire postul de navigator.

Carpenter se foi şi crăpă un ochi cu pleoapele roşii. Nicholls îi zâmbi încurajator şi continuă:

— De-altfel, e o vreme încântătoare: marea devine tot mai agitată, temperatura scade şi suflă un crivăţ de toată frumuseţea. Într-un cuvânt, idealul vieţii tale, Andy băiatule!

Gemând sfâşietor, Baby-Kapok se trezi, se aşeză în fund apoi se frânse de mijloc şi rămase aşa, cu părul său cânepiu şi aspru revărsat peste mâinile împreunate.

— Ce s-a mai întâmplat, păcatele mele, făcu el cu o voce plângăreaţă şi încă adormită. Apoi, surise: „Ştii unde mă aflam, Johnny? Pe Tamisa, la „Gâsca cenuşie", imediat după Henley, în amonte. Sfârşit de vară, cald, iar de jur împrejur, o linişte adâncă. Ea era îmbrăcată toată în verde şi...

— Indigestie, îl întrerupse Nicholls. Prea multă mâncare bună. E patru şi jumătate; peste un ceas „Sultanul" vorbeşte echipajului. În orice clipă putem fi chemaţi la posturile de luptă... aşa că am face mai bine să mâncăm ceva.

Carpenter clătină amărât din cap:

— Omul acesta n-are suflet, îi lipsesc sentimentele nobile.

Se ridică şi se întinse. Ca de obicei era îmbrăcat într-o salopetă matlasată din kapok, ale cărui fibre mătăsoase ascundeau în ele seminţele arborilor crescuţi în Japonia şi Malaezia; în dreapta, pe buzunarul de la piept se lăfăia un „J" uriaş, brodat cu fir auriu. Ce reprezenta acest „J", nu ştia nimeni. Aruncă o privire prin hublou şi se scutură ca de frig.

— Mă întreb care va fi subiectul abordat în seara asta? făcu el.

— N-am nici cea mai mică idee. sunt chiar curios să văd care va fi atitudinea lui, tonul, cum va trata el această situaţie care... hâm... exprimându-ne eufemistic, e mai degrabă delicată.

Nicholls zâmbi, fără însă ca zâmbetul să se transmită privirii.

— Ca să nu mai vorbim de faptul că echipajul nu ştie că destinaţia e din nou Murmanskul... deşi, probabil, oamenii au cam ghicit-o.

Baby-Kapok dădu din cap cu un aer absent.

— Nu cred că „Sultanul" va încerca s-o scalde... vreau să zic în privinţa sorţilor acestei misiuni, şi nici să se scuze, adică să dea vina pe cei care de fapt o şi poartă.

— Asta, în nici un caz, făcu, hotărât, Nicholls. Pur şi simplu nu stă în firea lui nici să se scuze... şi nici să-şi facă mai moale culcuşul!

O vreme privirea îi rămase ţintuită de calorifer, apoi îl privi calm pe Baby-Kapok:

— Comandantul e foarte bolnav, Andy, spuse el. Foarte, foarte bolnav.

— Ce spui? exclamă, sincer surprins. Glumeşti, ce dracu! Nu-i cu putinţă!

— Nu, nu glumesc, rosti Nicholls cu voce joasă.

În colţul cel mai îndepărtat al careulul îşi găsise adăpost Winthrop, preotul militar al navei, un tânăr plin de energie şi entuziasm, animat de o nemăsurată sete de viaţă şi posedând despre tot ce se află sub soare convingerile cele mai de nezdruncinat. Pentru moment obişnuitul său neastâmpăr se afla în stare de. repaus; sleit de puteri, băiatul dormea adânc. Nicholls ţinea la el, dar prefera să nu fie auzit, ştiind că Winthrop nu şi-ar fi ţinut gura. Deseori se gândise chiar că din flăcăul acesta n-ar fi putut ieşi niciodată un bun preot catolic pentru simplul motiv că ar fi fost incapabil să păstreze taina spovedaniei.

— Bătrânul Socrate spune că e atins foarte grav şi că o ştie. Aseară „Sultanul" i-a telefonat să vină la el în cabină. Totul era plin de sânge, comandantul tuşea şi-şi scuipa plămânii. Hemoptizie acută. Brooks îl suspecta mai demult, dar nu fusese niciodată admis să-l examineze. După părerea lui, încă o criză ca asta, prelungită timp de câteva zile, şi s-a zis cu el.

Nicholls se întrerupse şi-i aruncă lui Winthrop o privire rapidă.

— Vorbesc cam mult, făcu el cu bruscheţe. Încep să semăn cu ramolitul ăsta de popă. N-ar fi trebuit să-ţi spun nimic... cel puţin aşa presupun. Violarea secretului profesional etc. etc. ...Toate astea rămân strict între noi, Andy.

— Fireşte, fireşte...

O pauză lungă, apoi:

— Adică, Johnny, vrei să spui că... că e pe moarte?

— Întocmai. Şi acum, Andy, hai să halim ceva.

Un sfert de oră mai târziu, Nicholls cobora la infirmerie. Amurgul se lăsa şi *Ulysses* tanga puternic. Brooks se afla în cabinetul de consultaţii.

— Bună seara, doctore. Dintr-un minut într-altul vom fi chemaţi la posturile de luptă. Cele de noapte. Vreţi să rămân aici, la infirmerie?

Brooks îi aruncă o privire îngândurată.

— Regulamentul, psalmodie el, prevede că postul de luptă al medicului secund este la pupa navei, acolo unde e şi postul mecanicilor. Departe de mine gândul că...

— Vă rog eu, domnule doctor.

— De ce? Te încearcă sila şi plictisul, ţi s-a făcut lene sau pur şi simplu eşti obosit?

Expresia lui Brooks punea întrebarea în afara oricărei intenţii jignitoare.

— Nu, curios numai. Aş vrea să observ reacţiile fochistului Riley şi ale... ăăă... complicilor săi la discursul „Sultanului". S-ar putea să fie extrem de instructiv.

— Sherlock Nicholls, ai? S-a făcut, Johnny. Telefonează ofiţerului cu securitatea de la pupa. Spune-i că eşti reţinut aici, că ai o operaţie importantă... mă rog, spune-i ce vrei. Publicul nostru credul e uşor de dus de nas. O adevărată ruşine!

Nicholls pufni în râs şi întinse mina după telefon.

În momentul în care sirena porni să mugească, Nicholls se afla instalat în cabinetul de consultaţii, cu lămpile stinse şi cu perdelele aproape complet trase. De unde era, vedea perfect toate colţurile infirmeriei, strălucitor iluminate. Dintre pacienţi, cinci dormeau. Alţi doi, fochistul Petersen, un colos încet la vorbă, jumătate norvegian, jumătate scoţian, şi Burgess, micuţul şi negriciosul londonez, stăteau aşezaţi pe paturile lor şi discutau cu voce joasă, aţintindu-şi privirea către bolnavul culcat între ei, un tip masiv şi ciolănos, cu faţa smeadă: fochistul Riley ţinea Consiliul său de coroană.

Alfred O'Hara Riley alesese de la vârstă cea mai fragedă cariera crimei şi, în ciuda nenumăratelor necazuri care decurseseră ulterior din această alegere, îi rămăsese credincios, cu o voinţă de neclintit. Aplicată la oricare altă activitate, această impresionantă voinţă ar fi fost demnă de toate laudele şi i-ar fi adus poate şi anumite avantaje. Riley nu cunoscuse însă nici laude, nici avantaje.

Oricare om e produsul mediului şi al eredităţii. Riley nu infirma această regulă şi Nicholls, care poseda anumite informaţii în legătură cu educaţia acestuia, îşi spunea că viaţa nu oferise niciodată un avantaj, fie el cât de mic, robustului fochist. Născut dintr-o mamă beţivă şi analfabetă într-o magherniţă dezgustătoare, suprapopulată şi colcăind de boli, din Liverpool, fusese dintru început un paria; în plus, corpul său păros, ca o gorilă, falca de jos, greoaie şi prognată, gura

strâmbă, nasul cu nările dilatate, ochii negri, vicleni, privind uşor cruciş de sub neînsemnata bucăţică de os ce separa sprâncenele de rădăcina părului – indiciu cum nu se poate mai exact al capacităţilor intelectuale ascunse sub ea – toate la un loc constituiau un ansamblu perfect adaptat la ceea ce urma să-i fie vocaţia. Nicholls se uită la el dezaprobator, dar fără să-l condamne; întrevăzuse, într-o fracţiune de secundă, tragedia inevitabilului.

Riley nu fusese niciodată un infractor prea norocos; gradul său de inteligenţă depăşea abia-abia pe acela al unui idiot. Îşi dăduse oarecum seama de lucrul acesta şi de aceea se abţinuse riguros de la formele mai subtile ale delictului. Furtul – dar mai cu" seamă tâlhăria – erau meseria lui. Înfundase puşcăria de şase ori, ultima dată pentru doi ani.

Faptul că fusese primit în Marină constituia un mister care deconcerta în egală măsură atât pe Riley, cât şi autorităţile răspunzătoare de prezenţa lui la bordul lui *Ulysses.* Acceptase senin această ultimă nenorocire abătută asupra lui şi trecuse prin localurile „G" şi „PI" ale cazărmii Marinei din Portsmouth, aşa precum un uragan trece printr-o holdă de grâu, lăsând în urma sa un lung şir de valize sfârtecate şi de portofele goale. Fusese prins fără nici un fel de greutate, făcuse şaizeci de zile de carceră ca apoi să fie trimis pe *Ulysses* în calitate de fochist.

La bordul lui *Ulysses,* cariera sa infracţională fusese scurtă, şi lamentabilă. Prima sa tentativă de furt a fost şi cea din urmă: spargerea, neîndemânatică şi din cale afară de stupidă, a unui fişet aflat în postul ocupat de sergenţii din corpul puşcaşilor-marini. Sergentul-major Evans şi sergentul Macintosh îl prinseseră în flagrant delict; preferaseră să nu-l scoată la raport, dar următoarele trei zile Riley le petrecuse la infirmerie. Pretindea că se împiedicase pe scară şi se dusese de-a berbeleacul, şase metri mai jos, până-n sala cazanelor. Fireşte, toată lumea ştia care-i adevărul şi Turner fusese de părere să fie expediat de la bord. Spre surprinderea generală însă, şi în primul rând al lui Riley, mecanicul şef insistase să r se ofere o ultimă şansă şi pedeapsa fusese suspendată.

De atunci, adică de vreo patru luni, se mulţumise doar să stârnească tot soiul de tulburări. Deşi ilogic, lucrul era de înţeles: scurta sa întâlnire cu puşcaşii-marini spulberase complet atitudinea sa de apatică toleranţă faţă de Marină în general, înlocuind-o cu o ură înăbuşită. Ca agitator, reuşise mai bine decât ca infractor. E drept, dispunea şi de un teren fertil pentru operaţiile sale, dar trebuie adusă cuvenita cinstire – dacă ne este îngăduită această expresie – îndemânării sale, ingeniozităţii, vicleniei de fiară sălbatică, ascendentului dobândit asupra camarazilor. Vocea sa răguşită, vibrantă, gravitatea sa, ochii săi adânc înfundaţi în orbite, toate

acestea confereau lui Riley o stranie putere de fascinaţie, putere pe care o utilizase la maximum în urmă cu câteva zile când declanşase rebeliunea ce avea să coste viaţa fochistului Ralston şi a puşcaşului mort de pe urma linei misterioase fracturi a vertebrelor cervicale. Nu încăpea îndoiala că Riley fusese într-un fel autorul acestor două decese, după cum nu încăpea îndoială că lucrul acesta nu va putea fi dovedit niciodată. Nicholls se întreba ce nouă mârşăvie clocea acum în dosul frunţii sale joase şi teşite; după cum se întreba ce-l împingea pe acelaşi Riley să accepte tot soiul de neplăceri de pe urma faptului că veşnic aducea la bordul lui *Ulysses* şi îngrijea cu dragoste toţi pisoii rătăciţi şi toate păsăricile cu aripi zdrobite pe care le găsea.

Pârâitul difuzorului îl smulse din gândurile sale şi făcu să înceteze toate murmurele din infirmerie. Dar nu numai de aici. Pretutindeni pe navă, orice conversaţie se opri: în turele şi în magaziile de muniţie, în sala maşinilor şi în cea a cazanelor, pe punţi şi sub punţi. Nu se mai auzea decât vântul, zgomotul regulat al etravei spintecând talazurile tot mai înalte, uruitul surd al marilor ventilatoare din sala cazanelor şi zumzăitul celor o sută de motoare electrice. O tensiune-grea, aproape palpabilă, stăpânea acum întreaga navă cu cei 730 de ofiţeri şi marinari de la bordul ei.

„Vorbeşte comandantul. Bună seara." Vocea era calmă, bine timbrată, fără urmă de oboseală sau efort. „După cum ştiţi cu toţii, la începutul oricărei călătorii obişnuiesc să vă informez, de îndată ce lucrul acesta e posibil, asupra ceea ce vă aşteaptă. Socot că aveţi acest drept şi că e de datoria mea s-o fac. Nu e întotdeauna o îndatorire plăcută – şi în ultimele luni n-a fost niciodată. De data asta, însă, sunt aproape mulţumit." Comandantul se opri după care urmă pe un ton măsurat: „Aceasta e ultima noastră operaţiune în zona Cercului Polar. Peste o lună ne vom afla, cu ajutorul lui Dumnezeu, în Mediterana."

„Bravo, aplaudă în sinea sa, Nicholls. Îndulceşte pilula, nu fă economie la zahăr."

Comandantul urmărea însă o altă idee:

„Să discutăm mai întâi despre sarcina noastră imediată. Ca şi cele precedente, e mixtă; din nou direcţia Murmansk. Miercuri, ora 10,30 avem întâlnire în nordul Islandei cu un convoi plecat din Halifax. E format din 18 vase mari şi rapide, putând dezvolta o viteză de 15 noduri şi chiar mai mult. E cel de-al treilea convoi spre Rusia pe care îl escortăm – convoiul FR-77; vă spun asta pentru cazul că veţi dori să daţi precizări nepoţilor voştri, adăugă el pe un ton sec. Vasele transportă tancuri, avioane, benzină de avioane şi păcură... atâta tot. Nu voi încerca să minimalizez primejdiile. Ştiţi cât e de dramatică situaţia Rusiei în momentul de faţă şi cită nevoie are ea de aceste arme şi de acest combustibil. Puteţi fi însă siguri că o ştiu şi nemţii şi că spionii lor au şi aflat ce anume transportă convoiul şi care e data

plecării".

Se opri brusc şi întreaga navă putu să audă o tuse violentă, înăbuşită în batistă. Apoi reluă fără grabă:

„FR-77 duce cu sine destule avioane de vânătoare şi destulă benzină ca să modifice complet caracterul actual al războiului pe frontul de est. Naziştii nu se vor da în lături de la nimic – repet, de la nimic, – ca să împiedice convoiul să-şi atingă ţinta. N-am încercat niciodată să vă înşel. N-o voi face nici acum. Ceea ce ne aşteaptă nu prevesteşte nimic bun. Avem de partea noastră în primul rând viteza, iar în al doilea – aşa cel puţin sper eu – elementul surpriză. Vom încerca să atingem direct Capul Nord.

Împotriva noastră se aliniază patru factori importanţi. Aţi remarcat desigur cu toţii înrăutăţirea timpului. Mi-e teamă că vom întâmpina condiţii meteo anormale – anormale chiar şi pentru regiunea Arctică. S-ar putea – zic, s-ar putea ca ele să împiedice atacurile submarinelor; pe de altă parte, e posibil ca aceste condiţii să provoace pierderea unora dintre micile unităţi ale escortei noastre. Nu avem răgazul necesar ca să modificăm drumul fixat iniţial şi să ocolim zona de tempestă. FR-77 va înainta în linie dreaptă... Or asta înseamnă mai mult ca sigur că portavioanele nu vor putea permite decolarea aparatelor de vânătoare menite să asigure protecţia aeriană."

„Pentru Dumnezeu, se întrebă Nicholls, să-şi fi pierdut «Sultanul» minţile? Acum demolează şi puţinul care a mai rămas din moral... dacă a mai rămas ceva..."

„în al doilea rând, continuă vocea calmă şi inexorabilă, convoiul nu va avea nave de salvare{15}. Nu vom avea timp pentru opriri. Ştiţi de-altfel cu toţii ce li s-a întâmplat lui *Stockport* şi *Zafaaran.* Veţi fi mai în siguranţă pe propria voastră navă.

În al treilea rând, după câte ştim, două sau poate chiar trei formaţii de submarine sunt postate de-a lungul paralelei de 70°, iar agenţii noştri din Norvegia septentrională ne semnalează masive concentrări de bombardiere naziste de toate tipurile în zona lor de supraveghere.

În sfârşit, avem toate motivele să credem că *Tirpitz*{16} se pregăteşte să iasă în larg."

O nouă pază ce părea că nu are sfârşit. S-ar fi zis că ştia ce şoc teribil aveau să provoace aceste cuvinte şi că voia să lase un timp suficient pentru asimilarea lor.

„S-ar putea ca nemţii să rişte trimiterea lui *Tirpitz* în vederea nimicirii convoiului. Amiralitatea speră acest lucru. De aceea, în ultima parte a cursei, unităţile capitale ale Home Fleet-ului{17}, poate chiar portavioanele *Victorious* şi *Furious,* vor naviga pe o rută paralelă, la interval de douăsprezece ore. Aşteaptă ocazia asta de multă vreme şi noi vom fi momeala care va declanşa mecanismul capcanei...

E posibil ca lucrurile să nu meargă bine. Cele mai bune planuri pot

da greş... Orice capcană se poate închide prea târziu. Dar convoiul trebuie să treacă! Dacă avioanele nu vor izbuti să decoleze, atunci *Ulysses* va fi cel care va asigura retragerea lui FR-77. Înţelegeţi ce vrea să însemne lucrul acesta. Nădăjduiesc că totul vă este absolut clar."

Se auzi din nou un lung acces de tuse, urmat de o nouă şi prelungită pauză. Când reîncepu, tonul era cu totul altul. Cu glas foarte scăzut spuse:

„Ştiu ce vă cer. Ştiu cât sunteţi de istoviţi, cât sunteţi de disperaţi, cum purtaţi cu toţii moartea în suflet. Ştiu – şi nimeni n-o ştie mai bine – câte aţi îndurat, în ce măsură aveţi nevoie de odihnă şi cât de mult o meritaţi.

O veţi căpăta. Odată ajunşi la Portsmouth, întregul echipaj pleacă zece zile în permisie, după care nava trece la revizie la Alexandria". Pronunţase aceste ultime cuvinte pe un ton oarecare, ca şi cum n-ar fi avut nici o importanţă. „Dar mai întâi – şi iarăşi ştiu că lucrul acesta o să vi se pară crud, inuman – am să vă cer să înduraţi din nou. şi poate chiar într-o măsură şi mai mare, aceleaşi chinuri pe care le-aţi mai suportat. N-am însă putinţa să schimb ceva... cum de-altfel nimeni n-o are."

Acum fiecare din frazele sale era punctată de lungi tăceri; cuvintele se înţelegeau greu, atât erau de surde şi de îndepărtate.

„Nimeni nu are dreptul să v-o ceară, iar eu... mai puţin ca oricare altul... Ştiu însă c-o veţi face. Ştiu că n-o să mă dezamăgiţi. Ştiu că-l veţi duce pe *Ulysses* acolo unde trebuie dus. Noroc tuturor. Noroc şi Dumnezeu să vă aibă în pază. Noapte bună."

Difuzoarele amuţiră, dar tăcerea se prelungi. Nimeni nu scotea o vorbă, nimeni nu clintea. Încremeniseră până şi ochii. Cei care ţintuiseră difuzoarele continuau să le privească fără să le vadă, alţii îşi fixau mâinile sau capetele incandescente ale ţigărilor interzise, nesimţitori la fumul înecăcios care pişcă pupilele lor istovite. Ai fi zis că fiecare din ei dorea acum să fie singur şi nu laolaltă cum era firesc, ca să se poată sonda în voie, să-şi poată urmări propriile gânduri, ştiind că, dacă va întâlni privirea altcuiva, această izolare nu va mai fi cu putinţă. Şi astfel se născu o tăcere stranie, supranaturală, o înţelegere fără de glas, atât de rară la oameni; într-un asemenea moment, vălul se ridică, apoi cade atât de repede încât omul nu-şi mai aminteşte nicicând cele întrezărite; el îşi aduce doar aminte că a văzut ceva şi simte că, de aici încolo, nimic nu va semăna cu ceea ce a fost. sunt foarte rare, mult prea rare, asemenea clipe: un amurg de o neasemuită frumuseţe, un fragment dintr-o mare simfonie sau teribila tăcere care se prăvale peste uriaşele arene ale Barcelonei sau Madridului când spada celui mai ilustru dintre toreadori atinge, implacabilă, ţinta. Acestei tăceri, spaniolii i-au găsit un nume: „Momentul adevărului".

Tic-tac-ul pendulei din infirmerie răsuna nefiresc de tare; se scurse un minut, poate două. Ca şi cum n-ar mai fi respirat de un veac, Nicholls scoase un oftat adânc, închise încetişor uşa culisantă din dosul perdelei şi aprinse lumina. Privirea sa se aţinti asupra lui Brooks, apoi lunecă într-o parte.

— Ei bine, Johnny?

Tonul era blând şi uşor sarcastic.

— Nu ştiu ce să zic, căpitane, zău că nu ştiu. La început am crezut că... ei bine, o s-o facă de oaie. C-o să bage o groază de moarte în ei. Şi zău că asta a şi făcut. Fără menajamente: furtuni, haitele de submarine, *Tirpitz*... şi totuşi...

— Şi totuşi? făcu batjocoritor Brooks. Exact ce spuneam: prea multă inteligenţă, iată defectul tinerilor medici din ziua de azi. Te-am observat cum şedeai ca un soi de psihanalist, străduindu-te să analizezi efectul probabil al discursului asupra combatanţilor răniţi, fără să laşi deschisă nici cea mai mică portiţă spre propriu-ţi suflet...

Se întrerupse o clipă, apoi continuă calm:

— A fost un discurs admirabil compus... Nu, cuvântul nu-i cel potrivit; nimic n-â fost premeditat. Se poate să nu înţelegi? A pictat tabloul cel mai sumbru cu putinţă; n-a ascuns că e o modalitate complicată de a ne sinucide cu toţii; n-a aurit pilula, n-a făcut promisiuni; chestia cu Alexandria n-a menţionat-o decât după ce spusese tot ce avea de spus şi aşa, parcă într-o doară. Mai întâi i-a exaltat, apoi i-a dezamăgit. Nici o încurajare, nici o speranţă, nici o emoţie... şi, cu toate acestea, emoţia a fost formidabilă... De unde venea această emoţie, Johnny?

— Nu ştiu, răspunse tulburat Nicholls, ca aproape imediat să ridice capul şi să surâdă uşor. – S-ar putea ca emoţia să nu se fi produs... ascultaţi.

Stinse lumina şi trase fără zgomot uşa culisantă. Glasul răguşit, jos şi vibrant, al lui Riley răzbătu până la ei

— ...gogoşi, fi-ar să fie, gogoşi? Alexandria? Mediterana? Niciodată, fraţilor. Nici măcar Scapa n-o s-o revedeţi vreodată. Ştiţi ce vrea comandantul Richard Vallery, jigodia asta bătrână decorată cu D.S.O. {18}? încă o baretă la panoplie. Poate jinduieşte chiar după „Victoria Cross". Ei bine, jur pe Hristos că n-o va avea! Nu pe spetele mele! Nu dacă-l voi putea..., să zicem, împiedica! „Ştiu că n-o să mă dezamăgiţi" îl maimuţări el făcându-şi o voce din cap. Boşorog plângăcios!

Tăcu o clipă, apoi reluă rapid:

— *Tirpitz!* Dumnezeule atotputernic! *Tirpitz!* Uite cine s-a găsit să-l oprească: noi şi amărâtul ăsta de vaporaş-jucărie! O momeală, a zis el, o momeală! – ridică glasul: Fraţilor, vă asigur că ăştia-şi bat joc de noi! Auzi, direct la Capul Nord! Păi ăştia ne aruncă în groapa leilor, cu bătrânul ăsta ticălos cu tot!

— Mai tacă-ţi fleanca! răsună, joasă şi mânioasă, vocea lui Petersen. În cabinetul de consultaţii, Brooks şi Nicholls tresăriră auzind cum pârâie încheietura mâinii lui Riley sub strânsura degetelor uriaşului. – M-am întrebat adesea câte parale faci, Riley, urmă fără grabă Petersen. Acum ştiu şi-mi vine să borăsc!

Zvârli la o parte mâna lui Riley şi se întoarse cu spatele la el.

— Ce naiba l-a apucat? se adresă acesta lui Burgess, frecându-şi încheietura martirizată. Să mă ia dracu...

Se întrerupse brusc sub privirea lui Burgess care-l studie îndelung, ca apoi, deliberat, alene, să se întindă în pat, să tragă pătura până sub bărbie şi să-i întoarcă spatele.

Brooks se ridică, închise uşa şi aprinse lumina.

— Actul I, primul tablou. Cortina! murmură el. Înţelegi acum ce am vrut să zic, Johnny?

— Da, doctore, răspunse Nicholls. Cel puţin aşa cred.

— Ia notă, te rog, că lucrurile nu vor dura... În orice caz, nu cu asemenea intensitate. Dar s-ar putea ca în felul acesta să ajungem totuşi la Murmansk. Nu se ştie niciodată.

— Asta nădăjduiesc şi eu. Mulţumesc pentru spectacol, spuse Nicholls, luând din cuier canadiana sa îmblănită. Aşa stând lucrurile, cred că aş face bine să-mi ocup postul la pupa.

— Mergi sănătos, Johnny. Şi băiatule...

— Da, domnule doctor?

— Ştii, afişul acela cu scarlatina... În drum, ia-l şi azvârle-l în mare. Nu cred că mai avem nevoie de el.

Nicholls făcu o strâmbătură care semăna a zâmbet şi trase încetişor uşa după el.

IV. LUNI SEARA

Posturile nocturne de luptă au fost păstrate timp de o oră, o oră ce părea că nu se mai sfârşeşte. Şi în această seară, la fel ca într-o sută de alte asemenea seri, ordinul primit nu era altceva decât o exasperantă frustrare în plus, o precauţie fără obiect, nejustificată nici prin ea însăşi şi, cu atât mai vârtos, prin meticuloasa ei perfecţiune. Cel puţin, aşa părea. Căci, dacă atacurile inamice în zorii zilei constituiau ceva obişnuit, cele din amurg erau practic necunoscute. Ce-i drept, se mai întâmplase, dar cu alte nave şi extrem de rar. *Ulysses* avea noroc. Era un lucru ştiut de toată lumea. Îl ştia şi Vallery dar mai ştia şi de ce: ca marinar, vigilenţa era primul articol din profesia sa de credinţă.

Puţin timp după alocaţiunea comandantului, radarul semnalase un obstacol apropiat. Faptul că era un avion inamic nu lăsa loc la îndoială; maiorul Westcliffe, cel mai vechi dintre ofiţerii aviatori avea în faţa sa, în sala de comandă a aviaţiei de vânătoare, o hartă murală indicând rutele operaţionale ale tuturor avioanelor aparţinând lui Coastal Command{19} precum şi cele ale aparatelor de transport. Or, zona era sigură. Nimeni nu acordă atenţie acestui anunţ, exceptându-l pe Tyndall care ordonă modificarea capului cu 45°. O măsură la fel de rutinieră ca şi ocuparea posturilor de luptă. Nu era decât bătrânul lor prieten „Charlie" care venea să-şi prezinte omagiile.

Pentru convoaiele ce se îndreptau spre Rusia, „Charlie" – de regulă un cvadrimotor Focke-Wulf – „Condor" era un soi de instituţie. În ochii marinarilor îmbarcaţi cu destinaţia Murmansk, el reprezenta cam ceea ce reprezentase albatrosul pentru navigatorii cu pânze din prima jumătate a secolului trecut: o pasăre prevestitoare de rele, pe de o parte temută, pe de alta acceptată aproape amical şi pe care toată lumea o lăsa în pace; fireşte, în cazul lui „Charlie", raţiunile acestei atitudini erau diferite. La începutul războiului, înaintea apariţiei navelor având la bord şi un avion de vânătoare şi a portavioanelor de escortă, se întâmpla adesea ca „Charlie" să se învârte din zori şi până la căderea nopţii deasupra convoiului, comunicând la bază poziţia acestuia cu o exactitate remarcabilă.

Schimbul de semnale între navele britanice şi avioanele de recunoaştere germane era un lucru curent şi pe chestia asta circulau o mulţime de istorioare. Un schimb de glume pe socoteala timpului era aproape de rigoare. De câteva ori „Charlie" implorase să i se indice poziţia, ceea ce fusese făcut, furnizându-i-se relevee extrem de detailate care-l plasau în genere pe undeva prin Pacificul de sud. Şi, evident, cel puţin o duzină de nave se pretindeau autoarele următorului semnal expediat de comandantul convoiului: „Fiţi amabil şi învârtiţi-vă şi-n celălalt sens pentru că am început să ameţesc", invitaţie la care „Charlie" a răspuns politicos, schimbând sensul

evoluţiilor.

De la o vreme însă, odată cu apariţia aparatelor de vânătoare aduse de portavioane, amabilităţile dispăruseră şi „Charlie", devenit circumspect, rărise vizitele diurne şi nu se arăta decât în amurg. De obicei, făcea un singur tur al convoiului – şi asta la o distanţă prudentă – după care pierea în întuneric.

Nici de data aceasta „Charlie" nu făcu vreo derogare de la regulă. Oamenii zăriră „Condorul" doar fugitiv, prin deasa perdea a fulgilor de zăpadă, după care îl pierdură în bezna nopţii. Sigur, „Charlie" avea să comunice la bază forţa, natura şi direcţia escadrei, dar Tyndall nutrea prea puţine speranţe în legătură cu şansele lui de a induce în eroare serviciul german de informaţii asupra itinerariului real. Apariţia unei escadre aproape de paralela de 62°, în imediata vecinătate a insulelor Feroe, era un nonsens pentru comandamentul german, cu atât mai mult cu cât acesta fusese fără îndoială deja informat de plecarea convoiului format la Halifax. Prea fac doi şi cu doi patru!

Nu se încercă nici trimiterea „Seafires"-urilor, singurele avioane capabile să ajungă din urmă „Condorul", înainte ca el să dispară definitiv în întunecime. Chiar şi cu ajutorul radioului, tot rămânea foarte greu pentru pilot să găsească într-o obscuritate aproape totală portavionul bază; în genere, apuntarea de noapte este extrem de primejdioasă, dar când e vorba s-o faci pe viforniţă, având ca pistă o punte care se clatină în toate sensurile, treaba devine imposibilă şi înseamnă sinucidere curată. Cea mai minusculă eroare de calcul sau de apreciere reprezintă nu numai pierderea avionului, ci şi a pilotului. Cu fuzelajul său alungit ca de torpilă şi cu formidabila greutate a motorului Merlin Rolls-Royce în bot, un „Sea-fire" care cade în mare e o capcană fără scăpare pentru pilot: se duce glonţ la fund.

Reluându-şi drumul, *Ulysses* înainta orbeşte spre furtuna care se pregătea. Oamenii părăsiră posturile de luptă şi ocupară pe cele normale de veghe, succedându-se în carturi. S-ar putea spune că douăsprezece ore de serviciu din douăzeci şi patru e încă un lucru suportabil. Aşa e, dacă n-ar fi decât atât. Dar odată la fiecare două dimineţi, echipajul făcea trei ore de gardă la posturile de luptă – cartul de dimineaţa – iar când nu erau de cart, numai Dumnezeu ştie câte ceasuri degerau din nou la posturile de luptă. În plus, toate mesele – atunci când se întâmpla şi aşa ceva – erau luate în afara orelor de serviciu. Trei sau patru ceasuri de somn pe zi, fireşte adunate, constituia un fapt excepţional; în schimb, patruzeci şi opt de ore de veghe neîntreruptă reprezenta ceva cu totul obişnuit.

Prevestind primejdii de moarte, grad după grad, diviziune după diviziune, mercurul termometrelor cobora întruna. Valurile deveneau tot mai înalte, coastele lor tot mai abrupte, prăpăstiile lichide tot mai adânci, iar vântul, pătrunzător până la oase, biciuia învolburări

orbitoare de zăpadă. Începea o noapte cumplită, o noapte de nesomn, sus pe punte ca şi în corpul navei, pentru toţi, fie că erau de cart, fie că nu.

Sus la comandă, secundul, Turner, Baby-Kapok, ofiţerul însărcinat cu reflectoarele, gabierii şi timonierii scrutau disperaţi noaptea albă întrebându-se cam cum e când ţi-e cald. Dârdâiau amarnic deşi se înfofoliseră în tot ce aveau: pulovere, veste, canadiene îmblănite, mantale de ploaie, fulare, glugi, lăsând în acest veritabil cocon de lină doar o fentă îngustă pentru ochi. Îngheţau oricât de strâns ar fi îmbrăţişat conductele de aburi ce treceau pe-acolo, oricât ar fi încercat să-şi rezeme picioarele de ele. Servanţii „pom-pom"-urilor se înghesuiau în spatele scuturilor, jucau pe loc, se plesneau cu mâinile peste spate şi înjurau fără întrerupere. Izolaţi în nişele lor solitare, trăgătorii de la Oerlikon-uri se rezemau de radiatoarele încastrate în blindaj luptând împotriva celui mai viclean duşman al lor: somnul.

Cei din bordul-tribord, feriţi oarecum în cazărmile lor din interiorul navei, nu erau nici ei cu mult mai fericiţi. Pe *Ulysses* oamenii nu aveau cuşete, ci doar hamacuri, iar hamacurile se agăţau numai şi numai când nava se găsea în vreun port. Solide şi multiple raţiuni justificau această practică. Ordinea şi curăţenia de pe o navă de război sunt indiscutabil superioare unui cămin civil oarecare; un marinar n-ar îndrăzni nicicând să se caţere îmbrăcat în hamacul său. În acelaşi timp, nici unui om înzestrat cu un minimum de bun simţ nu i-ar fi trecut prin minte să se dezbrace atunci când făcea parte dintr-un convoi cu destinaţia Rusia, mai cu seamă că, pentru careva sleit de puteri, simpla perspectivă a efortului cerut de desfacerea şi atârnarea hamacului era de-a dreptul înspăimântătoare. Ca să nu mai spunem că cele câteva secunde necesare coborâtului dintr-un hamac în caz de urgenţă putea reprezenta exact pragul dintre viaţă şi moarte şi că un hamac întins constituie pentru toţi o primejdie în plus în măsura în care împiedica mişcările rapide. În sfârşit, pe o noapte ca asta, cu hulă foarte puternică, nimic nu-i mai inconfortabil decât un hamac agăţat paralel cu axa navei.

Aşa stând lucrurile, oamenii dormeau pe unde puteau, echipaţi din cap până-n picioare, păstrând pe ei chiar şi scurtele îmblănite şi mănuşile. Dormeau pe mese. şi sub mese, pe banchetele largi de numai 22 centimetri, direct pe podea sau pe bastingaje, oriunde şi oricum. Locul cel mai solicitat erau plăcile de oţel, calde, ale culoarului din dreptul bucătăriei, straniu şi sinistru tunel, luminat noaptea de o singură luminiţă roşie. Acest dormitor era cu atât mai apreciat, cu cât despărţitura dintre el şi puntea superioară, aflată la nici trei metri distanţă, o constituia o simplă bucată de prelată. În mintea oricărui marinar sălăşluieşte veşnic teama de a nu fi cumva prins sub punţile unei nave pe punctul de a se scufunda.

Chiar şi în interiorul navei, frigul era teribil. Caloriferele cu aer cald funcţionau eficace doar în cazărmile. „B" şi „C", dar şi acolo temperatura abia dacă depăşea zero grade. Picuri de apă se adunau în permanenţă pe tavan, aburii condensau pe blindajul pereţilor şi mii de pârâiaşe se scurgeau pe podeaua de linoleum. Aerul era umed, închis şi îngrozitor de rece, mediu ideal pentru tuberculoza de care se temea atât medicul-şef Brooks. În asemenea condiţii, la care se adăugau neîntrerupta trepidaţie a navei şi brutalele şocuri provocate de fiecare dată când etrava se prăvălea în hăul dintre două valuri, somnul devenea aproape imposibil sau, şi mai rău, întrerupt şi zbuciumat.

Majoritatea oamenilor dormeau, ori încercau să doarmă, cu capul rezemat de o centură de salvare umflată; îndoită pe mijloc şi apoi legată cu o sfoară, ea constituia o pernă aproape acceptabilă. Era, de altfel, unica întrebuinţare dată acestor centuri, în pofida ordinelor care stipulau în modul cel mai categoric că ele trebuie purtate permanent la posturile de luptă sau în cazul în care s-a semnalat prezenţa inamicului în apele prin care se navighează. Acest ordin era cu desăvârşire ignorat, în primul rând chiar de ofiţerii a căror îndatorire ar fi fost să-l facă respectat. Voluminoasa îmbrăcăminte purtată la aceste latitudini conţinea suficient aer ca să menţină un om la suprafaţă cel puţin trei minute. Or, dacă în acest răstimp el nu era salvat, murea oricum. Ceea ce ucidea era şocul – şoc cumplit pentru un corp având o temperatură de 37°, cufundat brusc într-un lichid cu vreo 40° mai rece, căci în Oceanul Arctic temperatura mării coboară adesea sub punctul de îngheţ. Şi mai rău e vântul – şi el sub zero grade – care străpunge cu mii de stilete îngheţate veşmintele saturate de apă ale unui om căzut în mare; brusca schimbare de temperatură provoacă stopul cardiac. Oamenii spun însă că e o moarte rapidă, o moarte îndurătoare.

Cu zece minute înainte de miezul nopţii, Turner, plin de voie bună chiar şi la această oră târzie, ca să nu mai vorbim de timpul mizerabil, urcă însoţit de Marshall pe puntea de comandă. Se opri o clipă să-şi obişnuiască ochii cu întunericul, apoi, descoperindu-l pe Carrington, îl plesni zdravăn pe spinare:

— Cum se prezintă noaptea, caraulă? întrebă el pe un ton vesel. Pune sângele în mişcare, ai? Zău că-l pune! Cât despre situaţia generală, presupun că refuză cu desăvârşire să ni se supună? Cam pe unde s-or fi aflând toţi puişorii noştri în această fermecătoare seară?

Aruncă o privire chiorâşă zăpezii care cădea, încercă să zărească linia orizontului, apoi renunţă:

— Pesemne că-s cu toţii în iad!

— Nu stăm chiar aşa de rău, spuse cu un zâmbet larg Carrington, ofiţer rezervist, fost căpitan al Marinei comerciale, om în care Vallery avea o încredere totală.

De obicei, Carrington era un tip taciturn, grav, care nu surâdea niciodată. Între el şi Turner exista însă o legătură de factură specială, o legătură profesională, bazată pe respect, pe care doi marinari excepţionali o au unul pentru celălalt.

— Din când în când putem observa portavioanele. În orice caz, Bowden şi băieţii lui cunosc locul lor la milimetru. Sau, cel puţin, aşa pretind.

— Atenţie să nu vă audă bătrânul Bowden, îl povăţui Marshall. E convins că radarul e unicul progres pe care l-a făcut omenirea din momentul în care primul om s-a dat jos din copac.

Se scutură fără voie de frig şi se întoarse cu spatele la vânt.

— Nu mi-ar displace să fiu în locul lui, adăugă el. Aici e mult mai rău decât iarna în Alberta!

— Ce prostie! explodă Turner. Voi, tinerii, sunteţi cu toţii nişte decadenţi! Viaţa de aici e singura viaţă posibilă, pentru un om care se respectă.

Trase pe nas aerul îngheţat ca şi cum l-ar fi găsit deosebit de plăcut, apoi se întoarse spre Carrington:

— Cine mai e de cart împreună cu dumneata în noaptea asta?

O siluetă întunecată se desprinse şi se apropie.

— Ah, iată-te! Să mă bată Dumnezeu dacă nu e chiar navigatorul nostru, onorabilul Carpenter, cu capul în nori ca de obicei şi sfidător de elegant în superba sa salopetă. Ştii, pilotule, că împopoţonat cu chestia asta parcă eşti pe jumătate scafandru şi pe jumătate tipul ăla umflat care-i reclamă la pneurile Michelin?

— Băteţi-vă joc de mine cât mai puteţi, domnule căpitan-comandor, răspunse Baby-Kapok, bătându-se uşor şi afectuos cu palma peste pieptul său matlasat. Aşteptaţi numai să ne trezim cu toţii în apă, unii ducându-se la fund, alţii murind de frig, în vreme ce eu, plutind voios la suprafaţă, uscat, voi fuma poate o ţigaretă...

— Ajunge! întinde-o de aici! Ce cap avem, Carrington?

— 320, domnule căpitan-comandor; viteza: 15 noduri.

— Ce face comandantul?

— E în cazemată, răspunse Carrington arătând spre o construcţie din plăci groase de oţel aflată la extremitatea din spate a punţii de comandă. Aici se găsea instalaţia de telereglare a tirului şi cablurile electrice ce veneau din puţul central. Şi tot aici era un pat de campanie – de fapt o simplă laviţă goală – pentru comandant. Sper, de altfel, că doarme, deşi mă îndoiesc foarte tare. A ordonat să fie trezit la miezul nopţii.

— Pentru ce? întrebă Turner.

— Habar n-am. Presupun că din rutină. Vrea să vadă cum merg treburile la bord.

— Anulează ordinul! făcu, scurt, Turner. Comandantul trebuie să

învețe să execute ordinele așa cum face toată lumea, mai cu seamă când e vorba de ordinele doctorului. Îmi asum întreaga răspundere. Noapte bună!

Odată ușa închisă, Marshall se întoarse neliniştit către comandor:

— Comandantul... ştiu că nu-i treaba mea, dar... Şovăi, apoi urmă: Cum se simte?

Turner aruncă o rapidă căutătură de jur împrejur, după care spuse cu glas extrem de scăzut:

— Dacă Brooks ar avea mână liberă, „Sultanul" s-ar afla de mult în spital. Se opri o clipă ca apoi să adauge: Şi chiar în acest caz s-ar putea să fie prea târziu.

Marshall nu mai spuse nimic. Făcu nervos câţiva paşi, se răsuci şi se îndreptă spre pupa unde se afla postul proiectorului babord.

Curând răsunetul întretăiat al unor voci parveni la urechea secundului. Când Marshall reveni, Turner îi aruncă o privire întrebătoare:

— Era Ralston, domnule căpitan-comandor, explică ofiţerul-torpilor. Ştiam că dacă are chef să schimbe cu cineva o vorbă, acela sunt eu.

— Şi a făcut-o?

— Da... Însă numai despre ce a vrut el. În rest, nici o nădejde. Ai putea jura că vezi agăţată de gâtul lui o> pancartă pe care scrie: „Domeniu particular. Nu intraţi". Foarte politicos, foarte amabil, dar imposibil să te apropii. Nu ştiu ce să mă fac cu el.

— Lasă-l în pace, zise Turner. Nimeni nu poate face nimic pentru el. Dumnezeule, cât de ticălos de crudă a fost viaţa pentru acest băiat!

Cei doi tăcură. Ninsoarea se rări se, dar vântul continua să urle din ce în ce mai aprig printre catarge şi manevre, contopindu-se, într-o barbară şi hidoasă simfonie, cu păcănitul obsedant al Asdic-ului. Erau două zgomote stranii, misterioase, primare şi de rău augur, care măcinau nervii şi trezeau spaime atavice, vechi de milenii, ce răzbăteau acum din adâncurile în care fuseseră demult îngropate de civilizaţie şi progres. Note ale unei simfonii oribile, pe care în răstimpul acestor ani de război oamenii ajunseseră s-o urască de moarte.

Miezul nopţii trecu, se făcu ora unu şi jumătate în mintea lui Turner se plăsmuiră două imagini tandre: o ceaşcă de cafea şi una de cacao. „Cafea sau cacao? Cacao, hotărî el. O băutură fierbinte, întăritoare, groasă de atâta şocolată şi zahăr". Odată decizia luată, secundul se întoarse spre Chrysler, plantonul de pe puntea de comandă, fratele mai mic al operatorului de la Asdic.

— Postul radio către comandă! Postul radio către comandă! răsună în aceeaşi clipă difuzorul amplasat deasupra cabinei Asdic-ului. Glasul era grăbit, intens. Dintr-un salt Turner se află lângă microfon răcnind că a auzit.

— Recepţionat semnal de la *Sirrus*. Ecouri puternice dinspre babord prova, 300. Se apropie. Repet: ecouri puternice dinspre babord prova, în curs de apropiere.

— Ecouri? Ai spus „ecouri"?

— Ecouri, domnule secund. Repet: ecouri.

Cuvintele mai pluteau încă în aer când mâna lui Turner se abătu asupra manetei fosforescente a semnalului de alarmă pentru ocuparea posturilor de luptă.

Probabil că din toate sunetele de pe acest pământ, nici unul nu rămâne înscris în memoria omului, până la sfârşitul zilelor sale, ca acela care cheamă la posturile de luptă. Nu există vreunul care să-i semene, nici măcar de departe. N-are nimic nobil, nimic marţial, nimic mobilizator. E doar un şuierat aproape de limita superioară a audiofrecvenţei, alternativ, strident, aton, născând sentimentul deznădăjduit al urgenţei şi al primejdiei; pătrunde aidoma unui pumnal în creierul cel mai înceţoşat de somn şi oricare ar fi gradul de epuizare al omului, oricât de mare i-ar fi slăbiciunea, oricât de adâncă uitarea de sine în care se cufundase, şuierul acesta îl pune pe picioare în câteva clipe, pulsul bate deja accelerat, adrenalina s-a şi vărsat în sânge, iată-l gata să înfrunte necunoscutul ce s-a ivit.

În mai puţin de două minute, toată lumea de pe *Ulysses* îşi ocupase posturile de luptă. Turner – pe platforma telemetrelor, Vallery şi Tyndall – pe puntea de comandă.

Aflat la babord la două mile distanţă, *Sirrus* păstră contactul Asdic timp de o jumătate de oră. *Viking* a fost detaşat să-l ajute şi cei ce se găseau sub puntea lui *Ulysses,* auziră clar, la intervale neregulate, bubuiturile grenadelor antisubmarine. Până la urmă *Sirrus* anunţă: „N-am avut noroc. Contact pierdut. Sper că nu v-am deranjat?" şi Tyndall ordonă reîntoarcerea în formaţie a celor două distrugătoare. Sirena mugi anunţând sfârşitul alarmei.

Întors pe puntea de comandă, Turner trimise după: cacao. Chrysler pomi spre bucătăria postului de echipaj de la prova – comandorul detesta zeama care se prepara fa cantina ofiţerilor – şi reveni cu un ibric din care ieşeau aburi şi câteva ceşti grele, prin toartele cărora fusese trecută o sârmă îndoită. Secundul urmări cu un ochi aprobator lenea cu care lichidul gros, vâscos, se lăsa scurs prin ciocul ibricului şi clătină satisfăcut din cap după ce-l gustă. Îşi linse buzele şi scoase un oftat de plăcere.

— Excelent, tinere Chrysler, excelent! Ai un adevărat talent. Torpilorule, fii cu ochii pe navă. Eu mă duc să văd care ne e poziţia.

Zicând acestea, se retrase în camera hărţilor amplasată la babord chiar în spatele cabinei de navigaţie şi trase după sine uşa de camuflaj. Se prăvăli în fotoliu, puse ceaşca pe masa hărţilor, îşi instală alături picioarele şi aspiră adânc primul fum de ţigară. În aceeaşi clipă, sărea

în picioare blestemând: difuzorul se pornise din nou.

De data asta, autorul era *Portpatrick*. Din multiple motive, comunicările sale erau tratate mai întotdeauna cu multă rezervă; de data asta însă părea extrem de pozitiv. Lui Turner nu-i rămânea altă alegere: declanşa din nou semnalul pentru ocuparea de urgenţă a posturilor de luptă.

Douăzeci de minute mai târziu sirena anunţa sfârşitul alarmei, dar căpitan-comandorului Turner nu-i era hărăzit să bea cacao în noaptea aceea. De trei ori la rând echipajul a fost obligat să ocupe posturile de luptă, iar la câteva minute după terminarea ultimei alarme, soneriile comandau preluarea posturilor de zi.

De fapt, despre ce fel de zi putea fi vorba? O vagă, imperceptibilă, decolorare a cerului, o pâclă neguroasă şi rece învăluind oameni ce se târau sleiţi să-şi ocupe posturile de luptă. Aşa arăta, de cele mai multe ori, războiul în mările arctice! Nici moarte glorioasă, nici eroism, nici muget de tunuri, nici Oerlikon-uri scuipând foc, nici exaltarea sufletelor, nici superba sfidare a duşmanului. Nimic. Doar oameni vlăguiţi, nedormiţi, tremurând de frig în hainele lor veşnic ude, cu chipuri cenuşii şi trase de oboseală, clătinându-se din pricina slăbiciunii, a foamei, a lipsei de repaus, striviţi sub povara amintirilor, a tensiunii, a epuizării acumulate de-a lungul a o sută de alte asemenea nopţi, la fel de nesfârşite.

Ca întotdeauna, Vallery se şi afla pe pasarelă. Amabil, binevoitor şi atent ca de obicei. Dar cu o înfăţişare cadaverică; obrazul răvăşit, avea culoarea cartonului de ambalaj, ochii erau injectaţi, duşi adânc în găvanele orbitelor, buzele livide. Cumplita hemoragie din noaptea precedentă şi lipsa de somn sleiseră şi puţina vlagă pe care o mai avea.

În palida lumină a dimineţii, escadra devenea treptat vizibilă. În chip miraculos, majoritatea unităţilor ei izbutiseră să-şi păstreze locul în formaţie. Fregata şi dragoarele se aflau mult înaintea escadrei; preferaseră – lucru perfect explicabil – ca în timpul nopţii să nu fie talonate din urmă de un crucişător greu sau de vreun portavion. Tyndall înţelese şi nu spuse nimic. *Invader* îşi pierduse locul şi acum se găsea în afara ecranului de protecţie, departe, la babord. Recepţionă pe loc un semnal intempestiv şi, biciuit năprasnic de valuri, îşi reluă locul.

Încetarea alarmei sună la opt. La opt şi zece, în vreme ce bordul babord se afla jos preparându-şi ceaiul, spălându-se sau făcând coadă în faţa bucătăriilor pentru a primii platourile cu micul dejun, o explozie surdă zgâlţâi nava. Prosoape, săpunuri, ceşti, platouri zburară în toate direcţiile sau au fost abandonate pe loc... Cătrăniţi, blestemând de mama focului, oamenii se repeziră spre posturile lor de luptă înainte chiar ca mâna lui Vallery să fi manevrat sirena de

alarmă.

La mai puţin de 700 metri depărtare, *Invader* descria o violentă curbă; puntea de decolare prezenta o puternică înclinare. Ninsoarea se înteţise din nou, dar nu de-ajuns pentru a ascunde vălătucii groşi de fum uleios care izbucneau de sub puntea prova. Sub căutătura fixă a echipajului de pe *Ulysses* vasul se imobiliză, cufundându-se primejdios între uriaşele talazuri.

— Imbecilii! Nebunii! explodă Tyndall cu o furie excesivă şi deplasată. Nu voia să-i mărturisească nici măcar lui Vallery în ce măsură îl strivea greutatea comandamentului, efortul acesta continuu care făcea să ţâşnească din el o irascibilitate devenită aproape cronică.

— Iată ce se întâmplă, Vallery, atunci când o navă nu ştie să-şi păstreze locul! Iar vina e deopotrivă şi a mea... ar fi trebuit să trimit un distrugător ca să-i escorteze până reintră în dispozitiv.

Duse binoclul la ochi, apoi se întoarse spre Vallery.

— Semnalizează-le, te rog: „Comunicaţi amploarea avariilor... Blestematul acela de submarin îi pândea pesemne încă din zori aşteptând prima ocazie favorabilă.

Vallery nu spuse nimic. Ştia prea bine ce trebuie să simtă amiralul văzând una din navele sale grav avariate, poate chiar pe punctul de a se scufunda. *Invader* continua să fie anormal de înclinat, iar fumul urca acum într-o coloană regulată. Nu se zărea însă nici o flacără.

— Vreţi să constataţi personal cum stau lucrurile, domnule amiral? întrebă Vallery.

— Da, cred că ar fi cel mai bine. Comunică escadrei ordinul de a continua drumul, aceeaşi viteză, acelaşi drum. Semnalizează către *Baliol* şi *Nairn* să rămână în preajma lui *Invader.*

Vallery, cu ochii fixaţi la pavilioanele care fluturau la vergă, avu deodată senzaţia unei prezenţe în spatele său. Se întoarse pe jumătate.

— N-a fost un submarin, pronunţă Baby-Kapok, foarte sigur de sine. Nava n-a fost torpilată.

Tyndall îl auzi, se răsuci în fotoliul său şi-l fulgeră cu privirea pe nefericitul ofiţer cu navigaţia.

— De unde naiba poţi şti dumneata, domnule?

În genere, când amiralul se adresa subalternilor săi cu „domnule" era momentul s-o iei rapid din loc. Baby-Kapok roşi până la rădăcina părului său blond, dar nu se clinti.

— În primul rând, domnule amiral, de când aţi transmis ordinul de revenire în formaţie, *Sirrus* apăra flancul babord al lui *Invader,* deşi, ce-i drept, aflându-se mult în faţă. În orice caz, supraveghează zona de o bună bucată de vreme. Sunt sigur că domnul comandant Orr ar fi reperat submarinul. În plus, marea e mult prea rea pentru ca un submarin să se poată menţine în imersiune periscopică şi cu atât mai puţin să execute o lansare. Ca să nu mai spun că dacă ar fi făcut-o

totuşi, nu s-ar fi mulţumit cu una singură, ci ar fi lansat probabil şase. Din unghiul din care putea el ataca, restul escadrei forma un zid aproape compact în spatele lui *Invader*. Or, nici o altă navă n-a fost lovită... M-am ocupat trei ani de submarine, domnule amiral.

— Iar eu, zece, mârâi Tyndall. Ceea ce spui dumneata, pilotule, e o simplă supoziţie, o pură conjunctură.

— Nu, domnule amiral, stărui Carpenter. Sigur, n-aş putea jura, dar... – duse binoclul la ochi şi continuă – ... dar sunt aproape sigur că *Invader* înaintează acum cu pupa. Singura explicaţie e că etrava a fost avariată sau smulsă sub linia de plutire. Cauza e o mină, probabil una acustică.

— Fireşte... Fireşte! făcu Tyndall vizibil sâcâit. – O mină ancorată la 1800 de metri adâncime, nu-i aşa?

— O mină plutitoare, domnule amiral, răspunse, răbdător, Baby-Kapok. Sau o torpilă acustică lansată mai demult... torpilele astea nemţeşti nu se scufundă întotdeauna. Probabil însă că e o mină.

— Presupun că ai să-mi spui în continuare marca ei şi data când a fost pusă? făcu Tyndall.

Fără voie, era totuşi impresionat. Iar *Invader* lua într-adevăr apă, e drept, încet, dar vizibil în imposibilitate de a guverna. Neputincios, continua să fie ridicat şi apoi aspirat de talazurile uriaşe.

O lampă „Aldis" răspunse luminii care se pornise să clipească pe *Invader*. Bentley smulse clin carnetul de semnale o foaie de hârtie şi i-o întinse lui Vallery.

„*Invader* către amiral, citi comandantul. Coca grav avariată, prova-babord sub linia de plutire. Presupun mină plutitoare. Cercetez amploarea avariei. Raportez cât de curând."

Tyndall luă nota, o parcurse fără grabă, apoi privi peste umăr şi zâmbi uşor:

— Se pare că ai avut dreptate pe toată linia. Primeşte, te rog, scuzele unui bătrân ciufut.

Carpenter emise nişte bolboroseli indistincte şi se întoarse, roşu ca racul de emoţie. Tyndall adresă un mic surâs comandantului, apoi căzu pe gânduri.

— Cred, Vallery, că cel mai bine ar fi să-i vorbim personal. Îl cheamă Barlow, nu-i aşa? Semnalizează-le.

Coboară două punţi mai jos şi pătrunseră în sala de conducere centralizată a goanei antisubmarine. Westcliffe se ridică şi cedă fotoliul său amiralului.

— Comandant Barlow? făcu Tyndall în microfonul radiotelefonului.

— Da, eu, răspunse o voce izvorâtă din difuzorul plasat deasupra.

— Aici amiralul. Cum stai?

— O scoatem la capăt, domnule amiral. Mi-e teamă că am pierdut aproape întreaga etravă. Câţiva răniţi. Focare de incendiu, acum însă

lichidate. Toate uşile etanşe au rezistat. Mecanicii şi echipele de intervenţie consolidează în prezent pereţii despărţitori.

— Puteţi naviga?

— E cu putinţă, dar riscant.

— Crezi că vă puteţi întoarce la bază?

— Cu vântul şi cu hula asta din spate, da. Oricum însă drumul ne va lua trei-patru zile.

— Atunci, daţi-i bătaie! spuse, cu glas dur, Tyndall. Fără etravă nu ne sunteţi de nici un folos. Al naibii ghinion, comandante Barlow! Regretele mele. Ţi-i dau pe *Baliol* şi pe *Naim* ca escortă şi voi cere prin radio un remorcher de larg... asta pentru orice eventualitate

— Mulţumesc mult, domnule amiral. La revedere! Vă suntem recunoscători. O ultimă chestiune. vă cerem permisiunea să golim rezervoarele de la babord de păcura destinată escadrei. Am îmbarcat multă apă şi n-o putem pompa pe toată... e singura soluţie ca să redresăm nava.

— Mă aşteptam la aşa ceva. Bine, spuse Tyndall cu un oftat. Altceva tot nu se poate face şi cu vremea asta. e imposibil s-o recuperăm. Noroc, comandante. La revedere!

— Mulţumesc mult, domnule amiral. La revedere!

Douăzeci de minute mai târziu, *Ulysses* îşi reluase locul în formaţie: După puţin timp *Invader,* care acum dădea mai puţină bandă, a fost zărit evoluând încet către sud-est; tangând îngrozitor, micul distrugător din clasa *Hunt* şi fregata făcură la rândul lor stânga-mprejur, încadrându-l la babord şi tribord. Peste alte zece minute, observatorii de pe *Ulysses* îi pierdură din ochi, înghiţiţi de rafalele de zăpadă. Plecaseră trei, rămăseseră unsprezece. Şi cei unsprezece se simţeau acum ciudat de singuri.

V. MARŢI

Curând, *Invader* şi necazurile sale au fost date uitării. Escadra a 14-a de portavioane avea destule – ba chiar prea multe – motive să se frământe pentru propria-i soartă. Existau propriile sale probleme de rezolvat şi propriul său inamic de înfruntat – un inamic infinit mai elementar şi mai ucigaş decât orice mină şi oricare submarin.

Cramponându-se în aşa fel încât să reziste cât mai bine la tangajul şi ruliul navei, Tyndall îl cercetă cu privirea pe Vallery, zicându-şi, pentru a zecea oară în acea dimineaţă, că bietul de el părea înspăimântător de bolnav.

— Ce părere ai, comandante? Perspectivele nu-s din cele mai optimiste, nu-i aşa?

— Nu scăpăm de furtună, domnule amiral. Vine buluc peste noi. Carrington a navigat şase ani în Indiile Occidentale şi a avut de înfruntat zeci de uragane; ei bine, el pretinde că a văzut barometrul coborând, foarte jos, dar niciodată cu asemenea repeziciune, mai ales după ce atinsese în prealabil minima, şi mai ales la aceste latitudini. Ca să nu mai spun că acum asistăm abia la ridicarea cortinei.

Într-un fel era o subapreciere, fiindcă pentru o ridicare de cortină, spectacolul se prezenta magnific. Vântul sufla destul de constant, cu tăria 9 pe scara Beaufort. Ninsoarea se oprise. Temporar, asta o ştiau cu toţii; departe, spre nord-vest, cerul îmbrăcase o tentă lividă cu totul aparte: un violet tern a cărui intensitate nici nu scădea, nici nu creştea, uşor transparent şi vag ameninţător în uniformitatea şi imobilitatea sa. Era o viziune absolut inedită chiar şi pentru cei care văzuseră cam tot ce poate oferi cerul polar, de la bezna de catran a unei amieze de vară, până la splendorile aurorelor boreale şi minunata boltă albastru-deschis adesea atât de surâzătoare, răsturnată peste calmul lăptos al apelor clipocind molcom la piciorul banchizei.

Amiralul se referise însă la mare. Inexorabil, ea devenise în cursul dimineţii din ce în ce mai agitată. Acum, la amiază, aducea cu o gravură din secolul al XVIII-lea înfăţişând o luntre în furtună: talazuri dese, de un verde cenuşiu, înalte, regulate, năpustindu-se în şiruri uniforme, fiecare din ele purtând un panaş decorativ de spumă albă. Spectaculos, numai că distanţa dintre o creastă şi alta atingea pe alocuri 150 de metri şi escadra care înainta aproape de-a curmezişul lor era înfiorător zgâlţâită.

Sigur, pentru micile nave a căror etravă se înfunda acum la fiecare cincisprezece secunde într-un vârtej de magmă spumegândă, lucrurile se prezentau şi aşa destul de rău, dar un alt duşman, mult mai insidios şi mai primejdios, intrase, între timp, în acţiune: gerul. Temperatura coborâse încă de mult sub punctul de îngheţ şi continua să scadă

apropiindu-se de minus 18 grade.

Frigul era cumplit; gheaţa se aduna în cazărmi şi posturi, conductele de apă potabilă îngheţau, metalul se contracta, capacele bocaporţilor se ondulau, balamalele uşilor se înţepeneau, uleiul din dispozitivele de comandă ale proiectoarelor se solidifica, făcându-le inutilizabile. Cartul, mai cu seamă pe puntea de comandă, devenea o tortură: primul şoc provocat de vântul glacial sfâşia plămânii, făcându-l pe om să horcăie; dacă uitase cumva să-şi pună mănuşile – mai întâi pe cele de mătase, apoi mitenele din lână şi, în sfârşit, pe cele din blană de oaie – şi apuca vreo bară de sprijin, pielea plesnea, arsă ca de un metal încins la roşu; dacă, fiind sus la comandă, nu-i dădea prin minte să se aplece în momentul în care etrava se prăvălea în golul unui val, pulberea de apă, prefăcută instantaneu în schije tăioase de gheaţă, îi cresta până la os obrajii şi fruntea; mâinile îngheţau, măduva din oase îngheţa şi ea, îngheţul morţii cuprindea picioarele, urca spre coapse, în timp ce nasul şi bărbia deveneau ca de var reclamând îngrijiri imediate; dar ce-i mai rău abia urma: ieşirea din cart, întoarcerea în încăperile de sub punte, restabilirea circulaţiei. Palide umbre ale realităţii, cuvintele sunt cu desăvârşire neputincioase pentru a descrie toate acestea. Anumite lucruri depăşesc puterea de înţelegere şi experienţa majorităţii, aparţinând unei lumi pe care imaginaţia o refuză.

Dar chiar şi aşa, toate aceste suferinţe erau relativ neînsemnate, necazuri personale pentru care tratamentul general era o ridicare din umeri. Adevărata primejdie o constituia gheaţa.

Pe punţile lui *Ulysses* se adunaseră deja mai bine de trei sute de tone şi cantitatea ei sporea cu fiecare minut. Un strat gros şi neted acoperea puntea principală, puntea-prova, platformele tunurilor A.A., pasarelele; ea atârna în lungi ţurţuri zimţuiţi de ramele suprastructurilor, de turele, de balustrade; ea tripla diametrul oricărui cablu metalic, fungă sau strai; ea prefăcuse zveltele catarge în nişte copaci monstruoşi, hâzi, ca de pe o altă lume. Era pretutindeni mortal de primejdioasă, ci din pricina lunecuşului, creând pentru un crucişător modern alimentat cu păcură probleme infinit mai greu de rezolvat decât pe un cargou unde există zgură şi cenuşă provenite de la cazane. Pe *Ulysses* se împrăştia sare şi nisip şi... nu se pierdea nădejdea.

Ceea ce constituia însă principala primejdie a gheţii era greutatea ei. În termeni tehnici un vas poate fi sau foarte stabil, sau foarte instabil. Dacă e stabil, centrul său de greutate se află jos, nava balansează uşor, dar îşi revine cu repeziciune, este extrem de bine echilibrată şi sigură. Dacă e instabilă, cu un centru de greutate fixat sus, balansează greu, dar îşi revine şi mai greu, e nesigură şi lipsită de stabilitate. Iar când una din aceste nave mai are şi nişte tone de

gheaţă adunate pe punţile sale, centrul ei de greutate se ridică şi mai sus putând atinge o înălţime fatală.

Portavioanele şi distrugătoarele escortei – *Portpatrick* în special – erau deosebit de vulnerabile. Deja instabile din pricina înălţimii şi greutăţii punţilor lor de zbor ranforsate, ele ofereau zăpezii care cădea o uriaşă suprafaţă netedă, condiţie ideală pentru formarea gheţii. La început mai fusese întrucâtva posibil să se menţină aceste punţi oarecum degajate de zăpadă; echipe speciale le curăţaseră cu ajutorul jeturilor de aburi şi presăraseră sare pe ele. Dar timpul se înrăutăţise într-atât, încât a trimite un om pe o punte, care oscila în toate sensurile oferind piciorului o suprafaţă sticloasă şi înşelătoare, însemna a-l trimite la moarte sigură. *Wrestler* şi *Bine Hanger* aveau un sistem ele încălzire a punţilor de zbor modificat, deoarece, spre deosebire de navele britanice, punţile acestor portavioane americane erau din fâşii metalice, ceea ce făcea ca în condiţii meteorologice similare ele să se dovedească de o ineficienţă îngrozitoare.

Distrugătoarele se găseau într-o situaţie şi mai rea. Ele trebuiau să lupte nu numai cu gheaţa rezultată din zăpadă, ci şi cu aceea a mării. Cu o regularitate de metronom trombe uriaşe de stropi se răspândeau pe punţile navelor în timp ce etravele lor se prăvăleau în hăul lichid ca apoi să se împlânte în coasta valului următor. Stropii de apă congelau înainte chiar să fi atins puntea, formând un strat ele gheaţă solidă, gros pe alocuri de peste *30* de centimetri, cuprinzând toată puntea până la sparge-val. Formidabila greutate a gheţii grămădită în partea din faţă a micilor nave le trăgea către fund, tot mai adânc cu fiecare plonjon, şi de fiecare dată ele se smulgeau din adâncuri tot mai încet, mai greoi, mai trudnic. La fel ca şi celor de pe portavioane, comandanţilor ele pe distrugătoare nu le rămânea altceva de făcut decât să privească neputincioşi, de la comanda lor, marea şi, totuşi, să spere.

Aşa se scurseră două ore, două ore în timpul cărora mercurul termometrelor coborî până la minus 20°, păru că şovăie, apoi scăzu încă; barometrul îl urmă în salturi dezordonate. În mod ciudat şi inexplicabil, continua să nu ningă. Înspre nord-vest pânza spălăcită a cerului se întindea la fel de departe ca şi mai înainte, iar către sud şi est degajarea era completă. Escadra alcătuia acum un tablou fantastic: nave-jucării, sculptate din zahăr candel, de un alb "strălucitor, scăpărând sub palidul soare de iarnă, tangând şi rulând nebuneşte printre văile din ce în ce mai adânci şi mai largi săpate de talazurile verzi-cenuşii ale Mării Norvegiei, îndreptându-se către un orizont îndepărtat, ireal şi violaceu, un orizont aparţinând unei alte lumi. Spectacolul era de o incredibilă frumuseţe.

Contraamiralul Tyndall nu-i găsea însă nici un fel de splendoare. El, care afirmase întotdeauna cu plăcere că nu-şi face niciodată griji, era

acum nelinişti de-a binelea. Ciudăţenia lui faţă de cei aflaţi la comandă friza aproape impoliteţea şi din fosta amabilitate a lui „farmer Giles" de acum două luni nu rămăsese mai nimic. Privirea lui parcurgea neîncetat escadra şi pentru asta era nevoit să se răsucească întruna în fotoliul său cu mişcări chinuite. Până la urmă îl părăsi, deschise uşa şi intră în cazemata comandantului.

Vallery nu aprinsese lumina şi în încăpere domnea semiobscuritatea. Stătea lungit pe banchetă învelit cu două pături. În lumina aceea spălăcită, obrazul său era ca de mort. Nici măcar nu încercă să ascundă batista făcută ghemotoc pe care o strângea în mâna sa dreaptă, înainte ca Tyndall să-l fi putut opri îşi lăsă, eu o sforţare dureroasă, picioarele jos şi împinse un scaun pe care amiralul, reţinându-şi protestele, se aşeză cu recunoştinţă.

— Am impresia, Dick, că... hâm... cortina de care vorbeai e pe punctul de a se ridica... Cine dracu m-a împins să devin comandantul unei escadre?

Vallery îi surise cu simpatie.

— N-aş zice că vă invidiez, domnule amiral. Ce aveţi de gând să întreprindeţi acum?

— Ce-ai face dumneata în locul meu? întrebă, cu tristeţe, Tyndall.

Vallery izbucni într-un râs care, pentru o clipă, îi metamorfoză chipul, făcându-l aproape copilăresc; brusc, râsul se frânse înlocuit de o tuse seacă şi violentă. Pata roşie de pe batistă crescu. Ridică privirea şi zâmbi:

— Asta-i pedeapsa pentru că am râs de un ofiţer superior. Ce-aş face? Aş pune navele la capă, domnule amiral. Sau, şi mai bine, mi-aş lua coada între picioare ca să scap teafăr.

— Dick dragă, n-ai izbutit niciodată să fii un mincinos convingător, spuse Tyndall clătinând din cap.

Cei doi păstrară un moment de tăcere, după care Vallery întrebă:

— Care-i exact distanţa de parcurs, domnule amiral?

— Junele Carpenter o apreciază la circa 170 de mile.

— O sută şaptezeci, făcu Vallery, cu ceasul în mână. Douăzeci de ore de navigat pe o vreme ca asta... Trebuie însă să reuşim!

Tyndall clătină greoi din cap.

— Avem aici de-a face cu 18 nave – 19, dacă punem la socoteală şi dragorul de la Hvalfjord – fără a mai vorbi de tensiunea arterială a bătrânului Starr...

Se opri fiindcă cineva ciocăni în uşă şi de după ea răsări un cap.

— Sau recepţionat două semnale, domnule comandant.

— Citeşte-mi-le, te rog, Bentley.

— Primul e de la *Portpatrick:* „Tăbliile etravei sparte. Luăm multă apă. O evacuăm cu pompele. Mă tem şi de alte avarii. Ce trebuie să fac?"

Tyndall mârâi o înjurătură. Vallery întrebă calm:

— Şi celălalt?

— E de la *Gannet,* domnule comandant: „Ne scufundăm".

— Am înţeles. Şi restul mesajului?

— Doar atât, domnule comandant: „Ne scufundăm".

— Ah, ăsta-i unul dintr-ăia taciturni! bombăni Tyndall. Fii bun şi aşteaptă o clipă.

Căzu pe gânduri, îşi petrecu palma pe sub bărbia ţepoasă, fixă cu atenţie propriile-i picioare şi-şi forţă mintea ostenită să reflecteze.

Vallery şopti ceva şi Tyndall se uită la el arcuindu-şi sprâncenele.

— O mare dezlănţuită, domnule amiral. Poate că dacă portavioanele...

Tyndall se plesni peste genunchi:

— Două capete, acelaşi gând! exclamă el. Bentley, transmite două semnale. Unul către toate navele de escortă: spune-le să ia poziţie în pupa portavioanelor, cât mai aproape de acestea. Celălalt către portavioane.

Să scoată furtunurile de păcură prin saborzii de alimentare de la babord şi tribord. Debit... hâm... ce părere ai, căpitane?

— O sută de litri pe minut, domnule amiral?

— Perfect. O sută de litri. Ai înţeles? Trimite semnalele imediat şi spune-i ofiţerului cu navigaţia să vină încoace împreună cu harta lui.

Bentley ieşi, iar Tyndall se întoarse spre Vallery:

— Va trebui să alimentăm cu păcură ceva mai târziu şi n-o putem face aici. Am impresia că singura soluţie pentru noi e să ne adăpostim de partea asta a Murmanskului... Iar dacă următoarele douăzeci şi patru de ore vor fi la fel de proaste pe cât le prevede Carrington, mă îndoiesc că unele din navele mici vor putea supravieţui, chiar şi aşa... Ah! ai şi apărut, pilotule? Ia să vedem, unde-ne aflăm. Dar mai întâi, cum stăm cu vântul?

— Tăria 10, domnule amiral...

Proptindu-se cât mai bine pentru a nu fi trântit de salturile nebuneşti ale navei, Baby-Kapok întinse harta pe bancheta comandantului.

— ...şi o uşoară modificare de direcţie.

— Ziceai nord-vest, pilotule? Excelent, spuse Tyndall frecându-şi mâinile. Şi acum, fiule, care ne e poziţia?

— 12°40' vest; 66°15' nord, răspunse cu precizie Baby-Kapok, fără să se mai ostenească să consulte harta.

Tyndall ridică din sprâncene, dar se abţinu de la orice comentariu.

— Drumul navei?

— 310, domnule amiral.

— Şi dacă ar fi necesar să căutăm un adăpost ca să putem manevra?

— Am lua cap 290, domnule amiral. Am însemnat cu creionul...

uitaţi, aici. Cam patru ore şi jumătate de mers.

— Cum dracu! izbucni Tyndall. Cine ţi-a spus că... să... se bâlbâi el înainte de a amuţi, sufocat de furie.

— Am făcut calculul în urmă cu cinci minute, domnule amiral. Mi-am zis că o schimbare de drum e inevitabilă. Cap 290 ne va conduce la adăpostul peninsulei Langane. Acolo vom da peste numeroase locuri ferite de vânt, rosti Carpenter grav şi fără urmă de zâmbet.

— Şi-a zis că e inevitabil! tună Tyndall, L-ai auzit, "Vallery? Inevitabil! Mie abia acum mi-a venit, ideea asta, iar el!... Pe toţi... Afară! Dispari cu deghizamentul ăsta de operetă cu tot!

Baby-Kapok nu suflă o vorbă. Îşi strânse harta cu un aer de inocenţă jignită şi dădu să iasă. În uşă glasul lui Tyndall îl opri:

— Pilotule!

— Domnule amiral?

Privirea lui Baby-Kapok fixa un punct situat undeva deasupra capului lui Tyndall.

— Îndată ce navele de escortă îşi vor ocupa noile locuri în formaţie, spune-i lui Bentley să le comunice noul cap.

— Prea bine, domnule amiral. Aşa voi face.

Şovăi o clipă, în timp ce Tyndall pufnea în râs, – Fie, fie, făcu el resemnat. Am să le-o spun şi altora: nu-s decât un ciufut ramolit... şi închide dracului uşa! îngheţăm aici!

Vântul se intensifica acum cu rapiditate şi lungi fuioare albe prinseră să vârsteze apa. Prăpăstiile dintre valuri deveneau tot mai adânci, pantele lor tot mai abrupte, vântul le smulgea crestele sau le turtea. Treptat, treptat, gemetele grementului deveneau mai ascuţite. Din când în când bucăţi mari de gheaţă, smulse de vibraţii, căzeau de pe catarge şi straiuri sfărâmându-se de punte.

Efectul produs de stratul de păcură lăsat în urmă de portavioane se dovedi aproape miraculos. Distrugătoarele, pe care petele de ulei desenau arabescuri ciudate, continuau să plonjeze cu pupa, dar vâscozitatea combustibilului împiedica acum pachetele de apă să mai treacă peste bord. Tyndall avea toate motivele să fie încântat de sine însuşi.

Pe la orele patru şi jumătate după-amiază, când până la zona adăpostită mai erau vreo 15 mile, mulţumirea dispăruse cu desăvârşire. Vântul căpătase intensităţi de uragan şi Tyndall fusese nevoit să ordone reducerea vitezei.

Văzute de la nivelul punţii valurile dobândiseră acum dimensiuni de-a dreptul monstruoase. Gigantice. Înspăimântătoare. Împreună cu Baby-Kapok, care-şi terminase cartul, Nicholls stătea pe puntea principală, sud baleniera tribord, adăpostindu-se de vânt în dosul tendei. Se ţinea de-o bigă ca să-şi păstreze echilibrul şi, din când în când, sărea îndărăt ca să se ferească de revărsările de apă. Fascinat,

urmărea salturile groteşti pe care le făcea *Defender* şi cele două nave aflate în urma sa, *Vectra* şi *Viking.* Cerul continua să rămână albastru şi senin şi era de-a dreptul odios, de-a dreptul înfiorător contrastul acesta macabru între puritatea de azur a bolţii şi dezlănţuirea furibundă a giganticelor valuri.

— Nu mi s-a spus niciodată la Facultatea de Medicină că aşa ceva ar exista, făcu într-un târziu Nicholls. Dumnezeule, Andy, ai mai văzut vreodată o chestie asemănătoare?

— Da, o singură dată. Am fost prinşi de un taifun în largul arhipelagului Nicobar. Dar nu cred să fi fost la fel de teribil ca aici. De-altfel, Carrington zice că ce-i acum e un fleac în comparaţie cu ce-o să fie diseară... şi omul se pricepe. Doamne, ce n-aş da să fiu din nou la Henley!

Nicholls îl privi intrigat:

— N-aş putea pretinde că-l cunosc bine pe Carrington. Nu-i un personaj prea lesne de abordat, aşa-i? Dar uite că toată lumea – bătrânul Giles, comandantul, secundul, chiar şi tu – vorbiţi de el de parcă ar fi Dumnezeu-Tatăl. Ce are omul ăsta atât de special? Notează, te rog, îl respect, cum de altfel îl respectă toţi, dar totuşi nu-i un supraom!

— Marea începe să fiarbă, murmură Baby-Kapok. Ai băgat de seamă cum din când în când vine un val doar cât jumătatea celorlalte? Nu, Johnny, nu-i un supraom, ci pur şi simplu e cel mai bun marinar din câţi vei întâlni vreodată. Are două brevete de căpitan, unul pentru navele cu pânze, altul pentru cele cu aburi. Şi tu şi eu umblam încă pe sub masă, când dubla Capul Horn pe un brick finlandez. Numai cu ce ţi-ar putea povesti secundul despre el şi tot ai umple o carte.

Se opri o clipă, apoi urmă cu un soi de duioşie în glas:

— În realitate, e unul din rarii mari navigatori din ziua de azi. Bătrânul Turner Barbă-Neagră nu-i nici ei un terchea-berehea, dar o să recunoască oricând, fără să fie rugat, că nu ajunge nici la călcâiul lui Jimmy... Ştii bine, Johnny, că n-am deloc cultul eroilor, dar despre Carrington s-ar putea spune ceea ce se spunea despre Shackleton{20}: „Dacă n-a mai rămas nimic şi orice speranţă a fost pierdută, îngenunchează şi roagă-te lui!" Crede-mă, Johnny, că-s al dracului de fericit că e cu noi aici.

Nicholls nu scoase o vorbă. Surpriza îl amuţise. Pentru Baby-Kapok ireverenţa era o religie; derogările de la etichetă – o a doua natură; seriozitatea – o crimă, iar tot ce semăna a adulaţie friza sacrilegiul. „Ce fel de om este acest Carrington?" se întrebă Nicholls.

Frigul devenise infernal. Vântul smulgea de pe creasta valurilor picăturile mari de apă şi transformând spuma atomizată în adevărate gloanţe de armă împroşca cu ele etrava şi flancurile navei. Era cu neputinţă să respiri dacă nu te întorceai cu spatele la vânt şi nu-ţi

acopereai nasul şi gura cu câteva fâşii de lână. Feţele le erau vânăt-albe de frig, dinţii le clănţăneau în gură, dar nici unuia nu i-ar fi trecut prin minte să propună să coboare sub punte. Amândoi erau fascinaţi, hipnotizaţi de giganticile valuri, lungi de câte 300 sau chiar 600 de metri, cu panta lină în partea dinspre vânt, abrupte şi înspăimântătoare din faţă, stârnite de un crivăţ care sufla cu o viteză de 60 de noduri şi de o forţă năprasnică situată undeva departe, spre nord-vest. În hăurile gigantice săpate între ele, clopotniţa unei biserici ar fi fost pierdută pentru totdeauna.

Auzind zgomot la uşă în spatele lor, cei doi se întoarseră. Cineva înfofolit într-o canadiană îmblănită înjură amarnic, luptându-se să închidă uşa dublă, în pofida salturilor pe» care le făcea *Ulysses.* Până la urmă izbuti şi fixă tacheţii la locul lor. Era caporalul Doyle şi, deşi barba îi ascundea trei sferturi din ceea ce rămăsese descoperit din faţă, pe chipul lui se putea citi totuşi că e profund dezgustat de viaţă.

Carpenter îi adresă un zâmbet larg. Slujiseră împreună la o bază navală din China, Doyle făcea parte din personajele privilegiate.

— Ia te uită, ia te uită, Marele Matroz în persoană! Cum merg treburile acolo jos, Doyle?

— Nasol de tot, domnule căpitan, răspunse acesta cu o voce la fel de lugubră ca şi expresia feţei. Mai frig ea-ntr-un cavou şi o harababură de groază ceşti, farfurii, toate-s numai cioburi. Jumătate din echipaj...

Se opri brusc şi ochii i se holbară de stupefacţie, ţintind, ceva situat între Nicholls şi Carpenter.

— Ei bine, ce e cu jumătate din echipaj?... Ce se întâmplă, Doyle?

— Dumnezeule atotputernic! exclamă Doyle cu voce gâtuită de emoţie, de parcă s-ar fi rugat. Dumnezeule atotputernic!

Cei doi ofiţeri se răsuciră instantaneu. *Defender* se căţăra – mai precis cei 150 de metri ai corpului său se căţărau în sensul cel mai strict al cuvântului – pe panta de sub vânt a unui val atât de gigantic încât depăşea limitele oricărei înţelegeri. Înainte ca cei trei să fi putut realiza ce se petrece, *Defender* atinsese creasta; păru o clipă că şovăie, pupa se ridică până când elicele şi cârma ajunseră în întregime deasupra, apoi se prăvăli în scobitura valului şi începu să se afunde, să se afunde, să se afunde...

Cu toată distanţa, cu tot vântul năprasnic, zgomotul produs de etravă izbindu-se de fundul prăpastiei lichide a fost asemeni unui tunet. Se scurse o veşnicie şi *Defender,* părea că tot se mai afundă, aspirat până la nivelul punţii de comandă de clocotul alb al spumei. Mai târziu, nimeni n-a fost în stare să spună cât timp a stat el aşa în abisurile Oceanului Arctic; cert e că la un moment dat s-a smuls – încet, dureros, incredibil – din încleştarea apelor şi a apărut, revărsând printre gruie adevărate fluvii, a apărut ca să înfăţişeze ochilor holbaţi de neîncredere un spectacol absolut fără precedent, nemaivăzut

nicăieri şi nicicând: în momentul scufundării, miile de tone de apă împinseseră brutal în sus, ci» o forţă uriaşă, puntea de zbor, smulgând-o din grinzile ei de susţinere şi îndoind-o în forma unui „U" gigantic al cărui braţe atingeau aproape castelul central. Aveai de ce să rămâi mut de uimire, îndoindu-te de propria-ţi raţiune. Singur Baby-Kapok se dovedi în chip strălucit la; înălţimea situaţiei:

— Pe cinstea mea, murmură el gânditor, iată ceva care iese într-adevăr din comun!

Încă un asemenea val, încă un şoc de violenţa acestuia şi *Defender* ar fi încetat să mai existe. Navele cele mai frumoase, cele mai solide şi mai puternice sunt făcute, la urma urmelor, doar din nişte biete foi de tablă, neînchipuit de subţiri, iar un metal răsucit şi schingiuit ca acela al lui *Defender* n-ar fi putut rezista niciodată la încă o încercare ca aceasta.

Dar un alt asemenea val nu mai veni. Fusese un capriciu al mării, una din monstruoasele şi inexplicabilele ei contorsiuni care s-au petrecut – din fericire destul de rar! – din timpuri imemoriale pe toate oceanele planetei de fiecare dată când Natura a vrut să arate unei omeniri îngâmfate cât de bicisnică şi jalnic de neputincioasă e ea în realitate... Alte evenimente nu se mai produseră şi către orele cinci escadra găsi – deşi până la ţărm mai erau opt sau zece mile – un adăpost relativ în spatele extremităţii peninsulei Langane.

Din când în când, comandantul lui *Defender,* pe care situaţia părea să-l amuze grozav, îi trimitea lui Tyndall mesaje liniştitoare. Ambarca, ce-i drept, apă cu tona, dar în rest se descurca bine mersi; găsea această nouă formă a punţii extrem de elegantă şi într-un vădit progres faţă de cea veche; punţile plate erau o mărturie a lipsei de imaginaţie; nu împărtăşea şi domnul amiral aceeaşi părere? Tipul acesta vertical oferea o excelentă protecţie împotriva vântului şi dacă acesta ar sufla dintr-o direcţie potrivită ar putea constitui o velatură de prim ordin. Ultimul său mesaj, prin care semnala că i-ar fi destul de greu să-şi lanseze avioanele, sfârşi prin a-l scoate pe amiral din sărite şi răspunsul fu atât de furibund încât comunicaţiile încetară brusc.

Cu puţin timp înainte de ora şase, escadra puse la capă la nici două mile de ţărm. Era oarecum la adăpost. "Relieful peninsulei Langane e plat şi vântul, care nu înceta să se înteţească, sufla în voie până dincolo de golf, fără să întâlnească vreun obstacol; şi cu toate că navele continuau să balanseze puternic, marea era milostiv de calmă comparată cu ceea ce fusese cu un ceas mai devreme. Imediat, crucişătoarele şi vasele de escortă – cu excepţia lui *Portpatrick* şi *Gannet* – acostară lingă portavioane şi luară la bord furtunurile de păcură. Cu greu şi după multe ezitări, Tyndall hotărâse că *Portpatrick şi Gannet* nu mai ofereau suficiente garanţii, ba reprezentau chiar un pericol posibil; ca atare aveau să însoţească la Scapa Flow portavionul

avariat.

O oboseală ca de plumb topit, tangibilă, materială, strivea sub greutatea ei cazărmile echipajului şi careul lui *Ulysses.* Se contura o altă noapte fără somn, alte douăzeci şi patru de ore fără odihnă, fără linişte. Cu minţile înceţoşate şi sleite, oamenii auziră radioul anunţându-l că de îndată ce furtuna va înceta, *Defender, Portpatrick* şi *Gannet* se vor întoarce la Scapa Flow. Şase unităţi mai puţin; în prezent rămăseseră doar opt; jumătate din portavioane dispăruse. Nu era de mirare că oamenii purtau moartea-n suflet, că se simţeau abandonaţi sau, cum zicea Riley, azvârliţi în cuşca fiarelor.

În mod bizar, însă, în comportamentul lor se manifesta remarcabil de puţină amărăciune şi o derutantă lipsă de ranchiună. Se prea poate să fi fost consecinţa unei acceptări fataliste a situaţiei. Brooks, care înregistrase această absenţă a oricărui sentiment, a oricărei reacţii, se străduia să le găsească o explicaţie. „S-ar putea, îşi spunea el, să fie nadirul, acea limită extremă ia care odată omul ajuns, spiritul lui încetează să mai funcţioneze, când fenomenele vitale cunosc o ultimă tresărire. E poate doar apatia finală." Inteligenţa îi sugera că o asemenea rezultantă e logică, ba chiar inevitabilă... Şi, totuşi, o intuiţie de moment, un soi de apercepţie inefabilă îi dădea, vag, conştiinţa a ceva cu totul diferit. Spiritul său era însă mult prea istovit ca să sesizeze exact despre ce este vorba.

Oricare ar fi fost acel „ceva" misterios, numai apatie nu era. În timpul serii, o undă fulgurantă de mânie parcurse, aidoma unei limbi de foc, întreaga navă, urmată apoi de o explozie de indignare la adresa nedreptăţii care o provocase. În forul său interior, Vallery recunoştea justeţea acestei mânii, dar i se forţase mâna.

Totul se întâmplase destul de simplu. În timpul obişnuitei verificări de seară, se constatase că semnalele luminoase de luptă de pe verga inferioară nu funcţionează. Se presupuse imediat că de vină era gheaţa.

Paralelă cu puntea, lungă de 18 metri şi situată la o înălţime ameţitoare de 24 de metri deasupra" liniei de plutire, verga inferioară reprezenta în seara aceea o bară de zăpadă şi gheaţă scăpărător de albă. Luminile de luptă se găseau suspendate sub vârfurile ei; ca să poată lucra la ele, un om trebuia fie să se aşeze călare pe vergă – poziţie din cele mai inconfortabile din pricina grelei antene de T.F.F. nituite în partea sa superioară – fie să se instaleze pe un scaun Boţman agăţat de vergă. O operaţiune dificilă în orice împrejurare; în seara aceea era necesar ca ea să fie executată cu maximum ele viteză fiindcă pe toată durata ei transmisiunile radio se suspendau. În acest scop, ofiţerul de cart avea datoria să vegheze asupra disjunctorului de 3.000 volţi, o piesă de oţel care întrerupea circuitele electrice. Această lucrare foarte precisă, foarte minuţioasă, trebuia să fie executată pe un

frig de minus 20°, pe o vergă mai lunecoasă ca sticla şi asta în timp ce *Ulysses* rula regulat cu 15° în fiecare bord. Treaba era mai mult decât grea; era teribil de primejdioasă.

Marshall simţi că nu are dreptul să-l însărcineze cu această reparaţie pe maistrul electrician de serviciu, un rezervist între două vârste, mult prea greoi şi mult prea bătrân ca să mai facă pe alpinistul. Apelă la voluntari, îl alese, firesc, pe Ralston, fiindcă Ralston era exact genul de om care să se ofere pentru aşa ceva.

Operaţiunea reclamă o jumătate de oră: douăzeci de minute pentru căţăratul pe catarg, atingerea vârfului vergei, ajustarea scaunului de Boţman şi legatul centurii de siguranţă şi zece minute pentru reparaţia propriu-zisă. Nici nu apucase bine să înceapă şi aproape două sute de oameni, sleiţi de puteri, renunţând la odihnă şi cină, urcaseră pe punte şi, înghesuindu-se unul într-altul ca să se apere de vântul glacial, priveau fascinaţi.

Ralston oscila pe un larg arc de cerc detaşându-se pe cerul care începea să se întunece. Vântul smulgea furios de pe el canadiana şi gluga. În două rânduri, vântul şi valurile unindu-şi puterile îl plasară, cu scăunel cu tot, paralel cu verga, silindu-l s-o îmbrăţişeze cu ambele braţe şi să se agăţe de ea ca să-şi salveze viaţa. Se pare că a doua oară se izbi cu faţa de antenă, fiindcă după aceea îşi ţinu capul într-un fel anume ca şi când ar fi fost ameţit. Atunci îşi pierdu şi mănuşile – pesemne le pusese pe genunchi ca să poată efectua o operaţie mai delicată – şi ele căzură în mare.

Puţin mai târziu, pe când Vallery şi Turner examinau, stând în centrul navei, avariile pe care le suferise vedeta în timpul acţiunii de la Scapa Flow, o siluetă îndesată ţâşni afară prin uşa dunetei şi porni alergând spre teugă. Văzându-i pe comandant şi pe amiral, omul se opri; era Hastings, ofiţerul cu poliţia de la bord.

— Ce s-a întâmplat, Hastings? întrebă, sec, Vallery, care disimula cu greu antipatia ce-o nutrea faţă de poliţist din pricina asprimii şi severităţii sale nejustificate.

— Avem necazuri pe puntea de comandă, domnule căpitan, raportă, gâfâind, Hastings.

Vallery ar fi putut jura că, spunând acestea, Hastings avusese o scăpărare de satisfacţie în privire.

— Nu ştiu exact despre ce-i vorba... la telefon am auzit mai mult urletele vântului... Cred însă că ar fi bine să veniţi dumneavoastră, domnule comandant.

Pe puntea de comandă îl găsiră pe ofiţerul artilerist Etherton care, cu un aer alarmat şi nefericit, continua să strângă în mână receptorul telefonului; pe Ralston, cu braţele spânzurând moi de-a lungul corpului, cu palmele zdrelite, cu faţa înspăimântătoare la vedere, cu bărbia purtând pecetea albă a degerăturii şi fruntea ascunsă sub

cheaguri de sânge îngheţat – şi, în sfârşit, prăbuşit într-un colţ, pe locotenentul Carslake, gemând de durere, cu ochii revulsaţi, pipăindu-şi, cu o expresie stupidă, buzele strivite şi golurile sângerânde care se căscau în gingia de sus.

— Dumnezeule! exclamă Vallery. Dumnezeule din cer!

Cu mina pe clanţa uşii, el încercă să prindă semnificaţia celor văzute. Îşi încleştă fălcile şi se întoarse către ofiţerul artilerist:

— Ce dracu s-a petrecut aici, Etherton? întrebă el, Ce înseamnă toate acestea? Carslake a...

— Ralston l-a lovit, îl întrerupse Etherton.

— Nu fi stupid, tunarule! mârâi Turner.

— Într-adevăr, făcu Vallery, iritat. Asta suntem capabili să vedem şi singuri. De ce?

— Un planton de la staţia T.F.F. a urcat cerând cuplarea disjunctorului. Carslake l-a lăsat. Lucrurile s-au petrecut acum vreo zece minute, aşa cred...

— Aşa crezi? Dar dumneata unde erai, Etherton, şi de ce ai permis? Ştii doar prea bine că...

Amintindu-şi de prezenţa lui Ralston şi a ofiţerului cu poliţia, Vallery se opri net.

Etherton murmură câteva cuvinte neinteligibile în vuietul vântului.

— Ce-ai spus, Etherton? întrebă Vallery plecându-se spre el.

— Eram jos, domnule comandant, făcu. Etherton privind fix puntea. Coborâsem... coborâsem doar pentru o clipă...

— Aşa, va să zică. Erai jos – Vocea lui Vallery era egală şi surdă, dar ochii aveau o expresie care nu promitea nimic bun pentru artilerist. Apoi, întorcându-se către Turner.

— E rănit grav, secundule?

— Nu moare el dintr-asta, făcu, sec, Turner.

Carslake, care fusese între timp ajutat să se ridice»

stătea acum în picioare continuând să geamă şi să-şi acopere gura cu mâna.

Abia atunci comandantul păru să-l observe pe Ralston. Îl privi câteva clipe – o eternitate pe această punte bătută de vânt – după care, ameninţător, punând într-un singur cuvânt toţi cei treizeci de ani de comandă, rosti:

— Ascult.

Chipul lui Ralston era ca de gheaţă, gol de orice expresie. Privirea sa nu-l părăsea pe Carslake.

— E adevărat, domnule comandant. Am făcut-o. L-am pocnit pe Iuda ăsta, pe ticălosul ăsta ucigaş!

— Ralston! şfichiui glasul ofiţerului cu poliţia.

Brusc, umerii tânărului căzură. Cu vădită sforţare îşi desprinse privirea de la Carslake şi o aţinti asupra lui Vallery. O privire sleită de

orice vlagă.

— Îmi pare rău. Am uitat. Are un galon pe mânecă. Ticăloşi sunt doar matrozii de rând... Amărăciunea din vocea lui îl făcu pe Vallery să tresară. Dar el...

— Freacă-ţi repede bărbia! interveni, prompt, Turner. E degerată.

Ralston se execută cu mişcări încete, maşinale. O făcea cu dosul mâinii şi Vallery se cutremură din nou văzând acea palmă schilodită, numai carne vie, cu pielea atârnând fâşii, fâşii... Tortura coborâtului de pe vergă fără mănuşi...

— A încercat să mă ucidă, domnule comandant. Cu bună ştiinţă... rosti, cu nesfârşită oboseală în glas, Ralston.

— Îţi dai seama ce spui? întrebă Vallery cu o voce la fel de glacială ca şi vântul care mătura Langanele.

— A încercat să mă asasineze, domnule comandant, repetă Ralston. A cuplat disjunctorul cu cinci minute înainte de a fi părăsit eu verga. Radioul a început cu siguranţă să transmită pe când eu mă aflam încă pe catarg, ca să cobor.

— Prostii, Ralston. Cum îndrăzneşti...

— E adevărat ce spune, domnule comandant, interveni cu un glas dezolat Etherton, punând cu grijă receptorul pe suportul lui. Am verificat personal.

Inima lui Vallery îngheţă de spaimă. Aruncă aproape cu disperare:

— Oricine poate săvârşi o greşeală. Oricui i se poate întâmpla ca din neştiinţă...

— Neştiinţă!

Ralston aproape ţâşni doi paşi înainte. Oboseala dispăruse ca şi când n-ar fi existat niciodată.

— Neştiinţă? Când am urcat aici, pe punte, i-am încredinţat disjunctorul, domnule comandant. Am întrebat de ofiţerul de cart şi mi-a spus că el e. Nu ştiam, domnule comandant, că de serviciu e ofiţerul artilerist. Când i-am zis că disjunctorul nu trebuie dat nimănui, ci doar mie, mi-a răspuns: „Eşti o obrăznicătură afurisită, Ralston, şi eu nu înghit aşa ceva! îmi cunosc meseria, vezi-ţi de-a dumitale. Mulţumeşte-te să te caţeri acolo sus şi să îndeplineşti eroica-ţi, misiune Ştia, domnule comandant, ştia!

Carslake se smulse din braţele lui Turner care-l susţinea şi se răsuci către comandant; privirea era fixă şi cerea îndurare, obrazul schimonosit.

— E o minciună, domnule comandant.! O minciună mârşavă! N-am zis niciodată...

Cuvintele se prefăcură, brusc, într-un urlet înăbuşit în timp ce pumnul lui Ralston se abătea, cu o teribilă violenţă, peste gura şi aşa zdrobită. Clătinându-se aidoma unui om beat, Carslake o zbughi pe uşa babord, pătrunse în camera hărţilor şi se prăbuşi pe podea,

ghemuindu-se acolo, alb şi nemişcat. Turner şi ofiţerul cu poliţia săriră să-l oprească pe Ralston, dar acesta nici nu clinti.

În afara urletelor vântului, o stranie tăcere se lăsă pe puntea de comandă. Când, în sfârşit, Vallery vorbi, o făcu pe un ton cu desăvârşire inexpresiv:

— Turner, telefonează şi cere să vină doi ostaşi din corpul de gardă. Carslake să fie transportat în cabina lui şi roagă-l pe Brooks să se ocupe de el. Ofiţer cu poliţia?

— Ordonaţi!

— Du-l pe marinar la infirmerie şi vezi să primească toate îngrijirile necesare. După aceea, îl bagi la carceră şi pui o santinelă. Ai înţeles?

— Am înţeles! răspunse Hastings cu o vădită mulţumire.

Vallery, Turner şi ofiţerul artilerist nu scoaseră o vorbă până când Ralston, însoţit de Hastings nu părăsi puntea, iar doi ostaşi robuşti îl cărară, în tăcere, pe Carslake, în continuare fără simţire.

Vallery dădu să-i urmeze, dar se opri auzind în spatele său glasul lui Etherton:

— Domnule comandant!

— O să te văd mai târziu, Etherton, făcu Vallery fără ca măcar să se întoarcă.

— Acum, domnule comandant. Vă rog. E important.

Ceva din tonul lui Etherton îl reţinu pe comandant. Se răsuci cu o mişcare plină de nerăbdare.

— Nu încerc să mă scuz, domnule comandant. Nu e cazul s-o fac. Mă găseam în uşa cabinei Asdic-ului când Ralston i-a încredinţat disjunctorul lui Carslake. Am auzit fiecare din cuvintele schimbate între ei.

Obrazul lui Vallery încremeni; o privire aruncată lui Turner îl înştiinţă că şi acesta aşteaptă cu inima strânsă cele ce vor urma.

— Versiunea lui Ralston asupra acestei discuţii? întrebă Vallery cu o duritate involuntară în glas.

— Perfect exactă, rosti, înăbuşit, Etherton. În toate detaliile. Ralston a spus purul adevăr.

Vallery închise ochii o clipă, apoi părăsi, încet, greoi, puntea de comandă. Nici măcar nu protestă simţind cum Turner îl apucă de braţ ca să-l ajute la coborâtul scării. Bătrânul Socrate îi spusese de o sută de ori că poartă pe umerii săi întreaga navă; acum îi simţea cu adevărat greutatea, strivitoarea greutate a fiecărui gram.

Mesajul sosi în timp ce Vallery cina împreună cu amiralul în cabina acestuia. Cufundat în gânduri, fixa farfuria plină, de care nu se atinsese; Tyndall netezi bucata de hârtie, apoi îşi drese vocea:

„Ne continuăm drumul. Graficul orar respectat. Mare moderată. Vânt în intensificare uşoară. Vă aştept la locul de întâlnire, conform celor stabilite. Comodor 77".

— Sfinte Dumnezeule! Valuri moderate, vânt în intensificare uşoară! Crezi că navighează pe acelaşi ocean blestemat ca şi noi?

Vallery zâmbi uşor.

— Aşa se pare, domnule amiral.

— Aşa se pare, repetă Tyndall, apoi, întorcându-se către planton: Transmiteţi următoarele: „Veţi da peste o furtună puternică. Locul întâlnirii rămâne neschimbat. S-ar putea să aveţi întârzieri. Rămân în punctul stabilit până la venirea voastră". Crezi că-i suficient de clar, comandante?

— Ar trebui să fie, domnule amiral. Cum rămâne cu transmisiunile radio?

— Ah, da! Adăugaţi: „Tăcere radio. Amiral-comandant al escadrei 14 de portavioane de escortă". Să fie transmis imediat. După aceea, comunică T.F.F.-ului nostru să înceteze şi el orice emisie.

Plantonul ieşi, trăgând încetişor uşa după el. Tyndall îşi turnă cafeaua în ceaşcă şi-i aruncă o privire lui Vallery.

— Flăcăul acela continuă să te preocupe, nu-i aşa, Dick?

Vallery avu un zâmbet stingherit şi-şi aprinse o ţigară, Instantaneu, o tuse seacă îi zgâlţâi tot trupul.

— Iertaţi-mă, domnule amiral, se scuză el.

Urmă o scurtă pauză, după care Vallery întrebă trist dar cu o sclipire maliţioasă în ochi:

— Ce ambiţie nebunească m-a împins să devin comandantul unui crucişător?

Tyndall surise.

— Nu te invidiez... Dar fraza asta parcă am mai auzit-o undeva... Ce-ai de gând, Dick, în privinţa lui Ralston?

— Ce-aţi face dumneavoastră în locul meu?

— L-aş ţine închis până la întoarcerea noastră din Rusia. Pe pâine şi apă şi, dacă vrei, chiar în lanţuri!

— N-ai fost niciodată un mincinos ca lumea, John, spuse, zâmbind, Vallery.

— Ţinta lovită! exclamă Tyndall râzând călduros. În sinea sa era încântat, mai ales că abaterile pe care şi le îngăduia Richard Vallery faţă de eticheta ce şi-o impusese erau foarte rare. Ştim cu toţii că e o crimă oribilă să-i arzi o palmă unui ofiţer al Maiestăţii Sale, dar, dacă declaraţia lui Etherton corespunde adevărului, singurul meu regret e că Ralston nu i-a oferit lui Brooks putinţa de a efectua o lucrare realmente importantă pentru refacerea mutrei acestui june ticălos.

— Mă tem că e cum nu se poate de adevărat, spuse Vallery. Cum tot atât de adevărat e că disciplina – oh, ce fericit ar fi fost bătrânul Starr! – mă obligă să pedepsesc victima unei tentative de asasinat...

O nouă criză de tuse lăsă fraza neterminată şi Tyndall privi în altă parte nădăjduind că faţa nu va trăda amărăciunea ce-l cuprinsese:

amărăciune, furie şi milă la vederea lui Vallery – un om atât de blând, un om ireproşabil, un suflet cavaleresc şi cel mai bun prieten din câţi cunoscuse – tuşind în halul acesta, agonizând de-a dreptul din pricina lipsei de omenie a unui superior instalat frumuşel la căldurică, la Londra, la 3.200 de kilometri distanţă...

— ...o victimă, reluă, în sfârşit, Vallery, care a pierdut deja pe mama sa, pe fratele său şi trei surori.. Pare-mi-se că are şi un tată, undeva, pe mare...

— Ce-i cu Carslake?

— Am să-l văd mâine şi aş dori să asistaţi şi dumneavoastră, domnule amiral. Intenţionez să-i spun că va rămâne ofiţer pe navă până la întoarcerea noastră la Scapa, după care va trebui să demisioneze... Nu cred că vrea să compară în faţa unui consiliu de război, fie şi numai în calitate de martor.

— Asta cu condiţia să fie în toate minţile, lucru de care mă îndoiesc, replică Tyndall. Şi, lovit brusc de o idee subită, adăugă: Crezi că-i sănătos la minte?

— Carslake? Vallery ezită. Da, cred că e... sau cel puţin era. Brooks însă nu-i chiar atât de convins... găseşte că are ceva straniu şi zice că, în condiţiile anormale în care trăim, contrarieri mărunte pot căpăta la anumiţi indivizi proporţii cu totul exagerate... Fireşte, nu cred că pentru Carslake dubla injurie adusă azi, o dată orgoliului său şi o dată persoanei sale fizice, să poată trece drept o „contrariere măruntă", adăugă el cu un mic zâmbet.

Tyndall dădu aprobator din cap.

— Trebuie pus sub supraveghere... Oh, luam-ar dracu! Ce-are nava asta de nu se potoleşte odată! Am vărsat jumătate din ceaşca mea de cafea pe faţa de masă... Iar"o să-l apuce furiile pe tânărul Spicer – şi zicând acestea aruncă o privire spre oficiu. – Cu toate că n-are decât nouăsprezece ani, e un adevărat tiran... Credeam, Dick, că odată ajunşi aici o să ne găsim în ape liniştite.

— Păi aşa şi sunt în comparaţie cu ce ne aşteaptă. Ia ascultaţi, şi plecându-şi capul trase cu urechea la mugetele vântului de afară.

— Hai să vedem ce ne poate spune meteorologul nostru?

Ridică receptorul telefonului şi ceru postul de radioemisie. După o scurtă convorbire, închise.

— Zise că anemometrul e pe cale să înnebunească. Vântul a atins 80 de noduri şi continuă să sufle dinspre nord-vest. Temperatura se menţine la -23°! Barometrul pare să se fi stabilizat la 695.

— Ce-e? exclamă Tyndall.

— 695. Aşa cel puţin pretind. E imposibil, dar ei o ţin pe-a lor. Aruncă o privire ceasului-brăţară. Patruzeci şi cinci de minute, domnule amiral... Am ales o metodă foarte complicată ca să se sinucidem.

Tăcerea se prelungi. Când vorbi Tyndall păru că răspunde întrebării pe care şi-o puneau amândoi:

— Trebuie să pornim, Dick. Trebuie. Apropo, tânărul şi exaltatul comandant al navelor noastre de escortă, bravul Orr, doreşte să ne însoţească cu *Sirrus*... Îi voi îngădui s-o facă o bucată de drum. Mai are câte ceva de învăţat, junele ăsta!

La orele 20,20 toate navele terminaseră de făcut plinul de păcură. Avuseseră mult de furcă ca să-şi menţină poziţia pe uraganul acesta stând la capă, dar aici pericolul era infinit mai mic decât în larg. Ordinul spunea ca navele să pornească la drum de îndată ce timpul se va ameliora: *Defender* şi escorta lui în direcţia Scapa Flow, restul escadrei spre un punct situat la 100 de mile est-nord-est de locul întâlnirii. Interzisă orice emisiune radio.

La orele 20,30, *Ulysses* şi *Sirrus* se îndreptară spre est. În urma lor clipiră lumini urându-le drum bun. Tyndall înjură copios escadra care viola în felul acesta consemnul de a păstra un camuflaj total, după care, dându-şi seama că în afară de ei nimeni pe lume nu putea vedea semnalele, răspunse cât se poate de politicos.

La orele 20,45, când mai erau două mile până la punctul terminus al peninsulei, *Sirrus* începuse deja o luptă disperată cu valurile gigantice, ambarcând cantităţi uriaşe de apă pe teugă şi puntea principală şi semănând în întunecimea din jur mai mult cu un submarin care pluteşte la firul apei decât cu un distrugător.

La orele 20,50 a fost zărit îndreptându-se cu viteză redusă spre precarul adăpost pe care-l oferea pământul în acel loc. Simultan, Aldis-ul său de 15 cm. transmise semnalul: „Uşile blindate, dizlocate; turela A blocată; ventilatoarele din sala maşinilor, babord, înecate". Pe puntea lui de comandă, comandantul Orr înjură de ciudă primind ultimul mesaj din partea lui *Ulysses:* „Lecţie fără cuvinte nr. 1; raliaţi imediat escadra; joaca de-a oamenii mari nu-i de nasul vostru!" îşi înghiţi însă paraponul şi transmise: „Recepţionat. Las' că mă fac eu mare!" Apoi viră cu o fantastică rapiditate şi, plin de recunoştinţă, goni spre adăpost. Cei de pe bordul vasului-amiral îl pierdură aproape instantaneu din vedere.

La orele 21, *Ulysses* se angaja în strâmtoarea Danemarcei.

VI. NOAPTEA DE MARŢI

A fost cea mai cumplită furtună din toată perioada războiului. Nu încape îndoială că, dacă jurnalele de bord ar fi fost salvate, Amiralitatea ar fi putut constata că această tempestă fusese cea mai formidabilă convulsie a naturii de când erau ele înregistrate. Cei de la bordul Iui *Ulysses,* care în noaptea aceea trecură în revistă nenumăratele aventuri trăite în cele mai diverse colţuri ale globului, nu-şi puteau aminti nimic asemănător, nimic care s-o egaleze, fie chiar de departe.

Orele 22. Pentru prima oară de când nava fusese armată, toate porţile etanşe şi tambuchiurile au fost închise, orice circulaţie pe puntea superioară interzisă, echipele din turele şi magazii retrase şi chiar veghea obişnuită suprimată; până şi taciturnul Carrington mărturisea că nici uraganele din Marea Caraibelor din toamna anilor 1934 şi 1937, când, lipsindu-i spaţiul necesar de manevră, fusese nevoit să rămână la capă în primejdiosul semicerc navigabil în dreapta celor două cicloane ucigaşe, nici măcar ele nu atinseseră grozăvia din seara aceea. Sigur, cele două nave care le înfruntaseră – un cargou de 3.000 tone şi un petrolier demodat încărcat cu asfalt pentru New York – nu erau din aceeaşi clasă cu *Ulysses.* Pentru el nu se punea problema să supravieţuiască. Dar ceea ce ignora căpitanul de cursă lungă şi ceea ce nimeni nu putea să prevadă, era că această furtună mugitoare nu însemna decât un început. Aidoma unei vietăţi tâmpe şi sinistre, venite dintr-o lume demult stinsă, monstrul polar, ghemuit la pândă în pragul bârlogului său, aştepta. La orele 22,30, *Ulysses* trecea cercul Arctic; în momentul acela, fiara izbi.

Izbi cu o asemenea ferocitate sălbatică, cu o violenţă atât de înspăimântătoare, încât strivi dintr-odată minţi şi trupuri, cufundându-i pe oameni într-o stare de stupefacţie paralizantă. Ghearele sale erau pumnale şuierătoare de gheaţă care sfârtecau feţele omeneşti, lăsându-le şiroind de sânge; colţii – vântul acela atingând peste 120 de noduri şi peste 20° sub zero care străpungea şi sfâşia toate straturile protectoare ale echipamentului polar ajungând până la os; glasul său era acea orchestră drăcească, muget de vânt împletit cu vaierul ascuţit al **grenentului** torturat, adevărat recviem pentru Satan; greutatea sa era teribila putere a uraganului care ţintuia omul, neputincios, luptând pentru o gură de aer, de un perete sau îl proiecta în vreun colţ oarecare, cu membrele zdrobite, fără cunoştinţă. Lipsit de orice pradă de-a lungul celor 500 de mile pe care le străbătuse peste dezolantele pustiuri de gheaţă ale Groenlandei, si incita acum marea cea crudă să încheie cu el o alianţă homicidă şi se năpustea cu o energie de ciclop, urlând hămesit, asupra cojii de nucă denumită *Ulysses.*

Atunci, în acele momente, *Ulysses* ar fi trebuit să piară. Nimic din cele făcute de mâna omului nu putea nădăjdui la supravieţuire. Ar fi trebuit să piară strivit de gigantica presiune, să aibă şira spinării ruptă, să se prefacă într-o banchiză, să se dezintegreze sub loviturile de baros pe care i le dădeau vântul şi marea. Din toate acestea nu se întâmplă nimic.

Nimeni n-ar şti să spună cum de a rezistat *Ulysses* nesăbuitei furii ale acestui prim atac. O pală năprasnică de vânt îl plesni dinspre prova, îl devie brutal cu 46° şi-l culcă pe o parte în timp ce se prăvălea – în sensul cel mai strict al cuvântului – în scobitura adâncă de doisprezece metri a unui val uriaş. Formidabila izbitură făcu să se disloce fiecare foaie de tablă, fiecare nit, opera şantierelor din Clyde. Vibraţia dură o veşnicie în vreme ce metalul lupta ca să se reajusteze, şi oţelul se comprima şi se destindea mult dincolo de limita ruperii. Rezistă – un adevărat miracol – dar puterile începură să i se sleiască. Mai zăcea culcat la tribord, cu bastingajul în apă, când un adevărat zid lichid, mai înalt decât catargul, venit de la 800 de metri distanţă, se năpusti, mugind, asupra navei neputincioase.

Situaţia a salvat-o „Gomosul", zis şi „Dero-Lux", alias căpitanul-mecanic Dodson. În momentul în care se produse formidabilul şoc se afla la postul său de comandă din compartimentul maşinilor, îmbrăcat ca întotdeauna într-o salopetă de un alb imaculat. N-avea cum să ştie ce se întâmplă afară; n-avea de unde se afle că nava nu mai e stăpână pe manevrele sale, că nimeni de pe punte nu-şi revenise încă din teribila comoţie, ca timonierul-şef fusese azvârlit, fără cunoştinţă, într-unui din colţurile cabinei de comandă şi că ajutorul său, aproape un copil, era prea năucit de spaimă ca să se arunce asupra timonei ce se învârtea nebuneşte. Ceea ce ştia, însă, era că *Ulysses* dă tare bandă, că e aproape culcat şi bănuia cauza.

Apelurile sale prin portavoce la puntea de comandă rămaseră fără răspuns. Aruncă o privire peste registrul, babord, urlă: „Reduceţi!" la urechea mecanicului de cart şi se repezi la volanul tribord.

Cincisprezece secunde mai târziu, totul ar fi fost de prisos. Aşa, însă, elicea de la tribord, accelerându-şi pasul, făcu nava să pivoteze exact cât trebuia ca muntele de apă să se sfarme, mugind, de etravă, să înfunde pupa, la nivelul lansatoarelor de grenade antisubmarine, şi să suspende deasupra genunii lichide 12 metri de chilă. Când vasul atinse din nou marea, o nouă vibraţie cutremură întregul său corp. Teuga dispăru undeva în adâncuri, apa năvăli şi acoperi cupola turelei „A". Dar prova se smulse iarăşi din încleştarea mării şi imediat „Gomosul" îi ordonă subalternului său să reducă turaţiile maşinii tribord şi să le mărească pe cele ale maşinii babord.

Sub punţi, dezordinea era de nedescris. În cazărmile echipajului zeci de lăzi metalice fuseseră smulse din lăcaşurile lor şi proiectate în toate

direcţiile; încuietoarele săriseră şi conţinutul se împrăştiase peste tot. Hamacele zburaseră care încotro, podelele erau pline de cioburile veselei, mesele fuseseră distruse, scaunele rupte, cărţi, hârtii, ceainice, ibrice, străchini alcătuiau un îngrozitor talmeş-balmeş. Şi-n mijlocul acestor epave, a acestei harababuri mişcătoare, dănţuitoare, sute de oameni, epuizaţi şi înfricoşaţi, strigau, blestemau, încercau să se ridice în picioare sau se lăsau în genunchi, se aşezau ori rămâneau, dimpotrivă, întinşi, imobili.

Doctorul Brooks, ajutat de Nicholls şi de preotul militar, inspirat şi neobosit, făcând cât un al treilea medic, munciră până la ultimul strop de vlagă. Veteranul caporalilor, Johnson, suferea, în mod inexplicabil de un violent rău de mare şi părea să-şi fi pierdut tot curajul; nimeni nu ştia exact ce se întâmplase, dar omul îndurase, pesemne, mai mult de cât îi stătea în puteri.

Oamenii erau aduşi la infirmerie cu duzinile; procesiunea lor dură întreaga noapte, în care timp *Ulysses* nu înceta să lupte pentru a supravieţui. Curând, spaţiul redus de care dispunea infirmeria se umplu într-atât, încât au trebuit să transforme şi careul în spital de campanie. Contuzii, tăieturi, luxaţii, comoţii cerebrale, fracturi... se găseau de toate pentru cei doi medici frânţi de oboseală. Din fericire, rănile grave erau rare şi după vreo două ceasuri nu mai erau în infirmerie decât trei oameni la pat, printre care caporalul Ferry, al cărui braţ, deja schilodit, mai fusese sfărâmat în două locuri; în ciuda protestelor lor vehemente, Riley şi complicii săi la rebeliune fuseseră expulzaţi fără menajamente ca să se facă loc unor oameni cu răni mai serioase.

Către orele 23,30, Nicholls a fost chemat la căpătâiul lui Baby-Kapok. Împleticindu-se, poticnindu-se şi căzând din pricina salturilor frenetice ale navei, tânărul medic sfârşi prin a-l găsi pe ofiţerul cu navigaţia zăcând în cabina lui şi având un aer jalnic. Nicholls îl cercetă cu o privire atentă, văzu tăietura profundă care-i brăzda fruntea şi glezna umflată ieşind din costumul lui de marţian. Destul de prăpădit, ce-i drept, dar nici în pericol de moarte aşa cum s-ar fi putut crede văzându-i expresia înspăimântată şi tragică. Amuzându-se în sinea sa, Nicholls chestionă cu răceală:

— Ei bine, Horaţio, ce ziceam că ne doare? Am băut cumva din nou?

Onorabilul Carpenter scoase un geamăt sfârşietor.

— Spinarea, Johnny. Vrei să te uiţi puţin, şi zicând acestea se răsuci pe burtă.

Expresia lui Nicholls se schimbă. Făcu un pas înainte, dar se opri brusc.

— Cum dracu vrei să văd ceva dacă ai pe tine costumul ăsta de scafandru?

— Păi tocmai despre el e vorba, scânci neliniştit Baby-Kapok. Am fost aruncat peste postul de comandă al proiectoarelor care-i tot numai manete şi alte chestii tăioase. E cumva rupt? sfâşiat? tăiat în vreun fel? Cusăturile nu-s oare...

— Pentru numele lui Dumnezeu, doar nu vrei să spui că... şi Nicholls se lăsă să cadă, năucit, pe o ladă.

Baby-Kapok îi aruncă o privire plină de speranţe.

— Să înţeleg, dară, că e întreg?

— Bineînţeles! Dar dacă aveai nevoie de un croitor, de ce dracu...

— Destul! făcu Baby-Kapok aşezându-se cu o mişcare sprintenă pe marginea cuşetei. Am de lucru pentru dumneata, doctore. – îşi atinse fruntea însângerată. – Coase-mi la repezeală zgaiba asta. Prezenţa unui om de calibrul meu e de o stringentă necesitate pe puntea de comandă... sunt singurul de pe tot vasul ăsta care are cât de cât habar de locul unde ne aflăm!

Zâmbind, Nicholls îl întrebă în timp ce desfăcea un pachet de feşi:

— Şi unde ne aflăm, mă rog?

— Nu ştiu, răspunse cu sinceritate celălalt. Iată de ce-i nevoie să mă coşi la iuţeală. Dar ştiu unde eram. Mă întorsesem de la Henley. Ţi-am povestit vreodată...

Ulysses nu pieri. De zeci şi zeci de ori în noaptea aceea, cu vântul suflând din tribord şi prova, cu etrava strivită sub uriaşele coame ale valurilor, el părea că nu va izbuti niciodată să se smulgă din cumplita încleştare a apei. Şi totuşi reuşea de fiecare dată, cutremurat din catarg până-n chilă de propriul şi fantasticul său efort. Până se crăpă de ziuă, ofiţerii şi marinarii apucaseră să binecuvânteze de o mie de ori geniile de la şantierul naval din Clyde care îl construiseră; şi tot de o mie de ori blestemaseră oarba cruzime a înspăimântătoarei furtuni care le chinuia nava.

„Oarbă" nu era, poate, cuvântul cel mai potrivit. Sălbatica ură a furtunii se manifesta cu o viclenie aproape omenească. Imediat după primul asalt, vântul îşi schimbă direcţia cu o incredibilă rapiditate şi, sfidând toate legile, sufla acum din nou dinspre nord. *Ulysses,* cu unul din borduri iarăşi în vânt, era obligat să suporte în continuare gigantica izbire a valurilor.

Gigantică... dar totodată perfidă. Iată un val uriaş. Trece pe lângă *Ulysses* abia atingându-l, apoi se răsuceşte deodată şi se prăvale pe punte făcând ţăndări o ambarcaţiune. În mai puţin de o oră, vedeta amiralului, vedeta de bord şi două şalupe dispărură, resturile lor fiind înghiţite de clocotele diavolescului cazan. Plutele de salvare au fost smulse de neaşteptatele izbituri ca de ciocan ale acestor valuri perfide, măturate de pe punte şi distruse pentru totdeauna; patru alte plute din lemn de balsa avură aceeaşi soartă.

Însă cel mai spectaculos dintre toate aceste asalturi îl suferi puntea

pupa. În momentul culminant al furtunii, o serie de explozii violente succedându-se la interval de o secundă, ridicară pupa, mai-mai s-o scoată afară din apă. Panica se răspândi cu iuţeala fulgerului în toate posturile din această parte a navei; becurile din compartimentul pupa al maşinilor se stinseră sau se făcură ţăndări. Ţipete de groază sfâşiară bezna: „Am fost torpilaţi!"... „E o mină!"... „Ne scufundăm!"...Galvanizaţi, cei sleiţi de puteri, răniţi, chiar şi cei pe care răul de mare îi cufundase într-o stare de prostraţie – adică mai bine de jumătate – se năpustiră spre uşi şi bocaporţi, Gheaţa însă le ferecase solid. Ici, colo sclipiră lămpile de avarie intrate automat în funcţiune în clipa în care curentul se întrerupsese; subţire cât un vârf de ac, fascicolul lor luminos smulgea din întuneric mănunchiuri de feţe răvăşite, livide, cu cearcăne imense sub ochi. Situaţia era pe punctul să se transforme într-un adevărat dezastru când o voce dură, batjocoritoare domină tumultul. Aparţinea lui Ralston care, din ordinul comandantului, fusese eliberat înainte de orele 21; carcerele se aflau chiar lângă etravă şi pe timp de furtună era cu neputinţă să stea cineva acolo. Cu toate acestea, Hastings îi dăduse drumul cu o vădită părere de rău.

— sunt propriile noastre grenade antisubmarine! Aţi auzit, bandă de idioţi! Propriile noastre grenade care explodează!

Nu atât cuvintele, cât muşcătoarea ironie cu care fuseseră spuse puse capăt panicii.

— Vă spun că sunt propriile noastre grenade care, probabil, au fost măturate peste bord.

Aşa şi era. Un val capricios smulsese un cavalet întreg de grenade uitate pe locul unde fuseseră depozitate în vederea lansării împotriva submarinului de buzunar de la Scapa şi ele explodaseră aproape direct sub navă. Din fericire, pagubele nu păreau importante.

Situaţia se prezenta şi mai rău în postul „A", de sub teugă. Aici cantitatea de obiecte împrăştiate şi sfărâmate era de-a dreptul uriaşă, după cum şi numărul celor atinşi de rău de mare era sporit. Şi nu era vorba de acea jenă, niţeluş ridicolă, care înverzeşte feţele călătorilor de pe vapoarele ce fac naveta peste Canalul Mânecii, ci de convulsii îngrozitoare, pe vărsături crâncene în care se amestecau fiere şi sânge, provocate de faptul că ore în şir etrava nu făcea altceva decât să plonjeze, să se redreseze şi să plonjeze din nou la 9, la 12, la 15 metri. La asta se mai adăuga încă un factor, şi mai sinistru, făcând viaţa cu desăvârşire insuportabilă.

La extremitatea dinspre prova a platformei cabestanului, situată alături de cazarma echipajului, se afla compartimentul acumulatoarelor. Aici erau înmagazinate sau puse la încărcat sute de acumulatoare diferite, de la grelele cutii cu plumb şi acid, cântărind poate 50 de kilograme, până la minusculele celule de nikel şi cadmiu

destinate lămpilor de avarie. De asemenea, tot aici erau păstrate vase de teracotă conţinând acid diluat şi damigene pântecoase, din sticlă, cu acid sulfuric pur. Acestea din urmă erau Întotdeauna legate zdravăn de pereţii despărţitori; acumulatoarele mari erau şi ele prinse în chingi pe timp de furtună.

Nimeni n-ar fi putut spune cu exactitate cum s-au petrecut lucrurile; probabil – deşi e aproape sigur – formidabilul balans al navei a făcut ca acidul din acumulatoare să se verse şi, vărsându-se, să roadă chingile. Eliberate, acumulatoarele s-au sfărâmat unele de altele, au spart vasele şi damigenele inundând întreaga podea – din fericire acoperită cu un material izolant – cu un strat de acid gros de 12-15 centimetri.

Un tânăr marinar torpilor, făcându-şi rondul reglementar, deschisese uşa şi descoperise balta de acid. Înspăimântat, aducându-şi aminte că soda caustică neutralizează acidul – dar această sodă caustică se afla depozitată chiar lângă uşă – înhăţă o cutie de 20 de kilograme şi o goli în compartiment. Acum, tânărul se afla în infirmerie. Orb. Vaporii de acid saturaseră platforma cabestanului, făcând accesul imposibil fără o mască specială, după care, încet, insidios, începuseră să se infiltreze în cazarma echipajului; sute de litri de apă sărată scursă prin tăblăria dislocată a punţii şi portavocile sfărâmate băltea în jurul platformei sporind pericolul până la a-l face mortal: deja în aer apăruseră primele emanaţii toxice. De pe puntea situată imediat deasupra, Hartley împreună cu doi marinari, legându-se cu parâme, făcuseră o scurtă, curajoasă şi disperată tentativă încercând să astupe găurile. Fuseseră smulşi în mai puţin de un minut, pe trei sferturi inconştienţi, de giganticele valuri care măturau teuga.

Dacă pentru cei doi sub punţi fiecare minut însemna istovire, primejdie, suferinţă, pentru mănunchiul de ofiţeri şi marinari de pe puntea de comandă era un adevărat infern. Şi. nu infernul pe care ni-l imaginăm în mod curent, pornind de la o concepţie în exclusivitate biblică şi orientală; nu, era infernul strămoşilor noştri nordici, al vikingilor, al danezilor, al juzilor lui Beowulf{21} şi ai apelor bântuite de monştri, infernul frigului veşnic.

E adevărat ca temperatura nu coborâse sub minus 23° şi e un lucru ştiut că oamenii pot trăi, şi chiar munci în aer liber, la temperaturi mult mai scăzute. Mai puţin ştiut e faptul că, odată atins punctul de congelare, fiecare milă pe oră de vânt echivalează pentru corpul omenesc cu scăderea cu un grad a temperaturii. În noaptea aceea anemometrul înregistrase – asta înainte de a se strica definitiv de atâta învârteală – şi nu o singură dată – rafale de peste două sute de kilometri pe oră, rafale care aplatizau valurile, retezau straiurile şi smulgeau aproape coşurile. Minute în şir, urlând şi scrâşnind, vântul se menţinuse la 150 de kilometri pe oră, ceea ce pentru fiinţele

paralizate de pe puntea de comandă echivala cu o temperatură de peste 50° sub zero.

Cinci minute în şir pe puntea de comandă era tot ce putea suporta un om; după aceea, obligatoriu, trebuia să se retragă în cazemata comandantului. De altfel, prezenţa unor oameni pe puntea de comandă era un act perfect inutil: nimeni n-ar fi putut ţine ochii deschişi pe vântul acesta cumplit. Frigul ar fi ars pur şi simplu globii oculari, particulele de gheaţă i-ar fi perforat. Chiar şi parbrizul Kent devenise inutilizabil; el continua să se rotească în viteză, dar fără folos; gheaţa purtată de vânt girase în asemenea hal geamul, încât acesta devenise complet opac.

Noaptea nu era chiar întunecoasă; se putea desluşi ce e sus, în faţă şi în spate. Sus se zăreau, din când în când, câte un petec de cer albastru închis şi spuzeală de stele, zăbrănite aproape imediat de norii zdrenţuiţi pe care-i fugărea vântul. În faţă şi în spate, marea era ca un tuş cu festoane de spumă. Valurile din ziua precedentă dispăruseră, cum dispăruseră cochetele lor bonete albe; în locul lor veniseră acum gigantici munţi de apă cu contururi imprecise, năruindu-se când într-o parte, când într-alta, dar înclinaţi mereu către sud. Unele din aceste lanţuri muntoase lichide – ar fi fost un eufemism să le spui valuri – erau mici, insignifiante, abia cât o casă de mahala; altele, însumând mii de tone de apă, înalte de 20-25 de metri, se detaşau, fioroase, pe linia orizontului, mari cât să înghită o catedrală... Cum observase atât de pertinent Baby-Kapok, cel mai inteligent lucru de făcut cu aceste valuri era... să nu te uiţi la ele. De regulă, treceau fără alt inconvenient pentru *Ulysses* în afara plonjonului în hăurile dintre ele; uneori, însă, creasta li se încovoia, se sfărâma de punte udându-l din cap până-n picioare pe nefericitul ofiţer de cart. În asemenea cazuri, el trebuia să se refugieze imediat, altminteri risca să devină, în mai puţin de un minut, un bloc compact de gheaţă.

Până în prezent scăpaseră. Era mai mult decât sperase oricare din ei. Dar cum vizibilitatea era practic nulă, teama de ceea ce va urma stăruia. Valul următor va fi el normal – adică normal pentru o asemenea furtună – sau va fi o cantitate de apă atât de năprasnică, încât îi va trage după sine în adâncuri pentru totdeauna? Neliniştea nu dispărea o clipă, o nelinişte agravată de faptul că atunci când *Ulysses* cabra, ca apoi să se prăvale, totul se petrecea fără zgomot şi pe nevăzute. Intensitatea impactului se putea deduce doar din mişcare şi vibraţii; toate zgomotele mării piereau în drăceasca cacofonie a vântului urlând printre suprastructuri şi greement.

Către orele două dimineaţa, adică aproape imediat după explozia grenadelor antisubmarine, câţiva din ofiţerii superiori organizară mica lor rebeliune personală. Comandantul, care în urmă cu vreo oră se lăsase convins să coboare în cabina lui, epuizat şi dârdâind de frig, a

fost trezit de explozie şi urcase imediat pe puntea de comandă. Drumul i-a fost barat însă de comandantul secund şi de căpitan-comandorul Westcliffe, care, fără vorbă, dar în modul cel mai ferm, îl conduseră în cazemată. Turner închise uşa şi aprinse lumina.

— Ce-i cu voi... ce înseamnă toate acestea? întrebă Vallery mai degrabă surprins decât supărat.

— Rebeliune! răspunse, vesel, Turner, a cărui faţă, scrijelită de ţăndărite de gheaţă, era mânjită de sânge. Rebeliune în largul mării, cred că ăsta-i termenul uzual. Este exact, domnule amiral?

— Întru totul, răspunse acesta.

Vallery se întoarse surprins. Tyndall se întinsese, cât era de lung, pe banchetă:

— Reţineţi, vă rog, că n-am nici o autoritate asupra unui comandant aflat la bordul propriei sale nave, dar nici de văzut nu văd nimic, şi zicând acestea lăsă capul pe,spate, simulând istovirea; o istovire pe care doar el ştia că, de fapt, nu-i nevoie s-o simuleze.

Vallery nu spuse nimic. În picioare, cramponându-se de o bară de sprijin, avea faţa pământie şi răvăşită, ochii roşii şi înceţoşaţi de somn. Privindu-l, Turner avu senzaţia că i se împlântă un cuţit în inimă. Când vorbi, glasul îi era într-atât de slab, de grav, atât de puţin obişnuit, încât fixă instantaneu atenţia lui Vallery.

— Domnule comandor, noaptea asta nu-i o noapte pentru un comandant de navă. Primejdia – exceptând cea care provine direct de la mare – poate fi considerată ca inexistentă. Sunteţi de acord?

Vallery înclină, în tăcere, capul.

— E o noapte pentru un marinar. Cu tot respectul pe care vi-l port, nu cred că cineva dintre noi să aibă clasa lui Carrington... el aparţine unei alte rase de oameni.

— E frumos din partea dumitale că te incluzi, Turner, murmură Vallery, dar zău că nu-i deloc necesar.

— Carrington va rămâne toată noaptea pe punte. De asemenea Westcliffe şi cu mine.

— Şi eu, mormăi Tyndall. Numai că eu o să dorm.

Avea aerul aproape tot atât de vlăguit ca şi Vallery.

Turner zâmbi:

— Mulţumesc, domnule amiral. Ei bine, domnule comandant, mi-e teamă că suntem cam prea mulţi în noaptea asta, aici, pe punte... O să ne revedem dimineaţa, la micul dejun.

— Dar...

— N-avem ce face cu „dar"-uri... susură Westcliffe.

— Vă rog, insistă Turner. Ne faceţi un serviciu.

Vallery îi aruncă o privire lungă.

— În calitatea mea de comandant al lui *Ulysses*... vocea i se frânse... Nu ştiu ce să zic...

— În schimb, eu ştiu, făcu hotărât Turner, apucându-l pe Vallery de cot. Haidem jos.

— Crezi că nu pot coborî şi singur? întrebă Vallery cu un zâmbet uşor.

— Ba da, dar nu vreau să risc nimic. Veniţi, domnule comandant.

— Bine, bine, făcu Vallery, oftând sfârşit. Orice, numai să am puţină pace şi o noapte de somn.

În silă şi cu mare caznă, Nicholls izbuti să se smulgă clin adâncurile înceţoşate ale somnului. Deschise ochii încet, cu vădită repulsie, şi constată că *Ulysses* continua să cabreze şi să plonjeze la fel ca mai înainte. Aplecat peste el, cu fruntea acoperită de pansamente şi restul feţei plină de sânge, Baby-Kapok părea de o veselie de-a dreptul dezgustătoare.

— Ascultă ciocârlia{22}... etc., etc., psalmodie el, rânjind cu gura până la urechi. Cum ne simţim în dimineaţa asta? continuă el, imitând tonul clasic al doctorilor de „casă", meserie care nu-i trezea cine ştie ce respect.

Nicholls aţinti asupra lui o privire adormită.

— Ce se întâmplă, Andy? Arde pe undeva?

— Când domnii Carrington şi Carpenter se află la cârma navei, nu poate să ardă nicăieri, replică Baby-Kapok pe un ton trufaş. Vrei să urci şi să-i vezi pe Carrington la treabă? O să execute o întoarcere cu nava. Pe un timp drăgălaş ca acesta e o operaţiune care merită să fie văzută!

— Ce-i? Să te ia dracu! M-ai trezit numai ca să...

— Frate de arme, în momentul în care nava se va întoarce te vei trezi oricum... probabil însă că pe punte şi cu câteva vertebre fracturate. Întâmplător, însă, Jimmy are nevoie de asistenţa ta. Mai exact, are nevoie de una din plăcile acelea groase de sticlă pe care ştiu că le aveţi în cantităţi mari în dulapul infirmeriei. Din păcate e închis cu cheia... am încercat deja să-l deschid.

— Ce vreţi să faceţi cu plăcile acelea?

— Vino să vezi cu proprii tăi ochi...

Mijeau zorile, zori fioroase, epilogul cel mai potrivit pentru coşmarul pe care-l trăiseră. Stranii fuioare de pâclă albicioasă, gonite de vânt, se scămoşau de vârfurile catargelor; deasupra lor se boltea, senin, cerul. Valurile, continuând să rămână gigantice, deveniseră acum mai scurte, mult mai scurte şi mai abrupte. *Ulysses* redusese într-atât viteza încât abia dacă avea suficientă inerţie ca să-şi menţină capul; dar şi aşa balansul său era teribil. Vântul nu mai sufla decât cu vreo 50 de noduri şi totuşi Nicholls avu senzaţia că-i iau plămânii foc când părăsi adăpostul de sub punte. Orbit de gheaţă, el îşi înfăşură la repezeală capul cu un fular de lână şi se căţără pe bâjbâite sus, urmat de Baby-Kapok care ducea placa de sticlă. În timp ce urcau scara,

auziră difuzoarele transmiţând un mesaj neinteligibil.

Pe puntea de comandă nu se aflau decât Turner şi Carrington; în lumina lividă a zorilor, înfofoliţi cum erau, păreau nişte mumii. Nu li se vedeau nici ochii, ascunşi după ochelari de alpinist.

— Bună dimineaţa, Nicholls, răsună vocea puternică a lui Carrington. Dumneata eşti Nicholls, nu-i aşa? Nu văd nimic prin scârbele astea şi întorcându-se cu spatele la vânt îşi scoase ochelarii şi-i azvârli dezgustat. – Ah, Turner, uite-l că a adus sticla!

Nicholls se ghemui în colţul ferit de vânt al timoneriei. Pe jos zăcea o grămadă de ochelari, de viziere şi de măşti de gaze.

— Ce-s cu astea? întrebă el făcând un semn cu capul spre grămadă. Le daţi la solduri?

— Ne pregătim să întoarcem nava, doctore, îl lămuri Carrington cu calmul şi precizia ce-i erau proprii. Pe chipul său nu se vedea nici urmă de oboseală. Dar pentru asta e nevoie să vedem încotro mergem şi, cum zicea şi comandantul, porcăriile astea de ochelari nu-s bune de nimic. Se aburesc imediat ce le-ai pus. E prea frig. Fii drăguţ, ţine sticla asta aşa... iar dumneata Andy vezi s-o ştergi mereu.

Nicholls aruncă o privire uriaşelor valuri şi simţi că-l trec fiorii.

— Să-mi fie iertată ignoranţa, dar de ce e nevoie să schimbăm capul?

— Pentru că ceva mai târziu o să fie imposibil, răspunse scurt Carrington şi adăugă râzând: Operaţiunea asta va face din mine omul cel mai detestat de pe vas. De-altfel, am lansat un avertisment prin difuzoare. Sunteţi gata, domnule secund?

— Atenţie la maşini! Atenţie la timonă! Gata, căpitane!

Treizeci de secunde, patruzeci şi cinci, un minut întreg, Carrington se uită, fără să clipească, prin placa de sticlă. Nicholls simţea cum îi îngheaţă mâinile, Baby-Kapok nu mai prididea cu ştersul. Apoi:

— Stânga, toată viteza înainte!

— Stânga, toată viteza înainte!

— Vino 30° la dreapta!

— 30° la dreapta!

Valul următor trecu pe sub *Ulysses,* redresându-l pur şi simplu. Abia atunci, Nicholls pricepu în sfârşit. În mod absolut fantastic, pentru că era imposibil ca cineva să vadă atât de departe, Carrington intuise că două sisteme de valuri opuse se vor întâlni, obligatoriu, într-un anume loc creând o zonă de calm relativ. De unde-i venise această intuiţie, nimeni, nici chiar Carrington, nu ştia şi n-avea s-o ştie vreodată. Timp de cincisprezece, douăzeci de secunde, marea a fost o masă albă şi clocotitoare de valuri mărunte, violent agitate, de genul celor care se întâlnesc, la scară redusă fireşte, în curenţii de maree, masă pe care *Ulysses* o traversă recunoscător, schimbând totodată direcţia de marş. Pe ultimul sfert de cerc, însă, un val imens, atingând aproape

înălţimea punţii de comandă, îl izbi. Îl izbi pe toată lungimea sa – aşa ceva nu se întâmplase în tot timpul nopţii – îl izbi cu o formidabilă putere, culcându-l pe o parte, astfel încât bastingajul dispăru sub apă. Nicholls se trezi proiectat în uşa cu geam a timoneriei, făcând-o praf. Ciudat, ar fi putut jura că în aceeaşi clipă auzise hohotul de râs al lui Carrington.

Reveni de-a buşilea în mijlocul punţii.

Uriaşul val nu trecuse însă. El domina de la o înălţime ameţitoare prăpastia în care *Ulysses,* înclinat acum la peste 40°, fusese azvârlit cu atâta dispreţ şi iscodea acum, într-o tăcere de moarte şi cu o ferocitate aproape animalică, cum să-l expedieze, pe veci, în adâncuri. Succesiv, inclinometrul marcă 45°, 50°, 53°, şi înţepeni parcă aici. Cramponaţi de punte, oamenii abia-şi dădeau seama, prin pâcla ce le cuprinsese minţile, că inevitabilul se produsese. Că era sfârşitul. Că *Ulysses* nu se va mai putea redresa niciodată.

Secundele – fiecare din ele lungă cât o viaţă de om – se scurgeau într-o lentă tortură. Nicholls şi Carpenter schimbară între ei o privire goală de orice expresie. La înclinaţia aceasta neverosimilă, puntea de comandă se afla apărată de vânt. Calm, glasul lui Carrington se auzi cu o uluitoare limpezime. Pe un ton de conversaţie, el zicea:

— Chiar dacă ajunge la 65° şi tot o să se redreseze. Fiţi atenţi, domnilor, urmează ceva interesant.

Nici nu apucă bine să termine vorba şi un freamăt lung parcurse corpul navei; la început imperceptibil, apoi lent şi în final cu o viteză înspăimântătoare. *Ulysses* se redresă, descrise un arc de 90° şi reveni ia poziţia sa iniţială. Pentru a doua oară, Nicholls se pomeni în colţul comenzii. Manevra de întoarcere era aproape gata.

Zâmbind uşurat, Baby-Kapok se ridică de jos şi-l bătu pe Carrington pe umăr:

— Nu vă uitaţi acum, domnule căpitan, dar am pierdut arborele pupa.

Era o uşoară exagerare, dar cei patru metri din vârf care suportaseră antena radarului pupa într-adevăr dispăruseră. Fioroasa izbitură a valului şi greutatea gheţii se dovediră mai puternice.

— Ambele maşini încet înainte! Zero cârma!

— Ambele maşini încet înainte! Zero cârma!

— Drept aşa!

Ulysses îşi schimbase drumul.

Baby-Kapok se uită la Nicholls, făcu un semn în direcţia lui Carrington şi spuse:

— Acum ai înţeles ce-am vrut să spun, Johnny?

— Da, răspunse cu toată seriozitatea Nicholls. Am înţeles. Apoi, zâmbind, adăugă: Data viitoare o să te cred pe cuvânt când îmi mai spui ceva. Sper că nu te deranjează. Demonstraţiile astea sunt ale

dracului de istovitoare!

Acum, cu vântul şi valurile din pupa, *Ulysses* era uluitor de stabil. Vijelia de pe puntea de comandă se potoli ca prin farmec. Ceaţa se risipise. Departe, departe, spre sud-est, un soare de un alb orbitor se desprindea de orizont înălţându-se spre seninul bolţii. Lunga noapte se sfârşise.

O oră mai târziu, vântul scăzuse la 30 de noduri şi radarul semnală contacte la vest. După o altă oră, când vântul se potolise aproape de tot şi nu mai rămăsese decât o hulă puternică, panaşe de fum se iviră la orizont. La 10,30, exact la ora şi în punctul fixat, *Ulysses* făcea joncţiunea cu convoiul venit de la Halifax.

VII. NOAPTEA DE MIERCURI

Convoiul se apropia venind dinspre vest; înainta cu viteză constantă, rulând puternic din pricina hulei, o flotă magnifică şi o pradă bogată pentru inamic. 18 nave constituiau această Armadă: 15 mari cargouri moderne şi 3 petroliere de 16.000 tone purtând o încărcătură infinit mai preţioasă decât a oricăruia din galioanele de altădată ce aduceau în pântecele lor aurul şi argintul Peruului. Ce reprezentau aurul, giuvaierurile, mătăsurile şi mirodeniile cele mai rare în comparaţie cu tancurile, avioanele, ţiţeiul? 10 milioane de lire? 20 de milioane?... Valoarea totală a acestui convoi era greu de estimat; în orice caz, valoarea sa reală nu putea fi măsurată în termeni financiari.

Echipajele navelor comerciale se îmbulzeau pe punţi holbând ochii la *Ulysses* care se apropia şi mulţumind cerului că nu trecuseră şi ei printr-o furtună asemănătoare. Într-adevăr, văzut din exterior, crucişătorul oferea un spectacol cu totul aparte: catargul rupt, gruiele şalupelor de salvare înţepenite deasupra cavaletului? lor dezgoliţi, plutele smulse, dar scăpărând în lumina dimineţii aidoma unui bloc de cristal. Vântul măturase complet zăpada, frecase şi lustruise gheaţa transparentă dându-i luciri de satin. În schimb, de ambele laturi ale etravei şi în faţa punţii de comandă se întindeau uriaşe pete roşietice; acolo, uraganul din noaptea trecută decapase coca, răsese camuflajul şi straturile inferioare de pictură şi lăsase gol miniul.

Escorta americană era destul de redusă: un crucişător greu, dotat cu un hidroavion pentru reglarea tirului, două distrugătoare şi două fregate de pază de coastă. Redusă, dar suficientă; portavioanele de escortă nu mai erau necesare – (cu toate că ele fuseseră adesea incluse în efectivul convoaielor din Atlantic) – pentru că Luftwaffe nu putea opera atât de departe spre vest şi pentru că haitele de submarine se mutaseră în ultimele luni la nord şi la est de Islanda; aici se aflau nu numai mai aproape de bazele lor, dar puteau bara mai uşor căile ce convergeau spre Murmansk.

Navigară împreună în direcţia est-nord-est, navele americane, cargourile şi *Ulysses,* până când, spre seară, silueta masivă a unui portavion apăru la orizont. O jumătate de oră mai târziu, escorta americană încetini, manevră şi operă întoarcerea în timp ce lămpile de semnalizare clipeau transmiţând mesaje de rămas bun şi urări de succes, Oamenii de la bordul lui *Ulysses* asistară la plecarea lor cu sentimente amestecate. Ştiau că navele acestea sunt obligate să se întoarcă în America unde un alt convoi se forma deja în estuarul de la Saint-Laurent{23}. Nu-i chinuia nici invidia, nici amărăciunea, sentimente la care oricine s-ar fi putut aştepta şi care fuseseră, într-adevăr, generale eu câteva săptămâni în urmă printre aceşti oameni

vlăguiţi, condamnaţi să îndure cele mai crâncene mizerii ale războiului. Dimpotrivă tăceau dovada unei acceptări indiferente a sorţii lor, a unei bravade aproape cinice şi, adesea, a unui straniu şi greu de definit orgoliu, ascuns în dosul bancurilor şi a unor cârteli continui.

Escadra 14 de portavioane, sau mai bine-zis ce rămăsese din ea, se afla acum la numai două mile distanţă. Odată ajuns pe puntea de comandă, Tyndall înjură copios constatând că lipsesc un portavion şi un dragor de mine. Un semnal iritat îl somă pe comandantul Jeffries de pe *Stirling* să răspundă de ce n-au fost executate ordinele şi unde se află navele lipsă.

O lampă Aldis porni să clipească. Tyndall rămase sever şi tăcut în timp ce Bentley traducea: în timpul nopţii servo-motorul lui *Wrestler* se defectase. Chiar şi în spatele Langanelor timpul fusese groaznic şi lucrurile se înrăutăţiră şi mai mult pe la miezul nopţii când vântul începu să sufle dinspre nord. Deşi dispunea de ambele elice, *Wrestler* pierduse, practic, aproape întreaga sa posibilitate de a guverna; în dorinţa de a-şi menţine poziţia şi în condiţiile unei vizibilităţi nule, mersese prea departe şi eşuase pe bancul de la Vejle. Eşuase pe flux şi se afla tot acolo, asistat de dragorul de mine *Eager,* în momentul în care escadra ieşise în larg, la puţin timp după ce se crăpase de ziuă.

Tyndall păstră câteva clipe tăcere, apoi dictă prin T.F.F. un mesaj pentru *Wrestler;* imediat însă renunţă să rupă tăcerea radio, contramandă ordinul şi decise să vadă cu proprii săi ochi situaţia. La urma urmei, erau doar trei ceasuri de drum. Transmise lui *Stirling:* „Preluaţi comanda escadrei; revenim în cursul dimineţii", şi-i ordonă lui Vallery să pornească spre Langane.

Vallery înclină capul cu tristeţe şi dădu ordinele necesare. Era îngrijorat, deosebit de îngrijorat, dar se străduia să n-o arate. Cel mai puţin îl neliniştea, fireşte, propria sa persoană, deşi ştia, lucru pe care nu-l mărturisise nimănui, că este extrem de bolnav. De-altfel, îşi spunea el, nici nu era nevoie s-o facă: îl amuzau şi-l mişcau aerele ostentativ indiferente pe care le afişau ofiţerii în dorinţa lor de a-i face povara mai uşoară şi de a-i exprima astfel solicitudinea lor.

Îl îngrijora, în special, echipajul. Oamenii nu mai erau în stare de nimic, nu mai puteau înfrunta frigul ucigaş, dar mai ales nu mai erau apţi să ducă nava până la destinaţie. În plus, îl deprima seria de nenorociri care se abătuseră asupra escadrei de când părăsise Scapa; era de rău augur şi nu-şi făcea nici un fel de iluzii în legătură cu ceea ce viitorul rezerva escadrei mutilate. Şi mai era şi cazul Ralston care nu încetase o clipă să-l frământe.

Ralston, flăcăul acesta înalt care moştenise de la strămoşii săi scandinavi părul de culoarea inului şi calmul albastru al ochilor, Ralston pe care nimeni nu-l înţelegea, care n-avea pe navă nici un

prieten intim, Ralston care se păstra într-o rezervă flegmatică, fără un zâmbet, Ralston căruia nu-i mai rămăsese nimic în afară de amintiri, Ralston, unul din oamenii cei mai demni de încredere de pe *Ulysses,* extraordinar de hotărât, competent şi ingenios în orice situaţie critică... Ralston era din nou în celulă. Pentru o faptă pe care nici un om drept şi rezonabil nu i-o putea imputa.

Închis cu cheia. Acesta era lucrul cel mai dureros. Noaptea trecută, Vallery profitase bucuros de ocazia pe care i-o oferea timpul prost ca să-l elibereze; avusese chiar intenţia să facă uitată toată afacerea, s-o lase moartă. Dar Hastings, comandantul poliţiei la bord, exagerându-şi îndatoririle, îl băgase la loc în celulă în timpul cartului de dimineaţă. Comandanţii poliţiei – ofiţeri însărcinaţi cu respectarea disciplinei – n-au fost niciodată deosebit de umani, toleranţi şi binevoitori faţă de viaţă în general şi faţă de echipaje în particular. Cinstit vorbind, nici nu-şi puteau îngădui aşa ceva. Dar chiar şi printre astfel de oameni, Hastings era o excepţie. Întocmai unui robot, aparent incapabil de emoţii, inexpresiv, inflexibil, strict, just din punctul său de vedere, era un om cu desăvârşire lipsit de inimă şi de înţelegere. „Dacă nu va fi cu ochii-n patru, îşi spuse Vallery, s-ar putea să păţească ce a păţit şi Lister, până acum câteva luni impopularul comandant al poliţiei de pe *Blue Ranger*. Nu că ar fi ştiut cineva foarte exact ce anume s-a întâmplat,.cert e că omul a comis greşeala să se plimbe de unul singur pe puntea de zbor într-o noapte fără lună şi fără stele.

Vallery scoase un oftat. Aşa cum îi explicase şi lui Foster, avea mâinile legate. Foster, comandantul unităţii N de puşcaşi marini, însoţit de sergentul-major Evans, care stătea în picioare în spatele său, mâhnit şi jignit totodată, se plânsese amarnic de faptul că oamenii îi sunt luaţi ca s-o facă pe caraulele, când ei au nevoie de fiecare minut de somn posibil. Vallery simpatizase cu Foster în forul său interior, dar nu putea contramanda ordinul său iniţial, cel puţin atâta timp cât nu întrunise consiliul de disciplină şi nu-l arestase oficial pe Ralston... Oftă din nou, trimise după Turner şi-i porunci să pregătească la pupa câteva parâme de cânepă, una de manilla şi una metalică de 12 cm. Se gândise că în curând s-ar putea să aibă nevoie de ele, ceea ce, mai târziu, avea să se dovedească exact.

Noaptea începuse să se lase când se îndreptară spre bancul de la Vejle. *Wrestler* era uşor de detectat; cu zece minute mai devreme îşi indicase poziţia aproximativă printr-un semnal de recunoaştere, iar acum silueta sa îndesată se detaşa clar pe fundalul ultimelor reflexe ale crepusculului. Puntea de zbor era sensibil aplecată spre pupa, acolo unde după toate probabilităţile se afla la. ancoră şi *Eager*. În jur, marea era aproape calmă, ondulată doar de o hulă uşoară.

De la bordul lui *Ulysses,* o lampă Aldis a cărei fentă fusese redusă la maximum, deschise discuţia:

— Felicitări! Cum sunteţi eşuaţi?

— Pe o lungime de treizeci de metri de la etravă.

— Minunat! mârâi Tyndall. Pur şi simplu minunat! Întreabă-i cum se prezintă cârma.

Răspunsul urmă imediat:

— Scafandrul raportează: ruptură transversală a axului cârmei; reparaţie pe şantier naval.

— Dumnezeule! gemu Tyndall. Reparaţie pe şantier naval! Asta ne mai lipsea! întreabă: Ce măsuri aţi întreprins?

— Am deplasat întreaga rezervă de combustibil şi de apă la pupa. Am filat lanţul ancorei. *Eager* s-a plasat în pupa cu remorca. Între orele 12 şi 12,30 pornit maşinile toată viteza înapoi.

„Punctul culminant al fluxului", îşi spuse Tyndall în gând, dar de bombănit, bombăni: – Grozavă ispravă... deştepţi foc... Stai, idiotule, nu transmite asta! Spune-le:să se pregătească pentru primirea unei remorci.

— Recepţionat mesajul, traduse Bentley.

— Întreabă-i: „Câtă păcură pentru escadră aveţi?"

— Opt sute de tone.

— Debarasaţi-vă de ea!

— „Rugăm confirmaţi", citi Bentley mesajul.

— Spune-i să arunce dracului peste bord păcura lui împuţită! tună Tyndall.

Luminiţa de pe *Wrestler* clipi, apoi se stinse, amuţind ofensată.

La miezul nopţii, *Eager* se plasă încetişor în prova lui *Ulysses* şi se legă de parâma fixată de cabestanul crucişătorului; după două minute, *Ulysses* începu să vibreze în timp ce puternicele sale turbine făceau să clocotească apa scăzută şi miloasă. Cablul care lega pupa sa de cea a lui *Wrestler* era lung de numai 28 de metri şi avea o înclinaţie de 30°. În felul acesta pupa portavionului era forţată să se lase mai jos – foarte puţin, ce-i drept, dar în situaţia dată şi acest puţin conta – dând astfel mai multă flotabilitate etravei eşuate. Însă lucrul cel mai important era altul: deşi elicele se învârteau acum într-o apă emulsionată, dezvoltând numai o parte din puterea lor, apropierea dintre cele două nave ajuta elicele lui *Ulysses* să sporească acţiunea elicelor lui *Wrestler* săpând un veritabil canal în nisipul şi nămolul de sub chila port-avionului.

Cu douăzeci de minute înainte de punctul culminant al fluxului, *Wrestler* se degajă fără efort, reechilibrându-se perfect. În aceeaşi clipă, mecanicul postat lângă cabestan eliberă parâma care ţinea remorca lui *Eager* şi *Ulysses* trase după sine portavionul, ale cărui maşini fuseseră stopate, într-un larg semicerc către est.

La ora unu, *Wrestler* plecase; *Eager* îl însoţea gata să-i expedieze o parâmă pentru a-l ajuta să guverneze în caz de furtună. De pe puntea

de comandă a lui *Ulysses*

Tyndall urmări portavionul care dispărea, zigzagând, în noapte, în vreme ce comandantul lui se străduia să-i menţină drumul din elice.

— Până să ajungă la Scapa găsesc ei alura cea mai bună! bombăni el.

Îi era frig şi se simţea istovit, aşa cum se poate simţi numai un amiral care a pierdut trei sferturi din portavioanele sale. Scoase un oftat de lehamite şi se întoarse către Vallery:

— Când crezi că prindem din urmă convoiul?

Vallery şovăi, dar nu şi Baby-Kapok.

— La ora 8,05, răspunse el imediat şi cu precizie. Am calculat punctul de intersecţie luând ca bază viteza de 27 noduri.

– Oh, Dumnezeule mare! gemu Tyndall. Iarăşi plodul ăsta infernal! Cu ce-am greşit să-l am mereu pe cap? Vezi însă, tinere, că situaţia e de aşa natură, încât este absolut obligatoriu să ajungem convoiul înainte de răsăritul soarelui.

— Da, domnule amiral, făcu, imperturbabil, Baby-Kapok. M-am gândit şi eu la treaba asta. Dacă urmăm varianta a doua calculată de mine, la o viteză de 33 noduri, vom face joncţiunea cu treizeci de minute înainte de ivirea zorilor.

— „M-am gândit şi eu!" se sufocă Tyndall. Luaţi-l de aici! Luaţi-l până nu pun mâna pe compasurile lui afurisite şi nu le...

Lăsă fraza neterminată, coborî greoi din fotoliul său şi luându-l pe Vallery de braţ, spuse:

— Hai cu mine, comandantule. Să coborâm. N-are, zău, nici un rost ca o pereche de boşorogi ca noi să încurce tineretul.

Ieşi în urma comandantului, zâmbind de unul singur, cu zâmbetul său obosit.

În zori, când siluetele imprecise ale navelor din convoiul aflat doar la o milă distanţă se desprinseră din întunericul ce se destrăma, echipajul lui *Ulysses* se găsea deja la posturile de luptă. Masa voluminoasă a lui *Blue Ranger,* încheind, la tribord, convoiul se recunoştea fără putinţă de eroare. Hula era moderată, nu stânjenea navigaţia; o briză uşoară sufla dinspre vest; termometrele indicau – 17°, cerul senin şi rece. E 7 fix. La 7,02, *Blue Ranger* a fost torpilat. *Ulysses* se afla la o distanţă de 400 de metri la tribord şi cei ce se găseau sus la comandă au simţit şocul produs de dubla explozie, au auzit cum se sparge în ţăndări liniştea zorilor şi au văzut două coloane de flăcări ţâşnind către cer, deasupra şi în spatele castelului central al portavionului. O secundă mai târziu, un timonier răcni ceva nedesluşit, arătând cu mâna în jos şi spre prova. Era o altă torpilă; ea trecu pe la pupa portavionului, trasă de-a curmezişul convoiului, iar siajul său sinistru şi fosforescent se pierdu în tenebrele Oceanului Arctic, Vallery striga comenzi în portavoce, schimbând nebuneşte

drumul ca să evite coliziunea cu portavionul ce nu mai putea guverna. Trei grupuri de lămpi Aldis şi luminile de luptă transmiteau navelor din convoi ordinul: „Păstraţi formaţia!" Prin telefon Marshall dădea alarma la lansatoarele de grenade. Ţevile tunurilor se înclinau scrutând avide perfida mare. Semnalul destinat lui *Sirrus* a fost întrerupt, nemaifiind necesar; pată abia vizibilă în semiîntunericul din jur, distrugătorul îşi croia deja drum printre cargouri, gonind cu toată viteza, în spumegarea apei tăiate de etravă, spre poziţia presupusă a submarinului.

Ulysses trecu pe lângă portavionul în flăcări, la mai puţin de 45 de metri distanţă, dar deplasându-se cu o asemenea viteză şi impetuozitate, încât oamenii de pe el nu putură capta decât o imagine confuză: vălătuci negri de fum spintecaţi de trâmbe mugitoare de foc, înfricoşătoare în clarobscurul din jur, o punte dând bandă înspăimântătoare; Grumans-uri şi Corsairs{24} lunecând, grotesc, ca pe un tobogan şi împroşcând cu stropi glaciali de spumă feţe schimonosite de groază. Odată degajat, *Ulysses* întoarse spre sud gata de atac.

Cam după un minut, lampa de semnalizare de pe *Vectra,* aflat în fruntea convoiului, porni să clipească: „Contact, verde 70, se apropie; contact, verde 70, se apropie".

— Confirmaţi recepţia, ordonă scurt Tyndall.

Aldis-ul lui *Ulysses* abia începu când *Vectra* îl întrerupse: „Stabilit contacte, repet, contacte. Verde 90, verde 90. Se apropie. Foarte apropiate. Repet: contacte, contacte".

Tyndall înjură printre dinţi.

— Confirmaţi recepţia. Vedeţi ce-i cu contactele alea! apoi, întorcându-se spre Vallery: Să-i dăm drumul, comandante. Am, picat la ţanc. Haita nr. 1... În plen. Şl dacă te gândeşti că n-are dreptul să fie aici... dacă e să dăm crezare serviciului de informaţii al Amiralităţii.

Ulysses schimbă din nou drumul ca să se îndrepte spre *Vectra.* La ora asta ar fi trebuit să fie lumină, dar întrucât rezervoarele de păcură ale portavionului luaseră foc, uriaşa torţă care se detaşa pe orizont la est avea curiosul efect de a cufunda marea din jur în beznă. *Blue Ranger* se găsea acum aproape în traversul drumului urmat de nava-amiral care gonea spre *Vectra.* Silueta" portavionului creştea cu fiecare minut şi Tyndall care nu se mai dezlipea de ocularele binoclului său de noapte, murmura întruna: „Sărmanii de ei... sărmanii de ei..."

Blue Ranger era, practic, pierdut. Plutea inert pe apă, puternic înclinat la tribord. Detunături continui izbucneau din magaziile lui de muniţii şi din rezervoarele de păcură. Deodată, o serie de explozii înăbuşite se rostogoliră deasupra mării; întregul castel al. punţii de comandă basculă într-o parte, rămase o clipă imobil, apoi într-o lentă, trudnică, ai fi zis aproape deliberată, alunecare, corpul său masiv se

prăvăli, maiestuos, în tenebrele glaciale ale oceanului. Câţi pieriră astfel, prinşi în capcana pereţilor săi de fier, ştie doar Dumnezeu. Dar aceştia au fost cei norocoşi.

Vectra, care se afla cam la două mile în prova, întoarse – spre sud, descriind un cerc strâns. Vallery modifică drumul în scopul interceptării. Din colţul cel mai îndepărtat al timoneriei Bentley urlă ceva. Vallery dădu din cap, dar vocea disperată, prevestind o primejdie necunoscută şi braţul care cu gesturi frenetice arăta spaţiul de dincolo de parbriz, îl făcură pe comandant să fie dintr-un salt lingă el.

Marea ardea. Plată, potolită, acoperită de sute de tone de păcură, ea se prefăcuse într-un uriaş covor de flăcări. Atât desluşi Vallery în prima secundă; apoi – o mână brutală îi opri bătăile inimii – mai văzu şi altceva: marea asta incendiată era plină de oameni care înotau şi se zbăteau în ea., Nu unul, doi, nu o duzină, două, ci literalmente sute şi sute de nefericiţi cu gurile căscate într-un strigăt mut erau pe cale să moară în chinuri groaznice, înecaţi şi incineraţi totodată.

— Un semnal de la *Vectra,* domnule comandant, anunţă Bentley cu un glas anormal de impasibil: „Lansez grenade antisubmarine; 3, repet, 3 contacte. Cer asistenţă imediată"._

În prezent, Tyndall se găsea alături de Vallery. Auzi ce spune Bentley, se uită îndelung la comandant, apoi se luă după privirea lui îngrozită care fixa, fascinată, marea din faţa navei.

Pentru omul căzut în-apă, păcura este un lucru oribil, îi paralizează mişcările, îi arde ochii, îi ciuruieşte plămânii şi-i smulge stomacul prin vărsături paroxistice. Când e aprinsă, moartea e infernală şi chinuitoare, o moarte înceată şi groaznică prin înec, prin arsură, prin asfixie, căci flăcările devorează tot oxigenul de la suprafaţă. Nu există nici măcar şansa unei morţi rapide prin frig; un corp saturat de păcură se află într-un soi de înveliş izolant care prelungeşte la nesfârşit martiriul muribundului, conservându-l cu grijă pentru ultimul rafinament al "atrocelui supliciu. Toate acestea Vallery le ştia. Dar mai ştia că o oprire, eu nava detaşându-se net pe fondul luminos al incendiului, echivala cu o sinucidere. Iar o voltă pe la tribord, chiar dacă timpul şi spaţiul ar fi permis evitarea oamenilor care se zbăteau şi mureau în apă, ar fi dus la pierderea unor minute preţioase, exact cele necesare submarinelor să lanseze noi torpile asupra convoiului. Or, *Ulysses* răspundea, în primul rând, pentru convoi. Iarăşi un lucru pe care Vallery îl ştia. Şi, totuşi, sentimentul care îl domina era mila.

La prova babord, chiar lângă *Blue Ranger,* stratul de păcură era mai gros, flăcările mai furioase şi oamenii mai numeroşi. Vallery aruncă peste umăr o privire ofiţerului de cart.

— Vino 10° la stânga.

— 10° Stânga.

— Zero cârma.
— Zero cârma.
— Drept.

Timp de zece-cincisprezece secunde, *Ulysses* menţinu drumul, năpustindu-se prin marea de flăcări spre locul unde un instinct de conservare, atavic şi gregar, strânsese grămadă vreo două sute de naufragiaţi, magmă omenească răscolită de convulsii, sfâşiată de suferinţă» pradă unei hidoase agonii. Aidoma unui fulger de magneziu, o limbă uriaşă de flăcări ţâşni din mijlocul grupului, fixând sinistrul tablou în inimile şi minţile celor de pe puntea de comandă cu o precizie şi o claritate pe care n-ar fi putut-o da nici cea mai bună placă fotografică: torţe omeneşti bătându-se nebuneşte cu flăcările care le lingeau, le cuprindeau şi, în sfârşit, le carbonizau veşmintele, pielea; oameni care săreau aproape afară din apă, îndoiţi de spate ca un arc, groteşti în această convulsivă răstignire; morţi care pluteau, mici grămăjoare informe şi murdare pe întinderea, saturată de păcură. Câţiva, cu minţile rătăcite de groază şi feţele crispate într-un rictus ce nu mai avea nimic omenesc, văzându-l pe *Ulysses,* înotau frenetic spre acest fals salvator, bun numai ca să le prelungească cu câteva secunde oribila tortură înainte ca moartea să le aducă dorita izbăvire.

— 30˚ dreapta! vocea lui Vallery era o şoaptă, care însă răsună limpede în tăcerea de pe puntea de comandă.

— 30˚ la dreapta!

Pentru a treia oară în zece minute, *Ulysses* viră scurt. Când pivotează astfel, o navă încetează să mai urmeze linia etravei care despică apa; se produce atunci o mişcare laterală pronunţată şi, cu cât virajul e mai rapid şi mai scurt, cu atât e mai vertiginoasă această lunecare la travers, asemănătoare derapajului unei maşini pe o şosea cu polei. Bordul lui *Ulysses,* înclinat în unghi ascuţit, izbi marginea grupului care se afla la prova babord; aproape în aceeaşi fracţiune de secundă, coca navei fu proiectată în centrul rugului, acolo unde grămada muribunzilor era mai densă.

Pentru cei mai mulţi dintre ei, a fost un sfârşit prompt, o mântuire. Şocul formidabil şi presiunea valurilor îi precipitară la fund, în neantul blând al morţii prin înec; supte la început în adâncuri, trupurile lor urcară apoi la suprafaţă atrase de vârtejul celor patru mari elice...

La bordul lui *Ulysses,* oameni pentru care moartea şi distrugerea deveniseră însăşi substanţa existenţei lor, acceptate cu bărbăţie şi cu o sarcastică indiferenţă – singura modalitate de a-şi păstra minţile întregi – strângeau acum, neputincioşi, pumnii, înjurau cu stearpă turbare sau plângeau fără sfială, ca nişte copii. Plângeau când chipuri jalnice, carbonizate, se întorceau către *Ulysses,* luminându-se întâi de bucurie şi speranţă, apoi încremenind de stupefacţie şi groază în clipa

în care pricepeau că vor fi înghiţiţi de ape; plângeau când oameni turbaţi de furie urlau, în secunda în care *Ulysses* îi strivea, blesteme şi înjurături, agitând deasupra păcurii dezgustătoare pumni cu articulaţii albe; plângeau, văzând cum doi băieţi, supţi de vârtejul propulsoarelor, piereau continuând să mai facă cu degetul gros ridicat clasicul semn al autostopiştilor; plângeau, văzând cum un nefericit ce părea scos de pe frigare, duce o mână descărnată la gaura neagră care îi fusese odată gură ca să trimită celor de pe puntea de comandă o sărutare în chip de veşnică recunoştinţă; dar mai ales plânseră – reacţie ciudată – când inevitabilul hâtru îşi scoase căciula de blană şi se înclină, adânc şi grav, înainte de a-şi scufunda faţa în apă ca să moară.

Şi deodată, îndurându-se parcă de ei, marea deveni goală. Văzduhul încremenise într-o stranie tăcere, greu de miazmele oribile ale cărnii arse şi putoarea motorinei aprinse. Pupa lui *Ulysses* se balansa la câţiva metri doar de linţoiul negru pe care-l închipuiau tăbliile calcinate de foc ce spânzurau la mijlocul lui *Blue Ranger,* – când obuzele percutară.

Aceste obuze – trei la număr – veneau de la portavion. Evident, nu le trăsese vreun tunar rămas în viaţă.

De vină era căldura incendiului care provocase aprinderea corditei din tuburile proiectilelor. Primul explodă, fără urmări, de blindajul cocăi; al doilea pulverizâ magazia şefului de manevre, din fericire goală; al treilea, străbătând puntea, pătrunse în postul nr. 3. Aici se aflau nouă oameni: un ofiţer, şapte marinari şi maistrul torpilor Noyes. În spaţiul acela închis, moartea a fost instantanee., Abia după câteva secunde o violentă explozie provocă o spărtură uriaşă pe linia de plutire şi încet de tot, istovit parcă, *Blue Ranger* se culcă complet la tribord, cu puntea de zbor la verticală, ca şi cum ar fi fost fericit să moară acum, când în ultima clipă apucase să tragă asupra navei care-i nimicise echipajul.

Pe puntea de comandă, lipit în continuare de parbrizul crăpat şi opac al timoneriei, Vallery, cu capul căzut pe piept şi ochii închişi, voma cu spasme sânge arterial, un sânge care, în lumina roşietică răspândită de portavionul ce se scufunda, părea că arde şi el. Alături, neputincios, cu mintea înceţoşată şi muşchii dureroşi, Tyndall nu ştia ce-ar putea face. Se trezi, brusc, dat la o parte fără ceremonie de medicul-şef care tamponă gura lui Vallery cu un şervet alb şi-l conduse cu blândeţe în jos. Cu toţii ştiau că bătrânul Brooks ar fi trebuit să se afle la postul său de luptă, adică la infirmerie; nimeni însă nu îndrăzni să zică ceva.

Carrington modifică drumul lui *Ulysses* aşteptând ca Turner să părăsească centrala de tir şi să preia comanda pe punte. În trei minute crucişetorul ajunsese la traversul *Vectrei,* căutând metodic contactul

pierdut. De două ori îl regăsiră şi de două ori lansatoarele expediară grelele grenade antisubmarine. La un moment dat, o pată groasă de motorină urcă la suprafaţa apei; poate submarinul fusese totuşi atins, dar tot atât de bine putea fi vorba şi de un simulacru. În orice caz, nici una din nave nu avea dreptul să rămână pentru verificare. Convoiul se afla în prezent la circa două mile distanţă, protejat doar de *Stirling* şi *Viking,* ceea ce era net insuficient pentru a para un atac dus cu hotărâre.

Blue Ranger a fost cel care a salvat FR-77. La aceste latitudini extreme, zorile vin încet şi durează la nesfârşit.

Totuşi, în prezent era destulă lumină pentru ca vasele convoiului, care înaintau în linie de şir în traversul unei hule foarte slabe, să se profileze perfect pe un orizont fără nici un nor. Visul cel mai scump al unui comandant de submarin! De data aceasta, însă, convoiul era complet ascuns privirilor haitei aciuiate undeva mai la sud. Uşoara briză care sufla dinspre vest împingea fumul negru şi gras al portavionului incendiat de-a lungul flancului sudic al convoiului, exact la nivelul apei, formând în felul acesta un ecran perfect, dens şi impenetrabil. Nu se ştie de ce submarinele se abătuseră de astă dată de la obiceiul lor, aproape invariabil, de a-şi lansa atacurile matinale dinspre nord, astfel încât ţintele să se găsească între soare şi ele. Era, fără îndoială, o tactică-surpriză, dar oricum ar fi fost, faptul acesta salvă convoiul. În mai puţin de o oră, FR-77 scăpase de haită şi viteza lui de marş era prea mare ca să mai poată fi prins din urmă.

De la bordul navei-amiral, un mesaj cifrat porni pe calea undelor spre Londra. Tyndall hotărâse că, în situaţia dată, păstrarea tăcerii radio nu-şi mai avea sens, inamicul cunoscându-le perfect poziţia. Surâse cu amărăciune imaginându-şi cu câtă bucurie va primi înaltul comandament al marinei de război germane vestea că FR-77 nu mai beneficiază de nici o protecţie aeriană. Pentru început, se puteau aştepta ca în maximum o oră „Charlie" să-şi facă apariţia.

Mesajul radio suna în felul următor: „Amiral, 14 ACS către Direcţia operaţiunilor navale, Londra. Ajuns FR-77, ieri la orele 10,30. Condiţiile meteorologice foarte proaste. Portavioane serios avariate: *Defender* şi *Wrestler,* inutilizabile, se întorc la bază cu escortă; *Blue Ranger* torpilat azi, orele 7,02, scufundat 7,30; rămas ca escortă: *Ulysses, Sirrus, Stirling, Vectra, Viking;* lipsesc dragoarele; *Eager* plecat spre bază; dragorul de la Hvalfjord nu s-a prezentat. Avem nevoie urgentă de sprijin aerian. Rog detaşaţi o escadră de portavioane de luptă; în caz contrar, cerem permisiunea de a reveni la bază. Rog să fiu avizat de urgenţă".

„Nu-i vorbă, îşi spuse Tyndall, textul nu sună prea grozav. Mai ales finalul care aduce îndeajuns a ameninţare ca să-l înfurie bine pe bătrânul Starr şi să-l facă să nu vadă în el nimic altceva decât

confirmarea convingerii sale că nici *Ulysses* şi nici eu, Tyndall, nu suntem în stare să ducem la bun sfârşit misiunea încredinţată." De-altfel, chiar înainte ca *Hood* să fi fost scufundat de Bismark{25}, Amiralitatea avea ca principiu să nu slăbească forţa Home Fleet-ului prin dispersarea navelor de linie sau a portavioanelor. Vechi cuirasate, prea lente pentru luptele navale moderne, cum erau, de pildă, *Ramillies* sau *Malaya,* se mai foloseau ca escortă a convoaielor speciale care traversau Atlanticul; cu această unică excepţie, strategia oficială se străduia să conserve intacte forţele metropolitane pentru a putea ţine în şah marea flotă germană... şi să expună convoaiele tuturor riscurilor. Tyndall aruncă o ultimă privire convoiului şi-şi spuse: „Ba am să-l las chiar aşa. Dacă eu îmi pierd timpul trimiţându-l, bătrânul Starr o să şi-l piardă pe al său citindu-l!"

Coborî cu paşi greoi scara punţii de comandă şi pătrunse în cabina lui Vallery, situată lângă centrala goanei antisubmarină.

Vallery, pe jumătate dezbrăcat, era în pat, culcat între cearceafuri foarte curate, foarte albe, contrastând în mod izbitor cu pata roşie ce se întindea pe ele. Cu obrajii lui supţi, livizi sub mirıştea întunecată a bărbii, cu ochii injectaţi, înfundaţi adânc în scobitura orbitelor părea gata mort. Un firicel de sânge se prelingea din colţul gurii pe pielea pergamentoasă a feţei. În timp ce Tyndall închidea uşa, Vallery ridică o mână descărnată, numai articulaţii fildeşii şi vene albăstrui, într-un vag semn ele salut.

Amiralul închise uşa pe-ndelete, cu grijă, astfel încât expresia de consternare ce i se zugrăvise pe faţă să aibă timp să dispară. Când, în sfârşit, termină şi se întoarse, obrazul îi era calm, dar nu încercă să-şi ascundă neliniştea.

– Lăudat fie Domnul că ni l-a dat pe bătrânul Socrate! rosti el mimând fervoarea. Singurul om de la bord capabil să-ţi bage, cât de cât, minţile în cap. Şi încheie, aşezându-se pe marginea patului: Cum te simţi, Dick?

Vallery zâmbi fără veselie.

— Totul depinde de sensul pe care-l daţi întrebării, domnule amiral. Fizic sau psihic? Fizic, mă simt un pic obosit... dar nu propriu zis bolnav... Înţelegeţi, nu? Doctorul zice că mă poate pune pe picioare... cel puţin temporar. O să-mi facă o transfuzie de plasmă... se pare că am pierdut mult sânge.

— Plasmă?

— Da. Sângele total ar fi fost un coagulant mai bun, dar el socoate că în felul acesta va putea împiedica, sau măcar diminua, crizele viitoare...

Se opri, îşi şterse, buzele de spuma roşiatică ce le mânjea şi zâmbi din nou, la fel de trist ca şi mai înainte.

— Nu de doctor şi de medicamente am eu, de fapt, nevoie, John... ci

de un preot... şi de iertare.

Tăcu. O tăcere adâncă umplu cabina.

Tyndall se foi stânjenit şi-şi drese zgomotos vocea. Rareori i se întâmplase să realizeze atât de pregnant că el, Tyndall, este, mai presus de orice, un om de acţiune.

— Care iertare? Ce dracu vrei să spui cu asta, Dick?

Nu fusese în intenţia lui să vorbească nici atât de tare, nici atât de dur.

— O ştii perfect de bine, răspunse Vallery. Erai cu mine azi dimineaţă pe punte.

Se scurseră, poate, două minute fără ca vreunul să scoată o vorbă. Apoi Vallery avu un nou acces de tuse. Şervetul pe care-l ţinea în mână se coloră, se umezi şi când capul îi recăzu pe pernă, Tyndall simţi cum spaima i se împlântă în inimă ca un pumnal. Se aplecă, ca împins de un arc peste bolnav şi scoase un oftat de uşurare auzindu-i respiraţia grăbită şi şuierătoare.

Ţinând în continuare ochii închişi, Vallery reluă:

— Nu-i atât vorba de oamenii care au murit în postul nr. 3, murmură el ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi... Cred... cred că greşeala mea a fost că l-am adus pe *Ulysses* prea aproape de *Ranger*. E o tâmpenie să te apropii de o navă care se scufundă... mai ales dacă e cuprinsă de flăcări... A fost, pur şi simplu, unul din acele lucruri care se întâmplă, unul din acele riscuri care...

Restul cuvintelor au fost murmurate atât de încet, atât de nedesluşit, încât Tyndall nu izbuti să le înţeleagă. Se ridică brusc, şi-şi puse mănuşile.

— Te rog să mă ierţi, Dick, spuse el dezvinovăţindu-se. N-ar fi trebuit să vin... şi nici să stau aici. Bătrânul Socrate o să mă ia la rost.

— E vorba de ceilalţi... de cei din apă, continuă Vallery de parcă nici nu l-ar fi auzit. N-aveam dreptul... Vreau să spun că, poate, unii dintre ei ar fi reuşit... Glasul său se stinse pentru o clipă, apoi răsună din nou distinct: Comandorul Richard Vallery, decorat pentru servicii aduse patriei... el judecător, el juriu, el călău. Spune-mi, John, ce voi zice când îmi va sosi şi mie rândul?

Tyndall şovăi, auzi un ciocănit autoritar în uşă şi se întoarse lăsând să-i scape un lung şi tăcut oftat de recunoştinţă.

Uşa se deschise şi Brooks intră. Dând cu ochii de amiral se opri şi se întoarse către infirmierul în halat alb care stătea în spatele său încărcat de flacoane, suporturi, tuburi de cauciuc şi diverse alte instrumente.

— Rămâi , te rog, puţin afară, Johnson, spuse el. O să te chem când o să am nevoie.

Închise uşa, traversă cabina şi trase un scaun lângă patul lui Vallery. În timp ce degetele căutau pulsul bolnavului, aruncă o privire rece

amiralului. Nicholls, îşi aminti Brooks, susţinea că şi amiralul e departe de a o duce bine. Într-adevăr, avea aerul unui om extenuat, dar mai curând nefericit decât bolnav... Pulsul era rapid, neregulat.

— L-aţi tulburat, făcu Brooks pe un ton acuzator.

— Eu? Nici pomeneală! replică, jignit, Tyndall. Jur, cu mâna pe inimă, doctore, n-am spus nimic care...

— Nu-i vinovat, doctore, vorbi Vallery cu un glas ce părea mai puternic acum. N-a scos o vorbă. *Eu* sunt vinovatul... la fel de vinovat ca şi Satan.

Brooks îl privi îndelung, apoi surise, un surâs plin de înţelegere şi compătimire.

— Iertarea. Despre asta e vorba, nu-i aşa?

Tyndall tresări de surprindere şi-i aruncă doctorului o privire uluită.

— Socrate! murmură Vallery deschizând ochii. Ştiam că vei înţelege.

— Iertarea, repetă gânditor, Brooks. Iertarea. A cui? a celor vii? a celor morţi? sau a Judecătorului Suprem?

Tyndall tresări din nou.

— Ai ascultat... ai tras cu urechea la uşă? De unde poţi...

— A tuturor, doctore, spuse Vallery. Şi mi-e teamă că nu va fi uşor.

— De judecata morţilor nu trebuie să-ţi fie frică. N-au ce să-ţi ierte pentru că n-au ce-ţi reproşa. Pot doar să te binecuvânteze. sunt medic, nu uita, i-am văzut cum se zbăteau în apă... de fapt i-ai ajutat să moară mai puţin groaznic. În ceea ce-l priveşte pe Judele Suprem, ştii şi dumneata prea bine: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat..." chestia aia din Vechiul Testament despre Dumnezeul care dă şi care ia îndărăt după nişte criterii foarte personale, care, la drept vorbind, nu prea au, nici în clin, nici în mânecă, cu mila şi îndurarea. Brooks se întrerupse şi-i zâmbi lui Tyndall: Nu trebuie să aveţi aerul ăsta jignit, domnule amiral. Nu hulesc. Dacă aş fi eu Judele cel mare, comandante, nici dumneata, nici eu şi nici domnul amiral n-am avea vreodată nevoie de el. Din păcate, lucrurile nu stau aşa!

Vallery surise uşor şi se săltă în pernă.

— Prepari nişte medicamente straşnice, doctore. Ce necaz că nu poţi vorbi la fel şi celor vii.

— Oh! mă crezi incapabil? exclamă Brooks şi, aducându-şi brusc aminte de ceva, se porni pe râs, plesnindu-se cu palma peste coapse. Oh! pe cinstea mea, a fost formidabil!

Tyndall se uită la Vallery cu prefăcută disperare.

— Vă rog să mă iertaţi, zise Brooks, dar exact acum un sfert de oră, un grup simpatic de fochişti au depus pe podeaua infirmeriei pe unul din camarazii lor, leşinat.

Aţi ghicit cine era? Nimeni altul decât nihilistul nostru de casă,

vechiul prieten Riley. Comoţie uşoară şi răni faciale asortate, dar la căderea nopţii va trebui să-şi ia în primire postul. De-altfel, chiar dânsul pretinde că pisoii au nevoie de el.

Vallery păru intrigat şi amuzat totodată.

— Presupun că a căzut din nou pe scara cazanelor?

— Este exact întrebarea pe care am pus-o şi eu, domnule comandant... deşi avea mai curând aerul că a căzut într-un malaxor de ciment. „Nu, dom'le doctor, mi-a spus unul din brancardieri, s-a împiedicat de motanul navei". „Motanul navei?" am întrebat eu. Ce înseamnă „Motanul navei?" La care tipul se întoarce către celălalt brancardier şi zice: „Nobby, nu-i aşa că avem uni motan la bord?" Iar fochistul Nobby se uită la el cu milă şi-mi spune: „Bate câmpii, dom'le doctor. Pur şi simplu, bătrânu' Riley a avut o ameţeală... i s-a făcut rău cum s-ar zice. Sper că nu s-a rănit prea tare?" şi zău că părea sincer îngrijorat.

— Şi, de fapt, ce s-a întâmplat? întrebă Tyndall.

— Eu unul n-am insistat, dar tânărul Nicholls i-a tras pe cei doi la o parte, le-a promis că nu se va lăsa cu sancţiuni şi cât ai bate din palme le-a stors tot adevărul. Se pare că Riley a văzut în cele petrecute azi dimineaţă o excelentă ocazie ca să provoace tulburări. Te-a tratat de ucigaş, de monstru fără inimă, de asasin cu sânge rece şi, regret că trebuie s-o spun, a răspândit grave calomnii în legătură cu strămoşii dumitale imediaţi. Toate acestea, notaţi vă rog, tocmai acolo unde se simţea mai în siguranţă, printre prieteni. Ei bine, prietenii au fost cât p-aci să-l bage în mormânt... Ştii ceva, comandante? află că te invidiez.

Tăcu, apoi, se sculă brusc în picioare şi continuă pe cu totul alt ton:

— Şi acum, comandante, fii amabil, întinde-te şi suflecă-ţi mâneca... Oh, lua-v-ar dracul!

— Intră! răspunse Tyndall la bătaia în uşă. Ah, e pentru mine. Mulţumesc, Chrysler.

O privire lui Vallery:

— E de la Londra, răspuns la mesajul meu. Suci de câteva ori hârtia între degete. Presupun că până la urmă va trebui totuşi să-l citesc...

Medicul-şef dădu să se ridice:

— Doriţi ca eu să...

— Nu, nu, Brooks. De ce să pleci. De-altfel, e de la amicul nostru comun, amiralul Starr. sunt sigur că te vei bucura să afli ce spune, nu-i aşa?

— Nu, răspunse feroce Brooks. Nu-mi închipui că ar putea fi ceva bun.

Tyndall despături hârtia:

„Directorul operaţiunilor navale, către amiralul comandant al ACS 14, citi el rar. Suntem informaţi că *Tirpitz* se pregăteşte să iasă în larg.

Imposibil să detaşăm portavioane; FR-77 e vital. Atingeţi Murmanskul cu toată viteza. Norocul să vă însoţească. Starr". „Norocul să vă însoţească!" Ar fi putut să ne scutească de urarea asta!

Un lung moment cei trei se priviră în tăcere, cu feţele împietrite. Ca de obicei, Brooks fu cel care puse capăt pauzei:

— Apropo, de iertare, susură el, tare aş vrea să ştiu cine de pe faţa pământului, din măruntaiele lui sau din văzduh, îl va ierta vreodată pe ticălosul ăsta bătrân şi răzbunător?

VIII. NOAPTEA DE JOI

Era abia începutul după-amiezii, dar cenuşiul amurgului polar începuse deja să se prelingă deasupra mării în vreme ce *Ulysses* se lăsa, lent, depăşit de convoi. Vântul se oprise cu desăvârşire. În schimb, se pornise iarăşi să ningă, cu fulgi mari, iar vizibilitatea scăzuse la nici 300 de metri. Frigul devenise năprasnic.

În grupuri mici de trei, patru, ofiţeri şi marinari se îndreptară spre tribordul punţii pupa. Istoviţi, îngheţaţi până-n măduva oaselor, cei mai mulţi cufundaţi în gândurile lor sumbre, ei păşeau fără să-şi vorbească, târându-şi picioarele şi stârnind sub paşi mărunte spulberări de zăpadă făinoasă. Odată ajunşi, se rânduiră în tăcere fie îndărătul comandantului, fie paralel cu lungul şir de momâi acoperite de zăpadă, ale căror reliefuri făceau să onduleze albeaţa uniformă a punţii.

Vallery era flancat de trei din ofiţerii săi: Carslake, Etherton şi medicul-şef. Carslake, cu faţa acoperită de fese până la ochi, se ţinea lângă bastingaj. Pentru a doua oară în răstimp de douăzeci şi patru de ore, pândise trecerea lui Vallery ca să-l implore să revină asupra hotărârii de a-l priva de brevetul de ofiţer. Prima dată, Vallery fusese intransigent, aproape dispreţuitor; a doua oară, adică în urmă cu vreo zece minute, se arătase glacial şi dur şi-l ameninţase pe Carslake că-l arestează dacă-l mai sâcâie vreodată. Acum Carslake fixa, fără să vadă, cu ochii săi albaştri-spălăciţi, încărcaţi de ură, zăpada şi marea ce se întuneca treptat.

Etherton, cuprins de un tremur ce nu şi-l putea stăpâni, stătea chiar în dosul umărului stâng al lui Vallery. Tremura dunga albicioasă a buzelor strânse, tremurau întruna muşchii obrazului şi ai fălcilor; numai ochii rămâneau ficşi, bolnăvicios fascinaţi de ciudata ridicătură de la picioarele sale. Brooks avea şi el buzele strânse, dar asemănarea dintre ei se oprea aici: roşu la faţă, cu privirea încărcată de mânie, el fierbea şi turba cum poate numai un medic ale cărui porunci au fost încălcate făţiş de careva foarte grav bolnav. Ii spusese comandantului pe şleau, fără să ţină seama de ierarhie, că n-avea dreptul să fie aici şi că era un catâr afurisit pentru că-şi părăsise patul. Vallery însă îi replicase cu blândeţe că cineva trebuia să conducă serviciul funebru şi că lucrul acesta revenea comandantului, în cazul în care preotul navei era împiedicat s-o facă. Or, în acea zi preotul n-ar fi putut în nici un caz sluji... pentru că trupul său zăcea acum la picioarele sale... şi la picioarele lui Etherton... Omul care, fără doar şi poate, îl ucisese.

Preotul murise cu patru ore în urmă, imediat după plecarea lui „Charlie". Tyndall se înşelase în socotelile sale. „Charlie" sosise nu peste o oră, ci abia pe la mijlocul dimineţii şi atunci în tovărăşia a trei confraţi. E drept, de la coastele Norvegiei până aici, la 10° longitudine

vestică, era o bună bucată de drum; un fleac însă pentru aceşti „Condori gigant/ci – Focke-Wulf 200 – care parcurgeau regulat, din zori şi până-n noapte, vastul semicerc care lega Trondhjem de Franţa ocupată şi continua apoi de-a lungul coastelor occidentale ale Insulelor Britanice.

Un grup de „Condori" nu putea însemna decât necazuri şi noii veniţi nu făcură excepţie de la regulă. Survolară convoiul, venind din pupa. Tirul de baraj al cargourilor şi al navelor de escortă a fost intens şi atacul bombardierelor se caracteriză printr-o marcată lipsă de entuziasm. „Condorii" lansară bombele de la o înălţime de 2 000 metri; în aerul limpede şi rece al dimineţii, ele puteau fi văzute aproape chiar din clipa lansării şi navele aveau timpul necesar ca să le evite. Imediat după aceea, „Condorii" puseră capăt atacului şi dispărură înspre est, impresionaţi, dar pare-se nu şi atinşi direct, de căldura recepţiei. Date fiind circumstanţele, atacul era extrem de suspect. De regulă, prudentul „Charlie" venea în recunoaştere, iar în rarele ocazii când ataca, o făcea cu hotărâre şi curaj. Recenta apariţie fusese prea timorată, iar tactica aplicată, evident insuficient elaborată. Fireşte, era perfect posibil ca noile cadre ale Luftwaffe-i să manifeste o prudenţă care le lipsise predecesorilor sau, poate, primiseră ordinul să nu expună preţioasele lor aparate nici unui risc. Probabil însă, ca să nu spunem sigur, gândiră cei în drept, atacul acesta inutil nu fusese decât o diversiune, iar principala primejdie pândeşte altundeva. Veghea a fost sporită, atât la suprafaţa mării, cât şi în adâncimea ei. Cinci, zece, cincisprezece minute trecură fără să se fi produs ceva. Ecranele radarului şi Asdic-ul se încăpăţânau să nu semnaleze nimic. Până la urmă, Tyndall hotărî că n-are rost să menţină nici un moment în plus totalitatea echipajului la posturile de luptă, mai cu seamă în halul de istovire în care se afla el şi ordonă, în consecinţă, să se sune sfârşitul alarmei.

Se trecu la posturile de veghe normală, suprimându-se totodată orice corvoadă şi toţi cei care nu erau de cart – ofiţeri şi marinari – putură să guste picul de somn ce le fusese acordat. Fireşte, au fost şi excepţii: Brooks şi Nicholls trebuiau să se ocupe de bolnavii lor; ofiţerul cu navigaţia reveni să se instaleze în camera hărţilor; Marshall şi adjunctul său Peters reluară obişnuitele lor ronduri de supraveghere, iar Etherton, nervos, neliniştit, excesiv de sensibil şi extrem de dornic să se răscumpere pentru rolul jucat în incidentul Ralston-Carslake, rămase să vegheze mai departe, zgribulit şi atent, în gabia solitară şi rece a telemetrului central.

Apelul urgent venit de pe punte le parveni lui Marshall şi Peters, în timp ce aceştia stăteau de vorbă cu gradatul care conducea atelierul electric nr. 2. Atelierul se afla la babordul coridorului care traversa nava pornind din faţa careului şi înconjurând baza turelei „B". Cit ai

clipi din ochi cei doi au fost afară şi-şi aţintiră privirile peste bordaj, încercând să străpungă ninsoarea ce se pornise din nou, urmărind direcţia pe care le-o indica degetul frenetic al unui puşcaş-marin ce nu-şi mai găsea astâmpăr. Marshall îi aruncă o scurtă căutătură şi-l recunoscu imediat. Era Charteris, singurul ostaş de rând cunoscut personal de toţi ofiţerii de pe navă": în port, funcţia lui era aceea de barman al careului.

— Ce se întâmplă, Charteris? întrebă el. Ce vezi? Spune repede!

— Acolo! Priviţi! Acolo... nu, un pic mai la dreapta! E un... e un submarin, domnule căpitan!

– Ce? Cum? Un submarin? Marshall se răsuci pe jumătate în timp ce reverendul Winthrop, preotul vasului, se îndesa între el şi Charteris. Unde? Unde-i? Arată-mi-l!

— Drept în faţa dumneavoastră, părinte, spuse Marshall. Acum îl văd şi eu... deşi pentru un submarin are o formă al naibii de ciudată.

Surprinse în ochii pastorului o scăpărare războinică ce nu avea nimic creştinesc în ea, se stăpâni să nu pufnească în râs, după care îşi aţinti din nou privirea asupra straniei siluete bondoace ajunsă acum aproape în dreptul lor.

Sus, în gabie, ochii atenţi ai lui Etherton zăriseră obiectul chiar înaintea lui Charteris. Ca şi aceasta din urmă, crezu şi el imediat că este vorba de un submarin surprins la suprafaţă de o furtună de zăpadă şi văzu într-asta posibilitatea achitării poliţei pentru atacul „Condor”-ilor. Gândul că dacă ar fi fost aşa, radarul şi Asdic-ul ar fi semnalizat, nici măcar nu-i trecu prin minte. Principalul era să se grăbească înainte ca duşmanul să fi dispărut. Fără să mai reflecteze, înhăţă telefonul care-l lega de pom-pom-urile de la prova:

— „Pom-pom" prova! strigă el. Submarin, 60 babord. Distanţă 100 metri se deplasează spre pupa. Repet, 60 babord. Văzut? Nu, nu 60 babord... acum 70! ţipă el disperat. Bun! Bun! încadraţi ţinta!

— Ţinta prinsă!

— Deschideţi focul! Foc continuu!

— Domnule căpitan... dar Kingston nu-i aici. S-a dus la...

— N-am treabă cu Kingston! răcni furios Etherton. (Kingston era comandantul piesei). – Deschideţi focul, dobitocilor! Acum! îmi asum întreaga răspundere!

Agăţă receptorul şi se apropie de fanta de observaţie, în aceeaşi clipă realiză dezastrul şi se năpusti disperat asupra telefonului în timp ce o spaimă cumplită îi umplea sufletul:

— Anulaţi ultimul ordin! urlă el. Încetaţi focul! încetaţi focul! Oh, Dumnezeule, Dumnezeule, Dumnezeule!

Lătratul sacadat al tunurilor a fost singurul răspuns. Receptorul îi scăpă din. mână şi se izbi de perete. Era prea târziu. Prea târziu, pentru că săvârşise o greşeală capitală: uitase să comande scoaterea

dopurilor protectoare de metal care acopereau ţevile atunci când tunurile se aflau în repaus. Iar obuzele erau din cele percutante...

Primul obuz explodă în interiorul ţevii ucigând ochitorul şi rănindu-l grav" pe servantul cu transmisiunile; celelalte trei străpunseră dopurile şi explodară la mai puţin de o secundă interval la câţiva centimetri de feţele celor patru facţionari de pe teugă.

Miraculos, nici unul din ei n-a fost atins de metalul care despicase, şuierând, aerul. El zbură spre exterior şi în jos, grindină de fier înroşit, care se abătu, cu sfârâituri de untdelemn încins, în mare. Suflul exploziei însă se exercită către spate, şi acest suflu, provocat de deflagraţia câtorva livre de cordită la numai un braţ distanţă, a fost ucigaş. Preotul muri instantaneu, Peters şi Charteris după câteva secunde şi toţi trei de fractura bazei craniului. Suflul îi azvârlise îndărăt cu asemenea forţă, încât ţestele lor se sfărâmară de blindaj ca nişte coji de ouă. Supt avid de zăpadă, sângele dispăru într-o clipă.

Marshall avu un noroc fantastic. Explozia – mai târziu avea să spună că ceea ce simţise se putea asemui doar cu izbitura unui ciocan pneumatic uriaş – îl proiectase prin uşa deschisă din spatele lui; tocurile bocancilor se agăţară de pragul uşii, ceea ce îl frână violent în plin zbor, îl făcu să execute un salt mortal complet, să parcurgă în glisadă tot coridorul şi să stopeze în chipul cel mai brutal, pocnindu-se de baza turelei „B", cu spinarea încastrată între patru buloane zdravene care fixau placa de acces. Dacă ar fi stat cu 30 de centimetri mai la stânga sau mai la dreapta tunului, dacă tocurile sale ar fi avut cu doi centimetri mai mult, dacă s-ar fi lovit de turelă cu un deget mai jos ori mai sus, locotenentul comandor Marshall şi-ar fi pierdut dreptul la viaţă. Dar legile hazardului sunt ceea ce sunt şi Marshall se afla acum la infirmerie înfăşurat în bandaje, respirând greu din pricina coastelor sale rupte, dar în rest teafăr.

Barca de salvare răsturnată, simbol tăcut al cine ştie cărei tragedii consumate pe drumul convoaielor pentru Rusia, şi cauza tragicului incident, dispăruse de mult, înghiţită de crepusculul alb.

Vocea joasă şi răguşită a comandantului Vallery se stinse. Făcu un pas îndărăt, închise cartea de rugăciuni şi notele melancolice ale trompetei vibrară o clipă deasupra dunetei ca să moară apoi în zăpada deasă ce se cernea. Cei prezenţi rămaseră imobili, tăcuţi, în timp ce unul după altul, treisprezece cadavre, cusute în saci cu lest, lunecară de sub pavilionul britanic care acoperea scândura înclinată, şi dispărură cu zgomot surd în apele Arcticei. Secunde în şir nimeni nu clinti. Efectul ireal, hipnotic, al acestui ritual funebru subjugase minţile şi aşa istovite ale acestor oameni, făcându-i să uite frigul şi mizeria. Ciudata transă continuă chiar şi atunci când Etherton făcu un pas înainte, suspină şi se prăbuşi în zăpadă într-un chip care n-avea nimic teatral. Unora nici nu le pasă, alţii îl priviră cu o anume

curiozitate. Fireşte, era absurd, dar în momentul acela Nicholls, aflat în ultimul rând, avu impresia că oamenii ar fi putut rămâne acolo la nesfârşit, în timp ce creierul şi sângele lor şi-ar fi încetinit activitatea, s-ar fi coagulat, ar fi îngheţat, iar ei s-ar fi prefăcut, treptat, în sloiuri de gheaţă.

Deodată, cu o violenţă parcă sporită, vraja a fost ruptă. Sfredelind noaptea care se lăsa sirena răsună strident, chemând la posturi de luptă.

Vallery avu nevoie de circa trei minute ca să ajungă pe puntea de comandă; simţea nevoia să se oprească la fiecare două, trei, trepte ale celor patru scări care duceau până sus. Dar chiar şi aşa, urcuşul acesta slei şi ultimele rezerve ale puţinelor sale puteri. Brooks a fost obligat să-l poarte aproape pe braţe ca să poată trece pragul. Odată ajuns, Vallery se cramponă de habitaclul compasului, luptând pentru o gură de aer, cu buzele mânjite de spumă roşiatică. Ochii însă rămăseseră, ca întotdeauna, vii, atenţi, scrutând marea prin vârtejurile de zăpadă.

– Ţintă în curs de apropiere; direcţie de marş fixă, se interceptează cu a noastră; viteza constantă.

Sunetele difuzorului postului de radar erau înăbuşite, dar vocea calmă şi precisă a locotenent-comandorului Bowden putea fi lesne recunoscută.

— Perfect, perfect! Până la urmă tot îl păcălim noi! exclamă Tyndall al cărui obraz boţit şi obosit se lumină, deveni chiar strălucitor, la gândul celor ce vor urma. Perspectiva acţiunii îl încânta întotdeauna pe amiral.

— Ceva vine spre noi de la sud-sud-vest, comandante... Dar pentru numele lui Dumnezeu, ce faci dumneata aici? adăugă el izbit de înfăţişarea lui Vallery. Brooks, de ce dracu'...

— Ia mai încercaţi şi *dumneavoastră* să-i băgaţi minţile în cap? bombăni Brooks şi ieşi trântind uşa după el.

— Ce-i cu el? întrebă Tyndall în gura mare. Ce naiba am mai făcut?

— Nimic, domnule amiral, îl linişti Vallery. E vina mea. N-am ascultat ordinele doctorului. Ce ziceaţi mai înainte?

— Ah, da. Mi-e teamă că ne pasc necazuri, comandante..

În sinea sa Vallery zâmbi văzând cum bucuria şi o veselă aşteptare îşi fac din nou apariţia pe chipul amiralului.

— Radarul anunţă apropierea unei nave de suprafaţă, mari, rapide, urmând întrucâtva un gisment de abordaj.

— Şi, fireşte, nu-i de-ale noastre? murmură Vallery. Apoi, ridicând brusc capul: Doamne, doar 11-0 fi chiar...

— *Tirpitz?* sfârşi în locul său fraza Tyndall. În primul moment a fost şi gândul meu, dar nu. Amiralitatea şi aviaţia îl păzesc mai ceva decât îşi păzeşte o cloşcă ouăle. Dacă s-ar mişca, fie şi cu-n milimetru, am afla imediat... Probabil, e vre-un crucişător greu.

— Se apropie. Se apropie. Acelaşi drum, răsună glasul lui Bowden, sec, calm, amintind vag de vocile impasibile ale comentatorilor meciurilor de cricket. Viteza estimată: 24, repet: 24 noduri.

În difuzor, glasul se stinse făcând loc altuia, provenind de la postul de T.F.F.

— Radio către comandă. Radio către comandă. Semnal din partea convoiului; *Stirling* către amiral. Bine. Înţeles. Trec la executare. Terminat:

— Excelent, excelent! E de la Jeffries. I-am trimis un semnal ordonând convoiului să vină la drum nord-nord-vest. În felul acesta amicul care se apropie n-are nici o şansă să-i intercepteze.

Vallery aprobă din cap.

— La ce distanţă înaintea noastră e convoiul, domnule amiral?

— Pilotule! strigă Tyndall, răsturnându-se în fotoliu cu un aer de nerăbdare.

— Şase... şase mile şi jumătate, răspunse imperturbabil Baby-Kapok.

•-• începe să cam dea rasol, băiatul, constată,, întristat, Tyndall. L-a istovit tensiunea. Acum două zile ne-ar fi indicat distanţa la centimetru. Şase mile... e o distanţă bunicică, nu, comandante? N-o să-i prindă niciodată. Bowden pretinde că nu ne-a descoperit, aşa că dacă drumul lui îl intersectează pe al nostru, trebuie să fie o pură coincidenţă... Se pare că Bowden are o părere mediocră despre radarul german.

— Ştiu şi sper să aibă dreptate. E pentru prima oară când această chestiune prezintă şi un alt interes decât cel exclusiv academic.

Vallery cercetă orizontul prin binoclu; nu se zărea nimic în afara mării şi a ninsorii care se mai rărise puţin.

— în orice caz, contactul s-a produs la momentul oportun.

Tyndall ridică din sprâncenele sale stufoase în semn de nedumerire.

— Era o atmosferă bizară pe puntea pupa, spuse cu oarecare ezitare Vallery. Plutea ceva straniu în aer, ceva ca de pe altă lume. Nu mi-a plăcut, domnule amiral. Era... era aproape înfricoşător. Zăpada, tăcerea, morţii... treisprezece morţi... sigur, nu pot face decât supoziţii în privinţa sentimentelor pe care oamenii le nutresc faţă de Etherton... şi faţă de orice altceva... dar nu era a bună. Şi nu ştiu, zău, cum s-ar fi terminat toate astea...

— Cinci mile, comunică difuzorul. Repet: cinci mile. Drumul şi viteza neschimbate.

— Cinci mile, făcu uşurat Tyndall, pe care îl sâcâia tot ce nu era concret. E timpul să ne luăm măsurile, comandante. Curând ne vom afla la distanţa la care, după spusele lui Bowden, îi bate radarul. Guvernând drept spre est vom da impresia că acoperim coada convoiului şi că ne îndreptăm cap-nord.

— Vino 10° la dreapta, ordonă Vallery.

Crucişetorul evoluă treptat, luându-şi noul unghi de marş; turaţia elicelor a fost redusă până când viteza lui *Ulysses* ajunse la 26 noduri.

Trecu un minut, trecură cinci şi difuzorul vorbi:

— Radar către comandă. Distanţa constantă, cap de drum de coliziune.

— Excelent, zău că-i excelent! de atâta plăcere amiralul mai că torcea ca un motan. Domnilor, al nostru e!

A ratat convoiul. Deschideţi focul după indicaţiile radarului!

Vallery întinse mâna după telefonul care-l lega de centrala de tir:

— Dumneata eşti Courtney? Perfect. Bun, bun. Da-ţi-i drumul!

Puse receptorul la loc şi-l privi pe Tyndall.

— Şmecher ca o maimuţă, flăcăul ăsta. De zece minute urmăreşte deja inamicul cu turelele „X" şi „Y". Nu-i rămâne decât să apese pe buton.

— Din aceeaşi clocitoare ca şi amicul nostru de-aci,.zise Tyndall făcând o mişcare cu capul în direcţia lui Baby-Kapok. Apoi, ridicând mirat ochii:

— Courtney? Ai spus Courtney? Dar unde-i artileristul-şef?

— Din câte ştiu în cabina sa. S-a prăbuşit în timpul serviciului funebru. În orice caz, nu-l văd în stare să-şi îndeplinească atribuţiile. Mulţumesc cerului că nu-s în pielea lui. Pot să-mi închipui...

Ulysses se cutremură şi un zgomot asemănător plesnetului unui harapnic uriaş înghiţi vorbele lui Vallery în timp ce obuzele de 155 m/m ale turelei „X" spintecau, urlând, noaptea. Câteva secunde pauză, apoi o nouă zgâlţâitură: intraseră în horă şi tunurile turelei „Y". Din acel moment ele aveau să tragă, pe rând, câte un obuz la fiecare jumătate de minut. N-avea nici un rost să se risipească muniţie atât timp cât loviturile nu puteau fi observate. Era însă, probabil, minimul necesar pentru a exaspera inamicul şi a distrage atenţia lui de la tot ce nu era *Ulysses.*

Acum, ninsoarea ţesea doar un văl subţire, care mai curând estompa decât ascundea orizontul. Către apus, norii începuseră să se destrame şi razele amurgului luminau cerul. Vallery ordonă ca turela „X" să înceteze focul şi să tragă câteva obuze luminoase.

Brusc, fulguiala încetă şi atunci apăru inamicul, ameninţător. O siluetă neagră a cărui etravă împroşca sus de tot două mustăţi de spumă, insolit aurite de o neaşteptată scăpărare a soarelui ce se culca.

— 30° la dreapta! comandă sec Vallery. Maşinile pe drum înainte! Ecran de fum!

Tyndall înclină, satisfăcut, capul. În vederile sale nu intra să-l angajeze pe *Ulysses* în luptă cu un crucişător greu sau cu un cuirasat de buzunar german... mai ales la distanţa asta de patru mile ceea ce pentru tunurile de mare calibru ale< inamicului însemna aproape foc la gura ţevii.

Pe puntea de comandă, o jumătate de duzină de binocluri scrutau marea încercând să identifice duşmanul. Era însă cu neputinţă de ghicit cui aparţinea silueta longitudinală care se detaşa pe cerul împurpurat, exasperant de ambiguă şi vagă. Brusc, limbi albe de flăcări ţâşniră în lungul bordajului inamic; simultan, obuzele luminoase explodară sus în aer, exact deasupra hitleristului, scăldându-l într-o intensă, necruţătoare, lumină incandescentă şi făcându-l din pricina asta să pară straniu de gol şi de neajutorat.

Iluzorie aparenţă! Obuzele şuierară chiar pe deasupra capetelor făcând să clocotească marea în faţa etravei şi obligându-i pe toţi să se ghemuiască într-un gest reflex. Pe toţi, în afară de Baby-Kapok, care întoarse un ochi impasibil către amiralul ce se ridica încet.

— Tip „Hiper"{26} domnule amiral, anunţă el. 10.000 tone, tunuri de 203 m/m, avioane în dotare.

Tyndall avu o privire plină de suspiciuni pentru mutra excesiv de serioasă a ofiţerului cu navigaţia. Căută la repezeală în minte un răspuns care să-i mai ia din ifose, dar observând turelele crucişătorului german scuipând trâmbe de fum, exclamă:

— Pe cinstea mea! Nu stau să piardă timpul! Şi trag al dracului de bine, adăugă el. cu o admiraţie de profesionist urmărind cum proiectilele se implântă, şuierând, în siajul clocotitor al lui *Ulysses,* la numai 45 de metri de pupa sa. Din două salve ne-au prins în furcuţă. Următoarea e la ţintă!

Ulysses continua să evolueze, scoţând un fum negru din coşul său pupa, când Vallery se îndreptă de spate şi duse binoclul la ochi. Nori compacţi de fum învăluiseră brusc tribordul inamic, exact în faţa punţii de comandă.

— -• Bravo, tinere Courtney! exclamă el. Iată o lovitură perfect reuşită!

— Într-adevăr perfect reuşită! aprobă Tyndall. O minune de lovitură! în condiţiile astea, cred chiar că am putea pune capăt discuţiei cu dumnealor... Ah, am eschivat-o la timp, domnilor! Doamne, ce aproape a fost!

Pupa lui *Ulysses,* al cărui cap era acum nord-nord, dispăru vederii în timp ce o salvă percuta oceanul făcând să erupă un munte de apă.

Următoarea salvă – era evident că lovitura încasată de crucişetorul german nu afectase puterea sa de foc – căzu la distanţă de un cablu de pupa. Hitleristul trăgea acum la nimereală; mecanicul-şef Dodson făcea cât mai mult fum, un fum negru, uleios, care se lipea de suprafaţa mării în vălătuci denşi, impenetrabili. Vallery viră şi se îndreptă cu toată viteza spre est.

În următoarele două ore, la început în amurg, iar apoi pe întuneric, *Ulysses* se jucă de-a pisica şi şoarecele cu crucişătorul inamic, slobozind, când Se ivea prilejul, câte o salvă, apărând uneori, ghiduş,

şi dispărând imediat în dosul unui paravan de fum, devenit aproape inutil acum când noaptea venise. În tot acest timp, radarul le slujise drept ochi şi urechi, fără să greşească o dată. Într-un târziu, convins că nici o primejdie nu mai ameninţă convoiul, Tyndall trasă un paravan de fum în formă de „U" şi dispăru spre sud-vest, trăgând în prealabil câteva obuze, nu atât în semn de rămas bun, cât ca să indice direcţia luată.

Nouăzeci de minute mai târziu, la capătul unui uriaş arc de cerc executat pe stânga, *Ulysses* se găsea departe spre nord. În timpul acesta, Bowden şi oamenii lui continuau să urmărească drumul inamicului; acesta se îndreptase drept spre est, ca apoi, cu câteva momente înainte de pierderea definitivă a contactului, să modifice capul şi să pornească sud-est.

Tyndall coborî din fotoliu, anchilozat şi ţeapăn.

— Iată o seară plăcută de muncă, comandante, spuse el întinzându-se cu voluptate. Chiar foarte plăcută. Cit vrei să pariezi că amicul nostru îşi va petrece toată noaptea învârtindu-se cu toată viteza între sud şi est în speranţa ca dimineaţa să taie drumul convoiului?

În ciuda oboselii, Tyndall jubila aproape.

— Iar în momentul acela, continuă el, FR-77 se va găsi la 200 mile nord de neamţ... Presupun, pilotule, că., ai studiat traseele care să ne permită să ajungem din urmă convoiul, oricare din viteze, până la suta de noduri, ar fi adoptat-o acesta?

— Cred că vom putea relua contactul fără prea mari dificultăţi, răspunse, politicos, Baby-Kapok.

— Când îl apucă modestia, atunci mă dezgustă cel mai tare, comentă, ca pentru sine, Tyndall. Dumnezeule din cer! sunt mort de frig!... Oh, lua-m-ar dracul! Sper că ne vin noi belele pe cap!

Servantul cu transmisiunile, postat în spatele comenzii de navigaţie, ridică receptorul telefonului care suna şi asculta o clipă.

— E pentru dumneavoastră, domnule comandant. Medicul secund.

— Preia dumneata comunicarea, Chrysler.

— Vă cer iertare, domnule comandant, dar insistă Să vorbească personal cu dumneavoastră.

Chrysler trecu receptorul lui Vallery, care înăbuşind o exclamaţie de iritare, îl duse la ureche.

— Aici comandantul. Da, ce se întâmplă?... Ce?... Ce-e? Oh, Dumnezeule, nu!... De ce nu mi s-a comunicat nimic?... Da, înţeleg... mulţumesc... mulţumesc...

Vallery întinse receptorul lui Chrysler şi se întoarse greoi spre Tyndall. În întunericul din jur, amiralul mai mult simţi decât văzu cum umerii comandantului se lasă. În jos, istoviţi, înfrânţi, gârbovi dintr-o dată.

— Era Nicholls, raportă Vallery cu o voce atonă. Acum cinci minute,

căpitanul Etherton s-â împuşcat cu un foc de revolver la el în cabină.

La ora patru dimineaţa, pe o mare calmă şi o ninsoare cu fulgi groşi, *Ulysses* ajunse din urmă convoiul.

Nu trecuseră nici şase ore de atunci, dimineaţa era abia pe la mijlocul ei, şi amiralul Tyndall se transformase într-un bătrân istovit, cu figura descompusă, pradă remuşcărilor, făcându-şi amare reproşuri, la un pas de disperare. În numai câteva ceasuri, obrajii săi rumeni şi plini se fleşcăiseră, deveniseră pergamentoşi, cenuşii, ochii îşi pierduseră strălucirea, vârstaţi de roşul epuizării. Amploarea şi rapiditatea schimbărilor petrecute la acest viguros şi jovial marinar, aparent insensibil la cele mai cumplite vicisitudini ale războiului, erau de-a dreptul incredibile; incredibile şi tulburătoare în sine, dar incomparabile faţă de efectul demoralizant produs asupra oamenilor. Fiecare arcadă are propria sa cheie de boltă... sau în orice caz, aşa simţim noi nevoia să credem.

Oricare tribunal imparţial l-ar fi spălat pe Tyndall de toată vina, l-ar fi achitat fără proces. Făcuse ceea ce credea că e bine să facă, ceea ce ar fi făcut, în locul său, oricare alt comandant. Tyndall compărea însă în faţa necruţătorului tribunal al propriei sale conştiinţe. Nu putea uita că el fusese cel care ordonase convoiului să ia un drum nou, mult mai spre nord, că el fusese cel care ignorase ordinele oficiale potrivit cărora urma să atingă direct Capul Nord; că exact la 70° latitudine nordică – adică tocmai acolo unde Amiralitatea îl prevenise că vor fi – convoiul FR-77 se trezise, în acea dimineaţă rece, senină şi fără vânt, în mijlocul cele mai formidabile concentrări de submarine întâlnite în Arctica de la începutul războiului.

Haita muşcase la ora sa preferată – în zori – şi din poziţia ei preferată: nord-est, cu soarele ce răsărea în ochi. Muşcase feroce, abil, cu o cruzime calculată. Se vedea bine că epoca kapitan-leutnan Prien (al cărui submarin fusese, de altfel, scufundat de mult, împreună cu întregul său echipaj, de către distrugătorul *Wolverine)* şi a iluştrilor săi contemporani, frumoasa epocă a marilor comandanţi de submarine, de mare valoare individuală şi curaj personal, se vedea bine, ziceam, că această epocă apusese. După părerea unanimă, succesiunea fusese preluată de atacurile masive, concertate, infinit mai primejdioase şi mai ucigaşe ale „haitelor" perfect sincronizate, atacuri metodice, mecanizate, reduse aproape la o formulă matematică, supuse unui comandament unic.

Primul cargo atins a fost *Cochella,* a treia navă din coloana tribord. „Sister-ship" cu *Vytura* şi *Varella,* ambele făcând parte din convoi, *Cochella* ducea peste 13 milioane de litri de benzină cu cifra octanică 100. Cel puţin trei torpile percutară coca ei; primele două aproape o tăiară pe jumătate, cea de-a treia provocă o explozie stupefiantă care o pulverizâ pur şi simplu. O clipă mai – devreme era acolo, navigând

senină în lumina limpede a aurorei, ca în secunda imediat următoare să nu mai existe defel. Dispărură, complet, total şi doar convulsiile albe ale unui ocean în fierbere marcau locul unde fusese; dispărută în vreme ce timpanele năuce şi mintea înceţoşată luptau în van ca să priceapă semnificaţia celor întâmplate; dispărută în timp ce reflexele oarbe„ instinctive îi precipitau pe oameni să caute adăpost împotriva uraganului ucigaş de metal, dezlănţuit turbat: deasupra valurilor.

Două nave din cele apropiate suferiră întreaga forţă de şoc a exploziei. O enormă masă metalică – probabil un vinci – traversă dintr-o parte într-alta suprastructura lui *Sirrus* aflat la 200 de metri în dreapta, distrugând cabina radarului. Nu se ştie exact ce păţise vasul care venea imediat în urmă •- avea un nume imposibil; *Tennessee Adventurer*{27}, dar timoneria şi comanda fuse – , seră cu siguranţă grav avariate pentru că nu mai putea guverna.

Tragic era că la început nimeni nu înţelesese nimic pentru bunul motiv că totul părea normal. Revenindu-şi rapid din şocul pur fizic provocat de explozie, Tyndall ordonă prin semnale: „întoarcere la stânga". Era evident că haita submarinelor se găsea în partea aceea şi singura acţiune de natură să reducă pierderile şi să contracareze tactica inamicului, consta în a te năpusti direct asupra lui. Tyndall avea toate motivele să fie sigur că submarinele sunt strâns grupate; de regulă, ele nu se dispersau decât în cazul convoaielor lente. De altfel, adoptase această tactică nu o dată şi întotdeauna cu mare succes. În sfârşit, ţinta care se oferea submarinelor era în felul acesta redusă la o zecime şi ele se găseau obligate fie să. plonjeze, fie să rişte un abordaj.

Cu o precizie şi o coordonare impecabile, demne de o formaţie de călăreţi ai Şcolii vieneze de echitaţie, convoiul evoluă maiestuos, lăsând în urma sa siaje albe, fosforescente în semiobscuritatea ce stăruia la suprafaţa mării. Când faptul că *Tennessee Adventurer* nu mai asculta de cârmă a fost observat, era deja prea târziu. La început lent, apoi cu o consternantă rapiditate, el întoarse spre est îndreptându-se direct către un alt cargou, *Tobacco Planter.* Cei de acolo abia mai avură timp să realizeze inevitabilul; deşi timona Iui *Tobacco* era învârtita frenetic până la limită astfel ca lovitura să fie parată cu pupa, *Adventurer,* evident în imposibilitatea de a mai manevra, urmă cu mişcări dezordonate cercul pe care-l descria *Planter* apropiindu-se inexorabil, metru eu metru, ca şi cum ar fi fost însufleţit de o oarbă şi bezmetică poftă ele şagă.

Planter a fost izbit cu o violenţă teribilă exact în faţa castelului central. Etrava lui *Adventurer* despică flancul lui pătrunzând cu patru-şase metri, într-un haos de metal sfâşiat, înăuntrul cargoului; forţa vie a unei mase de 10.000 ele tone la o viteză de 15 noduri este de-a dreptul fantastică. Rana era mortală, iar propria mişcare a lui *Planter* care îl desprinse de etrava ucigaşă, deschise mării înfometate uriaşa sa

rană şi-i grăbi sfârşitul. Apa năvăli înăuntru şi nava se înclină puternic La bordul lui *Adventurer* cineva preluă pesemne comanda, pentru că maşinile se opriră şi vasul rămase aproape nemişcat, cu prova uşor înfundată, alături de cargoul care se scufunda.

Restul convoiului se îndepărtă de navele imobilizate şi se stabiliză. Departe ele tot, la tribord, comandantul lui *Sirrus,* Orr, execută o bruscă întoarcere cu distrugătorul său avariat şi se îndreptă spre cargourile mutilate. Se apropiase la mai puţin de jumătate de milă când a fost rechemat printr-un semnal imperios al navei-amiral. Tyndall nu-şi făcea iluzii. Ştia că *Adventurer* putea rămâne îndemn acolo unde se găsea chiar şi toată ziua

— *Planter,* fireşte, avea să se scufunde în câteva minute – dar faptul acesta nu-i garanta nici că submarinele vor pleca, nici un brusc acces de cavalerism din partea inamicului. El nu se va mişca din loc şi va aştepta până la ultima secundă înainte de căderea nopţii tot sperând că vreun distrugător va acosta lingă *Adventurer* ca să salveze echipajul.

În această privinţă, Tyndall avusese dreptate. *Adventurer* a fost torpilat exact la apusul soarelui. Trei sferturi din echipajul său Împreună cu douăzeci de supravieţuitori de pe *Planter* se înghesuiră în 3 bărci de salvare. O lună mai târziu, fregata *Esher* avea să întâlnească în largul nemiloasei coaste a Insulei Urşilor cele trei baleniere în linie de şir îndreptându-se către nord. Comandantul continua să şadă ţeapăn la pupa primei, scrutând un orizont pierdut cu orbitele sale goale, în timp ce mâna-i descărnată strângea echea cârmei. Ceilalţi erau care aşezat, care întins – unul chiar în picioare strângând catargul în braţe – rânjind, într-un hidos surâs, cu buzele lor carbonizate de soare. Jurnalul de bord zăcea alături de comandant, gol de orice inscripţie; muriseră cu toţii, îngheţaţi, chiar din prima noapte. Tânărul comandant al fregatei îi lăsă să în derivă mai departe şi-i urmări cum dispar dincolo de limita septentrională a lumii, acolo unde începe banchiza. Iar banchiza înseamnă tărâmul marii tăceri, a unei mări incredibil de calme, atât de calme şi reci, încât poate se mai află şi astăzi acolo, morţi neputincioşi să-şi găsească odihna. Un jalnic şi trist sfârşit pentru ceea ce se cheamă templul spiritului... Cât priveşte gestul comandantului de fregată, nu se ştie dacă Amiralitatea a fost sau nu de acord cu el!

Amiralul, în schimb, se înşelase complet în previziunile sale referitoare la intenţiile majore ale inamicului. Comandantul haitei ghicise ce avea el să presupună şi lucrul acesta Tyndall ar fi trebuit să-l bănuiască la rândul său. Tactica lui, constând în prezentarea unui convoi întreg atacului submarinelor era binecunoscută de inamic, ca şi faptul că nava amiral e *Ulysses,* a cărei siluetă specifică devenise familiară, prin observaţie directă sau din fotografii, tuturor comandanţilor de U-Boote; deci, îi era clar că *Ulysses* e cel care

conduce

FR-77 către Murmansk. Or, şi acest lucru Tyndall ar fi trebuit să-l prevadă.

Submarinul care torpilase *Cochella* nu fusese primul din haită, aşa cum crezuseră ei, ci ultimul; toate celelalte se găseau la sud de acest soi de amorsă a capcanei şi sensibil mai la vest de FR-77, într-o zonă situată în afara bătăii Asdic-ului. Când convoiul schimbă de drum, submarinele se aliniară fără grabă ca să lanseze torpilele perpendicular, pe măsură ce vasele ar fi trecut prin dreptul lor. Marea era liniştită, liniştită ca un iaz, adâncă şi de un albastru mediteranean. Rafalele de zăpadă din timpul nopţii dispăruseră; departe, spre sud-est, un soare strălucitor se ridica deasupra orizontului. Razele sale ţeseau fuioare largi de beteală peste întinderile Arcticei, făcând să scapere navele acoperite de gheaţă, a căror albeaţă se detaşa pe fondul mai întunecat al cerului şi al mării. Erau întrunite, aşadar, condiţiile ideale, dacă ne putem sluji de cuvântul ideal pentru a califica prologul unui masacru.

Acest masacru s-ar fi soldat cu distrugerea totală a întregului convoi, fără acel avertisment sosit însă cam prea târziu. Un avertisment pe care nu-l dăduse nici radarul, nici Asdic-ul şi nici unul din instrumentele de o magică eficacitate inventate de ştiinţa modernă, ci pur şi simplu ochii ageri ai unui marinar în vârstă de 18 ani... şi razele întâmplătoare ale soarelui.

— Dom'le comandant! dom'le comandant! cel care striga era tânărul Chrysler. Glasul i se frânse de surescitare, în vreme ce ochii nu i se dezlipeau de ocularele puternicului binoclu fixat la postul de comandă al proiectoarelor din babord. Acolo, la sud, e ceva care face semnale! Au fost două scăpărări... uitaţi, încă una!

— Unde le-ai văzut, băiete? răcni Tyndall.

În agitaţia care-l cuprinsese, Chrysler uitase regula de bază potrivit căreia primul lucru anunţat trebuie să fie gismentul.

— La 50° babord, dom'le amiral!... nu, la 60°... Acum le-am pierdut din ochi.

Toate binoclurile de pe puntea de comandă se îndreptară în direcţia indicată. Nu se vedea însă nimic»

absolut nimic. Cu o ridicare din umeri, de o elocventă incredulitate Tyndall strânse fără grabă luneta.

— S-ar putea totuşi să fie ceva adevărat în treaba asta, spuse cu oarecare şovăială Baby-Kapok. Poate că marea s-a reflectat în lentila unui periscop care făcea un tur rapid de orizont?

Tăcut, impasibil, Tyndall îi aruncă o privire, ca imediat după aceea să fixeze din nou orizontul. „Diferit, straniu", aşa îi apărea el acum lui Baby-Kapok. De fapt, chipul acesta rigid, având încremenirea pietrei, era chipul unui om căruia îi fuseseră încredinţate 20 de nave, 5000 de

suflete şi care apucase deja să săvârşească o gravă eroare.

— Iată, din nou! ţipă Chrysler. Două scăpărări... nu, trei! Era aproape nebun de atâta surescitare şi ţopăia pe loc de exasperare că nu fusese crezut. Le-am văzut cu ochii mei, dom'le amiral! Zău, le-am văzut! Vă rog, dom'le amiral, credeţi-mă, dom'le amiral!

Tyndall se întoarse. Câteva lungi secunde ochii săi se fixară asupra tânărului marinar care, abandonând binoclul, se crampona cu mâinile sale înmănuşate de grilajul care-l separa de amiral, zgâlţâindu-l ca scos din minţi. Brusc, Tyndall se hotărî.

— Cârma banda stânga, comandante! Bentley, semnalul!

Încet, bizuindu-se numai pe afirmaţia unui puşti de 18 ani, FR-77 întoarse spre sud, încet, prea încet. Şi dintr-odată marea mişună de torpile... Vallery număra treizeci în tot atâtea secunde. Ele goneau la mică adâncime şi bulele de aer ale siajului lor, din ce în ce mai lung, urcau rapid la suprafaţă formând în apa translucidă dâre lăptoase, penaje delicat efemere pentru aceste săgeţi ucigaşe. Paralele la centru, "ele se desfăceau în evantai, spre est şi spre vest, ca să cuprindă întregul convoi. Era un spectacol fantastic şi nici unul din cei prezenţi nu mai văzuse vreodată ceva asemănător.

Într-o clipă, confuzia a fost generală. Timp pentru semnale nu mai era. Fiecare navă trebuia să manevreze cum ştia ca să evite distrugerea. Situaţia era agravată de faptul că vasele din centrul convoiului şi cele din coloanele exterioare nu observaseră siajele.

Nu exista scăpare pentru toţi; torpilele erau mult prea dese. Crucişătorul *Stirling* a fost prima victimă. În clipa în care părea în afara oricărei primejdii – se afla în capul coloanei departe de zona de maximă densitate a torpilelor – întregul său corp se zguduia ca lovit de un uriaş baros invizibil. Nava execută o ambardee dementă şi o porni spre est cu pupa învăluită într-un fum gros. Mânuit de o mână de maestru, *Ulysses* se culcă pe o parte sub efectul cârmei şi, graţie puternicelor sale elice diferenţiate, îşi croi drum prin culoarul imposibil de îngust dintre patru torpile, câte două în fiecare bord, la numai câţiva metri distanţă. Continua să fie o navă norocoasă. Rapidele distrugătoare, extrem de manevrabile, impecabil comandate, se fofilară în afara zonei periculoase cu o uşurinţă aproape dispreţuitoare, se redresară şi porniră către sud cu viteză maximă.

Mai puţin norocoase au fost vasele de transport, mari, greoaie, relativ lente. În coloana din stânga, un petrolier şi un cargou au fost primele atinse. În chip miraculos, ele nu făcură decât să se poticnească sub efectul şocului după care îşi reluară marşul. Nu acelaşi lucru i se întâmplă însă şi marelui cargou care venea imediat în urma lor, cu puntea şi calele pline de tancuri. În răstimpul a trei secunde a fost torpilat de trei ori: nu ţâşni fum, nu izbucniră flăcări, nu se produse nici o explozie spectaculoasă. Despicat de la pupa la prova, el se

scufundă rapid, tăcut, fără să dea bandă, tras la fund de simpla greutate a metalului. Fără nici o şansă de salvare pentru cei aflaţi în momentul acela sub punţi.

O navă de transport din coloana centrală, *Belle-Isle,* a fost torpilată exact la mijloc. Bubuiră două explozii separate – probabil pentru că fusese lovită de două ori – şi vasul luă foc instantaneu. După câteva secunde dădea deja o puternică bandă la tribord, care sporea cu fiecare clipă. Treptat, bordajul se cufundă în apă, în timp ce bărcile de salvare prinse de cavaleţii lor atingeau aproape suprafaţa mării. Doisprezece-cincisprezece oameni au fost văzuţi lunecând pe punţile înclinate şi pe jumătate scufundate înspre barca cea mai apropiată. Cu gesturi disperate, ei tăiară chingile care o ţineau fixată, se înghesuiră în ea cu o grabă grotescă, se desprinseră ca să evite ... aflate deja sub apă, băgară ramele în furcheţi şi se apucară să tragă la ele cu frenezie. Totul durase mai puţin de un minut.

O jumătate de duzină de lovituri zdravene de ramă îi îndepărtară de pupa navei lor care se scufunda, alte două îi conduseră sub etrava oscilantă a lui *Walter A. Baddeley,* alt transportor din coloana din stânga încărcat cu care de luptă. Iscusinţa în manevre care-l salvase pe *Baddeley* nu a fost însă de nici un folos pentru mica ambarcaţiune; ea se sfărâmă întocmai unei jucării de şipcă, proiectându-i pe oamenii care urlau în marea îngheţată.

În ciuda voluminoaselor lor veşminte arctice, ei porniră să înoate cu forţa disperării, în timp ce corpul cenuşiu al lui *Baddeley* luneca rapid prin faţa lor. În asemenea împrejurări, raţiunea dispare; gândul că, chiar dacă vor scăpa printr-un miracol de ghilotina unicei, dar giganticei, elice a cargoului, tot aveau să moară, zece minute mai târziu, din pricina frigului năprasnic nu le trecu prin minte. Dar nici fierul şi nici frigul nu au fost cauza morţii lor. Ei mai lupta încă străduindu-se zadarnic să evite de a fi supţi de vârtejul elicei, când două torpile loviră simultan pupa vasului, exact lângă cârmă.

Pentru un om aflat în apă, în vecinătatea unei puternice explozii submarine, nu există umbră de scăpare. Efectul este inuman, revoltător, oribil dincolo de orice expresie; în asemenea cazuri, medici, cu îndelungată experienţă, chiar şi patologii, se hotărăsc cu greu să privească ceea ce a fost cândva o fiinţă omenească. Dar, aşa cum se întâmplă atât de des în Arctica, moartea s-a milostivit de cei de pe *Belle-Isle,* căci ei au pierit fără s-o ştie.

Pupa lui *Walter A. Baddeley* fusese smulsă aproape în întregime. Sute de tone de apă năvăleau acum prin uriaşa spărtură, se revărsau prin pereţii transversali distruşi de explozie, forţau uşile etanşe ale compartimentului maşinilor şi trăgeau nava în jos, spre adâncuri, continuu, irezistibil, până când duneta plonjă, ca şi cum ar fi salutat oceanul care o aştepta. O clipă, vasul rămase nemişcat. Apoi, într-o

succesiune rapidă, în interiorul lui răsunară mai întâi o explozie surdă, urmată de bubuitul năprasnic al masivelor cazane smulse de pe soclurile lor. Aproape imediat după aceea, pupa mutilată tresări violent şi prinse să se afunde din ce în ce mai repede, până când duneta dispăru cu desăvârşire, iar etrava se ridică, şiroind de apă, mult. deasupra mării. Metru cu metru, unghiul de înclinaţie creştea, pupa coborând treizeci, cincizeci, şaizeci de metri sub nivelul mării, iar etrava înălţându-se cu tot atâta spre albastrul cerului, susţinută de 150 de mii de metri cubi de aer prinşi în capcană.

Sfârşitul sosi când nava era la 4° de verticală. Unghiul a putut fi stabilit cu precizie pentru că exact. În momentul acela ţăcăni la bordul lui *Ulysses,* aflat la o jumătate de milă distanţă, obturatorul aparatului fotografic mânuit de mâinile înmănuşate ale doctorului Nicholls. Un aparat care fixa pe peliculă imaginea de neuitat a unei nave ce se scufunda aproape la verticală, profilându-se pe albastrul palid al cerului. O imagine lipsită de detalii, cu excepţia a două forme bondoace, incredibil suspendate în văzduh: două care de luptă de 30 de tone, smulse din legăturile ce le fixau şi surprinse în zbor, o fracţiune de secundă înainte de a se prăvăli peste castelul central, acum aflat în apă. În planul doi se putea distinge *Belle-Isle,* cu elicea afară din apă şi pavilionul flotei comerciale plutind molatec pe suprafaţa paşnică a mării.

Câteva secunde după ce ţăcănise, aparatul a fost smuls din mâinile lui Nicholls ca de un uragan şi strivit de un perete despărţitor, - filmul din el rămase însă intact. Panica marinarilor din barca de salvare era justificată: în magazia sa numărul 2, chiar lângă focarul incendiului, *Belle-Isle* transporta peste 1000 de tone de proiectile pentru tancuri... Despicat la mijloc, cargoul se scufundă în mai puţin de un minut. Ciuruită de schijele împroşcate de explozie, etrava lui *Baddley* lunecă încetişor pe lângă *Ulysses.*

Ecoul exploziei mai stăruia, descrescând, deasupra mării, când o serie de detunări venite dinspre sud, părură că-l preiau, reflectându-l. La mai puţin de două mile, *Sirrus, Vectra* şi *Viking* scăpărător de albe în soarele dimineţii, trasau cu grenadele antisubmarine lansate de pe ambele borduri ale pupelor lor un desen extrem de complicat pe suprafaţa mării. Din când în când, ba unul, ba altul, dispăreau aproape în întregime în dosul uriaşelor jerbe de apă şi spumă, ca să reapară apoi ca printr-o vrajă, în timp ce albele coloane se prăvăleau încet.

Primul impuls al lui Tyndall a fost să se alăture vânătorii, să satisfacă dorinţa arzătoare, primitivă, de răzbunare ce-l stăpânea. Baby-Kapok îl privi pe furiş şi rămase surprins de gârboveala aceea rigidă, de gura strânsă, de buzele devenite invizibile, de faţa aceea deformată de amărăciunea unei furii... Îndreptată mai cu seamă împotriva lui însuşi. Brusc, amiralul se răsuci:

— Bentley! semnalizează lui *Stirling:* „Raportaţi ce avarii aveţi".

Stirling se afla în prezent la mai bine de o milă în urma lor, dar revenea rapid, având o viteză de cel puţin 20 de noduri.

„Iau apă la maşina pupa", descifră în următoarele secunde Bentley. „Magaziile înecate, coca uşor avariată. Rămân stăpân pe manevre. Servomotorul scos din funcţie. Conduc manual, dar merge".

—Slavă Domnului! Semnalizează: „Preia conducerea: drum est". Iar noi, comandante, hai să-i dăm o mină de ajutor lui Orr să termine cu asasinii ăştia!

Baby-Kapok îl privi cu o bruscă nelinişte.

— Domnule amiral...

— Cei pilotule, ce s-a întâmplat? făcu, sec şi nerăbdător, Tyndall.

— E vorba de primul submarin, riscă Carpenter. Nu poate fi la mai mult de o milă spre nord. N-ar trebui oare...?

— Pe toţi dracii! exclamă, furios, Tyndall. Încerci cumva să-mi sugerezi... dar se întrerupse deodată şi-l cercetă îndelung pe Carpenter. Ce-ai spus, pilotule?

— Submarinul care a torpilat petrolierul, domnule amiral, spuse fără grabă Carpenter. Probabil şi-a reîncărcat între timp tuburile şi se află într-o poziţie excelentă...

— Evident, evident... mormăi Tyndall.

Îşi trecu mina prin dreptul ochilor, aruncă o privire lui Vallery care-şi ţinea capul întors, apoi mâna trecu din nou peste ochii istoviţi.

— Ai perfectă dreptate, pilotule, perfectă dreptate... Se întrerupse şi zâmbi: Ca, de-altfel, întotdeauna, luate-ar dracul!

Ulysses nu găsi nimic la nord. Submarinul, care scufundase *Cochella* şi pusese în funcţiune capcana, avusese înţelepciunea s-o şteargă. În timp ce inspectau zona, auziră o canonadă şi văzură fumegând tunurile de pe *Sirrus. O*

— Întreabă-i ce-s cu toate parascoveniile astea? ordonă, iritat, Tyndall.

Baby-Kapok surise pe sub mustăţi: bătrânul se ţinea încă ţeapăn.

„Vectra şi *Viking* au avariat şi probabil distrus un submarin, glăsui mesajul. *Vectra* şi cu mine am scufundat un altul ieşit la suprafaţă. Dar dumneavoastră?"

— „Dar dumneavoastră?" explodă Tyndall. Fir-ar să fie de obrăznicătură! Auzi dumneata: „Dar dumneavoastră!" Data viitoare îi dau să comande cel mai vechi, cel mai infect dragor din câte s-or găsi la Scapa! Şi toate astea numai din vina dumitale, pilotule!

— Da, domnule amiral. Vă cer iertare. Poate însă a pus întrebarea dintr-un spirit de... de solicitudine, de îngrijorare...

— Ţi-ar place să fii navigator pe viitorul său vas? chestionă, ameninţător, Tyndall.

Prudent, Baby-Kapok se retrase în camera hărţilor.

— Carrington?

— La ordin, domnule amiral!

Era ca întotdeauna proaspăt ras, cu privirea limpede, competent, treaz. Obrazul său cu pielea gălbejită, ca a tuturor celor care au petrecut mulţi ani sub soarele tropicelor, nu păstra urmă de oboseală. De dormit, însă, nu dormise de trei zile.

— Ce crezi despre dumnealor? întrebă amiralul arătând norii cenuşii, lânoşi, care acopereau orizontul la nord-vest.

Rafale scurte de Vânt, venite dinspre miazănoapte, întunecaseră marea dându-i o culoare vineţie.

— Greu de spus, răspunse, cu oarecare încetineală, Carrington. Furtună nu va fi, asta-i sigur... Am mai văzut aşa ceva: nori joşi, vălătuciţi, apărând pe o dimineaţă frumoasă simultan cu o creştere a temperaturii. Fenomenul e foarte frecvent în zona Aleutinelor şi în marea Behring... de regulă, înseamnă ceaţă, ceaţă deasă.

— Dumneata ce zici, comandante?

— N-am nici o idee, domnule amiral? răspunse Vallery, dând hotărât din cap. Transfuzia îi făcuse, pare-se, bine. E ceva cu totul nou pentru mine... n-am mai văzut aşa ceva.

— Nici eu, mormăi Tyndall. De aceea l-am şi întrebat mai întâi pe Carrington. Dacă socotiţi c-o să se lase ceaţa, anunţaţi-mă imediat, N-am chef să las convoiul şi escorta să se risipească prin toată Arctica din pricină că s-a stricat vremea. Deşi, adăugă el cu amărăciune, cred că vor fi mult mai în siguranţă fără noi!

— Pot să vă afirm lucrul acesta de pe acum, domnule amiral. Carrington poseda rarul talent de a putea enunţa orice, calm şi categoric, fără ca prin asta să ofenseze pe careva. – Va fi ceaţă.

— Perfect posibil, acceptă Tyndall care nu punea niciodată la îndoială spusele lui Carrington. – Să ne grăbim s-o ştergem. Bentley, semnalizează distrugătoarelor: „Rupeţi contactul. Reveniţi la convoi". Ah, da. Bentley, adaugă încă un cuvânt: „Imediat". Şi întorcându-se către Vallery: Asta-i la adresa căpitanului Orr.

În mai puţin de-o oră, cargourile şi escorta îşi reluaseră, fiecare, locurile lor; ca să se evite eventualele haite de submarine postate pe paralela de 70°, drumul fusese trasat nord-est. La sud-est soarele continua să strălucească, dar primele fuioare de ceaţă, umedă şi rece, se prelingeau deja de-a lungul convoiului. Viteza fusese redusă la 6 noduri şi toate navele lăsaseră la apă geamanduri de ceaţă.

Tyndall se scutură de frig şi coborî, complet anchilozat, de pe scaunul său, în timp ce sifleele anunţau încetarea alarmei. Ieşind pe uşa cabinei se opri pe pasarelă. Mâna sa înmănuşată se lăsă pe umărul lui Chrysler şi rămase acolo. Surprins, tânărul marinar se întoarse.

— Voiam doar să văd ce fel de ochi ai, piciule, spuse el zâmbind. O să dăm acatiste pentru ei. Mulţumesc din inimă... n-o să uităm ce-ai

făcut.

Cercetă cu o privire lungă chipul tânăr şi, uitând de propria-i oboseală, înjură pe-nfundate cuprins de un brusc acces de milă la vederea pleoapelor înroşite de nesomn şi a obrajilor palizi şi supţi pe care o stângace bucurie îi colora uşor.

— Câţi ani ai, Chrysler? întrebă el brusc.

— Opt'şpe, dom'le amiral... peste două zile.

Glasul, cu dulci inflexiuni ale graiului galez, suna aproape sfidător.

„O să aibă optsprezece ani... peste două zile..." repetă încetişor Tyndall, adresându-se sieşi. Doamne Dumnezeule!... Doamne Dumnezeule!...

Mâna lunecă de pe umărul tânărului şi amiralul porni cu paşi greoi spre cazemata din spatele castelului central. Intră şi trase uşa după el.

„O să aibă optsprezece ani peste două zile", repetă el ca şi cum ar fi fost în transă.

Vallery se săltă de pe bancheta lui.

— Cine? întrebă el. Tânărul Chrysler?

Tyndall încuviinţă, dând trist din cap.

— Ştiu, spuse Vallery. Ştiu de el... A făcut azi o treabă excelentă.

Tyndall se prăbuşi într-un fotoliu. Gura i se schimonosi de amărăciune şi furie.

— A fost singurul... singurul! Doamne, ce dezastru! Trase adânc din ţigară, fixând podeaua cu ochii. „Zece sticle verzi atârnate de-un perete", murmură el pe un ton absent.

— Aţi spus ceva, domnule amiral?

— De la Scapa au plecat patrusprezece vase, de la Saint-John – optsprezece; împreună constituiau convoiul FR-77, vorbi Tyndall cu glas înăbuşit. În total, treizeci şi două de nave. Iar acum... Se opri. Acum, au rămas numai şaptesprezece, dintre care trei sunt avariate. Pe *Tennessee Adventurer* îl socot o epavă... Înjură cu năduf. Doamne, cum detest să las o navă aşa, ţintă imobilă pentru oricare asasin...! Trase un nou fum din ţigară. Mă comport admirabil, nu?

— Ah, ce prostie, domnule amiral! izbucni, aproape furios, Vallery. Nu-i vina dumneavoastră dacă portavioanele au fost nevoite să se reîntoarcă la bază.

— Ceea ce înseamnă că tot restul e din vina mea? Tyndall surâse uşor şi ridică" o mână ca să împiedice protestul care ar fi urmat în mod automat. Iartă-mă Dick, ştiu că nu te-ai gândit la aşa ceva... Şi, totuşi, ăsta-i adevărul adevărat! Şase vase comerciale pierdute în zece minute. Şase! Când, de fapt, n-ar fi trebuit să pierdem nici unul.

Cu capul plecat, cu coatele pe genunchi, îşi apăsa cu palmele ochii obosiţi.

— Contraamiralul Tyndall, continuă el cu voce înăbuşită, maestru al strategiei... modifică ruta convoiului ca să se ciocnească de un

crucişător greu, apoi o modifică iarăşi ca să dea nas în nas cu cea mai numeroasă haită de submarine din câte am văzut vreodată şi asta exact în locul în care fusese prevenit de Amiralitate că o va găsi... N-are importanţă ce-o să-mi facă bătrânul Starr la întoarcere, n-o să mă plâng... Acum, nu mai am voie... şi nici după aceea...

Se ridică greoi. Lumina unicului bec îi căzu pe faţă şi Vallery rămase izbit de schimbarea care se produsese.

— Unde vă duceţi, domnule amiral? întrebă el.

— Pe puntea de comandă. Nu, nu, rămâi aici, Dick. Încercă să zâmbească, dar nu reuşi decât să schiţeze o scurtă grimasă. Vreau să mă gândesc de unul singur la viitoarea mea greşeală de calcul.

Deschise uşa, dar se opri net auzind şuierul obuzelor trecând pe deasupra capetelor lor, în timp ce, sfâşiind ceaţa, sirena urla chemându-i pe toţi la posturile de luptă.

Fără grabă, Tyndall se întoarse şi aruncă spre interiorul cazematei:

— Se pare că am şi comis-o, făcu el pe un ton amar.

IX. VINERI DIMINEAŢA

În prezent, ceaţa îi învăluia complet. De la ultima ninsoare abundentă, temperatura crescuse întruna cu repeziciune; clin păcate, nu era decât o prefăcătorie a naturii, fiindcă acum linţoliul lipicios şi glacial al reţii făcea frigul şi mai intens.

Tyndall constată toate acestea ţâşnind pe uşă afară, urmat imediat de Vallery. Turner, ţinând în mină casca de oţel, era tocmai pe punctul de a urca în gabia telemetrelor pupa. Amiralul întinse mâna şi-l opri.

— Ce se întâmplă, Turner? întrebă el. Cine a tras? în cine? De unde?

– Nu ştiu, domnule amiral. Obuzele par să vină de undeva din spate. Cine ni le trimite? O privire lungă şi meditativă îl învălui pe amiral. – Amicul de aseară a revenit.

Se răsuci brusc şi părăsi puntea de comandă.

Tyndall îl urmări cu o privire perplexă, vădit nelămurit. Apoi, cu o înjurătură furioasă pe buze, se repezi la telefonul care-l lega de postul radarului.

— Aici comanda, amiralul la telefon. Dă-mi-l imediat pe căpitanul Bowden!

Prompt, difuzorul cârâi:

— Aici Bowden, domnule amiral.

— Ce dracu faceţi acolo jos? Vocea era înăbuşită şi aspră. – Dormiţi din picioare sau ce? Suntem atacaţi de o navă de suprafaţă! Sau şi asta-i o noutate pentru dumneata, căpitane Bowden?

Se întrerupse şi se ghemui în timp ce o nouă salvă trecu mugind pe deasupra capetelor lor ca să erupă în mare la mai puţin de 800 de metri în prova; o cascadă de spumă se revărsă pe puntea unui cargou, întrezărit, o secundă, printr-o spărtură a ceţii. Revenit imediat la verticală, Tyndall răcni în microfon:

— Inamicul cunoaşte distanţa la care suntem! Pentru numele lui Dumnezeu, Bowden, unde naiba e?

— Îmi pare rău, domnule amiral, răspunse cit se poate de calm Bowden, dar se pare că nu-l putem intercepta. Îl avem, în continuare, pe *Adventurer* pe ecrane cu un relevment doar uşor modificat... aproximativ 300... Presupun că inamicul e ascuns în dosul lui *Adventurer,* sau, dacă poziţia lui e mai apropiată, atunci se găseşte chiar pe relevmentul acestuia.

— La ce distanţă? mugi Tyndall.

— Destul de mare, domnule mirai. În orice caz, foarte aproape de *Adventurer.* Nu-l putem însă identifica nici după formă, nici după distanţă.

Tyndall lăsă receptorul să spânzure de firul lui şi se întoarse spre Vallery:

— Bowden chiar îşi închipuie că o să înghit povestea asta? făcu el

iritat. O coincidenţă cum nu există una la un milion: o navă inamică alegând şi păstrând unica poziţie posibilă care s-o ascundă de radarul nostru. Pur şi simplu fantastic!

Vallery îl privi cu un aer inexpresiv.

— Ei bine? se înfierbântă Tyndall. De necrezut, ai?

— Nu, domnule amiral, răspunse calm Vallery. Nu chiar. Şi nici nu-i vorba de o întâmplare. Submarinele au comunicat, probabil, prin radio navei respective relevmentul şi drumul pe care-l urmăm. Restul a fost simplu.

Tyndall se uită la el câteva clipe lungi, închise ochii şi-şi scutură de câteva ori capul cu mişcări sacadate şi furioase. Era un gest în care intră şi autocritica şi condamnarea propriei incredulităţi şi efortul de a aduce lumină într-o minte înceţoşată şi sleită de oboseală. Ce dracu, lucrul acesta l-ar fi priceput şi un copil de şase ani... Şuierând, un obuz explodă la mai puţin de cincizeci de metri la tribord. Tyndall rămase stană de piatră; nici măcar nu-l auzise, nici măcar nu-l văzuse.

— Bowden?

Receptorul era din nou în mâna lui.

— Da, domnule amiral.

— Nici o schimbare pe ecran?

— Nici una, domnule amiral.

— Părerea dumitale rămâne aceeaşi?

— Aceeaşi, domnule amiral. Nu poate fi altceva.

— Zici că-i aproape de *Adventurer?*

— Chiar foarte aproape, după opinia mea.

— Bine, dar *Adventurer* e acum la zece mile în urma noastră!

— Da, domnule amiral, ştiu. Inamicul e şi el la aceeaşi distanţă.

-- Ce-e! Zece mile? Păi cum naiba...

— Trage după radar, domnule amiral, îl întrerupse Bowden. Vocea metalică venită din difuzor căpătă deodată accente obosite. – Nu poate fi vorba de altceva. După cum şi de reperat ne reperează tot după radar, ceea ce explică de ce se menţine pe acelaşi relevment şi cu noi şi *Adventurer*. În plus, tirul lui e extrem de precis... Mi-e teamă, domnule amiral, că radarul lor e la fel de bun ca şi al nostru...

Difuzorul amuţi. În tăcerea care se lăsase brusc pe puntea de comandă, zgomotul de ebonită sfărâmată a receptorului – care, scăpând dintre degetele descleştate ale lui Tyndall, se făcu ţăndări, – păru nefiresc de puternic. Mâna amiralului bâjbâi în jur, dădu peste o conductă de aburi şi se agăţă de ea ca şi când ar fi căutat un punct de sprijin. Plin de solicitudine, Vallery făcu un pas spre el cu braţele deschise, dar Tyndall trecu pe lângă el fără să-l vadă. Aidoma unui moşneag ajuns la capătul puterilor, aidoma cuiva ale cărui bătrâne ciolane şi muşchi şi-au pierdut de mult orice urmă ele vlagă, el traversă târşindu-şi picioarele puntea de comandă, aparent fără să

bage de seamă, duzina de ochi uimiţi care-l urmăreau, şi se căţără greoi în fotoliul său înalt.

„Imbecilule, îşi spunea el în gând, lua-te-ar dracu de imbecil bătrân! Nu şi-o va ierta niciodată, nu, niciodată. De la bun început, inamicul îi ghicise planurile, îi dejucase manevrele, îl depăşise în toate. Se prefăcuse doar că se lasă păcălit ca să-i poată face şi mai bine felul, ca să-i demonstreze că e mult mai idiot decât avusese creatorul său intenţia să-l facă. Radarul! Evident că despre asta era vorba! Auzi tâmpenie, să-şi închipuie că radarul nemţilor rămăsese instrumentul limitat şi primitiv, aşa cum îl descriseseră anul trecut rapoartele Amiralităţii şi ale Serviciului de informaţii al Aviaţiei! Era la fel de perfecţionat ca şi radarul britanic, la fel de puternic ca cel al lui *Ulysses*... nava-radar, despre care crezuseră cu toţii că e de departe cea mai bună, de fapt singura bună din lume... Dar se gândise el, măcar o dată, la lucrul acesta?" Chinuit de remuşcări, de amărăciune, Tyndall se ura cumplit în clipele acelea. Dezastrul de azi dimineaţă, şase nave, trei sute de oameni înghiţiţi de valuri... „Doar Dumnezeu te mai poate ierta, Tyndall, doar el... Tu eşti făptaşul... tu şi radarul..."

Ieri seară, de pildă, când *Ulysses* crezuse că-l expediază pe inamic pe o pistă falsă, crucişătorul german rămăsese frumuşel în urma lor, oglindă fidelă a „geniului" lui Tyndall!... De ciudă îi veni să geamă. Neamţul care trăsese aşa, ca din întâmplare, de câte ori *Ulysses* dispărea pe după un paravan de fum, o făcuse dinadins, ca să ascundă eficacitatea radarului său şi a faptului că, cel puţin în prima jumătate de oră, ţinuse acelaşi drum ca şi convoiul care scăpa fugind înspre nord-nord-vest... manevră pe care i-o uşurase chiar el, Tyndall, interzicând în mod categoric vaselor să facă zigzaguri!

Iar apoi, când *Ulysses* descrise cercurile acelea atât de ingenioase, mai întâi la sud şi pe urmă din nou la nord, inamicul nu-l pierduse, probabil, nici o clipă de pe ecran. Ca să urmeze, în sfârşit, figura aceea straşnică, în care păcăliciul a devenit păcălit, crezând că într-adevăr neamţul a şters-o spre sud-est! Mai mult ca sigur, revenise şi el pe direcţia nord, prinsese la marginea ecranului crucişătorul britanic exact în momentul în care acesta dispărea, calculase ce drum va urma ca să intercepteze convoiul şi comunicase prin radio submarinelor unde să se posteze ca să-i ia ca din oală.

În sfârşit, acum venea şi ultima insultă, ultima lovitură adusă fărâmei de mândrie care-i mai rămăsese. Inamicul deschisese focul la limita maximă a bătăii tunurilor sale, dar cu o precizie extremă, trădând astfel faptul că tirul său e reglat prin radar. Exista o singură explicaţie: convingerea lui că britanicii ajunseseră, firesc, la inevitabila concluzie privind puterea şi sensibilitatea acestui radar. „Inevitabila concluzie!" Nu-l încercase nici măcar umbra unei bănuieli! Insensibil la durere, pumnul său se abătu de câteva ori peste rama

parbrizului. Ce orb fusese, ce dobitoc stupid şi fără minte!

„Şase cargouri, 300 de vieţi omeneşti. Sute de tancuri pierdute pentru Rusia, sute de avioane, milioane de litri de benzină... câte mii de morţi în plus, ostaşi şi civili ruşi, reprezintă aceste naufragii? Şi câte familii – gândurile îl fulgerau incoerente – câte familii de pe întreg cuprinsul Marii Britanii, sfărâmate, îndurerate, cernite? Poştaşi pe biciclete aducând sinistrele veşti în căsuţele răsfirate pe văile din Ţara Galilor sau înşirate pe drumeagurile împădurite din Surrey, în fermele izolate din insulele vestice unde ard focuri de turbă, în bordeiele spoite cu var de prin comitatele Donegla şi Antrim... Lacrimi şi pe uriaşul continent al Americii, de la Terra Nova şi Mâine până la îndepărtatele ţărmuri ale Pacificului. Toate aceste familii nu vor şti niciodată că el, Tyndall, a fost acela care a risipit cu atâta uşurinţă vieţile soţilor, ale fraţilor, ale fiilor lor... iar faptul că n-o vor şti e chiar mai îngrozitor decât absenţa oricărei consolări..."

— Vallery!

Glasul lui Tyndall era o şoaptă răguşită. Comandantul străbătu puntea şi se opri lângă amiral; vârtejurile de ceaţă năvăliră în plămânii săi inflamaţi, provocând un acces dureros de tuse. Nefericirea lui Tyndall era însă atât de mare, încât nici măcar nu înregistră suferinţa, atât de vizibilă, a lui Vallery.

— Ah, eşti aici comandante? Crucişătorul inamic trebuie distrus.

— Da, domnule amiral. Dar cum?

— Cum? Obrazul Iui Tyndall, încadrat de marginea perlată cu stropi de umezeală a glugii, era supt şi cenuşiu; totuşi, reuşi să schiţeze umbra unui surâs. – Să ştim, barem, pentru ce o să ne spânzure... Propun să detaşăm toate escortoarele, inclusiv noi, şi să punem mâna pe el. Un simplu exerciţiu tactic... poate la limita maximă a capacităţilor mele.

Se întrerupse brusc, aruncă o privire peste bord şi se aplecă rapid: un obuz explodase în apă la numai câţiva metri – lucrul destul de rar – împroşcând puntea cu o cascadă de stropi.

— Noi, adică *Stirling* şi *Ulysses* îl luăm din sud; atragem asupra noastră focul lui şi-i acaparăm radarul

Orr şi vitejii săi îl vor aborda dinspre nord. Pe ceaţa asta îl pot torpila de la mică distanţă. Pentru o navă izolată condiţiile sunt dintre cele mai defavorabile... şanse de scăpare nu prea există.

— Toate escortoarele, făcu Vallery cu un glas stins. Propuneţi să detaşăm *toate* escortoarele?

— Este. exact ce propunem, comandantule.

— Dar... dar poate că tocmai asta doreşte şi el, protestă Vallery.

— Adică să se sinucidă? Un sacrificiu glorios pentru numele Patriei? Fii serios, Vallery! îl ironiză Tyndall. Moda unor asemenea lucruri a trecut odată cu Langesdorff şi Middelmann{28}.

— Nu-i vorba de aşa ceva, domnule amiral! răspunse, oarecum iritat, Vallery. Vrea_ să ne atragă după sine ca să lăsăm convoiul fără protecţie.

— Şi care ar fi inconvenientul? Cine să-l descopere pe o asemenea vreme? Fără geamandurile lor de ceaţă, propriile noastre nave nu s-ar putea vedea unele pe altele. Şi dacă nu se văd ele, nici altcineva n-o să le vadă. Ţi-o spun eu!

— Nu-u? ripostă Vallery. Ei bine, dacă mai există şi un alt crucişător german echipat cu radar? Sau chiar, o altă haită de submarine? Ambii s-ar putea afla în legătură radio cu cel oare a tras în noi... şi care ne cunoaşte drumul la milimetru!

— Legătură radio? Păi posturile noastre – de ascultare nu interceptează tot ce se petrece?

— Ba da. Se pare încă că pe ultrascurte treaba nu-i chiar atât de uşoară.

Tyndall scoase un mârâit şi tăcu. Se simţea îngrozitor de obosit, cu mintea sleită, nu mai avea nici puterea, nici capacitatea de a mai continua discuţia. Vallery însă rupse tăcerea; îngrijorarea îi săpase la rădăcina sprâncenelor două cute verticale şi adânci:

— Pentru care motiv amicul nostru s-ar ţine aşa scai după noi expediindu-ne din când în când câte un obuz, dacă nu ca să ne determine să luăm un anume drum? Poziţia din care trage reduce cu 90% şansele lui de a ne lovi şi face ca jumătate din tunurile sale să fie în unghi mort.

— Poate că tocmai acest tip de raţionament şi aşteaptă el de la noi, răspunse Tyndall străduindu-se să gândească, să se smulgă din pâclele care-i invăluiau creierii, la fel de dense ca şi cele care se încolăceau acum în jurul lor. Poate că speră să ne înspăimânte într-atât, incit să ne oblige să modificăm drumul – către nord evident – unde o haită de submarine ne-ar putea foarte bine aţine calea...

— Posibil... posibil, concedă Vallery. Pe de altă parte, s-ar putea să meargă şi mai departe împingându-ne să devenim mai deştepţi decât s-ar cere şi decât ne-ar prinde bine. S-ar putea, deci, să vrea să ne facă să credem într-o intenţie de-a lui evidentă, pe care noi să ne închipuim c-o dejucăm continuându-ne drumul... ceea ce ar corespunde întru totul dorinţelor sale... N-avem de-a face cu un imbecil... e un lucru pe care-l ştim în prezent.

...Oare cum se exprimase Brooks, în urmă cu o veşnicie, când i se adresase lui Starr, acolo, la Scapa? „Senzaţia că fiecare nerv, fiecare celulă a corpului stă gata-gata să plesnească, că doar un fir de păr te mai desparte de nebunie... E cel mai rafinat Supliciu..." Confuz, Tyndall se întreba cum de putuse Brooks să cunoască starea asta şi s-o descrie cu atâta precizie. În orice caz, acum ştia ce înseamnă să atingi limita când, dureroşi, creierii refuză să mai slujească, şi când actul

gândirii seamănă cu zbuciumul sterp al un unui orb azvârlit într-un ocean de melasă. Vag îi trecu prin minte că această stare s-ar putea să fie primul – sau poate ultimul? – simptom al unei depresiuni nervoase. Şi, har Domnului, fuseseră destule în ultimele luni la bordul lui *Ulysses.* El însă continua să rămână amiralul... trebuia, deci, să *facă* ceva» să *spună* ceva.

— Presupunerile nu slujesc la nimic, Dick, spuse el. Vallery îi aruncă o ocheadă rapidă; niciodată până acum bătrânul Giles nu i se adresase, când se aflau pe puntea de comandă, altfel decât cu „comandante". – Trebuie să acţionăm. Vom lăsa *Vectra* în chip de mijlocitor între destin şi conştiinţele noastre. Atâta tot: ne trebuie cel puţin două distrugătoare pentru porcăria care urmează. Bentley, preia mesajul acesta pentru radio: „Către toate navele de escortă şi către comodorul Fletcher de pe *Cape Hatteras..."*

Zece minute mai târziu, cele patru nave de război, navigând cu toată viteza către sud-est prin impenetrabilul zid de ceaţă, reduseseră la jumătate distanţa care le separa de inamic. *Stirling, Viking* şi *Sirrus* păstrau continuu legătura radio cu *Ulysses* care Ie slujea de ochi şi de urechi în universul cenuşiu prin care înaintau orbeşte.

— Radar către comandă! Radar către comandă! – Automat, toate privirile se aţintiră asupra difuzorului – Inamicul ia drum sud, măreşte viteza.

— Prea târziu! izbucni glasul răguşit al lui Tyndall. Ochii amiralului străluceau triumfători, pumnii se încleştaseră. A întârziat cu manevra!

Vallery nu comentă în nici un fel. Secundele treceau. *Ulysses* îşi continua goana spintecând pâclele îngheţate şi marea glacială. Brusc, difuzorul se auzi din nou:

— Inamicul a schimbat drumul cu 180 ; Drum sud-est. Viteza 28 noduri.

– 28 noduri! înseamnă c-o şterge! Tyndall părea că renaşte. Comandante, propun ca *Sirrus* şi *Ulysses* să se ia după el cu viteza maximă, să-l angajeze cu tunul şi să-l încetinească. Ordonă ca radioul să-l prevină pe Orr. Cere radarului să comunice drumul inamicului.

Se întrerupse şi aştepta nerăbdător răspunsul.

— Radarul către comandă. Drum 312˚. Cap constant. Repetăm: cap constant.

— Cap constant, repetă, la rândul său, Tyndall. Comandante, deschide focul după radar. Al nostru e, al nostru e! exclamă el jubilând. A aşteptat prea mult. Acum l-am înhăţat, comandantule!

O nouă tăcere a lui Vallery. Tyndall îl privi, pe jumătate nedumerit, pe jumătate supărat.

— Ce-i cu dumneata? Nu eşti de acord cu mine?

— Nu ştiu ce să zic, răspunse Vallery clătinând nehotărât din cap. Zău dacă ştiu. Pentru ce a aşteptat atât de mult? Pentru ce s-a întors

cu 180° şi n-a întins-o de îndată ce am părăsit convoiul?

— Era prea sigur de el, mormăi Tyndall.

— Sau prea sigur de altceva, făcu fără grabă Vallery. Poate că a vrut să se asigure că ne luăm după el.

Tyndall scoase un nou mârâit de exasperare, se pregăti să spună ceva, dar tăcu în timp ce reculul turelei „A" cutremura întreaga navă. Pentru o clipă, sub efectul formidabilei călduri degajate de explozia corditei, ceaţa care învăluia puntea prova se risipi. După câteva secunde, însă, linţoliul cenuşiu se reţesu la loc.

Apoi, ca prin magie, între zona de ceaţă prin care navigau şi cea următoare se deschise o pârtie de lumină şi *Sirrus* apăru exact în traversul lor înaintând cu o viteză de peste 34 noduri, direcţia sud-est. *Stirling* şi *Viking* nu se mai vedeau, înghiţiţi de pâclă.

— E prea aproape, făcu, sec, Tyndall. De ce Bowden nu ne-a prevenit? Nu-l putem prinde în cleşte pe inamic în felul acesta. Să i se semnalizeze lui *Sirrus:* „Timp de cinci minute, ţineţi drumul 317°". Acelaşi lucru şi pentru noi, comandante: 5° mai la sud, apoi revenire la vechiul drum.

Nu apucase bine să se reaşeze în fotoliul său, iar *Ulysses,* învăluit iarăşi de ceaţă, abia începuse să asculte de cârmă, când difuzorul postului T.F.F. se auzi din nou:

— T.F.F. către comandă, T.F.F. către comandă...

Tunurile jumelate de 155 m/m ale turelei „B" mugiră într-un asurzitor unison, împroşcând ceaţa cu flăcări şi fum. În aceeaşi clipă însă o explozie formidabilă smulse panoul de sub picioarele celor de pe puntea de comandă, •azvârlindu-i care încotro, izbindu-i de metalul ce sfâşia carnea şi zdrobea oasele, transformând totul într-un haos îngrozitor; un haos în care oameni cu mintea paralizată de şoc, cu timpanele sparte, cu nările şi laringile arse de vapori otrăvitori, orbiţi de un fum negru şi dens, luptau să se reorienteze, să-şi regăsească locurile dinainte.

Şi în mijlocul acestui tumult, vocea calmă, impersonală a difuzorului continua să transmită ininteligibilul său mesaj.

Treptat, fumul se risipi. Tyndall, pe care explozia îl smulsese din fotoliul său şi-l proiectase până-n mijlocul postului de navigaţie, se scula clătinându-se. Uluit, scutură din cap, zicându-şi că, probabil, e mult mai solid decât îşi închipuise de vreme ce străbătuse întreagă această distanţă fără să-şi poată aminti cum anume. Uite şi încheietura asta a mâinii... n-arată prea bine... stai, aparţine chiar propriei mele mâi ni... dar de durut nu-l doare deloc. În faţa ochilor apăru chipul lui Carpenter: pansamentul dispăruse, rana căpătată în timpul furtunii de azi-noapte se redeschisese şi o mască de sânge îi acoperea obrazul... Ce-ar fi spus duduia aia din Henley de care vorbea întruna dacă l-ar fi văzut în halul ăsta? Şi T.F.F.-ul de ce dracu nu încetează cu văicărelile

lui?

Brusc, mintea i se limpezi.

„Dumnezeule!... Dumnezeule!..." Incredul, privi panoul şi grilajul torsionat de sub picioarele sale. Se desprinse de habitaclul de care se sprijinise ca să se ridice şi se urni din loc; simţul echilibrului îi confirmă ceea ce ochii refuzau să creadă: întreaga punte de comandă avea o înclinaţie de 15°.

— Ce se întâmplă, pilotule? întrebă el cu o voce într-atât de răguşită că nu şi-o recunoscu nici el. Pentru numele lui Dumnezeu, ce se petrece aici? O explozie de ghiulele în turela „B"?

— Nu, domnule amiral. Carpenter îşi trecu antebraţul peste ochi; o pată de un roşu sângeriu se lăţi imediat pe mâneca de kapok. O lovitură în plin în suprastructuri.

— Aşa e, domnule amiral, confirmă Carrington care, aplecat mult în afară, se uita cu atenţie la ceva aflat mai jos. Chiar şi într-un asemenea moment, Tyndall a fost uluit de calmul acestui om, de aproape supraomeneasca lui stăpânire de sine. – Şi încă o lovitură zdravănă. A distrus pom-pom-urile de la prova, iar exact sub noi e o gaură cât toate zilele... Probabil că înăuntru e un adevărat dezastru.

Ultimele cuvinte, însă, Tyndall abia le mai auzi. Îngenuncheat lângă Vallery, îi susţinea capul cu mâna rămasă. teafără. Prăbuşit lângă grilajul despărţitor, comandantul zăcea fără simţire; respiraţia îi era sincopată, întreruptă de convulsii; se sufoca, sângele înecase plămânii, Obrazul căpătase paloarea morţii.

— Chrysler, cheamă-l pe Brooks... vreau să spun pe medicul şef. Imediat! răcni Tyndall.

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. Rog confirmaţi recepţia.

De data aceasta, glasul suna precipitat, mai puţin impersonal, neliniştit, în ciuda caracterului său anonim

Chrysler agăţă la loc receptorul şi-i aruncă amiralului o privire disperată.

— Ce s-aude? Făcu Tyndall. Urcă?

— Nu răspunde nimeni, domnule amiral... Cred că circuitul e întrerupt.

— Fir-ar să fie! mugi Tyndall. Ce-mi stai atunci proţăpit aici! Fuga după el! Carrington, preia comanda Bentley, cheamă-l pe comandantul secund să vină pe punte!

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă... Tyndall fulgeră difuzorul cu o privire exasperată, apoi se imobiliză în timp ce vocea continua: Am fost loviţi la pupa. Veghea anunţă că postul cifrului a fost distrus Idem, posturile de radar 5 şi 7. Idem cantina. Telemetrul pupa grav avariat.

— Telemetrul pupa! izbucni Tyndall. Înjură, îşi scoase mănuşile cu o

strâmbătură de durere din pricina mâinii fracturate şi cu infinită grijă le vârî în chip de pernă sub capul lui Vallery. Apoi se ridică: Telemetrul pupa! Turner era acolo! Dumnezeule, nădăjduiesc... – Se întrerupse şi porni în fugă, clătinându-se, către partea dinspre pupa a punţii de comandă. Odată ajuns se sprijini de mâna curentă a scării şi scrută, neliniştit, duneta.

La început nu distinse nimic, nici măcar coşul şi arborele pupa. Pâcla era prea densă, prea opacă. Apoi, o pală de vânt glacial venită pe neaşteptate risipi fumul care învăluia suprastructurile. Degetele lui Tyndall se încleştară convulsiv de mâna curentă, cu asemenea violenţă încât articulaţiile deveniră albe.

Suprastructurile de la pupa dispăruseră. În locul lor apărea o masă haotică de oţel răsucit; turela „X", care în mod normal era invizibilă de pe puntea de comandă, se contura acum limpede aparent indemnă. Fot restul însă fusese pulverizat: posturile radarului, cabina cifrului, corpul de gardă, cantina şi, probabil, o bună parte din bucătărie. Nimeni, absolut nimeni nu ar fi putut supravieţui. Miraculos, arborele avariat în noaptea precedentă rămăsese în picioare, dar imediat în spatele lui, cocoţat exact de-a curmezişul mormanului acela de fiare, se înălţa turela postului de comandă, sfărâmată şi grotesc aplecată într-o parte. Telemetrul de pe ea dispăruse. Acolo se aflase căpitanul-comandor Turner.

Tyndall se clătină, mai-mai să cadă din vârful scării, scutură din cap ca să-şi limpezească ideile înceţoşate, făcu un efort să alunge pâcla care-i acoperea ochii. În aceeaşi clipă recunoscu faţa încruntată şi osoasă dinaintea sa: era a maistrului principal Davies. Alb ca varul la chip, cu suflul rapid şi sacadat, el deschise gura ca să spună ceva, dar încremeni cu ochii fixaţi la mâna amiralului:

— Mâna, domnule amiral, spuse el ridicând privirea spre Tyndall. Mâna dumneavoastră. N-aveţi mănuşă, domnule amiral!

— Nu? făcu Tyndall, parcă uşor nedumerit că mai are o mină. Nu, într-adevăr, n-am. Mulţumesc, Davies. Îşi luă mâna de pe fierul îngheţat şi privi, absent, carnea sângerândă. Nu face nimic. Ce se întâmplă, băiatule?

— Postul de ascultare şi detectare, domnule amiral! privirea i se întunecă la amintirea ororilor văzute. Acolo a explodat obuzul. A... a dispărut pur şi simplu. La fel şi camera hărţilor de deasupra...

Glasul lui şovăitor se opri, acoperit de bubuitul tunurilor turelei „A". Părea de-a dreptul straniu ca după toate cele petrecute armamentul principal să fi rămas mai departe eficace.

— Vin de la postul de comandă a telemetrelor pupa, domnule amiral, continuă Davies, de astă dată mai calm. Bieţii de ei... n-au avut nici o şansă...

— Inclusiv comandantul Westcliffe? întrebă Tyndall dându-şi vag

seama că e de prisos să se agăţe de acest, fir de pai.

— Nu ştiu, domnule amiral. Înăuntru totu-i făcut zob. Dacă se afla cumva acolo...

— Se afla cu siguranţă, rosti cu un oftat Tyndall Nu-l părăsea niciodată în caz de alarmă...

Se întrerupse brusc, mâinile sângerânde se încleştară convulsiv; precedat de un urlet ascuţit, obuzul de mare calibru explodă înspăimântător de aproape într-un vacarm îngrozitor.

— Dumnezeule, murmură Tyndall, mai-mai să ne atingă! Davies! Ce dracu...

Vocea i se frânse prefăcându-se în geamăt, braţele bătură aerul, se prăbuşi strivindu-şi spatele de blindajul punţii, ultimul pic de suflu dispăru. Propulsat de o detentă disperată a picioarelor şi de tracţiunea brutală a braţelor încleştate de balustrada scării, Davies urcase într-un salt tăcut şi convulsiv ultimele trei trepte ale scării, ca să percuteze irezistibil, cu capul şi umerii, corpul amiralului. Acum, zăcea complet imobil, întins cât era de lung de-a curmezişul picioarelor acestuia., Treptat, treptat, recăpătându-şi chinuitor de încet suflul. Tyndall simţi cum iese la suprafaţă din hăul negru al leşinului. Instinctiv, orbeşte, încercă să se ridice, însă mina fracturată cedă sub greutatea corpului. Partea de jos a corpului, de la călcâie până la mijloc părea paralizată. Ceaţa se risipise şi fulgerări roşii, verzi, albe despicau cerul. Obuze luminoase? Să fi utilizat inamicul un nou tip de proiectile luminoase? Obscur şi cu preţul unui mare efort de voinţă pricepu că trebuie să existe o legătură între fulgerările acelea scăpărătoare şi durerea atroce care-i sfredelea fruntea. Continuând să ţină ochii ermetic închişi, ridică mâna dreaptă... În aceeaşi fracţiune de secundă mintea încetă să-i mai funcţioneze.

— Vă simţiţi bine, domnule amiral? Nu vă mişcaţi în câteva minute vă scoatem de-aici.

Vocea aceasta, gravă, autoritară, suna chiar deasupra capului său. Şi-l scutură, imperceptibil, disperat. Cel care vorbise fusese Turner... Ori el ştia că Turner a murit „Aşa să fie oare când eşti mort? se întrebă el vag. Să fie oare Nefiinţa acest univers confuz, înspăimântător, format din tenebre şi orbitoare lumini, un univers de dureri, de neputinţe, populat cu glasuri cândva cunoscute?"

Apoi, pe neaşteptate, aproape de la sine, ochii i se deschiseră şi primul lucru pe care-l desluşi ia nu mai mult de treizeci de centimetri fu chipul slab, ca de pirat, al comandantului secund, îngenuncheat plin de îngrijorare alături de el.

— Turner,! Turner? O mină întrebătoare, ezitantă, apuca, insensibilă la durere, braţul reconfortant prin soliditatea lui al secundului. Turner dumneata eşti cu adevărat? Credeam că...

Că am zburat odată cu telemetrul pupa, aşa-i? făcu Turner cu un

mic zâmbet pe buze. Nu, domnule amiral... E drept, nici prea departe nu eram. Pornisem încoace, eram tocmai pe punctul să mă caţăr pe dunetă când prima lovitură m-a azvârlit pe puntea principală. Dar dumneavoastră, cum vă simţiţi, domnule amiral 1

— Slavă cerului! Habar n-am cum mă simt! Picioarele... Pentru Dumnezeu asta ce mai e?

Ochii săi, care între timp îşi recăpătară vederea normală, se holbară de uimire. Chiar deasupra capului lui Turner, trunchiul alb al unui catarg, înclinat spre prova şi babord, bara orizontul. Ridicând mâna atinse suprafaţa lui lucie.

— E arborele prova, domnule amiral, lămuri Turner. Ultimul obuz l-a retezat exact deasupra vergei inferioare Teamă mi-e că prăbuşindu-se a luat cu el o bună parte din postul de comandă A.A. auxiliară şi a distrus telemetrul principal. Nu cred că tânărul Courtenay să fi avut nici cea mai mică şansă... Davies l-a văzut căzând. În momentul acela eram chiar sub el. A fost extrem de prompt...

— Davies! exclamă Tyndall, care-l uitase complet în momentele acelea de zăpăceală. Evident, Davies... lungindu-şi gâtul văzu silueta ghemuită peste picioarele sale, proptind cu spatele masa enormă a catargului. La dracu, căpitane, scoate-l de-acolo!

— Staţi liniştit, domnule amiral, rămâneţi culcat până vine Brooks. Cu Davies e-n ordine.

— În ordine! în ordine! ţipă aproape Tyndall, fără să-i pese de oamenii tăcuţi care se adunau în jurul lui Ai înnebunit, Turner? Nenorocitul probabil că se chinuie groaznic!

Se zbătu frenetic ca să se ridice, însă mai multe mâi ni îl menţinură, cu grijă dar ferm, în poziţia în care se afla.

— Nu suferă, domnule amiral, spuse Turner cu o sur prinzătoare blândeţe în glas. Credeţi-mă, nu suferă. Davies nu mai simte acum nimic.

Brusc, amiralul pricepu. Cu ochii închişi se lăsă să cadă îndărăt pe punte.

Îi avea tot închişi când Brooks, binevenitul, apăru primit de toţi cu încrederea pe care o inspira competenţa sa. În câteva secunde, amiralul era în picioare, şocat, suferind de contuzii puternice, rănit la mâi ni, dar în rest teafăr. Imediat, sfidând pe faţă poruncile lui Brooks, ceru cu încăpăţânare să fie ajutat să urce pe puntea de comandă. O clipă privirea i se lumină zărindu-l pe Vallery clătinându-se, cu un şervet alb la gură, dar în picioare Nu spuse însă nimic. Cu capul plecat, se căţăra greoi în fotoliul său.

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. Confirmaţi recepţia semnalului.

— Afurisitul ăsta de imbecil, tot acolo e? se înfurie Tyndall. Pentru ce nici unul din voi n-a...

— N-aţi lipsit decât două minute, domnule amiral, îndrăzni să-i răspundă Baby-Kapok.

— Două minute? Tyndall îl privi fix, tăcut. Apoi, plecându-şi privirea către Brooks care-i pansa mâna dreaptă: N-ai altceva mai bun de făcut, doctore? întrebă el cu asprime.

— Nu, răspunse Brooks. Când un obuz explodează între patru pereţi, un medic nu mai are treabă... decât, doar să semneze certificatele de deces, adăugă el brutal.

Vallery şi Turner schimbară o lungă privire între ei. „Oare îşi dă seama Brooks de starea lui Tyndall", se întrebă comandantul.

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. *Vectra* repetă cererea de instrucţiuni. Urgent. Urgent.

— *Vectra!* Vallery aruncă o privire amiralului, în prezent tăcut şi nemişcat, apoi se întoarse spre timonier: Chrysler, găseşte un mijloc să intri în comunicaţie cu T.F.F.-ul. Cere repetarea primului mesaj.

Se uită din nou la Turner, apoi surprinse privirea îngrozită a amiralului, ţintuind ceva care se găsea mai jos. Se aplecă, la rândul său, ca să se tragă imediat îndărăt, cutremurat de oroare, luptând împotriva unui brusc acces de greaţă. Tunarul din nacela aflată sub puntea de comandă, un tinerel de vârstă lui Chrysler, văzuse, probabil, arborele căzând şi încercase disperat să se salveze. N-apucase bine să iasă din nişa sa când antena radarului, treizeci de metri pătraţi de ochiuri de oţel, purtând masa enormă a catargului frânt d? rama punţii de comandă, îl izbise în plin. Acum, mutilat, strivit, nemaiavând aproape nimic omenesc în el, zăcea răstignit pe ţevile jumelate ale Oerlikon-ului său.

Vallery întoarse capul, simţindu-şi trupul şi sufletul deopotrivă de bolnave. Această nebunie, această inutilă demenţă a războiului! Blestemat să fie orucişetorul acela hitlerist! Blestemaţi tunarii lui! Blestemaţi, în vecii vecilor!... Dar, la urma urmelor, de co îi blestema? în fond, nu-şi făcuseră decât datoria, şi o făcuseră al dracului de bine. Aruncă o privire oarbă asupra măcelului de pe puntea de comandă. Ce tir, ce diabolică precizie! Se întrebă, vag, dacă şi *Ulysses* ripostase cu succes. Probabil că nu, iar în prezent aşa ceva devenise, evident, imposibil. Imposibil pentru că *Ulysses,* navigând în continuare spre sud-est în plină ceaţă, era acum complet orb, cei doi ochi ai radarului său distruşi, victime ale intemperiilor şi ale tunurilor nemţeşti. Nenorocirea era cu atât mai mare, cu cât toate posturile de telemetre fuseseră atât de rău avariate încât nu mai puteau fi reparate. „Dacă lucrurile continuă tot aşa, îi trecu prin minte, nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne procurăm o provizie serioasă de cângi şi săbii de abordaj." în materie de artilerie navală modernă, deşi armamentul principal rămăsese intact, *Ulysses* devenise iremediabil infirm. Practic, nu mai avea nici o şansă să supravieţuiască. „Ce naiba ziceau oamenii

că spusese fochistul Riley? «Suntem aruncaţi în groapa cu fiare?» Da, aşa şi era: aruncaţi la fiare. Cu singura diferenţă, se gândi el cu amărăciune, că Nero nu l-ar fi orbit pe gladiator înainte de a-l expedia în arenă."

Tirul încetase. O tăcere de moarte domnea pe puntea de comandă. O tăcere absolută, exceptând plescăitul apei, mugetul surd al marilor turbine acolo, jos, în sala maşinilor, ţăcănitul monoton, enervant al Asdic-ului... dar, lucru bizar, toate aceste zgomote nu slujeau decât ca să accentueze imensa tăcere.

Vallery observă că toate privirile erau aţintite asupra amiralului. Bătrânul Giles mormăia ceva, dar prea încet ca să se poată desluşi ce spune. Faţa sa, înspăimântător de cenuşie, descompusă, cu pete roşii, rămânea mai departe îndreptată în jos. Ai fi zis că spectacolul băiatului mort îl fascinează. Sau, poate, acela al antenei radar distruse? Înţelegea el oare, în momentul de faţă, întreaga însemnătate a dispariţiei acestui mijloc de explorare şi a nimicirii posturilor de telemetre? Vallery îl privi Îndelung, apoi se întoarse; ştia că Tyndall realiza totul

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă.

Toţi cei prezenţi tresăriră – nervii nu-i mai ţineau – şi se răsuciră spre difuzor. Toţi în afară de Tyndall, împietrit într-o severă rigiditate.

— Mesaj de la *Vcctra.* Primul mesaj. Recepţionat la 9,52.

Vallery îşi consultă ceasul. Abia în urmă cu şase minute? Imposibil!

— Textul mesajului: „Contacte, contacte la 3. Repet, la 3. Rectific: contact la 5. Puternică concentrare de submarine în prova şi la travers. Angajez lupta".

Din nou toate privirile se aţintiră asupra lui Tyndall. Ştiau cu toţii că în pofida avizului celui mai vechi dintre ofiţerii săi luase, de unul singur, hotărârea să lase convoiul aproape fără protecţie. Vallery nu se putu împiedica de a nu admira modul în care fusese amorsată, reglată şi cum funcţionase capcana întinsă de inamic. Cum va reacţiona bătrânul Giles la toate acestea, corolar al unei serii de erori de judecată, erori care, cinstit vorbind, nu-i puteau fi în totalitate imputate, dar pentru care va trebui să răspundă? Gândurile i-au fost întrerupte de glasul metalic al difuzorului.

— Textul următorului mesaj: „Contact apropiat. Lansăm grenade. O navă torpilată e pe punctul de a se scufunda. Un petrolier torpilat e avariat, dar se menţine pe linia de plutire şi guvernează. Cerem indicaţii. Cerem asistenţă. Urgent! Urgent!"

Difuzorul tăcu. Din nou tăcerea aceea încordată, nefirească. Ea dură cinci, zece, douăzeci de secunde... apoi toţi cei prezenţi înţepeniră şi-şi întoarseră, care încotro, privirile.

Tyndall se dădea jos din fotoliul său. Mişcările neîndemânatice, încete, paşii şovăitori, nesiguri, prudenţi erau aceia ai unui om bătrân.

Şchiopăta puternic. Un bandaj având albeaţa zăpezii susţinea încheietura fracturată a mâinii sale drepte. Întreaga făptură degaja o stranie aură de demnitate şi dacă pe chipul său exista vreo expresie, aceea era reflexul unui îndepărtat surâs. Când vorbi, o făcu ca şi când şi-ar fi vorbit sieşi:

— Nu mi-e bine. Cobor.

Chrysler, suficient de matur ca să-şi dea seama de întreaga tragedie, deschise uşa şi-l sprijini pe Tyndall în clipa în care acesta se împiedică de-o treaptă. În acelaşi timp aruncă peste umăr o privire rapidă şi rugătoare pe care Vallery o interceptă şi-o înţelese, răspunzând printr-o uşoară înclinare a capului, plină de compasiune. Umăr la umăr, bătrânul şi tânărul se îndepărtară încetişor. Treptat, zgomotul paşilor lor descrescu şi cei doi dispărură.

Dintr-odată, puntea de comandă răvăşită deveni parcă pustie şi cei de-acolo avură o stranie senzaţie de însingurare. Giles, veselul, optimistul, indestructibilul Giles, nu mai era. Rapiditatea şi proporţiile prăbuşirii sale încă nu puteau fi realizate pe de-a-ntregul, dar unicul sentiment pe care-l încercau oamenii în acea clipă era că sunt singuri, lipsiţi de apărare, vulnerabili...

— „Adevărul iese din gura copiilor"... Cum era şi firesc, primul care rupse tăcerea a fost Brooks. – Nicholls a afirmat întotdeauna că... Se întrerupse şi-şi clătină capul cu un gest de incredulitate. Mă duc să văd ce pot face, adăugă el brusc şi părăsi puntea de comandă.

Vallery se uită după el, apoi se întoarse spre Bentley.

În lumina leşioasă a ceţii, obrazul comandantului, – umbrit de căruneţeala bărbii, avea culoarea morţii.

— Trei semnale, şefule, ordonă el. Primul către *Vectra*: „Păstraţi cap 360°. Nu vă dispersaţi. Repet: Nu vă dispersaţi. Venim în ajutor". Se opri o clipă, apoi adăugă: Semnează: „Amiral 14 VAC". Ai înţeles? Bun. Nu mai e timp să-l dai la cifrat. Trimite-l în clar. Expediază-l imediat prin unul din oamenii dumitale celor de la T.F.F. Acum, al doilea mesaj: Către *Stirling, Sirrus, Viking:*. „Abandonaţi imediat urmărirea. Luaţi drum nord-est. Viteza maximă". Şi pe ăsta îl transmiţi tot în clar. Şi, întorcându-se către Baby-Kapok: Cum stai cu rana de la frunte, pilotule? Poţi continua?

— Desigur, domnule comandant.

— Mulţumesc, băiatule. Ai auzit ce-am spus? Convoiul reia, să zicem peste câteva minute, adică la 10,15. direcţia nord. Viteza: şase noduri. Calculează-mi cât poţi mai repede un drum de interceptare. Dumneata, Bentley: mesajul numărul trei: Către *Stirling, Sirrus* şi *Viking:* „Radarul scos din uz. Nu vă mai pot repera pe ecran. Lansaţi geamandurile ele ceaţă. Semnal cu sirena din două în două minute". Mesajul ăsta îl dai cifrat. Comunică Ia puntea de comandă imediat ce primeşti confirmările de recepţie. Turner?

— Aici, domnule comandant.

Ofiţerul era alături.

— Oamenii la posturile de veghe. Presupun că până sosim noi, submarinele vor dispare. Care este bordul liber?

•- Dumnezeu mai ştie, răspunse cu francheţe Turner. Să zicem că bordul babord.

Vallery avu un uşor surâs.

— Bine, aşa să fie. Organizează două grupe. Prima pentru înlăturarea sfărâmăturilor; aruncaţi totul în mare, nu păstraţi nimic. O să ai nevoie de fierar şi de ajutorul său, iar Dodson o să-ţi furnizeze o echipă cu aparat de sudură. Preia personal conducerea. Cea de-a doua grupă va trebui să se ocupe de morţi. S-o conducă Nicholls.

Toate cadavrele găsite vor fi depuse la cantină, după ce, în prealabil, va fi degajată. Poate reuşeşti să-mi dai intr-o oră lista completă a morţilor, răniţilor şi a pagubelor suferite de navă?

— Chiar mult mai repede, domnule comandant.. Pot să vă spun două cuvinte în particular?

Împreună porniră spre cazemata punţii de comandă în timp ce uşa se închidea după ei, Vallery aruncă secundului o privire pe jumătate intrigată, pe jumătate sarcastică:

— Avem cumva o nouă rebeliune la bord, Turner?

— Nu, domnule comandant. Turner îşi descheie mantaua, scotoci prin adâncurile unui buzunar interior şi extrase de-acolo o sticlă plată pe care o ridică în dreptul luminii. – Laudă Domnului, spuse el cu pioşenie Mi a fost teamă să nu se fi spart când am căzut. E rom, domnule comandant. Rom curat. Ştiu că nu puteţi suferi aşa ceva, dar puţin îmi pasă. Luaţi, zău că aveţi nevoie!

Sprâncenele lui Vallery se adunară într-o linie dreaptă.

— Rom? Ia spune, Turner, nu cumva...

— Mai daţi-le dracului de regulamente şi abstinenţe! îl întrerupse el. Luaţi-l! Aveţi mare nevoie de un întăritor. Aţi fost rănit, aţi pierdut o mare cantitate de sânge şi sunteţi aproape mort de frig.

Şi deşurubând capacul sticlei o vârî între mâinile şovăitoare ale lui Vallery.

— Priviţi situaţia în faţă, domnule comandant. Avem nevoie de dumneavoastră. Acum, mai mult ca oricând... Or, sunteţi mai degrabă mort decât viu... un mort în picioare, adăugă el brutal. Romul acesta vă poate menţine activ câteva ore suplimentare.

— Ştii să înfăţişezi atât de drăguţ lucrurile... murmură Vallery. Bine. De acord, deşi e în contradicţie cu ceea ce gândesc...

Duse sticla la gură, dar se opri:

— Mi-ai dat o idee, Turner. Ordonă şefului de cart să distribuie câte o porţie dublă de rom oamenilor. Au şi ei nevoie.

Trase o înghiţitură şi adăugă cu o strâmbătură ce nu se datora

alcoolului:

— În special cei care se vor ocupa de morţi.

X. VINERI DUPĂ-AMIAZA

Comutatorul pocni sec şi lumina dură a neonului inundă sala de operaţii. Nicholls se trezi brusc şi-şi protejă cu mâna, într-un gest instinctiv de apărare, ochii istoviţi. Strângând din pleoape, aruncă o privire ceasului de la mână. Se făcuse patru. Să fi dormit atât de mult. Doamne, ce frig îngrozitor!

Anchilozat complet, se redresă în scaunul dentar în care dormise şi întoarse capul. Sprijinit de uşă, cu gluga canadienei, plină de zăpadă, trasă peste părul argintiu. Brooks se chinuia să scoată cu degete amorţite o ţigară dintr-un pachet. Reuşi în sfârşit, şi-i aruncă lui Nicholls o privire maliţioasă pe deasupra flăcării chibritului.

— Ei, bine, Johnny! Dezolat că a trebuit să te scol, dar „sultanul" are nevoie de tine. Nu te grăbi, ai tot timpul.

Îşi aprinse ţigara de la flacăra care sta gata-gata să moară şi se uită din nou la Nicholls zicându-şi, cuprins de o subită înduioşare, că băiatul pare bolnav, teribil de obosit şi surmenat. Era însă mai bine să nu i-o spună.

— Cum te mai simţi?... Ba nu, dacă stau să mă gândesc, prefer să nu aflu! Eu unul mă simt şi mai rău. Ţi-a mai rămas ceva din elementul acela toxic?

— Care element toxic, domnule doctor? gluma aceasta devenise un automatism; făcea parte din relaţiile lor.

— Vreţi să luaţi otravă numai pentru că aţi pus un diagnostic greşit? N-aveţi teamă, amiralul o să scape..

— Ah, această intoleranţă a tinerilor... mai ales în ocaziile, din fericire extrem de rare, când întâmplător au dreptate... Făceam aluzie la sticla aceea cu alcool de contrabandă provenind din insula Mull.

— Insula Coli, rectifică Nicholls. Nu c-ar avea vreo importanţă, dat fiind că oricum aţi ras-o, adăugă oi răutăcios, adresând totodată un zâmbet larg figurii decepţionate a medicului-şef. Apoi, îmblânzindu-se, adăugă: Ne-a mai rămas însă o sticluţă de Talisker.

Se sculă, deschise dulapul cu produse toxice şi desfăcu un flacon pe care scria „Lysol". Mai curând auzi decât văzu paharele ciocnindu-se şi se întrebă într-o doară, cu un soi de detaşare profesională, de ce-i tremură atât de tare mâinile.

Brooks îşi goli paharul şi scoase un suspin de fericire simţind cum o căldură binefăcătoare i se răspândeşte în tot trupul.

— Mulţumesc, fiule, mulţumesc. Ai stofă de mare medic.

— Credeţi, domnule căpitan? Eu nu. Mai exact, nu mai cred. Nu,. după tot ce-am văzut azi. Se scutură înfiorat de amintirea dezastrului. În zece minute, patruzeci şi patru de morţi... unul după altul... azvârliţi peste bord ca tot atâţia saci cu deşeuri menajere.

— Patruzeci şi patru? atât de mulţi, Johnny?

— Nu chiar, domnule căpitan. Patruzeci şi patru era numărul celor dispăruţi. Morţi au fost vreo treizeci... dar numai Dumnezeu ştie din câte piese şi bucăţi i-am adunat. La postul telemetrelor prova s-a lucrat cu lopata şi târnul. Nicholls zâmbi cu amărăciune. N-am mâncat astăzi... nu cred ca vreunul din cei care s-au ocupat de morţi s-o fi făcut... Aş face bine să maschez hubloul ăsta...

Grăbit, traversă sala. Zări la orizont, sclipind intermitent printre fulgii uşori, luceafărul de seară. Însemna că ceaţa dispăruse – ceaţa care salvase convoiul, care-l ascunsese de submarine în momentul când luase direcţia nord. Văzu *Vectra,* cu lansatoarele de grenade goale, fără ca din treaba aceasta să fi rezultat ceva; văzu în imediată apropiere şi pe *Vytura,* petrolierul avariat, cu puntea aproape la nivelul apei, cramponându-se, sinistru, de convoi, văzu şi patru cargouri tip „Victory", mari, puternice, generând încredere, dar atât de jalnic înşelătoare în aparenţele lor de indestructibilitate... Închise capacul hubloului, strânse şi ultimul şurub, apoi se răsuci brusc:

— De ce nu ne întoarcem, dracului, îndărăt la bază? Pe cine îşi închipuie bătrânul că duce de nas: pe nemţi sau pe noi? N-avem acoperire aeriană, n-avem radar/ n-avem nici cea mai mică şansă de a fi ajutaţi! Acum nemţii ne-au reperat la milimetru... şi pe măsură ce-o să înaintăm le va fi tot mai lesne s-o facă. Iar noi mai avem de parcurs 1000 de mile! – Glasul i se ascuţi: Fiecare din afurisitele astea de nave, submarine şi avioane inamice din Arctica stau acum şi-şi ling buzele de poftă aşteptând să le vină ceasul potrivit!... Scutură disperat din cap: Ştiţi prea bine că, la fel ca toţi ceilalţi, n-aş pregeta să-mi dau viaţa, clar ceea ce facem în momentul de faţă e pur şi simplu ori un asasinat, ori o sinucidere. La alegere, doctore. Când eşti mort, nu mai contează cum ai murit.

— Ia stai uşor, Johnny, doar nu...

— De ce nu ordonă întoarcerea? continuă Nicholls care nici nu auzise că a fost întrerupt. Un simplu ordin şi gata. Ce vrea? Moartea sau gloria? Ce caută? Nemurirea pe spinarea mea, pe spinarea *noastră?* Oţărât. trase o înjurătură. Poate că Riley a avut, totuşi, dreptate? Iată un titlu straşnic: „Comandantul Richard Vallery a fost decorat cu *Distinguished Service Order* decernat cu titlu postum..."

— Încetează!

Privirea lui Brooks era la fel de glacială ca şi Arctica; glasul, tăios ca o cravaşă.

— Îndrăzneşti să vorbeşti în acest fel de comandantul Vallery! articulă el încet. Îndrăzneşti să mânjeşti numele celui mai curat....Se opri, scutură din cap într-un gest de uimire amestecată cu mânie, apoi, alegând cu grijă cuvintele, continuă fără să-şi dezlipească privirea de la faţa lividă şi suptă a lui Nicholls: E un ofiţer bun, doctore Nicholls, poate chiar un mare ofiţer... dar asta n-are importanţă. Important e că-

i cel mai nobil om – am zis bine „nobil" – din câţi am cunoscut vreodată, din câţi au călcat cu piciorul pământul acesta nemernic. Nu-i nici ca mine, nici ca dumneata. El nu-i ca nimeni. E singur fără să fie însingurat, fiindcă în preajma lui stau numele mari ale Istoriei. – Un râs scurt, apoi: e caraghios, nu, să auzi vorbind astfel un bătrân cinic ca mine

Ai putea aproape zice că săvârşesc un sacrilegiu, dar să ştii că adevărul nu poate fi niciodată sacrilegiu. Iar eu *ştiu* ce spun.

Nicholls rămase tăcut. Chipul lui părea ca de piatră.

— Moarte, glorie, nemurire..., continuă necruţător Brooks. Acestea au fost cuvintele pe care le-ai folosit, nu? Moartea? Zâmbi şi scuturâ din nou din cap. Pentru Richard Vallery moartea nu există. Gloria? Bineînţeles că o doreşte; o dorim, de altfel, cu toţii. Dar nici un ziar de pe lumea asta, nici o curte regală sau imperială nu-i poate da gloria la care aspiră *el!* Comandorul Vallery nu-i un sugar, or doar sugarii se distrează c-o zdrăngănea... Cât priveşte nemurirea... râse, de astă dată fără sarcasm, şi puse o mână pe umărul lui Nicholls: spune-mi dumneata, Johnny, n-ar fi de-a dreptul idiot să ceri ceea ce posezi deja?

Nicholls nu spuse nimic. Tăcerea se prelungea, se accentua. Jetul de aer trimis de gura de ventilaţie căpătă brusc o sonoritate odioasă. Într-un târziu Brooks tuşi şi aruncă o privire semnificativă flaconului ele „Lysol".

Nicholls umplu paharele şi le aduse. Privirea lui Brooks se încrucişă cu cea a tânărului medic, o căută şi un brusc val de milă îi năpădi inima. Cum sunase oare aforismul, devenit clasic, lansat de Cunningham{29} în timpul invaziei germane a Cretei? „Nu e recomandabil ca oamenii să fie împinşi dincolo de anumite limite." Banal, dar adevărat. Chiar şi pentru cei ca Nicholls. Brooks se întrebă prin ce chinuri trecuse băiatul acesta în cursul dimineţii tot scoţând dintre sfărâmături corpurile mutilate şi sfârtecate ale. celor care până nu de mult fuseseră oameni la fel ca el. În calitatea lui de medic însărcinat cu această operaţiune fusese obligat să examineze fiecare cadavru găsit... sau fiecare bucată...

— Încă o ieşire ca asta şi-o să mă simt mai scârnav decât un vidanjor, rosti Nicholls cu glas stins. Nu ştiu cum să mă fac iertat, domnule doctor. Nu ştiu ce mi-a venit să vorbesc aşa... Îmi pare rău.

— Şi mie, făcu Brooks cu sinceritate. Mi-am ieşit d n fire. Regret din suflet.

Ridică paharul şi-i inspectă cu tandreţe conţinutul:

— Să bem pentru duşmanii noştri, Johnny: pentru prăbuşirea lor, pentru risipirea lor... şi nu-l uita pe amiralul Starr.

Dădu paharul duşcă, îl aşeză pe masă şi-i aruncă lui Nicholls o lungă privire.

— Cred c-ar trebui să auzi şi restul, Johnny. Ştii, motivul pentru care Vallery nu revine la bază. O face pentru că am avea în urma noastră cel puţin tot atâtea submarine câte ne aşteaptă şi în faţă. Îşi aprinse o nouă ţigară şi continuă calm: Azi dimineaţă, comandantul a luat legătura prin radio cu Londra. Şi-a exprimai părerea că FR-77 va fi „anihilat".cu mult înainte de a fi apucat să atingă Capul Nord. A solicitat măcar autorizaţia de a atinge acest punct pe la nord şi nu pe la est... Păcat că-n seara asta n-am avut parte de un apus de soare, Johnny... mi-ar fi plăcut să-l contemplu.

— Aşa-i, aşa-i, făcu, nerăbdător, Nicholls. Şi care a fost răspunsul?

— Oh, răspunsul? Vallery spera ca el să ne parvină imediat. I-au trebuit patru ore ca să ajungă. Brooks schiţă un zâmbet amar. Pe-acolo, pe sus, se cloceşte un proiect important, o acţiune enormă care nu poate fi altceva decât o debarcare de foarte mare anvergură... fireşte, toate astea rămân strict între noi, nu-i aşa, Johnny?

— Fireşte, domnule doctor!

— Personal, nu posed nici un indiciu în privinţa asta. Ar putea să fie cel de-al doilea front, atât de mult aşteptat. În orice caz, se pare că sprijinul lui Home Fleet este considerat ca indispensabil pentru reuşita planului. Dar Home Fleet e imobilizat din pricina lui *Tirpitz*. Prin urmare, *Tirpitz* trebuie distrus. Cu orice preţ. Brooks zâmbi din nou, de astă dată glacial. Suntem nişte ştabi, Johnny, nişte persoane foarte importante. Suntem momeala cea mai ispititoare din câte au fost vreodată oferite unei viitoare prăzi, socotite azi ca fiind cea mai scumpă pradă din lume... dar mi-e teamă că arcul capcanei a cam ruginit... Mesajul a fost expediat de Primul

Lord al Amiralităţii... şi de către Starr. Hotărârea a fost luată la nivelul Cabinetului. Trebuie să continuăm drumul în direcţia est.

— Va să zică noi suntem acel „orice preţ", spuse Nicholls. Buni pentru sacrificiu.

— Întocmai, conveni Brooks.

Deasupra capetelor lor, difuzorul se porni să hârâie.

— Uite-o că sună din nou trompeta Satanei! gemu el.

Aşteptă ca sirena care chema oamenii la posturile de luptă să amuţească şi văzându-l pe Nicholls că dă să se repeadă spre uşă, întinse mâna ca să-l reţină.

— Asta nu te priveşte pe dumneata, Johnny. Nu încă. Ţi-am spus că „sultanul" are nevoie de dumneata. La zece minute după începerea alarmei, te duci şi-l cauţi pe puntea de comandă.

— Ce-e? Pe puntea de comandă? Ce dracu să fac acolo?

— Limbajul dumitale e nepermis pentru un ofiţer inferior, făcu solemn Brooks. Spune-mi, mai bine, cum i-ai găsit azi pe oameni? Ai muncit cu ei toată dimineaţa. Erau ca de obicei?

— Aş Zice că da, răspunse Nicholls şi, după o scurtă ezitare: E

curios, dar acum două zile starea lor mi se părea mult mai bună. Acum sunt iarăşi cum erau la Scapa. Cadavre ambulante. În plus, abia mai pot să se mişte. E nevoie de cinci-şase ca să ducă o brancardă. Se împiedică şi cad la cel mai mic obstacol. Dorm din picioare... Ochii nu mai pot aprecia distanţele, sunt prea istoviţi ca să mai vadă pe unde calcă.

— Ştiu, Johnny, ştiu. Am constatat şi eu lucrul ăsta.

— Nu mai sunt morocănoşi, nu mai sunt revoltaţi, vorbi mai departe Nicholls străduindu-se cu ultimele puteri să facă coerente şi omogene impresiile sale răzleţite şi nebuloase. Presupun că le lipseşte energia, spiritul de iniţiativă necesare revoltei, deşi nu cred că-i numai asta. Îi auzi veşnic murmurând: „Uite norocosul", „A murit dintr-un foc" şi chestii dintr-astea. Sau: Bătrân' Giles a sărit de pe troleu"... dar toate spuse fără pic de umor, fie el şi macabru, care, de obicei... Dau din cap şi atâta... Clătină şi el din cap: Nu ştiu exact cum să-i descriu; apatici, indiferenţi, disperaţi dacă doriţi... Eu unul îi califlc drept pierduţi.

Brooks îl privi îndelung, după care spuse încetişor, – Cred că ai dreptate, Johnny... Acum, du-te sus Comandantul va face turul navei.

— Ce-e? exclamă stupefiat Nicholls. În timpul alarmei de luptă? Părăseşte puntea de comandă?

— Întocmai.

— Dar e cu neputinţă! E fără precedent!

— La fel ca şi comandantul Vallery. E ceea ce m-am străduit toată seara să te fac să pricepi.

— Dar o să se omoare! protestă Nicholls.

— I-am spus-o. Din punct de vedere clinic e un muribund. Ar fi trebuit să fie deja mort. Să mă bată Dumnezeu dacă ştiu ce-l ţine în viaţă... În sensul cel mai literal al cuvântului. Nu poate fi vorba nici de plasma perfuzieată, nici de stimulentele administrate... Din când în când face bine să constaţi care sunt limitele medicinii. Tot ce-am reuşit e să-l conving să te ia cu el. Nu-l lăsa să aştepte.

Pentru medicul aspirant Nicholls, cele două ore care urmară au însemnat un adevărat purgatoriu. Atâta a durat inspecţia comandantului. Două ore de mers continuu în timpul cărora trebuiră să se caţere peste rame şi grămezi de fiare inextricabil răsucite, să se strecoare prin deschizături imposibil de strimte, să urce şi să coboare sute de scări, două ore de îngrozitoare tortură în frigul glacial, nimicitor pentru inimă, al unei temperaturi de minus 20°. Dar, în acelaşi timp, ele au însemnat o amintire pe care avea s-o păstreze veşnic şi a cărei evocare urma să se asocieze mereu cu sentimentul unei fierbinţi, stranii şi miraculoase recunoştinţe.

Au început cu duneta; Vallery, Nicholls şi maistrul principal Hartley. Vallery renunţase la Hastings, comandantul poliţiei care-l

însoţea de regulă în asemenea inspecţii. Ceva liniştitor şi sigur emana din masiva făptură a competentului maistru-principal. În noaptea aceea a muncit ca un rob, deschizând şi închizând zeci de uşi etanşe, ridicând şi coborând nenumărate capace grele, desfăcând şi strângând la loc sutele de şuruburi-fluture care fixau aceste uşi şi aceste capace, oferindu-i lui Vallery, de câte ori era nevoie, reazemul puternicului său braţ.

Întâi au coborât lungile scări verticale car duceau la magazia „Y", un soi de pivniţă-hangar, sumbră şi lugubră, luminată de beculeţe cât gămălia unui ac, dar producând o lumină orbitoare. Aici era fieful brutarilor, măcelarilor şi a altor asemenea specialităţi necombatante. „Angajaţi pentru toată durata ostilităţilor" şi puşi, aproape toţi, sub comanda unui artilerist antrenat, oamenii aceştia aveau o muncă aspră, murdară şi lipsită de glorie, în mod ciudat neglijată şi dată uitării; în mod ciudat deoarece pericolul în care trăiau era teribil. Blindajul de 10 cm care-i proteja era tot atât de rezistent la (impactul unui obuz sau al unei torpile capabile să străpungă unul de 20 de cm, ca şi o foiţă de ţigară.

Pereţii magaziei, în lungul cărora se stivuiau lăzile cu. proiectile şi tuburi, musteau întruna de-o zemuială îngheţată provocată de condensarea vaporilor de apă. Jumătate din oamenii care constituiau personalul stăteau ghemuiţi sau întinşi pe lângă lăzi, vineţi la faţă, supţi, tremurând de frig. În aerul îngheţat aburul respiraţiei lor forma o pâclă groasă. Ceilalţi se învârteau roată în jurul elevatorului, plescăind cu picioarele în băltoacele de apă, clătinându-se şi împleticindu-se de oboseală, cu mâinile înfundate adânc în buzunare, cu capetele căzând, sleite, pe piept. „Cadavre vii, îi trecu prin minte lui Nicholls. De ce nu s-or fi culcând şi ei?"

Treptat, oamenii remarcară prezenţa lui Vallery; cei oare se învârteau se opriră din mers, cei care şedeau se ridicară cu greu, cu ochii prea obosiţi şi minţile prea înceţoşate ca să se mai poată mira sau fi surprinşi.

— Repaus, repaus, se grăbi să spună Vallery. Cine comandă aici?

— Eu, domnule comandant.

O siluetă îmbrăcată în salopetă se apropie încet şi se opri în faţa lui Vallery.

— Dumneata eşti Gardiner, nu-i aşa? Şi arătând cu un gest oamenii din jurul elevatorului, întrebă: Ce se întâmplă aici?

— Gheaţa, răspunse lapidar Gardiner. Trebuie să agităm tot timpul apa strânsă pe jos, altminteri îngheaţă în două minute. Şi nu se poate să avem gheaţă pe podeaua magaziei.

— Nu, bineînţeles că nu. Dar pompele, dar ... ?

— Îngheţate.

— Sper măcar că învârtitul ăsta nu ţine tot timpul?

— Când marea e calmă, tot timpul, domnule comandant.

— Dumnezeule mare, exclamă Vallery, dând uluit, din cap.

Călcând prin bălţoace, ajunse în centrul grupului, lingă un flăcăiandru slăbuţ care tuşea înspăimântător acoperindu-şi gura cu colţul unui enorm fular verde cu alb. Vallery petrecu părinteşte un braţ peste umerii ce se zguduiau convulsiv.

— Te simţi bine, băiatule?

— Da, domnule comandant. Desigur! Şi aţintind asupra lui Vallery o feţişoară livid㠸 suptă, descompusă de suferinţă, adăugă indignat: Mă simt excelent!

— Cum te cheamă?

— McQuarter, domnule comandant.

— Ce funcţie ai, McQuarter?

— Sunt ajutor de bucătar, domnule comandant.

— Şi câţi ani ai?

— Opt'şpe, domnule comandant.

„Cerule! exclamă în sinea sa Vallery, comand nu un crucişător, ci o creşă!"

— Eşti din Glasgow, nu-i aşa? întrebă el zâmbind.

— Da, domnule comandant, răspunse McQuarter prudent.

Uitându-se în jos şi văzând bocancii, pe jumătate acoperiţi de apă, ai tânărului, Vallery întrebă:

— De ce nu ţi-ai pus cizmele de protecţie?

— Nu ni s-au distribuit, domnule comandant.

— Păi picioarele dumitale? Trebuie să fie leoarcă!

— Nu ştiu. Cred că da. Oricum, n-are importanţă, răspunse cu simplitate McQuarter. Tot nu le mai simt.

Vallery tresări. Nicholls se întrebă dacă în acel moment comandantul realizează tabloul patetic pe care-l constituie el însuşi, cu faţa lui, la fel de suptă, livid㠸 cu ochii injectaţi, cu nasul şi gura pătate de roşu şi cu inevitabilul şervet plin de sânge făcut ghemotoc în mâna stingă. În aceeaşi clipă iui Nicholls îi fu ruşine de un asemenea gând, care, o ştia prea bine, nu putuse trece niciodată prin mintea comandantului.

Zâmbind, Vallery îl privi pe McQuarter.

— Ia spune-mi, băiete, dar sincer, eşti obosit?

— Asta da. Vreau să zic că sunt tare obosit, domnule comandant.

— Şi eu, mărturisi Vallery. Dar... ai mai putea continua încă Un pic?

Sub braţul cu care-i cuprinsese simţi umerii slăbuţi ai băiatului îndreptându-se dintr-o dată.

— Sigur că pot, domnule comandant, răspunse acesta pe un ton ofensat, aproape brutal. Se-nţelege că pot.

Privirea lui Vallery parcurse încet grupul celor strânşi în jur şi ochii îi căpătară o strălucire aparte auzindu-i murmurând în cor

asentimentul lor.

Deschise gura ca să spună ceva, dar îl împiedică un violent acces de tuse. Lăsă capul în jos. Privirea lunecă încă o dată peste cercul de feţe, acum îngrijorate, după care se răsuci brusc pe călcâie.

„N-o să vă uităm, şopti el indistinct. Vă făgăduiesc că n-o să vă uităm."

Cu paşii grăbiţi se îndepărtă de băltoacă, ieşi din pata de lumină şi se refugie în întunericul de la piciorul scării.

Zece minute mai târziu părăseau turela „Y". În prezent, cerul nopţii era senin, plin de stele aidoma unor strasuri, de foc îngheţat pe catifeaua neagră a imensului firmament.

Frigul era năprasnic. Fără voia lui, Vallery se simţi scuturat de un fior în clipa în care uşa turelei pocnea, închizându-se, în urma lui.

— Hartley?

— Ordonaţi.

— Am simţit miros de rom înăuntru.

— Da, domnule comandant, la fel şi eu, spuse cu veselie maistrul-principal. Trăsnea! Dar să nu vă faceţi griji, domnule comandant. Jumătate din oamenii de la bord pun de-o parte în sticle raţia lor de rom şi o păstrează pentru momentul când. vor trebui să ocupe posturile de luptă.

— Ceea ce regulamentul interzice cu desăvârşire. Ştii asta la fel de bine ca şi mine.

— Aşa e. Da' nu-i nimic rău aici, domnule comandant, îi încălzeşte şi dacă-şi stropesc niţel curajul, cu atât mai bine. Vă amintiţi de noaptea când pom-pom-ul de la prova a dat jos cele două Stukas-uri?

— Sigur că da.

— Erau beţi criţă. Altminteri nici n-ar fi reuşit isprava... Iar acum, domnule comandant, au nevoie de ceva întăritor.

— Cred că ai dreptate. Au nevoie şi n-am să le reproşez nimic. Chicoti: Iar dumneata, nu mai fi atât de amărât că ştiu... am ştiut-o din totdeauna... De puţit însă, puţea ca într-un tractir.

Urcară apoi la turela „X", deservită de puşcaşii marini, după care coborâră în magazia ei. La fel ca şi în magazia „Y", pretutindeni pe unde trecea, Vallery lăsa în urma lui nişte oameni reconfortaţi. Prin stabilirea unui contact personal, printr-o putere aparte, greu de definit, el izbutea să-i ridice deasupra propriei lor condiţii, să facă să ţâşnească din ei ceva ce ei înşişi nu ştiuseră că există. Era aproape de neimaginat acest spectacol al apatiei morocănoase, al disperării cedând, lent dar sigur, locul unei atitudini hotărâte fie ea şi de un tip mai special, mai puţin vehementă, născută din exasperare. Nicholls ştia că din punct de vedere fizic şi psihic oamenii aceştia depăşiseră de mult limita de la care nu mai există cale de întoarcere.

La un moment dat încercă chiar să-şi explice, să analizeze această

tehnică. De fiecare dată însă metoda era alta; felul de a-i aborda pe oameni reprezenta, de fapt, reacţia lui Vallery la diferitele circumstanţe, aşa cum se prezentau ele, o reacţie complet lipsită de calcul ori de subtilităţi. Nu exista nici un fel de tehnică. Să fi fost oare mila forţa aceea cinetică? Milă pentru curajul magnific şi totodată sfâşietor al acestui om atât de evident pe punctul de a muri? Sau, dimpotrivă, ruşinea? dacă *el,* comandantul, poate, dacă *el* e în stare să oblige trupul acesta sleit să vină, cu riscul vieţii, ca să vadă dacă *noi* mai rezistăm, dacă *el* e capabil s-o facă şi să mai şi zâmbească, atunci, ce dracu, *noi* de ce ne-am da bătuţi? „Asta trebuie să fie, gândi Nicholls, mila şi ruşinea...", dar în aceeaşi clipă îl scârbi faptul că gândeşte aşa, nu pentru ideea în sine, ci pentru că ştia că se minte... De altfel, era prea obosit ca să mai reflecteze, îşi simţea mintea pâcloasă, incoerentă, funcţionând aiurea, independent de voinţă. Ca a tuturor celorlalţi, de fapt. Chiar şi Andy Carpenter, ultimul despre care s-ar fi putut crede aşa ceva, mărturisise că şi el se simte redus la această stare... Se întrebă ce-ar zice Baby-Kapok despre această inspecţie. Mai mult ca sigur că şi el rătăcea acum, e drept, în felul său, pe malurile Tamisei. Nicholls încercă să-şi, închipuie cam cum arăta femeia de la Henley. Numele ei începea cu „J" – Joan, Jean? – nu ştia; Baby-Kapok avea brodat un mare „J" auriu în faţă, pe partea dreaptă a costumului său matlasat; să fi fost ea cea care-l brodase? Dar cum o fi arătând? Blondă şi veselă ca şi el? sau brună, bună şi blândă ca şi Sfântul Francisc din Assisi? De ce naiba i-o fi venit în minte., ah, da! îi vorbise odată despre el bătrânul Socrate. Nu era oare personajul pe care Axei Munthe...

— Nicholls, nu te simţi bine? răsuflă, plină de îngrijorare, vocea lui Vallery.

— Ba da, domnule comandant, mi-e bine, sigur, răspunse Nicholls scuturând din cap ca să-şi revină. Pur şi simplu mă lăsasem furat de gânduri. Încotro mergem acum, domnule comandant?

— Postul mecanicilor, echipele de intervenţie, tabloul de distribuţie, compartimentul nr. 3 al auxiliarilor... nu, acesta a dispărut... Noyes a murit, nu-i aşa?... Hartley, n-ai vrea să mă laşi să ating puntea, măcar din când în când, cu propriile-mi picioare?

Pe rând, vizitară toate aceste locuri şi zeci altele; Vallery nu neglijă nici cel mai îndepărtat colţişor, oricât de greu ar fi fost accesul dacă ştia că acolo se află un om la postul său de luptă.

În sfârşit ajunseră la compartimentul maşinilor şi-al cazanelor. Corpurile lor neobişnuite reacţionară dureros la diferenţa de temperatură în momentul în care trecură de la frigul care domnea în compartimentul intermediar în căldura sufocantă a postului. Remarcând că Vallery e livid de suferinţă şi oboseală şi că respiră greu, Nicholls insistă să se odihnească măcar câteva minute. Cu coada

ochiului îl zări pe Hartley şopotind cu cineva într-un ungher şi avu vaga impresie că acel cineva dispare din încăpere.

Câteva clipe mai târziu, un zdrahon de fochist, cu faţa acoperită de echimoze şi un ochi aproape invizibil de umflat ce era, se apropie aducând un scăunel pliant. Îl aşeză brusc în spatele lui Vallery şi mormăi:

— Luaţi loc, domn'le comandant.

— Mulţumesc, mulţumesc. Vallery se instală recunoscător, apoi înălţând ochii exclamă surprins: Riley? după care, mutându-şi privirea către Hendry, maistrul-fochist, adăugă: Riley, făcându-şi datoria cu minimum de chef posibil.

Hendry se foi stânjenit.

— A făcut-o din proprie iniţiativă, domnule comandant...

— Atunci îmi pare rău, făcu Vallery cu sinceritate. Te rog să mă ierţi, Riley. Îţi mulţumesc foarte mult.

Îl urmări intrigat cu privirea pe fochistul care se îndepărta, apoi se uită din nou la Hendry, ridicând interogativ sprâncenele.

— Nu mă întrebaţi ce s-a întâmplat, domnule comandant. Habar n-am. Un tip smucit rău. Toate le face anapoda. E-n stare să crape oricând ţeasta cuiva cu o bucată de ţeavă de plumb... dar pierde ore-n şir îngrijind pisoi şi căţei ologiţi. Dacă aveţi cumva vreo zburătoare cu aripa ruptă, Riley, e omul dumneavoastră. În schimb, semenii săi îi stau ca osu-n gât.

Vallery dădu uşor din cap, nu spuse nimic, se rezemă de spătarul de pânză şi închise ochii istovit. Nicholls se aplecă peste el.

— Haideţi, domnule comandant, haideţi să renunţăm. Vă spun deschis, sunteţi pe punctul de a vă omorî. N-am putea termina inspecţia altădată?

— Mi-e teamă că nu, băiete, răspunse cu multă răbdare Vallery. N-ai cum să înţelegi, dar, „altădată" înseamnă prea târziu. Şi întorcându-se spre Hendry: Crezi că o să puteţi face faţă, maistre?

— Nu vă faceţi griji pentru noi, domnule comandant. Glasul, impregnat de accentul moale al Devonului, era blând şi totodată ferm. Îngrijiţi-vă de propria dumneavoastră sănătate. Fochiştii n-o să vă dezamăgească.

Vallery se ridică cu greu şi-i atinse uşor braţul:

— Să ştii, maistre, că nu m-am îndoit niciodată de lucrul acesta. Eşti gata, Hartley? Dădu să pornească, dar se opri zărind la piciorul scării un uriaş cu o mutră sinistră şi sumbră răsărind din deschizătura glugii de li pufoaică. Cine-i ăsta? Ah, da, îl cunosc! Şi adăugă surâzând: N-aş fi crezut vreodată că fochiştilor le poate fi într-atât de frig încât să se înfofolească în asemenea hal.

— E într-adevăr Petersen, domnule comandant, confirmă Hartley cu glas scăzut. Vine cu noi.

— Cine a hotărât? Şi Petersen ăsta? N-a fost el...

— Da, domnule comandant. A fost... a fost locotenentul lui Riley în afacerea de la Scapa. De hotărât, a hotărât medicul-şef. Petersen o să ne dea o mână de ajutor.

— Nouă? Mie, vrei să spui.

În glasul lui Vallery nu era nici amărăciune, nici sarcasm...

— Hartley, urmă el, ascultă-mă pe mine: nu te da niciodată pe mâna medicilor... Crezi că putem avea încredere în el? adăugă el, jumătate în glumă.

— Cred că ar strânge de gât pe primul care s-ar uita urât la dumneavoastră, afirmă Hartley. E un om de ispravă, domnule comandant. Nu prea deştept, se lasă uşor dus, dar băiat bun, în fond.

Când ajunseră la piciorul scării, Petersen se trase puţin într-o parte ca să-i lase să treacă. Vallery se opri, ridică faţa spre uriaşul care-l domina cu vreo cincisprezece centimetri şi se uită în ochii albaştri care-l fixau, gravi, de sub claia de păr cânepiu.

— Ei bine, Petersen, aflu de la Hartley că vii cu noi. Vrei într-adevăr s-o faci? Să ştii că nu eşti defel obligat.

— Vă rog, dom'le comandant. Avea vorba înceată, iar pe obraz i se întipărise o ciudată expresie de amărăciune şi demnitate. Îmi pare tare rău de ce s-a întâmplat...

— Ah nu, nu! exclamă Vallery, brusc stânjenit. Nu m-ai înţeles. Acolo sus e îngrozitor de frig. Dar dacă, totuşi, vii cu noi o să-mi pară foarte bine. Chiar vrei să vii?

Petersen îl privi lung, un zâmbet i se lăţi treptat pe buze şi faţa i se împurpură de plăcere. În clipa în care comandantul puse piciorul pe prima treaptă, braţul uriaşului îi cuprinse umerii. Senzaţia, aşa cum avea s-o descrie ceva mai târziu Vallery, era aceea pe care ţi-o dă ascensorul.

De acolo porniră să-l vadă pe mecanicul şef Dodson în compartimentul maşinilor, un Dodson vesel, încurajator, super-competent, mecanic până-n vârful unghiilor, devotat în exclusivitate giganticelor maşini care-i fuseseră încredinţate. Vizitară, după aceea, postul mecanicilor, urcând în acest scop scara care ducea la puntea superioară, între cantina distrusă şi corpul de gardă. După căldura din compartimentul cazanelor, brusca scădere a temperaturii, cu 40°, tăia răsuflarea, bloca traheea, făcea ridicol de insuficient „echipamentul polar", paraliza pur şi simplu mişcările.

Tuburile pentru lansarea torpilelor de la babord – singurele în stare de alarmă – erau doar la patru paşi. Servanţii, adăpostiţi de vânt în spatele magaziei distruse a şefului de manevre, erau lesne de reperat după zgomotul pe care-l făceau tropăind pe blindaj ca să-şi dezmorţească picioarele îngheţate şi după clănţănitul, de nestăpânit, al dinţilor.

Vallery scrută întunericul şi întrebă:

— Maistrul torpilor e aici?

— Domnul comandant? făcu o voce surprinsă şi neîncrezătoare.

— Da. Cum merg treburile?

— Foarte bine, domnule comandant, răspunse omul, încă şovăitor şi nesigur. Cred că piciorul stâng ai tânărului Smith e pierdut, domnule comandant. Degerătură...

— Transportaţi-l imediat jos. Şi organizează echipa în aşa fel încât să faceţi carturi de câte zece minute: unul rămâne de gardă la telefon, aici, ceilalţi patru – la postul mecanicilor. Ai înţeles? Executarea!

Se îndepărtă grăbit ca şi cum ar fi vrut să evite mulţumirile, stânjenitoare pentru el, şi să audă murmurele de satisfacţie.

Trecură prin atelierul torpilelor unde erau înmagazinate torpilele de rezervă şi buteliile de aer comprimat şi urcară scăriţa care ducea spre puntea şalupelor de salvare. O clipă Vallery se opri apucându-se cu o mână de bigă şi apăsând cu cealaltă peste nas şi gură şervetul transformat deja într-o bucată solidă de gheaţă însângerată. De-o parte şi de cealaltă a navei distingea confuz formele spectrale ale vaselor de comerţ; clar se vedeau doar catargele oscilând leneş pe fondul înstelat al cerului, în ritmul uşoarei hule care începuse să agite marea. Se scutură şi-şi strânse mai bine fularul în jurul gâtului. Dumnezeule, ce frig! Porni mai departe, către prova, sprijinindu-se greoi de braţul lui Petersen. Zăpada, groasă de aproape zece centimetri, absorbi zgomotul paşilor în timp ce se apropia, de la spate, de amplasamentul unui tun Oerlikon. Mâna lui se aşează cu blândeţe pe umărul tunarului ghemuit în nişa de oţel, cu gluga canadienei trasă peste cap.

— Totu-i în ordine, tunarule?

Nici un răspuns. Omul păru că mişcă uşor, apoi se imobiliză la loc.

— Te-am întrebat dacă totu-i în ordine?

Glasul lui Vallery se înăsprise. II zgâlţâi pe om de umăr şi se întoarse iritat către Hartley:

— Doarme! Doarme în post! Suntem cu toţii morţi de somn, ştiu asta, dar camarazii lui de jos contează pe veghea lui. E de neiertat! Notează-i numele!

— „Notează-i numele!" repetă uşurel Nicholls, aplecat peste tunar. Îşi dădea seama că n-ar fi trebuit să vorbească aşa, dar nu se putuse abţine. Numele? La ce bun? Pentru familie? Omul e mort.

Zăpada începuse să cadă din nou, rece, apoasă, uşoară în timp ce vântul se înteţea puţin.. Vallery simţi primii fulgi atingându-i, invizibili în bezna nopţii obrazul, auzi în depărtare geamătul vântului în greement şi se scutură.

— Radiatorul nu-i mai funcţionează, spuse Hartley îndreptându-se de spate după ce explorase cu mâna peretele nişei. Glasul sunase obosit. Oerlikon-urile astea au nişte radiatoare fixate pe pereţii nişei.

Tunarii se reazemă de ele ore în şir... Probabil, a sărit siguranţa... Au fost preveniţi de mii de ori că se poate întâmplă aşa ceva.

— Doamne, Doamne, Vallery clătină încetişor capul. Se simţea teribil de bătrân şi de istovit. Ce moarte inutilă... ce moarte fără rost... Dă ordin să fie transportat la cantină, Hartley.

— Imposibil, domnule comandant, spuse Nicholls, ridicându-se la rândul său. Va trebui aşteptat. Cu frigul ăsta şi cu rapiditatea rigidităţii cadaverice... ei bine, va trebui aşteptat.

Vallery aprobă cu o mişcare a capului şi se întoarse greoi. Brusc, difuzorul instalat în spatele ... rupse tăcerea nopţii cu glasul său spart.

— Mă auziţi? Mă auziţi? Comandantul să fie anunţat să ia neîntârziat legătura cu puntea de comandă.

Mesajul se repetă de trei ori, după care difuzorul tăcu.

— Unde-i telefonul cel mai apropiat? întrebă imediat Vallery pe Hartley.

— Chiar aici, domnule comandant.

Hartley se apropie de Oerlikon şi-i luă mortului receptoarele şi microfonul: Există în permanenţă cineva la centrala de tir antiaerian.

— Mai precis în ceea ce a mai rămas din centrală.

— Centrala? Comandantul vrea să vorbească cu puntea de comandă. Faceţi-mi legătura. Întinse receptorul lui Vallery. Poftim, domnule comandant.

— Mulţumesc. Comanda? Da... da... da... Foarte bine. Să fie detaşat *Sirrus*... Nu, Turner... Oricum nu pot face nimic mai mult... să rămânem la posturi, asta-i tot.

Ii dădu receptorul lui Hartley şi spuse pe un ton sec:

— Asdic-ul lui *Viking* a stabilit un contact. Roşu 90.

Se răsuci pe călcâie, cercetă cu privirea întunecimea mării şi-şi dădu seama de inutilitatea gestului său instinctiv. Ridică din umeri şi adăugă:

— L-am trimis pe *Sirrus* într-acolo. Să mergem.

Inspecţia posturilor de pe puntea şalupelor se încheie cu o vizită la echipa „pom-pom"-ului central, comandată de bărbosul Doyle. Îngheţaţi până-n măduva oaselor, servanţii dârdâiau de frig. Opinia lor despre timpul de-afară a fost exprimată respectuos, dar cu francheţe marinărească. Apoi, Vallery şi suita coborâră îndărăt pe puntea principală. Acum, comandantul nu mai protesta deloc împotriva ajutorului şi sprijinului lui Petersen; dimpotrivă, era prea bucuros şi-l blagoslovea pe Brooks pentru prevederea şi solicitudinea lui, fiind totodată adânc mişcat de rara delicateţe care-l făcea pe giganticul norvegian să-şi retragă braţul de fiecare dată când treceau pe lângă un grup de oameni sau când comandantul se oprea să le vorbească.

În timp ce aşteptau în dosul uşii blindate din capătul prova al

bucătăriei ca să fie desfăcut capacul care dădea spre postul fochiştilor, Vallery şi Nicholls auziră bubuitul înfundat al grenadelor antisubmarine – patru Ia număr – lansate undeva departe şi simţiră unde de şoc lovind coca navei. Imediat după prima detunătură Vallery încremeni, cu capul uşor plecat, atent, cu privirea scrutând infinitul, în atitudinea dintotdeauna a omului al cărui auz lucrează pentru toate celelalte simţuri. Şovăi un moment, dădu din umeri apoi, ajutându-se cu braţul, ridică piciorul ca să-l treacă peste rama ... Era tot ce putea face.

În mijlocul postului fochiştilor exista un alt capac, mai greu. Şi acesta a fost deschis. O scară cobora până la postul servomotorului, care, ca la majoritatea navelor de război moderne, se afla departe de tot de puntea de comandă, ascuns undeva în inima vasului, sub puntea blindată. Vallery stătu două minute de vorbă, cu glas scăzut, cu maistrul timonier, în timp ce Petersen, înghesuit în spaţiul restrâns al postului, se muncea cu masivul capac – 200 de kilograme de oţel, acţionat de un scripete cu contra-greutate – deschizând accesul la cală; aici, în punctul cel mai de jos al lui *Ulysses,* se aflau centrala artileriei şi postul instalaţiilor electrice auxiliare Nr. 2.

Un loc misterios, tulburător pentru văz şi auz, acest post al instalaţiilor auxiliare; în faţa fiecărui panou înţesat de zeci de comutatoare, întrerupătoare şi reostate, sutele de siguranţe, deconcertante pentru un neiniţiat prin numărul şi complexitatea lor, formau adevărate etaje. La fel de deconcertante erau şi cele mai bine de douăzeci de generatoare auxiliare, al căror ţiuit ascuţit, disonant, frenetic punea nervii la grea încercare. Odată ajuns în capul scării, Nicholls nu-şi putu reprima o mişcare involuntară de recul. Ce loc infernal! Ce lesne ar fi fost, pentru minte şi nervi, să sară în această cacofonie nesincronizată, peste limita care desparte raţionalul de demenţă!

Momentan, în încăpere se găseau doar doi oameni, un gradat electrician şi ajutorul său, aplecaţi peste un mare compas giroscopic Sperry, trebăluind la cine ştie ce reglaj de latitudine al acestui mecanism extrem de complicat. Îşi ridicară imediat privirile şi vlăguita lor surprindere se prefăcu într-o la fel de vlăguită bucurie. Vallery schimbă cu ei câteva cuvinte – conversaţia era anevoioasă în infernul de zgomote – apoi se îndreptă spre uşa ce dădea în postul central al artileriei.

Avea mâna pe clanţă când înţepeni într-o imobilitate absolută. O altă serie de grenade explodase, de astă dată sensibil mai aproape, la cel mult 400 de metri. Ştiau că e vorba de grenade antisubmarine fiindcă aşa le dictau mintea şi experienţa, căci altminteri, pentru cineva aflat în adâncul măruntaielor unui vas de război, detunătura unei grenade nu aduce câtuşi de puţin cu zgomotul unei explozii, nu

seamănă cu un bubuit ca de tunet; ceea ce se aude e un formidabil zăngănit metalic, de parcă un uriaş ar fi izbit corpul navei cu un gigantic ciocan şi că toate niturile blindajului ar fi sărit.

Urmară, aproape imediat, alte două explozii şi *Ulysses* se mai cutremura de şocul ultimei dintre ele, când Vallery apăsă pe clanţă şi intră, urmat de însoţitorii săi. Petersen închise uşor uşa şi, instantaneu, vacarmul asurzitor al motoarelor electrice făcu loc tăcerii din postul central al artileriei.

Cu toate că şi aici, ca şi în camera alăturată, panourile se încastrau în adevărate blocuri de siguranţe, elementul dominant îl constituiau cele două uriaşe calculatoare electronice care ocupau aproape jumătate din spaţiu. Legătură vitală între posturile de telemetre şi turele, ateste aparate erau, în general, teatrul unei intense activităţi; însă distrugerea cvasitotală a telemetrelor, survenită în acea dimineaţă, le făcuse practic inutile şi, cu personalul ei, acum redus, încăperea părea bizar da potolită. Prezenţi nu erau decât opt oameni şi un ofiţer.

În pofida pancartei „Fumatul interzis", atmosfera era albastră de fumul care se ridica din ţigări, formând un adevărat nor ce deriva molatec spre gura de ventilaţie. Toate aceste ţigări aprinse îi dădură lui Nicholls un straniu sentiment de securitate; era singura dovadă de viaţă în mijlocul unei tăceri nefireşti şi imobilităţii neomeneşti a celor din jur.

Privi, cu un soi de curiozitate detaşată, marinarul aflat cel mai aproape de el. Slab şi negricios, şedea uşor aplecat în faţă, cu cotul sprijinit de masă; între degetele cu ţigara aprinsă şi buzele întredeschise, un lat de palmă. Fumul urca în volute prin faţa ochilor, indiferenţi la pişcătura lui. La capătul minusculului chiştoc, scrumul se adunase şi sta gata-gata să cadă. Nicholls se întrebă de cât timp şedea el aşa, imobil, absolut imobil... şi pentru ce?

Fireşte, aştepta. Era unica explicaţie: aşteptarea. Aşteptarea şi nimic mai mult. De ce anume? Şi pentru prima oară Nicholls înţelese, ca într-o străfulgerare orbitoare de lumină, ce înseamnă să aştepţi, să aştepţi cu nervii întinşi dincolo de limita când dinţii îţi clănţăi de spaimă, întinşi până la o stare de catalepsie, vecină cu demenţa, să aştepţi torpile care să te sfarme, să te dezagrege. Şi tot pentru ultima oară pricepu de ce eternii şugubeţi, pentru care orice şi oricine erau motiv de bancuri, nu glumeau niciodată pe socoteala postului central de artilerie. O capcană mortală nu poate fi subiect de râs.

Postul se afla la şase metri sub linia de plutire; în prova lui era magazia de muniţii „B", în pupa, compartimentul cazanelor „A"; la tribord şi babord se găseau rezervoarele de păcură, iar dedesubt, carena, neprotejată de nimic, ţintă ideală pentru minele acustice şi pentru torpile. De jur împrejur nu erau decât elemente potrivnice şi

primejdii de moarte şi ar fi fost de ajuns o mică scăpărare, un fleac de scânteie, ca să se declanşeze anihilanta realitate... Iar deasupra lor, separându-i de punţile unde ar mai fi avut o şansă la" o mie să supravieţuiască, o puzderie de uşi şi de capace putând oricând să se blocheze, să nu mai poată fi deschise în clipa în care o explozie ar fi torsionat metalul. De altfel, din principiu, uşile etanşe, ale unei structuri concepute ca grele, trebuie să rămână închise în caz de avarie, pentru a separa restul navei de compartimentele inundate. Toate aceste lucruri, oamenii din postul central le ştiau.

— Bună seara. Totu-i în ordine aici?

Calm ca întotdeauna, glasul lui Vallery răsună în tăcuta încăpere cu o tărie nefirească. Feţe surprinse, palide, încordate, se întoarseră brusc spre el, ochii se măriră cu stupefacţie. Nicholls îşi dădu seama că zgomotul exploziilor mascase intrarea lor.

— Nu trebuie să vă îngrijoreze toată această gălăgie, continuă Vallery pe un ton liniştitor. E un submarin pe care *Sirrus* îl urmăreşte. Puteţi chiar să vă felicitaţi că sunteţi aici şi nu la bordul acelui submarin.

Nimeni nu scoase o vorbă. Nicholls, care-i observa, văzu cum privirile lor se mută de la faţa lui Vallery la ţigările interzise şi înţelese sentimentul de stânjeneală pe care-l încercau văzându-se prinşi de comandant în flagrant delict de încălcare a regulamentului.

— Aveţi veşti de la postul central al telemetrelor, Brierley? întrebă el, aparent neremarcând tensiunea generală, pe ofiţerul şef al Centralei.

— Nu. Nimic. Acolo sus totu-i liniştit.

— Bravo! exclamă Vallery vizibil bine dispus. Când nu sunt veşti, înseamnă că veştile-s bune.

Scoase mâna din buzunar şi-i oferi port-ţigaretul.

— Fumezi? Dumneata, Nicholls?

Luă şi el o ţigară, puse tabachera la loc în buzunar şi culese cu un gest distrat cutia de chibrituri aflată în faţa celui mai apropiat dintre marinari; şi chiar dacă reţinu tresărirea incredulă a omului, începutul timid al unui zâmbet, uşoara relaxare a umerilor osteniţi într-un tăcut suspin de uşurare, nu lăsă să se vadă nimic din toate acestea.

Bubuitul năprasnic al unei noi serii de grenade acoperi scârţâitul capacului şi tuşea convulsivă a lui Vallery în momentul în care fumul pătrunse în plămâni. Singură, noua pată roşie de pe şervetul făcut fleaşcă, îl trădă. Când ultima vibraţie se stinse, comandantul aruncă în jur o privire plină de milă.

— Dumnezeule mare, întotdeauna zângăni aşa aici?

Brierley zâmbi uşor:

— Mai mult sau mai puţin, domnule comandant. De regulă însă e mai rău.

Vallery privi îndelung şi pe rând oamenii din Centrală, după care făcu un gest cu capul în direcţia provei:

— Acolo-i magazia de muniţii „B", nu-i aşa?

— Da, domnule comandant.

— Iar de jur împrejur nişte rezervoare încăpătoare de păcură?

Brierley dădu din cap. Toate privirile erau acum aţintite asupra comandantului.

— M-am lămurit. Sincer vorbind, prefer de departe slujba pe care o am... n-aş face schimb cu voi nici pentru un imperiu... Nicholls, cred că vom rămâne câteva minute ca să ne fumăm în linişte ţigările... De altfel, gândeşte-te cu câtă fervoare sporită vom binecuvânta noi clipa când o să ieşim de aici.

Rămase cam cinci minute sporovăind liniştit cu Brierley şi oamenii lui. Stinse apoi ţigara, îşi luă rămas bun şi se îndreptă spre uşă.

— Domnule comandant.

O voce îl opri chiar în prag; era vocea marinarului slab şi negricios de la care împrumutase chibriturile.

— Da, ce s-a întâmplat?

— M-am gândit că poate v-ar place să-l luaţi pe ăsta, spuse tânărul întinzându-i un şervet alb şi curat. Cel pe care-l aveţi dumneavoastră e... e...

— Mulţumesc, spuse Vallery luând şervetul fără nici o şovăire. Mulţumesc mult.

Cu tot ajutorul lui Petersen, urcuşul până la puntea superioară îl istovi din cale afară. Acum păşea târându-şi greoi picioarele.

— Ascultaţi-mă, domnule comandant, e o adevărată nebunie ce faceţi, interveni îngrijorat la culme Nicholls. Vă rog să mă iertaţi, n-am vrut să spun asta, dar... dar vă rog foarte mult, veniţi să-l vedeţi pe doctorul Brooks.

— Neapărat, răspunse Vallery într-o şoaptă răguşită. E, de altfel, următoarea noastră escală.

Din cinci-şase paşi ajunseră la uşa infirmeriei. Vallery insistă să-l vadă pe Brooks între patru ochi. Când, după o bucată de vreme, apăru din cabinetul de consultaţii, părea din nou în formă; pasul îi era uşor, un zâmbet plutea pe buze. Zâmbea şi Brooks. La ieşire, Nicholls rămase puţin în urma comandantului.

— I-aţi dat ceva, domnule doctor? întrebă el. Pur şi simplu omul acesta se omoară!

— A luat ceva, nu prea mult, răspunse Brooks, surâzând uşor. Ştiu că se omoară, şi o ştie şi el. Dar ştie pentru ce o face, ştiu şi eu, şi el ştie că ştiu. În orice caz, se simte mai bine. Nu mai fi îngrijorat, Johnny.

Nicholls aşteptă în capul de sus al scării ca Vallery şi ceilalţi să revină de la centrala telefonică şi de la postul de instalaţii auxiliare

electrice nr. 1. Se dădu în lături făcându-le loc, dar comandantul îl apucă de braţ şi porni încetişor cu el către prova, pe lângă postul torpilorilor, salutând sec, în trecere, pe Carslake, numit să conducă o echipă de intervenţie. Carslake, a cărui faţă era în continuare înfăşurată în pansamente, răspunse aruncându-i o privire rătăcită, de parcă nici nu l-ar fi recunoscut. Vallery avu o clipă de ezitare, clătină din cap, apoi se întoarse, zâmbind, spre Nicholls.

— Asociaţia medicilor britanici ţine şedinţe secrete, ai? întrebă el. N-are importanţă, Nicholls, şi, mai ales, nu-ţi face griji. Eu ar trebui să fiu cel îngrijorat.

— De ce, domnule comandant?

— Rom în turele, ţigări în Centrala artileriei şi acum, un whisky vechi şi admirabil într-o sticlă de „Lysol". Am crezut că doctorul Brooks vrea să mă otrăvească... şi ce moarte minunată ar fi fost! Excelent produs. Toate scuzele medicului-şef pentru această vămuială a proviziei dumitale personale.

Nicholls roşi violent şi începu să bâlbâie un soi de explicaţie.

— Las-o baltă, băiete, las-o baltă. Ce importanţă mai are? Mă întreb, însă, care va fi următoarea noastră descoperire? Un fumuar de opium pe platforma cabestanului sau un grup de dansatoare în turela „B"?

Dar nici în locurile pomenite, nici aiurea nu găsiră altceva decât frig, suferinţe şi o epuizare fizică agravată de foame. Şi de astă dată Nicholls constată că vizita lor – mai exact aceea a lui Vallery – îi lasă pe oameni într-o stare mai bună. În schimb, starea lor era acum jalnică; Nicholls abia îşi mai târa picioarele şi o dârdâială continuă îl sleia de puteri. Nu izbutea în nici un chip să priceapă de unde lua Vallery forţa necesară continuării inspecţiei. Până şi robustul Petersen începuse să se cam clatine, nu atât din pricină că-l purta aproape pe braţe pe. comandant, cât din cauza efortului cerut de deblocarea cu lovituri de ciocan a nenumărate capace şi uşi, ferecate de ger.

Rezemat de un panou despărţitor şi gâfâind din greu după urcuşul scării. comunicând cu magazia de muniţii „A", Nicholls aruncă lui Vallery o privire pe care acesta o interpretă corect şi la care răspunse clătinând din cap în semn de refuz şi zâmbind:

— Dacă tot am pornit, să mergem până la capăt. Nu ne-a rămas decât platforma cabestanului. Mă îndoiesc că vom găsi pe careva acolo, dar e mai bine să ne convingem totuşi.

Dădură încet roată grelei maşinării care ocupa centrul platformei, trecură prin faţa magaziei de acumulatoare, a celei cu fanioane, a atelierului electric, a închisorii şi ajunseră la magazia de vopsele, compartimentul cel mai clin faţă al navei.

Vallery întinse mâna, atinse cu un gest simbolic uşa, zâmbi obosit şi se întoarse. Trecând prin dreptul închisorii, deschise maşinal vizeta, aruncă înăuntru o privire de circumstanţă şi-şi reluă mersul. Dar nu

făcu doi paşi şi se opri, reveni şi deschise din nou vizeta.

— Pentru numele... Ralston? Ce faci acolo? exclamă el.

Ralston zâmbi. Văzut prin geamul gros zâmbetul părea mai curând un rânjet. Gesticulă arătând ferestruica închisă, dându-le de înţeles că nu aude nimic.

Vallery trase enervat zăvorul.

— Ce faci aici, Ralston, întrebă el fulgerându-l cu privirea. Acum ţi-ai găsit să faci pe deţinutul? Vorbeşte! Răspunde!

Surprins să-l vadă pe comandant atât de furios, Nicholls îşi spuse că n-ar vrea niciodată să fie obiectul mâniei sale.

— Am fost închis, răspunse Ralston pe un ton care voia să zică: „Ce întrebare stupidă!"

Vallery roşi uşor.

— Când? chestionă el.

— Azi dimineaţă la zece treizeci, domnule comandant.

— Cine te-a închis?

— Domnul căpitan comandant al poliţiei, domnule comandant.

— Din ordinul cui? întrebă furios Vallery.

Cu chipul împietrit, Ralston îi aruncă o privire lungă înainte de a răspunde.

— Dintr-al dumneavoastră, domnule comandant.

— Dintr-al meu! exclamă Vallery. Nu i-am spus să te închidă.

— Dar nici nu i-aţi spus să n-o facă, replică Ralston cu glas egal.

Vallery tresări. Se făcuse vinovat de uitare, de lipsă de grijă şi gândul acesta era dureros pentru el.

— Unde-i postul dumitale de luptă noaptea?

— Tuburile lans-torpilă de la babord, domnule comandant.

„Iată şi motivul pentru care am fost salutat doar de echipa tribord", îşi spuse Vallery în gând, ca apoi să continue cu glas tare:

— Deci ai fost ţinut aici şi în timpul alarmei de luptă? Nu ştiai că e interzis? Că e contrar tuturor regulamentelor?

— Ba da, domnule comandant. Eu unul o ştiu, răspunse Ralston, cu acelaşi surâs rece pe buze. Dar o ştie şi domnul căpitan de poliţie?... se întrerupse o clipă ca să zâmbească iarăşi. Sau poate că a uitat pur şi simplu.

— Hartley! Vallery îşi recăpătase sângele rece. Tonul era calm şi sever. Să vină imediat căpitanul de poliţie! Cu cheile!

Un acces violent de tuse îl zgâlţâi, şervetul se umplu de sânge; apoi ochii se aţintiră asupra lui Ralston.

— Îmi pare rău de cele întâmplate, băiete, făcu el articulând încet cuvintele. Îmi pare sincer rău.

— Ce e cu petrolierul? întrebă încetişor Ralston.

— Cum ai spus? făcu Vallery, care nu se aştepta la această schimbare bruscă de subiect. Care petrolier?

— Cel care a fost avariat azi dimineaţă, domnule comandant.

— Continuă să navigheze împreună cu noi, răspunse intrigat Vallery. Merge, dar a ambarcat multă apă. Ai vreun motiv special să te interesezi de el?

— Nici unul, domnule comandant. Mă interesa aşa – , pur şi simplu, răspunse tânărul, de astă dată cu un zâmbet adevărat pe buze. Înţelegeţi...

O explozie înfundată sfărâmă tăcerea nopţii, întrerupându-l. Sub presiunea undei de şoc *Ulysses* se înclină puternic la babord. Vallery se clătină şi ar fi căzut fără intervenţia promptă a lui Petersen. Mişcarea de ruliu a navei care se redresa îl obligă Ia un alt efort; Nicholls întâlni privirea lui, brusc înspăimântată. Acest zgomot le era, din nefericire, prea binecunoscut.

Doctorul îi susţinu privirea, cu inima strânsă de milă pentru acest muribund în sarcina căruia cădea acum. O nouă povară; dădu încet din cap, confirmând în silă ceea ce exprimau, fără ajutorul cuvintelor, ochii lui Vallery.

— Mă tem că. aveţi dreptate, domnule comandant. A fost o torpilă. Careva a oprit-o cu coca lui.

„Atenţie! Glasul din difuzor era precipitat, intens, nefiresc de tare în tăcerea care urmase exploziei. Atenţie! Comandantul e chemat pe puntea de comandă. Urgent! Comandantul pe puntea de comandă! Urgent!

XI. VINERI SEARA

Aproape curbat în două, comandantul Vallery se agăţă de balustrada scării care ducea la puntea prova. Aruncă t> privire mării, dar nu putu distinge nimic. Prin faţa ochilor plutea, orbindu-l, o învolburare întunecată, mugitoare, parcă stropită de sânge şi străbătută de fulgere de lumină. Respira greu, durerea îi săgeta plămânii martirizaţi, un cleşte uriaş îi strângea coastele de jos, sfărâmându-le. Bezmetica goană de la compartimentul cabestaftului până aici îl ucisese aproape. Realiza, vag, lucrul acesta şi-şi spunea că bravase moartea prea mult, mult prea mult, şi că, pe viitor, ar trebui să fie mai prudent...

Treptat, vederea i se limpezi, dar lumina cea orbitoare stăruia. „Dumnezeule mare, gândi Vallery, şi un orb ar putea vedea tot ce e de văzut aici." Acest „tot" era silueta întunecată şi atât de ştearsă încât putea trece drept imaginară, a unui petrolier, cufundat mult în apă şi o coloană uriaşă de flăcări, înaltă de câteva sute de metri, ţâşnind din mijlocul ciupercii de fum dens care-i învăluia etrava.

Intre ei era cam o jumătate de milă, dar chiar şi la distanţa aceasta mugetul incendiului era aproape insuportabil. Vallery îl fixa îngrozit. În spatele lui auzea cum înjură Nicholls, cu ciudă, pe-nfundate, continuu.

Mâna lui Petersen atinse braţul lui Vallery.

— Domnul comandant doreşte să urce pe puntea de comandă?

— O clipă, Petersen, o clipă. Aşteaptă.

Mintea se pusese din nou în acţiune; ochii – aveau patruzeci de ani de antrenament – parcurgeau, automat, orizontul. „Ciudat, îşi spuse el, petrolierul aproape nu se vede – e probabil *Vytura* – perdeaua asta groasă de fum îl maschează..." Celelalte vase ale convoiului, albe, aidoma unor fantome, se detaşau perfect pe albastrul-indigo al cerului, scăldate într-o lumină ucigaşă. Pieriseră, până şi stelele.

Îşi dădu seama că Nicholls sfârşise cu înjurăturile şi că-i vorbea.

— E un petrolier, nu-i aşa, domnule comandant? N-am face bine dacă ne-am îndepărta? Amintiţi-vă bine cum s-a întâmplat cu celălalt!

— Care celălalt?

Vallery abia dacă-l asculta.

— *Cochella.* Acum câteva zile... Ba nu, Dumnezeule,, nu, a fost chiar azi dimineaţă!...

— Când petrolierele iau foc, ele ard, Nicholls, rosti Vallery cu o stranie detaşare. Dacă e vorba doar de incendiu, pot rezista destul de mult timp. Petrolierele mor greu, dragul meu, teribil de greu. Ele izbutesc să trăiască chiar şi atunci când alte nave ar fi demult la fund.

— Dar trebuie să aibă o gaură cât o casă în bord! protestă Nicholls.

— N-are importanţă, replică Vallery care părea că aşteaptă, că

pândeşte ceva. Vasele astea au o formidabilă rezervă de energie. Poate din pricina celor 27 de cale-rezervoare perfect etanşe, ca să nu mai vorbim de coferdamuri, de compartimentele pompelor, de maşini... N-ai auzit niciodată de procedeul Nelson care constă în insuflare de aer comprimat în calele unui petrolier ca să i se redea flotabilitatea şi să fie împiedicat să se scufunde? N-ai auzit niciodată de căpitanul Dudley Mason şi de *Ohio*? N-ai auzit...

Se opri brusc şi, când reluă, visătoarea molcomeală din glas dispăruse.

— Am ştiut! exclamă el cu o voce vibrând de surexcitare. Am bănuit! *Vytura* continuă să navigheze, să guverneze! Sfinţi părinţi! Uite-o că face aproape 15 noduri! Urgent pe puntea de comandă!

Picioarele lui Vallery se desprinseră de punte şi n-o regăsiră decât în momentul în care, cu infinite precauţiuni, Petersen îl depuse pe panoul gudronat în faţa unui secund uluit. Vallery zâmbi uşor la vederea uimirii lui Turner, ale cărui sprâncene stufoase puneau două accente circumflexe pe chipul lui osos de pirat, cu trăsăturile mai dăltuite ca oricând de flăcările orbitoare ale petrolierului incendiat, „Dacă e cineva care s-a născut 400 de ani mai târziu, apoi acela se cheamă... se surprinse Vallery gândind aiurea... dar ce fericire e să ai un asemenea om lingă tine!"

— Mă simt foarte bine, Turner, spuse el cu un râs scurt. Brooks a decis că am neapărată nevoie de un Vineri. E fochistul Petersen. Îşi joacă rolul cu prea mult entuziasm şi e, poate, înclinat să execute ordinele cu un oarecare exces de conştiinciozitate. Dar în seara asta a fost pentru mine o adevărată mană cerească... Nu-ţi bate capul cu mine... spune-mi mai bine ce crezi despre dumnealui? şi arătă cu degetul petrolierul care ardea acum cu o flacără şi mai albă, la fel de greu de privit ca şi soarele la amiază.

— Un excelent far pentru orice navă sau avion german aflat în căutarea noastră, bombăni Turner. Am putea tot atât de bine expedia un mesaj la Trondjhem{30}, dându-le nemţilor latitudinea şi longitudinea noastră.

— Întocmai – aprobă Vallery. În plus, oferă şi câteva ţinte magnifice submarinului care l-a torpilat. £ un individ periculos, domnul acesta, Turner. Treaba pe care a făcut-o e remarcabilă... Într-o obscuritate aproape totală.

— A existat pesemne un hublou pe care cineva a uitat să-l închidă. N-avem destule nave de escortă ca să putem verifica tot timpul camuflajul. În rest, remarcabilul ăsta îi iese în momentul de faţă pe nas. *Viking* e deasupra lui, în contact direct. Eu l-am trimis...

— Bravo! aprobă, călduros, Vallery.

Se răsuci înspre petrolierul în flăcări, apoi din nou către Turner. Faţa îi era crispată.

– Va trebui să-l sacrificăm.

Turner înclină încetişor capul şi repetă:

— Va trebui să-l sacrificăm.

— E *Vytura,* nu-i aşa?

— Da. Acelaşi care a mai primit o lovitură azi dimineaţă.

— Cine-l comandă?

— Habar n-am, mărturisi Turner. Pilot, ştii unde-i lista cu navele convoiului?

– Nu, domnule secund. Baby-Kapok era şovăitor, surprinzător de nesigur pe el. Ştiu că o avea domnul amiral... acum însă e probabil distrusă.

— Ce te face să crezi una ca asta? întrebă cu vioiciune Vallery.

– Azi după-amiază, Spicer, ordonanţa domnului amiral, a fost cât p-aci să moară sufocat de fum; l-a găsit, pe domnul amiral făcând un foc cât toate zilele în cada de baie. Zicea că arde documente de importanţă vitală care nu trebuie să cadă în mâinile inamicului. Erau, în special, vechi jurnale de bord, dar cred că şi lista cu navele convoiului se găsea printre ele. Nu-i nicăieri în altă parte.

— Sărmanul bătrân... Din fericire, Turner îşi aduse aminte la timp că vorbeşte despre amiral, se opri, clătină din cap cu milă şi întrebă: Să-i expediez un semnal lui Fletcher, pe *Cape Hattteras?*

— N-are rost, făcu, agasat, Vallery. Nu mai avem timp... Bentley, către căpitanul *Vyturei:* „Rog evacuaţi imediat nava; vă scufundăm".

În aceeaşi clipă Vallery se clătină şi instinctiv se agăţă de braţul lui Turner.

— Iartă-mă, te rog, am impresia că picioarele refuză să mă mai slujească. Mai exact, au şi refuzat. Zâmbi trist feţelor îngrijorate întoarse spre el. Inutil să mai pozez,, nu-i aşa? Când picioarele încep să se răzvrătească... Of, Doamne, s-a zis cu mine!

— Nici nu-i de mirare! replică Turner. Nu m-aş purta cu un câine turbat cum vă purtaţi dumneavoastră, cu propria persoană! Haideţi, domnule comandant, instalaţi-vă în fotoliul amiralului. Şi încă imediat. Dacă n-o faceţi, îi ordon lui Petersen să vă ducă pe braţe, ameninţă el părându-i-se că Vallery vrea să protesteze.

Un zâmbet înlocui însă protestul aşteptat şi Vallery se lăsă cuminte ajutat să se aşeze în fotoliu. Scoase un oftat adânc, binecuvântând rezemătoarele pentru braţe şi ceafă. Se simţea la capătul puterilor, neputincios, trupul său vlăguit era numai durere, frigul îl ucidea; în acelaşi timp, era mândru şi recunoscător că Turner nici măcar nu-i sugerase să coboare.

Auzi în spatele său zgomotul uşii metalice care se închidea, murmur de glasuri, apoi Turner îşi făcu apariţia zicând:

— A sosit comandantul poliţiei, domnule comandant. L-aţi chemat dumneavoastră?

— Da, eu.

Vallery se întoarse. Chipul i se înăsprise.

— Poftim încoace, Hastings.

Comandantul poliţiei luă poziţia de drepţi. Ca de obicei, faţa sa era o mască indescifrabilă, lipsită de orice expresie, aproape inumană în lumina crudă a incendiului.

— Ascultă-mă atent, făcu Vallery nevoit să ridice vocea ca să domine vuietul flăcărilor. Efortul acesta îl sleia. Nu am timp acum să stau de vorbă cu dumneata. O să te chem mâine dimineaţă. Până atunci, vei elibera imediat pe maistrul-torpilor Ralston. După aceea, predai funcţia, hârtiile şi cheile aspirantului Perrat. E a doua oară când ai depăşit limitele autorităţii dumitale; este un abuz peste care încă s-ar putea trece; dar ai ţinut închis un om în timpul alarmei de luptă. Deţinutul putea muri ca un şobolan prins în capcană. Din acest moment nu mai eşti comandantul poliţiei pe *Ulysses!* Asta a fost totul.

Timp de două secunde, Hastings rămase încremenit, păstrând o tăcere uluită şi incredulă. Apoi, disciplina de fier cedă şi el făcu un pas înainte, cu braţele ridicate, rugător. Masca de pe faţa sa căzuse, făcând loc unei expresii de aiureală.

— Sunt demis din funcţiile mele! Demis din funcţii! Domnule comandant, nu puteţi face aşa ceva! Nu puteţi...

Glasul i se frânse într-un sughiţ de durere; degetele de oţel ale lui Turner îi zdrobeau cotul.

— Să nu-i spui comandantului: „nu puteţi", îi susură el la ureche. Ai auzit ce a ordonat? Părăseşte puntea!

Uşa pocni închizându-se în urma lui. Pe ton de conversaţie, Carrington observă:

— Careva de la bordul *Vyturei* are şi cap, nu numai căciulă. Au pus un filtru roşu pe lampa Aldis. Fără el, semnalele ar fi rămas invizibile.

Tensiunea se risipi instantaneu. Toate privirile fixară luminiţa roşie care clipea de zor la treizeci de metri în spatele flăcărilor. Chiar şi aşa, semnalul era greu de desluşit. Brusc, reflectorul se stinse.

— Ce-a transmis, Bentley? întrebă Vallery.

Bentley tuşi în chip de scuză înainte de a traduce:

— „Aveţi draci? încercaţi s-o faceţi şi intru în voi! Maşina e intactă. Putem rezista".

Vallery închise ochii pentru o clipă. Începea să înţeleagă prin ce trecuse bătrânul Giles. Când îi deschise, hotărârea sa era luată.

— Semnalizează: „Puneţi în primejdie întregul convoi. Evacuaţi imediat nava! Repet: imediat!"

Apoi, întorcându-se către secund:

— Mă înclin în faţa lui. Cum ţi-ar place să şezi călare pe câteva mii de tone de benzină care te pot expedia în orice secundă *ad patres?* Probabil are şi ulei în unele tancuri... Doamne, ce silă mi-e să fiu

obligat să ameninţ un om în asemenea chip!

— Vă înţeleg, domnule comandant, murmură Turner. Ştiu ce înseamnă aşa ceva. Mă întreb ce face însă *Viking*.. Nu credeţi c-ar fi trebuit să avem veşti de la el?

— Trimite un semnal, ordonă Vallery. Cere informaţii.

Se uită peste umăr, căutând cu privirea ofiţerul torpilor.

— Unde-i Marshall? întrebă el.

— Marshall? făcu Turner, surprins, La infirmerieˆ fireşte. E pe lista răniţilor, nu vă amintiţi? Patru coaste rupte.

— Aşa-i, aşa-i, încuviinţă Vallery, clătinând ostenit din cap, furios pe sine însuşi. Şi primul maistru torpilor... Noyes, da?... A fost ucis ieri în postul instalaţiilor auxiliare nr. 3... Dar *Vickers*?

— Se afla la comanda de vânătoare anti-submarină.

— Comanda de vânătoare anti-submarină... Îngână Vallery.

În momentul acela se întreba cum de-i mai bătea inima. Depăşise demult stadiul oaselor îngheţate şi al sângelui coagulat. Întregul său corp era un bloc compact de gheaţă... Nu bănuise vreodată că poate exista un asemenea frig. I se părea chiar deosebit de ciudat că încetase să mai tremure...

— Am s-o fac eu, domnule comandant, spuse Turner întrerupându-i reveria. Am să lansez torpila de aici, de pe puntea de comandă. Pe vremuri treceam drept cel mai prost ofiţer torpilor... Zâmbi uşor... Poate că mâna n-a pierdut picul de îndemânare pe care l-a avut odată.

— Mulţumesc, făcu Vallery. Acţionează.

— Vom fi nevoiţi să lansăm de la tribord. Comanda de lansare babord a fost distrusă azi dimineaţă... nu i-a priit întâlnirea cu arborele trinchet... Mă duc să verific Dumaresq-ul{31}... Dumnezeule! Strânse cu atâta putere umărul lui Vallery încât acesta se strâmbă de durere. E Amiralul, domnule comandant. Urcă pe puntea de comandă!

Vallery se răsuci. Turner spusese adevărul: Tyndall depăşise parapetul şi se îndreptă către el. În penumbra punţii părea o fantomă. Flăcările conturau viu capul descoperit, cu şuviţe rare de păr alb, faţa cenuşie, jalnic mumificată, umerii subit căzuţi, inexplicabil de slabi sub pelerina neagră de ploaie. Mai mult nu se putea vedea, în tăcere, Tyndall traversă puntea şi se opri lângă Vallery. Sprijinindu-se de braţul, prompt oferit, al lui Turner, comandantul coborî din fotoliu. Tyndall îl privi fără să zâmbească, dădu grav din cap şi se căţără pe locul său. Luă apoi binoclul aşezat pe măsuţa din faţă şi parcurse pe-ndelete orizontul.

Turner remarcă primul:

— Domnule amiral, nu aveţi mănuşile!

— Ce? Ce-ai zis? Tyndall puse binoclul la loc şi-şi cercetă, dar fără curiozitate, mâi mâinile bandajate şi pătate de sânge. Ah, ştiam că am uitat ceva! E pentru a doua oară c-o fac. Mulţumesc, Turner.

Zâmbi politicos, luă binoclul şi se apucă să examineze iarăşi orizontul. Brusc, Vallery simţi cum îl trece un fior, mai cumplit ca toate celelalte, un fior care n-avea nimic comun cu frigul nopţii polare.

Turner şovăi o clipă, apoi se întoarse înspre Baby-Kapok.

— Pilotule, nu cumva am văzut atârnând în camera hărţilor o pereche de mănuşi?

— Ba da, domnule secund. Imediat.

Şi Baby-Kapok dispăru fulgerător de pe punte.

Turner se uită din nou la amiral.

— Capul, domnule amiral... E descoperit. N-aţi vrea o canadiană, o glugă?

— O glugă? făcu Tyndall înveselit. Ce să fac cu ea? Nu mi-e frig... Acum însă iartă-mă, căpitane... Şi binoclul a fost aţintit direct pe vâlvătăile orbitoare ale *Vyturei.*

Turner îl privi iarăşi, îl privi şi pe Vallery, ezită, apoi se îndreptă către colţul din pupa al comenzii.

Carpenter tocmai revenea cu mănuşile când difuzorul postului T.F.F. se declanşă:

— T.F.F. către comandă! T.F.F. către comandă! Semnal de la *Viking:* „Pierdut contactul. Continui cercetările".

— „Pierdut contactul!" exclamă Vallery. Cel mai rău lucru care ni se putea întâmplă! Un submarin nereperat care dă târcoale şi întregul FR-77 iluminat ca la bâlci. „Un bâlci, gândi el cu amărăciune, barăci unde se trage cu puşca în porumbei de lut... Şi nici o posibilitate de a riposta acum, când contactul a fost pierdut. În orice secundă de aici încolo deci..."

Se răsuci pe călcâie, dar trebui să se apuce de habitaclu ca să nu cadă. Uitase cât e de slăbit şi cât de tare îl dezechilibra înclinarea punţii avariate.

— Bentley! Nici un răspuns de la *Vytura?*

— Nu, domnule comandant. Bentley era tot atât de îngrijorat ca şi secundul, la fel de conştient că trebuie să se grăbească. Poate că nu mai au curent... Ba nu, uite-i că semnalizează!

— Domnule, comandant, răsună glasul lui Turner.

Vallery se întoarse.

— Ce s-a întâmplat, Turner? Nădăjduiesc că nu vii. cu alte veşti proaste?

— Mi-e teamă că da, domnule comandant. Imposibil ele manevrat tuburile babord. sunt înţepenite.

— Imposibil de manevrat! exclamă iritat Vallery. Uite ce noutate! Au făcut gheaţă. Dă-o jos cu ciocanul, cu apă clocotită, cu lampa de sudură, ia orice vechitură de...

— Regret, domnule comandant, îl întrerupse Turner clătinând cu

părere de rău din cap, dar nu-i vorba de aşa ceva. Platforma tuburilor şi piesele de ochire au fost dislocate. Vina o poartă fie obuzul care a distrus magazia maistrului de manevrare, fie cel care a făcut praf postul instalaţiilor auxiliare nr. 3. În tot cazul, e „kaput"!

— Perfect, făcu nerăbdător Vallery. Va trebui atunci să ne servim de tuburile de la tribord.

— Sistemul lor de comandă de pe punte e şi ei distrus, domnule comandant, obiectă Turner. Doar dacă lansăm torpilele direct de la declanşatoarele automate ale tuburilor., – Nu văd de ce n-am face-o, ce zici? în fond, pentru asta îi instruim pe torpilori. Dă ordin echipei babord – sper că telefonul cu ei funcţionează – dă ordin să fie gata.

— Am înţeles, domnule comandant.

— Încă ceva, Turner...

— Ordonaţi.

— Te rog să mă ierţi. Zâmbi stânjenit. După cum zicea moş Giles, vorbind despre el însuşi, sunt un bătrân ciufut şi cu harţag. Suportă-mă totuşi, vrei?

Turner îi zâmbi cu prietenie, după care redeveni imediat serios.

— Cum se simte?

Vallery îl privi îndelung pe amiral, apoi, cu o mişcare aproape imperceptibilă, clătină trist din cap.

Turner şi-l plecă îndurerat pe al său şi se îndepărtă..

— Ei bine, Bentley, ce s-aude?

— E cam încurcat, domnule comandant. N-am reuşit să desluşesc totul. Zice că va abandona convoiul şi va naviga independent. Cam aşa ceva, domnule comandant.

Să navigheze independent! Nu era o soluţie. Vallery o ştia. Ar fi putut să ardă ore în şir, dezvăluind fără să vrea prezenţa celorlalţi chiar dacă ar fi urmat alt drum. În plus, ce-ar fi însemnat pentru acest petrolier mutilat, cuprins de flăcări, să navigheze de unul singur, fără protecţie, cale de 1.000 de mile până la Murmansk, cele mai infernale mile din lume! Vallery închise ochii. Îşi simţea inima sângerând. Un asemenea om... O asemenea navă... şi să fii obligat să-i distrugi pe amândoi!

Pe neaşteptate, Tyndall comandă:

— Cârma 30° la stânga! Glasul fusese puternic, autoritar.

Vallery înţepeni de groază, 30° la stânga ar fi însemnat să se năpustească direct în *Vytura!*

Se scurseră două secunde de tăcere, după care Carrington, ofiţerul de cart, se aplecă peste portavoce şi repetă:

— „30 la stânga".

Vallery făcu un pas înainte, dar se opri nevăzându-l pe Carrington făcându-şi de lucru cu portavoce; de fapt, îndesase o mănuşă în pâlnie.

— Cârma la zero.

— Cârma la zero! domnule amiral.

— Perfect. Comandante!

— Da, domnule amiral.

— Lumina asta mă supără la ochi. N-am putea stinge incendiul?

— Vom încerca, domnule amiral. Vallery se apropie de el şi-i spuse cu blândeţe: Aveţi aerul obosit. N-aţi vrea să coborâţi?

— Cum? Să cobor? Eu?

— Întocmai, domnule amiral. O să vă chemăm dacă vom avea nevoie de dumneavoastră, adăugă el pe un ton persuasiv.

Tyndall reflectă o clipă, apoi scutură hotărât din cap.

— Imposibil, Dick. N-ar fi corect faţă de dumneata...

Glasul i se stinse într-o bolboroseală din care lui Vallery i se păru că aude, fără să fie însă sigur, cuvintele „amiralul Tyndall".

— N-am înţeles prea bine, domnule amiral...

— Nimic! făcu Tyndall cu neaşteptată bruscheţe.

Privi în direcţia *Vyturei,* scoase o exclamaţie de durere şi ridică braţul ca să-şi ferească ochii. Vallery se trase şi el îndărăt strângând pleoapele ca să atenueze orbitoarea strălucire a jetului de flăcări ţâşnit din petrolier. Aproape simultan, explozia îi asurzi, iar suflul ei îi făcu să se clatine. *Vytura* fusese din nou torpilată; proiectilul nimerise în pupa navei, lângă compartimentul maşinilor. Flăcările se zbuciumau turbate. Doar puntea de comandă, miraculos cruţată de foc şi fum, se înălţa solitară în mijlocul vasului. În clipa în care se produse şocul, Vallery îşi zise: „Acum se va duce la fund. Mult nu mai poate rezista". Ştia însă că se minte, că de fapt încerca să evite inevitabila decizie ce-i incumba. După cum îi spusese şi lui Nicholls, petrolierele mor greu, teribil de greu. „Sărmanul Giles, îi trecu inexplicabil prin minte, sărmanul, bătrânul Giles..."

Se îndreptă spre colţul din pupa al comenzii. Turner răcnea furios în receptorul telefonului.

— Ai să faci ce ţi se ordonă, fir-ar să fie! Mă auzi? îndreptaţi tuburile spre ţintă imediat! Da, aşa am spus s „imediat!"

Vallery îi atinse braţul.

— Ce se întâmplă, Turner?

— Ce obrăznicătură afurisită! se răţoi Turner. Auzi, să-mi spună el *mie* ce anume trebuie să fac!

— Cine?

— Şeful servanţilor de la tuburile lans-torpilă. Amicul dumneavoastră Ralston, răspunse mânios Turner.

— Ralston? Adică da, mi-a spus că acela e postul lui de luptă de noapte. Şi care-i buba?

— Care-i buba? Zice că nu crede că ar putea face aşa ceva. Că nu-i place. Că, mă rog frumos, n-are chef! Nesupunere crasă! tuna Turner.

— Ralston... eşti sigur că-i el? Ah, fireşte că este! Mă întreb...

băiatul ăsta a trecut prin nişte încercări personale teribile, Turner. Crezi că...

— Nu mai ştiu ce să cred! Turner ridică receptorul telefonului: Tuburile sunt la 90°? în sfârşit! Ce-e? Ce-ai zis? De ce nu... Cu tunul? Cu tunul!

Trânti furibund receptorul şi se întoarse spre Vallery:

— Mă roagă, mă imploră să folosim tunul în locul torpilelor! A înnebunit, pesemne! Dar nebun sau teafăr, cobor îndată şi-i bag minţile în cap plodului ăstuia răzvrătit!

Niciodată Vallery nu-l văzuse pe Turner atât de furios.

— Îl puteţi însărcina pe Carrington să răspundă la telefonul acesta, domnule comandant?

— Fireşte, fireşte. Ceva din furia lui Turner i se transmisese şi lui Vallery. Oricare i-ar fi sentimentele, nu-i momentul să le exprime, făcu el cu asprime. Scutură-l zdravăn! Poate că am fost prea indulgent cu el; poate îşi închipuie că suntem datornici lui, psihic dezavantajaţi, pentru tratamentul nedrept la care a fost supus... Bine, Turner, bine!

Nerăbdarea crescândă a lui Turner sărea în ochi.

— Du-te acum. Deschidem focul peste trei-patru minute.

Se răsuci brusc pe călcâie şi intră la timonerie.

— Bentley!

— Ordonaţi.

— Un ultim semnal...

— Aruncaţi-vă o privire, domnule comandant, îl întrerupse Carrington. Încetineşte.

Vallery se apropie şi privi pe deasupra parapetului. *Vytura,* masă compactă de flăcări mugitoare, se afunda rapid cu pupa.

— Pregătesc gruile, domnule comandant, anunţă agitat Baby-Kapok. Cred că... aşa-i, da, da, văd cum lasă şalupele la apă!

— Slavă Domnului, murmură Vallery.

Se simţea ca şi cum ar fi semnat o nouă poliţă cu viaţa. Cu capul plecat, se cramponă cu ambele mâi ni de parapetul pasarelei; reacţia psihică îl istovise înspăimântător. După câteva clipe ridică fruntea şi ordonă calm:

— Transmiteţi cifrat prin radio lui *Sirmis:* „Mă întorc ca să îmbarc supravieţuitorii de pe *Vytura".*

Şi, surprinzând rapida căutătură a lui Carrington, dădu din umeri.

— Riscul de a încasa o torpilă e acelaşi şi într-un caz şi în celălalt... aşa că, la dracu cu ordinele Amiralităţii! Doamne, adăugă el cu un brusc acces de furie, ce n-aş da să întâlnesc derivând în Marea Barentz un vas plin cu războinici de la Whitehall, aceia care interzic oprirea pentru salvarea naufragiaţilor.

Se întoarse şi-i zări pe Nicholls şi pe Petersen.

— Mai eşti aici, Nicholls? N-ar fi mai bine să cobori?

— Cum doriţi, domnule comandant... Nicholls ezită şi, arătându-l pe Tyndall cu o mişcare a capului, continuă: M-am gândit însă că poate...

— Ai perfectă dreptate. Vedem imediat. Vrei să aştepţi o clipă? Şi ridicând glasul: Pilotule!

— Da, domnule comandant.

— Ambele maşini încet înainte.

— Ambele maşini încet înainte, domnule comandant.

La început mai încet, apoi din ce în ce mai repede, *Ulysses* evoluă şi se îndreptă spre coada convoiului. Curând a fost depăşit şi de ultimele cargouri, navigând către nord-est. Ninsoarea se înteţise, dar lumina strălucitoare a incendiului continua să scalde navele, înspăimântător de vulnerabile şi dezarmate.

Fierbând de mânie, Turner se proţăpi în dreptul tuburilor lans-torpilă de la babord. Orientate la travers, guri uriaşe şi sinistre, luminate de vâlvătaia înaltă, ele ţinteau depărtarea peste scăpărările intermitente ale hulei. Îl văzu imediat pe Ralston, cocoţat deasupra tubului central, la postul de comandă pe care nu-l proteja nici un blindaj.

— Ralston! se răsti Turner, imperativ şi dur, vreau să-ţi vorbesc!

Ralston se întoarse imediat, se sculă şi sări pe punte. De aceeaşi înălţime cu secundul în faţa căruia stătea, ochii săi albaştri, îngrijoraţi, se aflau la acelaşi nivel cu ochii negri, scăpărând de furie, ai ofiţerului.

— Ce dracu te-a apucat, Ralston? Refuzi executarea ordinelor?

— Nu, domnule căpitan, răspunse Ralston cu o nefirească încordare în glas, nu-i adevărat.

— Nu-i adevărat! Pupilele lui Turner se contractaseră. Secundul îşi stăpânea cu greu turbarea. Şi-atunci, ce-i cu idioţenia aia că nu vrei să lansezi torpilele? Ai cumva de gând să-i faci concurenţă fochistului Riley? Sau ţi-ai pierdut, pur şi simplu, minţile, asta în cazul că le-ai avut vreodată?

Ralston nu răspunse nimic. Această tăcere, care putea fi lesne interpretată drept o insolenţă mută, îl scoase complet din sărite pe Turner. Mâinile lui puternice se încleştară pe canadiana marinarului, îl trase spre dânsul şi când feţele lor fură gata-gata să se atingă, şopti:

— Te-am întrebat ceva, Ralston. N-am primit răspuns. Aştept. Ce înseamnă toate astea?

— Nimic, domnule secund. În ochii băiatului se putea citi, eventual, o dureroasă tristeţe, dar în nici un caz frică. Eu... mie... pur şi simplu nu-mi vine... Urăsc să fac aşa ceva... să trimit la fund o navă proprie!

Acum, glasul său era rugător, vibrând de un soi de disperare. Turner însă rămase indiferent.

— De ce trebuie să-l scufundăm, domnule secund? strigă tânărul. De ce? De ce?

— Nu-i vina ta... dar uite că pune în pericol întregul convoi. Feţele lor continuau să fie despărţite doar de câţiva centimetri. Ai o sarcină de îndeplinit şi ordine cărora trebuie să te supui. Marş la locui tău şi executarea! Dă-i drumu'! tună el văzând că Ralston ezită. Sus la post!

Ralston însă nu se clinti.

— Mai sunt şi alţi gradaţi torpilori, domnule căpitan, făcu el ridicând, rugător, braţele.

În ciuda oarbei sale furii, ceva din vocea băiatului îl făcu pe Turner să înţeleagă că omul e în pragul disperării.

— Să facă alţii treburile murdare? Asta ai vrut să spui, nu? întrebă el cu un dispreţ muşcător. Să le laşi altora ceea ce nu-ţi place ţie, jigodie mică! Dă-mi telefonul! Chem eu puntea de comandă!

Înhaţă telefonul şi se uită cum Ralston urcă încet la locul său şi se instalează, curbându-şi spatele şi aplecându-şi capul peste aparatul de ochire.

— Carrington? Aici Turner. La mine totul e gata. Comandantul e acolo?

— Da, domnule secund. Mă duc să-l chem.

Puse receptorul jos şi trecu dincolo de grilaj.

— Domnule comandant, căpitanul-comandor Turner vrea să...

— O clipă!

Mâna ridicată şi tensiunea din glasul lui Vallery îl opriră pe Carrington.

— Priveşte! Ce părerea ai? întrebă comandantul desemnând cu un gest, peste silueta amiralului care, cu bărbia lăsată pe piept, mormăia ceva ininteligibil, petrolierul incendiat.

Carrington privi în direcţia indicată. Şalupa de salvare, abia vizibilă printre fulgii de zăpadă, molase parâmele în timp ce *Vytura* continua să înainteze. Ticsită de oameni, mica ambarcaţie se îndepărta cu repeziciune pe sub uriaşa boltă de fum... se îndepărta mult prea repede. Carrington avu brusc revelaţia faptului şi se întoarse spre Vallery. Privirea tristă şi obosită a comandantului o întâlni pe a sa. Clătină uşor din cap.

— Continuă să meargă, domnule comandant. E stăpân pe manevre... Ce veţi face?

— N-am de ales. Nici o veste de la *Viking,* nimic de la *Sirrus,* zero la Asdic-ul nostru... şi submarinul acela care se mai află poate prin împrejurimi... Comunică-j lui Turner ce se petrece. Bentley!

— Ordonaţi!

— Semnalizează *Vyturei.* Cuta dură a buzelor livide era o dezminţire a ochilor întunecaţi, plini de suferinţă. „Evacuaţi nava. Peste trei minute vă torpilăm. E ultimul mesaj". Timonier, cârma 20° stânga.

— Cârma 20° stânga.

Vytura lua cap nord. *Ulysses* evoluă încet, venind aproape paralel şi

puţin în pupa petrolierului.

— Maşinile, jumătate viteză înainte.

— Jumătate viteză înainte.

— Pilotule!

— Da, domnule comandant.

— Ce spune amiralul? Poţi desluşi?

Carpenter se aplecă, ascultă, clătină capul. De pe căciula lui se scuturară câţiva fulgi mici.

— Îmi pare rău, domnule comandant, dar nu înţeleg... *Vytura* face prea mult zgomot... Cred că fredonează...

— O, Doamne!...

Vallery lăsă capul pe piept, apoi îl ridică încet, cu greutate. Chiar şi o mişcare atât de neînsemnată era pentru el un efort insuportabil.

Privi spre *Vytura* al cărei Aldis roşu clipea din nou. Concentrându-şi atenţia încercă să descifreze mesajul, dar semnalele erau prea repezi... dacă nu cumva ochii săi erau prea bătrâni, prea obosiţi, sau, pur şi simplu, mintea refuza să-l mai slujească... Era ceva hipnotizant în luminiţa aceea roşie, clipind de zor între fantasticile cortine de flăcări, cortine care se strângeau încet, preludând maiestuoasa şi inevitabila lor cădere. Şi deodată micuţa lumină roşie muri, atât de brusc, atât de neaşteptat, încât înainte chiar de a-şi fi dat el seama, auzi vocea lui Bentley:

— Semnal de la *Vytura,* domnule comandant.

Vallery îşi încleştă şi mai tare mâinile pe habitaclu.

Bentley mai mult intui decât văzu gestul de aprobare al comandantului.

— Textul mesajului: „De ce vă ţineţi scai de mine? Ducă-se dracului Marina de război! Comandantului, însă, toată tandreţea mea".

— „Toată tandreţea mea", repetă Vallery, clătinând din cap. E nebun! Trebuie să fie nebun! „Toată tandreţea mea", iar eu mă pregătesc să-l distrug!... Carrington!

— Da, domnule comandant.

— Spune-i secundului să fie gata.

Turner repetă mesajul primit de pe puntea de comandă şi se întoarse spre Ralston:

— Fii gata, torpilorule!

Aruncă o privire peste bord şi constată că acum *Vytura* se afla puţin în prova lor şi că *Ulysses* continua să se apropie. Simţi cum sub picioare vibraţia maşinilor diminuează şi pricepu că nava încetineşte. Din acea clipă, masacrul putea începe în orice moment. Receptorul hârâi la urechea sa abia perceptibil, atât de violent era mugetul flăcărilor. Îşi încordă auzul: „Numai tuburile «X» şi «Y». Viteza medie. Viteza ţintei, 11 noduri".

— În cât timp? întrebă el.

— În cât timp, domnule comandant? repetă Carrington.

— Nouăzeci de secunde, răspunse cu glas răguşit Vallery. Pilot, 10° la dreapta.

Tresări brusc auzind binoclul căzând pe punte şi văzându-l pe amiral prăbuşindu-se, izbind violent, cu faţa şi pieptul muchia parapetului de oţel, cu mâinile bălăbănindu-se, dezarticulate.

— Pilot!

Baby-Kapok se şi repezise; trecând un braţ pe sub corpul lui Tyndall, îl susţinea, preluând o parte din greutatea trupului inert.

— Ce vi s-a întâmplat, domnule amiral? întrebă el îngrijorat.

Cu obrazul lipit mai departe de muchia ascuţită Tyndall se agită uşor.

— Frig, frig, psalmodie el cu glas tremurător al unui om foarte, foarte bătrân.

— Cum? Ce-aţi spus? îl imploră Baby-Kapok.

— Frig. Mi-e frig. Îngrozitor de frig. Picioarele, picioarele mele!

Glasul se stinse şi trupul amiralului lunecă, prăvălindu-se în colţul unde se afla, cu faţa pământie răsucită către zăpada care se cernea.

O intuiţie, de fapt echivalentul unei oribile certitudini, îl făcu pe Baby-Kapok să îngenuncheze. Vallery desluşi exclamaţia sa înăbuşită, îl văzu cum se ridică şi se întoarse spre el cu chipul încremenit de groază.

— N-are... n-are nimic pe el, bâlbâi tânărul. E desculţ... picioarele sunt sloi de gheaţă.

— Desculţ? făcu, incredul, Vallery. Imposibil!

— E numai în pijama, domnule comandant. Nimic altceva!

Vallery se apropie cu paşi nesiguri, scoase mănuşile, se aplecă şi mai să-i vină rău simţind sub degetele sale pielea îngheţată. „Desculţ! în pijama şi desculţ! De asta nu i-am auzit paşii când a venit pe punte..." Îşi aminti că ultima măsurătoare a temperaturii indicase 35° sub zero. Iar Tyndall stătea acolo de mai bine de cinci minute, desculţ în zăpadă!

În aceeaşi clipă simţi cum două mâi ni puternice îl apucă de subsuori şi-l saltă fără efort. Petersen. Fireşte, nu putea fi decât Petersen, cu Nicholls în spatele lui.

— Lăsaţi-mă pe mine, domnule comandant, să mă ocup de toate astea. Da, Petersen, du-l jos.

Mai bine decât orice altceva, glasul ferm şi sigur al lui Nicholls, glasul unui om competent în domeniul său, îi restitui lui Vallery echilibrul, îl readuse la prezent, la cerinţele momentului. Percepu dintr-odată vocea precisă, cumpănită a lui Carrington anunţând un cap, o viteză, un gisment; văzu cum *Vytura,* aflată acum la 50° babord, se îndepărta încet, continuu, rămânând tot mai în urmă. Chiar şi la această distanţă căldura provocată de incendii era abia-abia

suportabilă. Ce trebuie însă să fi fost pe punţile petrolierului?

— Drept aşa, Carrington. Foc de voie!

— Drept aşa. Foc de voie.

Carrington ar fi putut acum executa o manevră ca pe timp de pace.

— Foc de voie, repetă Turner. Agăţă receptorul şi aruncă o privire în jurul său. Acum e rândul dumitale, Ralston, spuse el încetişor.

Nu sosi nici un răspuns. Omul ghemuit la postul de comandă, nemişcat aidoma unei statui de piatră, părea să nu-l fi auzit.

— Treizeci de secunde! Anunţă sec Turner. Ai ţinta prinsă?

— Da, domnule comandant. Silueta imobilă clinti şi într-o clipă se răsuci într-o ultimă şi disperată rugă Pentru Dumnezeu, domnule comandant, nu există nici o altă...

— Douăzeci de secunde! mugi furios Turner, Vrei să ai pe cugetul dumitale de ţârcovnic viaţa a o mie de oameni? Dac-o ratezi cumva...

Cu o mişcare lentă Ralston se întoarse îndărăt, spre mare. Preţ de o clipă flăcările orbitoare ale *Vyturei* îi luminară chipul şi Turner avu un adevărat şoc zărindu-i ochii scăldaţi în lacrimi. Văzu apoi cum buzele i se mişcă şi-l auzi spunând cu o voce atonă, înfrântă:

— Fiţi fără grijă, domnule, n-am s-o ratez.

Mai curând perplex decât iritat, dar mai ales total incapabil să mai priceapă ceva, Turner urmări cum mâneca stingă se ridică în dreptul ochilor ca să-i şteargă, în timp ce mâna dreaptă se încleştează pe maneta de lansare a tubului „X". Era în acest gest o hotărâre atât de categorică şi în acelaşi timp atât de mişcătoare în irevocabilul ei, încât, fără voie, lui Turner îi trecu prin minte faimosul vers al lui Chaucer: „Izbind, lancea se opri tristă".

Brusc, atât de brusc încât Turner tresări involuntar, mâna se smuci convulsiv îndărăt. Auzi clinchetul manetei, detunătura înăbuşită din interiorul tubului, şuierul aerului comprimat şi torpila ţâşni, străfulgerând o fracţiune de secundă în lumina flăcărilor, înainte de a-şi săpa brazdă în apa mării. Nu apucase bine să dispară şi tuburile se cutremurară din nou lansând-o pe a doua.

Cinci, apoi încă cinci secunde, Turner privi fascinat siajul de bule dispărând în depărtare, 750 de kilograme de amatol închise în trabucele de oţel... Pentru nefericiţii de pe bordul *Vyturiei* nu mai rămăsese decât îndurarea cerului...

Difuzorul de pe punte prinse deodată glas:

— Atenţie! Atenţie! Adăpostiţi-vă imediat! Adăpostiţi-vă imediat!

Turner îşi desprinse ochii de la mare, ridică capul şi văzu că Ralston continuă să stea ghemuit pe scăunelul său.

— Dă-te jos de-acolo, puşti imbecil! Vrei să fii ciuruit de schije când *Vytura* o să sară în aer? Mă auzi?

Tăcere. Nici un cuvânt, nici o mişcare. Nimic în afara mugetului flăcărilor.

— Ralston!

— Lăsaţi-mă, domnule secund.

Glasul sunase stins. Ralston nici măcar nu-şi dăduse osteneala să se întoarcă.

Scrâşnind o înjurătură, Turner se căţără dintr-un salt pe carcasa tuburilor, îl smulse pe Ralston de pe locul său şi-l târî după sine pe punte până la adăpost. Tânărul nu se împotrivi deloc; părea cufundat într-o apatie totală, într-o indiferenţă absolută.

Cele două torpile îşi atinseră ţinta. Un sfârşit rapid, de o ciudată lipsă de spectaculos. Auditorii de pe *Ulysses* – spectatori nu existau – îşi pregătiseră nervii ca să înfrunte şocul unei bubuituri cumplite. N-a fost nimic. Pur şi simplu tot mijlocul navei se prăbuşi, şi, învinsă, sleită de atâta luptă, *Vytura* se culcă treptat, ostenit, pe un flanc şi pieri în adâncuri.

Trei minute mai târziu, Turner deschise uşa adăpostului comandantului şi-l propulsa pe Ralston înăuntru.

— Poftim, domnule comandant, spuse el. M-am gândit că, poate, v-ar place să vedeţi cum arată un disident.

— Aşa şi e, răspunse Vallery.

Puse pe masă jurnalul de bord şi-l măsură cu răceală, de sus în jos, pe tânărul torpilor.

— Ai făcut o treabă bună Ralston, dar asta nu-ţi scuză purtarea. O clipă, Turner.

Şi, întorcându-se către Baby-Kapok:

— Da, am impresia că-i exact ce trebuie, pilot. Va fi o lectură edificatoare pentru înălţimile Lor... Ce nu scufundă nemţii, o facem noi pentru ei... Să nu uiţi mâine să-i ceri lui *Hatteras* numele căpitanului *Vyturei*.

— E mort... Ce rost are să vă mai obosiţi, rosti cu amărăciune Ralston.

În aceeaşi clipă se clătină sub izbitura palmei comandantului-secund.

Suflând din greu, cu ochii întunecaţi de mânie, Turner spuse aproape şoptind:

— Obrăznicătură! De data asta ai depăşit măsura!

Ralston duse încet mâna la obraz pipăind urma stacojie lăsată de palmă.

— Nu m-aţi înţeles, domnule comandant, murmură el fără pic de furie în glas şi atât de înăbuşit, încât abia i se puteau desluşi cuvintele. Numele căpitanului de pe *Vytura* vi-l pot spune eu. Îl chema Ralston, căpitanul Michael Ralston. Era tatăl meu.

XII. SÂMBĂTA

Totul are un soroc, orice noapte îşi are zorile sale. Chiar şi cea mai lungă dintre ele. Chiar şi atunci când zorile par că nu vor veni niciodată, ele sfârşesc prin a se ivi. Aşa se întâmplă şi cu FR-77; ele apărură, la fel de cenuşii, de glaciale şi de sinistre cum fusese şi noaptea, dar apărură totuşi.

Zorile găsiră convoiul la circa 350 de mile dincolo de cercul polar, îndreptându-se spre est în lungul paralelei de 72°, la jumătatea drumului între Jan Mayen şi Capul Nord; 8°,45' longitudine estică, calculase Baby-Kapok, dar nu era foarte sigur. În condiţiile unui cer acoperit şi a ninsorii care cădea cu fulgi mari şi deşi, calculul punctului în care se aflau fusese făcut cu aproximaţie; obuzul care distrusese postul telemetrelor prova, pulverizase cu aceeaşi ocazie şi pupitrul de calcul automat al punctului navei. În mare, însă, rămâneau de făcut încă vreo 700 de mile marine. În patruzeci de ore, convoiul – sau ce avea să mai rămână până atunci din el – va ajunge în golful Kola şi va urca în susul fluviului către Poliarnoie şi Murmansk... În patruzeci de ore.

Zorile surprinseră cele 14 nave ale convoiului răspândite pe o întindere de trei mile pătrate de mare, tangând violent în puternica hulă de nord-nord-est, a cărei tărie creştea întruna; 14 numai, fiindcă mai dispăruse una în momentul cel mai întunecos al nopţii. Mină, torpilă, nimeni nu ştia şi nu avea s-o ştie vreodată *Sirrus* stopase şi scotocise zona timp de o oră folosind uriaşele sale lămpi de semnale. Nici un supravieţuitor. De altfel, căpitanul Orr nici nu se aştepta să găsească vreunul pe un ger de minus 20°.

Zorile veniseră după o noapte de nesomn, o noapte în care Asdic-ul semnalase în permanenţă ecouri, o noapte de repetate şi infructuoase lansări de grenade antisubmarine, o noapte în care oamenii fuseseră menţinuţi tot timpul la posturile de luptă, sleindu-li-se astfel, poate chiar în mod iremediabil, şi ultimele rămăşiţe de vigilenţă, singurul temei al speranţei – o speranţă şi nimic altceva – de a supravieţui pe întinderile de apă ale Arcticei. Mai rău, noaptea aceasta epuizase tot ce mai rămăsese din rezervele de grenade antisubmarine ale escortei... O situaţie fără precedent care dădea măsura intensităţii atacurilor, a înverşunării cu care inamicul hăituise prada. Dar iată că acum se întâmplase: nu mai exista nici o grenadă. Convoiul era fără apărare. Curând, haitele de submarine aveau să descopere că, de aici încolo, pot lovi nepedepsite...

Fireşte, zorile aduseră cu ele şi reluarea posturilor de luptă – asta, desigur, în cazul în care oamenii nu le-ar fi ocupat deja de cincisprezece ore; cincisprezece orc interminabile de ger năprasnic şi suferinţă, cincisprezece ore în timpul cărora echipajul lui *Ulysses* nu

căpătase de mâncare nimic altceva decât o gamelă de cacao şi câte un sandvici cu carne conservată de vită, întinsă între două felioare de pâine, pe deasupra uscată; numai de copt pâine nu le arseseră brutarilor în ajun! Posturile de luptă din zori prelungeau cu încă două nesfârşite ceasuri aşteptarea unor oameni striviţi de o neînchipuită oboseală, obligaţi să-şi ţină pleoapele deschise cu degetele, în vreme ce creierele lor – simple gheme de suferinţă – implorau să li se acorde o singură secundă, doar o secundă şi nimic mai mult, de repaus. Într-o asemenea stare un minut e egal cu o veşnicie. O teribilă veşnicie. Iar momentul acesta era cu atât mai important, cu cât se ştia că e momentul critic al convoaielor pentru Rusia, momentul în care, dezghiocat de orice artificii, omul apărea aşa cum era el în realitate. Pentru echipajul unei nave răsculate, pentru nişte oameni deja judecaţi şi condamnaţi, distruşi din punct de vedere fizic şi osândiţi moral, pentru nişte oameni care nici cu trupul, nici cu duhul nu mai aveau să fie vreodată ceea ce fuseseră cândva, cei de pe *Ulysses* puteau ţine fruntea sus. Fireşte, nu chiar toţi; în fond, nu erau zei; dar mulţi descoperiseră – sau tocmai descopereau – că punctul de unde nu mai este cale de întoarcere nu e neapărat marginea prăpastiei, că el poate fi fundul văii, sau începutul lungii ascensiuni a pantei opuse şi că atunci când începe s-o urce, omul nu mai învredniceşte nu i măcar cu o privire coasta coborâtă.

Pentru unii încă nu existase nici margine de hău, nici fund de vale; de pildă, pentru Carrington. Se împlineau optsprezece ore de când nu părăsise puntea de comandă şi era în continuare neschimbat, animat de aceeaşi vigilenţă istovită, dar totuşi trează; un om înzestrat cu o rezistenţă fără margini, un om care n-avea să se prăbuşească nicicând şi a cărui prăbuşire nici nu era de închipuit. Taina acestei tării n-o ştia nimeni. La fel erau şi maistrul-principal Hartley, maistrul-fochist Hendry, sergentul-major Evans şi sergentul Mclntosh; patru indivizi ciudat de asemănători: înalţi, solizi, binevoitori, mijlocii ca vârstă, impregnaţi de tradiţiile Marinei. Taciturni, nu-i auzeai niciodată vorbind despre ei înşişi; îşi cunoşteau rolul şi rostul, dar fără ifose; ştiau – fapt recunoscut de orice ofiţer de marină, şi în primul rând de el – că, în calitatea lor de cei mai vechi subofiţeri, reprezentau -, ei şi nu un ofiţer oarecare – armătura morală a lui Royal Navy. Or, tocmai acest sentiment al responsabilităţii năştea în ei trăinicia asta de granit. Mai erau, fireşte, şi alţii, o mână de oameni, ca Turner, Baby-Kapok şi Dodson, pe care zorile îi găsiră înălţaţi cumva deasupra lor înşişi, oameni pe care primejdia, istovirea îi exaltau fiindcă ele şi numai ele le ofereau posibilitatea unei revelaţii plenare, posibilitatea de a-şi dovedi că sunt născuţi ca să le înfrunte. În sfârşit, oameni ca Vallery, care se lăsase doborât de oboseală imediat după miezul nopţii şi care continua să doarmă în cazemată şi medicul-şef Brooks; ancora lor

salvatoare era înţelepciunea, aprecierea limpede a faptului că şi ei şi soarta lui FR-77 au o însemnătate relativă, o judecată rece, pur cerebrală, asociată cu o nesfârşită milă pentru nebunia şi suferinţele umanităţii.

La capătul celălalt al acestei scale de valori, zorile găsiră nişte oameni – poate douăzeci, poate treizeci – pierduţi fără şansă de mântuire. Pierduţi, ca în cazul lui Carslake, din pricina egoismului, a jalei de ei înşişi, a fricii, pierduţi fiindcă fuseseră văduviţi de armura lor, de autoritatea lor, ca Hastings, ori pierduţi ca fruntaşul Johnson şi încă vreo două duzini, din pricină că fuseseră împinşi prea departe şi nu aveau la îndemână o scândură salvatoare de care să se agăţe.

Intre aceste două extreme se aflau ceilalţi – adică majoritatea – care atinseseră punctul zero, dar care-şi dăduseră seama că rezistenţa unui om poate fi infinită şi găsiseră în această constatare resortul de oţel al lecuirii. Coama opusă *putea* fi escaladată, dar nu fără ajutorul unui toiag. Pentru Nicholls, negrăit de istovit de o lungă noapte petrecută în picioare, cramponat de masa de operaţie a cabinetului medical, toiagul de care vorbeam erau orgoliul şi ruşinea. Pentru caporalul Doyle, ghemuit ca vai de lume în adăpostul blindat de lângă coşul prova, cu ochii aţintiţi la chinurile şi continua dârdâială a tinerei sale echipe de servanţi ai pom-pom-urilor centrale, era mila (desigur, ar fi negat-o, înjurând de mama focului!). Tot mila era toiag şi pentru tânărul Spicer, devotata ordonanţă a lui Tyndall – milă şi o imensă durere fiindcă, închis în cabină, amiralul trăgea să moară. Ar fi putut supravieţui, chiar şi cu ambele picioare amputate de sub genunchi; dorinţa de a lupta, de a rezista îl părăsise însă şi Brooks ştia că bătrânul Giles va fi fericit să se cufunde în marele somn. Toiagul celorlalţi, al zecilor, poate sutelor de oameni ca tuberculosul McQuarter, îngheţat până-n măduva oaselor în hainele sale ude, dar care nu se mai învârtea, clătinându-se pe picioare, în jurul pivotului turelei „Y" pentru că puternicul ruliu al navei agita întruna apa adunată acolo; ca Petersen care îşi risipea generos rezervele de forţă ca să-şi ajute camarazii istoviţi; precum Chrysler ai cărui ochi tineri şi pătrunzători erau acum, când radarul fusese distrus, de o valoare inestimabilă şi care scruta neîncetat orizontul, acest toiag era Vallery, imensul respect şi dragostea pe care i-o nutreau, certitudinea că niciodată nu-l vor dezamăgi.

Acestea erau, aşadar, toiegele şi ancorele de salvare impalpabile ale lui *Ulysses* în momentul în care se iviră acele glaciale şi lugubre zori; orgoliul, mila, ruşinea, dragostea, durerea şi instinctul de conservare, deşi acesta din urmă devenise în prezent factor aproape neglijabil. Doar două lucruri nu acţionau ca pârghii ale rezistenţei, două lucruri de care nimeni nu ţinea seama, nu le pomenea vreodată, care nu existau pentru echipajul lui *Ulysses;* două lucruri pe care inimile

sentimentale din Anglia, curajoşii autori de editoriale patriotarde, furnizorii propagandei naţionaliste ar fi dorit să le poată prezenta unei lumi întregi ca generatoare ale rezistenţei şi ale inspiraţiei: ura faţă de inamic, dragostea pentru familie şi rege.

Ura nu exista; cunoaşterea este preludiul ei, or ei nu-l cunoşteau pe duşman. Îl blestemau, da, se temeau de el şi-l ucideau de câte ori puteau: dacă n-ar fi făcut-o ei, o făcea el. Cu atât mai puţin nu se vedeau bătându-se pentru rege şi ţară; înţelegeau necesitatea războiului, dar refuzau s-o camufleze sub înflăcărările unui patriotism de paradă; făceau pur şi simplu ceea ce li se ordona, fiindcă altminteri ar fi fost puşi la zid şi executaţi. Dragostea pentru familie, da, conta, dar nu prea mult. Era firesc să vrei să-i aperi pe cei dragi; dar într-o asemenea ecuaţie, valoarea sentimentului variază în funcţie de factorul distanţă. Era cam greu pentru cineva ghemuit în nişa acoperită de gheaţă a Oerlikon-ului, navigând în largul Insulei Urşilor să-şi închipuie că protejează în felul acesta căsuţa înecată în trandafiri din acel Catswold natal... Cât priveşte restul, urile naţionale prefabricate şi mitul, grijuliu întreţinut, al regelui şi-al patriei, ele nu înseamnă nimic în clipa în care omul a atins ultima limită a speranţei şi a puterii sale de a îndura, căci numai emoţiile simple şi fundamentale, sentimentele pozitive cum ar fi iubirea şi durerea, mila şi disperarea îl pot ajuta să depăşească această limită.

Amiază. Convoiul naviga în formaţie strânsă spre est, balansat de valuri şi orbit de zăpadă. Alarma care în zori îi chemase pe oameni la posturile de luptă fusese ultima din acea dimineaţă. Nu mai rămăseseră decât patruzeci şi patru de ore de mers, doar patruzeci şi patru. Şi dacă vremea asta continua, dacă ţineau mai departe crivăţul şi ninsoarea care împiedicau avioanele să zboare, dacă vizibilitatea se păstra cvasi-nulă iar valurile rămâneau tot atât de mari, orbind orice periscop (în fond exista această posibilitate), atunci numărul orelor s-ar fi redus la treizeci şi şase.

Amiralul John Tyndall muri la câteva ceasuri după miezul zilei. Brooks, care rămăsese lângă el întreaga dimineaţă, trecu în foaie drept cauză a decesului: „Şoc postoperatoriu şi expunere prelungită la frig", în realitate însă Giles murise pentru că nu mai voia să trăiască. Reputaţia sa profesională era pierdută; încrederea înşine însuşi dispăruse; rămăsese doar remuşcarea pentru moartea câtorva sute de oameni. Iar odată cu cele două picioare retezate, singura viaţă pe care o cunoscuse, pe care o iubise atât şi căreia îi consacrase, cu generozitate şi plăcere, patruzeci şi cinci de ani, sfârşise şi ea pentru totdeauna. Giles muri deliberat, muri bucuros că moare, îşi recăpătase cunoştinţa exact la prânz şi atunci îi privi pe Vallery şi Brooks cu un zâmbet în care nu mai era urmă de nebunie. Brooks tresări în faţa acestui zâmbet trist, umbră sarcastică a faimosului râs în hohote de

altădată. Închisese apoi ochii şi mormăise ceva în legătură cu familia sa (Brooks ştia că nu are nici o familie, apoi îi redeschisese, se uită la Vallery ca şi cum l-ar fi văzut atunci pentru prima oară, îl căută cu privirea pe Spicer până dădu de el, şopti:

— Fiule, un scaun pentru comandant...

Apoi muri.

A fost dat valurilor la ora două, în plină viforniţă. Glasul comandantului rostind serviciul funebru era sfârtecat de rafalele de vânt şi zăpadă; pavilionul britanic care acoperea scândura înclinată bătea fără să mai aibă ceva dedesubt; corpul lunecase în mare înainte ca oamenii să fi prins de veste; vaierul sirenei, frânt, depărtat, se stinse. Şi atunci oamenii – erau pe puţin 200 – se îndepărtară în tăcere şi-şi reluară posturile îngheţate.

Nu trecu nici o jumătate de oră şi furtuna încetă, la fel de brusc cum venise. Vântul se mai potolise şi el şi deşi cerul continua să fie întunecat, puhav de zăpadă, deşi valurile rămăseseră suficient de mari ca să facă o navă de 15 000 tone să se balanseze la 30°, deteriorarea timpului se încheiase în mod cert. Pe punţi, în turele, în cazărmile echipajului, oamenii evitau să se uite unii la alţii şi nu spuneau nimic.

Cu câteva minute înainte de orele cincisprezece, Asdic-ul *Vectrei* recepţiona un semnal. Aflând vestea, Vallery şovăi asupra deciziei pe care urma s-o ia. Dacă trimitea *Vectra* în căutarea submarinului, dacă îi situa eu exactitate poziţia şi se limita, obligat fiind de situaţie, să descrie cercuri strânse deasupra inamicului, fără să-l poată bombarda, în câteva minute comandantul submarinului ar fi înţeles care-i cauza, Din acea clipă nu mai era decât o chestiune de timp ca inamicul să se decidă să iasă la suprafaţă, în afara oricărui pericol, ca să-şi poată folosi radioul; de îndată, toate submarinele aflate la nord de cercul polar aveau să ştie că FR-77 putea fi atacat fără riscul ripostei. Pe de altă parte, era puţin probabil ca un atac cu torpila să aibă loc în condiţiile meteorologice existente. Nu numai observaţia periscopică era imposibilă pe o mare atât de agitată, dar submarinul însuşi ar fi devenit o platformă de tir din cele mai instabile. Mişcarea valurilor nu se producea doar la suprafaţă; efectele ei puteau fi extrem de neplăcute şi la o adâncime de 9, 12, 15 metri, ba chiar, în cazul unei mări dezlănţuite, şi la 50. Totuşi, se mai putea ca inamicul să aibă o şansă la o mie şi trăgând la nimereală să lovească ţinta. Vallery ordonă, deci, *Vectrei* să repereze submarinul.

Era însă prea târziu. Oricum ordinul n-ar fi sosit în timp util. Semnalizatorul *Vectrei* mai clipea răspunsul şi nava nici nu începuse să-şi schimbe drumul, când o explozie puternică a fost auzită pe puntea lui *Ulysses,* Toate privirile se rotiră în lungul orizontului căutând trâmba de fum, flăcările, o siluetă înclinată care să le indice locul atins de torpilă. Secunde în şir nu se zări nimic. Apoi,

observatorii remarcară că *Electra,* nava din capul coloanei tribord, încetineşte, se opreşte şi începe să se scufunde fără să se încline. În mod aproape sigur avea o spărtură în compartimentul maşinilor.

Aldis-ul lui *Sirrus* prinse să clipească. Bentley descifră mesajul şi se întoarse spre Vallery.

— Comandantul Orr cere permisiunea să acosteze la babordul *Electrei* pentru a-i îmbarca pe supravieţuitori

— La babord? făcu Turner. Deci pe partea opusă submarinului. Pe o mare calmă, riscul nu-i prea mare, domnule comandant. Dar pe una ca asta... Aruncă o privire înspre *Sirrus,* zgâlţâit violent de valuri, şi adăugă: Vopseaua bordajului o să cam aibă de suferit.

— Ce transportă? întrebă Vallery. Ştie cineva? Explozive? Aruncă o privire în jur; toţi cei prezenţi clătinară din cap în semn că nu. Atunci, întorcându-se către Bentley:

— Întreabă *Electra* dacă transportă explozive.

Aldis-ul lui Bentley vorbi în graiul său insonor, apoi amuţi. Se scurse o jumătate de minut. Era limpede că răspunsul nu va mai veni.

— Probabil nu mai au curent electric sau Aldis-ul a fost distrus, opină Baby-Kapok. Nu s-ar putea să-i cerem să înalţe un pavilion dacă are încărcătură explozivă şi două dacă nu?

Vallery încuviinţă cu un semn al capului. Ideea nu era rea.

— Ai auzit, Bentley?

În timp ce mesajul pornea, aruncă o privire la tribord. *Vectra* se afla cam la o milă distanţă, prinsă pe rând câte un minut când de ruliu când de tangaj, descriind în acelaşi timp cu cerc strâns. Ucigaşul fusese reperat, dar lansatoarele de grenade erau goale.

Întorcându-se, Vallery se uită la *Electra.* Răspunsul continua să întârzie... Apoi, două pavilioane urcară deodată sus pe catarg.

— Semnal către *Sirrus,* ordonă el: „Libertate de manevră, fiţi extrem de atenţi!"

În aceeaşi clipă simţi pe braţ mâna lui Turner.

— Auziţi? întrebă acesta.

— Ce să aud?

— Naiba ştie! Vine de la *Vectra.* Uitaţi-vă!

Vallery urmări direcţia indicată de arătătorul secundului. La început nu văzu nimic, apoi remarcă mici jeturi de apă ţâşnind în siajul *Vectrei,* jeturi imediat înghiţite de valurile uriaşe. La câtva timp urechea prinse zgomotul şters al unor explozii submarine îndepărtate, aproape imposibil de perceput în urletele vântului.

— Ce dracu face *Vectra?* întrebă Vallery. Ce-o fi folosind?

— Parcă ar fi petarde de la focuri de artificii, mormăi Turner. Ce părere ai, Carrington?

— Sunt încărcături de sabordaj de 25 livre, răspunse sec Carrington.

— Are dreptate, domnule comandant, zise Turner. Sigur că da.

Numai că tot atât de bine ar fi putut da şi cu tiri-bombe, adăugă el dispreţuitor.

Greşea însă. O încărcătură de sabordaj posedă, e drept, abia a zecea parte din puterea de rupere a unei grenade, dar nimerind chioşcul unui submarin, sau explodând în imediata apropiere a unui avion, poate fi aproape mortală. Nici n-apucase bine Turner să termine şi un submarin – primul pe care *Ulysses* îl vedea la suprafaţa apei de vreo şase luni – îşi scoase la iveală etrava, rămase câteva secunde în această poziţie, apoi apăru în întregime, săltând între valuri.

Apariţia sa, dramatică prin caracterul ei neaşteptat, luă prin surprindere întregul convoi, inclusiv *Vectra.* De altfel, nava se găsea într-o poziţie proastă, angajată tocmai în trasarea conturului exterior al unui „8". Pom-pom-ul său deschise imediat focul, dar această armă a cărei imprecizie este notorie chiar şi în condiţiile cele mai favorabile, nu poate fi de nici un folos la bordul unui distrugător antrenat într-o manevră rapidă pe o mare răscolită; Oerlikon-urile înregistrară două lovituri la ţintă – în speţă chioşcul – iar mitralierele Lewis împroşcară, aidoma unui roi de bărzăuni întârâtaţi, coca. Când *Vectra* termină în sfârşit evoluţia şi putu să se servească de armamentul său principal, submarinul dispăruse lent sub apă.

Cu toate acestea, tunurile de 120 m/m ale *Vectrei* porniră să tragă asupra locului unde se aflase, cu o clipă înainte, inamicul. Trebuiră însă să înceteze aproape imediat, după ce două obuze ricoşaseră de suprafaţa apei şi şuieraseră ameninţător printre navele convoiului. Atunci nava puse capul pe submarinul aflat în imersiune şi observatorii de pe *Ulysses* putură desluşi prin binoclurile lor siluete îmbrăcate în pufoaice agitându-se la pupa *Vectrei* şi aruncând peste bord alte încărcături de sabordaj. Aproape în aceeaşi clipă distrugătorul întoarse brutal cu 180° şi reveni către sud cu ţevile tunurilor aţintite la tribord, la limita maximă a unghiului mort.

De astă dată submarinul fusese probabil avariat ceva mai serios fie de unul din obuzele trase, fie de o încărcătură de sabordaj, din ultima serie. Apăru din nou, mai brusc chiar decât prima oară, în mijlocul unei învârtejiri de spumă. Şi de astă dată *Vectra* se afla prost plasată, întrucât submarinul se găsea la 600 de metri în travers.

Acum însă submarinul nu mai plonjă. Pesemne că nici comandantului său, nici echipajului nu le lipsea curajul; prin capacul deschis al chioşcului servanţii se lăsau să cadă pe punte şi alergau să pună în bătaie tunul. Un gest simbolic de sfidare împotriva unui inamic infinit mai puternic.

Primii doi oameni nu mai apucară să ajungă la piesă: un val uriaş mătură puntea submarinului, şi pe ei totodată. Alţii însă se repeziră în locul lor; cu gesturi frenetice ţeava tunului a fost îndreptată la travers, ţintind etrava *Vectrei.* Incredibil, date fiind valurile care se rostogoleau

peste punte smulgând oamenii de la posturile lor şi balansul extraordinar de brutal şi rapid al submarinului, incredibil, dar primul lor obuz, tras la nimereală, izbi din plin puntea de comandă a *Vectrei.* A fost primul şi ultimul. O secundă mai târziu, servanţii se prăbuşeau sfârtecaţi lângă tunul lor sau dispăreau proiectaţi peste bord.

Masacrul începuse. *Vectra* poseda pe puntea prova două turele Bolton-Paul Defiant pentru tragerile de noapte, turele hidraulice cu câte patru guri de foc, care declanşară simultan tirul, expediind un număr fantastic de proiectile. „O grindină de oţel", această metaforă stereotipă, folosită adesea aiurea, se dovedi de astă dată exactă. Era cu neputinţă pentru un om să trăiască mai mult de două secunde expus uraganului ucigaş ce se abătuse asupra punţii submarinului. Unul după altul oamenii se sinucideau sărind curajos afară din chioşc, dar nici unul nu ajunse până la tun.

Mai târziu, nimeni de la bordul lui *Ulysses* n-avea să poată spune cu exactitate când deveni clar că *Vectra,* rulând violent pe valurile uriaşe, urma, inevitabil, să abordeze submarinul. Poate că aşa ceva nici nu-i trecuse vreodată prin minte comandantului distrugătorului. După cum, s-ar fi putut, tot atât de bine, să-şi spună că submarinul ar putea plonja şi atunci se gândise să-i distrugă chioşcul şi periscopul pentru a fi sigur că n-o să mai scape. Poate fusese ucis în momentul în care obuzul *izbise* puntea de comandă. Sau poate că, în ultima secundă, avusese o altă idee, pentru că *Vectra,* care se năpustea direct asupra chioşcului, se abătu brusc la tribord.

Timp de o clipă pluti nădejdea că distrugătorul avea să poată evita etrava submarinului; nădejde spulberată înainte chiar de a se fi născut bine. Prăvălindu-se greoi în hăul unui val gigant, etrava navei trăsni năprasnic coca submarinului, de-a curmezişul ei, la circa nouă metri distanţă de etrava acestuia. Plăcile de oţel care înveleau prova se despicară de parcă ar fi fost de carton; *Vectra* continua să apese cu toată masa ei nava inamică, s-o împingă în adânc, când două explozii, atât ele apropiate între ele încât se confundară într-o unică şi apocaliptică bubuitură, ascunseră complet ambele bastimente sub un munte de apă spumegândă şi bucăţi răsucite de oţel. Motivul exploziei nu putea fi decât presupus dar consecinţele ei se vedeau limpede. Probabil, o pură întâmplare făcuse să detoneze trinitrotoluenul – exploziv altminteri extrem de stabil şi inert – din capul uneia din torpilele aflate în tuburile submarinului; prin simpatie, torpilele înmagazinate la pupa şi, pesemne, buncărul de muniţii de la prova *Vectrei* făcură, la rândul lor, explozie.

Cu o încetineală parcă voită, uriaşele perdele de apă recăzură în mare şi atunci *Vectra* şi submarinul – sau mai exact ceea ce. mai rămăsese din el – deveniră brusc vizibile. Pentru cei de la bordul lui *Ulysses* care urmăreau cu ochii căscaţi spectacolul, era de neconceput

că cele două nave mai pot pluti. Profund scufundat, submarinul părea că se termină fix la capătul ţevii tunului; cât priveşte *Vectra* ai fi zis că satârul unui ciclop o despicase de-a latul, exact prin faţa punţii de comandă. Tot restul dispăruse. În întregul convoi spiritele neîncrezătoare continuau să se îndoiască de mărturia propriilor ochi, când coca sfârtecată a *Vectrei* se prăvăli, odată cu submarinul, în scorbura unui val, se răsturnă greoi pe o parte prinzând sub suprastructuri chioşcul navei inamice şi marea le înghiţi, târându-le astfel înlănţuite spre genurile ei.

Ultimele nave ale convoiului se găseau acum la circa două mile distanţă de locul catastrofei şi era cu neputinţă ca cineva să mai vadă dacă există sau nu supravieţuitori în mijlocul valurilor. De altfel, era puţin probabil. Şi chiar dacă ar fi existat oameni care în frigul acela înspăimântător să mai lupte, înotând şi strigând după ajutor, ei ar fi fost de mult morţi sau pe moarte înainte chiar ca vreuna din nave să apuce să vireze. Convoiul îşi continuă deci drumul spre est, cu excepţia *Electrei* şi a lui *Sirrus.*

Aşezată de-a curmezişul hulei, *Electra* se balansa încet, greoi, înclinată cu aproape 15° la babord. Ie punţi, în faţa şi în spatele castelului central, se aliniaseră, aşteptând, oamenii din echipaj. Renunţaseră, văzându-l pe *Sirrus* că se apropie de babord, la intenţia lor de a părăsi vasul folosind ambarcaţiile proprii. Se încercase lăsarea unei bărci, dar din pricina înclinării pe care o căpătase cargoul şi violenţei hulei, operaţiunea se dovedise imposibilă. Acum, barca spânzura departe de bordul navei, la vreo şase metri deasupra mării oscilând nebuneşte la capătul chingilor care o ţineau de bigi. În timp ce se apropia, Orr expediase două semnale intempestive cerând tăierea curenţilor, dar barca rămăsese în continuare la locul ei, pendulă ameninţătoare în calea lui *Sirrus;* de vină era poate panica, dar mai degrabă frânele planurilor, blocate de gheaţă. În orice caz, nu era timp de pierdut; încă zece minute şi *Electra* se scufunda.

În total, *Sirrus* apucă să treacă numai de două ori de-a lungul cargoului; Orr nici nu se gândise să acosteze ca să se expună riscului de a se trezi strivit de cele 15.000 tone ale vasului, gata în oricare clipă să basculeze. Prima oară trecu încet, cu 5 noduri, la o distanţă de şase metri, cea mai mică pe care şi-o putuse îngădui, ţinând seama şi de faptul că direcţia valurilor împingea cele două nave una spre alta în acelaşi timp.

Când etrava oscilantă a lui *Sirrus* lunecă prin faţa castelului central, cei care aşteptau se porniră să sară. Săriră când puntea prova a lui *Sirrus* se găsi la nivelul punţii lor, săriră şi atunci când, suptă de un val, se afla cinci-şase metri mai jos. Ba chiar, un tip, cu o valiză şi cu un impermeabil în mână, îşi trecu nonşalant picioarele peste cele două bastingaje în răstimpul scurtei secunde când ele se găsiră la acelaşi

nivel şi relativ imobile. Alţii însă nu nimereau momentul potrivit şi se striveau de gheaţa care acoperea puntea, aflată în clipa aceea la câţiva metri mai jos, sucindu-şi gleznele, rupându-şi picioarele şi coapsele. Doi oameni ratară săritura; dominând mugetul mării, răsunară urletul înspăimântător al celui prins şi laminat între cocile de metal şi apelurile disperate, sfâşietoare ale celui pe care uriaşul perete din fier al *Electrei* îl ghida spre elicele lui *Sirrus*.

Atunci avu loc catastrofa; o catastrofă ce nu putea fi imputată manevrei, executate perfect, de comandantul Orr. Dar toată îndemânarea sa se dovedi neputincioasă în faţa celor două valuri monstruoase, de două ori mai mari decât precedentele: primul îl proiectă pe *Sirrus* lipindu-l aproape de *Electra,* ca apoi, trecând pe sub cargou, să-i imprime acestuia o ambardee brutală la babord; cel de-al doilea azvârli distrugătorul la tribord. Scrâşnetul şi tunetul metalului izbit de metal au fost cumplite. Bastingajul şi tăblăria punţii lui *Sirrus* se găsiră smulse pe o lungime de 45 metri; simultan, barca de salvare se sfărâmă într-o mie de ţăndări de puntea de comandă. Imediat, telegraful ţăcăni, elicele învolburară apa la pupa lui *Sirrus* – nefericitul care se zbătea în mare îşi dădu pesemne seama de iminenţa propriei sale morţi o fracţiune de secundă înainte ca ea să se producă – apoi distrugătorul se îndepărtă rapid de *Electra*.

Cinci minute mai târziu, *Sirrus* executase manevra de întoarcere. Era tipic pentru sângele rece şi curajul lui Orr, ca şi pentru norocul care nu-l părăsea niciodată, faptul că alese de data asta bordul său tribord, adică cel accidentat, pentru a acosta lângă *Electra,* în prezent mult prea cufundată în apă ca să se mai poată răsturna, peste el şi că o făcu într-un moment de efemeră liniştire a mării. Mâi ni îndatoritoare se întinseră către cei ce săreau, amortizându-le căderea. La capătul a treizeci de secunde; distrugătorul se desprindea lăsând pustii punţile *Electrei* Două minute mai târziu, un muget înfundat zgâlţâia nava ce sta să se scufunde: erau cazanele care săriseră în aer. Încet-încet, cargoul se culcă pe o coastă. Coşurile şi catargele atinseră suprafaţa apei, se cufundară în ea, dispărură. Pentru o clipă, carena şi chila rectilinie se detaşară, negre şi lucioase, pe fondul cenuşiu al mării şi al cerului. Apoi, la rândul lor, pieriră. Timp de un minut, bule mari de aer urcară, tumultuoase, la suprafaţă Treptat, se făcură mai mici, tot mai mici şi curând nu mai rămaseră nici ele.

Cu punţile înţesate de oameni, trepidând pe măsură ce-şi mărea viteza, *Sirrus* ajunse din urmă convoiul. Convoiul FR-77, pe care Marina Regală continua să-l dea uitării. Din rada de la Scapa Flow şi St. John plecaseră treizeci şi şase de nave. Acum erau douăsprezece. Numai douăsprezece. Şi mai erau aproape patruzeci şi patru de ore înainte de a atinge golful Kola...

Turner, a cărui formidabilă vitalitate şi ardoare se găseau, pe

moment, într-o vagă stare de repaus, se uita după *Sirrus* cum trecea, săltând pe valuri, prin pupa lor. Apoi se răsuci brusc şi aruncă o privire furtivă, încărcată de milă, spre Vallery, schelet viu pe care o forţă misterioasă îl împingea la o luptă, necurmată şi zadarnică, împotriva morţii. Şi tot atât de brusc, Turner pricepu că pentru comandant moartea, ba chiar şi numai speranţa în ea, deveniseră acum infinit de dulci. Văzu cum durerea şi toate loviturile primite îşi lăsaseră amprenta pe masca aceasta cenuşie şi înjură pe-nfundate. Apoi, simţind oprindu-se asupra lui privirea ochilor acelora istoviţi şi stinşi, se grăbi să-şi dreagă glasul.

— Cam câţi supravieţuitori or fi acum pe *Sirrus?* întrebă el.

Vallery dădu uşor din umerii săi osteniţi.

— Habar n-am, Turner. Poate o sută... poate mai mulţi. De ce?

— O sută, făcu, gânditor, Turner. „Navele nu vor opri pentru recuperarea naufragiaţilor." Mă întreb cam ce vorbuliţe o să iasă din gura bătrânului Orr în clipa în care va depune pe genunchii amiralului Starr, la întoarcerea noastră la Scapa, coletul ăsta de vieţi salvate!

XIII. SÂMBĂTĂ DUPĂ-AMIAZĂ

Sirrus se mai afla la circa o milă depărtare de *Ulysses* când Aldis-ul lui prinse să clipească. Bentley recepţionă mesajul şi se întoarse către Vallery.

— Un semnal, domnule comandant: „Am la bord între 25 şi 30 răniţi. Trei cazuri foarte grave, posibil de moarte. Nevoie urgentă de medic".

— Confirmă recepţia, spuse Vallery. Apoi, după o scurtă şovăire. Să i se comunice căpitanului-medic Nicholls că-l salut şi-i cer să urce la comandă. Şi, adresându-i-se lui Turner, adăugă zâmbind: Nu-l prea văd pe Brooks bucuros să călărească, pe o vreme ca asta, un colac pantalon. Transbordarea nu va fi deloc uşoară.

Turner aruncă din nou o privire lui *Sirrus* care, rulând puternic, descria, din timp în timp, câte un arc de cerc de 40°, venind dinspre vest.

— Într-adevăr nu va fi o partidă de plăcere. Ca să nu mai vorbim că aceşti colaci nu sunt deloc destinaţi unor persoane ca venerabilul nostru medic-şef.

„Ce ciudat, gândi el în acelaşi timp, cât de indiferenţi am devenit cu toţii; nimeni n-a mai suflat o vorbă despre *Vectra* din clipa în care a abordat submarinul..."

Uşa de acces la comandă scârţâi. Vallery se întoarse lent şi răspunse la salutul lui Nicholls.

— *Sirrus* are nevoie de un medic, începu el fără un alt preambul. Ţi-ar place să treci pe el?

Nicholls se propti mai bine pe picioare ca să reziste la înclinarea punţii şi la ruliu. Să părăsească pe *Ulysses*... ideea i se păru brusc odioasă şi această reacţie a sa îl ului. Să simtă aşa ceva tocmai el, Johnny Nicholls, singurul, cel puţin printre ofiţeri, care detesta, ce-i drept cordial, Marina şi tot ce ţinea de ea! Probabil că şi creierii săi dădeau semne de ramoleală. Apoi, tot atât de brusc, înţelese de ce anume voia să rămână. Nu era vorba nici de ramoleală, nici de orgoliu, nici de principii, şi nici de sentimente... ci, pur şi simplu, de faptul că aparţinea navei. Era un sentiment pe care nu şi-l explica prea bine, nu izbutea să-l analizeze prea clar, dar îl resimţea plenar, în toată fiinţa sa. Dintr-odată avu conştiinţa că ochi curioşi îl fixează şi atunci, stânjenit, privita rândul său marea învolburată.

— Ei bine? întrebă, nerăbdător, Vallery.

— De plăcut, nu-mi place deloc, răspunse Nicholls cu sinceritate. Dar de plecat, fireşte, voi pleca. Imediat?

— Îndată ce-ţi strângi instrumentele, răspunse Vallery.

— Sunt deja strânse. Avem în permanenţă o trusă de urgenţă gata pregătită. Şi, aruncând din nou o privire îngrijorată mării, întrebă: Ce

trebuie să fac, domnule comandant? Să sar?

— Departe de noi gândul acesta! exclamă Turner aplicându-i jovial o palmă zdravănă peste spate. N-ai nici un motiv să-ţi fie frică. „N-o să simţi absolut nimic", parcă aşa mi~ai spus acum vreo două-trei săptămâni, când mi-ai smuls măseaua aia veche... Un colac pantalon, băiatule, un colac pantalon!

— Un colac! protestă Nicholls. Poate n-aţi remarcat încă ce vreme e afară. O să mă salte de sus în jos şi de jos în sus. ca pe o amărâtă de minge de ping-pong!

— Iată ce înseamnă ignoranţa tinereţii, făcu Turner, dând întristat din cap. Fireşte, vom avea grijă ca valurile să vină din spate. Aşa că, fiule, o să te simţi ca-n Rolls Royce! Un minut, şi-i gata. Chrysler! Cheamă-l pe maistrul-principal Hartley şi roagă-l să urce la comandă.

Chrysler nu dădu nici un semn că ar fi auzit. Stătea şi acum în poziţia lui preferată din ultimele zile: cu mâinile înmănuşate cuprinzând conductele cu aburi şi cu partea superioară a feţei lipită de ocularul de cauciuc al puternicului binoclu de la postul de comandă tribord al proiectoarelor. Din cinci în cinci secunde mâna făcea să pivoteze cu o subdiviziune cremaliera dinţată a vizorului, după care tânărul îşi relua completa sa imobilitate.

— Chrysler! tună Turner. Ce, ai surzit?

Nici un răspuns. Trei, patru, cinci secunde. Apoi, Chrysler se trase brusc îndărăt, aruncă o privire asupra indicatorului de gisment, se răsuci vădit surexcitat şi strigă:

— Verde 100! Verde 100! Avioane i La limita orizontului! Cu o mişcare rapidă se lipi din nou de ocular; Patru... Şapte... ba nu, zece! Zece avioane! urlă el.

— Verde 100! Turner duse binoclul la ochi. Nu văd absolut nimic. Eşti sigur, băiatule? chestionă el îngrijorat..

— Situaţia neschimbată, domnule secund!

Tânărul glas fremăta de convingere.

.Turner trecu dincolo de parapet şi din câţiva paşi rapizi se găsi lângă Chrysler.

— Lasă-mă să văd şi eu, ordonă el.

Îşi lipi ochii de vizorul lunetei, mişcă de două, trei ori aparatul în dreapta şi stânga, apoi mârâi, încruntând mânios sprâncenele:

— Ai chef de glume, flăcăule? Ce-ţi joacă renghiuri: vederea sau imaginaţia? Dacă vrei să ştii...

— Are dreptate, îl întrerupse, calm, Carrington. Le văd şi eu.

— Eu de asemenea, domnule comandant! strigă Bentley.

Turner se răsuci din nou spre lunetă, privi încă o dată, se crispă, după care, întorcându-se către Chrysler, aruncă zâmbind:

— Adu-mi aminte într-o zi să-ţi cer scuze.

Nu-şi terminase bine vorba şi era înapoi pe puntea de comandă.

— Semnal către convoi, ordonă grăbit Vallery: „Cod H". Carrington, toată forţa înainte! Ajutor şef de •cart. Anunţă peste tot: alarmă, la posturile de luptă. Turner?

— Aici, domnule comandant.

— Ţintă la alegere şi tir de voie pentru piesele A.A. Eşti de acord? Dar pentru turele?

— Încă nu ştiu ce să zic... Chrysler, poţi distinge ce fel de avioane sunt astea?

— „Condor", domnule comandant.

— „Condori"! exclamă, neîncrezător, Turner. O duzină de „Condori"? Eşti sigur că... Da, fireşte, fireşte!... sunt „Condori", îi comunică el lui Vallery, bâţâind din cap de mirare. Unde mi-o fi afurisita aia de cască? Zice că sunt „Condori"!

— Într-adevăr, sunt „Condori", făcu, surâzând, Vallery.

Calmul său imperturbabil îl lăsă perplex pe Turner.

— Să ordonăm: „Ţintă la indicaţia punţii de comandă, foc de voie pentru toate turelele?" continuă Vallery.

— Cred că da, domnule comandant.

Turner aruncă o privire celor doi telefonişti instalaţi chiar în spatele cabinei de navigaţie, fiecare din ei având în faţă câte un aparat care-i lega de turelele prova şi pupa.

— Ei, voi doi! Urechea treză şi nu vă mişcaţi când auziţi ordine!

Vallery îi făcu un semn lui Nicholls.

— Ai face bine să cobori acum, tinere. Îmi pare rău că mica dumitale excursie a fost amânată.

— Mie nu, replică, tăios, Nicholls.

— Nu-u? Vallery zâmbea. Speriat?

— Deloc, domnule comandant. Nicholls îi întoarse zâmbetul. Nu mi-a fost frică şi dumneavoastră o ştiţi.

— Într-adevăr, ştiu, făcu Vallery cu blândeţe în glas. Ştiu... şi-ţi mulţumesc.

O clipă îl urmări pe Nicholls cum părăseşte comanda, apoi adresă un semn plantonului de la T.F.F. şi se întoarse către Baby-Kapok:

— Când a fost expediat ultimul nostru mesaj către Amiralitate, pilotule? Ia uită-te în jurnalul de bord.

— Ieri la prânz, răspunse instantaneu Baby-Kapok.

— Nu ştiu ce m-aş face fără dumneata, murmură Vallery. Poziţia actuală?

— 72° 20' nord, 13°40' est.

— Mulţumesc. O privire lui Turner: N-are rost să mai păstrăm acum tăcerea radio, ce zici?

Turner conveni dând din cap:

— Notează următorul mesaj, se grăbi să dicteze Vallery: „Către Direcţia operaţiunilor navale, Londra...".

Cum se mai comportă amicii noştri, Turner?

— Descriu cercuri la vest. Presupun că la obişnuita lor altitudine, răspunse acesta morocănos. Dar, adăugă el, parcă uşor înveselit, plafonul e abia de vreo trei sute de metri.

Vallery înclină capul.

„FR-77 orele 16:72˚20'; 13˚40'. Drum 090. Vânt forţă 5, marea agitată. Situaţia disperată. Anunţ cu adânc regret că amiralul Tyndall a murit azi la prânz. Scufundat de mine petrolierul *Vytura* torpilat noaptea trecută. *Washington State* torpilat şi scufundat azi, ora 1,45 . *Vectra* scufundat prin abordaj cu submarin. *Electra* scufundată orele 15,30 . sunt viguros atacat de cel puţin douăsprezece Focke-Wulf 200". Mi se pare o supoziţie rezonabilă, nu-i aşa căpitane, comentă Vallery jumate miere, jumate fiere, şi Senioriile Lor vor fi desigur emoţionate. După – părerea domniilor lor, în toată Norvegia nu există atâţia „Condori". „E imperativ să trimiteţi ajutoare. Rog imediat avizul dumneavoastră". Expediază-l, te rog.

— Nasul dumneavoastră, domnule comandant! exclamă precipitat, Turner.

— Mulţumesc.

Vallery frecă degerătura, pată cadaveric de albă pe fondul vânăt-cenuşiu al feţei sale descompuse. După câteva secunde renunţă însă; rezultatul nu merita efortul care-i epuiza şi aşa puţinele sale rezerve de forţă.

— Doamne, cât e de frig. Turner, murmură el.

Se ridică, zgribulindu-se, şi exploră cu ajutorul binoclului, convoiul. Ordinul reprezentat de pavilionul „H" fusese executat. Navele se împrăştiaseră pe suprafaţa mării, aparent la voia întâmplării, rupând formaţia care ar fi simplificat prea mult treaba bombardierelor ce se pregăteau să atace venind din pupa. Acum, vor trebui să vizeze ţinte izolate. Dispersate, dar nu excesiv, astfel Încât să poată profita mutual de tirul de baraj al întregului convoi. Vallery dădu mulţumit din cap şi-şi întoarse privirile către vest. Din aceeaşi clipă, două lucruri îi apărură deosebit de limpede, două lucruri pe care, în mod evident, le ştia inamicul. *Primo:* locul unde poate fi găsit FR-77;

Luftwaffe nu avea obiceiul să trimită la nimereală bombardiere grele în zona Arcticei; nici măcar nu-şi dăduse osteneala să-l mai expedieze pe „Charlie" în recunoaştere. Nu încăpea îndoială că un submarin reperase convoiul, indicând poziţia acestuia şi drumul urmat; pe o asemenea mare un periscop scapă neobservat, indiferent de distanţă". *Secundo:* nemţii ştiau că radarul lui *Ulysses* fusese distrus. Avioanele aveau să se ascundă în norii cei mai joşi şi nu se vor arăta decât cu câteva secunde înainte de a-şi lansa bombele. La o altitudine atât de mică, dacă ar fi avut un adversar care să tragă după radar,

atacul lor ar fi fost aproape o sinucidere. Ei însă *ştiau* că n-au de ce să se teamă.

Chiar în timpul cât îi urmărea, ultimul dintre „Condori" se angajă în norii grei şi joşi şi dispăru complet din raza sa vizuală. Vallery ridică, resemnat, din umeri şi lăsă binoclul să-i cadă pe piept.

— Bentley!

— Ordonaţi, domnule comandant.

— Codul „R". Imediat.

Pavilioanele zburară spre vârful catargului. Timp de cincisprezece-douăzeci de secunde, care-i părură nerăbdătorului comandant de zece ori mai lungi, nu se întâmplă nimic. Apoi, aidoma unor jucării mişcate de o mână dibace, etravele vaselor din convoi prinseră să evolueze; cele dinspre babordul lui *Ulysses* către nord, cele dinspre tribord, către sud. În cel mult două minute, calculă Vallery, când „Condorii" vor ţâşni din nori, nu vor mai găsi decât o mare pustie. Pustie cu excepţia lui *Ulysses* şi *Stirling,* două nave perfect echipate pentru apărarea A.A. Avioanele vor fi supuse atunci tirului încrucişat al cargourilor şi distrugătoarelor, iar la o altitudine atât de joasă ele nu vor mai apuca să-şi modifice direcţia de zbor pentru a executa pasele necesare bombardării vaselor în sensul lungimii lor. Vallery avu chiar un zâmbet amar, gândindu-se că dacă tactica sa defensivă nu valora mare lucru, era totuşi singura soluţie onorabilă în împrejurările date... Îl auzi pe Turner răcnind în portavoce diverse ordine şi încercă un sentiment de intensă satisfacţie ştiind că lasă apărarea navei în mâinile competente ale secundului. Dacă şi el însuşi nu s-ar fi simţit atât de-îngrozitor de obosit...

Trecură nouăzeci de secunde, o sută, două minute şi nici umbră de „Condor". O sută de ochi fixau masa de nori vălătucită la pupa, cenuşie şi animată în continuare

Se scurseră două minute şi jumătate. Nimic.

— A zărit careva ceva? întrebă neliniştit Vallery ai cărui ochi nu se desprindeau de cer. Nimic? Chiar nimic?

Nici un zgomot, nici un răspuns nu rupseră apăsătoarea tăcere.

Trei minute. Trei minute şi jumătate. Patru. Vallery încetă să mai privească cerul ca să-şi odihnească puţin ochii şi surprinse cu acest prilej pe chipul supt al lui Turner o expresie de teamă crescândă, o bănuială ce se zămislise şi acum se concretiza. Fără să schimbe o vorbă, perfect simultan, amândoi se răsuciră ţintind cerul din faţa navei.

— Asta trebuie să fie! exclamă imediat Vallery. Ai dreptate, Turner, ai neapărat dreptate!

În prezent toată lumea se întorsese în direcţia provei, scrutând avid cerul.

— Preveniţi-i pe ochitori! ordonă Vallery şi adăugă în şoaptă:

Dumnezeule, era cât p-aci să ne tragă pe sfoară.

— Deschideţi ochii! răcni Turner. Teama îi dispăruse; veselia sa nestăpânită şi starea aceea de agitaţie fericită pe care i le dădea întotdeauna perspectiva acţiunii reveniră. – Deschideţi-i bine, auziţi? Suntem cu toţii în aceeaşi budă! Nu glumesc! Primul care vede un „Condor" umflă pai'şpe zile de permisie!

— Cu începere de când? întrebă sarcastic Baby-Kapok.

Turner îi zâmbi cu gura până la urechi. Zâmbetul însă pieri şi secundul îşi lungi gâtul, atent brusc la ceva.

— Îi auziţi? întrebă el cu voce scăzută de parcă i-ar fi fost teamă ca inamicul să nu-l audă. sunt pe undeva pe sus, dar să mă ia dracu dacă ştiu pe unde... Dacă măcar vântul ăsta...

Răpăitul sacadat al Oerlikon-urile de pe puntea ambarcaţiunilor de salvare îl întrerupseră la jumătatea frazei. Se răsuci fulgerător, înhăţând în acelaşi timp microfonul radioului. În ciuda rapidităţii sale era prea târziu. Ar fi fost oricum prea târziu. Primii trei „Condori" zburând în linie de front, erau vizibili, traversaseră deja norii, venind, la 150 metri altitudine şi 900 metri distanţă... dinspre pupa! Din spate! Probabil, bombardierele schimbaseră capul spre vest de îndată ce intraseră în nori, înşelându-l astfel complet pe Vallery în legătură cu intenţiile lor.

Şase secunde... şase secunde sunt arhisuficiente, chiar şi pentru un bombardier greu, ca să parcurgă în picaj o distanţă mai mică de 900 de metri. Nici nu apucaseră bine cei de pe *Ulysses* să-şi dea seama ce li se întâmplă şi să simtă primii fiori ai spaimei şi disperării, şi „Condorii", se şi aflau deasupra lor.

Amurgul abia începuse să se îngâne şi în straniul clarobscur al zilei polare, scânteietoarele linii punctate ale proiectilelor trasoare puteau fi lesne urmărite pe cerul ce se întuneca, ţâşnind, la început dezordonate şi murind undeva, în depărtare, apoi stabilizându-se şi, doar născute, pierind în clipa în care atingeau fuzelajul inamicului. Timpul era însă prea scurt – tunarii nu avuseseră decât maximum două secunde la dispoziţie – iar giganticele Foke-Wulf-uri posedau o capacitate de-a dreptul fantastică de a încasa lovituri. Primul „Condor" se detaşă cam cu 90 de metri de ceilalţi; lansate, bombele sale de 250 de kilograme urmară o fracţiune de secundă linia sa de zbor, apoi începură să cadă alene, descriind o parabolă. Imediat, avionul îşi redresă botul şi, în mugetul discordant al celor patru motoare uriaşe, dispăru în ascunzişul norilor.

Bombele îşi ratară ţinta. O ratară cam cu zece metri, explodând la contactul cu apa, imediat în spatele punţii de comandă. Pentru oamenii din centrala de tragere, de la cazane şi din sala maşinilor, zgomotul şi şocul fuseseră cu siguranţă şi înspăimântătoare, gata-gata să le crape timpanele. Gheizere cu un diametru de şase metri la baza

lor clocotitoare îşi înălţară albeaţa în noaptea ce se lăsa, cu mult mai sus de catargele trunchiate, rămaseră o clipă suspendate în văzduh, apoi se prăvăliră în cascadă peste punţi, înecându-i literalmente pe servanţii pom-pom-urilor şi ai Oerlikon-urile grămădiţi în nişele lor descoperite. Iar afară, temperatura era de minus 15°.

Primejdia era însă alta: trombele de apă îi orbiseră complet pe tunari, astfel încât, cu excepţia unui singur Oerlikon aflat într-o nişă de sub tribordul punţii de comandă, „Condorul" următor întâmpină o rezistenţă minimă. Zborul de apropiere a fost executat impecabil, exact pe linia mediană a navei; pilotul depăşi însă ţinta, pesemne dintr-un exces de grijă pentru menţinerea direcţiei. De data aceasta au fost lansate trei bombe; timp de o secundă s-ar fi putut crede că nici una nu-l va atinge pe *Ulysses;* dar iată că prima percută puntea-prova între sparge-val şi cabestan, şi explodă în interiorul navei ridicând o bucată de punte într-o răsucire de oţel. sfâşiat. N-apucase bine să se stingă tunetul exploziei şi cei de la comandă auziră un zăngănit furios; explozia bombei sfărâmase simultan cabestanul, opritorul Blake şi secţionase cheia ancorei tribord; liberă acum, ea se prăbuşea în adâncurile oceanului.

Celelalte bombe căzură direct în apă, în prova lui *Ulysses.* La bordul lui *Stirling,* aflat la o milă distanţă, se crezu chiar că nava amiral dispăruse înghiţită de gigantica trombă de apă. Aceasta însă recăzu şi *Ulysses,* aparent indemn, îşi continuă drumul. Teuga înaltă ascundea celor aflaţi în partea din faţă a navei ravagiile pricinuite de bombă; din spărturi nu ieşeau nici fum,, nici flăcări, fiindcă miile de litri de apă căzuţi din cer stinseseră începutul de incendiu care se produsese, *Ulysses* rămăsese o navă norocoasă... Abia de aici încolo, după douăzeci de luni de fantastice miracole, şansa care-o făcuse legendară în tot Nordul avea s-o părăsească.

Ironia sorţii a vrut ca *Ulysses* să fie autorul propriului său dezastru. Tunurile de 155 mm, constituind artileria principală deschiseseră între timp focul, trăgând „la gura. ţevii" şi expediind obuzele de 100 de livre împotriva bombardierelor care plonjau. Primul proiectil tras de. turela „X" percută aripa dreaptă a celui de al treilea „Condor", chiar între motoare, o smulse complet şi ea pomi să cadă încet, în spirale, aidoma unei frunze moarte pentru a sfârşi înghiţită de marea sumbră şi zbuciumată. Timp de o secundă avionul îşi menţinu direcţia, apoi, brusc, botul basculă în jos şi uriaşul aparat începu să se prăbuşească aproape la verticală; inexplicabil, motoarele care-i mai rămăseseră se accelerară precipitându-l direct spre puntea lui *Ulysses.*

Nu mai era timp de nimic: nici de făcut o manevră pentru a evita bolidul, nici de gândit, nici măcar de sperat. Un pachet de bombe scăpate la întâmplare percutară siajul clocotitor pe care-l lăsa *Ulysses,* lansat acum cu 30 de noduri, alte două traversară duneta, prima

explodând în cazarma pupa a echipajului, cealaltă în aceea a puşcaşilor marini. O secundă mai târziu, cu un muget înspăimântător, învăluit într-o orbitoare draperie de flăcări, „Condorul", a cărui viteză atingea circa 600 km/h, se sfărâma la rândul său direct în faţa turelei „Y".

Din fericire, a fost ultimul atac suferit *de Ulysses* în cursul acestui raid; din fericire, pentru că acum, lipsit de orice fel de apărare, era la discreţia oricărui atacator venit din pupa. Turela „Y" nu mai exista, turela „K", rămasă miraculos îndemnă, era pe jumătate îngropată sub sfărâmăturile avionului, orbită de flăcări şi fum. Oerlikon-urile de pe puntea ambarcaţiunilor de salvare se aflau şi ele reduse la tăcere. Servanţii, pe care diluviul din minutul precedent îi înecase pe jumătate, erau acum traşi frenetic din nişele lor de către camarazii săriţi în ajutor, treabă complicată oricum, dar devenită în prezent aproape imposibilă din pricina hainelor care îngheţaseră bocnă şi a canadienelor transformate în şipcă. Odată extraşi, nefericiţii erau expediaţi în viteză pentru decongelare – acesta era singurul cuvânt potrivit – pe culoarul bucătăriilor. O adevărată tortură această decongelare, dar aveau de ales între ea şi o moarte sigură în nişele lor prefăcute în aisberguri.

Restul avioanelor inamice virară încet la tribord. Zeci şi zeci de obuze explodau în jurul lor, în faţă, în spate, în. părţi, umplând cerul de vălătuci ca de vată. „Condorii" traversară însă barajul fără a fi atinşi, protejaţi parcă de o vrajă. Unul după altul, dispăreau printre nori, îndreptându-se către sud-est, spre baza lor.

„Ce ciudat, gândi, într-o doară, Vallery, te-ai fi putut aştepta să profite de avantajul iniţial al surprizei şi să se înverşuneze asupra lui *Ulysses,* mutilat cum e..." Dar renunţă de îndată la supoziţii şi îşi îndreptă atenţia asupra unor treburi imediate. Din păcate, ele nu lipseau.

Pupa lui *Ulysses* se afla în flăcări; nu era decât un incendiu între spaţiul dintre punţi, dar un incendiu virtualmente mortal pentru navă deoarece magaziile de muniţii ale turelelor „X" şi „Y" se găseau chiar dedesubt. Deja zeci de oameni din echipele de intervenţie goneau spre dunetă, lunecând şi căzând pe puntea acoperită de gheaţă, instabilă din pricina valurilor. Trăgeau după ei furtunurile de incendiu, aterizând violent pe burtă de fiecare dată când ruloul, sudat de ger, îi stopa brutal. Alţii îl depăşeau, clătinându-se sub povara unor extinctoare mari, vopsite în roşu, pe care le cărau pe umeri sau sub braţ. Alergând pe pasarela babord, paralel cu fosta cantină, Ferry, un marinar care părăsise infirmeria în pofida unor ordine stricte, lunecă şi căzu în dreptul turelei „X"; înainte de a se prăbuşi în mare, aripa retezată a „Condorului" smulsese în acest loc o bucată de bastingaj şi bietul băiat, cramponându-se, inutil, cu braţul său deja rupt de o

bucată de metal şi încercând cu m:.scări frenetice să se menţină pe gheaţa netedă a punţii, alunecă, încet, inexorabil peste bord. Timp de o secundă urletul său ascuţit de groază acoperi până şi mugetul flăcărilor, apoi se stinse brusc, în momentul în care marea se închise deasupra lui. Iar imediat, dedesubt, băteau elicele.

Primii care intrară în acţiune au fost purtătorii de extinctoare. Procedeu firesc în cazul unui incendiu provocat de combustibil lichid. Apa n-ar fi făcut decât să înrăutăţească lucrurile, mărind întinderea focului prin dispersarea combustibilului în toate direcţiile; acesta, mai uşor decât ea, ar fi continuat să rămână la suprafaţă, arzând şi mai furios. Dar şi extinctoarele se dovediră de o eficacitate limitată, nu atât pentru că multe din valvele lor erau astupate de gheaţă, ci mai ales pentru că intensa căldură făcea imposibilă apropierea la distanţa adecvată. Cât priveşte extinctoarele mici, cu zăpadă carbonică, destinate incendiilor provocate de scurtcircuite, acestea erau cu desăvârşire inoperante. N-au fost utilizate niciodată în acest scop. În schimb, echipajul lui *Ulysses* era de mult şi perfect instruit în legătură cu proprietăţile miraculoase ale lichidului pe care-l conţineau asupra petelor de pe uniforme. Poţi convinge un radiotransmisionist că o descărcătură de 2000 de volţi e mortală; un artilerist – că e o nebunie să scaperi un chibrit în magazia de muniţii; un torpilor – că-i dementă curată să se joace cu fulminatul de mercur{32}; dar e cu neputinţă să-i convingi că săvârşesc un act de-a dreptul criminal susţrăgând, fie şi numai câteva picături, de tetraclorură de carbon dintr-un extinctor... În ciuda controalelor severe, majoritatea acestor extinctoare erau pe jumătate goale, iar unele chiar complet.

Furtunurile nu s-au arătat nici ele mai eficace. Două dintre ele, racordate la colectoarele tribord, n-au dat nici un rezultat. Apa mării îngheţase bocnă, fenomen frecvent în cazul circuitelor alimentate cu apă dulce, dar nu şi a celor cu apă sărată. Un al treilea a fost montat la babord, dar supapa pompei refuzase să se desfacă; forţată cu lovituri de ciocan, ea se sparse chiar la bază (la temperaturi foarte scăzute, metalele suferă modificări moleculare care reduc rezistenţa lor la tracţiune), şi apa sub presiune îi inundă pe toţi cei care se aflau prin preajmă. Spicer, fosta ordonanţă a răposatului amiral, umbră melancolică a veselului băiat de odinioară, azvârli cât colo ciocanul şi izbucni într-un plâns în care furia şi deznădejdea se amestecau deopotrivă. Cealaltă supapă de la babord funcţionă, dar apei îi trebui o veşnicie ca să treacă prin furtunul aplatizat şi îngheţat.

Treptat, incendiul de pe punte a fost lichidat, nu atât ca urmare a eforturilor celor care luptau împotriva lui, ci a faptului că, odată consumată benzina din rezervoare, alte materiale inflamabile nu prea mai rămăseseră. Imediat, jeturile furtunurilor şi ale extinctoarelor se îndreptară, prin uriaşele spărturi ale dunetei, spre flăcările care

dănţuiau turbate în compartimentul de dedesubt. În acelaşi timp, Nicholls şi maistrul de cart, telegrafistul Brown, echipaţi în costume de azbest, se luptau să-şi croiască drum printre sfârâmăturile fumegânde, ce degajau o căldură de iad, adunate pe punte.

Cu paşi prudenţi, Brown se aventură primul. Cei care-l urmăreau de pe pasarelele tribord şi babord îl văzură căţărându-se până la intrarea turelei „Y", oprindu-se acolo şi muncindu-se să lege cu ceva uşa blindată care bătea întruna din pricina ruliului. Apoi îl zăriră intrând şi ieşind aproape imediat, târându-se în genunchi şi cramponându-se cu mâinile de prag. Tot corpul îi era curbat şi se zgâlţâia convulsiv, de parcă omul ar li vomitat violent în masca sa de oxigen.

Văzând toate acestea, Nicholls nu mai pierdu timp nici cu turela „Y", nici cu cadavrele carbonizate prinse ca într-o capcană în fuzelajul „Condorului". Cu paşi repezi, el urcă scara verticală de oţel care ducea la turela „X" şi încercă să deschidă uşa. Sistemul de închidere era însă blocat, fie din pricina gerului, fie din cauza exploziei. Căută cu privirea în jurul său după ceva care să-i folosească drept rangă şi-l zări, apropiindu-se, pe Doyle cu un ciocan în mână. Canadiana de pe el fumega, chipul supt şi năpădit de barbă exprima o voinţă de neînfrânt. O duzină de lovituri zdravene şi bine aplicate – în interiorul ca de clopot al turelei, zgomotul lor trebuie să fi fost insuportabil – şi uşa se desfăcu. Doyle se trase în lături făcând loc medicului.

Nicholls îşi făcuse degeaba griji în legătură cu efectele zgomotului: toţi cei aflaţi în turelă erau morţi. Sergentul-major Evans şedea pe scaunul său, drept, rigid şi atent, aşa cum fusese şi în viaţă. Alături zăcea întins Foster, impetuosul căpitan de puşcaşi-marini, căruia i se potrivea atât. de puţin imobilitatea morţii. Ceilalţi erau şi e!, care culcaţi, care şezând la posturile lor, nemişcaţi şi aparent indemni; singurul semn era uneori o şuviţă de sânge prelinsă din ureche până la colţul gurii, uscată acum de frigul năprasnic. Viteza lui *Ulysses* îndepărtase flăcările de turelă, abătându-le înspre pupa. Dar şocul fusese înspăimântător şi moartea instantanee. Cu o mişcare greoaie, Nicholls se aplecă peste telefon şi ridică încetişor receptorul. Ceru puntea de comandă.

Vallery preluă personal mesajul, după care se întoarse către Turner. Îmbătrânit. Învins.

— Era Nicholls, rosti el. În pofida eforturilor pe care le făcea, durerea şi părerea de rău se citeau limpede în fiecare din cutele ce se săpaseră pe chipul lui, atât de supt încât făcea milă. Turela „Y" e distrusă... n-a scăpat nimeni. Turela „X" pare intactă, dar toţi cei dinăuntru sunt morţi. Ucişi de şoc. Incendiile de la compartimentele pupa n-au fost încă lichidate... Da, băiatule, ce s-a întâmplat?

— Magazia de muniţii a turelei „Y", domnule comandant, făcu, intimidat, marinarul. Doresc să vorbească ofiţerului artilerist.

— Spune-le că-i ocupat, răspunse sec Vallery. N-avem acum timp să... Se întrerupse şi ridică, cu vioiciune, capul: Au spus magazia „Y"? Dă-mi imediat telefonul!

Apucă receptorul şi-şi lăsă pe spate gluga canadienei.

— Magazia „Y"? Aici comandantul. Ce se întâmplă? Ce-e? Vorbeşte mai tare că nu te aud! Ah, fir-ar să fie!

Şi, întorcându-se către timonier, ordonă:

— Poţi branşă receptorul pe amplificator? Nu pricep un cuvânt... Bravo, acum e mai bine.

Difuzorul instalat la intrarea în camera hărţilor prinse viaţă; glasul era surd, răguşit şi un puternic accent de Glasgow făcea cuvintele şi mai greu de înţeles.

— Mă auziţi acu?

— Te aud, răspunse Vallery cu o voce dintr-odată mai viguroasă din pricina amplificării. Eşti McQuarter, nu-i aşa?

— Eu sânt, dom'le comandant! Cum de m-aţi recunoscut? făcu omul surprins.

În ciuda sfârşelii sale, Vallery surise.

— N-are importanţă, McQuarter. Cine-i responsabil acolo jos? Gardiner, nu-i aşa?

— Da, dom'le comandant, Gardiner.

— Dă-mi-l, te rog.

O scurtă tăcere.

— Nu pot, dom'le comandant. Gardiner e mort

— Mort, rosti Vallery cu neîncredere Ai zis „mort"?

— Da, şi nu-i singurul. Vallery distinse în glas un uşor tremurat. Am fost şi eu izbit de-am leşinat, da' acu mi-e bine.

Vallery aşteptă ca accesul de tuse al flăcăului să treacă, apoi:

— Ce s-a întâmplat cu voi?

— De unde să ştiu! Vreau să zic, dom'le comandant că nu ştiu A fost o bubuitură grozavă şi după aia nu prea mai ştiu ce s-a întâmplat... Gardiner are gura numa' sânge.

— Câţi... câţi aţi mai rămas?

-- Doar Barker, Williamson şi cu mine, dom'le comandant. Nimeni altul. Numa' noi.

— Se simt bine, McQuarter?

— Da. Barker zice c-o să moară. E foarte nasol ce-i cu el. Eu aşa zic că s-a dilit.

— Că ce-e?

— Că şi-a pierdut minţile, dom'le comandant, explică, răbdător, McQuarter. E ţăcănit. Povesteşte tot soiul de tâmpenii, zice c-acu' o să dea nas în nas cu ăl de sus şi ce-o să-i spună? că o viaţă-ntreagă n-a făcut altceva decât să-i tragă pe alţii pe sfoară?

În aceeaşi clipă Vallery îl auzi pe Turner izbucnind în râs şi-şi aduse

aminte că Barker era responsabilul cantinei.

— ...Williamson se luptă să bage tuburile de obuz îndărăt în lăcaşurile lor... podeaua e plină de blestematele astea de tuburi...

— McQuarter! exclamă Vallery cu o automată reprobare în glas.

— Iertaţi-mă, dom'le comandant. Uitasem... Ce trebuie să facem?

-- La ce te referi? întrebă, oarecum nerăbdător, Vallery.

— La compartimentul ăsta, la magazia „Y". Arde cumva nava? că aici te coci... e mai cald ca în iad.

— Ce-e? Ce-ai zis? Cald? Cât de cald? Zi repede!

— Dacă ating panoul despărţitor din fund îmi las pielea deş'telor pe el, răspunse cu simplitate McQuarter.

— Dar pulverizatoarele de apă?, strigă Vallery. Nu funcţionează? Dumnezeule, magazia o să sară în aer dintr-o clipă într-alta!

— Da, făcu resemnat McQuarter. Aşa gândesc şi eu. Nu dom'le comandant, pulverizatoarele nu merg, iar temperatura a şi atins 30° plus.

— Şi voi ce staţi de pomană! strigă Vallery cu un glas plin de disperare. Puneţi-le în mişcare manual! Nu se poate ca apa să fi îngheţat în conducte dacă-i aşa de cald cum spui. Grăbiţi-vă! Dacă magazia sare-n aer, *Ulysses* e pierdut! Grăbiţi-vă, pentru numele lui Dumnezeu!

— Am încercat, dom'le comandant, făcu încetişor McQuarter. N-a mers. sunt blocate.

— Desfă-le atunci cu o sculă. Trebuie să existe vreun patent pe undeva. Deschide-le! Grăbiţi-vă!

— Aveţi dreptate, dom'le comandant, dar dacă fac aşa ceva cum mai închid după aia supapele? întrebă tânărul matelot cu un soi de deznădejde.

— Nu-ţi bate capul cu asta! replică Vallery cu glas gâtuit de îngrijorare. O să pompăm apa mai târziu. Daţi-i zor!

O scurtă tăcere, urmată de un strigăt înăbuşit şi un zgomot înfundat, apoi difuzorul transmise o serie rapidă de lovituri sacadate şi un scrâşnet metalic. Brusc, zgomotele încetară.

Vallery aşteptă până când auzi că receptorul e din nou ridicat la capătul celălalt al firului.

— Ei, cum merge? Funcţionează pulverizatoarele?

— Prima-ntâi, dom'le comandant. Vocea căpătase acum rezonanţă nouă, suna mândră şi mulţumită. Iar pe bătrânu' Barker l-am întins pe jos cu patentu', adăugă el vesel.

— Ce-ai făcut?

— L-am făcut k.o. pe bătrânu' Barker. A vrut să mă împiedice să aranjez pulverizatoarele... Da' zău că nu merită să vorbim d-asta! Pulverizatoarele astea sânt, zău, aşa, grozave! Nu le-am văzut niciodată mergând. Avem deja apă pân' la glezne, iar acolo-n spate,

aburu' stă să fiarbă!

— Ajunge cu pălăvrăgeala! comandă Vallery. Ieşiţi afară... şi luaţi-l şi pe Barker cu voi!

— Într-o zi, cred că eram la Glasgow, am văzut la cinema un film... făcu vocea cu vădită plăcere la această aducere aminte.

Vallery schimbă o privire cu Turner, şi văzu că nici lui nu-i vine să creadă că ceea ce se petrece nu-i o amăgire.

— Un film cu ploaie, reluă vocea lui McQuarter. Da' nu semăna nici pe departe, cu ce-i aici. Pun pariu că nu era nici pe jumătate atâta abur! Parc-ar fi într-o seră din grădina botanică!

— McQuarter! urlă Vallery. Mă auzi? Am ordonat să plecaţi imediat!

— Acu a ajuns pân-la genunchi, continuă McQuarter cu vădită încântare. Şi e al dracului de rece... Aţi spus ceva, dom'le comandant?

— Am spus să evacuaţi imediat postul! Plecaţi de-acolo!

— Ah, înţeleg. Aţi zis, plecaţi! Cam asta gândeam şi eu c-aţi zis. Numa' că nu-i prea lesne. Ba, e chiar imposibil. Uşa e blocată, iar panoul glisant, la fel... Înţepenit, şi încă zdravăn, dom'le comandant.

Pe puntea de comandă răvăşită de bombe se lăsă tăcere. Vallery puse jos receptorul. Turner, Carrington, Baby-Kapok, Bentley, Chrysler şi ceilalţi erau cu ochii pe el; treptat-treptat curiozitatea lor uşor neliniştită se prefăcu în groază, în groaza pe care ţi-o dă înţelegerea... Vallery simţi că feţele lor nu făceau altceva decât să reflecte ceea ce exprima propriul său chip. Pentru o secundă, ca şi cum ar fi vrut să-şi limpezească în felul acesta gândurile, închise ochii, apoi luă din nou telefonul.

— McQuarter! McQuarter! Mai eşti acolo?

— Bineînţeles că sânt! replică vocea, a cărei iritare răzbătea şi prin difuzor. Unde dracu aş putea fi?

— Eşti sigur că ieşirile sunt înţepenite? Poate că dacă ai folosi o rangă...

— Pot pune şi dinamită că tot aia-i. De-altfel, panoul e de-acu roşu... Pesemne că de partea ailaltă duduie un foc al naibii de tare.

— Rămâi o clipă pe fir! strigă Vallery; apoi, întorcându-se spre Turner: Spune-i lui Dodson să trimită imediat un fochist să înece buncherele pupa.

Şi, apropiindu-se de primul telefonist:

— Ai legătura cu puntea pupa? Bun. Dă-mi receptorul! Alo, aici comandantul. Ah, tu eşti, Hartley? Ascultă, raportează-mi ce-i cu incendiile? Ultraurgent! În magazia „Y" au rămas blocaţi nişte oameni; pulverizatoarele merg din plin, iar panoul de evacuare e înţepenit... Da, rămân pe fir.

Aşteptă răbdător răspunsul, tamburinând maşinal cu degetele sale înmănuşate pe soclul telefonului. Încet, privirea trecu în revistă

convoiul, văzu cum navele sporesc viteza ca să-şi ocupe locurile, apoi brusc înţepeni şi nu mai văzu nimic.

— Da, comandantul la aparat... Da... Da... O jumătate de oră, poate chiar o oră... Dumnezeule, nu! Eşti absolut sigur? Nu, asta-i tot.

Întinse receptorul telefonistului şi ridică lent capul. De pe faţa lui pierise orice expresie.

— Incendiul de la postul echipajului e lichidat, comunică el cu o voce posacă. În schimb la puşcaşii marini,, adică exact deasupra magaziei „Y" e un adevărat infern. Hartley zice că nu există nici o speranţă să fie stins înainte de cel puţin o oră... Carrington cred că ai face bine să cobori şi să vezi despre ce-i vorba.

Se scurge un lung minut, un minut în răstimpul căruia nu se auzi decât păcănitul Asdic-ului şi bufniturile regulate ale valurilor izbindu-se de coca lui *Ulysses*.

— Poate că între timp magazia s-a răcit îndeajuns, sugeră Baby-Kapok. Poate că am putea întrerupe apa atât cât să... glasul i se stinse, şovăitor.

— „Răcit îndeajuns?" Turner îşi drese cu zgomot vocea. Cum s-o ştim? Numai McQuarter ar putea să ne spună...

Se întrerupse brusc, dându-şi seama de subânţelesul vorbelor sale.

— O să-l întrebăm imediat, făcu Vallery apucând iarăşi receptorul. McQuarter?

— Alo?

— Am putea opri de afară pulverizatoarele, dacă nu mai există pericol de explozie. Crezi că temperatura...?

Se opri, incapabil să-şi termine fraza. Tăcerea se prelungi, încordată, aproape tangibilă, împovărată de greutatea deciziei. Vallery se întrebă la ce se gândeşte acum McQuarter, la ce s-ar fi gândit el dacă ar fi fost în locul lui, – Rămâneţi o clipă pe fir, rosti, brusc, difuzorul. Mă caţăr până sus să arunc o privire.

Şi din nou tăcerea, acea tăcere grea şi nefirească strivi sub apăsarea ei puntea de comandă. Hârâitul difuzorului îl făcu pe Vallery să tresară.

— Aia mă-şi! S-a zis cu mine! N-aş mai putea urca o dată scara asta chiar dacă mi s-ar făgădui lozul ăl mare... Acu sunt cocoţat sus pe ea, da nu cred că pot rămâne multă vreme.

— Lasă asta...!

Vallery se opri, uluit de ce era cât p-aci să spună.

— Dacă McQuarter ar cădea de pe scară s-ar îneca pe loc, ca un pisoi, în magazia inundată.

— Ah, da, magazia... Între două accese de tuse, glasul flăcăului era ciudat de calm. Proiectilele de sus stau să se topească. E mai rău ca oricând, dom'le comandant.

— Înţeleg. Vallery nu găsi altceva mai bun de spus. Avea ochii

închişi şi simţea cum se clatină pe picioare. Făcând o sforţare, întrebă: Ce-i cu Williamson?

Era tot ce putuse născoci.

— Gata să se-nece. Se ţine de stelajele obuzelor, cu apa pân-la gât. McQuarter tuşi din nou. Zice că are un mesaj pentru secund şi pentru Carslake.

— Un... mesaj?

— Să i se transmită lui Barbă-neagră să se învârtă odată ca titirezul şi să mai lase sticla-n pace, comunică el vizibil încântat.

Mesajul pentru Carslake era de nereprodus. Vallery nici măcar nu se arătă şocat.

— Dar tu, McQuarter? întrebă el. Nici un mesaj, nimic care să doreşti...?

Se opri, conştient de grotească inoportunitate, de inutilitatea spuselor sale.

— Eu? Nu, nu prea văd ce-aş putea dori... Ah, da, poate să mă mut la *Spartiate*{33}, deşi cred că acu e cam târziu pentru aşa ceva, Williamson! brusc, glasul i se transformase în strigăt. Williamson! Ţin-te bine băiatule! Vin!

Auziră cu toţii în difuzor trosnetul telefonului izbindu-se de peretele de oţel, apoi nimic. Tăcere.

— McQuarter! răcni Vallery. McQuarter! Răspunde-mi! McQuarter, mă auzi?

Deasupra lui difuzorul rămase mut, definitiv, irevocabil mut. Vallery se zgribuli în bătaia îngheţată a vântului. Magazia, magazia asta acum inundată... Nu trecuseră nici douăzeci şi patru de ore de când fusese pe-acolo. O revedea, la fel de limpede cum o văzuse seara în ajun. Numai că acum era întunecată, luminată doar de punctişoarele, cât o gămălie de ac, a lămpiţelor de avarie, cu apa urcând încet, încet în susul pereţilor; îl vedea şi pe micuţul scoţian, cu umerii lui înguşti şi ochii plini de durere, luptând cu disperare ca să menţină capul camaradului său deasupra mareei îngheţate, sleind cu fiece secundă infimele rezerve de putere de care mai dispunea, în clipa asta ele erau, probabil, pe sfârşite şi Vallery ştia că nu mai există speranţă, după cum ştia, cu c certitudine absolută, că în clipa în care vor muri înecaţi, cei doi băieţi vor muri împreună. McQuarter nu-i va da niciodată drumul celuilalt. Optsprezece ani. Numai optsprezece ani. Vallery se răsuci, se poticni fără să ia seama şi trecu dincolo, la timonerie.

Se pornise iar pe nins şi noaptea se lăsa peste zări.

XIV. SÂMBĂTĂ SEARA. I

Ulysses îşi continua drumul prin amurgul polar. Valuri primejdios de lungi îi imprimau un ruliu greoi, stângaci. Oferea un spectacol straniu aşa cum era, fără cele două catarge, fără plutele şi mărcile de salvare, cu castelul central înclinat într-o parte, cu turela pupa sfârtecată şi îngropată pe jumătate sub carcasa „Condorului." Dar în ciuda tuturor acestora, în ciuda marilor pete de miniu apărute de sub pitura arsă şi a găurilor negre ce se căscau în puntea prova şi puntea pupa – cele de aici lăsau sa scape trâmbe negre de fum străbătute de limbi de flăcări – nava îşi păstra aspectul ei spectral, graţios, rămânea mai departe infinit de rezistentă... şi în continuare redutabilă. Îşi păstrase tunurile, îşi păstrase intacte maşinile, maşini ce parcă n-aveau moarte. Cel puţin, aşa părea să fie...

Se scurseră cinci minute, cinci minute interminabile în timpul cărora cerul se întunecase tot mai mult, iar rapoartele venite de pe dunetă anunţau că cei care luptau împotriva incendiilor abia reuşeau să-şi menţină poziţiile, cinci minute în timpul cărora Vallery izbuti să regăsească câte ceva din calmul său firesc. Dar cu ce preţ!

O sonerie zornăi, curmând liniştea. Chrysler răspunse.

— Domnule comandant, compartimentul maşinilor pupa ar dori să ia legătura cu dv.

Turner aruncă o privire lui Vallery şi se grăbi să întrebe:

— N-aţi vrea să preiau eu comunicarea?

— Mulţumesc, făcu Vallery, înclinând recunoscător capul.

— Aici comandantul secund. Cine-i la aparat? Căpitanul Grierson? Ce s-a întâmplat, Grierson? Să fie cumva o veste bună, ca să mai schimbăm niţel placa?

Timp de un minut Turner ascultă fără să scoată o vorbă. Cei din jur auzeau sunetele indistincte venite din receptor şi mai curând intuiau decât vedeau cum se strâng buzele secundului şi cum i se încordează întreaga fiinţă.

— Şi o să ţină? întrebă el brusc. Da, da, desigur... Spune-i c-o să facem tot posibilul... Da, întocmai. Aşa, din jumătate în jumătate de oră, te rog.

— O nenorocire nu vine niciodată singură, mormăi Turner agăţând receptorul la loc. Maşina merge prost, temperatura creşte. Arborele port elice tribord s-a deformat. Dodds, care-i în tunel în momentul de faţă, zice că-i strâmb ca o banană.

— Cunoscându-l pe Dodson, spuse Vallery cu un zâmbet vag, presupun că-i vorba de o deviere de maximum doi milimetri.

— S-ar putea, confirmă Turner pe un ton grav. Important e că lagărele sunt topite şi conductele de ungere rupte.

— Să fie chiar atât de grav? întrebă, neliniştit, Vallery.

— Dodson e destul de pesimist. După părerea lui, avaria e mai veche; crede că s-a produs în noaptea în care am pierdut grenadele submarine... De atunci şi până acuma, numai Dumnezeu ştie la ce munci a fost supus nenorocitul ăsta de arbore... Iar cele petrecute acum seara i-au venit definitiv de hac. Lagărele vor trebui gresate manual. Ne cere să reducem turaţia la minimum, sau să oprim complet maşina. O să ne ţină la curent.

— Nici o posibilitate de reparaţie? întrebă Vallery.

— Nu, domnule comandant. Nici una.

— Prea bine. În cazul acesta, luăm viteza convoiului. Şi încă ceva, Turner...

— Ordonaţi, domnule comandant.

— Pe toată durata nopţii, oamenii să ocupe posturile lor de luptă. Cred că e mai bine aşa... asta nu mai eşti obligat să le-o spui, dar am un presentiment...

— Ce mai e şi asta? mugi deodată Turner. Ia uitaţi-vă! Ce dracu' face ăla?

Degetul său arătător desemna ultimul cargou din coloana tribord. Tunurile acestuia deschiseseră focul asupra unei ţinte invizibile, traiectoriile obuzelor trasoare vârstând cu dâre albicioase întunecimea cerului. În clipa în care se năpustea spre difuzor, văzu flăcări şi fum ţâşnind din gurile tunurilor de pe *Viking*.

— Toată artileria, ascultă comanda la mine! Verde 110! Atac aerian! Foc de voie! Ţintă la alegere! Foc de voie! Ţintă la alegere!

În aceiaşi moment îl auzi pe Vallery ordonând „cârma banda stânga" pentru a degaja câmpul de tragere al turelelor prova.

Era însă prea târziu. În clipa în care *Ulysses* începea să se supună, aparatele inamice terminau manevra de apropiere. Forme mari şi dizgraţioase, triste şi parcă lipsite de substanţă în negura nopţii, erau lesne de recunoscut – şi cu ce scârbă! – datorită vacarmului stârnit de motoarele lor brusc accelerate. „Condori"! Fără umbră de îndoială. „Condori" care detectaseră din nou, care plecaseră doar ca să se reîntoarcă, care se apropiaseră încetişor, mai mult planând, cu gazele reduse, cu zgomotul motoarelor înăbuşit de şuierul vântului ce sufla din bordul opus al direcţiei de mers a convoiului. Timpul şi distanţele fuseseră calculate în chip magistral.

Cel puţin şapte bombe nimeriseră cargoul în plin; întunericul era prea dens ca ele să poată fi observate în momentul impactului, dar exploziile au fost clar auzite, în plus, de fiecare dată când un avion trecea pe deasupra, mătura cu mitralierele puntea. Tunurile lui n-aveau scut, lipsite în felul acesta de cea mai elementară protecţie; servanţii de pe navele de comerţ nu-şi făceau nici un fel de iluzii în legătură cu şansele lor de supravieţuire atunci când se îmbarcau pe o navă cu destinaţia Uniunea Sovietică... Pentru cei câţiva tunari care

nu fuseseră sfârtecaţi de schijele bombelor, ultimul sunet auzit pe lumea aceasta a fost cu siguranţă clănţănitul arţăgos al mitralierelor.

Când ploaia de bombe se abătu asupra navei următoare, prima era deja o masă de flăcări cu răsuciri bezmetice. Neîndoielnic avea spărturi în carenă căci se înclinase puternic, iar acum se despica încetişor, exact în spatele castelului central, ca şi cum cele două jumătăţi ar fi fost prinse într-o balama, undeva sub linia de plutire. Dispăru înainte ca mugetul ultimului avion să se fi stins înghiţit de depărtare.

Surpriza tactică fusese completă. O navă scufundată; o a doua care făcea nebuneşte roate-roate, nemaiascultând de cârmă, cu prova adânc cufundată în apă, stranie şi ameninţătoare prin bizara absenţă a oricăror flăcări, a fumului şi, în genere, a oricărei mişcări la bord; în sfârşit, o a treia, grav avariată, dar menţinându-şi drumul Nici un „Condor" nu fusese doborât.

Turner ordonă încetarea focului; câţiva tunari continuară să tragă orbeşte în întuneric; poate numai din simpla plăcere de a apăsa pe pedală, poate pentru că imaginaţia joacă lesne feste unor creiere înceţoşate şi «nor ochi injectaţi, ce nu mai cunoscuseră odihna de ore şi zile, atâtea la număr că el, Turner, nici nu şi le mai amintea. Apoi, în clipa în care amuţea şi ultimul Oerlikon, urechea sa prinse din nou mormăitul înfundat al unor motoare puternice, îl auzi cum creşte şi descreşte, după cum vântul sporea sau scădea din intensitate, aidoma resacului pe un ţărm îndepărtat.

Nimeni nu putea face nimic. Era limpede că, bine adăpostit de norii joşi, Focke-Wulf-ul nu ţinea câtuşi de puţin să-şi ascundă prezenţa; duduitul ameninţător al motoarelor sale nu înceta aproape nici o clipă. În mod evident, descria cercuri exact deasupra lor.

— Ce ziceţi de el, domnule comandant? întrebă secundul.

— Nu ştiu nici eu, răspunse fără grabă Vallery. Habar n-am ce să cred. Că n-o să mai primim vizita „Condorilor", de asta sunt sigur. S-a făcut prea întuneric, şi ei ştiu că, de surprins, n-o să ne mai surprindă. Pesemne însă că ne hăituiesc.

— Ne hăituiesc! Peste jumătate de ceas o să fie o negreală de ceaun afară! se împotrivi Turner. După părerea mea, duc acum un război psihologic.

— Domnul ştie, oftă, cu lehamite, Vallery. Singurul lucru pe care-l ştiu e că aş da toate şansele mele, prezente şi viitoare, pentru noi „Corsari", sau un radar, sau ceaţă, sau chiar o noapte ca cea pe care am petrecut-o în strâmtoarea Danemarcei. Avu un râs scurt ce se termină printr-un acces de tuse. Ai auzit ce-am spus? murmură el. N-aş fi crezut niciodată că mi-aş dori să retrăiesc aşa ceva, şi uite că... De cât timp am părăsit Scapa, Turner?

— Cinci... şase zile, făcu Turner după o clipă de gândire.

— Şase zile!! Vallery scutură neîncrezător din cap. Şase zile... şi treisprezece nave... atâtea ne-au mai rămas în prezent; treisprezece.

— Douăsprezece, rectifică Turner. Mai e una care stă să se scufunde. Şapte cargouri, petrolierul şi noi înşine. Douăsprezece... Mi-ar place ca din când în când să-l mai atace şi pe bătrânul *Stirling,* adăugă el trist.

O bruscă rafală de zăpadă îl făcu pe Vallery să se înfioare. Cufundat în gânduri, se aplecă în faţă, cu bărbia în piept, sub bătaia glacială a vântului şi ninsoarea piezişă. După o clipă îşi îndreptă spinarea şi zise:

— În zori vom ajunge în largul Capului Nord. S-ar putea ca atunci lucrurile să se strice şi mai rău. Vor asmuţi asupra noastră toate rezervele de care dispun.

— Am mai trecut noi prin aşa ceva, ripostă Turner.

— Partida nu e egală, continuă Vallery ca şi cum n-ar fi auzit replica secundului şi şi-ar fi vorbit sieşi. Ulysses şi Sirenele... „genunea, poate, ne va înghiţi"... Îţi urez noroc, Turner.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Oh! De-altfel, îmi urez şi mie. Vallery zâmbi, înălţă fruntea şi rosti cu un glas neaşteptat de blând: Şi eu voi avea nevoie de tot norocul posibil.

În acest moment Turner săvârşi ceea ce nu mai săvârşise niciodată şi nici nu visase vreodată s-o facă. Se aplecă spre comandant, îi întoarse uşor capul şi în semiîntunericul ce se lăsase, îi scrută chipul cu o privire dintr-odată tulburată. Vallery nu protestă şi, după câteva secunde, Turner spuse cu voce joasă, îndreptându-se de spate:

— Acordaţi-mi o favoare, domnule comandant. Coborâţi în cabină. O scot, la capăt şi singur... iar Carrington revine şi el în curând. Incendiul de la pupa e pe cale să fie lichidat.

— Nu, Turner, nu în seara asta. Vallery zâmbea uşor, dar din glasul său se desprindea o stranie neînduplecare. Şi e absolut de pomană să trimiţi după bătrânul Socrate. Înţelege-mă, Turner, vreau să rămân aici... vreau să văd până la capăt tot ce se va întâmplă în noaptea asta.

— Da, da, desigur. Brusc şi inexplicabil, Turner nu mai avu chef de nici un fel de discuţie. Chrysler, răcni el întorcându-se, ai fix zece minute la dispoziţie ca în cazemata comandantului, să fie un litru de cafea clocotită... Iar dumneavoastră o să rămâneţi acolo timp o jumătate de oră, continuă el, cu fermitate, adresându-i-se lui Vallery, şi o să-l beţi că de nu... că de nu...

— Cu plăcere, murmură Vallery. Desigur, în amestec cu incomparabilul dumitale rom?

— Evident! Ah, să-l ia dracul pe Williamson ăsta! bombăni furios Turner, dar se întrerupse şi continuă cu glas stins: N-ar fi trebuit să spun aşa ceva... cu siguranţă că nefericiţii sunt acum morţi... O clipă rămase tăcut, apoi înclină capul pe o parte, ciulind urechea: Mă întreb cât timp mai are de gând „Charlie" să tot dea târcoale acolo, sus?

Vallery îşi drese vocea, tuşi, dar înainte să fi apucat să spună ceva, difuzorul T.F.F.-ului prinse glas:

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. Două mesaje.

— Pariez că unu-i de la focosul Orr, mârâi Turner.

— Primul din partea lui *Sirrus:* „Cer permisiunea să acostez lângă cargoul naufragiat şi să iau la bord supravieţuitorii. Încalţe spânzurat pentru un bou, decât ciomăgit pentru un ou".

Fixând cu privirea zăpada care cădea, întunericul şi marea zbuciumată, Vallery spuse aproape în şoaptă:

— Pe o asemenea hulă şi în întunecimea asta... O să se omoare!

— Asta-i fleac pe lângă ce-o să-i facă bătrânul Starr când o pune mâna pe el, replică, înveselit, Turner.

— N-are nici un sorţ de izbândă. N-aş îndrăzni să cer nimănui, niciodată, să încerce aşa ceva. Nimic nu justifică un asemenea risc. Ca să nu mai vorbim de faptul că nava a încasat atâtea lovituri grele, încât prea mulţi rămaşi în viaţă la bord nici nu cred să existe.

Turner tăcu.

— Transmite, ordonă Vallery cu un glas din care dispăruse orice şovăială: „Mulţumesc. Permisiunea acordată. Noroc". Şi acum, să vedem urmarea.

O scurtă pauză, după care difuzorul se făcu auzit din nou:

— Al doilea mesaj. Din partea Londrei, pentru comandant. Codificat; lucrăm la descifrare. Plantonul va urca imediat la comandă.

— Spune-le să mi-l comunice verbal, porunci Vallery.

„Ofiţerului comandant al ACS-l4 şi FR-77... Profund îndureraţi de veştile transmise. Imperios necesar păstrarea drumului la 090. Escadră nave linie navighează cu toată viteza în întâmpinarea dumneavoastră, cap sud-sud-est. Joncţiunea mâine, aproximativ orele patrusprezece. Senioriile Lor trimit în mod expres cele mai bune urări contraamiralului Vallery; repetăm: contraamiralului Vallery. Direcţiunea operaţiunilor navale, Londra".

Difuzorul amuţi. Acum nu se mai auzeau decât ţăcănitul Asdic-ului şi duduitul monoton al „Condorului" care se învârtea pe sus. Doar în urechi mai stăruiau notele vesele din glasul transmisionistului.

— Excepţional de politicos din partea Senioriilor Lor, murmură Baby-Kapok, şi de astă dată la înălţimea situaţiei. Am putea spune chiar că s-au prezentat ireproşabil.

— Le-a trebuit ceva timp, bombăni Turner, ca imediat să adauge cu căldură: Felicitările mele, domnule comandant. În sfârşit, semne de iertare pe ţărmurile Tamisei.

Un murmur de bucurie parcurse puntea de comandă. Nimeni nu încerca să-şi ascundă satisfacţia, chiar dacă prin asta contravenea niţeluş disciplinei.

— Mulţumesc, mulţumesc, făcu Vallery, adânc impresionat.

Promisiunea unui ajutor, în sfârşit o promisiune ce însemna, aproape sigur, pentru oricare din membrii echipajului său diferenţa între viaţă şi moarte... şi uite că înainte de orice ei se bucură de avansarea lui! „Asta-i ca pantofii cei noi care i se cumpără muribundului", îi trecu instantaneu prin minte şi era cât p-aci s-o şi spună, dar se înfrână imediat; ar fi fost o insultă adusă sincerei lor bucurii.

— Mulţumesc mult, repetă el. Mi se pare însă, domnilor, că n-aţi reţinut singura veste cu adevărat importantă...

— Ah, nu! exclamă Turner. O escadră... dar ca de obicei, prea târziu. Oh, bineînţeles, vor sosi pentru a asista la masacrul final... şi, poate, vor avea chiar timpul necesar că să culeagă pe cei câţiva supravieţuitori rămaşi teferi. Îmi place să cred că *Illustrious* şi *Furious* vor fi prezenţi.

— S-ar putea, nu ştiu nimic, răspunse, zâmbind, Vallery. În pofida recentei mele avansări, nu sunt încă introdus în secretele Senioriilor Lor. Vor exista însă portavioane, ceea ce înseamnă că odată cu zorile vom beneficia de protecţie aeriană.

— Ba bine că nu, profeţi Turner. Vremea se va strica şi mai tare şi va face imposibil orice zbor. O să vedeţi dacă n-o să am dreptate.

— Posibil, Casandro, posibil, surise Vallery. O să vedem... Ce-ai spus, pilotule? N-am auzit prea bine..

Baby-Kapok zâmbi cu gura până la urechi.

— Mi-am zis că mâine va fi o zi mare pentru medicul nostru secund: e ferm convins că nici o navă de război nu iese în larg, decât în cazul paraziţilor de la *Spithead,* şi asta numai în vreme de pace.

— Uite că mi-am adus aminte de ceva, rosti, gânditor, Vallery... am promis ceva lui *Sirrus*...

— Tânărul Nicholls e ocupat până peste cap, interveni Turner. Nu se omoară el după Marină, dar meseria şi-o iubeşte. A făcut rost de un echipament de pompier şi Carrington zice că deja... Se întrerupse şi ridică capul: Măi, măi, nu găsiţi că „Charlie" a devenit teribil de curios?

Mugetul motoarelor „Condorului" sporea cu fiecare secundă; ajuns deasupra lor, la nici şaizeci de metri de catargele rupte, el atinse un crescendo asurzitor, ca să diminueze apoi, devenind un uruit regulat, în timp ce avionul dădea ocol convoiului.

— Semnal radio către escortoare! strigă Vallery. Lăsaţi-l să plece, daţi-i pace! Fără obuze luminoase, fără nimic! încearcă să ne oblige să ne dezvăluim poziţia, comentă el. De-altfel, e puţin probabil ea vasele comerciale să... Ah, Dumnezeule! Imbecilii! Imbecilii! Acum e prea târziu! Prea târziu!

Un cargou din coloana babord deschisese focul.

Greu de precizat dacă trăgeau Oerlikon-uri sau Bofor- suri, dar

trăgeau orbeşte, absolut la nimereală. Cu vântul care sufla, cu ninsoarea ce se înteţise şi cu întunecimea din jur, şansele de a repera un avion numai după zgomotul lui erau extrem de reduse.

Tirul nu dură mult: zece, cincisprezece secunde. Îndeajuns însă ea răul să fi fost făcut. „Charlie" se îndepărtase; acum urechi atente şi temătoare captară creşterea bruscă a zgomotului motoarelor, indicând că pilotul deschisese gazele din plin pentru a lua maximum de altitudine.

— Ce credeţi despre toate acestea? întrebă Turner.

— Că ne pasc necazuri, răspunse Vallery, calm şi fără ezitare. O asemenea manevră n-a fost încă folosită, şi nu poate fi vorba de un război psihologic, aşa cum opinai dumneata. Nici măcar nu încearcă să ne strice somnul. Şi nici nu poate spera să se ţină multă vreme după noi: una sau două schimbări rapide de cap şi... Ah! ce-ţi ziceam eu, Turner?

O scăpărare albă, retezând prin brusca ei apariţie orice alt gând şi implântându-se ca un pumnal în ochii şi aşa dureroşi de oboseală; – prefăcu brutal noaptea în zi. Drept deasupra lui *Ulysses,* paraşuta luminoasă scăpărase, pătrunzând prin ninsoarea densă ca printr-un tifon transparent. Legănată de rafalele de vânt, ea cobora încetişor spre mare, o mare devenită pe neaşteptate invizibilă, neagră ca tăciunele, o mare, pe care fiecare navă, învăluită în linţoliul ei de gheaţă şi zăpadă îşi decupa silueta albă pe fondul de cerneală al cerului şi-al apei.

— Doborâţi paraşuta! mugi Turner în portavoce. Toate Oerlikon-urile şi mitralierele, foc asupra ei!

— Cu un asemenea ruliu e ca şi cum ai arunca cu sticle goale în ea! Ce senzaţie scârboasă!

— O cunosc, spuse Baby-Kapok. Ca-n visele alea când mergi pe o stradă plină de lume şi te trezeşti deodată că singurul lucru pe care îl ai pe tine e ceasul-brăţară. „Gol şi fără apărare", asta-i, mi se pare, expresia folosită în cercurile selecte. Iar mahalagii zic: „Te-a prins cu nădragii pe vine".

Cu un gest distrat scutură zăpada îngrămădită pe pieptul său matlasat, făcând să apară litera „J", brodată pe buzunarul de sus, în timp ce privirea scruta, neliniştită, tenebrele ce înconjurau cercul de lumină.

— Nu-mi place deloc ce se întâmplă, făcu el.

— Nici mie, replică Vallery pe un ton trist. Şi,, mai ales, nu-mi place subita dispariţie a lui „Charlie"..

— Ba n-a dispărut defel, interveni Turner. Ia ascultaţi!

Ciuliră urechile. Din depărtare le parveni uruitul surd şi intermitent al puternicelor motoare.

— E în spatele nostru şi se apropie.

Nu trecu nici un. minut şi „Condorul" mugea din nou deasupra capetelor lor, de astă dată mult mai sus, pierdut printre nori. Lansă iarăşi o paraşută luminoasă, de la altitudine mai mare decât precedenta, acum însă drept în mijlocul convoiului.

Din nou tunetul motoarelor slăbi până deveni un murmur îndepărtat, şi din nou zgomotul sincopat se accentuă în momentul în care „Condorul" survolă, pentru a doua oară, convoiul. Vizibil, din când în când, printre spărturile unduitoare ale norilor goniţi de vânt, el descrise de data aceasta un cerc larg, mult spre stânga, zburând exact deasupra necruţătoarei lumini a paraşutei. Şi cum trecea aşa, în tunetul motoarelor, patru alte paraşute explodară, la patru secunde interval una de alta, chiar la limita de sus a plafonului. Orizontul septentrional păru că ia foc, vibrând de o intensă lumină ce scotea la iveală fiecare amănunt, oricât de mic, dându-i reliefuri puternice. Spre sud, domneau tenebrele; baia de lumină se oprea brusc, exact dincolo de linia pe care o forma coloana de nave de la tribord.

Turner a fost primul care să înţeleagă semnificaţia şi consecinţele acestei iluminări. Senzaţia resimţită era aceea a unui şoc electric, fizică. Scoase un strigăt răguşit şi se năpusti spre microfon; nu mai era timp să ceară şi să aştepte permisiunea comandantului.

— Turela „B"! răcni el. Obuze luminoase direcţia sud! Verde 90! Verde 90! Urgent! Urgent! Obuze luminoase! Verde 90! înălţător 10; cadenţă maximă! Foc! Foc!

Şi, răsucindu-se fulgerător:

— Pilotule, poţi să vezi dacă...

— Turela „B" se orientează, domnule.

— Perfect. Perfect. Luă din nou microfonul: Către toate posturile de artilerie! Către toate posturile de artilerie! Fiţi gata să respingeţi atac aerian venind din tribord. Gisment probabil verde 90. Mai mult ca sigur vor ataca cu avioane torpiloare.

În timp ce vorbea, văzu cum pornesc să scapere, pe verga inferioară, luminile semnalului de luptă: Vallery trimitea convoiului un mesaj de extremă urgenţă.

— Ai dreptate, Turner, murmură comandantul. În orbitoarea lumină paloarea feţei, pielea întinsă pe oasele descărnate, păreau o hidoasă parodie a omenescului; un cap de mort în care vii erau doar ochii cu cearcăne adânci şi zâmbetul ivit brusc pe buzele livide în clipa în care plesnetul ca de bici al turelei „B" şfichiui tăcerea. Cu neputinţă să n-ai dreptate, continuă el arar. Toate navele profilându-se pe nord... şi un atac în forţă dinspre sud, sub protecţia întunericului.

Se întrerupse în momentul în care, uriaşe bule de lumină, obuzele explodau la două mile mai la sud.

— Aşa-i, ai avut dreptate, urmă el încetişor. Iată-i.

Veneau dinspre sud, aripă la aripă, în trei valuri de câte patru sau

cinci aparate fiecare. Zburau la circa 150 metri altitudine şi în clipa în care explodau obuzele, amorsaseră deja picajul ce urma să le aducă la joasa înălţime de la care se lansează torpilele. Plonjând, se desfăcură în evantai ca şi cum ar fi căutat ţinte individuale, în câteva secunde deveni limpede că-şi vor concentra atacul doar asupra a două nave: *Stirling* şi *Ulysses*. Dispreţuiră până şi ideala ţintă dublă formată din cargoul mutilat şi distrugătorul *Sirrus,* aproape stopat alături. Era clar că operau conform unor ordine precise.

Turela „B" mai expedie două obuze la înclinare minimă, după care reîncărcă ţevile cu proiectile cu mare capacitate de spargere. Toate tunurile convoiului intraseră acum în acţiune. Barajul era intens. Avioanele, greu de identificat, dar semănând cu Heinkel-urile, zburau printr-o perdea ucigaşă de oţel şi explozii. Elementul surpriză nu mai exista; obuzele luminoase trase de *Ulysses* dăruiseră britanicilor douăzeci de secunde de inestimabilă valoare.

Cinci aparate se năpusteau acum asupra lui *Ulysses,* desfăşurate în evantai pentru a dispersa focul acestuia, dar convergând către un punct central. Zburau în palier, răzând aproape creasta valurilor, când unul dintre ele redresă o secundă prea târziu,- atinse uşor greabănul înspumat al unui talaz, ricoşă, ca imediat apoi să se rostogolească bezmetic de pe o creastă pe alta – se deplasau perpendicular pe sensul valurilor – înainte de a dispare în hăul lichid. Apreciase greşit pilotul distanţa? îi astupase parbrizul o rafală de zăpadă? nimeni n-avea s-o ştie vreodată.

O secundă mai târziu, avionul din centru se dezintegra într-o gigantică scăpărare; o lovitură directă făcuse să explodeze torpila de sub el. Un al treilea, cel din spatele lui, făcu un viraj brutal spre stânga ca să evite impactul cu sfărâmăturile, şi lansarea deveni un gest absolut gratuit: torpila căzu la vreo două sute de metri în spatele lui *Ulysses* şi explodă în mare.

Cele două avioane rămase executară atacul cu curajul sinucigaşului, efectuând zigzaguri violente pentru a evita distrugerea. Se scurseră două... trei... patru secunde şi ele continuau să zboare printre rafalele de zăpadă şi tirul intens al tunurilor, beneficiind de o miraculoasă imunitate. Teoretic, nu exista ţintă mai uşor de atins decât un avion care vine direct spre tine, cu botul în faţă; în practică, însă, lucrurile stau cu totul altfel. Pe toate teatrele de război, în Arctica, Mediterana, Pacific, relativa imunitate a bombardierelor torpiloare şi procentul ridicat al succeselor repurtate de atacurile lor, efectuate în mijlocul unei ploi de proiectile, i-au cufundat regulat pe experţi într-o mare nedumerire. Tensiunea excesivă, neliniştea, frica, iată cel puţin câteva din elementele handicapului celor atacaţi; în faţa unui bombardier-torpilor nu există cale de mijloc: ori îl distrugi, ori te distruge. Şi nu e nimic mai cumplit pentru nervi – exceptând firește picajul aproape

vertical, în urletul sfredelitor al sirenei, al Stukas-urilor cu aripile lor frânte ca de pescăruş – decât să vezi cum silueta enormă şi înspăimântătoare a unui bombardier-torpilor umple luneta de ochire a tunului, apoi dispare din ea şi că din clipa aceea, inexorabil, au mai rămas de trăit doar cinci secunde... Ce precizie putea avea tirul lui *Ulysses* rulând în traversul giganticelor valuri?

Ultimele două aparate sosiră simultan, unul lângă celălalt. Cel mai apropiat de etravă lansă torpila la mai puţin de 160 metri distanţa, redresă pe dreapta şi mătură puntea cu o grindină de proiectile de tun şi mitralieră Torpila Iovi apa oblic, ricoşă, recăzu cu vârfui în jos sub un val, plonjă adânc şi trecu pe sub *Ulysses.*

Cel de-al doilea a fost distrus cu câteva secunde înainte de a-şi efectua atacul şi... de a-l rata. Sosise, în urletul motoarelor, la mai puţin de trei metri de creasta valurilor; venea direct, fără să lanseze torpila, fără să devieze cu un centimetru, apropiindu-se până ce nu-i mai rămăseseră decât vreo treizeci de metri până la navă şi crucile negre de pe partea de sus a aripilor deveniseră perfect vizibile. Deodată, disperat, încercă să ia înălţime. Era clar că mecanismul de lansare a torpilei se deteriorase; pilotul voise s-o lanseze în ultimul moment şi contase pe brusca uşurare a avionului pentru a „sări" pe deasupra victimei sale.

Botul bombardierului se strivi de coşul din faţă, în timp ce aripa dreaptă se izbea, rupându-se ca şi cum ar li fost de carton, de baza arborelui tripod. O pânză de flăcări orbitoare se aşternu instantaneu; nu-i urmă însă nici o explozie, nici o răbufnire de fum. O secundă mai târziu, bombardierul până mai adineaori puternică pasăre de oţel, acum crucifix învăpăiat, atingea, şuierând, marea, la vreo doisprezece metri de navă. Nici nu apucaseră valurile să-l înghită bine, când o gigantică explozie submarină, fantastică lovitură de baros, trânti pe jos oamenii, distruse circuitul electric babord, şi culcă primejdios crucişătorul la tribord.

Turner se sculă cu greutate, scutură din cap, ca şi cum ar fi vrut să se libereze de vaporii de cordită şi buimăceala provocată de explozia proiectilelor de tun care percutaseră puntea la o lungime de braţ de el. Şocul provocat de torpilă nu-l răsturnase; se trântise pe jos câteva secunde mai devreme, atunci când tunurile celuilalt bombardier împroşcaseră comanda de la câţiva metri distanţă.

Primul său gând a fost pentru Vallery. Comandantul zăcea căzut pe-o rână, ghemuit într-o poziţie ciudată "lângă soclul habitaclului. Simţind cum i se usucă gura şi cum îl trece deodată un fior de frig, provocat de altceva decât de vântul polar, Turner se aplecă şi-l întoarse cu blândeţe.

Vallery rămase nemişcat, fără viaţă. Nici un pic de sânge, nici urmă de rănire... Turner mulţumi cerului. Îşi scoase mănuşa şi strecurându-

şi mâna pe sub canadiana îmblănită şi veston avu impresia că simte o uşoară, o foarte uşoară bătaie a inimii. Încetişor, săltă capul lui Vallery de pe stratul de zăpadă îngheţată, apoi ridică, brusc privirea. Baby-Kapok stătea în picioare lângă el.

— Cheamă-l aici pe Brooks! Urgent, pilotule!

Împiedicându-se de sfărâmături, Baby-Kapok traversă comanda. Telefonistul stătea aplecat peste grilajul despărţitor, cu receptorul în mână.

— Rapid, infirmeria! ordonă ofiţerul. Spune-i medicul ui-şef că... Se întrerupse, dându-şi seama că omul e mult prea ameţit de şocul suferit ca să priceapă ceva.

Hai, zise el, dă-mi telefonul!

Nerăbdător, întinse mâna şi apucă receptorul, dar încremeni de groază văzând cum marinarul lunecă, treptat, pe spate, cum mâinile lui ţepene şi întinse se scurg parcă peste grilaj şi dispar dincolo de el. Carpenter trase grilajul şi contemplă mortul întins la picioarele sale. Între omoplaţii marinarului se căsca o gaură, mare cât pumnul său înmănuşat.

Omul căzuse lângă cabina Asdic-ului; abia acum Baby-Kapok văzu că şi aceasta din urmă era ciuruită de gloanţe de mitralieră şi proiectile de tun. Primul său gând, paralizant, a fost că aparatul fusese distrus, fără putinţă de remediere şi că, odată cu el, dispăruse şi ultima protecţie împotriva submarinelor. Următorul, însoţit de o violentă strângere de inimă, era în legătură cu soarta operatorului dinăuntrul ei. Întoarse privirea şi-l văzu pe Chrysler ridicându-se anevoie de lângă postul de comandă a torpilelor. Şi el avea privirea aţintită asupra Asdic-ului. Înainte ca navigatorul să fi apucat să zică ceva, Chrysler se repezi şi începu să izbească frenetic cu pumnii în uşa blocată a cabinei. Carpenter îl auzi, ca prin vis, izbucnind în plâns şi abia atunci îşi aduse aminte: pe operatorul de la Asdic îl chema tot Chrysler... Cu moartea în suflet, Baby-Kapok ridică din nou receptorul.

Turner aşeză capul comandantului pe perna improvizată din mănuşi, după care trecu în colţul tribord al punţii. Tăcut şi discret ca întotdeauna, Bentley şedea rezemat cu spinarea de două conducte şi cu capul lăsat moale pe piept. Turner îl săltă, apucându-l de bărbie şi se uită în ochii stinşi, singurul lucru ce mai putea fi recunoscut din ceea ce fusese cândva un chip omenesc. Secundul înjură, furios şi pe muteşte, încercă să desfacă degetele încleştate pe minerul lămpii Aldis, apoi renunţă. Fascicolul ei luminos proiecta, peste puntea întunecoasă, o strălucire ireală,.

Metodic, Turner parcurse întreaga punte de comandă în căutarea altor morţi. Găsi încă trei şi nu încercă nici un sentiment de consolare constatând faptul că muriseră fără s-o ştie. Cinci oameni curăţaţi în trei secunde, iată, gândi el cu amărăciune, un excelent rezultat pentru

mitraliorul neamţ. Nemişcat în capătul scării pupa, privea, fără să-i vină să creadă că ceea ce vede este interiorul coşului distrus de avion. Dincolo de el nu se mai putea distinge nimic altceva; ultimele pâlpâiri ale flăcărilor muribunde lăsau să se desluşească doar câteva forme vagi, anonime. Se răsuci pe călcâie şi reveni la comandă.

Stirling se putea distinge, în schimb, fără dificultate. Ce zisese el oare cu numai vreo zece minute în urmă? „Aş vrea ca din timp în timp să se măi ia şi de *Stirling*"... sau ceva în genul acesta. Ei bine, nu-l rataseră! La o milă în faţă, *Stirling* se întorcea la dreapta, adică în direcţia sud-est, cu toate suprastructurile prova învăluite în flăcări. Turner duse binoclul de noapte la ochi încercând să-şi dea seama de proporţiile dezastrului: un zid compact de flăcări masca întreaga navă, de la puntea-prova până la dunetă. Era cu neputinţă să distingi ceva; văzu doar că *Stirling* dădea bandă la tribord. Mai târziu avea să se afle că fusese lovit de două ori: o torpilă atinsese sala cazanelor prova şi câteva secunde mai târziu, un avion percutase castelul central, cu torpila agăţată în continuare de fuzelaj. De vină, ca şi în cazul lui *Ulysses,* fusese, aproape sigur, gheaţa care blocase sistemul de lansare. Pentru toţi cei de pe puntea de comandă şi de pe punţile de jos moartea venise instantaneu; printre ei se număra comandorul Jeffries, comandantul secund şi ofiţerul cu navigaţia.

Ultimul bombardier pierea înghiţit de noapte când Carrington agăţă în furcă receptorul telefonului de pe dunetă şi-l întrebă pe Hartley:

— Crezi că o să te poţi descurca acum, şefule? E nevoie de mine sus, la comandă.

— Cred că da, domnule căpitan, răspunse Hartley, trecând, cu un gest istovit, mâneca pufoaicei peste faţa mânjită de funingine şi spumă de extinctor. Ce-i mai rău a trecut... Unde-i locotenentul Carslake? N-ar fi trebuit...

— Uită de el! îl întrerupse, tăios, Carrington. Nu ştiu şi nici că-mi pasă! Ce să mai umblăm cu fofârlica, şefule: e mai bine fără el. Dacă apare cumva, *dumneata* eşti cel care comandă. Procedează cum socoţi că-i bine.

Se îndepărtă cu paşi grăbiţi, urmând pasarela babord Cizmele sale de cauciuc nu făceau nici cel mai mic zgomot pe gheaţa şi zăpada adunate pe jos.

Trecea tocmai prin dreptul fostei cantine când remarcă o siluetă înaltă, stând în picioare în intervalul dintre tubul lanstorpilă exterior şi ultimul montant al bastingajului; omul se căznea să desfacă supapa blocată a unui extinctor, izbind-o de marginea unui tambuchiu. În secunda următoare, zări o formă vagă detaşându-se furiş din umbră, apropiindu-se cu paşi de lup pe la spatele celui cu extinctorul şi ridicând deasupra capului un drug greu de metal ori lemn.

— Atenţie la spate! răcni Carrington.

Totul se termină în câteva secunde: mişcarea bruscă a atacatorului, zdrăngănitul extinctorului scăpat de cel atacat care, reacţionând fulgerător, se lăsase să cadă pe genunchi, urletul de furie şi groază al celuilalt care, propulsat de propria-i mişcare, bascula peste corpul îngenuncheat şi dispărea în spaţiul liber dintre tuburi şi bastingaj, un plescăit de apă... şi apoi tăcerea.

Carrington se repezi la omul întins pe punte şi-l ajută să se ridice. O ultimă zvâcnire a flăcărilor îi îngădui să recunoască în el pe torpilorul Ralston.

— Eşti teafăr? întrebă el îngrijorat. Te-a atins? Ce dracu...

— Mulţumesc, domnule căpitan. Ralston respira precipitat, dar faţa redobândise, aproape pe de-a-ntregul, obişnuita-i impasibilitate. De data asta a lipsit doar un fir de păr. Vă mulţumesc din suflet, domnule căpitan.

— Cine era?

— Nu l-am văzut, dar ştiu sigur că a fost locotenentul Carslake. S-a ţinut toată noaptea după mine şi nu m-a slăbit o clipă din ochi. Acum ştiu şi de ce.

Căpitanul Carrington nu era omul care să-şi piardă, cu una, cu două, calmul. De astă dată însă clătină, uluit, din cap.

— Ştiam că e o râcă veche între voi doi, mormăi el. Dar n-aş fi crezut niciodată să ajungă până aici. Mă-ntreb ce-o să zică comandantul.

— Ce rost are să-i povestiţi? făcu Ralston cu indiferenţă. Şi, în genere, de ce să povestiţi, indiferent cui? S-ar putea ca Carslake să aibă părinţi. De ce să-i amărâţi? Lăsaţi-i pe oameni să creadă ce vor. Avu un râs scurt. Lăsaţi-i să creadă că a murit ca un erou luptând împotriva focului, că a căzut peste bord... Orice...

Privi spre apa neagră şi se cutremură de un brusc fior.

— Vă rog, domnule căpitan, lăsaţi-l în pace. A plătit ce era de plătit.

Un lung moment, Carrington ţintui la rândul său apele sumbre de sub ei, apoi privirea i se mută asupra flăcăului înalt ce-i sta în faţă. Îi dădu o palmă prietenească peste umăr, înclină capul şi se îndepărtă.

Turner auzi zăngănitul grilajului despărţitor, lăsă binoclul de la ochi şi-l văzu alături pe Carrington contemplând în tăcere crucişătorul în flăcări. În aceeaşi clipă Vallery scoase un geamăt stins şi Carrington remarcă abia atunci silueta întinsă la picioarele sale.

— Dumnezeule, e chiar „sultanul"! E rănit rău, domnule secund?

— Nu ştiu. Dar dacă a scăpat, e curată minune.

Se aplecă şi-l ajută pe Vallery să se aşeze.

— Cum vă simţiţi, domnule comandant? întrebă el îngrijorat. Aţi fost rănit?

Un lung şi istovitor acces de tuse îl cutremură pe "Vallery. Când în sfârşit se potoli, clătină negativ din cap.

— N-am nimic, murmură el şi încercă să zâmbească, o jalnică parodie de zâmbet, dezvăluită de lumina Aldis-ului. Am vrut să mă trântesc pe jos şi cred că m-am pocnit de habitaclu, şi zicând acestea îşi frecă fruntea tumefiată şi decolorată de ger.

— Ce-i cu nava, Turner?

— S-o ia dracu de navă! scrâşni Turner şi apucându-l delicat pe după umeri, îl repuse, precaut, pe picioare. Ce se întâmplă acolo, la pupa, Carrington?

— Mai arde, pe ici, pe colo, dar incendiul a fost lichidat. L-am lăsat pe Hartley să conducă operaţiile.

Nu suflă o vorbă despre Carslake.

— Bun! Ţine-mi puţin locul aici. Cere prin radio veşti de Ia *Stirling* şi *Sirrus*. Haideţi, domnule comandant, haideţi la adăpost.

Vallery schiţă un vag protest, mai mult de formă, pentru că se simţea atât de slab, încât abia se ţinea pe picioare. Maşinal, observând fulgii de zăpadă dănţuind în raza Aldis-ului, se opri şi urmări încet cu privirea fascicolul, până la sursa lui.

— Bentley? îngăimă el. Să nu-mi spui că Bentley...

Desluşi ca prin ceaţă muta încuviinţare şi întoarse sleit, capul în altă parte. Trecură prin faţa telefonistului prăbuşit la piciorul grilajului, apoi se opriră lângă cabina Asdic-ului. Un om, zgâlţâit de hohote de plâns, sta ghemuit, cu fruntea sprijinită de braţe, în colţul pe care-l făcea peretele cazematei şi uşa blocată a cabinei. Vallery îşi lăsă mâna pe umărul cutremurat de plâns şi exclamă, recunoscând chipul palid întors spre el:

— Oh! Tu eşti, Chrysler? Ce s-a întâmplat?

— Uşa, domnule comandant, răspunse băiatul cu o voce surdă şi tremurătoare. Uşa. N-o pot deschide.

Atunci văzu şi Vallery pentru prima oară cabina, metalul scrijelit, deformat. Cu mintea încă înceţoşată, imaginea oribilă, înspăimântătoare, a operatorului ciuruit, mutilat care se găsea cu siguranţă în dosul uşii, îi apăru, mai degrabă printr-o simplă asociaţie de idei.

— Da, spuse el cu glas înăbuşit. Uşa e deformată... Nu e nimic de făcut. Privi cu mai multă atenţie ochii plini de durere ai lui Chrysler. Vino, băiatule, e zadarnic să...

— Dar cel dinăuntru e fratele meu, domnule comandant.

Deznădejdea cuprinsă în aceste cuvinte îl izbi pe Vallery ca o măciucă. Uitase... Operatorul-şef Chrysler...

Se uită la mortul de la picioarele sale, peste care zăpada apucase să se aşeze într-un strat uşor.

— Căpitane, fii bun şi stinge Aldis-ul acela, spuse ei pe un ton absent. Iar, tu, Chrysler...

— Ordonaţi, domnule comandant!

— Coboară, te rog, şi adu nişte cafea.

— Cafea, domnule comandant? Cafea? Dar... dar... fratele meu..., exclamă, descumpănit, băiatul.

— Ştiu, spuse cu blândeţe, Vallery. Ştiu. Fii bun, adu cafeaua.

Chrysler se îndepărtă, poticnindu-se. După ce uşa cazematei se închise în urma lor, Vallery aprinse lumina şi se întoarse către secund:

— Acum e momentul să rostim câteva cuvinte înălţătoare despre război, murmură el. *Dulce et decorum*{34}... şi cât de măreţ e privilegiul de a fi nepoţii lui Nelson şi Drake{35}. N-au trecut nici douăzeci şi patru de ore de când Ralston şi-a văzut murind tatăl... Iar acum, puştiul ăsta... Poate că...

— O să mă ocup eu de totul, spuse Turner.

Nu-şi iertase încă cele spuse şi făcute lui Ralston cu o seară în urmă, deşi tânărul îi acceptase scuzele, spontan şi prieteneşte.

— O să-i dau nişte treburi de făcut care să-l ţină departe de cabină, până apucăm s-o deschidem... Staţi jos, domnule comandant şi... luaţi o gură din butelcuţa asta. Zâmbi uşor: întrucât amicul Williamson mi-a trădat secretul... Ah! uite că avem şi-o vizită!

Lumina se stinse şi o siluetă masivă se detaşă, timp de-o clipă, pe dreptunghiul cenuşiu al uşii deschise. Apoi ea se închise, lumina se reaprinse brusc, şi Brooks, un Brooks stacojiu şi gâfâitor, se opri clipind des din pleoape.

— Ha! exclamă el într-un târziu. Ne-am adunat ca să sorbim un păhărel? înţeleg, aşadar, că orice contribuţie va fi primită cu recunoştinţă.

Deschise geanta pe care o pusese pe masă şi tocmai scotocea prin ea, când cineva ciocăni puternic în uşă.

— Intră! strigă Vallery.

Pătrunse un timonier care întinse o foaie de hârtie, zicând:

— Din partea Londrei, domnule comandant. Şeful a spus că o să aveţi, poate, un răspuns.

— Mulţumesc. Voi telefona.

Uşa se deschise şi se închise la loc. Vallery ridică privirea aţintind-o asupra lui Turner ce nu mai avea nimic în mâi ni.

— Mulţumesc că ai disimulat atât de rapid corpul delict, zâmbi el. Apoi, clătinând amărât capul: Ochii mei... se pare că dau în primire. Vrei să-mi citeşti mesajul, Turner?

— Şi, interveni Brooks, poate c-ai să-mi faci plăcerea să înghiţi un medicament convenabil în locul porcăriei cu care se pregătea el să te doftoricească, şi zicând acestea extrase din geantă un flacon conţinând un lichid de culoarea mierii. În pofida tuturor resurselor medicinii moderne de care dispun – sau, mă rog, aproape a tuturor – nu cunosc ceva care să egaleze acest preparat.

— I-ai împărtăşit şi lui Nicholls acest adevăr? întrebă Vallery întins,

între timp, pe banchetă, cu ochii închişi şi umbra unui surâs pe buzele sale livide.

— Ei bine, nu, mărturisi Brooks. Dar am tot timpul. Vrei?

— Mulţumesc. Hai, Turner, dă-ne veştile cele bune.

— Veşti bune?

Tonul grav şi teribil de calm al căpitan-comandorului a avut asupra celor doi efectul unui jet de aer glacial.

— Nu, domnule comandant, veştile nu-s din cele bune. „Contraamiralului Vallery, ACS-l4, FR-77", continuă el cu o voce lipsită de orice expresie. Cuirasatul *Tirpitz,* escortat de crucişătoare şi distrugătoare a părăsit, azi p.m., Alta Fjord, Intensă activitate pe aerodromul din Alta Fjord. Ne temem de o ieşire în larg cu escortă aeriană. Luaţi toate măsurile pentru evitarea sacrificării inutile a vaselor comerciale şi de război – Direcţiunea operaţiilor navale, Londra". Nu-i aşa că e pur şi simplu splendid? Care va fi dezastrul următor?

Vallery se aşeză pe banchetă, ţeapăn şi indiferent la sângele care i se prelingea din colţul gurii. Chipul îi era perfect calm.

— Cred că acum o să iau din doctoria aceea, Brooks. Dacă n-ai nimic împotrivă... spuse el liniştit. *Tirpitz*... Chiar *Tirpitz*... Scutură obosit capul, aidoma cuiva care visează. *Tirpitz*... un nume pe care nimeni nu-l pronunţa fără un accent de respect şi teamă; un nume care dominase integral în ultimii doi ani întreaga strategie navală din Atlanticul de nord. Iată deci că venise rândul să iasă în larg şi acestui colos blindat, frate geamăn al celuilalt titan care distrusese dintr-o singură lovitură furibundă pe *Hood,* gloria Marinei regale, nava cea mai puternică – aşa cel puţin se crezuse până atunci – din lume. Ce şanse putea avea coaja lor de nucă, minusculul lor crucişător... Scutură din nou din cap, de astă dată cu enervare, şi se forţă să se gândească la prezent.

— Ei bine, domnilor, am zis întotdeauna că timpul le aduce cu sine pe toate... chiar şi pe *Tirpitz.* Cândva, trebuia să se arate şi el. E pur şi simplu ghinionul nostru. Momeala se afla prea aproape şi era prea ispititoare.

-- Tânărul meu coleg va fi încântat, spuse Brooks. În sfârşit, o *adevărată* navă de război.

— La apusul soarelui, făcu, pe gânduri, Turner. La apusul soarelui... Sfinte Sisoe, chiar dacă au avut dificultăţi la ieşirea din fiord, tot o să ne ajungă din urmă în patru ceasuri, urmând ruta asta!

— Exact, confirmă Vallery. Şi ar fi cu totul inutil să schimbăm drumul către nord; ne vor prinde înainte să fi apucat să parcurgem nici o sută de mile.

— Nu-mi place s-o fac pe placa de patefon, dar vă aduceţi aminte ce v-am spus în legătură cu navele noastre de linie? Ca de obicei, apar

prea târziu. Se opri şi trase o înjurătură. Nădăjduiesc că jigodia aia bătrână de Starr va fi în sfârşit mulţumită! completă e cu năduf.

— Pentru ce tot acest pesimism? întrebă Vallery cu o privire ironică. În patruzeci şi opt de ore putem fi la Scapa, teferi şi sănătoşi. N-a spus chiar el: „Evitaţi sacrificarea inutilă a vaselor comerciale şi a navelor de război?" La ora actuală, *Ulysses* este probabil nava cea mai rapidă din lume. E simplu, domnilor!

— Ah, nu, ah nu! gemu Brooks. Ar însemna să ne prăvălim prea repede de pe culmile sublimului pe searbădul pământ. N-aş putea suporta una ca asta!

— Aveţi chef de un alt PQ-17{36}? întrebă Turner, zâmbind, dar cu privirea de gheaţă. Royal Navy n-ar mai permite niciodată aşa ceva. Nici comandantul... vreau să zic contraamiralul Vallery. În ceea ce mă priveşte, şi – , sunt sigur, la fel gândeşte şi toată banda noastră de „rebeli", n-aş mai putea dormi o noapte în pace.

— Dumnezeule! murmură Brooks. Omul acesta e un adevărat poet!

— Ai dreptate, Turner, spuse Vallery.

Îşi goli paharul şi, istovit, se culcă la loc.

— Nu prea avem ce să alegem, continuă el. Dar ce ne facem dacă... dacă primim ordin să ne retragem în viteză?

-- Nu ştiţi să citiţi, replică tăios Turner. Amintiţi-vă că tocmai mi-aţi dezvăluit că v-a slăbit vederea.

— „Inimi ce-aţi trudit şi aţi luptat cu mine..." cită,, în şoaptă Vallery. Vă mulţumesc, domnilor. Mi-aţi uşurat mult situaţia. Se ridică într-un cot. Hotărârea fusese luată. Îi zâmbi lui Turner, având, din nou, un aer aproape tineresc. Informează toate cargourile şi toate navele de escortă. Spune-le să ia drum Nord.

— Nord? făcu Turner, scrutându-i chipul. Aţi spus. „Nord?" Dar Amiralitatea...?

— Am spus „nord", răspunse calm Vallery. Amiralitatea n-are decât să facă ce pofteşte. Le-am făcut îndeajuns jocul. Capcana a fost întinsă. Mai mult decât atât, ce-ar putea cere? Aşa, însă, avem o şansă, una infimă, dar totuşi o şansă la sută ca să scăpăm. A continua drumul spre est echivalează cu o sinucidere.

Zâmbi din nou şi adăugă, cu un soi de blândeţe, de parcă ar fi visat:

— Nu sfârşitul, în sine, are cea mai mare importanţă. Nu cred să fiu judecat pentru asta. Nici acum... şi nici vreodată.

Lui Turner i se lumină chipul; cu un zâmbet larg, întrebă:

— Aţi spus: nord.

— Informează-l pe comandantul-şef al operaţiunilor, continuă Vallery. Cere-i navigatorului să calculeze un drum de interceptare. Transmite convoiului că vom merge în urma lui şi că-l vom proteja cât ne va sta în puteri. Să nu ne facem însă iluzii. Şansele noastre sunt una la mie. Ar mai fi şi altceva de făcut, Turner?

— Da: să ne rugăm, răspunse scurt acesta.

— Şi să dormim, adăugă Brooks. De ce n-ai aţipi o jumătate de oră, amirale?

— Să dorm? Vallery păru sincer amuzat. Curând, curând de tot, vom avea la nesfârşit timp pentru somn.

— Ai pus punctul pe „i", oftă Brooks. Nu-i deloc exclus să ai perfectă dreptate.

XV. SÂMBĂTĂ SEARA. II

La comanda lui *Ulysses* mesajele soseau aproape fără întrerupere; mesaje din partea cargourilor, pline de groază şi neîncredere, cerând confirmarea ştirii privind ieşirea în larg a lui *Tirpitz;* de la *Stirling* anunţând că incendiul care-i cuprinsese suprastructurile e în prezent lichidat şi că pereţii etanşi ai compartimentului maşinilor ţin în continuare; în sfârşit, un mesaj de la *Sirrus,* semnat Orr, semnalând că nava ia apă exact atât cât pot refula pompele: – distrugătorul intrase violent în coliziune cu pachebotul care se scufunda – că au salvat 44 de naufragiaţi, că *Sirrus* şi-a îndeplinit partea de misiune ce-i revenea şi că cere permisiunea de întoarcere la bază. Mesajul sosise după ce *Sirrus* recepţionase vestea cea proastă, dar de emis fusese emis înainte. „Acum, îşi. zise Turner, nimic nu-l va mai putea convinge pe Orr să abandoneze convoiul."

Mesajele continuau să parvină, fie prin semnale optice, fie prin T.F.F. Nu mai exista nici un motiv să se păstreze tăcerea radio; inamicul le cunoştea poziţia cu o aproximaţie de maximum o milă. La fel şi cu semnalele optice. *Stirling* continua să ardă cu destulă intensitate ca să lumineze pe o suprafaţă apreciabilă. Drept pentru care, mesajele se succedau întruna, mesaje de spaimă, de descumpănire, de îngrijorare. Dar cel care-l răscoli cel mai tare pe Turner nu veni nici pe calea undelor, nici emis de vreo lampă de semnale.

Se scursese mai bine de un sfert de ceas de la terminarea atacului şi *Ulysses* juca pe valuri tăindu-şi noul său drum, cap 350°, când grilajul despărţitor al punţii de comandă se desfăcu şi un om sleit de puteri, gâfâind, se împiedică de pragul timoneriei. Turner îl privi atent şi., în lumina crepusculară răspândită de *Stirling,* recunoscu în el pe unul din fochişti. Venise lac de năduşeală şi acum gerul năprasnic de-afară prefăcea broboanele de sudoare în chiciură. Cu capul descoperit, fără manta, îmbrăcat doar într-o salopetă subţire, dârdâia, dar nu din pricina vântului glacial, ci a surexcitării.

— Ce-i cu tine? întrebă Turner îngrijorat. Omul gâfâia prea tare ca să poată răspunde. Care-i necazul? Hai odată!

— Centrala de tragere, dom'le secund! Glasul omului era atât de repezit, încărcat de atâta nelinişte, încât Turner abia dacă înţelese ce spune. – E plină de apă!

— Centrala de tragere! exclamă, neîncrezător, Turner. E înecată centrala de tragere? Când s-a întâmplat treaba asta?

— Nu ştiu sigur, dom'le comandant. A fost însă o explozie îngrozitoare pe la mijlocul...

— Ştiu, ştiu asta, i-o reteză Turner. Bombardierul a smuls coşul prova şi a explodat în mare" la babord. Dar a trecut de-atunci un sfert

de ceas! Cincisprezece minute! Ce dracu', ar fi trebuit...

— Tabloul de distribuţie al Centralei a fost distrus, dom'le comandant.

Fochistul începuse să se liniştească, să se zgribulească în bătaia tăioasă a vântului, dar, scos din sărite de încetineala secundului în a lua o hotărâre, se îndreptă de spate şi, fără să-şi dea seama de ceea ce face, înhăţă cu o mână tremurătoare canadiana ofiţerului şi strigă cu un accent şi mai disperat:

— Curentul s-a întrerupt complet şi capacul s-a înţepenit! Oamenii n-au cum să iasă!

— Capacul e blocat? îngrijorarea făcu să se contracte pupilele lui Turner. Din ce cauză? S-a deformat cumva?

— Contragreutatea a căzut peste el. Nu-l putem deschide decât cu un centimetru.

— Carrington! răcni Turner.

— Aici sânt, domnule comandant, spuse Carrington aflat exact în spatele lui. Am auzit totul. De ce n-o puteţi deschide singuri?

— E uşa centralei de tragere! strigă, disperat, fochistul. Cântăreşte pe puţin o jumătate de tonă, dom'le căpitan! Ştiţi, e aia care-i sub scara din faţa compartimentului servo-motorului. Acolo nu-i loc decât pentru doi oameni ca să lucreze deodată. Am încercat... Vă rog ca pe Dumnezeu, dom'le căpitan, grăbiţi-vă!

— O clipă. Carrington era de un calm exasperant. Hartley? Nu, ăsta mai are de furcă cu incendiul. Evans, Mclntosh? Morţi... Era limpede că acum gândea cu voce tare. Poate Bellamy?

— Ce. zici? întrebă Turner, contaminat de îngrijorarea şi nerăbdarea fochistului. Ce-ai de gând să faci?

— Capacul bocaportului, plus palanul, astea-nseamnă f)00 de kilograme, murmură Carrington. La o treabă excepţională e nevoie de un om excepţional.

— Petersen! exclamă fochistul care prinsese ideea din zbor. Petersen!

— Întocmai. Carrington plesni una de alta mâinile sale înmănuşate. Progresăm! De tăiat cu flacăra n-avem timp. Fochistule, galop după răngi şi baroase! Iar dumneavoastră poate sunaţi la maşini şi...

Turner avea deja receptorul în mână.

La pupa incendiul fusese stăvilit, cu excepţia câtorva puncte unde un năprasnic curent de aer alimenta flăcările. În cazărmile echipajului, teribila căldură răsucise în fel şi chip uşile, scările, dulapurile, dându-le forme ciudate; pe punte, văpaia de benzină carbonizase podeaua, groasă de şase centimetri şi, topind călăfătuiala, dezgolise, precum o gigantică lampă de sudură, plăcile de oţel ale blindajului, plăci aduse la incandescenţă ce şuierau şi împroşcau de câte ori erau atinse de fulgii groşi de zăpadă.

Pe punte şi sub ea, Hartley şi oamenii lui, acum îngheţaţi bocnă, acum năuciţi până la leşin de căldura îngrozitoare, munceau ca nebunii. Nimeni n-ar şti să spună de unde luau energia necesară trupurile lor slabe şi istovite. Unul după altul, trăgeau de prin turele, din cabina comandantului poliţiei, din cazărmile echipajului, din compartimentul timonei de mână, corpurile celor care se aflaseră acolo în momentul în care „Condorul" se prăbuşise peste *Ulysses.* Le trăgeau afară, se uitau la ele, izbucneau în plâns sau în blesteme şi, indiferenţi la durerea fizică şi primejdie, continuau să scotocească printre sfărâmăturile ce mai ardeau, îndepărtându-le cu mănuşile lor sfâşiate, iar când din acestea nu mai rămâneau decât nişte zdrenţe carbonizate, cu mâinile lor goale.

Morţii au fost aliniaţi de-a lungul pasarelei tribord. Acolo îi aştepta caporalul Doyle. Cu mai puţin de o jumătate de oră în urmă, Doyle se afla pe coridorul din faţa bucătăriei, îndurând în tăcere calvarul dezgheţării hainelor şi-a corpului, inundate odată cu pom-pom-ul pe care-l deservea. Cinci minute mai târziu, era din nou la tun, expediind cu stoicism, în tragere directă, obuz după obuz, în bombardierele torpiloare. Iar acum, la fel de energic şi rezistent ca oricând, stătea pe dunetă. Un om de oţel, cu chip de oţel; se apleca, ridica de jos mortul, se apropia de bastingaj şi cu un soi de gingăşie lăsa macabra povară să lunece peste bord. Şi-n tot acest timp, faţa sa leonină rămânea calmă, impasibilă. N-avea să ştie niciodată de câte ori săvârşise în acea noapte scurtul său traseu; după primii douăzeci pierduse şirul. Fireşte, ceea ce făcea sfida regulamentul: Marina ţinea morţiş ca funeraliile să aibă un caracter solemn, or aici nici pomeneală de aşa ceva. Dar velarul fusese ucis şi nimeni altul n-ar fi acceptat, sau putut, să coasă într-o bucată de pânză, cu lest în ea, aceste cadavre calcinate şi hidoase. „li doare în fund pe morţi de ceremonie!" gândi Doyle, iar Carrington şi Hartley, care-i împărtăşeau pe deplin părerea, îl lăsară să-şi facă, după cum i-o fi vrerea, sinistra sa treabă.

De sub ei, din cazărmile echipajului care continuau să ardă fără fum, veneau bubuituri metalice, în vreme ce Nicholls şi cu şeful telegrafiştilor, Brown, echipaţi în ciudatele lor costume de azbest, izbeau din răsputeri cu baroasele în zăvoarele înţepenite ale uşii blindate de la magazia de muniţii a turelei „Y". În întunecimea şi fumul de-acolo, abia dacă izbuteau să se vadă unul pe altul, darămite zăvoarele; adesea, în graba lor disperată, ratau lovitura şi ciocanele, scăpând din mâinile lor anchilozate, zburau învârtindu-se prin întuneric.

„Încă nu-i prea târziu, îşi zicea Nicholls cu deznădejde, poate încă nu-i prea târziu". Supapa principală care permitea înecarea compartimentului fusese închisă în urmă cu vreo cinci minute; apa nu mai urca şi era probabil ca cei doi marinari, prinşi în această capcană,

să fi rezistat, cramponaţi acolo sus, pe scară.

Acum, rămăsese doar un singur zăvor care mai ţinea uşa închisă. Alternând loviturile, Nicholls şi Brown izbeau cu sete. Brusc, el se rupse chiar la bază şi capacul de oţel sări în lături împins de forţa explozivă a aerului comprimat de dedesubt. Brown scoase un ţipăt de durere, un singur ţipăt sfâşietor; deschizându-se, greul capac îi zdrobise coapsa. Se prăbuşi şi rămase întins, gemând.

Fără o privire pentru nefericit, Nicholls se aplecă cât putu şi îndreptă în jos, prin deschizătura bocaportului, puternicul fascicol luminos al lanternei sale. Nu distinse nimic din ceea ce ar fi dorit să vadă; doar apa, întunecată şi vâscoasă, care urca şi cobora în ritmul talazurilor ce legănau nava.

— Hei, ce-i pe jos! răcni el. În tunelul de fier, glasul său, sincopat din pricina efortului depus, răsună într-un fel sinistru. E careva acolo?

Ciuli urechea, gata să prindă cel mai mic sunet, cel mai stins murmur. Nimic.

— McQuarter! Williamson! Mă auziţi! strigă el din nou.

Îşi ascuţi privirea, îşi încordă auzul, dar nu văzu decât întunecimea şi nu percepu decât fâşâitul apei, uleioase de păcură, care lingea când un perete, când altul. Se mai uită odată, urmărind raza lanternei, mirat că poate fi înghiţită atât de repede de o suprafaţă oarecare. Iar sub această suprafaţă... Se cutremură. Până şi apa părea moartă, stătută, perfidă, hidoasă. Înfuriat brusc, scutură din cap, gonind spaimele acestea stupide, rodul imaginaţiei sale înfierbântate. Va trebui să se supravegheze. Făcu un pas îndărăt, îşi îndreptă umerii. Apoi, încet, cu grijă, închise capacul. Loviturile sale de ciocan răsunară îndelung până când şi ultimul zăvor a fost împins la loc.

Mecanicul şef Dodson încercă să se mişte şi scoase un geamăt. Se căzni să deschidă ochii, dar pleoapele refuzară să-l asculte. Cel puţin aşa crezu el, fiindcă în jur întunericul continua să rămână de nepătruns, total, aproape palpabil.

Se întrebă ce i se întâmplase şi de câtă vreme zăcea întins aşa pe jos. Simţea o durere îngrozitoare undeva sub ureche. Încetişor, stângaci, îşi scoase mănuşa şi-şi pipăi capul. Degetele dădură peste ceva lipicios şi cald. Cu surprindere constată că părul îi e năclăit de sânge. Sânge trebuia să fie; de altfel, îl simţea cum şiroieşte, vâscos şi abundent, de-a lungul obrazului.

Şi mai era şi această vibraţie, profundă, puternică, o vibraţie în care se interfera însă şi o notă străină, greu de definit, o notă care-i strepezea dinţii de mecanic şi pe care o auzea, aproape chiar o simţea, undeva drept în faţa lui. Întinse mâna, dar o trase imediat îndărăt, instinctiv, când degetele sale goale întâlniră ceva neted, ceva ce se învârtea şi frigea.

Tunelul arborelui de transmisie! Va să zică, aici era. Descoperiseră

că şi la arborele babord conductele de ungere se spărseseră; totuşi, hotărâse să nu oprească maşina. Ştia că au fost atacaţi, dar aici, în măruntaiele cele mai ascunse ale navei, zgomotele nu pătrundeau deloc; nu auzise motoarele avioanelor, nu auzise nici măcar bubuitul propriilor tunuri... recunoscuse doar şocul provocat de ţevile de 155 m/m, în momentul în care reculul le azvârlea îndărăt, pe amortizoarele lor hidraulice. Urmase apoi o torpilă, sau poate o bombă ce nu-şi atinsese, din fericire, ţinta. Slavă Domnului că se găsea cu faţa către interior în momentul în care *Ulysses* făcuse ambardeea. Altminteri, proiectat peste racordul arborelui şi antrenat de el, ar fi fost de mult mort.

Arborele! Cerule, arborele care se învârtea, încins până la roşu, între lagăre uscate ca iasca! Cu mişcări frenetice scotoci în jurul său până dădu peste lampa de control. Răsuci butonul. Nimic. Pipăi cu degetele, simţi marginile zimţuite ale becului spart şi azvârli cât-colo lampa inutilă. Scoase din buzunarul salopetei lanterna, dar şi aceasta era spartă. Disperat de-a binelea, căută pe orbecăitelea bidonul de ulei cu care venise; îl găsise răsturnat cu dopul sărit alături. Gol.

Nici o picătură de ulei. Poate numai Cel de sus ştia cât mai e până când metalul acesta supraîncălzit va atinge limita critică; el unul habar n-avea şi o mărturisea deschis. Chiar şi pentru cei mai buni, ingineri, oboseala metilului rămâne o necunoscută incalculabilă. Dar ca toţi oamenii care şi-au petrecut viaţa printre maşinării, poseda şi el un al şaselea simţ în ceea ce le priveşte şi în momentul acela acest al şaselea simţ îi dicta, neîndurător, să acţioneze. Ulei, trebuia să facă rost de ulei. Se afla însă buimăcit de şoc, slăbit din pricina sângelui pierdut, iar tunelul era lung, alunecos, periculos şi neluminat Întinse din nou, precaut, mâna, o puse o clipă pe arbore şi, săgetat de durere, o trase îndărăt. Atingând cu degetele obrazul pricepu că nu frecarea fusese cea care-i arsese buricele, smulgând pielea de pe ele. Nu mai avea de ales, Hotărât, se ridică în picioare, se clătină şi-i cocârjă spinarea din cauza bolţii joase a tunelului.

Abia atunci remarcă, pentru prima oară, o luminiţă. () luminiţă minusculă, părând infinit de depărtată în tunelul întunecos, cu pereţii săi convergenţi, deşi era clar (î nu poate fi la o distanţă mai mare de câţiva metri. Închise ochii, apoi îi redeschise: luminiţa era tot acolo, se apropia şi acum desluşea şi zgomotul paşilor. Brusc, simţi că-l părăsesc puterile şi se prăbuşi, proptindu-şi picioarele în bara de sprijin.

Cel cu lumina se opri la jumătate de metru de el, agăţă lampa de un cârlig, se gheboşă cu băgare de seamă şi se aşeză alături. Acum lumina cădea în plin peste obrazul tăbăcit, sprâncenele stufoase şi falca de buldog a lui Riley. Surpriza îl făcu pe Dodson să se contracte.

— Riley! fochistul Riley! articulă el, mijindu-şi ochii, pradă bănuielilor, şi a supoziţiilor. Ce dracu' învârteşti p-aici?

— Am adus un bidon de nouă kile de ulei, mârâi Riley în timp ce vâra un termos între mâinile mecanicului-şef: Şi nişte cafea. Beţi-o. Mă ocup eu de gresaj... Ei fir-ar să fie! Lagărul ăsta nenorocit e încins pân-la roşu!

Dodson puse cu bruscheţe termosul jos şi întrebă cu asprime:

— Ce, ai surzit? Ce cauţi aici? Cine te-a trimis? Postul tău e la cazanele „B"!

— M-a trimis Grierson, răspunse Riley, păstrând aceeaşi expresie impasibilă pe faţa sa smeadă. A zis că nu se poate lipsi de oamenii pe care-i are la maşină... cică-s prea preţioşi... Am turnat prea mult?

Uleiul gros şi vâscos curgea încet peste lagărul supraîncălzit. .

— *Căpitanul* Grierson! rectifică Dodson pe un ton glacial, aproape tăios. Şi ce-mi spui e o minciună sfruntată, Riley! Căpitanul Grierson nu te-a trimis nicăieri. Bănuiesc că l-ai trombonit zicându-i că ai primit ordin de la altcineva.

— Beţi-vă cafeaua, îl povăţui, cu acreală în glas, Riley. Aia de la maşini au nevoie de dumneavoastră.

Mecanicul şef încleştă pumnii, stăpânindu-se cu greu.

— Jigodie obraznică! izbucni el, dar dominându-se din nou, continuă pe un ton egal: Ai să mi-o plăteşti, Riley.

— Ba n-am să plătesc defel.

„Să-l ia dracu! gândi furios Dodson. Uite, măgarul mai şi zâmbeşte!"

— Şi de ce mă rog? întrebă el cu voce ameninţătoare.

— Pentru că, Riley avea aerul că se distrează de minune, n-o să mă denunţaţi.

— Ah, va să zică asta era!

Dodson aruncă o căutătură rapidă peste tunelul întunecos, îşi dădu brusc seama cât erau ei de singuri, şi-l cercetă din nou pe Riley, cum sta ghemuit pe vine, periculos deşi zâmbitor. „Nici un zâmbet, îşi spuse Dodson, nu va putea lumina faţa asta brutală şi slută. Ceea ce văd e rânjetul unui tigru..." Teama, oboseala, un efort prelungit dincolo de limita rezistenţei, toate acestea modifică fantastic un om, şi el nu poate fi învinuit că a devenit ceea ce a devenit, aşa cum nu poate fi învinuit de soarta hărăzită... Dar nu-i mai puţin adevărat că prima noastră grijă tot pentru noi e şi Dodson îşi aminti cum Turner îl făcu imbecil când refuzase să-l bage în fiare pe Riley.

— Va să zică, asta era? repetă el încetişor. Se răsuci, sprijinindu-şi şi mai zdravăn picioarele de rezemătoare. Nu fi atât de sigur pe tine, Riley. Aş putea face aşa încât să umfli douăzeci şi cinci de ani de puşcărie...

— Sfinte Sisoe! exclamă Riley scos din sărite. Despre ce tot vorbiţi acolo? Beţi-vă cafeaua, vă rog. V-am spus doar. că cei de la maşini au nevoie de dumneavoastră!

Dodson se destinse, nu fără oarecare ezitare şi deşurubă paharul

termosului. Deodată se simţi cuprins de un straniu sentiment de irealitate, ca şi cum ar fi fost doar spectatorul acestei scene fantastice şi nu participant la ea. Capul continua să-l doară îngrozitor.

— Ia spune-mi, Riley, ce anume îţi dă siguranţa asta că n-o să te denunţ? întrebă el cu glas domol.

— Ba puteţi să mă denunţaţi, dacă asta vă face plăcere, răspunse Riley, din nou vesel nevoie mare. Dar mâine n-o să ies la raportul comandantului.

— Nu? făcu Dodson pe un ton provocator şi totodată interogativ.

— Nu, replică Riley, din ce în ce mai surâzător, pentru că mâine dimineaţa n-o să mai existe nici comandant, nici navă. Şi, încrucişându-şi cu voluptate mâinile la ceafă, adăugă: De fapt, n-o să mai existe nimic.

Mai mult decât cuvintele propriu-zise, ceva din accentul cu care fuseseră ele rostite atrase atenţia lui Dodson. Înţelese, într-o străfulgerare, că în pofida zâmbetului, Riley nu glumea, li aruncă o privire cercetătoare, dar nu spuse nimic.

— Comandantul a transmis prin radio, continuă Riley: *Tirpitz* a ieşit în larg... ne-au mai rămas patru ceasuri...

Această afirmaţie făcută atât de simplu, această completă absenţă a oricărei emoţii, a căutării vreunui efect nu lăsau loc la nici un dubiu. *Tirpitz* ieşise în larg... *Tirpitz* ieşise în larg... Ca un automat, Dodson repeta una şi aceeaşi propoziţie. Patru ceasuri de trăit, doar patru ceasuri... Îl surprinse chiar propria sa reacţie, aparenta sa lipsă de îngrijorare.

— Ei bine, făcu Riley, dintr-o dată neliniştit şi enervat. Vă duceţi, au ba? Zău că nu-s bancuri: au nevoie de dumneavoastră... urgent.

— Eşti un mincinos, făcu Dodson prieteneşte. De ce ai adus cafeaua?

— Am adus-o pentru mine. Zâmbetul dispăruse. Chipul fochistului era împietrit, posac. Dar mi-am zis că v-ar face bine. Nu prea păreţi în formă. Sus o să vă îngrijească.

— Acolo o să te duci tu şi încă imediat, replică Dodson.

Riley făcu pe surdul.

— Haide! comandă sec Dodson. E un ordin.

— Ba rămân aici, mormăi Riley. N-ai nevoie de trei galoane late cât cazmaua pe mânecă pentru ca să te poţi descurca cu un bidon de ulei.

— Poate că nu. Dodson se încordă ca să se împotrivească unui balans violent al navei, dar era prea târziu ca să evite o ciocnire cu Riley. – Iartă-mă, te rog, spuse el. Mă tem că vremea se strică şi mai tare. Hâm, hâm, am impresia că am ajuns într-un impas.

— Ce-i aia? întrebă, bănuitor, Riley.

— O fundătură. Se spune aşa când nu mai e chip să se ajungă la un rezultat hotărât... Ia zi, Riley, ce te-a adus aici?

— V-am mai spus, răspunse Riley, jignit. M-a trimis Grierson,

căpitanul Grierson.

— Ce te-a adus aici, stărui Dodson, ca şi cum nu l-ar fi auzit.

— Treaba mea! se oţărâ furios acesta.

— Ce te-a adus aici?

— Oh, pentru Dumnezeu, daţi-mi pace! strigă Riley. În lungul şi întunecatul tunel, glasul său răsună ca un vuiet. Se răsuci brusc, întorcându-şi faţa spre Dodson. Un rictus amar îi deforma gura: Ştiţi foarte bine ce m-a adus!

— Poate ca să-mi faci de petrecanie?

Riley îl privi stăruitor, îndelung, apoi reveni la poziţia iniţială, cu umerii căzuţi şi capul lăsat în jos.

— Sunteţi singurul tip de pe tot vasul ăsta care m-a lăsat să-mi trag şi eu sufletul. Singurul care mi-a dat vreodată o şansă. Fără dumneavoastră eram la carceră prima oară şi la pârnaie, a doua. Vă mai aduceţi aminte?

— Da. N-aş zice că ai fost prea deştept atunci, Riley.

— De ce aţi făcut-o? masivul fochist vorbea cu o voce încordată, obsedat parcă de o idee. Hristoase Dumnezeule, nu-i unul care să nu ştie cum sânt.

— Zău? mă întreb dacă-i chiar aşa. Eu zic că eşti brânză bună, dar burduful...

— Ah, lăsaţi-mă în pace cu lozinca asta! făcu batjocoritor Riley. *Eu unul* ştiu câte parale fac. Ştiu că nu-i nimic bun în mine. O spune o lume întreagă! Şi au dreptate! Se aplecă uşor înainte: Să vă spun ceva: de religie sunt catolic. În câteva ore... Se opri. Ar trebui să fiu în genunchi, nu-i aşa? ironiză el. Să mă spovedesc,.sa cer... cum dracu îi zice la chestia aia?

— Iertarea păcatelor?

— Asta-i! Iertarea păcatelor. Ei bine, ştiţi ce? întrebă el detaşând fiecare silabă. Mă doare exact în fund.

— Poate că nici n-ai nevoie de o asemenea iertare, murmură Dodson. Şi acum, pentru ultima oară: marş înapoi la cazane!

— Nu!

Mecanicul-şef scoase un oftat şi apucă termosul:

— În cazul ăsta, poate că ţi-ar face plăcere să bei o gură de cafea împreună cu mine?

Riley ridică ochii asupra ofiţerului, zâmbi şi spuse:

— Mi-ar face mare plăcere.

Vallery se răsuci pe-o parte, strânse genunchii la gură şi, maşinal, întinse mâna după prosop. Trupul său descărnat fu zgâlţâit din toate mădularele şi pereţii de fier ai adăpostului repercutară zgomotul hârâit, greţos, al tusei. „Oh, cerule, gândi el, n-am vomitat niciodată atâta sânge! Curios e însă că nu mă mai doare, dar deloc, deloc." Treptat, criza se domoli. Se uită la prosopul înroşit, năclăit şi cuprins

de un brusc dezgust îl azvârli, cu puţinele forţe ce-i mai rămăseseră, în ungherul cel mai întunecos al cabinei.

„Porţi pe umerii dumitale nava asta blestemată." Fraza bătrânului Socrate îi reveni deodată în minte stârnindu-i un zâmbet uşor. Ei bine, dacă vreodată a fost nevoie de un sacrificiu momentul acela sosise. Ştia că dacă va mai adăsta aşa, fie numai câteva minute, nu va putea urca nicicând pe puntea de comandă.

Se aşeză pe fund cu o sforţare care-l inundă de sudoare şi, precaut, îşi săltă picioarele. În clipa în care ele atingeau podeaua, *Ulysses* tangă, brutal şi pe neaşteptate, expediindu-l, întâi peste un scaun, ca după aceea să-l prăvălească, neputincios, pe jos. Îi trebui o veşnicie şi un efort neînchipuit ca să se pună pe picioare; un al doilea efort asemănător ar fi însemnat, o ştia prea bine, moartea.

Acum urma uşa... uşa asta grea de oţel. Era nevoie s-o deschidă şi se simţea incapabil. Apucă totuşi clanţa şi, miraculos, uşa se deschise; apoi, la fel de miraculos, se trezi afară, gâfâind, cu gâtlejul şi plămânii sfârtecaţi de cumplitul vânt glacial. Aruncă o privire spre prova, după aceea spre pupa. Incendiile de pe *Stirling* şi de pe propria sa dunetă erau pe cale să fie stinse. Măcar pentru asta să-i mulţumească cerului. Lângă el, doi marinari terminau de spart, cu ajutorul răngilor, uşa cabinei Asdic.

Îi luminară interiorul cu lanternele, dar Vallery nu se încumetă să arunce o privire înăuntru. Întoarse capul, se împletici, întinse mâinile spre grilajul timoneriei.

Turner îl zări venind şi se grăbi să-i iasă în întâmpinare. Apoi îl ajută să se instaleze pe scaunul său de comandant.

— N-aveţi voie să fiţi aici, îi reproşă el cu glas scăzut şi, după ce-l cercetă un lung moment, întrebă: Cum vă simţiţi, domnule amiral?

— Mulţumesc. Acum, mult mai bine, răspunse Vallery. Zâmbi şi continuă: Află, secundule, că noi, contraamiralii, avem responsabilităţile noastre şi că a sosit timpul să merit princiara mea soldă.

— Înapoi! ordonă, sec, Carrington. Toţi cei care sunteţi în încăperea servo-motorului sau pe scară, înapoi! Lăsaţi-mă să văd despre ce-i vorba!

Cercetă cu privirea capacul de oţel al tambuchiului. Abia acum îşi dădea seama că niciodată până atunci nu realizase cât era el de masiv şi de solid. Se sprijinea pe o rangă, întredeschis ca la vreo doi centimetri şi jumătate. Carrington remarcă şi cablul secţionat, cu toroanele rupte şi răsucite şi contragreutatea prăbuşită în pragul cabinei servo-motorului. „Slavă Domnului că măcar ăsta a scăpat", gândi el.

— Aţi încercat cu un scripete? întrebă cu bruscheţe.

— Da, dom'le căpitan, răspunse marinarul cel mai apropiat de el

arătându-i o grămadă de parâme încolăcite într-un colţ. N-a ajutat la nimic. Scara rezistă bine la tracţiune, dar nu izbutim să prindem cârligul de capac decât pe o singură parte, şi-atunci scapă şi fuge tot timpul de sub el. Iar zăvoarele sunt fie strâmbate – le-am desfăcut cu barosul – fie blocate invers. Să ştiţi că mă pricep să umblu cu un scripete, dom'le căpitan.

— Fireşte, fireşte, făcu distrat Carrington. Vino-ncoace, te rog, şi dă-mi o mână de ajutor.

Îşi strecură mâinile pe sub capac şi trase adânc aer în piept. Marinarul plasat în partea cealaltă făcu la fel – marginea opusă a capacului se rezema de peretele etanş din spate. Smuciră simultan, cu spinările şi coapsele tremurând de sforţare. Carrington simţi cum sângele îi năvăleşte în obraz, cum îi pulsează în urechi, şi renunţă. Puteau să şi crape şi afurisitul capac nu s-ar. fi clintit cu un milimetru. Cel care izbutise să-l întredeschidă săvârşise o adevărată minune. Şi totuşi, îşi zise Carrington, chiar obosiţi, doi oameni ar fi putut sălta marginea capacului. Înseamnă că fie balamalele erau blocate, fie puntea se ondulase. În acest caz, chiar dacă ar fi reuşit să prindă cârligul şcripetelui aşa încât să ţină, tot n-ar fi realizat mare lucru. Un scripete nu foloseşte la nimic când e vorba de exercitarea unei tracţiuni brutale şi bruşte; e nevoie ca parâma sau cablul să se întindă înainte de a-şi exercita efectul de forţă.

Se lăsă în genunchi şi lipi gura de crăpătura tambuchiului:

— Hei, cei de jos! Mă auziţi?

— Auzim, răspunse un glas stins, înăbuşit. Scăpaţi-ne de aici! Suntem prinşi ca nişte şobolani în capcană!

— Tu eşti, Brierley? Fiţi fără grijă, vă scoatem de-a-colo. Cum e apa?

— Apa? E mai mult păcură decât apă! Pesemne că s-a spart pe undeva rezervorul de păcură de la babord. Cred că şi racordul colectorului principal e tot sub apă.

— Care-i nivelul actual?

— E deja pe trei sferturi plin. Stăm în picioare pe generatoare şi ne ţinem agăţaţi de tablourile de distribuţie. Unul dintr-ai noştri s-a şi înecat... nu-l mai puteam ţine. Disperarea din glasul marinarului era perceptibilă cu toată grosimea capacului. Pentru numele lui Dumnezeu, daţi-i zor!

— Ţi-am mai spus c-o să vă scoatem! făcu Carrington pe un ton autoritar. Pusese în el toată încrederea şi toată certitudinea, pe care, de fapt, nu le încerca, ştiind însă cu câtă rapiditate se poate răspândi panica printre nefericiţii închişi acolo. – Aţi încercat să împingeţi şi voi dinăuntru?

— Nu-i loc pentru doi pe scăriţă, strigă Brierley, E imposibil să presăm de jos în sus!

Urmă apoi o liniște bruscă, după care o explozie de înjurături.

— Ce se petrece, întrebă Carrington.

— E greu să ne ţinem agăţaţi! răspunse, strigând, Brierley. sunt valuri de jumătate de metru aici! Unul din oameni a fost smuls... cred însă că a izbutit să iasă din apă... E întuneric ca-n fundul iadului.

Auzind o călcătură grea deasupra sa, Carrington se ridică. Era Petersen. În spaţiul strimt în care se aflau, blondul norvegian părea de-a dreptul gigantic. Câteva clipe Carrington contemplă statura lui uriaşă, lăţimea enormă a pieptului, mâinile colosale, una atârnând, liberă de-a lungul corpului, cealaltă ţinând neglijent, de parcă ar fi fost nişte beţe de undiţă, trei leviere grele şi un baros. Se uită şi la ochii lui, calmi şi gravi, intens de albaştri sub claia de păr cânepiu şi dintr-odată simţi cum se instalează în el o stranie linişte.

— Nu izbutim să-l deschidem, Petersen. Ai să poţi?

— O să încerc, domnule căpitan.

Puse jos sculele, se aplecă, apucă de capătul răngii vârâte pe sub marginea capacului şi se redresă dintr-o smucitură, aproape fără efort. Capacul se săltă puţin, după care ranga de fier se îndoi, de parcă ar fi fost din plastilină, aproape în unghi drept.

— Cred că-i înţepenit, spuse Petersen care nici măcar nu gâfâia. Balamalele, sunt sigur.

Dădu roată tambuchiului, examină atent balamalele şi scoase un mormăit de mulţumire. De trei ori la rând greul baros izbi, cu precizie şi cu toată forţa uriaşelor braţe care-l mânuiau, exact în balamaua exterioară. La i treia lovitură ea cedă. Petersen aruncă dezgustat ranga îndoită şi apucă una nouă, mult mai solidă.

Şi aceasta se îndoi, dar capacul se depărtă, de astă dată cu doi centimetri şi jumătate. Petersen apucă cele două ciocane mai mici care slujiseră la deblocarea zăvoarelor şi porni să izbească din răsputeri în balamale până când ciocanele se rupseră.

Atunci veni rândul ultimelor două răngi, băgate împreună sub buza capacului. Cinci, zece secunde rămase aplecat peste ele, complet nemişcat. Respira acum adânc şi repezit. Sudoarea îi şiroia pe obraz şi tot corpul prinse să-i tremure de efortul titanic pe care-l făcea. Încet-încet, sub privirea fascinată a lui Carrington, cele două răngi începură să se îndoaie.

Căpitanul nu mai văzuse niciodată aşa ceva şi era încredinţat că nimeni nu mai fusese martorul unei asemenea performanţe. Putea să jure că nici una din răngile acelea n-ar fi cedat la o tracţiune mai mică de o jumătate de tonă. Apoi, brusc, atât de brusc încât tresăriră cu toţii, capacul se deschise cu doisprezece-cincisprezece centimetri; Petersen căzu pe spate, răngile îi scăpară din mână şi pieriră în apa care umplea cabina.

Ridicându-se, uriaşul se năpusti, ca nebun, asupra capacului.

Degetele sale se încleştară pe buza de oţel, muşchii braţelor şi-ai umerilor se umflară şi se înnodară în timp ce el trăgea din răsputeri de placa masivă. Izbuti s-o salte o dată, de două ori, de patru, apoi la a cincia tentativă capacul sări pur şi simplu în lături izbind năprasnic clichetul opritor al suportului vertical. Ieşirea era liberă. În picioare, drept, Petersen zâmbea.. De multă vreme nu-l mai văzuse nimeni zâmbind. Faţa îi era scăldată de sudoare, iar giganticul piept avea o mişcare de foaie în timp ce plămânii înfometaţi de oxigen sugeau, lacomi, aerul.

În centrala de tragere, nivelul apei ajunsese la şaizeci de centimetri de rama tambuchiului, lichidul uleios dând chiar pe-afară ori de câte ori *Ulysses* se cufunda între două valuri. Imediat cei dinăuntru au fost traşi afară. Năclăiţi de păcură din cap până-n picioare, orbiţi, cu pleoapele lipite între ele, şocaţi de toate cele întâmplate, storşi complet de vlagă, în pragul leşinului, oamenii aceştia atinseseră stadiul când nici măcar teama nu mai poate domina oboseala. Trei dintre ei încalţe nu mai erau în stare de nici o mişcare, stăteau aşa, cramponaţi de scăriţă şi ar fi căzut aproape sigur îndărăt dacă Peterson nu s-ar fi aplecat peste deschizătură şi nu i-ar fi înhăţat şi depus, unul după altul, ca pe nişte pisoi, pe punte.

— La infirmerie! Urgent! ordonă Carrington. Apoi întorcându-se, cu zâmbetul pe buze, către uriaş: O să-ţi mulţumim ceva mai târziu, Petersen. N-am terminat încă. Capacul trebuie închis şi fixat cu ajutorul ciocanului.

— N-o să fie uşor, domnule comandant, spuse, grav, norvegianul.

— Uşor sau greu, treaba *trebuie* făcută!

Cu regularitate apa deborda acum din Centrala de tragere şi plescăia în pragul compartimentului servo-motorului.

— Compartimentul timonei de mână este distrus, continuă el. Dacă apa pătrunde şi îneacă servo-motorul suntem pierduţi.

Petersen nu zise nimic. Desfăcu opritorul şi încleştându-şi mâinile pe capac îl îndepărtă cu vreo treizeci de centimetri. Apoi, proptindu-şi umerii în scară şi picioarele de placa capacului, împinse cu mişcări spasmodice: scârţâind, capacul se lăsă la 45°. Petersen se opri, îşi îndoi spatele ca un arc, sprijini mâinile de scară şi începu să sară cu picioarele pe capac. După câteva asemenea zdupăituri mai rămăsese doar o crăpătură de patruzeci şi cinci de centimetri.

— O să fie nevoie de nişte baroase solide, domnule căpitan, insistă el.

— N-avem timp! sună prompt răspunsul lui Carrington. Încă două minute şi presiunea apei va face imposibilă închiderea capacului. Dacă am putea avea pe cineva dedesubt, să tragă din partea ailaltă... chiar şi unul ca mine ar putea să-l închidă.

Din nou Petersen păstră tăcerea. Se lăsă pe vine şi privi tenebrele de

sub el.

— Am o idee, a spus deodată. Dacă doi dintre dumneavoastră s-ar sui pe capac şi ar împinge în scară... Exact aşa, domnule comandant, dar aţi putea împinge mai cu forţă dacă aţi sta cu spatele la mine.

Carrington îşi propti palmele de bara de fier a scării şi împinse din răsputeri. Deodată, auzi un plescăit, apoi un zăngănit puternic; se răsuci, tocmai la timp ca să mai zărească o rangă ţinută de o mână uriaşă dispărând pe după marginea capacului. Nici urmă de Petersen. Asemeni multor oameni mari şi voinici, era la fel de rapid şi agil în mişcări ca şi o pisică; nu făcuse nici un zgomot strecurându-se prin deschizătură.

— Petersen! strigă Carrington îngenuncheat în dreptul deschizăturii. Ce dracu faci acolo? Ieşi imediat afară, nerodule! Vrei să te îneci?

Nici un răspuns. O tăcere totală, accentuată de clipocitul apei. Brusc, zgomotul uni metal izbind în alt metal, apoi, scrâşnind, capacul se lăsă cu alţi 12 centimetri Frenetic, Carrington înhăţă o rangă şi o vârî sub capac. O secundă mai târziu, greaua lui masă de oţel cădea peste ea. Lipindu-şi gura de crăpătură, Carrington răcni:

— Petersen! Ai căpiat? Deschide-l! Deschide-l imediat!

— Nu pot. Şi nici nu vreau... Glasul, ba răzbătea, ba se stingea, după cum valurile lăsau liber sau acopereau capacul fochistului. Aţi zis chiar dumneavoastră că nu mai e timp... că e singura soluţie...

— N-am vrut să spun niciodată că...

— Ştiu. Nu face nimic... e chiar mai bine aşa...

Acum era aproape cu neputinţă să mai desluşeşti cuvintele.

— ...spuneţi-i comandantului Vallery că Petersen a zis că se căieşte... se căieşte mult de tot... am încercat să i-o spun aseară...

— Te căieşti? Pentru ce te căieşti?

Ca turbat, Carrington smuci cu toată puterea de capac; acesta nici măcar nu clinti.

— Puşcaşul-marin care a murit la Scapa Flow.. N-aveam de gând să-l ucid... dar mă scosese din minţi... Îl omorâse pe prietenul meu...

O, secundă, Carrington încetă să mai smucească de rangă. Petersen! Fireşte, care altcineva ar fi putut frânge în modul acesta gâtul unui om? Petersen, norvegianul voinic şi zâmbitor, care de la o zi la alta devenise un uriaş posac ce bătea întruna punţile, cazărmile echipajului, pasarelele, fără ca cineva să-l fi văzut vreodată odihnindu-se sau zâmbind. În mintea lui Carrington se făcu brusc lumină, el descifră dintr-o dată tot ce se petrecea în sufletul chinuit la acestui om bun şi simplu.

— Ascultă, Petersen, mă doare-n fund de toată povestea asta. Îţi dau cuvântul meu că nimeni n-o să afle vreodată ceva. Te rog, Petersen.

— E mai bine aşa, rosti vocea înăbuşită, dar pătrunsă de o stranie mulţumire. E păcat să ucizi un om... şi-i păcat să trăieşti mai departe

după aceea... Ştiu asta. Vă rog, e foarte important... spuneţi-i domnului comandant că Petersen se căieşte şi că-i e foarte ruşine... Ceea ce fac, o fac pentru comandantul meu...

Ranga scăpă, smulsă brusc din mâinile lui Carrington. Capacul căzu. Cabina servo-motorului răsună de o serie de lovituri metalice surde; deodată ele încetară şi singurele zgomote rămaseră tunetul valurilor şi, în interiorul navei, scrâşnetul lanţurilor cârmei în momentul în care *Ulysses* îşi stabiliza capul.

Vocea, curată şi caldă, amplă şi precisă, plutea senină peste mugetul ventilatoarelor de la maşini, peste zbârnâitul a sute de motoare electrice, peste bufniturile valurilor. Nici măcar impersonalitatea metalică a difuzoarelor nu izbutea să atenueze frumuseţea acestui cânt. Era un procedeu favorit al lui Vallery, la care recurgea ori de câte ori nevoia sa de linişte precumpănea asupra tuturor celorlalte imperative; conecta pickup-ul său la reţeaua de difuzoare a navei şi petrecea aşa lungile ceasuri sumbre.

Repertoriul era, aproape invariabil, clasic: Bach, Beethoven, Ceaikovski, Lehar, Delibes, iar bucăţile preferate: Simfonia întâi în şi bemol major, Arie pe o coardă de sol, Clar de lună peste Ulster, Sonata sub clar de lună, Valsul patinatorilor... Echipajul lui *Ulysses* adora aceste piese. „Ridicol", „Imposibil", vor zice (e uşor de imaginat) toţi cei care stabilesc o analogie între preferinţele muzicale ale unui marinar şi ideile morale care-i sunt, în mod curent, atribuite. Dar aceste persoane n-au auzit niciodată tăcerea emoţionantă, tăcerea de catedrală ce domnise într-un vast hangar de portavion, la Scapa Flow, într-o zi când arcuşul magic al lui Yehudi Menuhin făcuse să vibreze corzile viorii sale, smulgând mii de oameni din asprele cerinţe ale realităţii, din amarele amintiri ale ultimei patrulări sau ale ultimului convoi şi transportându-i în lumea fermecată a muzicii.

Cea care cânta acum era o femeie: Deanna Durbin interpreta *Beneath the Lights of Home (Sub licărirea luminilor de-acasă),* cel mai nostalgic şi cel mai sfâşietor din toate cântecele ei. Pe punţi, sub ele, aplecaţi peste maşini sau ghemuiţi lângă tunuri, oamenii ascultau glasul încântător şi gândurile lor zburau, departe de nava cufundată în întuneric, departe de ninsoarea care cădea, spre căminele lor, spre cei dragi, spre viaţa lor de-acasă şi spre dimineaţa care pentru ei, cei de aici, n-avea să mai vină niciodată.

Brusc, cântecul se opri, chiar la mijlocul lui.

— Mă auziţi? Vă vorbeşte comandantul-secund.

Glasul era grav, coborât, şovăitor. Pe navă, toată lumea îşi ţinu răsuflarea.

— Am pentru voi o veste rea, spunea Turner, articulând rar fiecare cuvânt. Îmi revine dureroasa sarcină... Glasul se frânse, apoi răsună din nou, şi mai rar: Acum cinci minute, comandantul Vallery a

decedat.

Difuzorul amuţi un moment, după care se auzi iarăşi:

— A murit pe puntea de comandă, în scaunul său de comandant. Ştia că o să moară şi cred că nu a suferit deloc. A stăruit... a stăruit să vă mulţumesc pentru modul în care i-aţi fost „cu toţii" credincioşi. „Spune-le, mi-a zis el textual, spune-le că fără ei nu mi-aş fi putut continua niciodată misiunea, că sunt cel mai bun echipaj pe care un comandant l-a avut vreodată." Apoi a mai spus – acestea sunt ultimele cuvinte pe care le-a pronunţat: „Transmite-le scuzele mele. După tot ce-au făcut ei pentru mine... ei bine... spune-le că-mi pare îngrozitor de rău să-i părăsesc tocmai acum". Asta-i tot ce-a spus. Doar atât: „îmi pare rău". Apoi, a murit.

XVI. NOAPTEA DE SÂMBĂTĂ

Richard Vallery murise. Murise întristat la gândul că abandonează echipajul lui *Ulysses,* că-l lasă fără şef. Era însă o despărţire de scurtă durată. De câteva ore numai, înainte de răsăritul zorilor, alte sute de oameni de pe crucişătoare, de pe distrugătoare, de pe vasele de transport aveau să moară la rândul lor. Dar nu aşa cum se temuseră, sub focul tunurilor de pe *Tirpitz;* printr-o altă sinistră analogie cu PQ-17, *Tirpitz* nu părăsise Alta Fjord. Cauza morţii lor avea să fie, în primul rând, schimbarea vremii.

Richard Vallery murise şi odată cu dispariţia lui o transformare profundă se operase în oamenii de pe *Ulysses;* murind, o seamă de lucruri muriră, luate cu el. Dusese cu sine curajul, bunăvoinţa, blândeţea, credinţa nezdruncinată, tenacitatea infinit de răbdătoare şi atotînţelegătoare, toate aceste atribute atât de proprii fiinţei sale. Ele lipseau acum, dar nu mai avea importanţă. Oamenilor de pe *Ulysses* nu le mai trebuia curaj, pentru că nu mai ştiau ce-i frica. Vallery murise! Abia acum descopereau cât de mult respectaseră şi iubiseră acest om deosebit de bun. Aflau că ceva minunat, ceva ce devenise parte integrantă a sufletului şi a memoriei lor, ceva neînchipuit de frumos şi de nobil pierise pentru totdeauna, că nu aveau să-l mai întâlnească vreodată. Erau nebuni de durere şi la război un om nebun de durere este cel mai primejdios, adversar. Pentru el nu mai există prudenţă, precauţie, teamă, suferinţă. Singura raţiune a existenţei sale devine dorinţa de a izbi orbeşte inamicul, de a distruge, dacă se poate, pe cel ce l-a adus la disperare. În moartea comandantului lor, pe drept sau pe nedrept, oamenii de pe *Ulysses* nu vedeau decât un singur vinovat: hitleriştii. Atât rămăsese echipajului: durerea şi oarba sa ură. Cândva, Nicholls spusese despre aceşti oameni că sunt cadavre ambulante. Acum îşi meritau acest calificativ mai mult ca oricând; mişunând neostoiţi pe punţile acoperite de zăpadă şi gheaţă, aceste automate muribunde nu trăiau decât pentru răzbunare.

Vremea se schimbă chiar înainte de sfârşitul cartului de la miezul nopţii, la patru dimineaţa. Valurile rămaseră aceleaşi: FR-77 continua să se izbească de talazurile gigantice venite dinspre nord, să grămădească mai departe noi sloiuri de gheaţă pe teugile scârţâitoare. Vântul însă se domoli, ninsoarea în rafale stătu şi ea aproape imediat şi ultimii vălătuci negri de nori se îndepărtară către sud. La ora patru cerul era complet degajat.

Noaptea era fără lună, în schimb stelele străluceau viu, în timp ce o briză glacială sufla regulat dinspre nord.

Apoi, treptat, cerul începu să se schimbe. La început, a fost doar o imperceptibilă rarefiere a întunericului ce învăluia orizontul

septentrional; după aceea, o fâşie tremurătoare de lumină prinse să se lăţească şi să urce peste linia orizontului, crescând, înspre miazăzi, cu fiece clipă. Curând, fâşia de lumină se înconjură de banderole colorate de cele mai delicate nuanţe pastel: albastre, verzi, violete, dar mai cu seamă albe. Serpentinele de lumină multicoloră se ridicau, din ce în ce mai sus, din ce în ce mai vii, iar ca apoteoză – o draperie de o albeaţă strălucitoare, desfăşurată sus, deasupra convoiului, de la o margine a orizontului la alta. Era aurora boreală. Spectacol de o neasemuită frumuseţe în orice împrejurare, ea era în noaptea aceea de o splendoare neegalată încă. Dedesubtul ei, la bordul navelor subit iluminate, detaşându-se acum net pe fondul valurilor întunecoase, agitate, oamenii convoiului o priveau şi o urau.

Chrysler, tânărul marinar de pe puntea de comandă a lui *Ulysses,* cel înzestrat cu un văz pătrunzător şi un auz hipersensibil, a fost primul care-l auzi. Curând, îl auziră şi ceilalţi; era uruitul îndepărtat, intermitent, parcă gâfâit al unui „Condor" care se apropia venind dinspre sud. La un moment dat, zgomotul dispăru, dar brusca nădejde muri abia născută. Nu mai încăpea nici o îndoială. Era un Focke-Wulf la altitudine maximă. Comandantul-secund se întoarse către Carrington cu o mişcare trădând o nesfârşită oboseală:

— E clar că-i „Charlie", spuse el cu tristeţe. Ticălosul ne-a reperat. A şi comunicat prin radio la Alfa Fjord şi pun pariu cu dumneata o sută la unu că va lansa o paraşută luminoasă de la aproximativ 3.000 de metri înălţime. Va fi vizibilă de la cincizeci de mile distanţă.

— Nu există nici un risc să vă pierdeţi gologanii, replică Carrington. Nu pariez niciodată când e vorba de certitudini absolute... Iar după aceea, poate şi câteva rachete de la vreo 2.000 de metri?

— Întocmai, confirmă Turner. Ia spune-mi pilotule, la ce distanţă ne aflăm de Alfa Fjord? în zbor direct, se înţelege?

— Exact la o oră şi câteva minute în cazul unui avion care zboară cu 200 de noduri{37}, răspunse Baby-Kapok cu cel mai desăvârşit calm.

Toate efervescenţa sa juvenilă dispăruse; de când cu moartea lui Vallery, survenită cu două ceasuri în urmă, tăcea, abătut.

— O oră! exclamă Carrington. Dumnezeule, vor fi aici într-o oră! Ăştia chiar vor să ne distrugă, domnule comandant. Până acum n-am fost încă niciodată şi torpilaţi şi bombardaţi noaptea. N-am fost niciodată urmăriţi de *Tirpitz*...

— *Tirpitz*? făcu Turner. Pe unde dracu' o mai fi şi el? Ar fi avut tot timpul să ne prindă din urmă. Ştiu că e întuneric şi că am modificat drumul, adăugă el prevenind astfel obiecţia lui Carrington, dar distrugătoarele rapide de recunoaştere ne-ar fi putut depista... Preston! răcni el, întrerupându-se. Trezeşte-te! Nu vezi că nava aceea ne semnalizează ceva?

— Iertaţi-mă, zise timonierul şi, clătinându-se pe picioare de

oboseală, ridică Aldis-ul şi confirmă recepţia semnalului. Lampa cargoului porni să clipească frenetic.

„Placa de fundaţie a motorului spartă transversal", citi Preston. „Avarie gravă, sunt obligat să reduc viteza."

— Procedează la identificare, Preston. Ce navă e aia?

— *Ohio Freighter,* domnule comandant.

— Transmite: „Extrem de important să menţineţi viteza şi locul în convoi". Turner trase o înjurătură. Şi-au găsit şi ăştia momentul să aibă pene de motor! Pilotule, la ce oră avem întâlnire cu escadra?

— Exact peste şase ore.

— Şase ore. Turner îşi strânse buzele. Exact şase ore... poate... adăugă el cu amărăciune.

— Poate? murmură Carrington.

— Poate, repetă Turner. Totul depinde în întregime de timp. Comandantul-şef nu va risca niciodată să angajeze nave de linie atât de aproape de coastă dacă nu le poate proteja împotriva unui atac aerian prin intervenţia propriilor noastre avioane de luptă. De-altfel, după părerea mea acesta e şi motivul pentru care *Tirpitz* nu s-a arătat încă... poate l-a anunţat vreun submarin care vagabonda prin împrejurimi că portavioanele Flotei noastre fac drum către sud. Atunci, aşteaptă şi el să vadă cum va fi vremea... Preston, ce mai zice ă}a acum?

Lampa lui *Ohio* lansase un scurt semnal.

„Obligatoriu să încetinesc, repetă Preston. Avarie serioasă. Încetinesc."

— Chiar o şi face, spuse Carrington. Şi, aruncând o privire asupra chipului împietrit al lui Turner citi pe el acelaşi gând care îl stăpânea şi pe el. E pierdut, spuse el. N-are nici o şansă de scăpare. Afară de cazul...

— Afară de care caz? întrebă sever Turner. În afara cazului că i-am lăsa un vas de escortă? Să-i lăsăm o escortă, căpitane? Pe *Viking,* de pildă, singura unitate eficace care ne-a mai rămas? Nu! Trebuie să protejăm majoritatea. Cei de pe *Ohio* vor înţelege... Preston, comunică: „Regret imposibilitatea de a lăsa navă protecţie. Cât timp cere reparaţia?"

Paraşuta luminoasă se aprinse înainte ca mâna lui Preston să fi apucat să apese pe butonul-semnalizator. Se aprinse exact deasupra convoiului, la o altitudine greu de apreciat – probabil între 1.800 şi 2.400 de metri. La înălţimea aceasta era o biată gămălie luminoasă comparativ cu aurora boreală care-şi desfăşura pe bolta cerească maiestoasele sale falduri. Cădea însă cu repeziciune, din ce în ce mai luminoasă.

Hârâitul difuzorului abătu atenţia de la timidul clipit al Aldis-ului.

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. Mesaj din partea lui

Sirrus: „Trei dintre naufragiaţi, morţi. Numeroşi muribunzi sau grav răniţi. Nevoie urgentă de asistenţă medicală, repetăm, urgentă".

Difuzorul amuţi chiar în clipa în care *Ohio* transmitea răspunsul.

— Trimiteţi pe cineva să-l caute pe doctorul Nicholls, ordonă. Turner. Spuneţi-i să urce imediat la comandă.

Carrington aruncă o privire valurilor înalte şi negre, vârstate de dungi lăptoase de spumă pe care le sfărâma etrava lui *Ulysses* cu prăbuşiri greoaie şi regulate.

— Vreţi să riscaţi, domnule comandant?

— Sunt nevoit s-o fac. În locul meu ai fi procedat la fel... Ce spune *Ohio,* Preston?

„Înţeleg. Oricum, sunt prea ocupat ca să veghez şi asupra Marinei Regale. O să vă ajungem din urmă. La revedere."

— „O să vă ajungem din urmă. La revedere"..., repetă Turner cu glas înăbuşit. Minte şi ştie asta. Pe cinstea mea, dacă vreodată cineva o să îndrăznească să zică despre marinarii americani că n-au boaşe, îl strâng de gât! Preston, semnalizează: „La revedere. Noroc". Carrington, mă simt de parc-aş fi un asasin.

Îşi trecu o mână peste frunte şi desemnă cu un gest cazemata în care se afla corpul lui Vallery, întins şi legat de cuşetă. „Timp de luni şi luni de zile a trebuit să ia hotărâri de acest gen... Nu-i de mirare că..."

Se întrerupse auzind scârţâitul uşii.

— Dumneata eşti, Nicholls? O să ai de lucru, băiatule. Doar n-o să vă las să trândăviţi cât îi ziulica de lungă... Ridică o mână oprind protestele. Haide, hai, exclamă el, chicotind. Ştiu, ştiu... Cum stăm pe frontul medical?

— S-a făcut tot ce se putea face, domnule comandant. De altfel, mare lucru n-a mai rămas...

Marcat de zbârcituri adânci, obrazul îi era palid, supt.

— Ducem lipsă de accesorii. Nu mai avem aproape deloc fese şi pansament, iar anestezicul s-a terminat complet. N-a mai rămas decât cel din trusele de extremă urgenţă, dar medicul-şef refuză să se atingă de el.

— Bine, bine, mormăi Turner. Dar dumneata, cum te simţi?

— Îngrozitor de rău.

— Se vede, dădu compătimitor din cap Turner. Nicholls, băiatule, îmi pare teribil de rău... dar vreau să te transbordezi pe *Sirrus.*

— Da, domnule comandant.

Nici o surpriză în glas; ghicise imediat motivul chemării.

— Imediat? întrebă el.

Turner înclină din cap, fără cuvinte. Acum, la lumina paraşutei care cobora, chipul său cu trăsături accentuate, sprâncenele stufoase şi ochii încercănaţi erau perfect vizibile. „Un cap ce nu trebuie uitat", gândi Nicholls.

— Ce bagaj pot lua cu mine, domnule comandant?

— Strict trusa medicală. Nimic în plus. N-o să voiajezi ca-ntr-un vagon de dormit, băiatule.

— Pot lua aparatul meu de fotografiat şi filmele?

— În regulă, aprobă Turner cu un zâmbet scurt. Presupun. că ai intenţia să fotografiezi ultimele clipe ale lui *Ulysses?* Nu uita însă că *Sirrus* ia apă ca o strecurătoare... Pilot, fă legătura cu T.F.F. şi spune-le să-i comunice lui *Sirrus* să se plaseze cât poate mai aproape de noi pentru a lua la bord un medic.

Uşa scoase un nou scârţâit. Turner contemplă silueta îndesată care-şi făcea loc, împiedicându-se de sfărâmături. La fel ca şi toţi ceilalţi, Brooks era şi el la capătul puterilor, dar în ochii săi albaştri continua să stăruie obişnuitul lor licăr.

— Spionii mei sunt pretutindeni, anunţă el. Ce înseamnă această răpire a tânărului Johnny de către *Sirrus?*

— Regretele mele, bătrâne, răspunse Turner, dar se pare că treburile stau cam prost acolo.

— Pricep. Un lung fior îi străbăteau corpul. Era, poate, din pricina cântului funebru al vântului în greement sau, poate, pur şi simplu, din pricina frigului. Se zgribuli din nou şi-şi îndreptă ochii spre paraşuta luminoasă. Frumos, foarte frumos, murmură el. Şi, mă rog, în cinstea cui aceste focuri de artificii?

— Aşteptăm vizite, făcu Turner, schimonosindu-şi buzele într-un soi de zâmbet. E un vechi obicei, Socrate: o fereastră luminată îmbie oamenii să vină... Se crispa brusc, apoi muşchii i se relaxară şi doar obrazul păstră o imobilitate de granit. M-am înşelat, murmură el. Oaspeţii au şi sosit.

Ultimele cuvinte au fost înghiţite în tunetul unei explozii formidabile. Turner ştiuse că se va produce: ochii săi apucaseră să vadă străfulgerarea, ca de pumnal, a flăcării ţâşnind exact în faţa castelului central al lui *Ohio.* Sunetul parcursese mai încet distanţa: cinci sau şase secunde. *Ohio* se afla acum la ceva mai mult de o milă de tribord, aproape imobil pe apă, perfect vizibil în lumina aurorei boreale, această auroră care-l trădase unui submarin inamic în căutare de pradă.

Ohio nu rămase mult timp la suprafaţă. Exceptând momentul impactului, nu se produseră nici flăcări, nici fum, nici bubuituri. Probabil însă că pupa îi fusese sfărâmată, carena găurită, iar încărcătura sa era compusă, în întregime, din tancuri şi muniţii. Se scufundă cu o ciudată demnitate, rapid, fără convulsii. În trei minute, totul se isprăvise.

Turner rupse primul greaua, tăcere ce se lăsase pe puntea de comandă. În lumina paraşutei obrazul său era îngrozitor la vedere.

„La revedere", bombăni el, fără a se adresa cuiva în mod special. A

zis: „la revedere" mincinosul ăla...

Scutură, mânios, din cap şi atingând mâneca de kapok a pilotului, ordonă sec:

— Cei de la T.F.F. să ia legătură cu *Viking* şi să-i comunice să rămână deasupra submarinului până când apucăm să ne îndepărtăm.

— Cum o să se termine toate acestea? oftă Brooks.

— Numai Dumnezeu sau dracul ştie! Ah, cât îi urăsc pe asasinii ăştia! explodă Turner. Ştiu, şi noi facem la fel, dar daţi-mi ceva ce pot vedea, cu care să mă pot bate!

— De exemplu *Tirpitz,* interveni Carrington. De mare, e suficient de mare ca să-l puteţi vedea.

Turner îi aruncă o căutătură, zâmbi brusc şi-l bătu afectuos peste braţ. Apoi, dând capul pe spate, contemplă frumuseţea catifelată a cerului, întrebându-se totodată când va fi lansată următoarea paraşută luminoasă.

— Ai o clipă pentru mine, Johnny? întrebă Baby-Kapok cu glas scăzut. Aş vrea să-ţi vorbesc.

— Bineînţeles că am, răspunse, mirat, Nicholls. Şi zece minute, dacă pofteşti... Până când o să vină *Sirrus*... Ce scârţâie, Andy?

— O secundă. Carpenter se apropie de secund: îmi permiteţi să trec puţin în camera hărţilor, domnule comandant?

— Eşti sigur că ai chibriturile la dumneata? spuse, zâmbind, Turner. În regulă, du-te.

Baby-Kapok zâmbi, la rândul său, dar nu scoase un cuvânt. Apucându-l pe Nicholls de braţ îl trase după el în camera hărţilor, aprinse lumina şi scoase tabachera, în timp ce medicul tampona uşor cu capătul ţigării sale flacăra pâlpâitoare a chibritului, tânărul navigator îl privea insistent.

— Ştii, Johnny, zise el pe neaşteptate, erei că am ceva sânge scoţian în mine. În seara asta mă simt Înzestrat cu darul premoniţiei. Se scutură ca de frig. – Habar n-am de ce, dar am senzaţia că sunt pe punctul de a muri... E pentru prima dată când încerc un asemenea sentiment.

— Prostii! Ai făcut o indigestie, amice, replică Nicholls cu vioiciune, dar, în acelaşi timp se simţi cuprins de o bruscă nelinişte.

— Povestea cu indigestia nu ţine. De-altfel, de două zile n-am pus nimic în gură. Nu, Johnny, vorbesc serios.

Tonul grav, serios, atât de străin felului de a fi al prietenului său îl impresionă, fără voie, pe Nicholls.

— N-am să te mai văd, continuă încetişor Baby-Kapok. Vrei să-mi faci un serviciu, Johnny?

— Nu fii nerod, răspunse iritat Nicholls, ce dracu...

— Ia asta, continuă tânărul ofiţer, îndesând în mâinile medicului un petec de hârtie. Poţi descifra ce scrie?

— Da, pot, răspunse Nicholls, potolindu-se. Te bucăţica de hârtie figurau un nume şi o adresă de undeva din Surrey. Va să zică, aşa o cheamă, rosti el domol: Juanita... Juanita... Pronunţă cu grijă, aşa cum pronunţă spaniolii. Cântecul şi numele meu preferat, murmură el.

— Adevărat? întrebă Baby-Kapok. Adevărat? Şi al meu, Johnny. Se întrerupse o clipă, apoi îngăimă: Dacă... ştii, adică dacă am... În sfârşit, ai să te duci s-o vezi, Johnny?

— Ce tot baţi câmpii acolo? exclamă, stânjenit, Nicholls. Apoi, pe jumătate în glumă, pe jumătate enervat, împunse de câteva ori cu degetul în pieptul matlasat: Cu chestia asta pe cine ajungi înot până la Murmansk. Ai spus-o şi-ai repetat-o de sute de ori!

Baby-Kapok îi zâmbi, un zâmbet cam chinuit.

— Aşa e, aşa e... dar... ai să te duci s-o vezi, Johnny?

— Bine, fir-ar să fie! O să mă duc... Până una-alta e timpul să merg şi acolo unde sunt aşteptat. Haide!

Stinse lumina, deschise uşa, se opri cu un picior în pragul ei, apoi reveni fără grabă înăuntru, trase uşa după sine şi reaprinse lumina: Carpenter nu clintise şi-l privea liniştit.

— Te rog să mă ierţi, Andy. Nu ştiu ce dracu' m-a apucat...

— O criză de proastă dispoziţie! făcu, înveselit, Baby-Kapok. Întotdeauna te-au apucat pandaliile de câte ori ai constatat că am dreptate eu şi tu nu.

Nicholls îşi reţinu respiraţia, închise o clipă ochii apoi întinse mâna lui Carpenter.

— Totul o să meargă bine, Vasco. Se căzni sa surâdă. Am să mă duc s-o văd dacă... ei bine, o să mă duc s-o văd. Îţi promit. Juanita... Dar dacă dau şi de tine acolo, urmă el simulând o ameninţare, să ştii că...

— Mulţumesc, Johnny, mulţumesc mult. Baby-Kapok părea aproape fericit. Noroc, băiatule, noroc! *Vaya con Dios*{38}. Aşa îmi zicea ea întotdeauna, aşa mi-a urat şi acum, la plecare: *Vaya con Dios.*

Treizeci de minute mai târziu, Nicholls opera la bordul lui *Sirrus.*

Ora patru, patruzeci şi cinci. Un frig intens. Vântul sufla uşor, dar constant dinspre nord. Valurile erau mai mari ca oricând, distanţa dintre crestele lor crescuse, prăpăstiile de apă neagră se căscau şi mai adânci. Avariat, strivit sub un munte de gheaţă, *Sirrus* le înfrunta, trudind din greu. Cerul rămânea mai departe degajat, un cer de o puritate năucitoare, împroşcat de stele, a căror strălucire reapăruse odată cu stingerea aurorei boreale. Cea de a cincia paraşută luminoasă cobora încet către mare.

La patru patruzeci şi cinci, un minut poate după ce zăriră, la limita orizontului, arcuirea strălucitoare a unei rachete, auziră departe, spre sud, tunetul înfundat al canonadei. Era clar ce se întâmpla acolo: menţinând în, continuare contactul cu submarinul inamic, deşi în imposibilitate de a-i face vreun rău, *Viking* era violent atacat. Probabil

atacul a fost scurt, decisiv şi ucigător, pentru că tirul încetă la scurt timp după ce începuse. Radioul nu comunică nimic. Nimeni nu avea să afle vreodată ce se petrecuse pe *Viking;* distrugătorul pieri fără să lase supravieţuitori.

Abia se stinsese ultimul ecou al tunurilor de pe Viking şi urechile celor de pe *Ulysses* desluşiră mugetul motoarelor unui „Condor", reduse la minimum, în vreme ce avionul pica. Poate cinci, poate zece secunde – timpul părea lung, dar nu îndeajuns pentru va vreunul din tunarii convoiului să poată ochi cu precizie – giganticul Focke-Wulf zbură pe sub propria sa bombă, după care dispăru. În spatele lui cerul se despică într-o orbitoare erupţie de flăcări, mai scăpătoare, mai dureroasă pentru ochi decât soarele amiezii. Intensitatea acestor paraşute luminoase era atât de violentă, atât de extraordinară încât toate pupilele se contractară într-o instinctivă reacţie de apărare, pleoapele se strânseră şi bombardierele inamice au putut traversa cercul de lumină şi ajunge în poziţie de atac, înainte ca cineva să-şi fi dat prea bine seama de ceea ce se întâmplă. Cronometrajul şi cooperarea între avionul-cercetaş şi bombardiere se dovedi perfectă.

Primul val era compus din douăsprezece aparate. De astă dată ele nu se mai concentrară asupra unei singure ţinte ca la atacul precedent; fiecare navă se trezi atacată de unul sau două bombardiere. Pe Turner îl cuprinse o adevărată groază văzându-le cum coboară în picaj şi se desfac în evantai înainte ca vreunul din tunurile lui *Ulysses* să fi apucat să deschidă focul. Rapiditatea, modul de apropiere, siluetele acestor avioane aveau ceva teribil de cunoscut. Brusc, le identifică: erau Heinkel-uri, Heinkel-3, aparate care purtau – Turner o ştia – arma de care se temea cel mai mult din toate: bomba teleghidată.

În aceeaşi clipă, ca şi cum ar fi atins o manetă, toată artileria de pe *Ulysses* intră în horă. Văzduhul se umplu de fum şi de mirosul înţepător al corditei arse, zgomotul era asurzitor. Dintr-o dată, Turner se simţi invadat de o sălbatică, de o ciudată bucurie. „Ducă-se dracului cu bombele lor teleghidate cu tot!" gândea el. Era exact războiul care-i plăcea; nu jocul acela de-a şoarecele şi pisica, joc înşelător de-a v-aţi ascunselea, când trebuia să ghiceşti, înainte de a fi surprins la rânduţi, unde se ascunde haita submarinelor; un război deschis, pe faţă, în care-ţi puteai vedea adversarul, îl puteai urî şi dori să te baţi cinstit cu el, urmărind, tot cinstit, distrugerea lui totală. Turner ştia că din acest punct de vedere echipajul lui *Ulysses* va face tot ce-i va sta în puteri. Nu era nevoie să fii un fin psiholog ca să detectezi schimbarea survenită în oameni – da, acum erau oamenii *lui* – să vezi că depăşiseră graniţa fricii descoperind că dincolo de ea nu e nimic, şi să ştii sigur că de aici încolo vor încărca întruna tunurile lor şi vor trage fără oprire până-n clipa în care vor răpune sau vor fi răpuşi.

Primul Heinkel a fost ras de pe faţa cerului chiar de turela „X",

turela puşcaşilor-marini morţi sub sfărâmăturile „Condorului" doborât tot de ei. Acum alţii le luaseră locul, tot atât de buni. Următorul se înălţă brusc ca să evite ciocnirea cu bucăţile de fuzelaj şi motoare ale camaradului său, execută un picaj scurt, trecu la mai puţin de un cablu de etrava crucişătorului, viră pe-o aripă la viteză maximă, şi reveni asupra lui *Ulysses*. Toate tunurile navei se aflau orientate în direcţia opusă şi se scurseră câteva secunde bune înainte ca primul dintre ele să ia azimutul necesar; mai mult decât suficient pentru ca Heinkel-ul, urmând o diagonală de 600 să-şi lanseze bomba şi să dispară, gonind nebuneşte sub focul " conjugat al Oerlinkon-urilor şi-al mitralierelor grele. Scăpă ea prin minune.

Bomba fusese lansată sub înălţimea optimă: o clipă păru că şovăie, dar se echilibră, porni pe verticală în jos, îşi schimbă traiectoria, devie înspre prova şi, despicând vălătucii de fum ieşiţi din gurile tunurilor, percută. O explozie formidabilă, asurzitoare, zgudui nava din vârful catargului până la chilă, mai-mai să spargă timpanele celor aflaţi pe puntea de comandă.

Turner, care tocmai privea îndărăt, avu impresia că nava nu va putea supravieţui acestui ultim asalt. Era un vechi ofiţer torpilor, specialist în explozive, dar niciodată nu se aflase în imediata vecinătate a unei explozii de o asemenea violenţă. Se temuse întotdeauna de tipul acesta de bombe, dar nu-şi putuse închipui că au o forţă atât de teribilă. Şocul produs era de două, ba chiar de trei ori mai mare decât cel la care se aşteptase.

Ceea ce nu ştia, era că auzise nu una, ci două explozii, dar contopite. Bomba căzuse – o pură întâmplare – direct peste tuburile lans-torpilă de la tribord. Unul singur mai era încărcat, celelalte două expediaseră la fund *Vytura*. În mod normal, amatolul, explozivul din ogiva torpilei, este extrem de stabil şi inert, chiar şi atunci când e supus la lovituri puternice. Prea apropiată însă, prea violentă, explozia bombei provocase inevitabil explozia, prin simpatie, a torpilei.

Efectele au fost considerabile şi spectaculoase, dar nu fatale. Bordul lui *Ulysses* era despicat, ca de un gigantic cuţit de conserve, până aproape de linia de plutire; tuburile dispărură; punţile erau găurite şi sparte; învelişul coşului fusese sfârtecat, iar coşul propriu-zis se înclinase la babord cu aproape 15°; principala forţă a exploziei se îndreptase însă către pupa navei şi se dispersase, în mare parte, deasupra apei. Doar bucătăria şi cantina, deja grav avariate, se prefăcuseră acum într-o grămadă de fiare.

Înainte chiar ca praful şi ţăndările stârnite de explozie să se fi aşezat, ultimul dintre bombardiere o ştergea, atingând aproape crestele valurilor şi mergând într-un zigzag nebun pentru a scăpa de şuvoaiele de foc ale trasoarelor care-l urmăreau cu sutele. Apoi, ca prin minune, totul se linişti; rămaseră doar tăcerea, o tăcere bruscă ce

făcea să vuiască urechile şi faclele paraşutelor luminoase care coborau încet şi se stingeau, iluminând, înainte de a muri, giulgiul de gheaţă care-l învelea pe *Ulysses,* norii negri de fum ce se vălătuceau deasupra sfărâmatului *Stirling* şi petrolierul ce-şi pierduse, aproape în întregime, puntea pupa. Nici una însă din navele convoiului nu se abătuse din drum, nici una nu se oprise. Cinci Heinkel-uri fuseseră doborâte. „Costisitoare victorie, gândi Turner, dacă aşa ceva poate fi numit victorie." El unul ştia că avioanele inamice aveau să revină. Era lesne de imaginat furia şi orgoliul rănit al înaltului comandament hitlerist din Norvegia; din câte cunoştea Turner, până acum nici un convoi nu navigase la o latitudine atât de sudică.

Unul din picioare îi amorţise. Riley îl întinse încetişor, ferindu-l de arborele de transmisie care se învârtea. Turnă, cu mare atenţie, ulei peste lagăr având totodată grijă să nu-l trezească pe mecanicul-şef oare dormea înghesuit între umărul său şi peretele tunelului. În momentul în care îşi termina treaba, Dodson se foi şi-şi dezlipi pleoapele încleiate de somn.

— Fir-ar să fie! Tot aici eşti, Riley? bombăni el.

Erau primele cuvinte pe care le schimbau după câteva ore.

— Noroc c-am fost, mârâi la rândul său, Riley, făcând un semn cu capul înspre lagăr. Nu tragi cu una, cu două, un furtun de incendiu pân-aici!

Era o răutate gratuită şi o ştia. Din jumătate în jumătate de oră, el şi cu Dodson, unseseră pe rând lagărul, dormind cu schimbul. Trebuia însă să zică ceva; ciudat îi venea tot mai greu să fie obraznic cu mecanicul-şef.

Dodson zâmbi şi nu spuse nimic. După un timp, îşi drese glasul şi mormăi:

— Nu găseşti că *Tirpitz* cam întârzie să se arate?

— Ba da, dom' şef. Riley avea aerul că se simte în largul său. Ar fi trebuit să fie de mult aici, dar-ar dracu' în el să dea!

— De ce nu renunţi la ideea asta prostească, Riley?

Fochistul răspunse cu un mârâit. Dodson scoase un oftat, apoi chipul i se însufleţi:

— Ia mai du-te după nişte cafea, Riley. Mor de sete.

— Zău, răspunse grosolan Riley. Duceţi-vă dumneavoastră.

— Fă-mi serviciul ăsta, băiatule. Mi-e îngrozitor de sete.

— Bine, fie, acceptă, morocănos, fochistul. De unde s-o iau?

— E destulă în compartimentul maşinilor. Când nu fierb cafea, prepară apă la gheaţă. Ferească-mă sfântul însă de aşa ceva! şi Dodson se scutură ca de frig.

Riley ridică termosul şi porni, clătinându-se, prin tunel. Abia apucă să facă trei-patru paşi şi simţi cum nava se cutremură sub efectul reculului pieselor de mare calibru. Era începutul atacului aerian, dar

ei n-aveau de unde să ştie.

Dodson se propti de perete, îl văzu pe Riley făcând acelaşi lucru, apoi luând-o la goană cu o grabă stângace. „E ceva familiar de grotesc în felul cum fuge, bălăbănindu-se", îşi spuse Dodson. Tunurile zguduiră din nou vasul şi văzu cum silueta accelerează şi mai tare cursa, aidoma unui crab uriaş cuprins de panică... „Panică, gândi Dodson, asta-i, tipul moare de frică. De fapt, zău dacă-i reproşez ceva amărâtului... În tunelul ăsta încep să-mi închipui şi eu dracu' ştie ce..." O nouă vibraţie, mai puternică, se făcu resimţită; probabil turela „X", situată exact deasupra. „Nu, nu-l blamez deloc. Ba chiar sunt fericit că a plecat. N-o să-l mai văd pe amicul Riley, îşi spuse el cu un zâmbet ascuns. Nu-l cred într-atât de pocăit." Obosit, Dodson se rezemă la loc. „Iată-mă, în sfârşit, singur", murmură el şi aşteptă să-l cuprindă un sentiment de uşurare. În locul lui, nu resimţi însă decât pe acela al propriei sale singurătăţi, al abandonului, al unei stranii descumpăniri.

În mai puţin de un minut, Riley era înapoi. Se întorsese mergând cu aceleaşi mişcări de crab; aducea un termos de un litru şi jumătate, două ceşti şi înjura de mama focului de fiecare dată când luneca şi se izbea de pereţii tunelului. Gâfâind, se aşeză tăcut lângă Dodson şi turnă în ceaşcă lichidul fumegând.

— La ce dracu' te-ai mai întors? întrebă Dodson cu asprime. N-am nevoie de tine şi...

— Aţi poftit cafea, îl întrerupse Riley. Poftim pişoarca! Beţi!

În aceeaşi clipă, explozia tubului lanstorpilă de la babord bubui de-a lungul tunelului întunecos, azvârlindu-i pe cei doi unul peste altul. Cafeaua din ceaşca lui Dodson i se vărsă toată pe picior; omul era însă atât de obosit, reacţiile lui, atât de încetinite încât prima senzaţie pe care o resimţi a fost aceea a frigului care domnea în tunelul jilav. Cafeaua clocotită trecuse prin stofa pantalonului, dar el nu-i simţise fierbinţeala, cum nu simţea că e ud. De la genunchi în jos, picioarele îi erau amorţite, ca de lemn. Scutură din cap şi se holbă la Riley:

— Pentru Dumnezeu, ce-a fost asta? Ce se petrece? Ai putut cumva să...

— Habar n-am. N-am mai stat la taclale şi întrebări.

Riley se întinse pe jos cu vădită plăcere, suflă în cafeaua aburindă, apoi, fulgerat de o idee fericită, zâmbi. Un zâmbet vesel ce-i însenină, în măsura posibilului, mutra pocită.

— Pesemne e *Tirpitz,* spuse, plin de speranţă.

De încă trei ori în cursul acestei cumplite nopţi, escadrilele hitleriste decolară de pe aerodromul de la Alta Fjord şi luară drumul nord-nord-vest, prin frigul glacial al Arcticei, peste marea zbuciumată, în căutarea rămăşiţelor sfârtecate ale lui FR-77. Căutarea în sine nu prezenta nici o dificultate; „Condorul" nu-i părăsi o clipă, bătându-şi parcă joc de toate tentativele lor de a scăpa de el. Părea să posede o

inepuizabilă rezervă de paraşute luminoase; mai mult ca sigur asta îi şi era unica încărcătură. Bombardierele n-aveau altceva de făcut decât să se îndrepte spre lumina lor.

Primul atac – la 5,45' dimineaţa – a fost un bombardament clasic executat de la circa 900 metri altitudine. Avioanele păreau a fi Dornier, dar ar ii fost greu de precizat din pricină că zburau deasupra haloului a trei paraşute luminoase ajunse aproape de suprafaţa mării. Deşi nu întru totul ineficace, atacul inamicului se desfăşură fără prea mare entuziasm, lucru lesne de înţeles dat fiind densitatea tirului de baraj. Totuşi, două lovituri îşi nimeriră ţinta; prima atinse un cargou, pulverizând cea mai mare parte din teuga acestuia. A doua bombă nimeri în *Ulysses.* Proiectilul traversă timoneria, cabina amiralului şi explodă în mijlocul infirmeriei. Localul era plin de bolnavi şi muribunzi. Pentru toţi aceştia, bomba se dovedi o izbăvire, o binefacere a cerului întrucât. rezervoarele de anestezic de pe navă fuseseră demult epuizate. Nimeni nu scăpă cu viaţă. Printre cei. ucişi se aflau Marshall, ofiţerul torpilor, Johnson, timonierul-şef, comandantul poliţiei, rănit uşor în urmă cu o oră de o schijă provenită din explozia tubului lanstorpilă, Burgess, neputincios într-o cămaşă de forţă – făcuse o comoţie cerebrală în noaptea marii furtuni şi înnebunise. – Brown, cel căruia capacul de intrare în buncherul „Y", îi sfărâmase coapsa şi Brierley, condamnat oricum să moară, cu plămânii saturaţi de păcură. În momentul exploziei, Brooks nu se afla acolo.

Aceeaşi bombă distrusese şi reţeaua telefonică, exceptând liniile care legau puntea de comandă de posturile de artilerie, de compartimentul maşinilor şi portavocile.

Al doilea atac, s-a produs ceva mai târziu, executat de Heinkel-uri, numai şase la număr, echipate tot cu bombe- teleghidate. Conformându-se în mod evident unor ordine stricte, ele ignorară cargourile concentrându-şi atacul asupra escortoarelor. Un raid costisitor: inamicul pierdu patru din cele şase avioane ale sale în schimbul unei singure lovituri la ţintă pe care o încasă *Stirling.* Din nefericire, însă, explozia scoase din uz cele două tunuri ale turelei din pupa.

Cu ochii injectaţi, tăcut, fără nimic pe cap în vântul glacial care făcuse mercurul să coboare până la minus 20°, Turner măsura cu paşi nervoşi puntea de comandă, nevenindu-i pur şi simplu să creadă că *Stirling* mai e în stare să plutească, ba chiar să lupte cu toate armele de care încă dispun. Privirea cuprinse apoi propria sa navă. „Mai degrabă o grămadă de fiare răsucite decât navă de război, dar uite că taie mai departe valurile astea cât casa", gândi el şi se minună şi mai tare. Fireşte, spectacolul unor crucişătoare sfărâmate, incendiate, devastate, făcute harcea-parcea, nu era o noutate pentru Turner. Văzuse, tot cu prilejul convoaielor pentru Rusia, pe *Trinidad* şi *Edinburgh* făcute

literalmente bucăţi, dar niciodată nu-i fusese dat să vadă un vas suferind mutilări atât de înspăimântătoare, atât de cumplite ca Ulysses şi desuetul *Stirling* şi totuşi continuând să trăiască.

Cel de-al treilea atac avu loc puţin înaintea zorilor, când cenuşiul lor începuse să dilueze uşor întunericul nopţii. Cincisprezece Heinkel-uri H-3 echipate cu bombe teleghidate atacară cu curaj şi o extremă înverşunare. Şi de data aceasta, crucişătoarele au reprezentat unica lor ţintă. *Ulysses* cu precădere. Departe de a da îndărăt, departe de a se plânge de nenorocul său, echipajul, acest generos echipaj de cadavre ambulante pe care-l lăsase Nicholls în urma sa, întâmpină inamicul cu bucurie, căci cum poate fi distrus un adversar dacă nu vine la tine? Frica, neliniştea, cvasi-certitudinea morţii nu mai existau pentru aceşti oameni. „Spune-le, transmisese Vallery, spune-le că sunt cel mai bun echipaj pe care un comandant l-a avut vreodată." Singurul lucru care mai avea importanţă pentru ei rămânea Vallery, ceea ce spusese şi ceea ce reprezentase el, rămânea acel *ceva* nobil şi generos, inseparabil de persoana comandantului pentru că era însăşi fiinţa lui. Şi atunci, oamenii apucau proiectilele, zăvoreau culatele, apăsau pe manetele de dare a focului, nesimţitori la tot ce nu era amintirea omului care murise cerându-le iertare că-i părăseşte, uitând tot în afara convingerii că nu-l dezamăgesc. Cadavre da, dar cadavre animate de un foc sacru, cel care-i înalţă pe oameni deasupra lor înşişi, mai ales când ştiu că pasul următor, inevitabil pas, îi va purta pe celălalt tărâm...

Prima parte a atacului a fost lansată împotriva lui *Stirling*. Turner zări două Heinkel-uri năpustindu-se, în urletul motoarelor asupra bătrânului crucişător şi trecând ca prin minune prin perdeaua de foc tras aproape la gura ţevii.

Grelele bombe, capabile să străpungă blindajul şi reglate pentru explozie cu întârziere, loviră nava în mijloc, exact sub nivelul punţii şi explodară în compartimentul maşinilor şi la cazane. Următoarele trei bombardiere au fost întâmpinate doar de tirul pom-pom-urilor şi-al mitralierelor Lewis; turelele din prova amuţiseră. Cu o dureroasă strângere de inimă, Turner pricepu ce se întâmplase: explozia secţionase cablurile care alimentau cu energie electrică motoarele turelei{39}.

Implacabile, aproape dispreţuitoare, bombardierele ignorară această bicisnică împotrivire şi fiecare din bombele lor îşi atinse ţinta. Rănit de moarte, *Stirling* era cuprins din nou de flăcări şi avea o puternică înclinare la tribord.

Crescendo-ul brusc al unor motoare de avion îl făcu pe Turner să-şi mute privirea la propria-i navă. Primul val de asaltatori era format din cinci bombardiere; zburau la altitudini diferite şi din unghiuri de atac diferite, astfel încât să deruteze tirul antiaerienei, dar convergeau

toate spre pupa lui *Ulysses.* Fumăria şi zgomotele erau atât de intense încât impresiile lui Turner rămaseră fragmentare şi confuze. Văzduhul se umplu deodată de bombe şi de răpăitul sacadat al mitralierelor şi tunurilor nemţeşti. Una din bombe explodă în aer, în faţa şi la câţiva metri de coşul prova. O grindină ucigaşă de oţel biciui puntea ambarcaţiunilor şi toate Oerlikon-urile şi pom-pom-urile amuţiră, pierzându-şi servanţii, victime ale schijelor sau ale suflului. O altă bombă traversă puntea, postul mecanicilor şi prefăcu centrala T.F.F. Într-un abator. Ultimele două căzură ceva mai sus, şi pe lângă turela „X". Cupola de oţel a fost despicată, ca de un monstruos satâr, în creştet şi de-a lungul celor două laturi, smulsă de pe soclul ei rotativ şi prăvălită grotesc de-a curmezişul dunetei mutilate.

În afara artileriştilor de pe puntea ambarcaţiunilor şi a celor din turelă, un singur om – dar virtualmente de neînlocuit – mai căzu jertfă atacului. Schijele primei bombe făcură să explodeze o butelie cu aer comprimat din atelierul mecanic al torpilorilor; or, tocmai acolo îşi căutase adăpost, doar cu câteva minute mai devreme, cel ce devenise, mai mult ca oricare altul cheia de boltă a armăturii morale a lui *Ulysses:* maistrul-principal Hartley.

Vasul naviga acum prin mijlocul unui nor negru şi dens de fum. *Stirling* ardea revărsând păcură din rezervoarele sale sparte. Nimeni n-avea să ştie ce s-a petrecut în următoarele zece minute. Au fost minute smulse de-a dreptul din iad, şi oamenii le-au trăit în mijlocul fumului, al flăcărilor, al chinurilor. Apoi, *Ulysses* se pomeni iarăşi sub cerul liber; lupi hămesiţi, Heinkel-urile, golite acum de bombe, se năpustiră asupra lui cu tunul şi mitraliera, hotărâţi să-l îngenunche definitiv şi să-l sfârtece. Dar ici şi colo atacatorii se trezeau totuşi întâmpinaţi cu. foc.

Era unul, de pildă, care trăgea dintr-o nişă amplasată exact sub puntea de comandă. Turner riscă o privire rapidă peste bordajul de oţel şi-l văzu pe ochitor împroşcând cu proiectile trasoare un Heinkel care plonja. Inamicul ripostă şi Turner se trânti pe jos, târându-l după sine şi pe Baby-Kapok. Bombardierul dispăru, iar tunurile sale tăcură. Turner se ridică şi inspectă cu privirea nişa: marinarul era mort, ciuruit de gloanţe.

Se întoarse auzind cum cineva se foieşte în spatele său. O siluetă subţirică îi făcu semn cu mâna să rămână unde este, după care se cocoţă pe bordajul punţii de comandă. Turner întrezări, într-o fracţiune de secundă, chipul palid al lui Chrysler, un Chrysler care, de când fusese deschisă cabina Asdic-ului, nu mai scosese o vorbă, nu mai schiţase un zâmbet, şi totodată trei Heinkel-uri care se grupau la tribord pregătindu-se pentru un nou atac.

— Dă-te jos de-acolo, nerodule! Vrei să te sinucizi?

Chrysler se uită la el cu ochii larg căscaţi,, părând că nu-l

recunoaşte, apoi întoarse capul şi se lăsă să cadă în nişa de sub punte. De sus, Turner îl urmări cu privirea; băiatul lupta din răsputeri, cu o încrâncenare mută, aproape neomenească, să-l scoată pe mort de la locul său. Izbuti după o serie de smucituri convulsive, îl depuse uşurel pe jos şi se căţără pe scaunul ochitorului ucis. Turner observă că una din mâi ni sângera, jupuită complet de piele. Tot atunci văzu flăcări ţâşnind din tunurile Heinkel-ului şi se trase la iuţeală îndărăt.

Trecură una, două, trei secunde, timp în care proiectile inamice, bătură, turtindu-se, darabana în blindajul punţii. Apoi, ca prin vis, auzi Oerlikon-urile jumelate deschizând focul. Tânărul marinar se abţinuse până în ultimul moment. Şase lovituri, numai şase şi o formă cenuşie, imensă, fumegândă şi ciopârţită trecu razant pe deasupra punţii de comandă, pierdu o aripă izbindu-se de gabia telemetrelor şi se sfărâmă în mare de partea cealaltă a navei.

Chrysler era în continuare în nişa lui. Mâna dreaptă strângea umărul stâng, zdrobit de un proiectil, încercând zadarnic să oprească sângele ţâşnind şuvoi. Dar în clipa în care următorul bombardier pornea, răzbunător, la atac iar el, Turner, se pregătea să se arunce pe jos, văzu cum mâna mutilată şi sângerândă se întinde din nou spre butonul de declanşare a focului.

Lungit pe jos, între Carrington şi Baby-Kapok, Turner izbea cu pumnul puntea, în prada unei furi cumplite. Se gândea la Starr, omul din pricina căruia pătimeau tot ce pătimeau şi îl ura aşa cum nu crezuse că poate urî vreodată. În secunda aceea l-ar fi ucis cu plăcere. Şi se gândea şi la Chrysler, la înspăimântătoarea suferinţă pe care o îndura umărul lui zdrobit zgâlţâit de reculul armei, la ochii lui de culoarea murei, acum sticloşi, cu privirea rătăcită de durere adunată în trup şi în suflet. „Dacă voi trăi, îşi jură el, am să-l propun pentru Victoria Cross{40}." Tirul încetă brusc şi un Heinkel, scoţând fum din ambele motoare, viră scurt la tribord.

Turner sări în picioare şi, urmat de Baby-Kapok, se căţără pe bordaj. O făcu fără să se mai uite în jur şi asta era cât p-aci să-l coste viaţa. O rafală expediată de cel de-al treilea, şi ultimul Heinkel – puntea de comandă rămăsese ţinta lor preferată – îi şuieră pe lângă cap şi umeri. Simţi pe obraz şi prin păr suflul gloanţelor. Se trezi din nou lungit pe jos, gâfâind de efortul făcut ca să sară de pe bordaj. Puntea cuirasată era iarăşi la câţiva centimetri de ochii săi, dar de văzut n-o vedea. O singură imagine, gravată într-o fracţiune de secundă, îi ardea acum retina şi sufletul: aceea a lui Chrysler, c-o gaură cât pumnul în spate, prăbuşit peste Oerlikon-ul ale cărui ţevi jumelate, ţintuiau, ridicate aproape la verticală de greutatea corpului, cerul pustiu. Îl ţintuiau, împroşcându-l cu trasoare şi aşa aveau să facă până la completa golire a încărcătoarelor. Mort, tânărul marinar continua să tragă, cu mâna încleştată pe butonul de declanşare a focului.

Unul după altul, tunurile convoiului amuţiră, iar duduitul motoarelor se stinse în depărtări. Atacul se terminase.

Turner se sculă în picioare, de astă dată încet şi greoi. Mai aruncă o privire la nişa Oerlikon-ului de sub punte, apoi întoarse capul, cu chipul văduvit de orice expresie.

În spatele său cineva tuşea, o tuse ciudată, gâlgâită. Se răsuci şi rămase pironit, strângând năprasnic pumnii. Baby-Kapok, având alături pe Carrington stâna. neputincios, în genunchi, şedea pe podea rezemat cu spatele de fotoliul amiralului. De la încheietura coapsei stângi la umărul drept, trecând prin mijlocul „J"-ului brodat pe piept, mitraliera Heinkel-ului perforase, la intervale egale, o succesiune de găuri rotunde. Impactul îl proiectase, probabil, dintr-un colţ al punţii de comandă în altul.

Turner continua să rămână împietrit. Ştia, o certitudine scârboasă şi absolută, că tânărul pilot nu mai are decât câteva secunde de trăit; i se părea că dacă ar face fie şi o singură mişcare, ar rupe firicelul care-l mai ţinea legat de viaţă.

Treptat, treptat, Baby-Kapok îi percepu prezenţa, simţi privirea fixă aţintită asupra lui şi ridică spre comandant ochii săi istoviţi. Albastrul lor viu începea să se stingă; obrazul era ca de var, fără picătură de sânge. Cu o mişcare distrată, maşinală, degetele i se plimbau peste mătasea salopetei, pipăind găurile. Deodată zâmbi şi se uită la veşmântul său mătlăsat.

— S-a dus, murmură el, s-a dus definitiv. Mâna îi lunecă pe lângă corp, cu palma întoarsă în sus, capul căzu pe piept. Şuviţele blonde de păr palpitară în bătaia vântului.

XVII. DUMINICA DIMINEAŢA

Stirling muri în zori. Muri în timp ce continua să. Înainteze, să spintece valurile înalte, torţă gigantică pe întinderile polare, purtând suprastructurile sale schilodite, răvăşite, prefăcute într-un imens rug alimentat de vânt şi de păcura ce se revărsa din rezervoarele sparte. Spectacol teribil, cutremurător, dar nu unic în acest război: această incandescenţă albă o avusese şi *Bismark* înainte ca torpilele lui *Dorsetshire* să-l fi trimis în adâncuri.

Stirling ar fi murit oricum; Stukas-urile însă îl asasinară. Aurora boreală dispăruse de mult, acum dispărea şi cerul senin, iar înspre miazănoapte se adunau nori negri. Nădejdea tuturor era că norii vor ajunge deasupra convoiului şi că-l vor adăposti sub o ninsoare protectoare. Stukas-urile se dovediră însă mai rapide.

Aceste bombardiere în picaj atât de temute, cu aripi ca de pescăruş, pe numele lor adevărat „Junkers-87", se îndreptară întâi spre sud; ajunse cam în dreptul lui *Ulysses,* ultima navă din convoi, se regrupară în cerc, paralel cu el, ca deodată, potrivit stilului lor de atac, să se desprindă succesiv şi, executând o răsturnare pe aripa stângă, să pornească pe verticală în jos, direct asupra ţintei alese.

Un avion care plonjează fără să devieze, asupra unor poziţii A.A. pregătite să-l întâmpine, n-are nici o şansă să scape teafăr. Cel puţin aşa grăiesc geniile artileristice ale Şcolii de artilerie de la Whale Island şi-şi oferă plăcerea să demonstreze adevărul evident al teoriei lor, folosindu-se de tunuri antiaeriene şi reproducând, pe măsura mijloacelor de care dispun, situaţia data. Din păcate, singurul lucru pe care nu-l pot reproduce este inamicul.

„Din păcate", fiindcă în cazul unei înfruntări reale, unicul factor cu adevărat important este tocmai acest Stukas. Greu de găsit omul care, ghemuit în nişa pom-pom-ului, să reziste urletului ascuţit, sfredelitor al bombardierului lansat în picaj aproape vertical, să-l vadă cum creşte vertiginos în luneta de ochire, să ştie că bomba prinsă sub aripi va cădea, inexorabil, dintr-o clipă într-alta, şi să nu dea îndărăt. Sutele de oameni astăzi în viaţă – mă refer la cei care au avut norocul să supravieţuiască unui atac al Stukas-urilor – vor confirma fără şovăire că războiul n-a produs nimic mai demoralizant, mai ucigător pentru nervi ca spectacolul şi urletul acestor Junkers-87, cu ciudatul unghi diedru al aripilor lor, aşa cum îl percep ochiul şi urechea cu câteva secunde înainte de a-şi termina picajul{41}.

Se poate întâmplă însă ca geniile artileristice să aibă şi dreptate: e un caz la o sută, la o mie chiar, şi asta numai atunci când factorul uman încetează să mai acţioneze asupra celui care mânuie tunul. Adică, tocmai cazul lui *Ulysses.* Frica pierise, fantomă sleită în noapte;

împotriva bombardierelor pornite în picaj se aliniau doar ţevile unui pom-pom cvadruplu şi a vreo şase Oerlikon-uri. Turelele din faţă nu mai puteau trage, dar şi aşa era mai mult decât suficient în mâinile unor servanţi inuman de calmi, roboţi cu un sânge rece la fel de îngheţat ca şi vântul polar, a unor oameni care nu mai aveau alt ţel în viaţă. Trei Stukas-uri au fost măturate de pe cer cam în tot atâtea secunde; două dintre ele ca să se sfarme de mare, al treilea ca să se împlânte, cu o forţă năprasnică, în cabina de veghe a amiralului, deja distrusă.

Şansele ca rezervorul de benzină să nu ia foc, sau bomba să nu explodeze sunt atât de minime, încât practic ele nu există; şi totuşi, acest dublu miracol a-avut loc, în împrejurări extraordinare, curajul devine rutină şi nimănui nu-i trecu prin minte să se extazieze în faţa faptei bărbosului Doyle când, abandonând pom-pom-ul, acesta se repezi pe puntea prova şi se aruncă peste bomba ce se rostogolea printre jgheaburile de scurgere â apei, pline acum cu benzină pură. Ar fi fost de-ajuns o singură scânteie, cât de mică, scăpărată de placheurile lui Doyle sau de tăblăria avionului sfărâmat, frecându-se de suprastructuri, pentru ca incendiul să izbucnească năprasnic. În plus, focosul bombei era intact şi, tot lunecând încolo şi încoace pe puntea acoperită de gheaţă, cu Doyle cramponat deasupra, ea părea animată de diabolica hotărâre de a-şi pocni delicta ogivă de vre-un pontil, sau de altceva dur.

Chiar dacă Doyle s-a gândit la acest pericol, ai fi zis că nu-i pasă. Calm, aproape neglijent, făcu să sară cu o lovitură de picior singura legătură ce mai ţinea bastingajul, împinse bomba peste bord cu ampenajul înainte, apoi săltând-o de cap ca să ferească focosul, îi dădu drumul. Inofensivă, ea dispăru în mare.

Aceasta se întâmplă exact în momentul în care prima bombă străpungea parcă în derâdere blindajul gros de doi centimetri şi jumătate ce acoperea puntea lui *Stirling* şi exploda în compartimentul maşinilor. Şase alte bombe se împlântară succesiv în inima agonizândă a crucişătorului, în timp ce Stukas-urile, delestate, redresau şi virau rapid la babord şi tribord. Pentru cei de pe puntea lui *Ulysses,* bombele acestea părură că-şi ating ţinta într-o bizară şi sinistră absenţă a oricărui zgomot. Pur şi simplu dispărură printre flăcări şi fum, înghiţite de infern.

Ceea ce-l doborî pe *Stirling* n-a fost o singură lovitură, ci o acumulare de lovituri, mereu mai multe şi mai dure. Încasase atâtea încât nu mai putea suporta. Era ca un boxer ce nu se mai poate ţine pe picioare, bătut de un adversar inexperimentat dar pus pe masacru, sucombând sub o avalanşă de pumni.

Turner îl privea cum moare; îl privea cu chipul împietrit şi sufletul îndurerat de propria sa neputinţă. „Ce ciudat, îşi spunea el cu istovire,

e la fel ca toate celelalte. Crucişătoarele astea sunt cele mai rezistente nave din lume." Văzuse multe scufundându-se, dar nici unul nu se lăsase trimis la fund lesne, dintr-o dată, spectaculos. Knock-out-ul surpriză nu exista pentru ele; trebuiau lovite, lovite întruna, lovite necruţător, până la moarte... Ca acest *Stirling.* Turner îşi încleştă atât de tare pumnii pe bordajul scrijelit încât simţi crampe în muşchii antebraţului. Pentru el, ca pentru toţi adevăraţii marinari, o navă îndrăgită era un prieten. De cincisprezece luni, bătrânul şi bravul *Stirling* fusese o umbră credincioasă, împărtăşind cu *Ulysses* povara celor mai cumplite convoaie ale războiului. Era ultimul din vechea gardă; doar *Ulysses* făcea de mai de mult aceste tragice navete. E dureros să vezi cum moare un prieten. Turner îşi mută privirea şi se apucă să fixeze puntea acoperită cu gheaţă dintre picioarele sale, cu capul plecat şi umerii aduşi.

Putea însă închide ochii, nu şi urechile. Tresări auzind monstruosul şuier al vaporilor şi al apei dând în clocot în clipa în care suprastructurile încinse până la alb ale crucişătorului plonjară adânc în oceanul îngheţat înspăimântătorul şuier se prelungi timp de douăzeci de secunde după care se opri brusc, de parcă un comutator gigantic ar fi tăiat deodată sunetul. Când Turner ridică, încet de tot, capul, în faţa lui nu mai era decât marea tălăzuită şi bule mari, pline de păcură, ce urcau la suprafaţă ca să fie imediat sparte de picăturile de apă provenite din condensarea, extrem de rapidă pe gerul de-afară, a norilor de vapori.

Stirling murise şi resturile mutilate ale lui FR-77 continuau să-şi croiască drum, luptând cu talazurile, spre nord. În prezent, rămăseseră doar şapte: patru cargouri, printre care şi nava-comodor, un petrolier, *Ulysses* şi *Sirrus.* Nici unul nu era intact, cu toţii aveau răni grave, dar nici unul atât de înfricoşătoare ca *Ulysses.* Şapte, doar şapte şi fuseseră treizeci şi şase care porniseră spre Rusia!

La ora opt, Turner semnaliză lui *Sirrus:* „T.F.F.-ul distrus. Comunicaţi comandantului-şef direcţia, viteza, poziţia. Confirmaţi ora 9,30 ca oră a întâlnirii. Transmiteţi cifrat".

Răspunsul sosi exact după o oră:

„Întârziere cauză mare agitată. Întâlnire aproximativ 10,30. Imposibil trimitere protecţie aeriană. Continuaţi drumul. Comandant-şef."

„Continuaţi drumul!" izbucni, furios, Turner. Aţi auzit? „Continuaţi drumul!" Da' ce mama dracului se aşteaptă să facem? Să ne întoarcem? Am oroare să mă repet, dar n-am încotro: vor sosi prea târziu, ca de obicei!{42}

Ziua se iscase de mult, dar începea să se facă din ce în ce măi întuneric. De la un capăt la altul al orizontului, nori cenuşii, grei, informi şi ameninţători, ascundeau cerul. Erau nori de zăpadă şi, cu

puţin noroc, avea să ningă în curând. În prezent, era unica lor salvare.

Ninsoarea însă nu veni... sau mai bine-zis, nu atunci, în locul ei apărură din nou Stukas-urile. Vuietul motoarelor lor creştea şi scădea, în vreme ce ele survolau metodic marea în căutarea convoiului..,Charlie" plecase în zori. Fără prea mare caznă, escadrila de bombardiere în picaj descoperi minusculul convoi. Zece minute după ce fuseseră semnalate, primul Junkers-87 se răsturna pe-o aripă şi plonja din înaltul cerului.

Zece minute, răstimp în care s-a ţinut în pripă un „consiliu de război" şi a fost adoptat un plan – disperat – de acţiune. La sosirea lor, convoiul se constituise în linie de front, cu petrolierul *Varella* la mijloc, câte un cargo de o parte şi de alta, la mică distanţă, şi cu *Sirrus* şi *Ulysses* protejând flancurile. În nişte ape infestate de submarine această formaţie însemna sinucidere curată; era exclus ca o torpilă lansată, fie de la babord, fie de la tribord, să nu-şi atingă ţinta. Condiţiile meteorologice erau însă potrivnice unui atac al submarinelor şi formaţia aleasă oferea avantajul unei riposte eficace împotriva bombardierelor: dacă atacau din pupa – tehnica lor preferată – Stukas-urile aveau de înfruntat focul conjugat şi masiv a şapte nave; dacă atacau din părţi însemna să aibă, în primul rând, de-a face cu escortoarele.

Or, nici un Stukas n-ar risca să ofere pântecul său, neapărat de nimic, tunurilor unui vas de război. Optară pentru un atac simultan din ambele părţi: cinci de la est, patru de la vest. Turner apucă să remarce că de astă dată avioanele erau echipate cu rezervoare suplimentare pentru zborurile pe distanţe lungi.

Nu apucă însă să vadă ce i se întâmplă lui *Sirrus*. De fapt, abia dacă văzu ce se petrece cu propria sa navă, deoarece un nor de fum dens şi înecăcios, provenit de la turele „A" şi „B" şi împins de vânt, învălui puntea de comandă. Între bubuiturile tunurilor de 155 m/m auzea loviturile seci ale pom-pom-urilor lui Doyle şi sacadele furioase ale Oerlikon-urile.

Brusc, două fascicole luminoase de o orbitoare albeaţă străpunseră vălătucii de fum. Turner, care în primul moment încremeni de uimire, rânji, cuprins de o feroce bucurie. Sigur că da: proiectoarele de 1,10 m! Marile proiectoare (ele continuau să figureze pe lista oficială a armamentului secret) capabile să ilumineze un inamic aflat la şase mile distanţă! Ce prost fusese că uitase de ele! Vallery le folosise adesea, şi ziua şi noaptea, împotriva atacurilor aeriene. Nici un om nu putea privi direct, fără să orbească, ochii aceştia ciclopici, plasma aceasta incendiată între doi electrozi.

Clipind des ca să scape de lacrimile provocate de fum, Turner aruncă o privire spre pupa ca să vadă cine e la postul de comandă. De fapt însă ştia, înainte chiar de a-i fi desluşit trăsăturile. Nu putea fi

decât unul singur: Ralston. De-altfel, Turner îşi aminti, postul său de luptă de zi era tocmai la comanda proiectoarelor. În plus, nimeni în afara blondului şi atleticului torpilor n-ar fi avut destulă minte şi inteligenţă ca să aprindă din proprie iniţiativă gheizerele acestea de lumină.

Din colţul dinspre grilajul punţii de comandă, Turner îl observa. Uitase şi de navă şi de bombardiere – oricum, personal tot n-avea ce să le facă – fascinat de omul care mânuia comenzile.

Cu ochii lipiţi de vizor, cu chipul absolut impasibil, ai fi zis că e sculptat în marmură dacă n-ar fi fost treptata crispare a umerilor şi a gâtului în timp ce colimatorul asculta de delicata atingere a degetelor pe tambur; imobilitatea feţei, concentrarea sa absolută erau de-a dreptul înspăimântătoare.

Nici cea mai mică emoţie, nici cea mai mică tresărire când primul Stukas porni într-un zigzag nebunesc ca să scape de lumina aceea cumplită care ardea ochii pilotului; nici umbră a vreunui sentiment când, deviind violent de la picajul său şi redresând prea târziu, avionul percută marea la circa o sută de metri de *Ulysses.*

„La ce s-o fi gândind băiatul ăsta? se întrebă Turner. La maică-sa şi la surorile sale îngropate sub dărâmăturile unei căsuţe din Croydon? La fratele său, victimă inocentă, a rebeliunii de la Scapa Flow? (cât de aberantă i se părea acum acea rebeliune!) La tatăl său pe care fusese obligat să-l ucidă cu propria-i mână?" Fireşte, nu ştia, dar, parcă înzestrat în acea clipă cu darul previziunii, simţea că nimeni pe lume nu avea s-o afle vreodată.

Aceeaşi impasibilitate supraomenească şi când cel de-al doilea Stukas, depăşind nava, îşi aruncă bomba în mare; imobil, ca de piatră şi în cazul celui de-al treilea, care explodă în aer; nici urmă a vreunei emoţii când tunurile următorului făcură ţăndări unul din proiectoare... şi nici măcar atunci când obuzele ultimului sfărâmară comenzile şi-i smulseră jumătate din piept. Muri pe loc, dar rămase încă o clipă în picioare, ca şi cum i-ar fi fost silă să-şi părăsească postul. Se prăbuşi apoi, calm, pe punte. Turner se aplecă peste tânărul mort, cercetându-i chipul şi ochii larg deschişi, aţintiţi către primii fulgi, ce începură uşori, să cadă. Şi chipul şi ochii conservaseră deopotrivă impasibilitatea lor de mască. Turner se înfioră şi-şi întoarse privirea., O singură bombă îl atinsese pe *Ulysses.* Căzuse pe puntea-prova chiar în faţa turelei „A". Nu fusese rănit nimeni, dar cine ştie ce capriciu al şocului, ori al vibraţiilor provocase spargerea conductelor hidraulice. Pentru un timp, cel puţin, turela „B" rămânea singura în stare de funcţiune.

Nu acelaşi noroc l-a avut şi *Sirrus.* Doborâse un Stukas – un altul fusese distrus de tirul cargourilor – dar primi la rându-i două lovituri în plin, ambele în cazarma echipajului de la pupa. Cu toţi naufragiaţii

pe care-i culesese, *Sirrus* avea acum la bord de două ori mai mulţi oameni decât număra, în mod normal echipajul. Cu toate acestea, cazarma-pupa era goală: toată lumea se afla la posturile de luptă. Nu s-a înregistrat nici un mort. De-altfel, nimeni nu avea să-şi mai piardă viaţa la bordul distrugătorului *Sirrus;* tot timpul cât a însoţit convoaie pentru Rusia n-a mai fost lovit niciodată.

Speranţa creştea: mai puţin de un ceas şi escadra va fi la locul întâlnirii. Se întunecase, o întunecime caracteristică furtunilor arctice. Ningea îndesat, cu fulgi mari care cădeau, molcomi, în masa neagră şi agitată a mării. Pe o asemenea vreme nu-i putea descoperi nici un avion; în plus, erau prea departe pentru avioanele cu baza pe continent, exceptând, fireşte, „Condorii". Şi pentru submarine vremea era aproape imposibilă.

„Poate vom atinge ţărmul Insulelor Fericite", cită încetişor Carrington.

— Ce? Ce-ai spus, Carrington? întrebă Turner.

-- Era din Tennyson{43}, răspunse Carrington cu aerul că se scuză. Comandantul îl cita întotdeauna... Poate că vom ieşi la liman.

— Poate, poate, făcu, prudent, Turner. Preston!

— Am văzut, domnule căpitan.

Preston avea privirea aţintită spre nord, acolo unde Aldis-ul lui *Sirrus* începuse să clipească frenetic.

— O navă, domnule căpitan, traduse el cu înfrigurare. *Sirrus* zice că o navă de război se apropie dinspre nord.

— Dinspre nord? Har Domnului! exclamă, bucuros, Turner. Dinspre nord! Ei trebuie să fie! înseamnă că au sosit ceva mai devreme. Retrag tot ce-am spus până acum. Distingi ceva, Carrington?

— Nimic, domnule comandant. Ninsoarea e prea deasă... mi se pare însă că cerul începe să se limpezească... Uite, *Sirrus* transmite din nou.

— Preston, ia vezi ce zice? întrebă, neliniştit, Turner „

— Contact. Contact submarin. Verde 30. Se apropie.

— Contact? La ora asta? gemu Turner. Apoi, izbind cu pumnul în habitaclu, trânti câteva înjurături furioase. Fir-ar să fie! Acum s-a găsit să ne oprească! Preston, semnalizează lui *Sirrus* să rămână şi să...

Se opri brusc şi privi, năucit, spre nord. De-acolo, din miezul ninsorii şi-al tenebrelor, ţâşniră şi dispărură scurte săgetări de flacără albă. Carrington, care se apropiase de el, fixă fără să clipească nordul şi văzu cum gheizere de apă înspumată se înalţă sub etrava navei comodore, *Cape Hatteras.* Văzu apoi alte flăcări, tot scurte dar de astă dată mai puternice, mai vii, iluminând pentru o secundă etrava şi suprastructura navei care trăgea.

Turner se răsuci şi întâlni ochii plini de amărăciune şi faţa împietrită a lui Carrington. La rândul său îl privi lung, tăcut. Chipul îi era pământiu şi descompus de istovire şi de previziunea înfrângerii.

— Iată şi răspunsul la o grămadă de întrebări, rosti el cu glas scăzut. Iată motivul pentru care ne-au cruţat, pe *Stirling* şi pe noi, în ultimele două zile. Dihorul s-a furişat în poiată. E vechiul nostru amic, crucişătorul *Hipper,* venit să ne facă o vizită.

— El e.

— Şi când te gândeşti ce aproape eram de salvare... Ridică, scârbit, din umeri. Meritam o soartă mai bună... Şi adăugă cu un zâmbet strâmb: Ţi-ar place să mori ca un erou?

— Mă cutremur la această simplă idee! făcu în spatele lor un glas sonor.

Era Brooks care urcase la comandă.

— Şi eu, mărturisi Turner. Apoi, zâmbind, dar de data asta aproape fericit: Avem de ales, domnilor?

— Vai, nu, sună răspunsul întristat al lui Brooks.

— Pe drum înainte! strigă, drept răspuns, Carrington în portavoce.

— Nu, nu, rectifică Turner. „Cu toată forţa", Carrington. „Cu toată forţa!" Spune-le că suntem grăbiţi. Adă-le aminte cum făceau pe nebunii faţă de *Abdiel* şi *Manxman*... Preston! Semnal de extremă urgenţă pentru toate navele: „Dispersaţi-vă şi navigaţi izolat spre porturile ruseşti".

Continua să ningă şi zăpada proaspăt căzută acoperea puntea superioară. Vântul se înteţise iarăşi şi după zăduful din cantina în care operase, Nicholls simţi cum frigul i se împlântă ca un cuţit în plămâni. „Probabil îşi spuse el, e cel puţin minus 20°." Trase mai bine gluga canadienei îmblănite pe cap şi urcă din greu, gâfâind, treptele scăriţei ce ducea la puntea de comandă. Era la capătul puterilor, istovit de moarte şi tresărea de durere de fiecare dată când piciorul atingea puntea. Primise, ceva mai sus de gleznă, o schijă de la bomba ce explodase în cazarma echipajului şi acum şchiopăta, imobilizat în aţele.

Peter Orr, comandantul lui *Sirrus,* îl aştepta lângă grilajul minusculului său post de comandă.

— M-am gândit că ţi-ar plăcea, poate, să vezi asta, doctore, făcu el cu un glas surprinzător de piţigăiat pentru un bărbat atât de vânjos. Mai exact, m-am gândit că ţi-ar face plăcere să-l mai revezi. Priveşte-l cum moare. Priveşte-l!

Nicholls se răsuci spre babord. La o jumătate de milă de ei *Cape Hatteras,* cuprins de vâlvătaia incendiilor, încetinea ca să oprească. Înspre nord, la distanţă de câteva mile, desluşi cu greu prin învârtejirea fulgilor silueta vagă a crucişătorului hitlerist; o siluetă ce pâlpâia de flăcările tunurilor care continuau să tragă, necruţătoare, asupra vasului aflat pe punctul de a se scufunda. Fiecare lovitură îşi atingea ţinta. Precizia artileriştiior inamici era uluitoare.

Din urmă, acum la numai o jumătate de milă babord, sosea *Ulysses.*

Învăluită în spumă, etrava lui ţâşnea pur şi simplu afară din apă, ca să recadă apoi cu o bubuitură ca de tunet pe care cei de pe *Sirrus* o. auzeau perfect în pofida vântului ce sufla din direcţia opusă. Împins de formidabilele sale maşini, el despica tot mai repede valurile, năpustindu-se înainte.

Nicholls îl privea fascinat. Îl revedea pentru prima oară după despărţire şi spectacolul oferit îl îngrozi. Toată suprastructura, şi cea de la prova, şi cea de la pupa se prefăcuse într-un hidos talmeş-balmeş de oţel sfârtecat; cele două catarge dispăruseră, coşurile erau sparte şi căzute, gabia telemetrelor, distrusă, se proptise grotesc într-o rână, din găurile ce se căscau în faţă şi în spate continuau să iasă trâmbe de fum, turelele pupa, smulse de pe pivoţii lor, se prăvăliseră pe punte. Scheletul „Condorului" zăcea şi acum de-a curmezişul turelei „Y", un Stukas sta împlântat până la aripi în teugă. În plus, Nicholls ştia că în dreptul tuburilor lans-torpilă nava e crăpată până la linia de plutire. *Ulysses* părea o plăsmuire de coşmar.

Cramponându-se ca să reziste violentului tangaj al distrugătorului, Nicholls nu-şi putea lua ochii de la acest spectacol, paralizat de oroare şi de stupefacţie.

Orr îi aruncă o lungă privire, apoi întoarse capul auzind un timonier că urcă la comandă.

„Joncţiunea la orele 10,15 minute" citi el. Pe toţi sfinţii din cer, doctore! în douăzeci şi cinci de minute!.Ai auzit! în douăzeci şi cinci de minute!"

— Da, căpitane, răspunse Nicholls distrat.

De fapt nu auzise nimic.

Orr îi aruncă o nouă privire, îi atinse braţul şi murmură arătând spre *Ulysses:*

— Superb şi de necrezut, nu-i aşa?

— Aş fi vrut atât de mult să mă aflu la bordul lui, îngăimă Nicholls cu un aer nefericit. De ce m-au trimis aici?...- Ia uitaţi-vă, ce-i asta?

La verga lui *Ulysses,* fluturând în vântul vitezei, se înălţase un pavilion uriaş, un pavilion de şase metri.

Nicholls nu mai văzuse niciodată aşa ceva: imens, roşu cu albastru pe un fond mai alb ca neaua.

— Pavilionul de bătălie, şopti Orr. Bill Turner a înălţat pavilionul de bătălie... Scutură din cap cu un soi de uluire. Ascultă aici, doctore, un singur om era capabil să piardă timpul cu aşa ceva într-un asemenea moment: Turner. L-ai cunoscut bine?

Nicholls încuviinţă tăcut din cap.

— Şi eu, spuse Orr cu simplitate. Am avut, aşadar, amândoi noroc.

Sirrus continua să înainteze cu 15 noduri îndreptându-se spre inamic, când *Ulysses* îl depăşi la un cablu distanţă, de parcă distrugătorul ar fi stat pe loc.

Multă vreme după aceea, Nicholls n-a fost în stare să descrie cu precizie tot ce s-a petrecut. Păstra, de pildă, o vagă imagine a lui *Ulysses* care nu mai sălta acum, când sus pe creastă, când jos, ci spinteca de-a dreptul talazurile, perfect de aplomb, cu puntea puternic înclinată, de la etrava ridicată mult deasupra apei până la tabloul pupa cufundat adânc, patru metri sub nivelul clocotitor, biciuit ce se arcuia magnific peste duneta răvăşită. Îşi mai amintea apoi că turela „B" trăgea, neîntrerupt, obuz după obuz, şi că ele şuierau prin ninsoare ca să explodeze în superbe evantaie scânteietoare, deasupra sau pe crucişătorul inamic, inofensive, însă, căci în buncherul de muniţii al turelei nu se mai găseau decât proiectile luminoase. Îi rămăsese de asemenea, dar tulbure, imaginea lui Turner fluturând ironic mâna de pe puntea de comandă şi aceea a imensului pavilion, bătând în vânt, uşor ţeapăn, sfâşiat deja pe la margini. Dar ceea ce n-avea să uite niciodată, ceea ce avea să păstreze până la moarte în inima şi-n gândul său, era mugetul apocaliptic al uriaşelor ventilatoare aspirând hulpave aerul necesar înfometatelor maşini. Căci în momentul acela *Ulysses* despica giganticele talazuri cu viteza sa maximă, o viteză ce-ar fi trebuit să frângă scheletul său obosit şi să-i facă praf maşinile. Intenţia lui Turner nu lăsa loc la nici o îndoială: mergea la abordaj. Năprasnic, cu peste 40 de noduri, voia să percuteze inamicul, să-l sfarme şi să-l tragă, după sine, în abis.

Hipnotizat de spectacol, Nicholls nu ştia ce să mai creadă; se simţea sufleteşte distrus pentru că nava aceasta făcea acum parte integrantă din fiinţa lui, aşa cum făceau parte şi prietenii săi buni, mai cu seamă Baby-Kapok a cărui moarte o ignora; or, este întotdeauna cumplit să vezi sfârşind o legendă, să vezi murind, înghiţit de adâncuri, un mit. În acelaşi timp însă încerca şi o stranie exaltare: e adevărat, nava avea să piară, dar în ce mod! Şi dacă navele au, aşa cum susţin bătrânii marinari, o inimă şi un suflet, era neîndoielnic că *Ulysses* şi-ar fi dorit tocmai o asemenea moarte.

Gonea mai departe cu 40 de noduri când deodată, o gaură uriaşă se căscă în etrava lui, exact deasupra liniei de plutire. Putea fi şi un obuz, deşi era puţin probabil din pricina unghiului de incidenţă. Mai curând, o torpilă lansată de submarinul încă nereperat; o bruscă cufundare a etravei ar fi putut coincide cu ridicarea la suprafaţă, de către un val mai mare, a unei torpile. Asemenea cazuri s-au petrecut, deşi rar... *Ulysses* ignoră torpila, ignoră grava sa rană, ignoră obuzele care se spărgeau de flancurile lui şi continuă să înainteze vijelios.

Avea în continuare 40 de noduri şi se apropia de tunurile inamice care trăgeau acum la limita unghiului lor mort, când magazia de muniţii „A" sări în aer, smulgând într-o fantastică deflagraţie, toată partea din faţă a navei.

Pentru o clipă, puntea-prova, liberată de greutate, ţâşni literalmente

în sus, apoi, prinsă sub creasta unui val, se implântă adânc în el. *Ulysses* porni spre negrele genuni ale oceanului îngheţat, împins în jos de elicele care se învârteau nebuneşte. Turbinele lui cu muget năprasnic i-au fost, până la urmă, călău.

XVIII. EPILOG

Aerul era cald, mângâietor, liniştit. Un cer albastru, de un albastru intens, şi minunat, cu norişori ca de vată, plutind leneşi, departe, la orizont. Ciripeau păsările făcându-şi cuibul; urechea prindea lesne glasurile lor cristaline, cu tot uruitul îndepărtat al automobilelor; Big Ben{44} tocmai bătea ora când Johnny Nicholls coborî stângaci din taxi, plăti şoferului şi urcă încet, şchiopătând, treptele de marmură.

Santinela salută cu o impasibilitate perfect studiată pe chip şi deschise masiva uşă batantă. Nicholls pătrunse înăuntru. Privirea parcurse uriaşul vestibul mărginit, pe ambele laturi, de uşi impozante. În fund de tot, sub ampla volută a scării interioare, deasupra unui ghişeu larg şi curbat, de tipul celor întâlnite, de regulă, în localurile băncilor, o pancartă indica: „Biroul dactilografelor – Informaţii".

Pocnetul cârjelor sale pe dalajul de murmură în timp ce înainta, şontâc-şontâc, spre ghişeu, i se păru nefiresc de tare. „Foarte emoţionant şi melodramatic, Nicholls băiatule, se autoironiză el. Sper că onoratul public spectator va fi mulţumit." Într-adevăr, o jumătate de duzină de dactilografe se opriseră din lucru şi-l fixau cu o neascunsă curiozitate, odihnindu-şi mâinile pe claviatura maşinilor de scris. O tânără şi cochetă Wren{45}, roşcovană şi fără veston, se apropie de el.

— Cu ce vă pot fi de folos, domnule?

Vocea joasă şi ochii albaştri erau plini de o caldă solicitudine. O solicitudine pe care Nicholls nu i-o putu lua în nume de rău văzându-se cum arată într-o oglindă aflată în spatele fetei: o tunică de uniformă uzată, îmbrăcată peste un pulover cenuşiu de pescar, ochii stinşi şi încercănaţi, obrajii palizi şi supţi.

— Mă numesc, Nicholls, medicul-secund Nicholls, spuse el. Am o întâlnire...

— Medicul-secund Nicholls... de pe *Ulysses,* făcu tânăra auxiliară cu glas precipitat. Desigur, doctore. Sunteţi aşteptat.

Nicholls se uită la ea, se uită la celelalte fete încremenite pe scaunele lor, remarcă expresia încordată, uluită, din ochii lor, şi-şi spuse că, probabil, cu aceeaşi spaimă vor fi privite şi fiinţele picate dintr-o altă planetă.

— Presupun că e sus? întrebă el pe un ton pe care nu l-ar fi vrut atât de brusc.

— Nu, domnule, răspunse auxiliara. Ocoli fără grabă ghişeul şi murmură, în chip de scuză: Dumnealor... ştiţi, au aflat că aţi fost rănit. Vă aşteaptă aici, tot în hol, dar în partea cealaltă. Pe aici, vă rog. Îi zâmbi şi-şi potrivi mersul după paşii şovăitori ai lui Nicholls.

Ciocăni, deschise, îl anunţă cuiva pe care el nu-l putea vedea şi, odată intrat, trase încetişor uşa după el.

Înăuntru se aflau trei persoane. Viceamiralul Starr, singurul pe care-l recunoscu de-altfel, îi ieşi în întâmpinare. Părea mai bătrân, mult mai bătrân decât arătase la ultima lor întâlnire... adică cincisprezece zile în urmă.

— Cum te simţi, Nicholls? După câte văd, nu mergi prea bine. Nici aparenta siguranţă de sine, mei jovialitatea, atât de nepotrivită şi de puţin convingătoare, nu puteau ascunde tensiunea lăuntrică.

— Vino, ia loc.

Îl conduse până la o masă, lungă şi lată, cu tăblia îmbrăcată în piele. În spatele ei, detaşându-se pe fondul unor uriaşe hărţi murale şedeau doi bărbaţi. Unul din ei, cu o înfăţişare bovină, înalt, roşu la faţă, era în uniformă de paradă: pe mânecile sale scânteiau galonul lat şi cele patru trese ale gradului de amiral. Celălalt personaj era în civil, scund, îndesat, cu părul cenuşiu-închis şi ochii calmi, înţelepţi şi osteniţi. Nicholls îl recunoscu imediat şi-l-ar fi identificat oricum după respectul pe care i-l arătau cei doi amirali. În sinea sa, îşi zise că Marina nu se zgârceşte la onoruri: asemenea primiri nu sunt de nasul unui fitecine... „Mi se pare însă că nu prea sunt zoriţi să înceapă recepţia..." gândi el, uitând de şocul pe care înfăţişarea sa ar fi putut să-l producă.

— Cum stai cu piciorul, băiatule? întrebă cel în civil. Am impresia că ai fost atins rău.

Vorbise cu glas scăzut, dar tonul lui degaja o autoritate bine strunită.

— Nu chiar atât de rău, Sir, răspunse Nicholls. În două-trei săptămâni ar trebui să pot relua serviciul.

— Ba îţi vei lua două luni de concediu, băiete, rosti calm omul cu părul cenuşiu. Chiar mai mult dacă doreşti. Zâmbi uşor. Iar dacă te întreabă cineva, îi spui că aşa am hotărât eu. O ţigară?

Aprinse voluminoasa brichetă aflată pe masă, după care se rezemă de spătarul fotoliului, având pe moment aerul că nu ştie ce să mai spună. Apoi, ridică brusc ochii:

— Ai călătorit bine la întoarcere?

— Foarte bine, Sir. Pe întregul parcurs am fost tratat ca o personalitate de seamă: Moscova, Teheran, Cairo, Gibraltar... Nicholls zâmbi strâmb. Mult mai confortabil decât la dus. Se opri, trase adânc din ţigară şi-i privi pe cei de faţă: Aş fi preferat să mă înapoiez cu *Sirrus.*

— Nici nu mă îndoiesc, ripostă pe un ton acid Starr. Nu putem satisface însă gusturile personale ale fiecăruia. Ceea ce doream era să avem cât mai repede cu putinţă, şi dintr-o sursă directă, o dare de seamă în legătură cu cele întâmplate convoiului FR-77 şi, în mod special, lui *Ulysses. »*

Mâinile lui Nicholls se crispară pe braţele fotoliului. Mânia ţâşnise

în el ca o erupţie. Ştia că civilul aşezat în faţa lui îl observă cu atenţie. Treptat, se destinse şi, ridicând întrebător din sprâncene, îi ceru pe muţeşte confirmarea celor spuse de Starr. Omul cu părul cenuşiu înclină capul şi rosti binevoitor:

— Spune-ne tot ce ştii® Totul despre tot şi toate. Nu te grăbi.

— De la începutul începutului? întrebă Nicholls cu glas înăbuşit.

— De acolo.

Şi Nicholls le spuse. I-ar fi plăcut să le poată povesti lucrurile exact cum se petrecuseră ele, încă dinaintea formării convoiului şi până la capăt. Se strădui cât putu, dar frazele ieşeau poticnite, bizar de neconvingătoare, îl inhiba atmosfera, ambianţa; contrastul dintre căldura molcomă a acestei încăperi şi cumplitul frig arctic constituia în sine o prăpastie uriaşă peste care doar experienţa şi o mare înţelegere ar fi putut dura punte. Aici, în inima Londrei, sălbatica, incredibila poveste pe care trebuia s-o spună părea neverosimilă chiar şi pentru propriile sale urechi. Ajuns pe la mijlocul ei îi privi pe ascultători, cât p-aci să renunţe. Se îndoiau oare de spusele lui? Nu, nu era asta, cel puţin din partea bărbatului cu părul cenuşiu şi a amiralului. Pur şi simplu oamenii erau descumpăniţi, incapabili, în mod sincer, să priceapă. Senzaţia aceasta de dezamăgire se atenua abia când începea să descrie fapte concrete: portavioanele şi cargourile avariate de furtună, distruse de mine, eşuate, torpilate; lupta disperată pentru supravieţuire în timpul marii tempeste; uzura treptată a convoiului; cumplita moarte a celor două petroliere; expedierea la fund a submarinelor şi doborârea bombardierelor; ultima şarjă a lui *Ulysses* prin furtuna de zăpadă; cu 40 de noduri şi nimicirea sa de către crucişătorul hitlerist; sosirea escadrei de luptă şi fuga inamicului care nu mai apucase să provoace şi alte pierderi; regruparea convoiului risipit, ecranul de protecţie format de escadrilele de vânătoare sovietice în Marea Barentz; în sfârşit, acostarea în golful Kola a jalnicelor rămăşiţe ale lui FR-77 – în total cinci nave.

Când însă aborda fapte mai puţin lesne de verificat, sau chiar cu neputinţă să fie verificate vreodată, atunci simţea născându-se la cei ce-l ascultau o anume îndoială, altceva decât simpla uimire. Şi totuşi le povesti, cu maximum de calm şi de non-implicare de care era capabil; le povesti despre Ralston, despre luminile de luptă pe care le-a reparat şi proiectoarele sale, despre omul a cărui întreagă familie fusese nimicită şi care trebuise să-şi ucidă propriul tată; despre Riley, instigatorul rebeliunii şi care refuzase să părăsească tunelul arborelui de transmisie; despre Petersen, cel care omorâse un puşcaş-marin ca după aceea să-şi sacrifice viaţa pentru navă; despre eroismul lui McQuarter, Chrysler, Doyle şi altor zeci.

Glasul lui se frânse pentru o clipă atunci când istorisi despre mâna

aceea de naufragiaţi pe care-i culesese *Sirrus*. Povesti cum Brooks cedase vesta sa de salvare unui marinar care supravieţuise – fapt uimitor – cincisprezece minute în apa îngheţată; cum Turner, rănit la cap şi la braţ, îl susţinuse pe micul Spicer, lipsit de cunoştinţă până când *Sirrus* se apropiase şi aruncase o parâmă cu laţ, după care pierise înainte de a putea fi salvat; cum Carrington, acest om de fier, ţinând sub braţ o bucată de grindă menţinuse doi marinari la suprafaţa apei până la sosirea ajutoarelor. Cei doi, dintre care unul era Preston, muriseră ceva mai târziu; Carrington se căţărase fără ajutorul nimănui pe parâma aruncată în acest scop, escaladase bastingajul şi toate acestea cu un picior retezat de o schijă la nivelul gleznei. Carrington avea să scape; Carrington era indestructibil. Doyle însă pierise: i se aruncase o parâmă, dar n-o putuse vedea pentru că orbise.

În timp ce povestea, Nicholls realiza că ceea ce doresc de fapt cei trei e să afle cum se comportase echipajul rebel de pe *Ulysses*. Şi cu toate că le istorisise actele lor admirabile şi uluitoare de bravură, simţea că interlocutorii săi nu izbutesc să le atribuie unor oameni care la un moment dat au fost în stare să ia armele împotriva propriei lor nave, în fapt împotriva regelui lor.

Atunci, Nicholls încercă să le explice tot ce se petrecuse, dar, pe când se străduia s-o facă, pricepu că n-o să reuşească niciodată. Căci ce putea el să le povestească? Ce le spusese Vallery oamenilor? Cum se dusese printre ei, identificându-i aproape cu el însuşi în cursul acelei istovitoare vizite de inspecţie? Cum vorbise despre ei în ultimele sale clipe? Şi, mai cu seamă, cum moartea lui făcuse din ei iarăşi bărbaţi? Ar fi fost tot ce le putea povesti şi acest tot se compunea din elemente impalpabile. Ca într-o iluminare, Nicholls simţi deodată că ciudata metamorfoză a oamenilor de pe *Ulysses,* a acelor oameni acriţi şi sleiţi deveniţi supraoameni nu putea fi nici explicată, nici înţeleasă, pentru că singurul care-i dădea un sens era Vallery. Or, Vallery murise.

— Era istovit, istovit de tot. Ştia că e departe de a fi un om sănătos. Mintea îi era înceţoşată, amintirile încâlcite, amesteca lucrurile între ele. Pierduse sensul cronologic al faptelor, îl stăpâneau şovăielile şi incertitudinile. Brusc, îl copleşi inutilitatea strădaniilor sale şi atunci amuţi.

Auzi ca prin ceaţă pe cel cu părul cenuşiu punându-i o întrebare cu glas scăzut; bălmăji un răspuns cu voce tare, fără să gândească ce spune.

— Ce? Ce-ai spus? făcu acesta privindu-l cu un aer bizar.

Chipul amiralului rămase perfect impasibil. Cel al lui Starr exprima o totală uluire.

— Am spus doar atât:„E cel mai bun echipaj pe care un comandant l-a avut vreodată", murmură Nicholls.

— Înţeleg.

Ochii bătrâni şi osteniţi îl priviră cu fixitate, dar buzele n-au făcut nici un comentariu. Degetele băteau încetişor toba pe tăblia mesei. Se uită lung la cei doi amirali, apoi din nou la Nicholls.

— Trage-ţi un pic sufletul, băiatule. Pe noi, scuză-ne, te rog.

Se ridică şi se îndreptă cu paşi rari către ferestrele largi tăiate în peretele opus al încăperii. Cei doi amirali se luară după el. Nicholls nu clinti; nici măcar nu-i urmări cu privirea. Prăvălit în fotoliu, fixa fără să vadă, cu o căutătură tristă, cârjele culcate jos între picioarele sale.

Din când în când auzea un murmur. Glasul ascuţit al lui Starr era mai desluşit: „O navă rebelă, Sir... nu mai poate fi niciodată ce-a fost... e mai bine aşa..." Nicholls nu izbuti să prindă răspunsul, după care îl auzi pe Starr zicând: „...ca unitate combatantă nu mai valorează nimic..." şi pe cel cu părul cenuşiu ripostând rapid, vehement, pe un ton ce indica dezacordul, dar iarăşi nu pricepu ce anume spusese. Vocea gravă a amiralului rosti ceva în legătură cu o „ispăşire", iar civilul dădu, încuviinţând, din cap. Atunci, Starr se întoarse spre Nicholls şi acesta înţelese că vorbesc despre el. I se păru că aude „îi e încă rău" şi o „teribilă încercare", dar poate era doar închipuire.

Oricum ar fi fost, nu-i mai păsa de nimic. Dorea un singur lucru: să plece. Se simţea străin într-o ţară străină şi-i era perfect indiferent dacă aveau să-l creadă sau nu. Locul său nu era aici unde totul era normal, real„ cert...

Se întrebă ce-ar fi spus Baby-Kapok dacă s-ar fi aflat acum unde se afla el şi surise evocând imaginea aceasta dragă.

Treptat-treptat, îşi dădu seama că discuţia şoptită se terminase şi că cei trei stăteau în picioare în faţa lui. Zâmbetul i se şterse şi ridicând capul îi văzu că se uită la el cu ochi plini de îngrijorare.

— îţi cer din toată inima iertare, spuse cel cu părul cenuşiu, pe un ton de mare sinceritate. Eşti suferind, iar noi ţi-am pretins prea mult. Vrei să bei un păhărel, Nicholls?

— Nu, mulţumesc, Sir, răspunse Nicholls ridicându-se. O să-mi revin imediat. Şovăi o clipă. Mai aveţi ceva cu mine?

— Nu, nimic. Glasul civilului era sincer, prietenesc. Ne-ai fost de un preţios ajutor, doctore. O excelentă dare de seamă. Crede-mă că-ţi mulţumesc mult de tot.

„Un mincinos şi un gentleman", gândi Nicholls, dar fără ranchiună. Se ridică anevoie şi-şi luă cârjele. Strânse mâna lui Starr şi pe cea a amiralului. Civilul îl însoţi până la ieşire, sprijinindu-l de braţ. În pragul uşii, Nicholls se opri.

— Iertaţi-mă, Sir, că vă plictisesc cu asemenea chestii, dar de când începe permisia mea?

— Din această clipă. Şi-ţi doresc să fie bună. Ai meritat-o din plin... Unde te duci?

— La Henley, Sir.

— Henley? Aş fi jurat că eşti scoţian.

— Chiar sânt... dar n-am familie.

— Ah! O femeie, doctore?

Nicholls înclină tăcut capul.

Cel, cu părul cenuşiu îl bătu pe umăr şi zâmbi prieteneşte.

— sunt sigur că-i frumoasă, nu?

Nicholls se uită la el, se uită la sentinela care deschisese deja uşa dinspre stradă, şi-şi potrivi cârjele.

— Nu ştiu, Sir, răspunse el calm. Nu ştiu nimic. N-am văzut-o niciodată.

Traversă şontâc-şontâc pardoseala de marmură a holului, trecu pragul masivei uşi şi ieşi, şchiopătând, în soarele de afară.

ADNOTĂRI

AMBARDEE – Abaterea navei din drum, în marş, prin salturi laterale bruşte şi necontrolabile ale provei datorită şocurilor valurilor asupra cârmei sau rafalelor de vânt.

AMIRALITATE – Organul superior de conducere a forţelor maritime militare engleze.

ANCORA LA PIC – în manevra de plecare de la ancoră a navei se spune că ancora este „la pic" când lanţul are poziţia verticală iar ancora este gata să smulgă.

ANCOROT – Tip de ancoră cu traversă şi braţe fixe de dimensiuni mai mici decât ancorele navei. Serveşte la manevră ca auxiliar şi pentru bărci.

ARBORE PORT ELICE – Tronsonul din pupa al liniei de arbori care susţine elicea şi care transmite acesteia momentul de rotaţie de la maşină.

ARBORE TRIPOD – Arbore (catarg) la nave militare de construcţie recentă format în general dintr-o coloană de oţel susţinută de două picioare tubulare, iar partea superioară (arboretul) montată pe gabie care se reazemă pe 2-4 furci.

ARMAMENT (milit) – În cazul unui crucişător (din perioada celui de al doilea război mondial), armamentul lui se compune din:

armament principal (tunuri de 152-155 mm, 6-15 piese);

armament secundar (tunuri de 100-127 mm – 6-12 piese;

de 40 mm – 8-10 piese,

de 20 mm şi mitraliere grele.

Acest armament are cu precădere destinaţie A.A.;

tuburi lans-torpilă: 6-8 piese de 533 mm;

grenade antisubmarine;

catapultă; – 1-2 hidroavioane.

(Fireşte, clasificarea şi numărul pieselor nu este limitativă, ea variind de la unitate la alta, de la un stat la altul.

ARMA (a) – A dota o navă cu tot materialul, echipamentul, armamentul, etc., necesar pentru îndeplinirea misiunilor specifice respectivei nave.

BALANS – Mişcare de tangaj, de ruliu sau combinată a navei, datorită valurilor, hulei, vântului sau manevrei proprii.

BOCAPORT – Gură de magazie – deschidere în punţile navei pentru încărcarea şi descărcarea diferitelor materiale, mărfuri, etc.

BABORD – Partea din stânga unei nave în raport cu axa sa longitudinală (când se priveşte spre prova).

BALENIERĂ – Barcă de serviciu cu forme fine şi viteză mare, propulsată cu rame sau cu motor, folosită la bordul navelor militare şi comerciale, în special pentru vizitele oficiale ale comandantului.

BALIZA DE ANCORA – Flotor biconic legat de braţul ancorei prin intermediul unui cablu numit *gripie* şi care se scufundă odată cu ancora, având scopul să marcheze locul unde se află aceasta, în eventualitatea ruperii lanţului de ancoră.

BASTINGAJ – Parte a bordajului ce depăşeşte în unele locuri puntea. La navele vechi era locul de depozitare a hamacelor strânse.

BIGA – Instalaţie la bordul navelor întrebuinţată la efectuarea unor manevre grele (ambarcarea, debarcarea sau manevrarea pe navă a pieselor grele). Se compune dintr-un braţ fixat pe catarg, celălalt capăt mobil şi servind la ridicare.

BORD BABORD – Echipajul din bordul babord. Parte din echipajul navei care execută anumite lucrări sau asigură serviciul într-un interval de timp stabilit. Cealaltă parte a echipajului este constituită în bordul tribord.

CABESTAN – Aparat de ridicat sau de deplasat sarcini pe distanţe relativ scurte cu ajutorul unui cablu său lanţ ce se pune în mişcare cu ajutorul unui cablu sau lanţ ce se pune în mişcare cu ajutorul unei tobe ou axa de rotaţie verticală.

CABLU – Unitate de lungime egală cu 185 în (a zecea parte dintr-o milă marină). Se foloseşte la măsurarea distanţelor mici pe mare.

CALAFAT – Câlţi gudronaţi folosiţi pentru etanşarea punţii şi a bordajelor la navele din lemn.

CANARISI (a) – A se apleca într-un bord în planul transversal ca urmare a acţiunii unor forţe exterioare asupra navei (valuri, vânt) sau a deplasării laterale a unei greutăţi de la bord.

CAP – Este sinonim cu „drumul navei". Orientarea urmată de o navă în timpul navigaţiei, faţă de direcţia Nord.

CAPAC – Piesă de lemn, fier sau pânză rezistentă cu care se acoperă un obiect de pe punte, sau un orificiu.

CASTEL CENTRAL – Suprastructură situată pe puntea superioară şi pe toată lăţimea acesteia, deasupra compartimentului maşinilor şi care cuprinde complexul de conducere a navei (navigaţie, manevre, semnale, etc.).

CAPA – Poziţia pe care o ocupă o navă în raport cu direcţia vântului, pentru a suporta un timp foarte rău.

CARENA – Partea exterioară din corpul navei ce se află sub, linia de plutire. Din punct de vedere constructiv este partea cea mai importantă din. corpul navei.

CAREUL OFIŢERILOR – Sala de mese a ofiţerilor la bordul navei, şi loc de reuniune.

CARLINGA PE PUNTE – Grindă longitudinală de lungime redusă, instalată sub punte pentru consolidarea porţiunilor cu mari solicitări.

CARTUL DE LA MIEZUL NOPŢII – Serviciul de cart efectuat între orele 0-4.

CAVALET – Suport pentru bărci şi şalupe la bordul navei.

CATAPULTA – Dispozitiv (cărucior) pentru lansarea unei aeronave care trebuie să atingă o viteză mare de decolare pe un spaţiu restrâns, fără a putea rula.

CENTRALA DE ARTILERIE – Încăpere situată în interiorul navei, la adăpost de lovituri, echipată cu ansamblul aparatelor necesare pentru determinarea elementelor de ochire a tunurilor: lunete de ochire în înălţime şi direcţie, calculatoare ale distanţei la ţintă, ale vitezei de deplasare a acesteia, aparate pentru determinarea componentelor vântului, masa de calcul a corecţiilor, etc. C.A. se află în permanentă legătură cu puntea de comandă şi postul central al telemetrelor.

CÂRMA BANDĂ (dreapta, stânga) – Comandă ce se dă timonierului pentru a manevra timona la stânga sau la dreapta, faţă de unghiul maxim.

COCA – Corpul navei, partea principală a ei, constând din osatură, bordaj exterior, interior şi punţi, inclusiv - suprastructurile.

COFFERDAM – Compartiment etanş. La navele petroliere aceste compartimente sunt situate la capetele prova şi pupa ale tancurilor de petrol separându-le de restul navei.

COLAC. PANTALON – Dispozitiv de salvare a echipajului unei nave eşuate; constă dintr-un colac de salvare prevăzut cu o pereche de pantaloni în care se îmbracă persoana ce se transbordează. Colacul este tras deasupra apei ghidat de un cablu ce se întinde între nava eşuată şi coastă sau altă navă.

COMODOR – În marina militară britanică, ofiţer cu gradul de comandor având sub comandă o divizie de nave (2-3 unit.) sau o escadrilă de nave uşoare ce intră în componenţa unei escadre; în marina civilă, comandantul de navă cel mai vechi al unei companii şi, în cazul unui convoi, comandantul acestuia.

COMPAS GIROSCOPIC – Sau girocompas. Aparat bazat pe principiul giroscopului, folosit la indicarea direcţiei nordului adevărat (geografic) independent de magnetismul terestru, spre deosebire de compasul magnetic (busola) care indică nordul magnetic.

CONTACT – Legătura stabilită între mijloacele de detectare ale unei nave (vizuale, acustice, mecanice, electromagnetice) şi o altă navă sau obiectiv de la suprafaţă, din adânc, din aer sau pe uscat.

COPASTIE – Bandă din tablă cu care se înalţă bordajul exterior al navei deasupra punţii superioare, pentru a se împiedica căderea persoanelor şi a obiectelor de pe punte în apă.

CORP MORT – Grindă metalică sau de lemn introdusă pe mal într-o săpătură în formă de T folosită pentru legarea navelor cu parâme sau cu lanţuri.

CORVETA – Tip de navă de luptă din epoca navelor cu vele, cu puntea continuă de la prova la pupa şi armată cu 18-31 tunuri. În

epoca navelor cu maşini numele s-a transmis unui tip de navă de tonaj redus cu excelente calităţi nautice, destinată în special misiunilor de patrulare şi de escortă a convoaielor de nave de transport în timp de război.

CUPLUL MAESTRU – Secţiunea transversală de cea mai mare suprafaţă a unei nave, obţinută prin intersecţia corpului navei cu un plan transversal vertical.

CURENT – Denumire generală dată parâmelor de diferite dimensiuni care montate pe una sau mai multe macarale formează palancuri.

DANĂ Porţiune de cheu la care poate acosta şi staţiona o navă.

DEFERLARE – Căderea crestelor de val spre înainte ca urmare a faptului că baza valului întâlneşte un obstacol, o zonă cu fund mic sau un banc.

DERIVA – Deplasarea navei cauzată de vânt sau de curenţi.

DUNETA – Suprastructură situată la pupa unei nave deasupra punţii superioare.

ECHE – Piesă fixată pe capul axului cârmei servind la manevrarea acesteia (fireşte, e vorba de ambarcaţiile mici; şalupă, barcă, etc.).

ETAMBOU – Piesă rezistentă aşezată la extremitatea pupa unde se îmbină elementele constructive ale fundului şi ale bordurilor.

ETRAVA – Piesă din oţel de mare rezistenţă la extremitatea prova a navei.

FACŢIONAR – Marinar din bordul de serviciu ce execută observarea atentă a mării într-un anumit sector ce-i este indicat.

FILA LANŢUL (a) – A da drumul lanţului unei ancore în mod treptat.

FORMAŢIE – În navigaţia în grup, navele pot ocupa diferite poziţii relative una faţă de alta. Astfel, când navele navigă una în pupa celeilalte, formaţia se numeşte: linie de şir; când navigă paralel, cu provele pe aceeaşi linie, formaţia se numeşte: linie de front; când marşul se desfăşoară cu navele eşalonate la un anumit relevment una de alta, formaţia se numeşte: linie de relevment. Mai există formaţii „în convoi"; aici, navele escortate sunt ţinute să respecte ou stricteţe un anumit drum, viteză şi relevment, poziţia lor devenind astfel variabilă.

FREGATA – Navă de război întrebuinţată la escortă la vânătoarea de submarine.

FUNDA ANCORA – Comandă ce se dă în momentul în care ancora este lăsată să cadă.

FUNGA – Manevră curentă ce se foloseşte pentru ridicarea şi coborârea Velelor şi a vergilor.

FURCUŢA – Distanţă egală cu a 8-a parte din lungimea zonei de împrăştiere a loviturilor ce încadrează ţinta. Este deci o corecţie de înălţător, de valoare unghiulară, vizând printr-o succesiune de corecţii, plasarea loviturii direct pe ţintă.

GABIE – Mică platformă situată la catargul din prova care serveşte ca post de observare.

GEAMANDURA DE CEAŢA – Corp plutitor ce este remorcat de navele unui convoi pe timp de ceaţă; este astfel conceput, încât apa este proiectată la înălţime printr-o deschidere orizontală, marcând poziţia geamandurii.

GISMENT – Unghiul orizontal format de axa longitudinală a navei (originea-prova) şi direcţia la un obiect de pe mare sau de pe uscat. Se măsoară fie de la 0° la 180° la tribord sau babord, fie de la 0° la 360° în sensul mersului acelor de ceasornic.

GRADE (milit) în Royal Navy – ca de-altfel în toate marinele militare – gradele personalului îmbarcat diferă ca denumire de acelea întâlnite în armata de uscat. Astfel soldaţii (trupa) se compune din marinari (matrozi, mateloţi); grupa subofiţerilor este alcătuită din maiştri şi submaiştri (principali şi: de diferite clase şi specialităţi). Gradele ofiţerilor cuprind: ofiţeri inferiori (aspirant, locotenent, căpitan); ofiţeri superiori (locot.-comandor, cpt.-comandor, comandor) şi ofiţeri - amirali (contraamiral, vice-amiral şi amiral).

GREEMENT – Totalitatea manevrelor de la bordul unei nave, prin manevre înţelegându-se parâmele, cablurile, lanţurile ce servesc pentru manevrarea verigilor, velelor.

GUVERNA (a) – A menţine un anumit drum.

HABITACLU – Suportul busolei constituit din lemn sau un metal nemagnetic şi care conţine sistemele de fixare a barelor magnetice de compensare. Este acoperit cu o calotă de alamă.

HUBLOU – Deschidere circulară în borduri şi la suprastructuri pentru iluminare naturală şi pentru aerisire.

HULA – Mişcarea suprafeţei mării după încetarea furtunii, cu valuri ce ating 10-15 în înălţime şi care nu se sparg.

HULA CONTRARIE Hulă de ocean la care direcţia de propagare a valurilor este opusă vântului.

H.M.S. – Iniţiale ce preced denumirea navelor de război britanice şi oare se traduc prin: „nava majestăţii sale..." (His – sau Her – Majesty Ship's...), după cum pe tronul Angliei se află un rege sau o regină.

MILA MARINĂ – Unitate de măsură a distanţelor pe mare. Este egală cu lungimea unui minut de arc de meridian şi variază odată cu latitudinea, mărimea ei crescând de la Ecuator spre poli. Prin convenţie s-a adoptat o valoare medie egală cu 1852.

NADIR – Punct de pe bolta cerească situat la intersecţia verticalei locului cu suprafaţa sferei cereşti în partea opusă emisferei în care se găseşte observatorul.

NOD – Unitate de viteză folosită în marină, egală cu o milă marină (1852 m) parcursă într-o oră.

PARÂMA – Frânghie sau cablu de diferite grosimi din fibre vegetale,

metalice sau sintetice şi întrebuinţată la bordul navelor atât la manevrele de legarea acestora, cât şi la majoritatea lucrărilor marinăreşti.

POST DE VEGHE – Loc la bordul unei nave situat la o înălţime cât mai mare de unde marinarii din cartul de serviciu observă cu atenţie marea sau alte obiective.

PUNTE DE COMANDĂ – Partea dintr-o punte deasupra castelului central destinată serviciilor de conducere a navei.

PUNTEA PUPA – Porţiunea de punte cuprinsă între etambou şi planul cuplului maestru al navei.

PUNTE SUPERIOARĂ – Puntea cea mai de sus care acoperă coca navei pe toată lungimea acesteia.

PUŢ CENTRAL – Spaţiul descoperit situat deasupra punţii superioare între peretele dinspre pupa al teugei şi peretele frontal al castelului central.

RELEVMENT – Unghiul orizontal cuprins între o direcţie de referinţă şi direcţia la obiectul relevat. Direcţia de referinţă poate fi: Nordul adevărat sau geografic (R. adevărat); Nordul magnetic (R. magnetic); Nord-compas (R.-compas); Axa longitudinală a navei spre prova (R.-prova, vezi şi „gisment"). Unghiul se măsoară de la 0° la 360° în sensul mersului acelor de ceasornic.

RELEVMENT – Unghiul orizontal cuprins între o direcţie de referinţă şi direcţia la care se vizează un obiect. .

RESAC – Val ce trece peste un obstacol întâlnit pe ţărm.

RULIU – Mişcare de balans a unei nave în jurul axei sale longitudinale.

SABORDA (a) – A străpunge o navă sub linia ei de plutire sau a crea, prin orice mijloc, o gaură în coca ei în scopul scufundării acesteia.

SART – Cablu rigid din sârmă de oţel cu care se ancorează un catarg lateral (în borduri).

SAULĂ – Parâmă cu circomferinţa de 1,5-3,5 cm. folosită în special pentru ridicarea pavilioanelor, a felinarelor de semnale, etc.

SCARĂ BEAUFORT – Scara vântului. Scară convenţională introdusă în meteorologie în anul 1808 în care tăria vântului este redusă prin cifre de la 0-12.

SCAUN DE BOTMAN – Platformă dreptunghiulară, ridicată pe catarg printr-un sistem de parâme şi o macara până la înălţimea necesară efectuării operaţiunii cerute.

SEMICERC NAVIGABIL – sau semicerc manevrabil, porţiunea din stânga sau dreapta unui ciclon şi în care o navă poate manevra pentru a ezita intrarea în centrul ciclonului.

SERVOMOTOR – Maşină cu ajutorul căreia la navele mari se realizează mişcarea cârmei şi care este cuplată cu axul timonei.

SIFLEE – Fluier special pentru transmiterea diferitelor semnale, pentru adunarea echipajului sau executarea unor manevre.

SIAJ – Dâra de apă învolburată lăsată la pupa unei nave în mers ca efect al rotirii elicei.

SISTER SHIPS – Nave surori. Nave cu caracteristici constructive identice, construite după acelaşi proiect şi, în majoritatea cazurilor, în acelaşi şantier.

SPARGE VAL – Parapet în formă de unghi construit din tablă rezistentă fixat cu vârful spre prova navei care asigură scurgerea apelor în borduri.

STATUL MAJOR AL NAVEI – Totalitatea ofiţerilor unei nave, aflaţi sub ordinele comandantului.

STRAI – Cablu ce susţine un catarg în spate prova.

ŞEF DE CART – Ofiţer de punte care prestează serviciul de conducere a navei într-un interval de timp numit cart de serviciu.

ŞEF DE ECHIPAJ – Membru al echipajului de punte cu îndelungată practică marinărească care conduce întreaga activitate a echipajului de punte.

ŞENAL – Fâşie de apă din lungul unui râu, al unui canal, strâmtoare sau la intrarea unui port care asigură navigaţia curentă tot timpul anului sau numai într-un anumit interval de timp.

TABLOUL PUPA – Partea superioară a bordajului pupei.

TACHET – Piesă din lemn sau metal în formă de T fixată în diferite locuri pe navă şi servind la legarea parâmelor, saulelor.

TAMBUCHI – Deschidere practicată în punte pentru accesul în spaţiile de locuit sau în magazii. Se acoperă cu capace cu închidere etanşă.

TANGAJ – Mişcarea de balans a navei în jurul unei transversale.

TANGON – Bilă groasă sau stâlp (şcondru) fixat cu un capăt de unul din borduri care serveşte la legarea bărcilor lansate la apă când nava este în staţionare.

TEUGA – Suprastructură în extremitatea prova a unei nave.

TIMONA – Roată prevăzută cu mânere cuplată cu instalaţia de guvernare a navei şi care acţionează asupra cârmei fie prin intermediul servomotorului, fie prin forţa manuală.

TIMONERIE – Camera de pe comanda de navigaţie amenajată special pentru guvernarea şi manevrarea navei.

TIMONIER – Marinar de punte specializat în manevra cârmei pentru ţinerea drumului ordonat sau pentru manevra navei.

TRAVERS (la) – Direcţia perpendiculară pe axa longitudinală a navei (în relevment de 90° de la prova la tribord şi babord). Spunem deci: nava X e la traversul navei Y atunci când drumul primei intersectează perfect perpendicular direcţia de marş a celei de a doua.

TRIBORD – Partea din dreapta a unei navei în raport cu axa sa

longitudinală (când se priveşte spre prova).

URECHE – Piesă metalică fixată rezistent pe punte şi prin care se trec parâmele de legare sau remorcile în scopul ghidării lor.

VARANGĂ – Element din structura transversală a fundului navei ce face legătura între coaste.

VELAR Specialist în confecţionarea şi repararea velelor, tenzilor, capoatelor, etc.

VERGĂ – Bară montată orizontal pe partea anterioară a unui catarg. La navele moderne foloseşte pentru susţinerea antenelor şi pentru ridicarea pavilioanelor de semnalizare.

VINCI – Maşină de ridicat sau tras folosită la tragerea sau filarea parâmelor de manevră, a remorcilor, etc.

———————

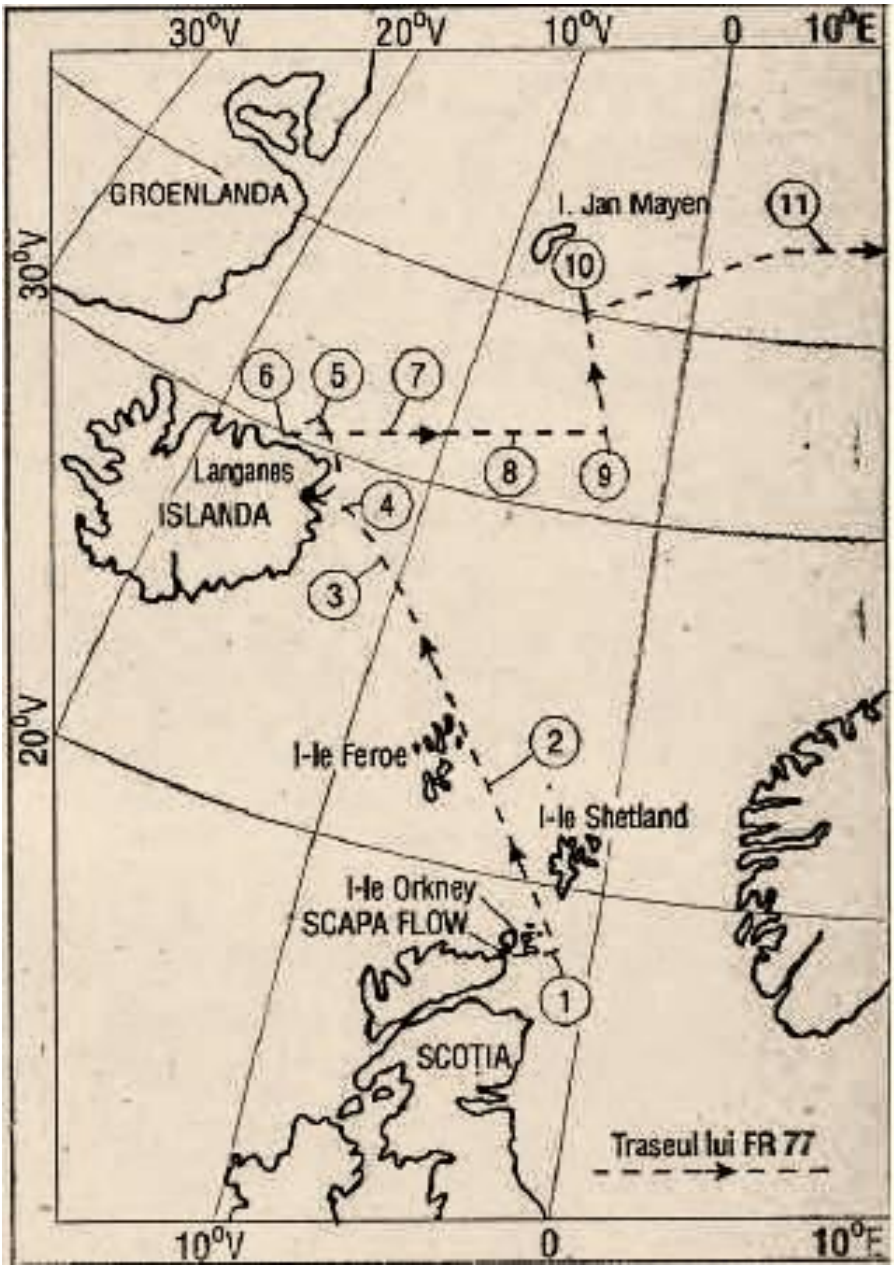
30°V
20°V
10°V
0
10°E
GROENLANDA
I. Jan Mayen
11
10
30°V
6
5
7
Langanes
ISLANDA
8
9
4
3
20°V
I-le Feroe
2
I-le Shetland
I-le Orkney
SCAPA FLOW
1
SCOTIA
Traseul lui FR 77
10°V
0
10°E

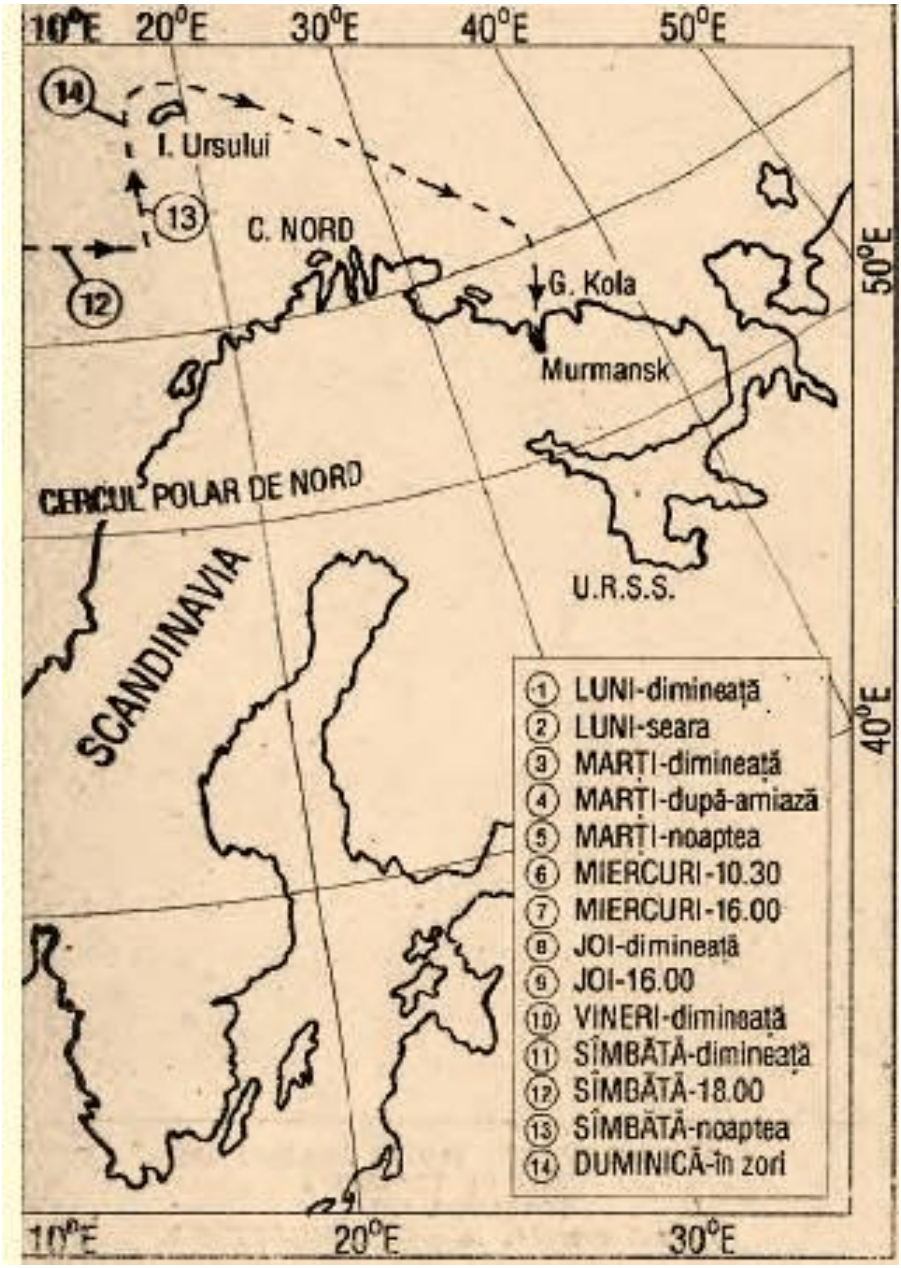
10°E
20°E
30°E
40°E
50°E
14
I. Ursului
13
C. NORD
12
G. Kola
Murmansk
CERCUL POLAR DE NORD
SCANDINAVIA
U.R.S.S.
50°E
40°E
1 LUNI-dimineață
2 LUNI-seara
3 MARȚI-dimineață
4 MARȚI-după-amiază
5 MARȚI-noaptea
6 MIERCURI-10.30
7 MIERCURI-16.00
8 JOI-dimineață
9 JOI-16.00
10 VINERI-dimineață
11 SÎMBĂTĂ-dimineață
12 SÎMBĂTĂ-18.00
13 SÎMBĂTĂ-noaptea
14 DUMINICĂ-în zori
10°E
20°E
30°E

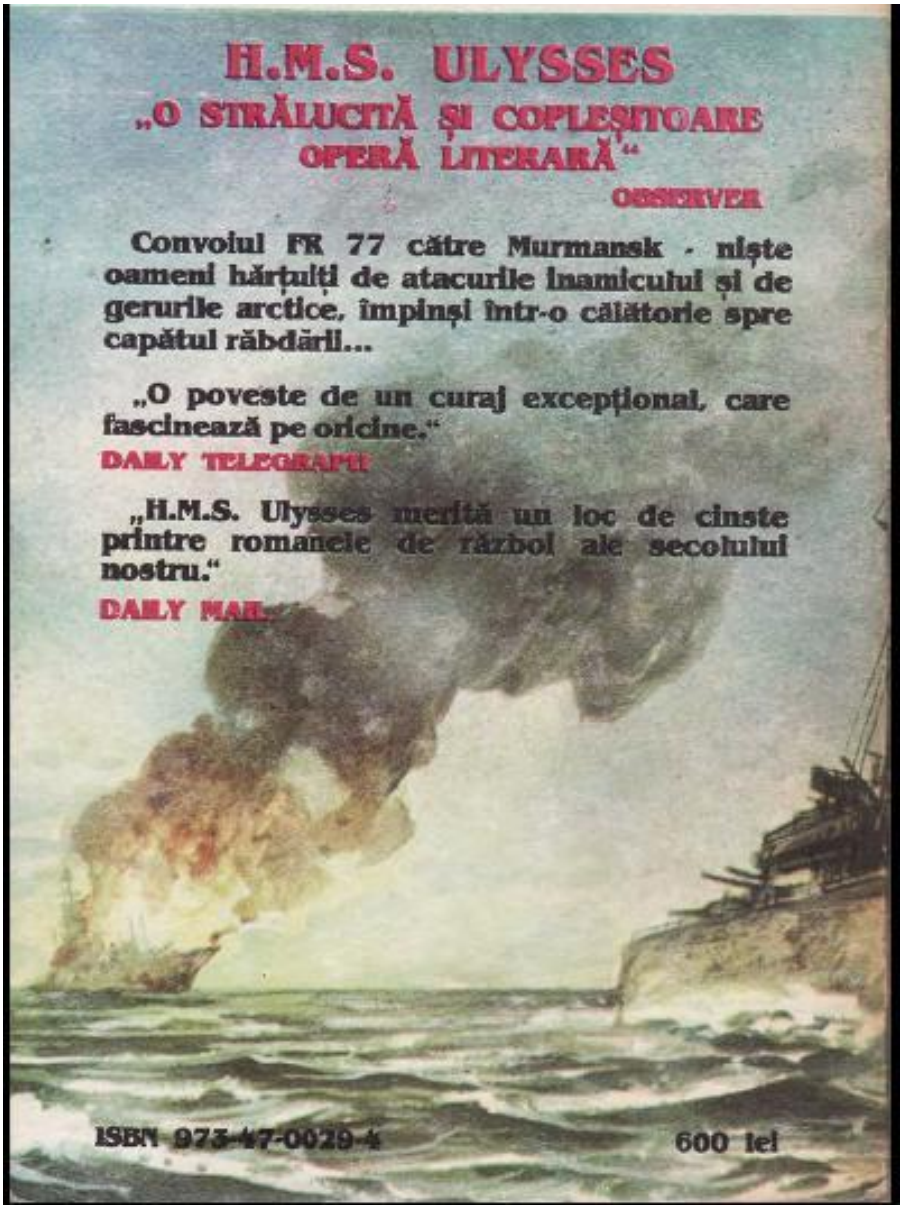
H.M.S. ULYSSES
„O STRĂLUCITĂ ȘI COPLEȘITOARE OPERĂ LITERARĂ"
OBSERVER
Convoiul FR 77 către Murmansk - niște oameni hărțuiți de atacurile inamicului și de gerurile arctice, împinși într-o călătorie spre capătul răbdării...
„O poveste de un curaj excepțional, care fascinează pe oricine."
DAILY TELEGRAPH
„H.M.S. Ulysses merită un loc de cinste printre romanele de război ale secolului nostru."
DAILY MAIL
ISBN 973-47-0029-4
600 lei

{1} Fermier, ţăran. (N. Tr.)

{2} Aflându-se în ţinutul Gadarenieni{2}lor, Iisus a izgonit duhurile-necurate ce sălăşluiau în mintea şi trupul unui om, d{2}islo{2}cându-le într-o turmă de porci. Aceştia se aruncă în mare şi pier. (N. Tr.)

{3} Stradă din Londra unde se află sediul Am. Britanice (N. Tr.)

{4} Revistă-magazin americană de mare tiraj. (N. Tr.)

{5} Asdic: aparat pentru detectarea submarinelor cu ajutorul – sunetelor şi al ultrasunetelor. Cuvântul în sine e o abreviere: – Anti-Submarine Detection Investigation Comitee. (N. Tr.)

{6} La 9 octombrie 1939, ora 0,58, submarinul german U-47 torpilează în rada de la Scapa Flow, cuirasatul Repulse, iar 2 minute mai târziu, cuirasatul Royal Oak, distrugându-le pe amândouă şi dispărând apoi nestingherit. (N. Tr.)

{7} Într-adevăr, beligeranţii – şi în special italienii – au folosit aşa-numitele „torpile-{7}umane"; un submersibil format dintr-o ogivă purtând încărcătura explozivă, detaşabilă, şi partea propulsoare care, după desprinderea torpilei propriu-zise se transformă într-o mică ambarcaţie de salvare. Echipajul, format din doi oameni, stătea călare. Astfel de „torpile umane" au avariat serios în portul Alexandria navele britanice „Valiant" si „Queen Elizabeth". (N. Tr.)

{8} Celebră actriţă de music-hall şi cinema din acea vreme. (N. Tr.)

{9} His Majesty Ship, iniţiale ce precede{9} numele oricărei unităţi de lupte ale marinei de război britanice. (N. Tr.)

{10} Focke Wulf-200 botezat Condor: bombardier german cu rază mare de acţiune; Blenheim era omologul său britanic. (N. Tr.)

{11} Denumirea curentă – rezultat al unui efect onomatopeic – dată tunurilor A.A. sistem Vickers, cal. 37 sau 40 mm (N. Tr.)

{12} Magazin londonez de articole de fierărie, oale emailate, ceainice şi... ţucale. (N. Tr.)

{13} Kapokul e o fibră vegetală, foarte uşoară şi perfect impermeabilă. Se utiliza pentru confecţionarea vestelor de salvare. (N. Tr.)

{14} În traducere literară: cei de pe pământurile înalte; denumire dată locuitorilor unei anumite regiuni a Scoţiei. (N. Tr.)

{15} Navele de salvare – a căror destinaţie era chiar cea desemnată prin nume, făcuseră parte din primele convoaie. Zafaaran a fost pierdut pe când însoţea unul din cele mai nefericite convoaie din tot timpul războiului. Stockport a fost torpilat, scufundându-se cu întregul echipaj plus toţi supravieţuitorii altor nave, torpilate anterior. (N. A.)

{16} Alături de Bismark, scufundat la acea dată, şi Prinţ Eugen, cuirasatul Tirpitz era cea mai redutabilă unitate a Kriegs-marinei. (N. Tr.)

{17} Denumirea dată Flotei metropolitane din zona nord al Insulelor Britanice. (N. Tr.)

{18} Distinguished Service Order, înaltă distincţie britanică. (N. Tr.)

{19} Comandamentul aviaţiei însărcinate cu paza coastei, de interceptare şi intervenţie. (N. Tr.)

{20} Sir Ernest Shackleton, temerar explorator englez, mort în. 1922 in timp ce încerca să atingă Polul Sud. (N. Tr.)

{21} Personaj legendar, erou al unui poem anglo-saxon din sec. al VlII-lea. (N. Tr.)

{22} Baby-Kapok citează din „Romeo şi Julieta" scena răsăritului de zi în odaia Julietei. (N. Tr.)

{23} Fluviu din America de Nord – 3.800 km – care se varsă în Oceanul Atlantic printr-un larg estuar, amenajat să primească vase de tonaj foarte mare. (N. Tr.)

{24} Tipuri de avioane aflate în dotarea marinei britanice. (N. Tr.)

{25} Hood, mândria şi gloria flotei britanice de război, a fost scufundat în numai 6 minute de cuirasatul german Bismark la 24 mai 1941; trei zile mai târziu, Bismark era la rândul său scufundat de o escadră britanică. (N. Tr.)

{26} „Admirai Hipper", crucişător greu, frate cu „Prinz Eugen"; tonajul real era de 18.200 tone. (N. Tr.)

{27} Aventurierul din Tennesee. (N. Tr.)

{28} Doi iluştri comandanţi de navă din timpul primului război mondial, morţi în bătălia de la Jutland. (N. Tr.)

{29} H. Cunningham, lord, amiral, comandant al flotei din Mediterana. (N. Tr.)

{30} Oraş în nordul Norvegiei, puternică bază navală şi aviatică a germanilor pentru zona arctică. (N. Tr.)

{31} Dumarseq-ul era un ordinator în miniatură permiţând calcularea unghiului de ochire pentru lansarea torpilelor, în funcţie de direcţiile de mers ale navelor şi de viteza lor. (N. A.)

{32} Exploziv extrem de puternic şi, mai ales, instabil, folosit cu precădere la focoase, detonatoare, capse etc. (N. Tr.)

{33} Hotel din Glasgow, reşedinţa amiralului comandant al coastei occidentale a Scoţiei. (N. A.)

{34} „Dulce et decorum est pro patria mori" –locuţiune latină, însemnând „E dulce şi frumos să mori pentru patrie".

{35} Horatio Nelson, amiral, învingătorul de la Aboukir şi Trafalgar. Francis Drake, celebru corsar, apoi unul din principalii autori ai distrugerii Invincibilei Armada. (N. Tr.)

{36} PQ-17, un mare convoi, cuprinzând 30 de nave britanice, americane şi panameze încărcate cu diverse materiale, a părăsit Islanda cu destinaţia Uniunea Sovietică; escorta era formată din şase distrugătoare şi cam 12 vase militare mai mici, având, în plus, asigurat sprijinul unei escadre anglo-americane de crucişătoare şi distrugătoare. O forţă de acoperire, tot anglo-americană, compusă dintr-un portavion, două cuirasate, trei crucişătoare şi o flotilă de distrugătoare, naviga paralel, mai Ia nord. Ca şi în cazul lui FR-77, aceste forţe reprezentau arcul unei capcane, - care însă avea să se închidă prea târziu.

{36}Lucrurile se petreceau pe la mijlocul verii anului 1942, anotimp mortal pentru o asemenea întreprindere, deoarece la aceste latitudini nordice, în lunile iunie, iulie nu există practic noapte. Ajuns în zona longitudinii de 20° est, convoiul a fost puternic atacat de submarine şi avioane.

{36}În ziua atacului, 4 iulie, escadra anglo-americană a aflat prin radio că Tirpitz a părăsit Alta Fjord. Informaţia era inexactă: în cursul după-amiezii zilei de 5, Tirpitz a făcut, ce-i drept, o scurtă ieşire în larg, dar a revenit în aceeaşi seară (circula zvonul că fusese avariat de torpilele unui submarin sovietic). Cert e că escadra de sprijin şi navele de escortă s-au retras în mare viteză spre vest, abandonând convoiul PQ-17 în voia sorţii, lăsându-l să se împrăştie şi să ajungă în porturile sovietice, fără escortă, la noroc. E lesne de imaginat care au fost sentimentele echipajelor de pe vasele comerciale în faţa acestei scandaloase fugi, a acestei trădări a lui Royal Navy (Marina Regală). E lesne, de asemenea, de închipuit temerile lor; dar cele mai sumbre presentimente au fost depăşite de crunta realitate: 23 de cargouri au fost trimise la fund de către submarine şi aviaţie. Tirpitz n-a fost zărit şi nu; s-a apropiat de convoi; simpla ameninţare a apariţiei sale a pus însă pe fugă escadrele lui Royal Navy.

{36}Autorul nu cunoaşte toate faptele legate de PQ-17 şi nici nu încearcă să le interpreteze pe cele ştiute; cu atât mai puţin nu-şi ia libertatea de a formula un blam. Fapt e că amiralul Hamilton, comandantul escadrei, nu merită nici un reproş. Decizia de retragere nu-i aparţine: ordinul a fost emis de Amiralitate şi era imperativ. Poziţia lui, însă, nu a fost de invidiat.

{36}În schimb nu există nici o îndoială în legătură cu ceea ce a gândit la vremea aceea marina comercială şi ceea ce gândeşte în continuare. Nu-i de aşteptat nici o iertare din partea celor mai mulţi dintre puţinii salvaţi; probabil, contrar dorinţei arzătoare a Marinei Regale, ei nu vor uita niciodată acest episod. De fapt nu sunt de blamat nici unii, nici alţii. (N. A.)

{37} Pentru omogenizarea termenilor, dar şi dintr-un anume tradiţionalism, Marina utiliza şi pentru aviaţie unităţi de măsură navale; nodul este viteza cu care o navă parcurge o milă marină într-o oră; de aceea, reamintim, e incorect şi pleonastic să se spună : „x noduri pe oră". (N. Tr.)

{38} În original, în spaniolă: „Mergi cu Dumnezeu".

{39} Teoretic, este aproape cu neputinţă ca o singură explozie, sau chiar mal multe în acelaşi loc, să scoată din funcţiune ori să distrugă, toate dinamurile unui mare vas de război sau să secţioneze toate circuitele care alimentează cu energie electrică întreaga navă. Când se produce o avarie la un dinam sau la un circuit, siguranţele sar automat, izolând sectorul cu pricina. In practică, însă, lucrurile nu se petrec întotdeauna aşa; siguranţele pot să nu sară şi atunci întreaga reţea se arde. Umblă zvonul – un zvon foarte insistent – că cel puţin una din navele de linie ale lui Royal Navy a fost pierdută, numai şi numai pentru că disjunctoarele dinamului, calibrate pentru un curent de 800 amperi, n-au funcţionat, punând astfel bastimentul în imposibilitatea de a se apăra. (N. A.)

{40} Cea mai înaltă decoraţie britanică. (N. Tr.)

{41} Să nu uităm că autorul plasează acţiunea romanului la începutul anului 1943; de-atunci, din păcate, războiul a născocit arme cu mult mai teribile şi cu efecte infinit mai cumplite. (N. Tr.)

{42} Regretabil dar adevărat: aproape întotdeauna escadra flotei metropolitane sosea prea târziu. Faptul nu i se putea imputa Amiralităţii: Navele de linie erau necesare pentru jocul împotriva lui Tirpitz şi nimeni nu-şi putea asuma riscul de a le trimite în zona costieră în scopul combaterii bombardierelor ce-şi aveau baza pe continent. Capcana, pregătită de atâta amar de vreme, sfârşi într-adevăr prin a funcţiona, dar prada a fost doar crucişătorul greu Scharnhorst şi nu cuirasatul Tirpitz. Puternica navă de linie n-a fost niciodată prinsă în larg; s-a scufundat la locul ei de ancorare – Alta Fjord – sub bombele „Lancaster"- urilor aparţinând R.A.F.-ului. (N. A.)

{43} Alfred Tennyson (1809–1892), poet englez, reprezentant al liricii victoriene. (N. Tr.)

{44} Poreclă afectuoasă dată marelui orologiu londonez instalat în faţa clădirii parlamentului. (N. Tr.)

{45} Auxiliare feminine, înrolate voluntar în Marina Militară pe durata ostilităţilor. (N. Tr.)

Table of Contents

H.M.S. ULYSSES
I. PRELUDIU: DUMINICA DUPĂ-AMIAZA
II. LUNI DIMINEAŢA
III. LUNI DUPĂ-AMIAZA
IV. LUNI SEARA
V. MARŢI
VI. NOAPTEA DE MARŢI
VII. NOAPTEA DE MIERCURI
VIII. NOAPTEA DE JOI
IX. VINERI DIMINEAŢA
X. VINERI DUPĂ-AMIAZA
XI. VINERI SEARA
XII. SÂMBĂTA
XIII. SÂMBĂTĂ DUPĂ-AMIAZĂ
XIV. SÂMBĂTĂ SEARA. I
XV. SÂMBĂTĂ SEARA. II
XVI. NOAPTEA DE SÂMBĂTĂ
XVII. DUMINICA DIMINEAŢA
XVIII. EPILOG